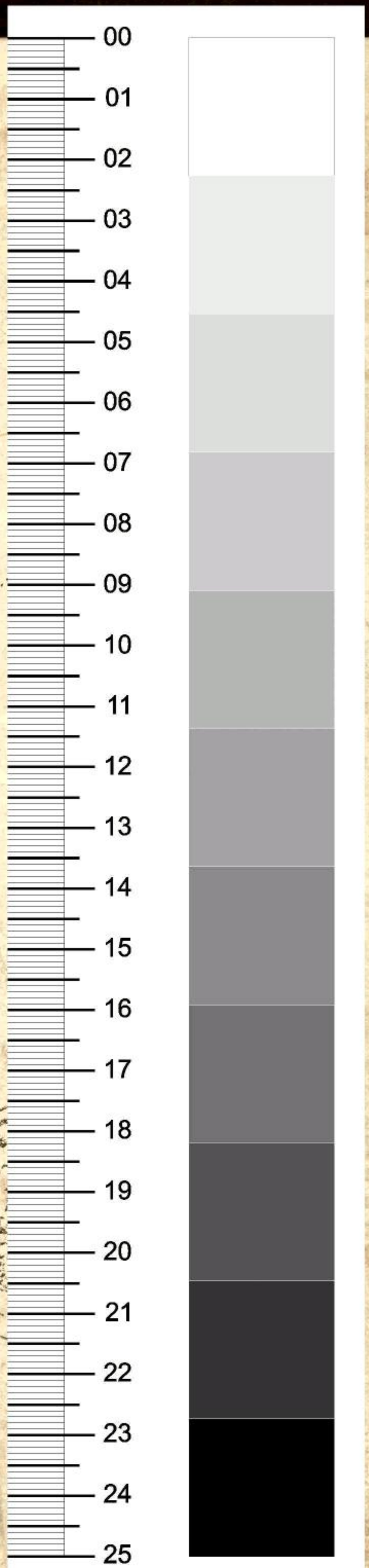
00
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

REG. CAMERAL. BIBLIOT.

DOMITIVS CALDERINVS IOANNI FRANCISCO LODOVICI PRINCIPIS MANTVANI FILIO SALVTEM.

NON fuiſſent tot exemplis editi cõmentarii noſtri quos ſupiore æſtate emiſeramus: niſi tu magna ex parte ipuliſſes: qui Martialis & ingenium amas: & iocos in ſago ac caſtris aliquãdo legere ſtatuiſti: nã quum Homer⁹ mantuanus ciuis tuus: quem græcũ Alexander ꝑpetuum comitem habuit int tubas tantũ canat: Nunc quoniã ocium eſt a bellis illi⁹ lectione intermiſſa huius ſalib⁹: quem uer⁹ ĩperator Maroné ſuũ appellabat animũ ĩ æſtiuis relaxabis: Hæreditaria.n.tibi ſtudia ſunt: nec ab his diſcedere potes: niſi cum maioribus tuis: tũ Lodouico patre doctiſſimo principe te indignũ filiũ fateri uelis: ſed quũ domeſticã laudé ac nobilitaté facile ſuſtineas humãitate: prudentia: rei militaris induſtria: ſtudio quoque litterarũ: quæ a domo tua omni tẽpore cultæ & ornatæ fuerũt dignũ te ꝑſtas Gonzaga familia: Frãciſcoq; in primis cardinali fratre q dignitate: omniũ in ſe beniuolẽtia: ſingulari uirtute quod accepit a familia nominis uel illuſtrauit uel certe integrũ ꝑpagabit in poſteros. Vnũ illud abs te magis atque magis peto & ſi pateris cõtẽdo ut ſi forte inſcripta incideris: quibus laborũ noſtrorũ accuſatio cõtineatur: loca de quibus diſputabit cõferas: nec quod ego dixerĩ ex calũniatoribus audias potius q̃ ex cõmẽtariis noſtris cognoſcas. Quoſdã.n.hæc noſtra lucubratio ita offendit ut de ſuis rationibus actũ putẽt: niſi calũniis: iurgiis: cõtumeliis me de laudis poſſeſſione deiecerint: & cũ multis apertiſſimiſque rationibus noſtra ꝑbari ĩtelligãt: ea ab ſe accepta & mihi tradita fuiſſe in ſigni mendacii uanitate affirmant. Quãti ſe faciunt diu bõi: q̃ te & ſua amãt ſine riuali. Remitto illis oẽm reꝑhẽſioné: Modeſtiæ enĩ meæ qua eo⁹ inſolentiã iamdiu ſuſtinui me adhuc non pœnituit: ſed eos libero eo metu & dolore. Ex iis enim quæ olim iactabant tã tũ abfuit: ut quicq̃ probarim: ut ne ea quidem in commentariis noſtris uſq̃ confutare libuerit: nein araneas: ut in prouerbio eſt arieté agere uiderer. Quid.n.falſum eẽ demõſtrare oportuit laureolum apud Martialem mimũ: eſſe ſyrios rumores callum ſeruorum: lacertum ſaxetanum.i.inter ſaxa uerſantem: Vare paretõias lata uoce: pro latia uitæ: Menſis ſorꝑtita ſecundis pro ſcriblita: clemens elicaõis in oras pro elicanis oras: quæ cuperet partius eſſe ſua: pro quæ cuperet pactius eſſe ſua: ſed quid ego iſta conſector quæ pene ĩfinita ſunt: paratus eſt: ita me deus amet: ad editionem libellus: quo ſupra ducenta eorum errata: et ea quidem cum puerilia: tum aperta collegimus: quod altera epiſtola facturum pollicitus ſum: edidiſſemque niſi Ioannis Lodouici tuſcani: et Marci Lucii Facini cõſilio uſus eſſem: quorum uterq; & doctiſſimus & mei amantiſſimus me iniuriæ obliuiſci maluit q̃ ulciſci. Id quum ad optimarũ artiũ ſcientiã & humanitaté quã ꝑfitemur pertinere uideat: ſecutus ſum eorum uoluntaté ac iudicium: quod ét ea de cauſa libent⁹ paſſus ſum ne Laurentium Medicem meum offenderem: qui ꝑ ſua grauitate ſapientia & calũniatorum leuitatem aſpernatus eſſet: & in me deſideraſſet facilitatem: ad quã ipſe nat⁹ eſt & inſtitutus. Itaq; ualebunt iſti. Tu quid ad Laurentium noſtrũ ſcripſerim leges: ac mihi aderis teſtis earum laudum: quæ in homine eximiæ ꝑfecto: ac ferme ĩnumerabiles ſunt. Cui non ſolum me non pœnituit has uigilias dicaſſe: ſed meæ erga illum obſeruantiæ ĩmortali & fidei nulla ex parte ſatisfactũ eſſe arbitror. Laurentii cauſa ſuſcepti ſunt hi cõmentarii Laurentio dicati: Laurentii eſt Domitius: Vale.

Domitius In Volumen Dicatum Laurentio.

Odiſti uigiles liber lucernas:
Et ſignum calami ſeuerioris:
Clarus conſpicuæ nitore ueſtis:
Egreſſus foribus tumens uagaris:
Nec turbæ metuis ſubire naſum:
Clauſa eſt ianua, iam liber ualebis.
Docto quæ potuit placere Syllæ.
Sed currunt pueri ſalariorum:
Iſtas qui lacerent tibi lacernas:
Et thynnis faciant nouos cuculos:
Quid demum trepidus redire tentas:

Domitii Calderini Veronenſis Commentarii In̄. M. Valerium Martialem Ad Clariſſimum Virum Laurentium Medicem Florentinum Petri Medicis. F.

Domitius Calderinus Veronenſis Laurentio Medici Salutem.

IN omni ciuitatis adminiſtratione præclare actū arbitrari ſoleo Laurēti: Siquis cum maiorū ſplendore & opibus tum ſuis laudib⁹: ita ex omni numero exiſtat: ut ad eum & gratia apud ciues & apud oēs auctoritate publicarū rationū conſilia deferant: quod non modo Plato excellenti doctrina philoſophus: & diuino ingenio uir ſua illa repu. exquiſitiſſima: quā ſupra mortaliū conditionem conſtituebat optare uiſus eſt: ſed omnis ātiquitas īmortali ſtudio & induſtria ſemper eſt ꝓſecuta. Nam in græcorum exercitu quē Ariſtoteles ad ciuitatis formam præclaro Homeri ingenio & carmine ex omni primum memoria inſtructum fuiſſe ſcribit: niſi p̄mas tribuiſſent ducibus uel inteſtinis ſeditionibus labefactati: uel diuturna oppugnatione feſſi rebus infectis in patriam aliquando reuertiſſent. Nec iis in locis in quibus bene inſtitutæ. r. p. ueſtigia poſtea apparuiſſe memoriæ proditum eſt: domeſtica amplitudo & hæreditariū nomen defuit: quod a cunctis priuata pietate & publico conſenſu maxime obſeruaret: Barcinii carthaginē: dorii cretam: reges lacedæmonem: Alcmæonii athenas ſublatis ſimultatibus in officio ſæpe inſigni auctoritate continuerunt: atq; ea una re ſuis ꝓfuerunt plurimum & cōmunem tutati ſunt utilitatem. Id cum maxime optandum ſit liberæ ciuitati: tum quēquā id dignitatis aſſequi & præſtare ut ſine īperio ſuo& hominū uoluntate & conſilio ipſe potiſſimum colatur: diuini cuiuſdam animi & ſingularis uirtutis eſſe exiſtimo. Nam ut a rege diſcedamus: quē Plato tanto præſtantiorē eſſe humano genere oportere ſcribit: quanto diuina natura iꝑe ſit inferior: ut eum optare quidē debeant omnes: ſperare poſſit nemo: Quem tandē populus liberatis tuendæ & cōſeruandæ ſtudioſus amplectatur potius q̄ qui accepta a maioribus ornamēta oīa: opes: gratiam: uirtutis laudem ad æquabilem ſuorum ſocietatem conferat. Nihil ſibi aſſumat ſeorſum: oīa publica cā uelit & cupiat. Hunc quicūq; populus nactus fuerit ciuē: eū & perbeate agere contenderim: & perpetua libertate fruiturum facile ſuſpicari licet. Hæc tu omnia Laureti adeo cumulate præſtas populo florentino: ut minus mirandum ſit: ſi publica eius cōmoda: quorum acceſſio maxima facta eſt: intra paucos annos æterna tranquilitate cōſtituta indies ſumma cum laude augētur. Nā cum tibi ſumma omnia contigerint quecūq; uel ab āpliſſimo& maiorum gloria uel a fortunæ cōmodis proficiſci ſolent: ea animi facilitate: uirtute: ſapientia cū tuis uiuis: ut nō modo priſtinā domus tuæ dignitatē in te reſidere patiāt: ſed maiorē ut optent & deferāt quotidie. Fatentur. n. te Coſmi aui tui cuius nomē īmortale nullis unq̄ litter a& monumentis ſatis celebrabitur: & Petri patris uiri præſtātiſſimi ita hæredem eſſe: ut quū optādū eſſet te alte& imitari: alte& uix ſperare auderent: utriuſque ingeniū & uirtutes clariſſimas ſingulari moderatione ſuſceptas in te uno ītueātur. Illud uero admirātur plurimū: q; cū Coſmi ſenis grauitatē & ſapiētiā ſuſtineas: nil tamē de comitate remiſeris: quæ iſta ætate iuuenili qua es: maxime oībus iucunda eſſe ſolet: hīc illud nimi& es cōſecut⁹ qđ ſemp habitū ē difficillimū ut idē te amēt & colāt. In ſenatu conſilio& auctorē ſæpe retineāt. Domi cōſuetudinē expetāt tuā: ubique āplectātur & ſūmis laudibus extollāt. Omni uero iniuria in tātis opibus ita abſtines: ut aliquādo tibi īferri ob id unū doleas uehemēter q; ſcilicet uereris: ne ꝓpulſādo offēdas. Omne. n. ſtudium cogitationem animū ad beneficientiam cōtuliſti tuo& primum ciuium: quod officii ratio poſtulat: tum externorum omniū: Omniq; orbis emporio homīes habes nō magis qui tua gerant negocia quæ maxima & honeſtiſſima ſūt: q̄ qui multos officiis & liberalitate tibi deuinciāt: ita quos nūq̄ uidiſti hoīes & ꝓncipes ex tota Europa & magna Aſiæ parte tibi ſe debere profitentur. Nemo unq̄ de te aut tui benemeritus pauciora accepit q̄ uolebat: multi plura tua munificentia q̄ ſperabāt: Moderationē uero animi illud maxīe declarat: q; cū ciuiū eximia in te beniuolentia & ſtudio ampliſſimo loco ſis: ita te intra tuum ordinem & dignitatis cōditionē cōtīes: ut quū nihil tibi arroges: reiicias ī alios q̄ plu-

tima. Quibus moribus non modo patriæ carus & iucundus ſemp fuiſti ciuis: Sed uel no ſtri uel externi ꝓncipes aut tuã ineũt amicitiã: aut certe exoptãt. Eos ut omittã ſingulos Petrus antiſtes diui Xꝝſti: quẽ opibus & gratia apud põt. maxi. florentiſſimũ eſſe intelligis: quũ ſuperioribus diebus pontificũ ſuffragiis præſul florẽtinus declaratus eſſet: nullã in eo rẽ cõmodiorẽ duxit: q̃ ꝙ ea pietatis neceſſitudine & religione tecũ cõiũctus eſſet: cuius uiri & principis iudiciũ maximi faciendũ eſſe nõ ignoras. Nã q̃uis incredibili quodã fauore ingẽtes diuitias & honores ſit cõſecutus: quãtos & antea pauciſſimis ĩ eo gñe cõtigiſſe legimus: & noſtra ætate meminimus: nemini tamẽ eũ ſe præſtat: ita omnis bonas artes ad ꝓſtinũ decus & gloriã reuocare ſtudet: ut quẽ nunq̃ ad eũ locũ ꝓuenturꝝ cogitauimus: ãpliore dignũ fateamur: habeamuſq; gratias fortunæ ꝙ tãtã ingenii & uirtutis laudẽ noſtra memoria in mediũ & lucem publicã produxerit. Ego quoq; qđ ad me attinet ita tua omnia admiror & laudo: ut ea nõ modo ſẽpiterna fore cõfidã: ſed ſi in his augẽdi locus eſt cumulatiſſima eſſe cupiã. Ar tuã enĩ beniuolentiã cõparãdã nec maiorꝝ imagines quæ nullæ ſũt: nec diuitias quarꝝ iã diu ſpectator potius fui q̃ poſſeſſor: affero: ſed obſeruantiã fidem animi uoluntatẽ egregiã quæ tu in his ꝓbare ſoles potiſſimũ: q in tuorꝝ numerꝝ & ordinẽ aſciſcunt. Quũ ita affectus eſſem audiréq; ſupiori ãno Romæ ex ſermone q de te inſtitutus fuerat inter cæteras laudes tuas: quæ maxime & ferme innũerabiles ſunt: ingenii acumen quoddã & extẽporalẽ urbanitatẽ laudari ſũmopere: nihil tibi maius qđ qdem efficere ualeã præſtari poſſe arbitratus ſũ: q̃ ſi. M. Valerii Martialis epigrãmata ĩterpretarer. Qui. n. apud noſtros aut urbanius laudet: aut in eo genẽr ſcribat elegãtius: Eſt nemo plane: ut ꝓ certo habeã. M. Ciceronem q cordubenſes poetas peregrinũ quiddã ſonare ſcribit aliquid de ſententia ſua remiſſiusꝝ fuiſſe: ſi hunc unũ hiſpanum aliquãdo ei legere cõtigiſſet: ita enĩ linguæ urbanitate erudit⁹ eſt: ut & ſi illic nõ eſt nat⁹: tñ non alibi q̃ in urbe didiciſſe uideat. Sermoĩ eo quotidiano uſui ꝓpior q̃ affectatæ ſublimitati: ſed dũ ſuas rebus ſingulis appellationes reddit: & uerba fingit noua: nõnunquã & in obſcena incidit ſæpiſſime: ea tñ obiurgatione: ut alienæ potius turpitudinis: q̃ eius uitæ teſtimoniũ accipias. Vicia. n. tam aperte noãt q̃ impudent cõmiſit qui reprehenditur. Sales præterea arguti: Et qui repente moueant plurimũ. In rebus uero uel minimis enarrandis tanta ẽ copia quantũ uix res ipſa capiat: in quo ad ingenii uſq; oſtẽtationẽ uerſat. Nuſquã obſcurior q̃ ubi peculiarem ſibi aſſumit elocutionẽ. Latent uerborꝝ inuolucro plerũq; aculei: quos mõ admouet mõ emittit. Ambiguitate in ꝑmis ſuſpenſum auditorem circũſcribit: quem uni intentum parti altera occupat. Deniq; delectat omnes: alienat neminẽ. nam eũ quoq; qui dicto ledit: riſu retinet. Tanta uero in eo eſt rerũ cognitõ: quantã in ñullo apud noſtros eſſe cõtenderim: ut diuus quoq; Hieronym⁹ librũ hunc in manus aliquando ſũpſerit. In his explicandis multa uel ex græcorꝝ latinorũq; diſciplina uel nulla ſtudii ĩtermiſſione me aĩaduertiſſe affirmauerĩ: quæ iam ꝑdem aut ĩcognita habebant: aut certe parꝝ recte tradita fuerant: in quo facile redargui patiar ab æquo iudice qui opus noſtrũ legens aliter ſtatuerit. Idẽ efficere ſtudui ſupiore triennio quo romæ publica mercede docui in Sillio Cice. ſiluis Papinii aliiſq; quos ꝓfeſſi ſumus ſcriptoribus: Quantũ uero in eo ſim aſſecutus alioꝝ ſit iudiciũ: Illud certe prædicare nõ deſiſtã & conſtãtiſſime tueri ĩ iis. M. Valerii cõmẽtariis: quos olim tuo noĩe ſuſcepi & nuper dicaui tibi ſi minus ingenii & doctrinæ: laboris certe & induſtriæ nr̃æ laudẽ exiſtere. Quinq; habui codices uetuſtiſſimos & eos quidẽ ad modũ emendatos: Sed quædã occurrebant aliquãdo adeo uel ambigua uel remota: ut una tm̃ dictio p cõplures dies ſæpe me ſuſpenſum habuerit. Poſtremo nõ defuit q lucubrationẽ noſtrã maledictis ſõterpellaret. Quidã. n. ĩ meã de quodã loco ſententiã edita epiſtola grauiſſime inuectus eſt. cui quid reſponderim: ĩ fine huius operis leges. Multa condonaui familiaritati qua mecũ olim cõiunctus fuerat: nihil tamẽ remiſi de rationib⁹ noſtris quas oĩ ut arbitror ex parte uel ipi qui rephẽderat ꝓbauimus. In toto uero ope eadẽ leges aliquãdo repetita: nulla quidẽ obliuione: ſed conſilio. Nolui. n. ſiquis qd de uno tm̃ epigrãmate ſentiré fortaſſe quæreret aliquando: eum alibi ſcripta deſiderare. Ita nec te offendent: nec lectorẽ inconſtantẽ habebũt. Hos igitur cõmẽtarios ab hoĩe tibi deditiſſimo accipies: & quum per tuas licuerit occupationes uel

ſolus leges: ũel una cũ uiro doctiſſimo Gẽtile Vrbinate. Qui cum Martialis argũtias epi-
grãmate exprimat: non poterit non iis delectari: in quibus tã ſuum agnoſcet ingenium q̃
illius admirabit. ſi qua uero aliquando uel eadem uel his ſimilia in aliquor manibus eſſe
audies: nihil eſt cur mireris magnopere. Nã auditores quædã huius gnis cum ĩprudenti
mihi quotidiana ſurripuerunt conſuetudine: tũ a docente publica ꝓfeſſione exceperũt:
quæ aliquãdo in lucem ꝓdatũ iri facile coniicio: ĩuerſa quidẽ illa atq; haud ſcio an ẽt ſub
alterius noĩe. Non. n. deſunt qui noſtras ſibi uigilias & labores uendicare ſtudeant. Sed in
illis cõplura eſſe non dubito: quæ caſtigatione indigeant. Sunt. n. non tam uerbis nr̃is tra
dita q̃ alieni ſtudii calore ſuſcepta. Itaq; hoc uno exemplo & perfici debebunt ſi inchoata
erunt ac rudia: & facile refelli poterunt: ſi oĩo aliena uidebunt. Nã tuo iure ad te ꝓtinent
oĩa: cuius unius cã hæc a nobis perueſtigata & elaborata fuerunt. Vale.

Vita Martialis iñ commentarios: quos Domitius Calderinus edidit.

MArcus Valerius Martialis in hiſpania bilbilim patriam habet: q̃uod ipſe cum ali
bi: tum eo carmine indicat: Nec me mea tacebit bilbilis. Eſt aũt oppidũ nõ igno
bile in celtiberia & Strabonis teſtimonio & ſertorii pugna: q illic aduerſus Me-
tellum dimicauit Salone fluuio ꝓximo ex ferri tẽperatura inclyto: quod ipſe non tacu
it: uidebis inquit altã liciane Bilbilim Equis & armis nobilẽ præterea. Quã ſalo ferri tẽpe
ratior ambit. celtiber& ſe ꝓfitetur Vir celtiberis nõ tacẽde gentib9 noſtræq; laus hiſpãiæ.
Parentes romana appellatõe Frontonem & ſlacillã noĩat: Obſcuros quidẽ ac filii tm̃ teſti
monio uix cognitos. Litterarũ cauſa romæ cũ ageret: ingeniũ nulli ſtudiorũ generi accõ
modare potuit: q̃uis alii ad cauſas agendas: alii ad carmẽ heroicũ & iuſtum poema horta
rent: præterq̃ epigrãmatis ſcribẽdis ocii & epicureæ ſectæ q̃ ueram uitam appellat. Supra
Horatium Catullum alioſq; poetas ſtudioſus tenui ſuppellectile content9: ſuos hortos
in Ianiculo admirat̃ q̃uis tenues: ac nomentanũ iactat: in prædii donati ab amico exigui
tatem feſtiuo carmine iocat̃. Cum iã ætate ad ſenectutẽ ingraueſcentẽ re& urbanarũ te-
dio affectus rediit in hiſpaniam peragrata prius gallia ceſalpina. Vnde quartum lib&
emiſit. Ita. xi. epigrammaton editis triennio tacuit. Demum hortãte Priſco amico: qui & ipe
in patriã ab urbe redierat. xii. addidit: In quo Neruæ & Ttaiano aſſentatur clam damna-
tis Domitiani temporibus: quibus ſeruili ferme adulatione blanditus fuerat nõ ſuo ma
gis ingenio q̃ imperatoris arrogantia: qui diuinã adorationẽ a ſuis exegit. Amicos coluit
poetas Stellam in primis & Siliũ italicũ. Nec publicis caruit honoribus equeſtri donat9
dignitate: prætura & iure trium liberorum. In hiſpania obiit nõ ſine Plinii etiam mœro-
re: qui epiſtola quadam ſua cum poeta familiaritatem teſtatus eum & deflet & laudat ſũ
mopere. Acri ingenio epigramma compoſuit: Cuius lex eſt ut iocandi cauillandi deriden
di licentia laſciuiat: nudis uerbis ꝓpe ſatyricum: urbanitate ciuile. Deniq; nihil ſit quod
aut felle non aſpergat: aut riſu non condiat. Aſſurgit nonnunquã in magnitudinẽ heroi
cam ſed praro: ut illã tanta tibi eſt recti reuereutia Cæſar & æqui. Heroicis tamẽ nume-
ris abſtinet: q̃uis id & ſolere & poſſe fieri contendat. Inſerũtur uerba græca imitatõe Py-
tho leonis Rhodii qui primus ita ſcripſit epigramma. Lucilius reprehenditur q; in ſatyra
idem fecerit. Verba ſunt nec figuris poeticis ſublimia: nec humilitate quotidiana depſ-
ſa: ita mediam quandã elocutionẽ ſeruantia: ut ꝓprium retineant locũ. Corpus epigram
matis ſua conſtat dimenſione: q̃ ſi uerſuũ numero prætergrediaris optatũ amittas lepo
rem. Affectus ſæpe tentat quos omnis ultima effundit periodo. Nec ita a Martiale ſer-
uata ſunt: ut & græcos ſuperauerit: q̃uis apud illos uix ſingulis epigrammatis claruerint
pauci & ſolus in hoc ſcribendi genere apud latinos elaboraſſe ac ꝓfeciſſe uideat̃. In laſci-
uioribus habet auctores Auguſtum Cæſarem: qui libello epigrãmaton magna licentia
luſit: & Lucanum quem pharſalia ſua intermiſſa in eo laſciuiſſe oſtendit: Marſum præte
rea Pedonem Getulicum & Catullum. Ipſe opus ſuum in hunc ordinem redegit quo le-
gitur præter primum librum: qui totus in ſpectaculis laudandis uerſatur. Nã nec in an-
tiquis codicibus prima fronte ponitur: nec abſurdum iudicari debet diuerſis locis & tẽ-
porib9 edita ſingulis ſpectaculis epigrãmata in unũ tandẽ lib& redacta fuiſſe.

Plinii Secundi Epiſtola ad Cornelium priſcum.

Audio Valerium Martialem deceſſiſſe:& moleſte fero. Erat homo inge
nioſus:acutus acer:& qui plurimum in ſcribẽdo:& ſalis haberet: & fellis:
nec candoris minus.proſecutus erã uiatico ſecedẽtem:dederam uerſiculis quos
de me compoſuit.fuit moris antiqui eos qui uel ſingulorum laudes:uel urbium
ſcripſerant:aut honoribus:aut pecunia ornare.Noſtris uero temporibus ut alia
ſpecioſa & egregia:ita hoc in primis exoleuit. Nã poſtquã deſiuimus facere lau
danda:laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui ſint uerſiculi quibus
gratiam rettulerim remitterem te ad ipſum uolumen:niſi quoſdam tenerem.
Tu ſi placuerint:hi cæteros in libro requires.Alloquitur muſam.Mandat ut do
mum meam in exquiliis quærat:adeatque reuerenter.
Sed ne tempore:non tuo diſertam.
Pulſes ebria ianuam uideto.
Totos dat tetricæ dies mineruæ.
Dum centum ſtudet auribus uirorum
Hoc quod ſæcula poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora eſt tua dum furit lyæus:
Dum regnat roſa:dum madent capilli:
Tum me uel rigidi legant Catones
Merito ne eum qui hæc de me ſcripſit:& tunc dimiſi amiciſſime:& nunc amiciſ
ſimum defunctum eſſe doleo.dedit enim mihi quantum maxime potuit: datu
rus amplius ſi potuiſſet: Tametſi quid homini poteſt dari maius q̃ gloria: laus:
& æternitas? Aeterna quæ ſcripſit non erunt fortaſſe.ille tamen ſcripſit tãquam
futura. Vale.

ARBARA Pyramidum. Hoc primo epigrâmate assentatur Domitiano: cuius amphitheatrum operis magnificẽtia & dignitate oĩbus ædificiis scribit añponẽ dum: quæcunq; antiquitas admirata est. Id destinauerat Aũgustus media urbe: Vespasianus extruxit: Titus filius dicauit maxĩo apparatu uno die quinq; milibus ferarum occisis: ut Eusebius & Tranquillus scribunt. Dicauit autẽ quoniã publica ædificia numinib⁹ consecrabanẽ. Cur autem hui⁹ laudem tribuit Domitião: cũ illud neq; extruxerit: neq; dicauerit: ratõ est: q; Domitianus ex quo puer capitoliũ defendit una cũ Sabino patruo putauit sibi deberi ĩperiũ: quod ab ipso accæperant. Quare poeta uult quæcũq; gesta sunt uel a Vespasiano uel a Tito ad Domitianum referri: cuius imperiũ ut supra dictum est fuisse assentãdo ĩnuit. Præterea ĩperantib⁹ patre & fratre nõ destitit se principem ĩperii gerere. Ego tamen existimauerim hoc Tito ĩperanti scriptũ fuisse: cui uera laudẽ nũc assentat. Pyramides: Lapides erant erecti miræ magnitudinis ĩ acutũ tendentes: dicti ab ipsa figura: quæ flãmam imitat igneã: nam πυρ dicit ignis: unde Pyramis Reges Aegyptii primi excogitauerũt id genus ædificii: uel ut ne pecuniã successoribus relinquerẽt: uel ne plæbs ociosa esset: Cum multæ eẽnt in Aegypto: tres maxĩe impleuerunt orbẽ fama & admiratione: quæ erãt in pte Aphricæ ĩter mẽphim & deltam in monte sterili: quarũ amplissimam. lx. hominũ milia. xx. annis cõstruxisse dicuntur: auctores sunt Strabo Pli. Solinus. Miracula Pyramidũ: ita & a Pli. dicunt: quoniam ad admirationem potiusq̃ ad usum cõstructæ erant. Strabo in ultimo scribit se uidisse cumulos reliquiasq; quæ remãserant ex cibis operasq; eodẽ uersu poeta utit. alibi: Barbara Pyramidũ Cæsar miracula ride. Memphis: regia ægyptiosq; ab Ogdoo rege ædificata: Cui⁹ filia Mẽphis nomẽ dedit. Puella ea ẽ cum q̃ Nilus sub imagĩe tauri dicit cõcubuisse. Vrbis ãbitus erat. c. &. l. stadiosq; septũ apidis hẽbat: & tẽplũ Veneris: auctor ẽ Strabo & Diodo.

Babylon: urbs caput chaldæarũ gentiũ ambit⁹. ccc. &. l. stadiosq; ædificata a Semiramide regina æmulatõe Ninæ urbis: quã Nin⁹ ei⁹ uir cõstruxerat. accersita sũt teste Diodoro ex oĩ regno terdecies cẽtena hoĩum milia ad op⁹ iuuandũ: Clytarchũ & Alexandrũ sẽcuti scriptũ reliquerũt quolibet anni die stadiũ urbis fuisse absolutũ. Assiduus labor: multosq; annosq;. Iactet: extollat & laudet. i. cesset laus & ostentatio babylonis. Triuiæ tẽplo. i. Dianæ. De tẽplo Dianæ ephesiæ ĩtelligit: qđ erat in panorio portu ad ephesum ĩ Asia. græcæ fuit admirationis & magnificẽtiæ: ut Pli. cc. &. xx. annis structũ a tota Asia ĩ solo palustri: ne terremotib⁹ quateret. Colũnas hẽbat. c. &. xxxvii. ex quib⁹. xxxvi. erãt cælatæ miro artificio. Ctesiphon fuit architect⁹: ut alii Archiphron. Sunt qui scribant p̃mũ Dianæ tẽplũ fuisse minus: secundũ maius: quo ĩcenso ab Herostrato tertiũ ædificatum aiũt ornamẽtis mulierũ ad id collatis. Molles honores. i. luxurioſi & asiatici honores: qm̃ præter ædificiũ multa erant: ut scribit Pli. quæ nihil ad spẽm naturæ pertinebãt: sed ad luxũ tm̃. Quid alii hoc loco suspicẽtur: nõ p̃cipio: ego ut dixi molles honores ĩterp̃tor: qm̃ ut dixi erãt in eo multa ornamẽta ad luxũ & mollicié potius pertinentia: q̃ ad ædificii solidã laudẽ: ut uerba Pli. indicant. Molles honores. i. luxuriosa ornamenta: nam amphitheatrũ sua sublimitate & ædificii præstãtia admirandũ ẽ: nõ p̃pter luxũ aliquẽ regsq;: qui in eo sit quẽadmodũ in tẽplo Dianæ ephesiæ. Erant præterea in eo eunuchi sacerdotes: q̃ Mezabolizi dicebãtur: cũ q̃bus uirgines aliquas sacras esse oportebat: ut scribit Strabo.

IN AMPHITHEATRVM CAESARIS.

BARBARA PYRAMI

DVM SILEAT MIRA

CVLA MEMPHIS:

Assiduus iactet: nec babylona labor.

Nec triuiæ templo molles laudentur honores.

Ara frequens: De tẽplo Iouis Ammonis intelligit: qđ apud Nasamões populos libyæ erat. Iuppit̃ lingua ægyptia ammun dicebat̃: unde corrupto noĩe Ammonem dixerũt aphri: auctor ẽ Herodotus. Prætermittunt̃ opiniones Seruii & Diodo. Pausanias scribit Ammoné dictũ ab Ammone pastore: qui primus ei illic templũ erexit. Multæ aræ erãt huic deo dicatæ: auctor ẽ Pli. in aphrica: quod & Virg. testat̃ in quarto: Tẽpla Iouis centũ latis imania regnis: Centũ aras posuit. Mausolea: mausoleum sepulchrum fuit Mausoli regis cariæ ĩ alicarnasso: quæ prius zephira dicebat̃: conditũ ab Artemisia coniuge: & enũe ratũm int̃ orbis miracula: hac una de cãq; erat colũna in qua sculpẽda claruerunt quattuor excellẽtissimi sculptores. s. Scopas Briax Thimothe⁹: Leocares: cingebãt. xxxvi. columnis. Certabat̃ etiã illic a poetis: und extabat tragœdia a Theodecte auctore Gellio quæ Mausolus iscribebat̃ Mausoleum & non Mausoleum dicit̃. Properti⁹:

Nec mausolei diues fortũa sepulchri.

Vacuo aere: qa aer nõ habitat̃. & uacu⁹ ppetuum epitheton ẽ aeris. Cares: populi subditi Mausolo. Mausoli meminit Demosthenes in oratione p libertate rhodiorum.

Dissimuletque deum cornibus ara frequens.
Aere nec in uacuo pendentia mausolea
Laudibus immodicis cares in astra ferant
Omnis cæsareo cædat labor amphitheatro.
Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad eundem Cæsarem.

Hic ubi sydereus propius uidet astra colossus:
Et crescunt media pægmata celsa uia.
Inuidiosa feri radiabant atria regis:
Vnaque iam tota stabat in urbe domus.
Hic ubi conspicui uenerabilis amphitheatr
Erigitur moles: stagna Neronis erant.
Hic ubi miramur uelocia munera thermas:

IC ubi sydere⁹. Domitian⁹ urbẽ distinxit: ut alibi a poeta laudat̃: nũc uero extollit̃: q; plura ædificia erexerit in eo solo loco & spatio: qđ ædes Neronis occupauerãt: & argute ait romã sibi redditã eé: quã pri⁹ tyrann⁹ occupauerat: & nũc loca patere delitiis populi quæ olim uni tm̃ dño fuiebãt. Sydere⁹: altissim⁹. Propi⁹ astris. i. uicini⁹. hyperbole figura amica poetis: ut scribit Quint. Colossus: dicit̃ ĩgẽs statua ἀπὸ τοῦ κολοβοῦσθαι. i. ab hebetãdo aspectu: ut Suidas apd græcos ĩterptat̃: uel a Colosso p̃mo cõdit oĩ ut Põpei⁹ scribit hic loqt̃ de Colosso Nerõis. Nã Nero accersito zenodoto ex gallia: ei⁹ opa & artificio iussit sibi strui colossũ. c. &. xx. pedũ: quæ statua eo mortuo dicata ẽ soli mutato noĩe: & erat ĩ atrio olim ei⁹ dom⁹. De hoc inquã loquit̃: quoniã ut Sueto. scribit erat in atrio dom⁹ Neroniana: ut ẽt hic: & qđ ĩdicat Mar. Inuidiosa feri radiabant atria regis. Erat præterea colossus Domitiani in urbe equestri habitu. de quo alibi loqtur poeta: Ind̃ sacra ueneranda petes palatia cliuo: Plurima q̃ sũmi fulget imago ducis. De eodẽ multa apd Papi. in p̃ma silua. Pægmata celsa uia: Pægma significat cõpactũ ædificiũ: qđ uel statuis uel alio aliquo ludrico ornatũ: interdũ pueris cõfidẽtibus ꝓducebat̃ in scænã: hinc ẽ q; a Sueto. scribit̃ Claudiũ cõsueuisse obiicere bestiis ét illos q pæ diligẽter & ꝓpere pægma in scænã ꝓduxissent. C. prīceps ꝓduxit ĩ scænã pægma: ĩ quo erãt. c. &. l. põdo argẽti: ut scribit Pli. Ind̃ illud ẽ luue. Et pægma & pueros inde ad uelaria raptos: qđ praue ĩterptans pægma ꝓ ludo accipiũt: cũ machinã significet ut dixi. Atria feri regis: dom⁹ neroniana a palacio té debat in æsq̃lias: quã primo appellauit trãsitoriã: postea aurea: hñt̃ portic⁹ triplices milia rias: stagnũ ĩstar maris: arua: uineta: siluas cũ oĩ gñe pecudũ & ferarũ phystulas spgentes flores & unguẽta: cœnatõnẽ rotũdã: quæ ĩ modũ cæli mouebat̃: aues argẽteas: ĩ solaris lapidẽ sphengitẽ: quo ppetu⁹ dies illucescebat. Tacit⁹ & multi senserũt: & Sueto. icẽsã fuisse urbẽ: ut tãtã domũ ædificaret. Inuidiosa: maxĩa & redũdãtia delitiis. Radiabãt: splendebãt ornamẽtis & colosso Nerõis q; ĩ atrio erat occupata: & idẽ ex disticho: Roma dom⁹ fuit ueios migrate q̃rites: Si nõ & ueios occupat ista dom⁹. Velocia mũera thermas. Tit⁹ celerit̃ struxt thermas ꝓpe ãphitheatr̃: Domitiãi ꝓpt̃ea uelocia mũera: emẽda đprauatũ

locũ apd Suet.q ita scriptꝰ é. thermis celebriť extructis: ꝓ celeriť. Supbus ager: qa domꝰ Neronis cõplexa erat agros. Porticꝰ claudia: olim & liuia dicta é: sed ædificante Nerone euersa fuit: restituta postea sub noíe prisco a Domitião. Porticus apd romanos ædificabanť umbris & ambulatõibus. Sũt qui de neroniana porticu: ego de liuia sentio: cuiꝰ meminerũt Ci. & Sueto. Deficientis: finientis. Reddita sibi roma é: roma romã amiserat: quia non sua erat: sed Neronis: nũc a Domitião est sibi reddita: & romanis.

Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras:
Vltima pars aulæ deficientis erat.
Reddita roma sibi est: & sunt te præside cæsar
Deliciæ populi quæ fuerant domini.

Ad eundem.

Quæ tã sepositа est: quæ gẽs tã barbara cæsar.
Ex qua spectator non sit in urbe tua?
Venit ab orpheo cultor rhodopeius hæmo.
Venit & epoto sarmata pastus equo.
Et qui prima bibit: deprensi flumina nili.
Et quem supreme tethyos unda ferit.
Festinauit arabs: festinauere sabæi
Et cilices nimbis hic maduere suis.
Crinibus in nodum tortis uenere sicambri:

Væ tã sepositа. Domitianus edidit spectacula magnificẽtissima auctore Tranql. quæ ut celebriora uideréť: poeta aiť totũ orbé cõfluxisse. Sed edidit epigrãma hac de cã: qm cũ clamatũ esset in spectaculis dño & deo fœliciť ea uoce mirũ ĩ modũ oblectatꝰ é Domitia. Propterea poeta ꝑncipi blandiens ait diuersos fuisse populos in theatro: sed unã & eãdé uocé extitisse: cũ Domitianus dñs & pr̃ patriæ appellareť. q.d. oẽs illos fuisse subditos Domitia. & multa merita cõsecutos: ut cũ Domit. pr̃ patriæ appellaretur nõ ab diuersis populis: sed quasi ab una & eadem uoce id testimoniũ accepit. Quod multi romanoꝝ confluxerint ad spectacula: ĩdicat Trãquil. ĩ Cæsare: ubi scribit tot cõuenisse ad spectãdũ: ut plurimi aduenæ inť uicos & uias mãserint: Plurimi præterea elisi inť quos duos fuisse senatores. Sepositа: a regione nr̃a remota. Barbara: moribꝰ. Rhodopeiꝰ: thraciꝰ. rhodope mons thraciæ i. accola thraciæ. Sarmatæ: populi septẽtrionis pascunť pulte e milio: ut Pli. aut lacte: eq no sanguine admixto. Epoto equo. i. sanguine equi cũ pulte emilio. Deprensi nili: Nilus incerti ortus est: ꝓpterea poeta ait deprensi nili: nã deprehenduńt ea quæ sunt occulta. Sũt qui putent Nilum oriri ab ultimis æthiopiæ finibus: longa est Pli. ex Iubæ testimonio disceptatio. Deprensi: tãdem inuenti. Et quẽ supremæ tethyos unda ferit: De britannis potes intelligere: qui extremi hominũ abluunť Oceano. Potes & de morinis qui sunt ad Oceanũ gallicũ. Virgi. Extremiq; hominũ morini. Ferit: abluit. Arabs: arabia diuidit iudæã ab ægypto: quæ triplex est auctore Ptholæmeo fœlix petrea: & deserta.

Arabs: & arabus dicitur. Festinauit: ostendit magnam famam fuisse ludoꝝ. Sabæi: populi sunt in fœlici arabia: qui thus mittunt e regione appellata Saba: quod significat mysteriũ. Cilices: populi Asiæ minoris ad tauꝝ montem crocum habent præstantissimum ad id antrum maxime qd̃ coricũ appellant: unde crocus corici: Pli. & Strabo testes. Nimbis suis. i. croco: Nã croco trito & mixto uino dulci perfundebantur theatra: uase quod nimbum appellabant. Martialis in distichis de nimbo: A Ioue qui ueniet miscẽda ad pocula largas Fundet nimbus aquas: hic tibi uina dabit: ĩtellige uinũ dulce croco trito ĩmmixto. Cũ. n. bonus odor croco eẽt: & romani herba uti nõ possent: ad coronas ẽ enim apta: hoc quod diximus excogitarũt. Quod autem theatra spargebãtur croco: testatur Martialis alibi. Propertius: Pulpita solénes non oluere crocos. Ouidius: & Salustius ĩ historiis: qui de Metello scribens: & illius luxuriã designans: cũ in hispaniam inqt prætor acciperet ita scænis ad ostentationé structis: simul croco sparsa humꝰ. Nimbis suis. i. croceis. Sicãbri populi ad Oceanũ in germãia sũt: q & colorare crines: & calamistra ꝛe roma nos impulerunt: oblectatos capillorum pulchritudine quæ sicambris erat natiua.

Sepositа Rhodope mõs thraci

Sarmatæ popli septẽtrionales

ferit- abluit- Arabia diuidit

Triplex ẽ Arabia: petrea: & deserta

Sabei popli fn fœli

Cilices ppli Asiæ

Nimbis suis

Sicãbri popli ad oceanũ ĩ germanias

genera æthiopū

Aethiopes: duo genera æthiopū fuñt. Aethiopes heſperii: & æthiopes ad meridiē: ut ex uerſu Homeri in primo odyſeæ coſmographi tradiderūt. Poeta: utputo: loquitur de heſperiis qui remotiores ſunt: & deſertam magna ex parte regionem incolūt: dicti ab Aethiope Vulcāi filio: ut Plinius tradit.

VRBA grauis paci: Initio principat⁹ Domitianus delatores grauiſſima pœna affecit: ſolitus dicere: Delatores qui nō caſtigat iritat. Multi aūt erant qui leuiſſima de cā & nōnunquā ficta accuſabāt cū ex fiſco eis daret pars pecuniæ: qua mulctabant accuſati ꝓpterea Tranquillus appellat calūnias fiſcales. Conuerſus poſtea priceps ad auaritiam & crudelitatē nō modo nō punie bat delatores: ſed etiam foue bat: Nunc laudatur ꝙ eos expu lerit: & inter cætera mūera data populo romāo: ait etiam ui tam hominum eſſe aſcribendā principi: quā ſublatis delatoribus dediſſe uidēbatur. Tur ba: delatorum. Grauis: moleſta: quia paci aduerſabat & ꝙeti. Placidæ: epithethon quie tis. Miſeras opes. i. opes miſe rorum ciuium: nam opulenti timebāt delatores. Getulis: getuli Aphricæ populi: nam nocentes grauiore exilio mitterebantur in Aphricam: mitiore tibur: preneſte: & in inſulas campaniæ. Nec cepit harena nocentes. i. qui puniēdi erāt in theatro puniebantur: ut harena. i. theatrum accipias. Cum autem mittendi eſſent ī exilium pari ſcilicet ſupplicio: quo ciues olim afficiebāt: non ſunt puniti in theatro: ſed ī nauigia impoſiti eiecti in exilium: quod Plinius multis uerſibus in pagyrico teſtatur. Impenſis uitam principis annumeres: Impenſis. i. muneribus: nam præter alia munera: quæ tibi dedit princeps: dedit uitam: quoniam eiecit delatores: qui te uita priuabant. Malo tamen ſentire hoc etiam epigramma ſcriptum in gratiam Titi imperatoris: nam is delatores primum cæſos fuſtibus in harena: in aſperrima inſularum aduehi iuſſit. Suetonius in Tito: Inter aduerſa temporum & delatores mandatoreſq; erant & licentia ueteri: hos aſſidue in foro flagellis ac fuſtibus cæſos: ac nouiſſime traductos: per amphitheatri harenā: partim ſubiici in ſeruos: ac uenire īperauit: partim in aſperrima īſularum aduehi. Inde ait poeta: Nec cepit harena nocentes.

Atque aliter tortis crinibus æthiopes.
Vox diuerſa ſonat populorū: eſt urbs tamē una
Cum uerus patriæ diceris eſſe pater.
Ad Cæſarē ꝙ expulerit delatores.
Turba grauis paci: placidæque inimica quieti
Q uæ ſemper miſeras ſollicitabat opes.
Tradita getulis: nec cepit harena nocentes:
Et delator habet: quod dabat exilium.
Exulat auſonia: profugus delator ab urbe
Impenſis uitam principis annumeres.
Blanditur Cæſari.
Iunctam paſiphaen dictæo (credite) tauro
Vidimus: accepit fabulla priſca fidem.
Nec ſe miretur, Cæſar, longæua uetuſtas.
Q uicquid fama canit: donat harena tibi.
Blanditur Cæſari.

Vnctam Paſiphaen. Paſiphe filia Solis & uxor Minois regis Crēte amauit taurū: quoniam cum Minos pulcherrimum taurum conſueuiſſet ſacrificare Neptuno: mactauit deteriorem iratum numen Paſiphaen ī turpem tauri amorem compulit: cum uellet concumbere cum belua: habuit bouem ligneam arte Dædali fabricatam: ſub qua latens coitu tauri potita eſt. Hoc ſpectaculum editum ē a Domitiāo: quod & ſi hiſtoria non tradidit: non poteſt tamen non uideri ueriſimile: quoniam Tranquillus ſcribit Neronem hoc ſpectaculi genus edidiſſe. Accepit fabula priſca fidem: ideſt facta eſt ueriſimilis: & creditur uera. Longæua uetuſtas. i. antiquitas: quæ fabulas finxit. Non miretur: non extollat: quoniam tu omnia repræſentas: & facis eē uera ſpectaculis. Quicqd fama canit donat harena tibi. ideſt quæcunq; fabulæ finxerunt & canunt: tu repræſentas in theatris uera actione.

Belliger.Domitianus:ut Tranquillus refert:edidit pugnas non modo uirorum:sed etiam mulierum:& uenationes:cū nuper esset prostratus leo a muliere. Martialis blandiens principi ait prostratum leonem ab Hercule non esse âplius dignum admiratione:cum in theatro Domitiani fœmina idem peregerit.Hâc uenationem mulierū carpés Iuuenalis ait:Cum meuia tuscum Figat aprum:& nuda teneat uenabula mamma:De eadem pugna Papinius in siluis: Stat sexus rudis insciusque ferri:Vt pugnas capit improbus uiriles: Credas ad tanaim ferūq; phasim Thermodoontiacas calere turmas. Seuit & ipsa Venus: non satis est: q; tu edideris pugnas uiroꝝ i spectaculis: sed edidisti pugnas mulierum. Nemea silua:inter phi lōtem & agros iuxta Cleonas: ubi p̄mo certamīe leo ab Hercule est prostratus.Strabo. Fama:fabula. Prisca fides.i.prisca monumenta sileant. Mūera:postq̄ tu edis spectacula.

Valiter in scythia.In spectaculis comœdiæ & nō nunq̄ tragœdiæ recitabant:ut Tranquillus est auctor:qui cū alias de hoc traditū: scribit Caligulam egisse laureatum mimum:in quo actor ruina se,pripiés sanguinem uomit. Tragœdia erat qui inscribebat laureolus a Laureolo:qui in eo introducebat sublatus in crucé. Domitianus cum multos afficeret supplicio: uoluit nō sine uoluptate spectatorum eos interire:iussitq; recitati uera rep̄ sentatione inter cæteras tragœdias Orpheum & Laureolum:ita ut damnati repræsentantes personam Laureoli nō ficta cruce sed uera penderent:& personam Orphei:ita ut non fictis mulierum manibus sed a ueris lacerarentur.Cum hæc olim recitata esset a Létulo ciue Romano in theatro: subeunte personam Laureoli: non ueram ut nunc:sed fictam:clamat Iuuenalis debuisse illum interire uero supplicio quo.s.histrionicam exerceat: Laureolum uelox bene lentulus egit Iudice me dignus uera cruce.Ait igitur hūc qui nuper sub persona Laureoli pēdebat uera cruce:iussu Domitiani superasse scelera Laureoli fabulosi: quoniam scilicet id supplicium quod in Laureolo fuit fabula:in ipso fuerit uerum. Laureolus:damnatus qui subibat:personam laureoli iussu Domitiani recitans tragœdiam. Neuius poeta scripsit in carcere Laureolum & Leontem ut Gellius scripsit. Vrso calidonio:idest britanni co.Calidonia silua britanniæ:ad quam arma romana processerunt:unde sæui ursi mittebantur. Scythica rupe:idest caucasea.Prometheus enim religatus ī Caucaso mōte fuit. Nimio pectore:idest renascenti. Auem assiduam:idest aquilam: Nota fabula extat de Prometheo: tragœdia Aeschili quæ inscribitur Prometheus. Viuebant: idest palpitabant. Stillantibus membris:manantibus cruore. Inque:omni nusquam corpore corpus erat:& nulla facies corporis erat in toto corpore.

Non satis est Cæsar:seuit & ipsa Venus
Prostratum nemees:& uasta in ualle leonem
Nobile & herculeum fama canebat opus.

Priſca fides taceat:nam post tua munera cæsar
Hæc iam fœminea uidimus acta manu.

Pœna Laureoli.

Qualiter in scythia religatus rupe Prometheus
Assiduam nimio pectore pauit auem.
Nuda calidonio sic pectora præbuit urso:
Non falsa pendens in cruce laureolus.
Viuebant laceri membris stillantibus artus.
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ.
Vel domini iugulum foderat ense nocens:
Templa uel arcano demens spoliauerat auro:
Subdiderat sæuas uel tibi roma faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ:
In quo:quæ fuerat fabula:pœna fuit.

De Dædalo.

Iuuena

Cum meniatu

fama Pron

Corpus

Vel.

Laureo

Comedi

Lentu

iuuena

Aedale Lucano: Hic Dædalus obiectus fuit feris & laniatūs: alludeñs ad nomẽ poeta ait Dædalū nūc optasse habere pennas ut fabulæ finxerūt Dædalū habuisse: Nã Dædalus mitionis filius fuit atheniẽsis: præclarus ĩ architectura & statuaria: Talaum sororis filium interfecit inuidia ingenii: quoniã ĩuenerat figuli rotã: & serã: dãnatus ab areopagitis dicit adhibitis alis euolasse in cretã inde ingeniosus. Lucano urso: ex lucania ursi mittebantur in theatrum: ut Varro scribit feritate & magnitudine.

Dædale lucano cum sic lacereris ab urso
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas:

Ræstitit exhibitus. Rhinocerotẽ ꝑmus ostendit ĩ spectaculis Põpeius: tũ Augustus: nũc Domitianus. animal est buxei coloris inimicum elephãto: cuius aluũ elimato cornu petit: ĩ pugna nup fuerat in theatro: & diu stupẽs ad pugnã nõ poterat irritari: quod ægre ferebat Domitianus: tandẽ facto impetu in taurꝝ: illũ nõ secus extulit ĩ altũ: q̃ si fuisset pila. Exhibitus: datus in spectaculũ: nã exhibere é in spectaculũ dare. Quæ nõ ꝑmisit prælia rhinoceros: uel qa tantũ pugnat cũ elephãto: nunc autem cũ tauro pugnauit: uel quoniã non uidebat posse irritari ĩ pugnã: qđ placet. Pronus: inclinato cornu qđ habet in naribus.

De Rhinocerote

Præstitit exhibitus tota tibi cæsar harena
Quæ non promisit prælia rhinoceros.

Cui pila taurus erat: Pilæ dicebant uestes in globũ & speciem pilæ collectæ quæ obiiciebant cornibus tauroꝝ: ut irritarent. Rudis antiquitas homines e stramine formabat ad id opus: teste Pediano: postea luxus in tantũ auctus est: ut uestes purpureæ obiicerent. Ouidius: Haud secus exarsit q̃ circo taurus apto: Cum sua terribili petit irritamina cornu Phœnicias uestes: elusaq̃ uulnera sentit. Iocans igit poeta ait tauꝝ cui pilæ solent obiici: nunc fuisse pilã rhinoceroti.

O quam terribilis exarsit pronus in iras
Quantus erat cornu: cui pila taurus erat.

De leone qui gubernatorem offendit.

Læserat ingrato leo perfidus ore magistrum:
Ausus tam notas contemerare manus.
Sed dignas tanto persoluit crimine pœnas:
Et qui non tulerat uerbera tæla: tulit.
Quos decet esse hominũ tali sub pricipe mores
Qui iubet ingenium mitius esse feris.

Aesserat ĩgrato. Leo mãsuefactus ductus est in theatrũ: reuersus ĩ pristinã feritatẽ lacerauit magistꝝ. Iussu Domitiani telis cõfossus est. Laudat ꝓnceps q̃ humanos mores nõ modo uelit eẽ in homine: sed etiã ĩ fera. Cõtemerare: uiolare. Tam notas manus. i. familiares. Tulit tela. i. passus est tela: qa cõfossus fuit telis iussu Domitiani q̃ magĩm uiolauerit. Quos: q̃les. i. mitissimos: cum uelit feras hr̃e mitius ĩgeniũ: & mores humanos.

De urso.

Præceps sanguinea dum sẽ rotat ursus harena:
Implicitam uisco perdidit ille fugam.
Splendida iam tecto cessent uenabula ferro:
Nec uolet excussa lancea torta manu.
Deprehendat uacuo uenator in aere prædam:
Sic captare feras aucupis arte placet.

Præceps sãguinea: Nouitate uenatiõis oblectat⁹ é Domitian⁹ captis feris fisco. Iubet poeta ĩ assẽtationẽ uenatores peter aerẽ: & uolucres: qđ aucupis é: q̃ aucupes petãt feras. Implicitã uisco ꝓdidit ille fugã: qa nõ potuit fugere: ursus ĩplicitus uisco. Harena sãguinea. i. theatro sãguineo cõsꝑso sãguĩe multaꝝ feraꝝ. Tecto ferro cessẽt uenabula. i. reponant & recõdant uenabula in uagina: quoniã iis opus non est: nam uisco feræ capiunt.

De sue quæ ex uulnere peperit.

Inter cæsareæ discrimina sæua dianæ
Nter Cæsareæ. Sus grauida icta ĩ uenatõnibus editis a ꝓncipe emisit filios ĩcolumes ipa mortua: nũc ait poeta nõ esse mirandũ q̃ canunt fabulæ bacchum deũ natũ mortua matre: quoniam iam fera ita nata est. Cæsareæ Dianæ: id est cæsareæ uenationis.

Hasta leuis: quia si grauis fuisset percussisset filios. Exiliit ꝑtus. i. exilierunt filii. Lucina: dea quæ præest parturientibus & uenientibus in lucē. Triste iter. i. uulnerū. Bacchus natus fuit Semele fulminata nutritus intra femora Iouis. nota fabula.

Cta graui telo. Idem argumentū de sue grauida. Perdidit: & dedit uitā: perdidit qa mortua est. Dedit: quia pepit filios: Certa dextra: quia ꝑcussit ut uoluit. Lucina: dea quæ præest parturientib⁹: & ueniētib⁹ in lucē: dictā siue a luco quē hēbat ī æsquiliis romæ: siue a luce: auctors Varro & Pli. Numē utriusq; Dianæ. i. Lucinæ: quæ præest ꝑturientib⁹: & Dianæ quæ præest uenantib⁹. Et qua est soluta. i. facta parens. Et qua perempta .i. mortua: nā Diana uenantib⁹ ferarum dat cædem.

Fixisset grauidam cum leuis hasta suem:
Exiliit partus miseræ de uulnere matris.
O lucina ferox hoc peperisse fuit.
Pluribus illa mori uoluisset saucia tælis:
Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere bacchū
Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem.

ICTA graui tælo: confossaq; uulnera mater
Sus paritet uitam: perdidit atq; dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro.
Hanc ego lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen: moriens utriusq; dianæ.
Quaq; soluta parens: quaq; perēpta fera est

De sue pregnante.

Sus fera iam grauior maturi pignora uentris
Emisit fœtum uulnere facta parens.
Nec iacuit partus: sed matre cadēte cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium.

De carpophoro.

Summa tuæ meleagre fuit que gloria famæ.
Est quota carpophori portio fusus aper.
Ille & præcipiti uenabula condidit urso.

Vs Fera. Idem argumentū. Maturi uentris: quia erat ꝑpe partū: & temp⁹ pariēdi: iccirco maturi. Pignora. i. filios. O quantū est subitis casibus ingeniū: Poeta ait ī reb⁹ quæ celeritate indigent & subitæ sūt: quandā excellentē & peculiarē uī ingenii existere: sententia est Thucydidis. Subita ingeniū experiunt & indicant. Ita laudatur uenator: qui suem ut supra dictū est tam cōmode uulnerauit: ut uno momento & suem feram strauerit: & produxerit in lucem fœtum.

Vmma tuæ. Duo Carpophori temporibus Domitianī fuisse legūtur: alter mango .i. puerorum diuenditor. alter iunior fortitudine clarus. Hunc Domitian⁹ non parum amauit & fouit: q; eius dextra in feris conficiendis oblectaretur. nam & princeps eodem studio tenebatur: adeo ut in secessu albano centenas aliquādo feras prostrauerit. In Carpophoro igitur laudando poeta Domitiano assentatur. Ita. n. nuper peregerat uenationem in spectaculo: ut multis feris occisis: & acepto præmio fortitudinis adhuc uigeret: & recens uideret: quod præter aliorum morem cōtigit: nam qui pfecto certamine præmium acceperunt: fessi sunt: nec integras habent uires. Duo Meleagri fuerunt: alter de quo hic Martialis: alter qui secutus argonautas: Aeetam regem in littore interfecit. Sunt qui eundem putent. Appollonius alium. Fusus aper: id est interfectus: o Meleager aper fusus a te fuit summa tua gloria id est tu tantam ex apro cōsecutus es laudem: sed aper est portio id est pars laudis Carpophori: quoniam non solum interemit aprum: sed ursum leonem & pardum: & quod maius est post confectam uenationem: nā adhuc poterat: non erat defatigatus. Tres apri in portentis numerantur: erymantheus quem Hercules sustulit: Aper in olympo mysiæ in cuius uenatione cecidit filius Crœsi uulneratus ab Adrasto ut Herodotus & aper Calidonius: quem interfecit hic Meleager. Condidit uenabula. i. misit & abscondit. In urso præcipiti: id est irruenti contra se

Primus.i.qui principatum & feritate & magnitudine obtinebat. In arce poli arctoi:in siluis septentrionis.Nã septentrio maiores feras mittit & sæueriores q̃ aliæ partes orbis: Hispania etiã dedit ursum in spectacula: sed eius feræ caput apud illos comburebat: quoniam rabiẽ inesse putabant. Molle ignota.i.incredibili magnitudine. Decuisse Herculem.i.parem esse: quia a nullo magis uidebat posse superari: nisi q̃ ab Hercule: nam Hercules accersebatur ad ea monstra: quæ ab aliis superari nõ poterãt. Poterat.i.adhuc hẽbat integras uires absoluta uenatione & præmio donatus.

Primus in arctoi: qui fuit arce poli.
Strauit & ignota spectandum molle leonem
Herculeas potuit: qui decuisse manus.
Et uolucrem longo porrexit uulnere pardum
Præmia cum laudis ferret adhuc poterat.

De tauro.

Raptus abit media qd̃ ad ethera taurus harenã:
Non fuit hoc artis: sed pietatis opus.
Vexerat europen fraterna per æquora taurus:
At nũc Alciden taurus in astra tulit
Cæsaris atq; louis confer nunc stẽma iuuentus.
Par onus ut tulerint: altius iste tulit.

Raptus abit. Taurus qui p machinã uexit Domitianũ in altũ: ut cælo ipositus uideret: nam cũ futurũ cælum: & ĩmortalitatẽ sibi ipsi uellet repræsentare tauro insidens superiores scæneptes in speciem cæli confectas petiit æmulatõne Herculis: cuius nomen etiã sibi indiderat: nã Alcides appellabat: qui taurũ ex creta in atticam ducens eius dorso ĩsedisse dicit. Cũ autẽ olim Iuppiter in formã tauri cõuersus: Europẽ in cretam uexisse ferat: Poeta ait maiorẽ laudẽ tauri qui nup Alciden.i.Domitianũ in cælũ uexerit: q̃ illius qui uexit Europẽ: qm̃ & si pars onus utriq; fuisse uideat: tñ hic altius tulit.

De supplice elephante.

Quod pius & supplex elephas te cæsar adorat:
Hic modo qui tauro tam metuendus erat.
Non facit hoc iussus nulloq; docente magistro.
Crede mihi numen sentit & ille tuum.

Opus artis.i.non fuit hoc artificiũ nõ scænicũ & fabulosũ sed op9 pietatis: quia pie & uere factũ fuit. Raptus: ex oculis spectatorum. Alcidẽ.i.Domitianum qui uoluit appellari Alcides. Duæ laudes tauri: altera q̃ tulerit Europẽ: altera q̃ tulerit Alcidẽ. Stema: nobilitatem. Confer: adæqua: cõpara. Alter sensus est & hic placet: ut ĩtelligas Domitianũ per mimmũ æmulatione Iouis qui olim se in tauꝝ conuertit: sũpta forma tauri p machinã extulisse Herculẽ cuius nomẽ ĩposuerat ĩ cælũ: quẽadmodum Iuppit2 taurus factus uexerat Europẽ: ut sit sensus poetæ maiorẽ laudẽ esse Domitiani q̃ tulerit Herculẽ in cælum: quẽ altius tulit q̃ Iouis: q̃ uexit Europẽ in cretam p̃ æquora.

De tigride & leone.

Lambere securi dextram consueta magistri
Tigris ab hyrcano gloria rara iugo:
Sæua ferum rapido lacerauit dente leonem:
Res noua non ullis cognita temporibus.

Vod pius. Elephas nup in spectaculo adorauerat Domitianum: nã elephanti ut Plinius scribit: tantæ sunt docilitatis ut nõ modo submittere genua: & adorar: sed ẽt regi porrigere coronas discant. Poeta uult uideri hoc factũ esse non domitoris industria sed numine Domitiani: cuius sensu elephas submiserit genua.

Ambere securi. Tigris data est in spectaculis ab Augusto Cæsare: & nuper a Domitiano mansuefacta: sed cũ leonem inspexisset eum lacerauit: uult hoc poeta factum uideri numine Domitiani: cui9 uicinitate ausa sit id quod in siluis non audebat. Securi magistri: non metuentis feritatem beluæ domitæ. Hircano iugo: hircania scythiæ pars est: quæ pantheris: pardis: tigribus abundat. Lucanus: quas nemore hircano matrũ dũ lustra sequunt: Altus cæsorum pauit cruor armentoꝝ. Rara gloria.i.maxima gloria ferarum quæ prima erat inter tigres magnitudine. Sæua: reuersa ad feritatem.

Tale nihil.i.congredi cũ leone. Inter nos:ī theatro.Plus feritatis:numine Domitiani.

Vi Modo: Ex superioribus Ouidii uersib⁹:quos aduximus:planum est tauros iritari:& cum petunt aliquem deuitari eorum uulnera obiectis pilis: & uestibus nup taurus ī theatro petiit elephantũ cornu:a quo prostratus est.Insultat poeta tauro mortuo:q; tãdẽ potitus certo obstaculo:quod cum pilas peteret:maxime quærere uidebat: occubuerit. Flãmis:iracundia & iritatione:nam iflãmatum ira dicimus. Ardore cornuto potit⁹.i.potius ardore & uehementia cornuũ: nam ĩuenit obstaculũ appellat cornutũ ardorẽ uehementiam tauri. Sic: ut pilæ tollebãtur. Occubuit:extinctus ab elephãto. Dũ putat elephãta tolli:iactari posse. Sic:ueluti pilas obiectas.

Ausa est tale nihil:siluis dum uixit in altis.
Postquam inter nos est:plus feritatis habet.

De Elephante.

Qui modo per totã flãmis stimulatus harenã
Substulerat raptas taurus in astra pilas:
Occubuit tandem cornuto ardore petitus:
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Assentatur Cæsari.

Dũ peteret pars hæc myrinũ:pars illa triũphũ:
Promisit pariter Cæsar utraq; manu.
Non potuit melius litem finire iocosam.
Odulce inuicti principis ingenium.

Ad Cæsarem.

Quicquid in orpheo rhodote spectasse theatro
Dicitur:exhibuit cæsar harena tibi.
Repserunt scopuli:mirandaq; silua cucurrit.
Quale fuisse nemus creditur hesperidum.
Affuit immixtũ pecudũ genus omne ferarum:
Et supra uatem multa pependit auis.
Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta:ita ficta alia.

De Rhinocerote.

Sollicitant pauidi dum rhinocerota magistri:
Se quæ diu magnæ colligit ira feræ:
Desperabantur promisli prælia martis.
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.

Vm peteret. Domitian⁹ int² cætera spectacula reuocauit ī usum munera quæstoria:ubi sua liberalitate fecit ptãtem populi eligẽdi duo gladiatoꝝ paria ex suo ludo quæ nouissime introducebãtur aulico apparatu. Cũ aũt pronunciasset se unũ par daturũ quod populus uellet: aliiq; poscerẽt Mirinũ gladiatorẽ:alii triumphum ipe ductis manib⁹ in partes dissidentes pmisit duo.Nõ potuit īquit poeta melius finire litem iocosam:q̃ tãta liberalitate & magnificentia.alibi de mirino:Nuper cũ Mirino peteretur missio læso.

Vicquid in orpheo: Recitata est Orpheus tragœdia:ut supra Laureol⁹:ita ut dãnat⁹ repræsentaret personam Orphei: qui dicitur laceratus fuisse cyconũm mulierum manibus. Describit actionem huius tragœdiæ poeta:& ait ita ueram fuisse laniatõnem in eo:qui nuper repræsentauit personam Orphei:ut de Orpheo fictum é. Orpheum scripsit etiam Lucanus: de quo Papinius in Neronem:Et noster tibi præferetur Orpheus. Exhibuit:repræsentauit.

Rhodope: thraciæ mons. Miranda silua:idest pulcherrima:uel miranda q̃ artificio ueniret ipse qui sub persona Orphei erat. Ingrato urso:quia eius cantu non lenit⁹ est. Hæc res:de hoc Orpheo ita ut uera est:ita ficta alia.

Ollicitãt.De Rhinocerote & urso. Dum ira feræ colligit se.i. dum inflammabat: desperabantur prælia a magistris:quia non sperabãt posse iritari ad pugnam rhinocerotem.

Gemino ictu.i.forti & uehemẽti. Virgilius: Gemino dẽtalia dorſo: uel quoniam rhino ceros habet duo cornua: ut apud Pauſaniã ſolũ legi: quoꝝ alterum inſigni magnitudine ex naribus extat: alterum ſuperne erumpit exigũũ quidem: ſed ualidiſſimũ.

Orica: Laudat Carpophorus: q̃ ita ſtãtes feras ſuperauerit ut nup leo perterrefactꝰ eius dextrã fugiens: cõiecerit ſe in uenabula alioꝝ potiꝰq̃ uoluerit eum expectare:

Dorica: dorienſes Althemene duce in Cretã uenerunt p̃ tempora troiana: & condiderunt. x. urbes. tertium genꝰ hominũ fuit qui Cretam habitarunt: unde cretenſes dorici.

Dorica uenabula. i. ſagittas cretenſes: nã e creta optimi calami ad ſagittaꝝ uſum. Et teneri Carpophori. i. adhuc iuuenis. Facili: facile ſucciſa. Biſon: animal qđ mittit germãia deforme quidẽ prolixitate iubarũ & reliquo corpore: ſed ferum. Bubalus: urũ intelligit: nã ex hercinia ſilua mittuntur uri ſpecie & colore ſimiles bobꝰ magna uelocitate: & magnitudine paulo ĩfra elephantum neq̃ homini neq̃ feræ inſpectæ p̃cunt. foueis capiũtur. Idẽ bubali dicunt: q̃uis Pli. accuſet ĩperitũ uulgꝰ: q̃ bubalos appellet cũ ĩ aphrica uri repiantur: aut nulla aut exigua ſimilitudine cũ bubus. Corripe: tolle lẽtas moras. Turba: ſpectatores cõſueuerunt pugnantem ferã plauſu excitare ad fugam: monet eos poeta nullum eẽ remediũ feræ Carpophoro pugnante: nam & ſtantem ſternit fugientem adeo perterret: ut ruat ĩ tela aliorum.

Nãq̃ grauem gemino cornu ſic extulit urſum:
Iactat ut impoſitas taurus in aſtra pilas.

De Carpoforo.

Dorica quam certo uenabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera carpofori.
Ille tulit geminos facili ceruice iuuencos.
Illi ceſſit atrox bubalus atq̃ biſon.
Hunc leo cum fugeret præceps in tæla cucurrit.
I nunc & lentas corripe turba moras.

Quid Cæſar in aqua.

Siquis adeſt longis ſerus ſpectator ab oris
Cui lux prima ſacri muneris ipſa fuit.
Nec te decipiat ratibus naualis enio
Et par unda fretis: hic modo terra fuit.
Non credis: ſpectes dum laxent æquora martẽ.
Parua mora eſt dices: hic modo pontus erat.

De Leandro.

Quod nocturna tibi leandre pepercerit unda
Deſine mirari: cæſaris unda fuit.
Cum peteret dulces audax leandrus amores:
Et feſſus tumidis iam premeretur aquis:
Sic miſer inſtantes affatus dicitur undas:
Parcite dum propero: mergite dum redeo.

I Quis adeſt. Inſ cætera theatri mũera Domitianꝰ edidit naumachiã: ut ſcribit Trãquillus effoſſo lacu iuxta tiberi: quã ſpectauit ĩter imbres & niues. unde exiit illud epigramma: Aſpice q̃ denſum tacitaꝝ uellus aquaꝝ Defluat in uultus Cæſaris inque ſinus. pugna fuit p̃pe iuſtarum claſſiũ excitatis undis in ſpeciem pene fluctuũ maris. Mouet aduenam ſpectatorem: ubi undæ tantope concitant fuiſſe pauloante terrã: quod ſi ei credibile nõ ſit: expectet tantiſper dum ceſſet naumachia. Videbit enĩ ita quieſcere fluctus: ut etiam ſit miraturus quo pacto in tã exiguo lacu tantæ eſſent p̃cellæ pauloante: & utrũq̃ tandẽ crediturus miraculũ. Siquis ſerus ſpectator. incepta iã pugna & ĩceptis ludis. Lux: dies naumachiæ. Fuit prima in urbe. i. ſi ante hunc diem nõ fuiſti in urbe.

Enio: furor belli. Ratibus: claſſe. Par fretis. i. pelago. i. ne putaueris hic eſſe mare.

Aequora laxent. i. dum pugna naualis abſoluit. Cũ uidebis ſedatos fluctus dices hic pauloante erat pelagus & ita credes utrũq̃ miraculum.

Vod nocturna. Fabulæ Læandri natãtis ad Hero amicã repñtata ẽ ĩ theatro: ſed tñ hic q̃ repñtabat fabulã euaſit: q̃uis ĩ ea ſit Læãdrũ ſubmerſum eſſe fluctibus. Nocturña unda. i. aqua quã notaſti nocturno tẽpore. Cæſaris unda fuit: p̃pterea pep̃cit. At unda Neptuni nõ pepercit Læandro.

Blanditur Cæſari.

Sæcula carpophorum cæſar ſi priſca tuliſſent
Iam nullum in monſtris urbe fuiſſet opus.
Non marathon taurum.nemeæ frondoſa leonem
Arcas mænalium nõ timuiſſet aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuiſſet.
Huic percuſſa foret tota chimæra ſemel.
Ignipedes poſſet ſine colchide uincere tauros
Soluere & heſionem:ſolus & andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria pluſ eſt
Bis dẽas pariter perdomuiſſe feras.

De Natatoribus.

Luſit nereidum docilis chorus æquore toto:
Et uario faciles ordine pinxit aquas.
Fuſcina dente minax.nexu fuit ancora curuo
Credidimus rerum:credidimuſque ratem
Et gratum nautis ſydus fulgere laconum:
Lataque perſpicuo uela tumere ſinu.
Quis tantas liquidis artes inuenit in undis
Aut docuit luſus hos thetis:aut didicit.

Laus Auguſti.

Auguſti laudes fuerant committere claſſes:
Et freta nauali ſollicitare tuba.

Aecula Carpophoꝝ. Laudat itẽꝝ Carpophor⁹: q̃ ſolus plures feras ĩterfecerit q̃ oẽs q̃ monſtra domuiſſe dicũt. Nullũ op⁹. i. nullus labor fuiſſet hoĩb⁹ ĩ monſtris. Tu liſſet: natus eẽt. Marathon: urbs ẽ non pcul ab Athenis: ad quã Hercules abegit taurũ ex creta amatũ a Paſiphae: quẽ tauꝝ illic poſtea domuit Theſeus: Plutarchus & Diodorus teſtes: marathon non timuiſſet: quia eũ aprum Carpophorus ĩterfeciſſet. Arcas mænaliũ: de apro erimantheo ĩtelligit: quem Hercules ĩterfecit. Menalus: mons Arcadiæ. Hæc armata manus hydræ: de hydra lernæ intelligit: quam octo capita habentem Hercules oppſſit. Vna mors .i. uno certamĩe ſuperaſſet hydram: quod Hercules nõ potuit. Chimæra: mõſtꝝ quod Solinus montem interprætatur fuiſſe: domitum a Belloro phõte filio Glauci. Semel: uno ictu. Ignipedes: tauri euo mẽtes ignem: cuſtodiebãt uel lus aureum: eos ſupauit Iaſon ope Medeæ. Sine colchide .i. ſiñ ope Medeæ: quod non potuit Iaſon. Heſionem: filiam Laomedontis: obiectã mõſtro marino: & deuinctã ſaxo liberauit Hercules: cum illac nauigaret una cum argonautis.

Andromedẽ: Cephei filia fuit regis æthiopum mõſtro data eam liberauit Perſeus pact⁹ eius nuptias. Hæc erat in Iope portu: Plinius: Ouidius: Properti⁹: Exoluit duris cantibus Andromedã. Pariter: eodem certamĩe. Hercules. xii. perdomuit. At Carpophorus. xx. pl⁹ ergo egit. Vſit nereidũ: Aſſentatur principi. nã cum Domitianus maxĩe ſtuduerit: ut ei⁹ naumachia claſſes iuſtæ & ueræ uiderent: ſcribit oĩa ita repræſentata ac ſi ĩ mari res geſta eẽt ueris claſſib⁹: tantique artificii fuiſſe hoc ſpectaculũ: ut ipa Thetis aut docuerit hãc pugnã aut didicerit: q̃ſi ĩuat ope mortali nõ potuiſſe pfici. Docilis chorus nereidũ. i. doctæ puellæ repræſentãtes nereides magna docilitate & ĩgenio. Toto æquore. i. tota naumachia. Pinxit. i. diſtinxit & circũſcripſit ĩceſſu. Fuſcina: tridẽs Neptuni & ancorã & remos credidim⁹ eẽ ueros adeo oĩa fuerũt bene repræſentata. Sydus laco. ſignificat Caſtorẽ & Pollucẽ: qui pſpera ſigna ſunt nauiganti b⁹: loue cõcedente eoꝝ meritis ut Diodor⁹ & Hyginius ſcribũt. Eorũ ortu occidit Helena ſydus tẽpeſtuoſum & minax: ut ſcribit Pli. Hora. Sic fratres Helenæ: lucida ſydera: Conſpicuo: apto: aut docuit: aut didicit.

Vguſti laudes. Anteponit naumachia Domitiani claſſi Auguſti q̃ ſupatus eſt Antonius: quoniam non modo ſit pugnatum: ſed etiam nymphæ & alia maris numina repræſentata: & præterea ludi editi qui ĩ terra ſolẽt ſpectari. Iubet igit poeta õniſſa naumachia Claudii quã olĩ erat celebris: & Neronis unã hãc celebrari. Placet ut poti⁹ intelligas de uera pugna aduerſus Anto. q̃ de naumachia quã edidit Auguſt⁹: uel certe

de exercitatione classiũ Augusti in lucrino lacu ītelligit: ubi tota hyeme copias ad bellũ siculum auctore Tranquillo exercuit.

Quota pars é: hæc quasi dicat minima pars eorum quæ uidim⁹ admiratione digna.

Triton: Salaciæ & Neptuni filius: & eiusdẽ numinis tubicen. Feras: quia ī mari edidit lusus ferar&: & uenationes. Domini: Neptuni, solũ erat in mari: ī quo ludi & uenationes exercebãtur. Ire pedester: placet tamẽ ut intelligas illas feras natasse: quoniam Tranquillus scribit ita factũ esse in naumachia Neronis.

Cæsaris hæc nostri pars ẽ quota. uidit in undis
Et thetis ignotas: & galathea feras.
Vidit in æquoreo feruentes puluere currus:
Et domini triton ipse putauit equos.
Dumque parat sæuis ratibus fera prælia nereus
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quicquid & ī circo spectatur & amphitheatro:
Diues cæsarea præstitit unda tibi.
Fucinus & pigri taceantur stagna neronis.
Hanc norit unam sæcula naumachiam.

Sæuis ratib⁹: quæ illic erãt.

Diues: plena ludor&. In circo: aliquãdo dabãtur ludi. Fucinus: Claudius edidit pugnã naualem in fucino marsorum lacu: ita ut renuẽtes pugnare ex littore: nunc adhortationibus: nunc minis in certamine impulerit: repræsentato etiã Trtione tubicine emergente ex medio lacu per machinam Classis rhodia & sicula cõgressæ sunt auctor Suetonius.

Fucinus: naumachia Claudii. Pigri Neronis: Nero dedit naumachiam aqua marina inducta: in qua natarũt feræ.

Pigri: quia nulla exercitatio ferme ī illis fuit: præsertī si cõferant naumachiæ Domitiãi.

PERO ME SECVTVRVM in libellis meis tale temperamẽtum: ut de illis queri non possit: quisquis de se bene senserit cum salua infimarum quoque personarum reuerentia ludant: quæ adeo antiquis auctoribus defuit: ut nominibus nõ tantum ueris abusi sint: sed etiam magnis: at mihi fama uilius cõstet: & probetur in me nouissimum ingenium. Absit a iocor& nostror& simplicitate malignus iterpres. nec epigrãmata mea scribat. Improbe facit: qui in alieno libro ingeniosus est. Lasciuam uerborum licentiam id est Epigrãmaton linguam excusarem si meum esset exemplum: sic scripsit Catulus: sic Marsus: sic Pedo: sic Gætulicus. sic quicũque perlegitur. Si quis tamẽ tam ambitiose tristis est: ut apud illum in nulla pagina latine loqui fas sit: potest epistola: uel potiuſ titulo contentuſ esſe. Epigrammata illiſ scribuntur: qui solent spectare floraleſ.

PERO ME SECVTVR&. Scribit hoc nunc: ut de mũ sit editur⁹ librum. & hæc epistola apposita est libro confecto. Quisquis de se bene senserit: idest quicunque sibi conscius non sit: & sit uir bonus: non poterit de me cõqueri. Veris nominibus: idest nudis nominibus. Constet mihi fama uilius: idest detur mihi fama uiliore genere scribendi. Nouissimum: idest hoc ultimum scribendi genus: & infimum: quia tantum ī iocis uersatur.

Malignus interpres. i. absit q̃ui oĩa interp̃tat' in malam p̃tẽ. Si meũ eẽt exẽplũ. i. si ego eẽm prim⁹: qui ī hoc gn̄e scriberẽ: & eẽm exẽplũ posteris.

Non intret Cato theatrū meū: reprehendit sub psona Catonis ille qui cepit legere epi grāmata: & statim dānet pter lasciuiā. nā qui accedit ad ea legenda: ait eum oportere ee certi & cōstantis aī eo⁹ lasciuia. Immo inquit allect⁹ es: ad hæc legēda pp lasciuiā: psta igit.

Osses: alloquit sæueros hoies sub psona Catonis: ut hunc suū librū non aperiant: si ipsum plegere noluerint: ut Cato fecit: qui ex theatro recessit: ne meretricib⁹ nudis impedimento esset quo minus ludi florales fierēt. legit de Catone: qui cum ludi i honorem floræ deæ celebrarent ab meretricibus nudis: ingressus est theatrū: quē cum mulieres uiderunt se nudare noluerunt tanti uiri auctoritate permotæ. Cato tunc admonit⁹ ab Cotta: recessit ex ipo theatro: cui mulieres nudæ, pbari non poterāt. Martialis igitur uult suū librū si apitur etiam ab sæueris hoibus plegi constanter: cū in eo pmulta bona sint.

Iocosæ: pter meretrices nudas: quaꝝ iocis plurimi risus excitabantur.

Icē quē legis: lectori indicat quis sit: simul ei agit gras: q se uiuo legat epigrāmata cū non nisi mortuoꝝ poetarū libri legi soleant. carmē est faleuciū a Faleuco iuentore: auctore Ausonio. Faleucum auctorem fuisse huius carminis. Argutis libellis. i. acutis carminibus. Epigrāmaton: est genitiuus græc⁹ Id decus. i. famā: q legit epigrammata mea ante mortem. Rari uel præstātes uel pauci: quoniam & si multi scribunt: tamē paucorum scripta leguntur post cineres.

Nō intret Cato theatrū meum: aut si intrauerit spectet. Videor mihi meo iure facturus si epistolam uersibus clausero.

Ad Catonem.

Nosses iocosæ dulce cum sacrum floræ:
Festosq; lusus: & licentiam uulgi
Cur in theatrum Cato sæuere uenisti?
An ideo tantum ueneras: ut exires.

Ad Lectorem de se arroganter. 2

Hic est: quem legis ille: quem requiris
Toto notus in orbe Martialis:
Argutis epigrammaton libellis
Cui lector studiose quod dedisti
Viuenti decus atq; sentienti
Rari post cineres habent poetæ.

Ad Lectorem sui libri. 3

Qui tecum cupis esse meos ubicunq; libellos:
Et comites longæ quæris habere uiæ.
Hos eme: quos artat breuibus mēbrana tabellis,
Scrinia da magnis me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi sim uenalis: & etres
Vrbe uagus tota me duce certus eris.
Libertū docti lucensis quære secundum
Limina post pacis: palladiumq; forum.

Vi tecum: Docet hos ubi sunt libelli sui uenales. Quos: libellos. Mēbrana artat. i. q exiguo uolumine sunt cōpacti. Scriniū: uetustissimū uerbū. i. capsa erat in q̄ res pciosiores seruabātur: & Mithridatēs epistolas grauiores: & Dari⁹ unguēta suarūt. Da magnis. i. repone magnos libellos in scriniis. Me man⁹ una capit: libri q possunt capi una manu enchiridia dicūtur. Vbi sim uenalis: i. ubi sint uenales libri mei. Secūdū: secundus scriba fuit Othonis: auctore Plutarco: q mortuo pncipe cū ad tēpora Domitiani supuixisset: iuncta familiaritate cū Martiale ei⁹ carmina pusquā ederētur legebat: tā q̄ censor. Alibi. Martialis: Quod si legeris ista cū diserto: sed nūquid sumus improbi secundo. Quod aūt dicat se uenalē apud secūdū: non mir: nā bibliopollæ erāt apud antiquos doctissimi: librosq; nouos ab auctoribus rogabant: ut nō min⁹ censores eēnt q̄ uenditores. non placet intelligas de Plinio secūdo. Libertū: Grāmatice in liberti maxie floruit. Limina pacis. i. post tēplū pacis. quod cōdidit Domitianus prope porticū Liuiæ.

Palladiumq; foꝝ. i. post foꝝ iuxta quod erat tēplum Palladis: ut inquit Papinius. poētes & de foro nuper cōdito a Domitiano itelligere: quod postea Neruæ est appellatum.

Rgiletanas: Librū alloq̄uitur iam exiturū: monetq; eū p̄uenturū ad censuram mul torū: nullāque eē causā cur exeat: nisi quod forte cupit lituras & crebras emēdatio nes dñi euitare. Argiletū: prope palatiū erat loc⁹ dictus uel a morte Agri: ut Virgilio placet: uel ab archilla quæ est terræ genus: quæ illic fodiebat: ut Varro addit: Ibi erāt ta bernæ bibliopollaꝝ: ut i suburra tonsoꝝ. De his Horati⁹ hæc ait: Nulla taberna meos habeat uel pila libellos. Dominæ Romæ: epithetū Romæ est. Turba martia. i. tur ba romanoꝝ: qui habuere ori ginem a Marte. Nimiū sa pit: nimiū acris ē censuræ. Rō chi: dicuntur strepitus: qui fi unt & oriuntur ex corrugatio ne narium fictitio noīe ab ip̄o sono: eo autem utimur deridē tes: Sunt qui putant a uerbo græco trahi: quoniā illi rostrū appellant ῥόγχος. Maiores nusquā rōchi: idest nusquā sūt maiores deterioꝛs quā romæ.

Et pueri nasū rhīocerotis ha bent: hoc est, p̄ducunt mentū & rostrum in tantam longitu dinē ac si esset cornu rhinoce rotis. Basia iactas: idest dum iactas te habere basia. Audi eris cum grande sophos: id est cum uerbis laudat⁹ fueris. nā illi dicuntur audire grande so phos: qui laudantur: ut alibi: Quod tam grande sophos cla met tibi turba togata. Non tu Pomponi cœna diserta tua est: Tractū ab adulatione græca. Græci enim cum primum alicuius scripta: uel legerint: uel audierint: statim assentando subiiciunt σοφος ideſt doctus est. Persius quoq; genere neutro protulit Pegaseum me los. Audieris grande sophos: id est cum illa simulata & derisoria adulatio secuta fue rit. Sagum: est uestis militaris & grossioris uili. Romæ iuuenes p̄lasciuiam: quod Trā quillus: & Iuuenalis indicant quos cōtemnebant suppositā ueste in aerem iaculabant. Id Nero & Otho aliquando egerunt. Excusso: iactatione. & maiorem exprimit agitā tium & tollentium aliquem.

Ad Librum suum.

Argiletanas mauis habitare tabernas:
Cum tibi parue liber scrinia nostra uacent.
Nescis: heu nescis dominæ fastidia Romæ.
Crede mihi nimium martia turba sapit.
Maiores nusquam ronchi iuuenesq; senesq;.
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cum grande sophos: dū basia captas:
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu ne totiens domini patiare lituras:
Ne ue notet lusus tristis arundo tuos.
Aethereas lasciue cupis uolitare per auras.
I fuge: sed poteras tutior esse domi.

Ad Cæsarem.

Contigeris nostros cæsar si forte libellos:
Terrarum dominum pone supercilium.
Consueuere iocos uestri quoq; ferre triumphi.
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Qua thymelem spectas derisoremq; latinum:

Contigeris: Primo epigrammate Cæsarem alloquitur: ne uideatur conscius mox illius scripsisse lasciua: rogatque ut & hilari fronte legat: cum soleat minimos spe ctare: & ut ne talem auctorem iudicet qualis est pagina. Supercilium: ideſt grauitatē & superbiam. Consueuere iocos uestri quoque fere triumphi: Non debes damnare iocos nostros lasciuos: quoniam in uestris triumphis est iocorum licentia. Nam milites triumphantē sequentes incondito carmine multa ioculariter canere solebant: Nō mo do in alios: sed in ipsum principem: ut cæsariani in Cæsarem: Gallias subegit Cæsar: Ni comedes Cæsarem: & ferre æquo animo. Materiā dictis. i. argumētum iocis: nā de ip so duce aliquādo iocantur. Ducē: pricipē. Thymele: mulier fuit quæ p̄ma saltationē docuit. unde & Thymele apud græcos latine significat histrionicā: īde datū nomē uxo ri latini minimi. Latinus fuit minimus Domitiani: q aut recitādis diei fabulis ut scribit Trāquillus cœnāti pricipi: aut iocis: & nōnunq̄ pulsatione Thymeles risum p̄uocabat.

thymele q̄ saltationem docuit

Illa fronte: ideſt libera & ſoluta curis. Innocuos: non ſcelerati auctoris. Vita enī uerecundia eſt.

O tibi naumachiam: Diſtichon eſt fictum ex perſona Cæſaris reſpondētis Martiali mittēti libꝝ: & dicētis eſſe intēpeſtiuū: cū occupatꝰ ſit ī edēda naumachia: niſi forte uelit carmina aquis mandari. hoc enim ſæpe dicit a Martiale: cum uult oſtēdere carmina ſua nō eſſe legenda. In tertio: Curſorē ſexta tibi Ruffe remiſimus hora Carmina: quē madidū noſtra tuliſſe reor. Nō aliter mitti debuit: iſte liber. Do tibi naumachiā .i. edo naumachiam. Vis nare cū tuo libro: tu īquit uis hic mergi una cū tuo carmīe: quū ſis intempeſtiuus.

Illa fronte precor carmina noſtra legas,
Innocuos cenſura poteſt permittere luſus:
Laſciua eſt nobis pagina, uita proba eſt.

Ad Marcum. 6

Do tibi naumachiam: tu das epigrāmata nobis:
Vis puto cum libro marce natare tuo.

Quid Leo Cæſaris. 7

Aethereas aquila puerum portare per auras,
Illeſum timidis unguibus hæſit: onus.
Nunc ſua cæſareos exorat præda leones:
Tutus & ingenti: ludit in ore lepus.
Quæ maiora putas miracula: ſummus utriſqꝫ:
Auctor adeſt, hæc ſunt cæſaris, illa iouis.

De Columba ſtellæ: 8

Stellæ delitium mei columba
Verona licet audiente dicam.
Vicit maxime paſſerem catulli,
Tanto ſtella meus tuo catullo
Quanto paſſere maior eſt columba.

Deciani dogma laudat. 9

Quod magni traſeæ conſumatiqꝫ catonis:
Dogmata ſic ſequeris, ſaluus ut eſſe uelis,
Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes:
Quod feciſſe uelim te: deciane facis.

Aqla: ſignum legionis. Ethereas aqla: ludebant leones in ore leonis illeſi. Compat aqlam leoni: & Ganymedē leporibus. Onus: Gāymedes. Vnguibus timidis: ne lederēt Ganymedē. Exorat leones. i. orando īpetrat ueniā & uitam. Quæ maiora miracula putas aqlæ: an leonis. quaſi dicat utrūque potuit fieri: qa hæc ſunt miracula Cæſaris: illa ſunt Iouis: & uterque deus eſt: nā Domitianus deus uoluit appellari: auctor Trāquillꝰ.

Tellæ delitiū: Stella poeta patauinus amauit Violentillā neapolitanā: quæ cum amiſiſſet colūbā: quā habebat in delitiis & fleret: præbuit argumētū ſtellæ cōficiendi opis de morte colūbæ qđ opus colūba īſcribit. Teſtat hoc uenus apđ Papinium de ſtella loquēs: Hic nr̄æ defluit fata colūbæ. anteponit Martialis columbā ſtellæ. i. opus Paſſeri Catullī: Nā catullus defleuit paſſerē amicæ mortuum carmine: quod paſſer inſcribitur. Verona: patria Catulli. Meus: mihi amicus.

Vod magni Thraſeæ: Decianus laudat qui grauitatem ſtoicam ſecutus: & uirtutē ſummū bonum iudicans exitus Thraſeæ & Catonis non probat: quoꝫ uterque ſtoicum ſe profeſſus mortē laudem quæſiuit. Pulchrius inquit eſt laudari ob uitam: q̄ ob mortem. Thraſeas: temporibus Neronis ex libro quem Munacius edidit de rebꝰ Catonis: incenſus eſt ſtudio ſtoicæ diſciplinæ: adeo ut cum damnatus a Nerone: ſolutis uenis moreretur: magna cōſtātia ſuorum fletum cōpeſcuerit: libaritque ſanguinem loui liberatori. Patauinus fuit: poſtea Iunius Ruſticus: quoniam euis laudem ediderat: & appellauerat ſanctiſſimum damnatus eſt a Domitiano. Cato Antipatro Tyrio præceptore uſus: ſtoicam diſciplinā hauſit: uticæ ne ī poteſtatem Cæſaris ueniret: ſibi mortem conſciuit. Sic: ea moderatione. Sequeris dogmata: id eſt diſciplinam. Cōſumati Catonis: id eſt perfecti. Vt uelis eſſe ſaluus: id eſt ut uelis laudem ex bene acta uita: & non ex morte.

Facili ſanguine: facilitate mortis. plus enim eſt beſtiæ agere in uita: q̃ ſe interficere: hã hoc cuius licet: & in promptu eſt.

Ellus homo: Bellus diminutiuum a bono. magnus & bellus non conueniunt. Deridet Cottam qui uolebat dici bellus: cum magnus eſſet. cum magno enim minimum non conuenit.

Etit Venuſtus: Damnat & carpit Venuſtum auaritiæ: quod uellet ducere Maronillã uetulã ꝓpt̃ diuitias

Tuſſit: id é cito morit ura é. Tuſſit uerbum reſpondentis Martialis.

Vm data: Ebrietat m Sextiliani equitis accu t. de q̃o paulo poſt: Sextiliai bibis. Equites inter iudices merabantur. lege cornelia. L gibus primum cautũ fuit: ſupra. c. in conuiuiis conſume re liceret: inde priuatim præſcriptum eſt equitibus: cũ chium & falernum & reliqua uina reiecta moderatione Cæſaris & Craſſi in magnum preci um proueniſſent: ne ſupra. x. numiſmata equeſtri epulo impendere poſſent. nunc Sextilianus bis decies numiſmata ſolus bibebat. Calda: antiq̃ utebantur in mẽſa & gelida & calida aqua. Iuuenalis: Gelidæ calidæque miniſter.

Tur ad Herculei: De hoc Regulo multa apud Plinium in epiſtolis: & nõ nunq̃ cũ eius reprehenſione. hic cauſidicus habebat ad quartum lapidem & nemus & porticum: in qua cum geſtaretur paulo poſt ſtatĩ eo egreſſo corruit: unde inquit Regulum fuiſſe: curæ diis. Gelidas arces: nam tibur é cæli frigidiſſimi. Herculei: quia Hercules tiburi colebatur. Cana albula: albulæ

Nolo uirum facili redimit qui ſanguine famam:
Hunc uolo laudari: qui ſine morte poteſt. 10

Iocatur in Cottam

Bellus homo & magnus uis idem Cotta uideri:
Sed qui bellus homo é Cotta. puſillus hõ eſt.

De Gemello & maronilla. 11

Petit gemellus nuptias maronillæ.
Et cupit: & inſtat: & precatur: & donat.
Adeo ne pulchra eſt: immo fedius nihil.
Q uid ergo in illa appetitur: & placet. tuſſit.

Ad Sextilianum potorem. 12

Cũ data ſint equiti: bis quĩq̃ numiſmata: Q uaĩ
Bis decies ſolus ſextiliane bibis?
Iam defeciſſet portantis calda miniſtros:
Si non potares ſextiliane merum

De Regulo. 13

Itur ad herculei gelidas qua tyburis arces:
Canaq̃ ſulphureis albula fumat aquis.
Rura nemuſq̃ ſacrum dilectaq̃ iugera muſis:
Signat uicina quartus ab urbe lapis.
Hic rudis æſtiuas præſtabat porticus umbras:
Heu quam bene nouum porticus auſa nefas.
Nam ſubito collapſa ruit cum molle ſub illa:
Geſtatus biiugis regulus eſſet equis.
Ni mirum timuit noſtras fortuna querelas:
Q uæ par tam magnæ non erat inuidiæ.
Nunc & damna iuuant: ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

o

aquæ ſũt in agro tiburtino: quæ maxime uulneribus medentur ut Plinius & Strabo. de his Papinius: Iunctis fornacibus ãnis Ridet anhelantes uicino flumine limphas. q albulam hoc loco ꝓ tyberi accipiũt falluntur. Rudis: nõ elaborata & polita. Antiqs umbras: id eſt tempora antiqua. Qua pene: q̃ quaſi. Nimirum: ſi non corruit: dum illic erat Regulus. Timuit fortuna querelas: quia fortuna non potuiſſet ſuſtinere noſtram inuidiam & querelas noſtras qui amamus te. Sunt tanti pericũla: ſenſus eſt: placet factam eſſe iacturam in porticu collapſa: nam periculum ipſum quod Regulus euaſerit aperto teſtimonio: quod ſit curæ diis: tanti eſt faciendum: ut iactura porticus placere debeat. Stantia tecta probare: id é ſi tecta porticus ſtetiſſẽt: non poterat oſtẽdere

deos esse: quibus curæ erat Regulus.

Asta suo: Duæ Ariæ fuerunt: altera mater: altera filia: mater dãnato Pæto marito fodit corpus gladio: eundemque ipsa tradés hac uoce memorabili usa dicit. Vulnꝰ qđ feci nõ dolet: sed dolet qđ tu facies: qđ uerbũ & fortis & pii animi mãdatũ é monumẽtis & epistola Plinii: & hoc carmine. Filia uxor fuit Pæti Thraseæ quæ morituro marito exẽplum matris meditabatur: ut Tacitus scribit: sed Thraseæ uerbis destitit. de matre nũc loquitur. Si qua fides. i. si mihi credere potes.

De Aria & Pæto. 14

Casta suo gladium cum traderet aria Pæto:
Quem de uisceribus traxerat ipse suis.
Si qua fides: uulnus quod feci non dolet inquit:
Sed quod tu facies hoc mihi. Pæte dolet.

Ad Cæsarem. 15

Delitias cæsar lususq; iocosq; leonum:
Vidimus hoc etiam præstat harena tibi.
Cum prensus blando totiens a dente rediret:
Et per aperta uagus curreret ora lepus.
Vnde potest: auidus captæ leo parcere predæ:
Sed tamen esse tuus dicitur: ergo potest.

Ad Iulium. 16

O mihi post nullos Iuli memorande sodales:
Si quid longa fides: canaq; iura ualent.
Bis iam bene tibi consul trigesimus instat:
Et numerat paucos uix tua uita dies.
Non bene distuleris: uideas quod posse negari:
Et solum hoc ducas: quod fuit esse tuum:
Expectant curæq; catænatiq; labores:
Gaudia non remanent: sed fugitiua uolant.
Hæc utraq; manu complexuq; asserе toto:
Sæpe fluunt imo sic quoq; lapsa sinu.
Non est crede mihi sapientis dicere uiuam:
Sera nimis uita est crastina: uiue hodie.

Elitias Cæsar: Laudat clemẽtia Cæsaris in leone: q cũ Cæsaris sit pcit lepori. Lusus & iocos: quoniã feræ non cedebãtur a leone. Blãdo dente: non lædẽti. Vagus: liber & solutus. Vnde potest. i. quomodo potest parcere leporibus. Potest parcere: qa refert clemẽtiã tuam Cæsar.

Mihi post nullos: Iulium sodalem ætate ingraueſcẽtem hortatur ad ocium & uirtutẽ cũ uoluptate. nã uera uita apud Martialẽ: nihil aliud ẽ q̃ dare operã uirtuti cũ honesta uoluptate: neque expectãdũ esse ait: cũ labant dies & incertum sit quid uesper uehat: ut Varro scribit. O mihi post nullos. i. O Iuli inter p̀mos meos sodales. Lõga fides. i. lõga amicitia. Iura cana. i. antiq̃ familiaritas. Iã tibi ĩstat bis triceſimꝰ cõsul. i. iã nactus sis .lx. ãnũ. antiq terminabãt uitã. lx. ãnis. Tua uita numerat paucos dies. i. parũ dedisti operam ocio: & uirtuti: & relaxationi animi. i. paucis diebus uixisti. Nõ bene distuleris. i. nõ sapienter facis & differs. Catenati labores. i. ĩ speciẽ catenæ cõiuncti: & perpetui. Expectãt: non abeũnt. Asserе: uendicati tibi. Sæpe fluũt sic. i. asserta: & ueńdicata gaudia sæpe fluũt: adeo gaudia sunt ĩconstãtia. Viuã: differre uitã. Imo sic quoque lapsa sinu. i. dũ loquor amisimus tẽpus uitæ & uoluptates. Persius: Hora fugit: hoc qđ loquor inde est: quasi. d. poteramus has horas non perdere.

Vnt bona: Dicit se nullo genere epigrãmatis abstinere ut librũ expleat: in quem sensum dixit: Edita ne breuibus pereat mihi charta libellis. alier enim liber in iustã magnitudinem non uenit. Aliter: id est nisi omni genere epigrammatum congesto. Nõ fit liber: non crescit iusta libri magnitudo.

Ogit me: Reſpondet Tito hortanti ut declamaret potius: q̃ ſcriberet epigrammata: quoniam declamare eſſet res magna: negat hoc Martialis: cum etiam coloni ſciant agere cauſas: quaſi uelit oſtẽdere pauciores ſcribere epigrãmata q̃ agere cauſas. Res magna eſt quam facit colonus: quia coloni ſciunt agere cauſas ũt interrogando legas: nam quod affirmando legunt alii: non placet.

Vid te Tucca: Auaritiã Tuccæ carpit: qui cum falernũ haberet: miſcebat id uinũ uaticano uiliſſimo: & in hoc iocatur. Vinũ uaticanum eſt uappa: uallis uaticanæ iux ta ædem Petri. Des nobis fa cile é. i. iugulare nos quos for taſſe odiſti facile eſt & ferẽdũ.

Amphora: uas eſt ĩ hoc loco: alibi eſt genus menſuræ: ut di citur Cæſar centũ falerni am phoras die ſui triumphi dediſ ſe conuiuis. Cadus: eodẽ mo do ut & idem dicit̃ dediſſe cen tum cados uini chii.

Ic mihi: ĩ Domitiũ cecilia num ſcribit: eiuſdẽ nomi nis fuit uir amiciſſimus Thra ſeæ. hic uocatis conuiuis bole tos ſolus edebat: eius in hoſpi talitatem carpit poeta: impre caturque ut par eſt tanto uen tri & gulæ: ut talem edat bole tum: qualẽ edit Claudius quo uenenatus extinctus fuit. de quo Iuuenalis: poſt quem nil Claudius edit. Boletus in gu læ irritamẽta uenit nouiſſimis temporib⁹. ꝓpterea alibi ſcri bit Martialis boletos mittere difficile. Plinius appellat no uiſſimum irritamentũ gulæ. Quod autem dicit d̃ Claudio: ſequitur hiſtoriam etiam edi tam a Tranquillo: qui Clau dium ſcribit uenenato boleto eſſe extinctum. Tacitus tradit ueneno necatum ab Agrippi na opera locuſtæ & mĩſterio Aloti præguſtatoris: Demum auxilio Xenophontis medici. Turba uocata ſpectante: id eſt ſpectantibus conuiuis. Imprecabor ut edas talem boletum: qualem edit Claudi us quo periit.

Vm peteret regem: Tãgit hiſtoriam Porſenæ & Scæuolæ q̃uæ noſta é. Regẽ: Por ſenã. Satellite: id eſt ſcriba: nã Scæuola credidit ſe percuſſiſſe Porſenam. Iniecit ſe ſacris focis: id eſt iniecit ſe igni qui ad aras ſacras erat. Hoſtis pius: Porſena. Satel lite: id eſt ſcriba occiſo. Dionyſius neſcio quid addit noſtrorũ monumentis: ſed nihil ad hunc locum. Hæc hiſtoria repræſentata eſt in theatro: & propterea ſcribit̃ epigrã-

Ad Titum.

Cogit me titus actitare cauſas.
Et dicit mihi ſæpe magna res eſt.
Res magna eſt tite: quam facit colonus.

Ad Tuccam.

Quid te tucca iuuat uetulo miſcere falerno:
In uaticanis condita muſta cadis.
Quid tantum fecere boni tibi peſſima uina
Aut quid fecerunt optima uina mali:
Des nobis facile eſt: ſcelus eſt iugulare falernũ:
Er dare campano toxica ſæua mero.
Conuiuæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam precioſa mori.

Ad Aeliam.

Si menimi fuerant tibi quattuor ælia dentes:
Expuit una duos: tuſſis & una duos.
Iam ſecura potes totis tuſſire diebus:
Nil iſtic quod agat. tertia tuſſis habet.

Ad Cecilianum.

Dic mihi quis furor eſt: turba ſpectante uocata:
Solus boletos ceciliane uoras.
Quid dignum tanto uentriq; gulæq; precabor:
Boletum qualem claudius edit edas.

De Porſena & Mutio ſcæuola.

Dum peteret Regem decepta ſatellite dextra:
Iniecit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæua pius miracula non tulit hoſtis:
Et raptum flammis iuſſit abire uirum.

ma. Alibi idem apertius de hac eadem hiſtoria repræſentata.

Vid nunc ſæua: Idem argumẽtum quod ſupra de leone & lepore. Non timeat ſenſus eſt leones nõ ſæuire in uilem prædã & imbecillam exemplo Cæſaris Domitiani: q generoſi & alti animi ne in hoſtem quidem paruũ & infirmũ arma mouet. Dacus puer. i. hoſtis puer. nam dacos domuit. q. d. in hoſtes debiles Cæſar non ſæuit.

Nuitas nullũ: Cotta habebat balnea & eos inuitabat. quos in balneis mentulatos in ſpexerat. Volebat enim ſubagitari. hi autem iuuenes mentulati: qui alios ſubagitabant drauci dicebantur uerbo græco quaſi agentes δραω latine ago. Neque mirandum eſt in his ſeruatam eſſe uocem græcam: quoniam & in his qui patiuntur ſeruata eſt: nam pathici appellantur a πασχω quod eſt patior. Mentulati autẽ ab his qui uolebãt ſubagitari ex balneis eligebantur. ut alibi: Oculis deuorantibus draucos: hoc eſt: qui auidiſſime ĩtuebatur: & optabat. Scio me nudum diſplicuiſſe tibi: quoniam uidiſti me non ſatis mentulatũ ut tibi præſtare operã poſſim.

δραω ago

πασχω patior

Vrere quam potuit contempto mutius igne:
Hanc ſpectate manum porſena non potuit.
Maior deceptæ fama eſt & gloria dextræ:
Si non erraſſet: fecerat illa minus.

De Leone & lepore.

Quid nunc ſæua fugis placidi lepus ora leonis:
Frangere tam paruas non didicere feras.
Seruantur magnis iſti ceruicibus ungues:
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.
Præda canum lepus eſt: uaſtos nõ implet hiatus
Non timeat dacus cæſaris arma puer.

Ad Cottam.

Inuitas nullum niſi cum quo cotta lauaris:
Et dant conuiuam balnea ſola tibi.
Mirabar quare nunquam me cotta uocaſſes:
Iam ſcio me nudum diſplicuiſſe tibi.

Ad Decianum.

Aſpicis incomptis illum deciane capillis:
Cuius & ipſe times triſte ſupercilium.
Quui loquitur curios aſſertoreſq; camillos:
Nolito fronti credere. nupſit heri.

Ad Fauſtinum.

Ede tuos tandem populo fauſtine libellos:
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec cecropiæ damnẽt pandionis arces:
Nec ſileant noſtri prætereantq; ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam:
Teq; piget curæ præmia ferre tuæ.
Poſt te uicturæ per te quoque uiuere chartæ
Incipiant: cineri gloria ſera uenit.

Spicis ĩcomptis: nota barbatum Cynædum: q cum ſocraticus uellet uideri & aſp: ſubagitabatur. hoc genus hominũ carpit Iuuenalis: & ſocraticos Cynedos appellat: quo loco interpretando. neſcio qd multi garriant. Supercilium: id eſt grauitatem. Et ipſe: qui es ſtoicæ diſciplinæ: ut alibi ad eundem: quod magni Thraſeæ. & cætera.

De tuos: Hortatur Fauſtinum: ut edat ſuos libros compoſitos: & aſſequatũr laudé: cũ poſſit uiuens eam aſſequi. Opus cultum docto pectore: id eſt ingenio tuo. Quod: opus nec damnent arces cecropiæ: nec noſtri: nec græci: hoc eſt opus a græcis & a latinis laudandum. Cineri gloria ſera: ex ſententia Epicuri: qui omnia ſoli uitæ tribuit. Quicquid inquit expectamus in uita eſt accipiendum.

Extiliane bibis: In Sextilianum bibacem: in quem etiã ſupra ſcripſit. Subſellia: ſedes erant: & ad id alludit quoniam erat iudex. nam equites inter iudices numerabãtur. Bibis: quantũ quinque ſubſellia: id eſt quantum quinque tui collegæ. Cuneus: multitudo in ſpectaculo quæ ordine non ſedeat. Iuuenalis: Cuneis an habeant ſpectacula totis. Quod ſecurus ames. Hic accipit cuneum pro ea multitudine quæ ſtat ante ſubſellia iudicum. Prælis pelignis: id eſt non habes: nec petis uinum pelignum: quod peſſimum eſt. alibi: Maſſica peligni mittũt turbata coloni: Nõ tu libertus ſed bibat illa tuus.

Vini opimi: ideſt uini opimiani. Vinum opimianũ dictum é a. L. Opimio conſule: q eo anno geſſit conſulatũ: quo Gracchi ſeditionibus popularibus interierunt: nam eo anno cæli temperie: quæ coctura dicitur magna uini copia & præſtãtia quod uinum in. cc. annos ſeruatum eſt: redactum in ſpeciẽ mellis: tantæ æſtimationis ut amphora centenis nummis ueniret. Adhibebantur aliis medicamenta: ut opimiana uiderentur. Alibi Martialis: Fœlix autũnus opimi. Cicero in oratore: & Plinius auctores.

Maſſica cælla: ꝺ falerno intelligit: quod nigrum eſt: quod maſſicum: alibi a poeta. De ſinueſſanis uenerunt maſſica prælis. Laletania: prouincia é hiſpaniæ: quæ uinum turbidum: & uappam mittit: quam uis ñ ꝓcul ſit a Tarracõe: quæ habet optimũ uinum: uel Fex laletana: hoc eſt pete uinum laletanum: nã eius erat magna copia: quod Plinius ſcribit. laletana inqt copia: Tarraconẽſia elegãtia ſuperãt. Mẽdoſa eſt dictio ĩ codice Plinii recẽtiore Luſitana pro laletana.

Ad Sextilianum. 27

Sextiliane bibis quantum ſubſellia quinq;
Solus aqua totiens ebrius eſſe potes.
Nec confeſſorum uicina numiſmata tantum:
Aera ſed a cuneis ulteriora petis.
Non hæc pelignis agitur uindemia prælis:
Vua nec in tuſcis naſcitur iſta iugis.
Teſta ſed antiqui fœlix ſiccatur opimi:
Egerit & nigros maſſica cælla cados.
A caupone tibi fex laletana petatur:
Si pluſquam decies ſextiliane bibis.

Ad Procillum. 28

Heſterna tibi nocte dixeramus
Quincunces puto poſt decem peractos
Cœnares hodie procille mecum
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti
Et non ſobria uerba ſubnotaſti
Exemplo nimium periculoſo.
μισω μ νημονα συμποτην προκιλλε. ο μνήμονα συμπότην προκίλλε

De Acerra. 29

Heſterno fetere mero qui credit acerram:
Fallitur. in lucem ſemper acerra bibit.

Exẽplo nimiũ periculoſo. i. hoc eſſet nimiũ periculoſũ exẽplum: ſi quæ ab ebrio excidũt eẽnt notãda μισω μνημονα συμποτην Procille. i. o Procille odi memoré cõpotorem: hoc eſt qui tenet memoria quæ medio uini calore iactantur.

Eſterno: Carpit Acerrã: qui ſemper in lucem biberet. Vnde ĩquit qui putat Acerrã fetere mero heſterno errat: nam ſemper bibit in lucem.

Eſterna nocte: Incaluerat mero Martialis heſterna nocte: ĩuitauitq; Procillũ ad cœnã ſequẽtis diei: Procill⁹ uenerat cœnatur⁹: dimittit: hoc epigrãmate ait. n. poeta nimiũ periculoſũ eſſe exẽplũ: ſi ebrioꝝ uerba põdus habeãt & auctoritatẽ. denique uerſu græco ait ſe odiſſe cõpotorẽ memorẽ uerboꝝ: quæ inter pocula exciderĩt: notãs figura te ſcel⁹ tẽporꝝ ſuoꝝ: nã poculo & uino nõnũq; extorquebãtur hærẽditates: & teſtamẽtoꝝ falſæ ſignãtiones: quod alibi apertius indicat. Poſt. x. pactos qncũces: quincũx eſt genus menſuræ. Peractos: exhauſtos. i. poſtq; biberamus. x. quincũces. Tu factã rem: tibi ſtatim putaſti. i. tu ſtatim putaſti eſſe factam & paratã cœnam. Verba nõ ſobria: id é ebria. Subnotaſti: tractũ a notariis: qui in fidem & obſignationẽ uerba aliena ſcribũt.

Ama refert: Fidentinus uersibus Martialis uolebat uideri poeta: quos recitabat tã quã suos. Martialis eum monet ut eos emat ne sint sui. Iocatur alibi: Nam quod emas possis dicere iure tuum.

Hirurg⁹ fuerat: Chirurgus est medicus uulnerarius. Vespillo: é ille qui effert cor pora ad sepulturam: a uespere dictus: quoniam maiores ea hora sepeliebantur. Distichon a quo sit intellectum: non uideo: ut alia multa: sed puto hunc esse uerum sensum.

chirurgus
Vespillo

Ad Fidentinum.

Fama refert nostros te fidentine libellos:
Non aliter populo quam recitare tuos.
Si mea uis dici: gratis tibi carmina mittam:
Si dici tua uis. hæc eme: ne mea sint.

De Diaulo medico.

Chirurgus fuerat: nunc est uespillo diaulus:
Cœpit quod poterat clinicus esse modo

De Encolpo.

Hos tibi phœbe uouet totos a uertice crines:
Encolpus domini centurionis amor.
Grata pudens meriti tulerit cum præmia pili:
Quamprimũ lõgas phœbe recide comas.
Dum nulla teneri sordent lanugine uultus:
Dumq; decent fusæ lactea colla iubæ:
Vtq; tuis longum dominusq; puerq; fruatur:
Muneribus: tonsum fac cito: sero uirum.

Ad Sabidium.

Non amo te sabidi. nec possum dicere quare:
Hoc tantum possunt dicere. non amo te.

De Gellia.

Amissum non flet cum sola est gellia: patrem:
Si quis adest: iussæ prosiliunt lachrymæ.

Hippocrates incenso templo Aesculapii ĩstituit medicinam quæ clinice uocatur: ut Varro in rebus diuinis scribit. Qui eã exercebant clinici dicebantur. alibi Martialis: Sotæ clinici filia labula: ea medicina sumpsit nomẽ: ἀπὸ τῆς κλίνης: quod est lectus: & quoniam lectus tã cadauerũ est: q̃ ægrotantium: non inepte dicitur: qui effert cadauera clinicus. Clinici medici erãt ĩ maiore precio: q̃ chirurgi. Diaulus prius erat chirurgus: nũc factus erat uespillo: iocans Martialis ait. ex chirurgo Diaulum factum eé clinicum: Sed non potuisset aliter esse clinicus q̃ elatione cadauerum: ut ridendo dicat Diaulum factum esse uespillonẽ: ut se quoque clinicum profiteatur: Nam qui efferunt cadauera clinici quoque possũt appellari. Cœpit quod poterat clinicus esse modo: quia aliter non poterat: cũ careret doctrina medici clinici.

Os tibi phœbe: Encolpus puer erat Auli pudẽtis cẽturiõis. Cẽturiones aũt pxĩa dignitate pmipilares creabanẽ.

Vouerat puer criñes suos phœbo: cũm primùm dominus factus esset primipilaris: rogat phœbum poetã: ut auditis pueri precibus cito faciat primipilarem Aulum pudentem: ut puer iam tenera ætate tonsus colla candida domino seruet & ostendat: sed tamñ faciat eum sero uirum. Ita fiet ut Aulus utatur munere phœbi diu & ipse. etiam puer: quoniam & hic fiet statim primipilaris: ille sero uir. Ita Aulus erit diu primipilaris: puer diu mollis. Encolpus: nomen fictum κόλπος latine sinus: id est amplectẽdus. Vouet: antiqui uoueBant crines & barbam phœbo: & postea in pixide mittebant: ita egit Nero: ita Earinus apud Papiniũ Aesculapio. Pudens: id est Aulus pudẽs. Grata premia: id est primipilatum: quod erat uotum Encolpi pueri. Fac cito tonsum: ut Pudens fiat primipilaris. Sero uirum: id est sero adultum ut Pudens optat.

Missum: Gellia lugebat patrem tantum quum adderant testes: Nartialis inquit eã non lugere sed esse studium laudis & uelle laudari. Iussæ lachrymæ: iussæ ab Gellia. Iuuenalis: In statione paratæ quo iubeant manare loco.

Non luget quiſquis: inquit Martialis is nõ luget qui cupit laudari: ſed is uere luget & dolet qui luget clam & ſine teſte.

Ncuſtoditis: Accuſat Leſbiam: quod uellet ſpectari dum futueret: Peccas: futueris. Tua furta: ſtupra: & adulteria. Tibull⁹: Celari uult ſua furta uen⁹. Latent: abſcõdita ſũt. Meretrix: quæ ẽ turpior mœcha remouet ſpectãtes. Sera: qa hoſtium claudit. Sũmenii: ſũmeniũ locus ĩ urbe ad circũ lupanaria: unde meretrices dicebãtur uxores ſummenianæ. plura in commentariis in Iuuenalem diximus eo loco: Et ad circum iuſſas proſtrare puellas. Meniani autem dicebantur qui ex loco edito: quem Meniamũ dicebant: ſpectabant. Tranqllus: Pauci ex proxmis meniannis. Laide: lais nobile græciæ ſcortum: cuius coitum ob precii magnitudinem: Demoſthenes recuſauit: nota illa uoce: non emo tanti pœnitere: reliquis nomen dedit. Laidis autem antiquitus tumulus erat corinthi: inſcupta læna arietẽ prioribus pedibus ſuſtinente: alterum eiuſdem monumentum ĩ Theſſalia: quo Hippoſtratum eſt: ſecuta ei⁹ amore capta a ſiccariis patria in Siciliam abducta fuit cum puella eſſet: capta inſula ab atheniẽ. duce Nitia diuendita corinthi: meretrices omnes forma ſuperauit. auctor Pauſanias. Chione: nomen meretricis a candore ſumptum: nam χιὸν ſignificat niuẽ. Hæc tamẽ nigra erat: ut alibi Iuuenalis: Et dubitas alta chionem deducere ſella. Monumenta: cellulæ: inſtar monumentorum.

Non luget quiſquis laudari gellia quærit:
Ille dolet uere: qui ſine teſte dolet.

Ad Leſbiam. 34

Incuſtoditis & apertis leſbia ſemper:
Liminibus peccas: nec tua furta tegis.
Et plus ſpectator: quam te delectat adulter:
Nec ſunt grata tibi gaudia: ſiqua latẽt.
At meretrix abigit teſtem: ueloq; ſeraq;:
Raraq; ſummenii fornice rima patet.
Achione ſaltem: uel ab laide diſce pudorem:
Abſcondunt ſpurcas hæc monumenta lupas.
Nunquid dura tibi nimium cenſura uidetur:
Deprendi ueto te leſbia: non futui.

Ad Cornelium. 39

Verſus ſcribere me parum ſeueros
Nec quos perlegat in ſchola magiſter
Corneli quereris: ſed ii libelli
Tanquam coniugibus ſuis mariti
Non poſſunt ſine mentula placere.
Quid ſi me iubeas thalaſſionem.
Verbis dicere non thalaſſionis.
Quis floralia ueſtit: & ſtolatum:
Permittit meretricibus pudorem.
Lex hæc carminibus data eſt iocoſis

Deprehendi: in adulterio non uero te futui.

Erſus ſcribere: Cornelius conquerebatur Martialem ſcribere uerſus parum ſeueros & impudicos: qui non poſſent legi in ſcholis. Parum ſeueros: hoc eſt impudicos. hi libelli huiuſmõi qles ego ſcribo nõ poſſũt placere ſine pruritu. Thalaſſio: deus nuptiarũ: q ita a romanis ẽ appellatus: apud græcos Hymenæus: cuius laudes canebanẽ uerſu laſciuo. Ait Martialis eiuſdẽ laudes non poſſe cãtari: niſi uerſib⁹ ſuis ei que numini dicatis: qđ ſi iubeas me dicere Thalaſſionẽ. i. celebrare epithalamion. Florales ludi celebrantur a nudis magna licẽtia: de qbus ſupra. Quis floralia ueſtit: id eſt quis petit ut ludi florales nõ fiant a nudis: q̃ſi dicat nemo. Stolatũ pudorem: ſtola ut Porphyrio: & Marcellus ſcribunt matronæ utebantur ad imos pedes: quã inſtita aſſuta ambibat. de matronis. Papinius: Stola mixta laborat. Horatius: Sunt q nolint tetigiſſe niſi illas: Quarũ ſubſuta talos tegit iſtita ueſte. Ouidius: Ecquid ab hac omnes rigida ſubmouimus artes: Quas ſtola cõtingi: ſumptaque uitta uetat: Stolatum pudorẽ: id eſt pudorẽ conuenientem matronæ: ita nec tu debes aliquid præſcribere iocis meis.

Pruriant:id eſt libidiñe laſciuiañt:nã pruritus libidinis ꝓprie eſt. Caſtrare.i.auferre uerba libidinoſa:nã ut priapũ decet eſſe bene mẽtulatũ:& nõ caſtratũ ĩ quo ſola mentula eſt ĩ admiratione:ĩta libelli huiuſmodi debẽt habere pruritũ & laſciuiã qua ſola placent. Gallo priapo,i.caſtrato:nã galli ſacerdotes erãt caſtrati.

I Lucane tibi:laudat amoré Lucani & Tulli fratrum:qué anteponit amicitiæ Pollucis & Caſtoris.Caſtor & Polluxiterierũt:cũ Lynceus & Idas ſpartã oppugnarent.Alii ſcribunt Caſtoré tãtum extinctum ĩ bello lacedæmonioꝝ aduerſus atheniéſes. Aliam fabulã tangit Ouidius in faſtis.Illud autem Homero auctore inter omnes cõuenit: Pollucé cõceſſiſſe uitã dimidiam fratri mortuo : ut alternis diebus uiuerét:ut alii tradũt: ut ſenis méſibus uiciſſĩ : Hygi nius quod ſcribit Caſtoris & Pollucis ſydera alternis diebꝰ lucere. Lædæi: Caſtor & Pollux filii Lædæ q̃ lacæna fuit.

Nec poſſunt niſi pruriant iuuare.
Quare depoſita ſeueritate
Parcas luſibus & iocis rogamus.
Nec caſtrare uelis meos libellos:
Gallo turpius eſt nihil priapo.

Ad Lucanum & Tullium. 36

Si Lucane tibi:uel ſi tibi tulle darentur
Qualia ledæi fata lacones habent.
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus:
Quod pro fratre mori uellet uterq; prior.
Diceret infernas ſi quis prior iſſet ad umbras:
Viue tuo frater tempore:uiue meo.

Ad Baſſam. 37

Vẽtris onus miſero:nec te pudet:excipis auro:
Baſſa bibis uitro:carius ergo cacas.

Ad Fidentinum. 38

Quem rẽcitas meus eſt o fidentine libellus:
Sed male cum recitas:incipit eſſe tuus.

Ad Decianum : 39

Si quis erit raros inter numerandus amicos:
Quales priſca fides famaq; nouit auos:
Si quis cecropiæ madidus latiæq; mineruæ
Artibus & uera ſimplicitate bonus.
Si quis erit recti cuſtos:imitator honeſti:
Et nihil arcano qui roget ore deos.
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis:
Diſpeream:ſi non hic decianus erit:

Ad Liuidum: 40

Qui ducis uultus & non legis iſta libenter:
Omnibus inuideas Liuide:nemo tibi:

Entris onus: Aureo uaſe uſos eſſe romanos nõ tã freq̃ens eſt hiſtoria: q̃ argenteo. Conqueritur enim Plinius fœminas lauari uaſe argẽteo:& eandẽ metalli materiem ſeruire cibis & ſordibus.Meſala autem orator ſcribit Antonium aureis uaſis ad probra etiam uſum eſſe. Baſſa purgabat uentrem:& demittebat aluum uaſe aureo:& uitreo bibebat. Iocat Martialis: & carpit Baſſam carius cacare q̃ bibere.

Onus uentris.i.ſtercus. Miſero auro:qa ſtercori ſuiebat.

Vem recitas:Fidẽtinus recitabar uerſus Martialis:ſed cum recitabat propter raucitatem:& quod male recitabat incipiebant eſſe eius uerſus : & libellus:quoniam ipſe malos ſolebat facere.

I quis erit:Laudat Decianum de quo ſupra.

Doctus artibus Cecropiæ & latiæ Mĩnerũæ:id eſt doctus artibus græcis & latinis. Ore arcano : qui clam p̃cãtur deos mala imprecantur.Perſius: Dic clare ut audiat hoſpes. Diſpereã:adiurãtis eſt.

Vi ducis uultus: In inuidũ:cui imprecatur ut nunquam inuidiæ cauſa deſit.Idẽ imprecat Ouidius in ibide. Inuideat nemo tibi:nã cui nemo inuidet:is miſerrimꝰ ẽ.

Rbanũs ñimium. Cecilium q̃ui urbanũs ũolebat uideri inſulſis iocis carpit. oſtendit q̃ue quidem iocari: ſed non urbanius quã qui ſeruili dicacitate ludunt: quare non debet is ſibi uideri quod ip̃i ſoli uidetur & aliis minime. Vrbani dicũtur faceti ciuili ioco ab urbe. Ambulator: nam uiliores perſonæ trãſtiberim habitabant. Verna ambulator trãſtiberinus: Manlius Verna: Scurra trãſtiberinus fuit: auctore Porphyrione: ut accipias uerna p̃ cognomine: ſed magis placet diſtinguas & dicas. Verna es: ſimilis uernæ: ut alibi. Vernaculorum dicta ſordidum dentem: Et fœda linguæ probra circulatricis. In quo aduertendum quod dixit hic ambulatorem dixiſſe illic circulatricem: nam uernæ ſolent ſcurriliter iocari. Sulphurata uaſa: de huius permutatõne meminit Iuuenalis: Et iam rupto poſcentem ſulphura uitro. nam quod nõnulli de glutinio in uerſum Iuuenalis aiũt falſum eſt. & Papinius: Quiq̃ cõminutis commutat uitreis gregale ſulphur. Cicer: de lupino potes intelligere. qui aq̃ calida madidus uendebatur: quod genus leguminis & pueris & ocioſis emitur. Coronæ: multitudini. Salarii: dicuntur qui ſalſamẽta uendũt.

Tomacla: pro tomacula. Iuuenalis: Candiduli diuina tomacula porci. Dicuntur a frequenti inciſione: nam τεμω ſignificat incido. Hoc genus cibi ſeruile habebatur. In luxu autem ex porcis: erant abdomina: teſticuli uuluæ. Sincipitia uerna: quæ cenſoriis legibus aliquãdo fueruñt iñterdicta. Magiſter: ideſt mãgo gaditanarum puellarum. Alibi: Nec de gadibus improbis puellæ uibrabant ſine fine prurientes Laſciuo docili tremore lumbos. Harum etiam meminit Papinius in ſaturnalibus. Dicax uetuli: ideſt exoleti. Nam exoleti dicatiores eſſe ſolent actæ ætatis impudentia. Galbam: Galba temporibus Auguſti urbanitate cum Sarmento certauit: Sarmenti Horatius in ſatyra: & Plutarcus in Antonio meminerunt ſcurræ ambo erãt. Alibi: Ille ſuo felix Cæſare Galba. Iuuenalis: Quod nec ſarmentus iniquas Cæſaris ad menſas nec uilis Galba tuliſſet. Caballus: ſcurra peritiſſimus fuit: gratuſq̃ iocorum urbanitate. hi tamen ſcilicet Galba & Tectius Caballus ſcurrilitate potius q̃ dignitate urbanitatis placuerunt. Naſum: ad iudicandum. Stolida procacitate: ille qui impudenter iocatur non eſt Tectius: ſed Caballus: alludit cum nomine Caballi: Brutũq̃ hic accipit. Tectius: ita habet codex antiqu⁹. Teſtius alii. Afferreque poſſe uidentur illud Iuuenalis: Quamuis iurato metuam tibi credere teſti. Nam Teſtius Trebius is eſt dictus: alii legunt teſti ut ſit dandi. Teſti præterea oratoris meminit Euſebius.

In Cecilium.

Vrbanus tibi cecili uideris.
Non es: crede mihi: quid ergo? uerna es.
Hoc quod tranſtiberinus ambulator
Q ui pallentia ſulphurata fractis
Permutat uitreis: quod occioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ
Q uod cuſtos dominuſq̃ uiperarum:
Q uod uiles pueri ſalariorum.
Q uod fumantia qui tomacla raucis
Circunfert tepidis cocus popinis
Q uod non optimus urbicus poeta.
Q uod de gradibus improbus magiſter.
Q uod bucca eſt uetuli loquax cinædi.
Q uare deſine iam tibi uideri:
Q uod ſoli tibi cecili uideris.
Q ui galbam ſalibus tuis et ipſum
Poſſes uincere Seſtium caballum.
Non cuicunq̃ datum eſt habere naſum
Ludit qui ſtolida procacitate
Non eſt Seſtius ille: ſed caballus.

Oniugis audiſſet: Portia uxor Bruti: quī Cæſarē iterfecit filia Catonis audita mor-
te uiri Bruti: popoſcit ferrum ut ſibi mortē conſciſceret: quod cū ab amicis ꝓhibe-
ret: ipa clam ſumptis carbonib⁹: & obſtructo ore extīcta ē. hoc genus morti tradiderūt:
auctore Plutarco: Nicolaus philoſoph⁹: & Valeri⁹: quāuis alii alit mortuā ſcribant: & in
uſitatū leti gen⁹ carmine ꝓſequit poeta. Bruti: qui cecidit ī Philippicis. Mortē non
poſſe negari: cuipiā. Idem dixit Cato pater hui⁹ moritur⁹. ſi caput inquit parieti illiſero:
aut ſpiritū præcluſero: facile
mori poſſū. Et docuit: quo
niā deceptis cuſtodibus ſe īter
emit. Edocuiſſe hoc. ſ. mor-
tem nō poſſe negari alicui.

Da portia. 42

Coniugis audiſſet fatum cum portia bruti
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor.
Nondum ſcitis ait mortem non poſſe negari
Credideram ſatis hoc uos docuiſſe patrem.
Dixit: & ardentes auido bibit ore fauillas.
I nunc & ferrum turba moleſta nega.

In Mancinum. 43

Bis tibi triceni fuimus mancine uocati:
Et poſitum ē nobis nil here: præter aprum.
Non quæ de tardis ſeruantur uitibus uuæ
Dulcibus aut certant: quæ melimella fauis.
Non pira: quæ lenta pendent religata geneſta:
Aut imitata breues punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas:
Nec de picenis uenit oliua cadis.
Nudus aper ſed: & hic minimus: qualiſq; necari
A non armato pumilione poteſt.

Nunc: deridet Martialis eos
qui putant tantū poſſe mori
ferro.

Is tibi triceni: Mancinus.
lx. cōuiuas ī hoſpitali oſtē
tatione eluſit. nam his uocatis
aprum appoſuit nullo alio fer
culorū genere addito: neque
quicquam inde diſtribuit: ait
Martialis: qui inter conuiuas
fuerat: ſpectatū aprū fuiſſe in
menſa: ut in harena ſolet ſpe-
ctari. nā & harenæ ſpectatores
præter oculorū uoluptatē ni-
hil ex feris habēt. Imprecatur
igit ne ipi unquā aper appona
tur: ſed ipe apponat tali apro:
a quali fuit laniat⁹ Caridem⁹.

here: ꝙ heri

Here: antique ꝓ heri. Vuæ
duracinæ: quæ a duricie acini
dictæ ſunt. hæ ut Columella & Plinius docēt: aut ſuſpēſæ aſſeruāt: aut ollis cōditæ ui
naceis circunfumātib⁹. De his in diſtichis: Non utilis cyathis & iutilis uua lyæo: Sed nō
potāti me tibi nectar ero. Melimella: poma quædā muſtea dicebātur: q celerit mitеſce
rent. Eadē nouiſſimis tēporibus dicta ſunt melimella a mellis ſapore. Certant fauis: ſa
pore & dulcedine. Non pira: pira āpulacea potes intelligere: nā hæc optīe ſeruabātur.
Longa religata geneſta. i. longis uinculis. Geneſta: geneſta uirgulta dicūtur: unde pē
dentes fructus ſeruabātur: ut hic. Punica mala. i. granata mala. Imitata breues roſas:
quæ cito occidunt. uel breues: quoniā minores roſæ maioris coloris ſunt. an a ſimilitu
dine magis: quia ut roſæ erumpunt ex foliis: ita mala punica: quæ optīa ſunt: cū mite
ſcunt aperiūtur. Fiſcina a ferēdo dicta eſt: ut placet Varroni. notū inſtrumentū. Me-
ta: ꝓ lacte coagulato accepit a forma: ut puto metarū: nā meta in ludis inſtar rotundæ
colūnæ ſurgebat: in quā ſpēcie lac coagulatū mitti uidem⁹. Oliua de cadis picenis: pi-
cenæ oliuæ & ſidicinæ cibis optime ſeruabātur: tamē trāſmarinæ præſtāt. In diſtichis:
Hec quæ picenis uenit ſubducta trapetis: Inchoat atque eadē finit oliua dapes. Nud⁹
aper: aper mēſis romanis appoſitus ē exemplo Rulli: qui prim⁹ aprum ītegrū dedit cō-
uiuis: pater Rulli fuit: in quē inuect⁹ Cicero ꝓ lege agraria. Iuuenalis: Quanta eſt gula:
quæ ſibi totos ponit apros. Poſtea & bini & terni onerarunt mēſas. Nudus: ſine aliis
rebus. Pumilione: nanos græci: latini dixerūt pumiliones. Pumiliones nani dicūtur
ī delitias romanorum: quorum pugnam edidit Domitianus in ſpectaculis. Papinius ī
ſaturnalibus: Hic audax ſubit ordo pumilionum.

Geneſta
punica mala

Meta

pumhões: nanj.

Inde datum: ex apro q̄uia tantū eſt appoſitum. Talia facta. i. tale ſcel⁹. Caridem⁹: damnatus a Domitiano: dentibus apri diſcerpt⁹ eſt.

Aſciuos: iocat cū ſtella: ait. n. ſi multis uerſibus & paucis ſcripſi luſus leonum: & idē bis feci: potes me punire ut apponas mihi bis leporem. Maior charta. i. multa carmina. Bis idē: repetitis epigrāmatibus: nam hoc argumento ſæpe ſcripſerat.

Dita ne breuibus: Breuibus libellis. i. paucis carminib⁹. nā liber pauco⁹ & uerſuū facile interit. Dicat potius τὸν λαπαμεῖ βομενὸσ: certum inquit eſt non modo bis eadem ſcribere: aliis uerſibus quēadmodum feci de lepore: ſed etiā uti iiſdē uerſib⁹ ſi op⁹ fuerit: ut Homerus iculcat: τὸν λαπαμεῖ βομενὸσ: decretum mihi ē agere hoc ut iuſtam & integrā libri magnitudinem abſoluā in quem ferme ſenſum: illud diſtichon exiit: ſūt bona &. c. puto hos duos uerſus debere hærere ſuperioribus τὸν λαπαμεῖ βομενὸσ: ſignificat huic autem reſpondens: quod Virgilius ītерpretatus: quem contra.

τὸν δὲ λαπαμεῖ βομενὸσ

Vm dicis ppero. Edili cinædi conſilium & morē rep̄hendit: & īpudentiā: qui ī coitu iubebat pædiconem ꝓperare: cōſulit Martialis ſi cito cupit abſolui rem hortetur poti⁹ ne properet: quia ita peraget uelocius. Languet: cadit mētula. Propero. i. habeo negocium. Fac ſi facis: uerba Edili increpantis frigidum pædiconem. i. ſi uis facere fac & ꝓpera.

Ictibus his tauros: domitores leonum nō potuere tauros: & lepores eunt & redeunt libere. Hoſte: ex ore leonis. Nec nihil. i. aliquid refert ex nobilitate leonis: cum celerior inde exeat. nam uidet inde ſumpſiſſe uires. Sola harena: ubi non ſunt feræ. Fide: ſecuritate & numine. i. non eſt tutior in cauea ubi ſeruabatur q̄ in ore leonis: quod cum mirum ſit dedit acumen uerſui.

IR Celtiberis: Licianum uirum celtiberum proficiſcētem in hiſpaniam: tedioque urbis ſe referētem ad ocium carmine proſequitur trimetro iambico: & dimetro: repetitaque locorum illorum amœnitate faſtus urbanos accuſat: & probat Liciani conſilium. Non tacende. i. celebrande a me: qui celtiber ſum: & a tuis popularibus. Noſtræ: patriæ Hiſpaniæ.

Et nihil inde datum eſt: tantū ſpectauimus oēs
Ponere aprum nobis: ſic & harena ſolet.
Ponat tibi nullus aper poſt talia facta
Sed tu ponaris cui caridemus: apro.

Ad ſtellam. 44

Laſciuos leporum curſus: luſuſq; leonum
Quod maior nobis charta: minorq; gerit.
Et bis idem facimus nimium ſi ſtella uidet
Hoc tibi: bis leporem tu quoq; pone mihi.

De libro ſuo. 45

Edita ne breuibus pereat mihi charta libellis
Dicatur potius τὸν λαπαμεῖ βομενὸσ

Ad Edilum. 46

Cum dicis propero: fac ſi facis edile: languet
Protinus: & ceſſat debilitata uenus.
Expectare iube. uelocius ibo retentus.
Edile ſi properas dic mihi ne properem.

De Leone & lepore. 47

Rictibus his tauros non eripuere magiſtri:
Per quos præda fugax itq; reditq; lepus.
Quodq; magis mirum: uelocior exit ab hoſte:
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt: cum currit harena
Nec caueæ tanta conditur ille fide.
Si uitare canum morſus lepus improbe quæris
Ad quæ confugias ora leonis habes.

Ad Licianum de hiſpaniæ locis. 48

Vir celtiberis non tacende gentibus
Noſtræq; laus hiſpaniæ.

Bilbilim altam: edito loco conditam & bellicosam. Sacrum uada: habentẽ aquas sacras & multas. Veronem: fluuium. Vero fluuius est celtiberiæ ut Ptholomeus: & uerones populi: ut Strabo. Inepti homines legerunt uadauero coniuncta dictione: quũ duo sint. Vada: nota significatione: & Vero fluuius. Effractis niuibus: id est deliquatis niuibus. Botrodum: oppidum est pascuis & siluis amœnũ. Pomona: dea fructuũ propter uberatem pomorum quæ illic sunt. Tepida lene cõgedi uada: Lene leniter. Cogedus flu. Remissum corpus: id est resolutum. Salone: salo fluuius est cuius temperatum ferrum optimum est. Corpus: relaxatur aquis calidis: frigidis astringitur. Voberta: ilua & uilla. Franges: arcebis. Illece: fons nobilis nomine ꝓuinciæ: unde portus illecetanus. Nemeta: fons qui frigiditate superat niues. Mugiet: insonabit. Tarraco: nobile oppidum est uino & præstãtia uirorum: portu tamen caret. Laletania: prouincia est corrupto uerbo apud Strabonem. Apros uernas: natos illic & ante ianuam. Rumpes: superabis laxando equo. Fortis: id est ueloci. Lunata nusquam pellis: id ẽ nusquam uidebis nobiles: nam calceis lunatis utebantur nobiles. Iuuenalis: Nobilis & generosus Appositam nigræ lunam sub texit alutæ. Formam autẽ lunæ gestabant nobiles: ut Castor scribit: Indicantes post mortem lunam fore sub pedibus: præterea multæ causæ afferuntur: sed hæc maxime placet: quam Plutarchus exponit in quæstionibus ꝙ scilicet fuerit id institutum Euandri & arcadum: qui cum a luna se oriundos dicant: & lunares appellentur: ortum indicant calcei figura: quem morem nobiliores romani secuti sunt: declarantes se ab Euandro recta stirpe oriundos. Liburnum: genus uehiculi erat: & præco

Videbis altam liciniane bilbilim
Equis & armis nobilem.
Sterilemq; canum niuibus effractis sacrum
Vada ueronem montibus.
Et delicati dulce botrodi nemus
Pomona quod fœlix amat.
Tepida natabis lene congedi uada
Mollesque nympharum lacus.
Quibus remissum corpus astringes breui
Salone qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
Voberta prandenti feras.
Aestus serenos aureo franges tago
Obscurus umbris arborum.
Auidam rigens illece placabit sitim
Et nemeta quæ uincit niues.
At cum december canus & bruma impotens
Aquilone rauco mugiet.
Aprica repetes tarraconis littora
Tuamq; laletaneam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis & uernos apros.
Leporemq; forti callidum rumpes equo
Ceruos relinques uillico.
Vicina in ipsum silua descendet focum
Infante cinctus sordido.
Vocabitur uenator: & ueniet tibi
Conuiua clamatus prope.
Lunata nusquam pellis: & nusquam toga
Olidæque uestes murice.
Procul horridus liburnus & querulus cliens
Imperia uiduarum procul.

Liburnus: hic pro præcone. Iuuenalis: Primus clamãte Liburno Currite iam sedit: rapta properabat abolla. Cliens querulus: quia semper queruntur clientes.

Pallidus: timore. Mercetur. i. emat alius laudem & sapientiam. Miserere fœlicium. i. istorum qui se putant fœlices. Surra: causidicus fuit: & amicus Martialis: Palphurius Surra dicebatur cuius meminit Tranquillus in uita Domitiani: & Plinius in epistolis: & Martialis alibi nõ ipudẽter: sensus é nõ imerito ociũ debet suas partes uendicare: cũ fama suas partes est assecuta: & ita laudat Licianum: qui cum sit famã assecutus: merito ocium & quietem petit.

I tibi mistyllus: Aemilan⁹ coquũ suum appellauerat Mistyllũ a μιστυλλω qđ é téui ter incido. Versus est Homeri in iliade: cuius initiũ é μιστυλλον ταρατταλλα: quẽ locũ ita trástulit Virgilius: Pars in frusta secant. Alludés igitur ad ini tium carminis Homerici ait si tu appellas coquum Misty lon: ego deiceps appellabo Ta ratalla: quod in carmine seqt̃. secabant autem alia: hoc est se cabant in frusta alia: sed iocus est ex uoce dictionnm Home ri: qa ita subsequuntur Misty lon Taratalla: In iliade & odys sea idem est carmen.

On facit: De lepore iterũ: ambitiose qui quæris lau dem ex pugna & fuga cum leo ne. Non facit: non conue nit & placet. Nisi prima: id é maxima. Ingentis fati: id est mortis a leone.

Ommendo: Ad Quintia num conqueritur de reci tatione suor̃ carminum qua Fidẽtinus uolebat uideri poe ta: quem appellat plagiarium qui liberos libellos: & emissos pro suis tanq̃ seruos uendat.

Plagiarius: est qui hominem liberũ pro seruo uendit: cui⁹ rei pœna erat sãcita lege fania.

Præstes: defẽdas & tueraris: est uerbum legis. Plagiarius: qui liberos libellos a nobis ma numissos pro suis tenet: & q̃si in seruitutem trahit.

Na est in nostris: Fidẽti nus insertis carminibus Mar tialis uersus edebat: uolebatq̃ uideri poeta: ut supra. Ait autem poeta dignosci uersus Fidentini: peioresque uideri uicinitate carminis Martialis: quod per multas similitudines & exempla ostendit.

Non rumpet altum pallidus somnum reus:
Sed mane totum dormies.
Mercatur alius grande & insanum sophos
Miserere tu fœlicium.
Veroque fruere non superbus gaudio
Dum surra laudatur tuus.
Non impudenter uita: quod reliquum est petit
Cum fama: quod satis est: habet.

Iocus ex Homero in cocum. 49

Si tibi mistyllus cocus æmiliane uocatur
Dicetur quare non taratalla mihi.

Ad Leporem. 90

Non facit ad sæuos ceruix nisi prima leones
Quid fugis hos dentes ambitiose lepus?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris
Et quæ non cernunt: frangere colla uelint.
Desperanda tibi est ingentis gloria fati
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Quintianum facit assertorem. 91

Commendo tibi quintiane nostros
Nostros dicere si tamen libellos.
Possum quos recitat tuus poeta
Si de seruitio graui queruntur:
Assertor uenias: sãtisque præstes.
Et cum se dominum uocabit ille:
Dicas esse meos: manuque missos.
Hoc si terq; quaterque clamitaris:
Impones plagiario pudorem. 92

Ad Fidentinum.

Vna est in nostris tua fidentine libellis

Signata:q̄uasi ſtigmate. Domini:quia uerſus tui cognoſcunt inter meos:nam peio res ſunt:tractum ab opificibus:quoꝝ opera ſigno impreſo dominū profitentur. Tra ducit:accuſat. Bardocucullus:ueſtis erat gallica groſſioris fili facta:cōpoſitiōe ex bar dis.qui poetæ ſunt gallicani:& cuculo.Cucullus.n.ueſtis groſſior capiti etiam tegendo apta.Bardi ité dicuntur ſtulti apud gallos:ut poſſit accipere bardocucullū ueſtem gallicā fuiſſe plebis:& uiliorū hominum:ut in diſtichis:Gallia ſanctonico ueſtit te bardo cucul lo:Cecropithecorū penula nu perat. Lyngonicus:gallicus. nam lyngones sūt populi gal liæ. Tyrianthinæ:ueſtes pre cioſiſſimi erant coloris: cōpo ſitum eſt a tyriis: quæ purpu reæ erant: & ianthinus.Ianthi næ autem dicebāt uiolaceæ: ut uno uerbō dixerit Martia lis tyrianthinas: quas Plinius purpura uiolacea tinctas ſcri bit. Vrbica tyriáthina.i.urba nas ueſtes. Aretinæ teſtæ: aretium in italia teſtis:Surren tum calicibus terram aptam habebāt:ut Samus uaſis ciba riis:auctor eſt Pli. Alibi ī diſti chis:Aretia nimis ne ſpernas uaſa monemus.Lætus erat tu ſcis porſena fictilib⁹. Sic:ride tur ut deridentur tua carmina iter mea. Caiſter:fluui⁹ Aſiæ qui multas aues deferens præ ter aſiā paludem labitur:& e pheſum abluit:Illic multi ſunt cygni. Virgi. Atque aſia circū Dulcibus in ſtagnis rimantur prata caiſtri. Lædæos olores:lædæos quoniam Iuppiter in forma cygni cū Læda concubuit: Papinius amiclæos dixit. Amiclæos ad frena cita uit olores. Querelas cecropias: Philomelæ lugentis filium. Atthide Philomela: quæ attica & tragœdia eſt apud græcos Philochori:cuius meminit Macrobius:ea complexa Philomelæ fabulam Atthis inſcribitur:hoc eſt Philomela filia Pandionis athenienſis.

Feruet:celebratur. Indice:tu non eges accuſatore aliquo:quoniam uerſus tui coniū cti meis indicant te furem. Index:conſcius rei ſocios accuſat:atque id clam:accipit nō nunquā pro delatore. Vindice:uindices q uindicant id eſt aſſerunt aliquē e ſeruitute: ut hic de carmine quod Fidētinus pro ſuo poſſidebat:quum eſſet liberum: unde ſupra Plagiarius eſt dictus.

I quid fuſce.Puto ad Cornelium Fuſcum hoc ſcriptum epigramma:qui præfectus cohortium prætoriarum in dacis occubuit:magna erat apud Domitianum auctori tate.alibi:Ille ſacri lateris cuſtos:martiſque togati.& Iuuenalis:Qui uulturib⁹ ſeruabat uiſcera dacis Fuſcus.Hunc rogat ut ſe aſcriabt numero ſuorum amicorum:neque aſp netur quāuis nouus ſit:nam in prandio amico inſpiciendum eſt nō an ſit nouus: ſed an fieri poſſit uetus amicus:hoc eſt an ſit permanſurus in fide: quaſi uelit indicare mul tos qui Fuſcum amare uidebantur ſequi fortunam potius q̄ officium. Vnum locum in amicitia:in tanta amicorū multitudine. Si qua parte uacas amari:id eſt ſi ī aliqua parte tibi locus uacuus eſt ut ameris & a me. Hoc quia.ſ.noui fuerunt

Pagina:ſed certa domini ſignata figura:
Q uæ tua traducit manifeſto carmina furto.
Sic interpoſito uilis contaminat uncto
Vrbica ligonicus tyrianthina bardocucullus.
Sic arretinæ uiolant cryſtalina teſte:
Sic niger in ripis errat cum forte cayſtri:
Inter ledæos ridetur coruus olores:
Sic ubi multiſona feruet ſacer atthide lucus:
Improba cecropias offendit pica querelās:
Indice non opus eſt noſtris nec uindice libris
Stat contra:dicitq; tibi tua pagina:fur es.

De amicorum iudicio.

Si quid fuſce uacas adhuc amari:
Nam ſunt hinc tibi:ſunt & hinc amici:
Vnum:ſi ſupereſt:locum rogamus
Nec me quod tibi ſum nouus recuſes.
Omnes hoc ueteres tui fuerunt.
Tu tantum inſpice qui nouus paratur
An poſſit fieri uetus ſodalis.

Ota tui: Faſtus urbanos damnat laudanſque otium: infœliceſque putat: q urbis tedia poſſunt ferre. Fronto: huius meminit Tacitus: quem non modo Domitiani temporibus: ſed & Neronis fuiſſe teſtatur: & apud Iuuenalē: Frontonius platani. Clarum militiæ & togæ. i. Fronto uir præclarus & domi & foris. Vota hæc ſunt: optat habere rus paruū qđ ipſe amet. Iuuenalis: Viue bidētis amās & culti uillicus horti. Ocia ſordida: carētia luxu & ſplendore. Frigora ſaxi ſpartani. i. ædes potētiorū ornatas marmore laconico quod & præciosiſſimum & uiriditate cunctis Hilarius ſcribit Plinius. Picta: nam uena periñde ac pictura diſtinguit. Marmūr laconicum: uel certe quoniam cū phrygio cōiugebantur ad colorum & picturæ uarietatē. Papinius: Vixque locum eurotæ uiridi quū regula longa Sinada diſtinctā uariat. Et Pli. xxxv. na. hiſt. ſcribit inuentū etiā eſſe ut marmora pingerentur: de quo is loquitur poeta ita intelligens de omnib⁹ ædib⁹ potentiorū: potes & đ porticu Octauiæ intelligere: in qua Batracus & Saurus lacones templa ſtruxerūt magna ſpe: & eorum nominibus porticus dicaretur: quod non ſunt aſſecuti: ſed tamē ſe artifices fuiſſe declarantes ranam & lacertam in epiſtolis ſculpſerunt: ut rana græce Batracum īdicaret. At lacerta Saurum. Aue: id é ſū mo mane ſalutat: nam romani ſummo mane ſalutabant a clientibus: & uiliorib⁹ perſonis.

Iuuenalis: Sollicitus ne Tota ſalutatrix iam turba peregerit orbem. Quiſq̄: eſt ne aliquis qui hæc præferat id eſt domos frigidiſſimas marmorib⁹. Cui licet. i. q poteſt. Cado rubro: a calore teſtæ: & cadi in diſtichis: Si ſpūet rubra cōchis tibi pallida teſta. Pinguis: ſine curis. Inæquales menſas: ſine ordine. Et cui nos emptus cinis. i. focus non emptus: nam ligna emebantur: ut Iuuenalis meminit: Et panis fumuſque domi. Alb⁹: ſollicitus & anxius. Alibi timentem & anxium album dixit.

Ontinuis: Hoc epigrāma ſcribit autūnali tpe inter multos ībres iocās: ait. n. uinum ita iā mixtū eſſe: ut caupo q nūq̄ uendit merx: ſed ſemp miſcet ét ſi uelit ñ poſſit merū. i. purx uēdere exponas ipe. Vt cupes. i. ét ſi cupes: ut alibi idé ut uelit. i. ſi ét uelit: uel qđ magis placet hoc diſtichō dr̄ ī cauponē rauenātē: ī qué alibi Callidus īpoſuit nup mihi caupo rauénæ. Cū peteré mixtū uendidit ille merx. & ſubiiciatur hoc diſtichon poſt illud: & inſultet poeta cauponi: qui iam non poterit uendere merum ut cuperet.

Valem: Laudat mediocritatem. unlt. n. puellam quæ non ſit nimis facilis nec nimis difficilis. Cruciet: negando id eſt retinendo me.

Ad Frontonem de uoto uitæ ſuæ. 54

Vota tui breuiter ſi uis cognoſcere marci
Clarum militiæ fronto togæq; decus.
Hoc petit eſſe ſui nec magni ruris arator.
Sordidaq; in paruis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit ſpartani frigora laxi?
Et matutinum portat ineptus aue.
Cui licet exigui nemoris ruriſq; beati
Ante focum plenas explicuiſſe plagas.
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta:
Flauaq; de rubro promere mella cado.
Pinguis inæquales onerat cui uillica menſas:
Et ſua non emptus præparat oua cinis.
Non amet hanc uitā: quiſquis me nō amat: opto
Viuat & urbanis albus in officiis.

Ad Cauponem. 99

Continuis uexata madet uindemia nimbis:
Non potes ut cuperes uendere caupo merū.

Ad Flaccum qualem puellam.

Qualem flacce uelim quæris: nolim ue puellā:
Nolo nimis facilem: difficilemq; nimis.
Illud quod mediū eſt: atq; iter utrūq; probamus.
Nec uolo quod cruciet: nec uolo quod ſatiet.

Ilia pro puero: In phœbum draucũm: q̃ũi cõductus ad hiſpidos rem fecerat: ñuper emerat magno precio puerum: quẽ Martialis ob æſtimationis magnitudiné nõ au ſus eſt mercari. Mãgones: cuſtodes & uẽditores puerorꝝ a græcis hippocomi ab eqs tã tum ornandis nos mãgones a manu & ago: id enim eſt polire: qd̃ & rebus omnib⁹ conue nit: & mangones faciunt: ut carius uendãt. Plato in gorgia & Quint. auctor eſt unde mã goniſare expolire dicimus: & ꝓprie in rebus quas uẽdibiliores facere uolumus. Plini⁹ fũdum mãgoniſatum dixit: Varro piſcías. Sed Phœbus: & Phœbi cuiuſdã liberti me minit Tacitus: ſed alius hic é: Hoc ꝙ nõ emerim. Secum ta cite cõqueritur. In inuidiam meam. i. meum contemptũ & odium. uerba Martialis ad mẽ tulã. Da tu hoc ut aquirã. xx. ſeſtertia opera tua: ut ego plu ris emã ꝙ nõ erat bene mentu latus poeta. Alibi iam ſcio me nudum diſplicuiſſe tibi.

Mãgones

De pueri precio. §6

Milia pro puero centum me mango popoſcit.
Riſi ego: ſed phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet & queritꝰ: dolet hoc mea mẽtula mecũ
Laudaturq; meam phœbus in inuidiam.
Sed ſeſtertiolum donauit mentula phœbo
Bis decies: hoc da tu mihi: pluris emam.

Ad Flaccum de ſportula. §7

Dat baiana mihi quadrantes ſportula centum.
Inter delicias quid facit iſta fames.
Redde lupi nobis: tenebroſaque balnea grilli:
Tam male cum cœnẽ: cur bene flacce lauor?

De lepore & leone. §8

Intres ampla licet torui lepus ora leonis:
Eſſe tamen uacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet i tergũ: uel quos procũbet i armos
Alta iuuencorum uulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorũ dominũ regẽq; fatigas?
Non niſi delecta paſcitur ille fera.

Ad Licinianum ſcriptores unde. §9

Verona docti ſyllabas amat uatis.
Marone fœlix mantua eſt.

At baiana: Dabãtur ſportulæ a diuitibus cum aliis clientibus: tum his qui una la uabant quas ſuſtulit Domiti anus: & iuſſit non ſportulam clientibus: ſed cœnam eadem menſa dari. Suetonius de Do mitiano: Sportulã publicã ſu ſtulit reuocata cœnarũ rectaꝝ conſuetudine. Nero aũt ſub latis cœnis olim ſportulam in ſtituerat: ſed ſcribẽte hic poe ta nondum Domitianus eas ſuſtulerat: ſportula hæc ex bal neis. c. quadrantes. Sublatis ſportulis balneorum clamat Martialis pre lætitia: Cẽtum miſelli iam ualete quadrantes Ante ãbulonis cõgiarium laſſi Quos balneator diuidebat Elixus Regis ſupbi ſportulæ receſſerũt. Sportula baiana. i. ſportula quæ in balneis dabat. Baiana: quaſi optima la uatione. Nam baiis optime aquæ ad lauandũ. Iſta fames: id eſt centũ quadrãtes & par ua iſta ſportula: quæ me nõ ſatiat eſurienté. Inter delitias: i. inter delicatas lauationes. Lupus & Grillus balnea habebãt meritoria & publica pauperibus accõmodata.

Ntres ampla: Vacuo dente: quia nihil haberet intra dentes: tu neque armos neque tergum habes in quæ ruat. Vbi figet uulnera iuuencorum: id eſt quæ ſolet figere in iuuencis & tauris.

Erona: Trimeter & dimeter iãbicus: Aſſignat ſuã patriam poetis: ut Caniũ: Decia nũ: Licianũ: & ſe hiſpanos celebret. Docti uatis: Catulli. Syllabas: nũeros & uer ſus. Catullus Veronæ natus é: ut Euſebi⁹. ipe tam̃ dicit ꝑmoné peniſulã lacus bẽaci i a gro ueronẽſi eẽ ſibi priã. Vir. nat⁹ i ãde uico: ut Euſebi⁹ teſtat iuxta mãtuã. Vnde emen dauim⁹ deprauatũ Silii carmẽ i octauo: Mãtua muſaꝝ dom⁹: atque ad ſidera cãtu Eue cta ãdío. nã achiuo & aonio mẽdoſe erat ſcriptũ: ꝑ ãdío: ita. n. carmẽ uirgilianũ ãdinũ di xit Silui⁹ ab ãde pria poetæ. ut Vir. chalcidicũ Euphorionis: & ſiculũ Theocriti cecis.

Aponúm: locus iuxta patauium ubi nunc balnea: meminit Hostius Claudiantis. Cé-
ſetur: in precio eſt: nam qui erant in cenſu nobiles: qui non ignobiles: unde cenſeri ī pre
cio eſſe. Stella: non parthenopeus ut quidam male interpretati Papiniū aiunt: ſed pa-
tauinus poeta fuit: nam uerſus de neapoli ad Violantillā refert Papinius quēadmodū
docuimus cum ſiluas interpretaremur. At te. i. uiolantilla naſcentem gremio mea ṗma
recepit Parthenope. Flaco: Vallerio flacco. alibi: Hacce antenorei ſpes & alūne laris.

Apollodori. vi. fuerunt pri-
mus atheniēſis comicus: alter
gelous: cuius comœdiæ erāt
Philadelphi: Syſyphus: Terti⁹
tarſēſis tragicus. Quartus a-
theniēſis item grāmaticus diſ-
cipulus Ariſtarchi. Quintus
pergameūs rhetor præceptor
Calidii & hic Auguſti & ſit
ſext⁹ quē nominat Martialis
Naſo: natus ī peligнis. Naſo-
nis item meminit alteri⁹ Cor.
Tacit⁹. Emerita: Auguſta di
cebatūr oppidum hiſpaniæ.

Bilbilis: ciuitas in celtiberia
patria Martialis.

Aſta nec: Leuiña ueñe-
rat caſtiſſima uxor: ſed dū
uagatur modo bais: modo ad
lucrinum: in adulteri amorē i
cidit: quem ſecuta eſt relicto
coniuge: ait ergo poeta Leui-
nam ueniſſe caſtiſſimam: ſed
abiiſſe meretricem: atque ita
ridet urbis mores: quos ſatyra
ſectatur Iuuenalis ubi ait: Et
ruſticam mulierem theatrali-
bus ludis facile corrumpi poſ
ſe: Sabinæ & patauinæ mulie
res habitæ ſunt exempla ca ſti
tatis. de patauinis Plinius in
epiſtolis. Penelope: uxor Vly
xis: quæ caſtiſſima: cuius pudi
citia a procis non potuit cor-
rumpi. Helena: meretrix.
Cætera duo epigrammata ſūt
clara de ſe.

Vm dixi ficos. Oſtendit
ficum duo ſignificare &
morbum: q naſcitur ex nimio
pruritu: & fructum: ſed tantū
genere differre: quoniam pro
fructu ſit generis fœminini: ṗ
morbo maſculini. Hoc epigrā
mate utitur teſtimonio Priſci
anus. licet a noſtris redarguat.

ficus duo ſiǵficat
morbū & fructū

Cenſetur aponi liuio ſuo tellus.
Stellaque nec flacco minus.
Appollodoro plaudit imbrifer nilus.
Naſone peligni ſonant:
Duoſque ſenecas: unicunque lucanum
Facunda loquitur corduba.
Gaudent iocoſæ canio ſuo gades:
Emerita deciano meo.
Te liciniane gloriabitur noſtra.
Nec me tacebit bilbilis.

De Leuina caſta & ad baias adultera. 60

Caſta nec antiquis cedens leuina ſabinis:
Et quamuis tetrico triſtior ipſa uiro.
Dū modo lucrino: modo ſe permittit auerno:
Et dum baianis ſæpe fouetur aquis.
Incidit in flammas: iuuenemque ſecuta relicto
Coniuge: penelope uenit: abit helene.

Ad Celerem. 61

Vt recitē tibi noſtra rogas epigrammata: nolo.
Non audire celer: ſed recitare cupis.

Ad fabullam ambitioſam in laude 62

Bella es: nouimus: & puella: uerum eſt.
Et diues. quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium fabulla laudas:
Nec diues: neque bella: nec puella es:

Ad Ceciliannm de. g. &. d. ficus. 63

Cum dixi ficos rides quaſi barbara uerba:
Et dici ficus ceciliane iubes.
Dicemus ficus quas ſcimus in arbore naſci
Dicemus ficos ceciliane tuos.

Rras. In Celerem & Fidentinum hoc potest dictum uideri: quorum uterque poetæ carmina pro suis usurpabat: ut supra questus est poeta. Tomus: grossior papyrus est: ut & ex lino uel farcimẽtum tomentũ appellamus: cũ enim cõficeretur papyrus deligabant subtiliores partes: quæ precios modo augustanæ: modo fanianæ modo aliter dictæ sunt grossiores ptes abscisas tomos appellabãt: nã τεμνω latine incido. Sophos: laus doctrinæ: nã græci doctum eo uerbo laudant σοφοσ: id est doctus est: hãc uocem neutro genere ptulit Martia. Quare carmina secreta: quæ non cognoscunt nõ mea. nam deprehẽderis. Curas rudes. i. nouos uersus. Pater chartæ uirginis. i. auctor: Charta uirgo dicebat quæ nondum edita erat: ut uirgo quæ nõdum peperit. Chartæ uirginis: id est noui libelli nondum editi.

Mento duro: hoc alibi Martialis ubi indicat chartã quæ a frequenti lectore habet in manibus horridã fieri mẽto: hoc est effici pilosam: & barbatam dum usu atteritur. In distichis Ne toga barbatos faciat uel penula libros. Quæ nõdũ inhorruit mẽto. i. quæ nõdũ usu attrita barbã emisit: nã horrere pilis dicimus: & horrere mẽto. i. emittere barbam.

Iber. liber significat hominem liberi animi: qui nemini parcit: & liber significat hominem sine negociis. Hac uerbi allusione deridet Cherulum. Nimium liber homo: id est nimium liberi animi: q nemini pcis. In te qui dicit Cherule liber homo est: id est sine negociis: quia nõ est dignus reprehẽsione alicuius: sed omnino cõtemnendus.

Vicquid agit. Ruffus meretrico amore ardebat.

Nævia erat quæ amabat tor quebatque Ruffum: dum precio corrupta modo hunc modo illum sequebatur: derideat poeta Ruffum: qui non aliter de Nævia loquebat: & cogitabat q̃ si speraret se uoto potitur&. Ait. n. non é una: sed é multiplex: dum multis seruit: ut nõ possit sperare se unum habiturum illã ĩ potestate. Eodem argumento infra epigrãma ubi Ruffum frustra expectanté Nævia deridet. Quicquid agebat Ruffus loquebat de Nævia. Propinat: propinabant amico cum ad poculum conuiuã inuitabant: ut illud Iuuenalis: Quãdo ꝓpinat uiro tibi ꝓpinabãt. Item cũ amico absẽte noĩato bibebãt. Socrates apud Platoné hoc poculũ Criciæ ꝓpino: Vna: é ĩ ore Ruffi. Demisso uultu: id est conniuentib⁹ oculis. Non una est: sed publica & multiplex: conducitur enim a multis.

64

Ad Furem de libro suo.

Erras meorum fur auare librorum
Fieri poetam posse qui putas tanti?
Scriptura quanti constet: et tomus uilis
Non sex paratur: aut decem sophos nummis.
Secreta quære carmina et rudes curas:
Q uas nouit unus: scrinioque signatas
Custodit ipse uirginis pater chartæ:
Q uæ trita duro non inhorruit mento:
Mutare dominum non potest liber notus:
Sed pumicata fronte: si quis est nondum
Nec umbilicis cultus atque membrana:
Mercare tales ab eo nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat et quærit famam
Non emere librum: sed silentium debet.

69

Ad Chærulum.

Liber homo es nimiũ: dicis mihi chærule semp.
In te qui dicit chærule liber homo est.

66

De Ruffo et nævia.

Q uicquid agit Ruffus: nihil é nisi nævia ruffo.
Si gaudet: si flet: si tacet: hanc loquitur.
Cœnat. propinat. poscit. negat innuit: una est
Nævia: si non sit nævia: mutus erit.
Scriberet hesterna patri cum luce salutem
Nævia lux inquit: nævia lumen aue.
Hæc legit: et ridet demisso nævia uultu.
Nævia non una est: quid uir inepte furis?

Oepit Maxime: Terentos locus in campo martio dictus q̄ ara Ditis patris & Proserpinæ ibi terra conderetur. historiam habes apud Valerium maximum quomodo sit dicatus Loci meminit Papinius Aut instaurati peccauerit ara terenti. alibi etiã Martialis. Terrestria numina ut Bacchus Pan Satyri Fauni in delubro Plutonis collocabãtur: qui terræ deus est: quẽadmodum cælestia in tẽplo Iouis: marina in templo Neptuni: Statua itaque paucos erat ad terẽtum iuxta aram Ditis. Canius perpetuo risu agitabatur: quod Martialis alibi iocando indicat: ubi post longas interrogatiões quid ageret Canius subdidit: ridet. pan & satyri risu perpetuo lasciuiunt. cum uelit itaque ridetem Canium deridere ait: non ostendi amplius in terrento statuã panos: quæ ut dixi habitu ridentis figurabatur: sed Canium q̄ æque ridet ac Pan.

Ad Maximum.

Cœpit Maxime Pana: quæ solebatur
Nunc ostendere canium terẽtos.

Ad Librum:

Vade salutatum pro me libẽr ire iuberis
Ad proculi nitidos officiose lares.
Q uæris iter: dicam uicinum castora canæ
Transibis uestæ: uirgineamque domum:
Inde sacro ueneranda petes palatia cliuo
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata colossi
Q uæ rhodiũ moles uincere gaudet opus.
Flecte uias hac: qua madidi sũt tecta lyei:
Et cybeles picto stat coribante tholus.
Protinus a læua clari sub fronte penates
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete ne metuas fastus liminẽque superbũ:
Nulla magis toto ianua poste patet.
Nec propior quã phœbus amat: doctæq; sorores.
Si dicet quare: non tamen ipse uenit.
Sic licet excuses: quia qualiacũq; leguntur.
Ista: salutator scribere non potuit.

Ade salutatum. Tedio lustrandæ rubis ad peragendas salutationes mittit librũ: quem suo nomine iubet salutare Proculum amicum: simul nunciare causam quare ipse ñ salutet. Pro me: meo loco Lares: ædes proculi. Castora: id est templum Castoris & pollucis: quod in foro erat & q̃uis geminis fratribus esset dicatum: unius tantum Castoris, dicebatur. Vestæ templũ Vestæ non procul erat a palatio quod ex uerbis Papinii cognoscitur loco illo: Pulchrius an tacita uigilet face troicus ignis: Atque exploratas iã laudat uesta ministras. Domũ uirgineam: id est templum Palladis: quod erat iuxta palatium. Papinus de statua Domitiani: Leuam tritonia uirgo Non grauat. Sacro cliuo: colle. Summi ducis: Domitiani: de statua equestri intelligit: de qua Papinius in prima silua: Mirus colossus radians & splendens. Quæ moles gaudet: gloriatur. Opus rhodium: id est colossum: qui erat. lxx. cubitorum altitudine: opus Charis. multa Plinius de hoc. Lyæi: id est Bacchi. Picto stat coribante tolus: id ẽ templũ Cibelis. Stat: erectum est. Coribante: sacerdote. Puro: castrato: uel picto uarietate uestium. Ianua patet: apertis foribus: nulla ianua benignior & hospitalior ẽ & præsertim doctis. Propior: nulla est uicinior. Quam: domum phœbus & musæ amẽt.

Sic licet excuses: id est sic potes me excusare. Salutator: quia si Martialis esset occupatus in salutandis amicis non scriberet hæc. .X. qualicunque sunt: quasi dicat melius putat scribere carmina in ocio q̄ salutare.

Aeuia ſex. Sodalitium eſt & ſolutus potus: quem antiqui agebant coronati numeratis litteris nominũ amicorũ: tot cyathos hauriebãt. Papinius hũc morẽ tetigit: Horatius apertius in carminib9. Porphirio interpres cumualitiſſime: Nunc cauillatur ĩ meretrices: quarũ pfidiã indicat. Ita enim bibit: ac ſi aliqua pollicita eſſet ſe uenturã cũ nulla ueniat multis trientibus ſiccatis ſomnũ petit. Næuia habet ſex litteras ex diphthongo: bibamus ſex cyathos in honorẽ Næuiæ. Tu mihi ſomne: poetæ ſomnum aliquando carmine aduocant: ut Ouidius & Papinius.

Ad Somnum. 69

Næuia ſex cyathis ſeptem iuſtina bibatur
Quinque lycas: lyde quattuor: ida tribus.
Omnis ab infuſo numeretur amica falerno
Et quia nulla uenit: tu mihi ſomne ueni.

Oſtris uerſibus. Aegle caret dentibus & dentata uidebatur: emptis dentib9 eburneis. Indico cornu .i. ebore & elephante indo. Moro cadente: id ẽ moro præmiaturo.

Ad Fidentinũ. 70

Noſtris uerſibus eſſe te poetam
Fidentine putas: cupiſque credi?
Sic dentata ſibi uidetur ægle
Emptis oſſibus indicoque cornu
Sic quæ nigrior eſt cadente moro
Ceruſſata ſibi placet licoris.
Hac etiam ratione qua poeta es
Caluus cum fueris: eris comatus.

Ceruſſata: id eſt candidata: ceruſſa & ochra inter colores fictitios ponuntur a Plinio: hic pallor & cãdor uel ſtatius uel mulieribus parabatur. Placet ſibi: id eſt uidet candida. Alienis crinibus: emptis: poteris uideri comatus.

Ad Cecilianum. 71

Nullus in urbe fuit tota qui tangere uellet
Vxorem gratis ceciliane tuam.
Dum licuit: ſed nunc poſitis cuſtodibus: ingens
Turba fututorum eſt: ingenioſus homo es.

Vllus. Cecilianus habebat uxorem quã nollebat ab ullo tangi: & erat turpis: adhibuit cuſtodes ac ſi eſſet pulchra: Eum deridet: qa cõduxit fututores: cum adhibuit cuſtodes: nã a cuſtodibus cõductis futuebatur. Idem cuſtodes.

Ad Paulam. 72

Mœchus erat: poteras tamẽ hoc tu paula negare.
Ecce uir eſt: nunquid paula negare potes?

Dum licuit: id eſt dum poterant. Idem notat Iuuenalis: Pone ſeram cohibe: ſed qs cuſtodiet ipſos: cauta eſt & ab illis incipit uxor. Gratis: hoc uerbum ĩdicat de cuſtodibus conductis intelligendum: qui iam non gratis futuunt quum ſint mercede conducti: alter ſenſus non placet: ut dicas illud Nitimur in uetitum: & cætera.

De Lino. 73

Dimidium donare lino: q̃ credere totum
Qui mauult: mauult perdere dimidium.

Oechus erat. Paula cum olim haberet uirum faciebat ſui copiã adultero: nunc ſublato uiro nupſit ei qui olim erat adulter. Accuſat Martialis utrũque Paule factum & q olim adulterũ haberet: & q nunc necato cõiuge eũ habeat uirum: mœchus erat qui tibi eſt nunc uir. Nunq̃ potes hoc negare: quaſi uelit ĩuere q ĩteremerit uirũ: ut mœchonuberet: ut infra de Proculina: Non nubis proculina: ſed fateris uel potius: Nũquid potes negare: te ſcilicet futui ab iſto: quod olim quum eſſes mœcha negabas.

Imidium. Iocatur in Linum non reſtituentem mutuum: Credere mutuo. q .d. idẽ eſt donare Lino quod credere: quando id non reddit.

Mihi curarum. Ad Valeriũ Flaccũ ſcribit ĩgemiſcẽs ñullũ eſſe p̃miũ mũſis: ſed in iudiciis tãtũ & cauſidicis pecuniã uerſari. Nõ uile.i.magnũ. Curarũ:cogitationũ & uerſuũ. Alumne:qui nutritus es. Laris antenorei.i.urbis antenoreæ:patauii: fuit enĩ patauinus.alibi:Cenſet apona liuio ſuo tellus:Stellaque nec flacco minus.Quĩti lianus: Multũ inquit nup ĩ Flacco amiſimus. Huius extãt octo argonauticoꝝ libri ad reditũ uſque heroũ:reliqs uel amiſſis uetuſtate:uel poetæ morte ĩterceptis:totũ effinxit.

In his Appolloniũ rhodiũ ñ modo argumẽto: ſed ſingulis ĩterdũ uerſibus:ut ego ex Appollonii opere quattuor libris facile aĩaduerti. Differ: intermitte. Exiſtis:muſis. Aes: pecuniã. Arca Mineruæ:loq̃tur nunc de cauſidicis qui ĩ foro uerſant & lucrant ingentẽ pecuniã:qđ alibi repetit:Nã ſi falciferi defẽdẽt tẽpla tonãtis: Sollicitiſque reis uẽdẽt uerba uelis: An de foro palladio: qđ ſupra dixit cõditũ a Domitiano:hoc magis placet q̃ qđ alii dixerunt Mineruã tulliſſe leges:& ꝓpterea noĩari hic a poeta in iudiciis. Vna uero ſentẽtia mihi ꝓbatur ut alludat ad arcam pallatinã.i. impatoris. Nã pallas numẽ erat Domitiani:ut dicat poeta eos tãtum q̃ aſſentando pallatia frequentant:nummos habere. Arca Mĩeruæ: id eſt arca Domitiani. Fœnerat omnes deos: id ẽ a deo diues eſt ut poſſit dare nummos ĩ fœnus omnibus diis. Arbor Palladis nigra:a fructu. Inclinat comas : fructu ſuo. Sophos: laudem ſapientiæ. Semper inane:id eſt ſine fructu. Permeſſus:fluuius & Olmeus ex Elicõe ĩ unũ ꝓmixti ĩ copaidẽ lacũ delabũt:ut Strabo. Baſia.i.laudes ĩanes: de quo ſupra:Dũ baſia iactas. Crepãt.ſtrepũt,tractũ ẽ a meretricib9:q̃ cathedras dixit. Steriles:nullũ fructũ afferẽtes:nã cathedræ & ĩ ſchola poetaꝝ erãt & modulator:& hui9 mõi ludis.Horati9:Diſcipulaꝝ ĩter iubeo plorare cathedras:q̃ſi dicat libri nr̃i tãtũ baſiãtur.In qũẽ ſenſũ uidet ſuperius locut9:Dũ baſia iactas.i.dũ gloriabũdus baſia uenaris.

Vlchre.De Carino cunnilingo. Parce bibit:tẽperate. Cõcoquit:digerit. Et tamẽ pallet:quaſi uelit oſtendere Carinũ affectantẽ noua remedia ad colorandam faciẽ tentatis omnibus aliis lingere cunnum:atque ita poeta in ea cauillatur.

Ndignas:Laudat mors Feſti:q cũ morbo inſanabili laboraret correptis etiã faucib9 decreuit mori.ꝓpus autem amicos cõſolatus:mortẽ ſibi conſciui .gratus erat Domitiano:ut nullo metu ĩperatoris uideat ſe interfeciſſe:propterea maiore laude dignus ſit q̃ fuerit Cato:qui cũ ſe interfecerit uidetur id egiſſe metu Cæſaris:cuius erat hoſtis.

Peſtis tabida:cõtagioſa:morbus ille fuit quem Plinius mentagram appellat.

Ad Flaccum. 74

O mihi curarum precium non uile mearum
Flacce Anthenorei ſpes & alumne laris.
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum
Aes dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis a phœbo:nũmos hẽt arca mineruæ
Hæc ſapit:hæc omnis fœnerat una deos.
Quid poſſũt hederæ bachi dare:palladis arbor
Inclinat uarias pondere nigra comas.
Præter aquas elycon & ſerta lyraſque deorum
Nil habet.& magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum cirrha? quid cũ pmeſſidos unda?
Romanum propius diuitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant:at circum pulpita noſtra
Er ſteriles cathedras:baſia ſola crepant.

De Carino. 79

Pulchre ualet Carinus et tamen pallet.
Parce bibit Carinus:et tamen pallet.
Bene concoquit Carinus:et tamen pallet.
Tingit cutem Carinus:et tamen pallet.
Sole utitur Carinus:et tamen pallet.
Cunnum carinus linguit:ẽt tamen pallet.

De Feſto. 76

Indignas premeret peſtis cum tabida fauces
Inque ipſos uultus ſerperet atra lues.

Siccis genis:non flens. Nec tamen:id est non sumpsit uenenum: ut multi affecti tedio aduersæ ualitudinis. Lenta fame:idest inedia:ut Silius tedio morbi:& Portius latro declamator:tedio quartanæ. Sancta morte:id est sanctitate mortis se romanū præstitit. Via nobiliore:id est ferro q̃ ueneno aut inedia. Cæsar huius amicus erat:iccirco præferenda mors huius morti Catonis:qui inimicus Cæsaris erat.

Emper agis.Iucuriosum & semper aliquid agentem Attalum. Agis causam:id est declamas. Agis res:id est ob is negocia. Agis mulas: id est ducis mulas. Horatiꝰ:Festinat caliolū:mulis:geruliſque redẽptor. Agas animam:id é morere:& expira.nam Gelius scribit his uerbis:Hortensius cum has scripsi animam agebat: id est moriebatur. Liuius de ueneno senatus campani: Hi cũ animam egissent:omnes tamẽ priusq̃ hostibus aperirent portæ expirarunt.hic Liuius accepit ac si diceret anxie animam diu agitauerunt.

Siccis ipsis genis flentes hortatus amicos
Decreuit stigios festus adire lacus.:
Nec tamen obscuro pia polluit ora ueneno:
Aut torsit lenta tristia fata fame.
Sanctam romana uitam sed morte peregit:
Dimisitque animam nobiliore uia.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest:huius Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. 77

Semper agis causas:& res agis attale semper
Est non est:quod agas:attale semper agis.
Si res & causæ desunt:agis attale mulas
Attale:ne quod agas desit:agas animam:

Ad Canum 78

Sportula cane tibi suprema nocte petita est
Occidit puto te Cane:quod una fuit.

Ad Sosibianum. 79

E seruo scis te genitum:blandeque fateris
Cum dicis dominum sosibiane patrem:

De regulo. 80

Hæc quæ puluere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas
En quanto iacet absoluta casu.
Tectis nam modo regulus sub illis
Gestatus fuerat:recesseratque
Victa est pondere cum suo repente
Et postquam dominum nihil timebat
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ Regulæ post metum querelæ
Quis curam neget esse te deorum:
Propter quem fuit innocens ruina.

De Mammeia. 81

Os & labra tibi linguit mammeia catellus
Non miror merdas si libet esse cani.

Seruo. Reprehendit Sosibianum: q̃ patrem appellaret dominum: & hic Sosibianus erat libertꝰ.seruus:& dominus correlatiua:sed tamen Sosibianus id agebat: uolens. blandiri patri quemadmodū dominum & regem apud hũc poetam sæpe legimus.

Aec quæ puluere:De porticu reguli quæ cecidit statim:cum inde Regulus discessisset. Post metũ:id est postq̃ diu ostenderũt querelas hominum se metuere si mortuus esses.

S Et labra. In mammeiã cuius os fetidum obfellationem erat. Esse:comedere.Sequés epigrãma est clarũ.

Enderet excultos: Faceti præconis ingenium laudat: qui cum nuper uenderet agrū Marii: ne ille uideretur ob inopiam uendere: attulit causam quare uenderet: & eam causam ut nemo fecerit precium. Inde: ob eam causam. Faceret preciū: offerret aliquid. Hæret mario: non emitur ab ullo.

Icinus. Nouius nomen est fœneratoris: in annalibus nomen diuitis: & amici apud Martialem: cui cū nunc uicinus esset: eius consuetudine uti non poterat: ait ergo qui sit uicinus. Nouio oportere migrare si eum uelit uidere: si nolit oportere esse uicinum: & contubernalem. duorum Nouiorū meminit Porphirio. Cui liceat: qui possit.

Terentianus: sodalis Martialis gerebat cōsulatum i ægypto. Tam procul: cōsuetudine. Est migrandum: id est oportet me uel illum longius abire si uolo uidere. Inquilinus: est qui in aliena domo cō ducta cum domino habitat.

E grauis. Fescenię imprudentiam excusat: quæ ut celaret odorem uini deuorabat odores Cosmi: sed ita mixtus fetor uini odoribus largi olebat: cōsulit ergo ut omissis medicamentis simpliciter fateatur ebrietatem. Luxuriosa: pdiga quæ oblectaris luxu Cosmi: pastilli dicuntur grandiores pillulæ: atque id præsertim in re unguētaria. Plinius cum de scabie loquitur ita ait: Et de eius medicamētis teritur i mortario: deinde in pastillos diuiditur. Fragres: ne emittas malum odorē. Lēta cula: leuiora prādia dicta sūt: & quæcunque in paratis mensis apponebant ganeata: Martialis usus est pro pane dulciario apto ientaculis i distichis: Surgite: iam uendit pueris iētacula pistor. Extremo barathro. i. ab infimo stomacho.

Dè quirinali.

Vxorem habendam non putat quirinalis:
Cum uult habere filios & inuenit.
Q uo possit istud more. futuit ancillas.
Domumq; & agros implet equitibus uernis.
Pater familiæ uerus est quirinalis.

De Mario.

Venderet excultos colles cum præco facetus.
Atq; suburbani iugera pulchra soli.
Errat ait: si quis Mario putat esse necesse.
Vendere nil debet. fœnerat immo magis.
Q uæ ratio est igitur. seruos ubi perdidit omnis:
Et pecus & fructus. non amat inde locum.
Q uis faceret precium: nisi qui sua pdere uellet
Omnia? sic mario noxius hæret ager.

De Nouio micorspico.

Vicinus meus est: manuque tangi
De nostris Nouius potest fenestris.
Q uis non inuideat mihi: putetque
Horis omnibus esse me beatum
Iuncto cui liceat frui sodale.
Tam longe est mihi: quam terentianus:
Q ui nunc niliacam regit syenem.
Non conuiuere. non uidere saltem
Non audire licet nec urbe tota
Q uisquam est tam propertā proculque nobis.
Migrandum est mihi longius uel illi.
Vicinus nouio uel inquilinus
Sit: si quis nouium uidere non uult.

Ad fescenium.

Ne grauis hesterno fragres fescenia uino
Pastillos cosmi luxuriosa uoras.
Ista linunt dentes ientacula. sed nihil obstat
Extremo ructus cum uenit a barathro.

Diapaſmata & malagmata differũt: ut Plinius auctor ẽ: q diapaſmata dicuñt unguẽta ex ſiccis odorib9: Malagmata dicũt feces unguẽtorũ. Virus: uenenũ: & malus odor. Grauius. i. peius olet: uel uirus. i. uitium: quia ut apud Silium expoſuimus in epiſtola ad Alex. uenenum pro uitio accipitur. Animæ: id eſt ſpiritus.

Lcime. Epitaphium Alcimi pueri: cui tumulũ cõſecrat inter buxos uineas: & ĩ mediis pratis: optatque ſibi tales ſepulchri honores: cũ morietur. Labicũ: erat ĩ uia latina non procul ab urbe oppidum uetuſtum: ut ſcribit Strabo finitimum erat pictis: & picti populi de quibus mihi uidetur Virgilius locutus cum ait: Et picta ſcuta labici: quod refert Seruius: de labico nuſquã extat. Via labicana: a porta æſquilina auctore Strabone incipit: ubi Alcim9 erat ſepultus.

Accipe non phario ſaxo.

Phario: ita codex habet antiquus: & ita legendum eſt: nam de ſimite lapide ægyptio: qui poſtea pyropecilos eſt dictus ĩtelligit: unde obeliſci tumulis regum erigebantur: obeliſci lapides acuti in ſpeciem radii ſolaris: unde obeliſci dicti: οβελι σκοσ radiũ & ſagittã ſignificat. Phario: non legendum ẽ: quoniam nec ſcriptio probat: nec ullus eſt uſus: non enim e marmore pario erigebantur lapides ſepulchris: de qubus uidetur ſenſiſſe poeta. Saxa micantia: id eſt obeliſcum: qui uidetur micare in aere. Faciles: non premẽtes grauiter tumulum & terrã. Accipe: hæc loca & pignora noſtri doloris.

Viuet perpetuo: quia finientur hæc: ut obeliſcus. Perue nerit: id eſt cum expleuerit fatalem curſum.

Arris. In Cinnam cui detrahendi morbus adeo inſederat: ut ne Cæſarem: quod aperte poſſet laudaret: id autem clam agebat: & in aurem alterius non modo maledicentia: ſed omne uerborum genus admonebat. Turba teſte: id eſt præſentibns aliis.

Morbus: garriendi. Sedit: fixus eſt.

Vod nunq̃. In Baſſam tribadem. Tribades dicebãtur mulieres quæ alias fricabãt: de his plura infra dicemus. Iuuenalis illarum libidinem accuſat: Frictum criſſantis adorat. Turba tui ſexus: ideſt mulieres. Obibat: omne officium perficiebat.

Quid qđ olet grauius mixtũ diapaſmate uirus.
Atq; duplex animæ longius exit odor.
Notas ergo nimis fraudes deprenſaq; furta
Iam tollas: & ſis ebria ſimpliciter.

Ad Alcimum.

Alcime quem raptum domino creſcentibus ãnis
Labicana leui ceſpite uelat humus
Accipe non phario nutantia pondera ſaxo:
Quæ cineri uanus dat ruitura labor.
Sed fragiles buxos: & opacas palmitis umbras:
Quæq; uirẽt lachrymis humida prata meis.
Accipe care puer noſtri monumenta doloris.
Hic tibi perpetuo tempore uiuit honor.
Cum mihi ſupremos lacheſis peruenerit annos:
Non aliter cineres mando iacere meos.

Ad Cinnam.

Garris in aurem ſemper omnibus cinna
Garris & illud: teſte quod licet turba.
Rides in aurem quereris arguis ploras:
Cantas in aurem: iudicas: taces: clamas.
Adeo nec penitus ſedit hic tibi morbus:
Vt ſæpe in aurem cinna cæſarem laudes.

Ad Baſſam tribadem

Quod nũquã maribus iunctã te Baſſa uidebã:
Quodq; tibi mæchum fabula nulla dabat.
Omnis & officium circa te ſemper obibat
Turba tui ſexus: non adeunte uiro.
Eſſe uidebaris fateor lucretia nobis.

Fututor: erat tribas. Prodigiosa: portentosa libido. Commenta: id est fecisti dignū nostrum. Enigmate thebano: id é par nostrum thebano enigmati. Enigma thebanū, p posuit Sphynx Oedipo: quis esset: qui prius quattuor pedibus mox duobus: postremo tribus: respondit Oedipus esse hominem: auctor ē Diodorus. Vt dicatur: adulterium ubi non est uir: hoc est mirandum. Sequens epigráma est clarum.

Aepe mihi: in Mamuriannm pauperem captū amore Cesti pueri Martialis. Grabatum: lectum uilissimū.

Curtum: mutilatū & fractū Chione & anthiope meretrices: quaꝝ calices sunt semper immundi Cærea: flaua colore amisso. Gallica palla: non tamen galli omnes utebant' breuioribus uestibus: ut Strabo.

Non culum fodiā: quoniam adeo pauper ut cum nō edas: culus nō faciat officium suū.

Sat': prius exple stomachū: & postea pædica: q̄si dicat magis tibi necesse é reperire cibū q̄ puerum. Eodem uerbo & sé su usus est Catullus in passere: Aureli pater esuritionum. & cætera.

Abritio iunctus: Epitaphium Aquini & Fabritii: quorum uterque primipilaris fuerat: & quod raro solet accidere collegis amarunt inter se.

Qui: Fabriti⁹: nelugeret amicum mortuum gaudet se priorem mortuum esse. Testatur munera primi pili: quia uterq; fuit primipilaris.

Antasti: In Eglen fellatricem: quam supra annum esse indicauit: Sic dentata sibi uidetur egle: simul hoc ostendit: olim cū iuuenis esset: male cantabat: nam coitus rauce sebat: nunc bene cātat: quod indicat eam fellare: & abstinere coitu: propterea os fetere: ait poeta basiauda non es. alibi quoque fellatricem esse ostendit.

At tu proh facinus bassa fututor eras:
Inter se geminos audes committere cunnos
Mentiturq; uirum prodigiosa uenus.
Commenta es dignū thebano ænigmate mōstrū
Hic ubi uir non est: ut sit adulterium.

Ad Lælium:

Cum tua non edas carpis mea carmina læli
Carpere uel noli nonstra: uel ede tua:

Ad Mamurianum.

Sæpe mihi queritnr non siccis cestos ocellis:
Tangi se digyto mamuriane tuo:
Non opus est digyto: totum tibi ceston habeto:
Si deest nil aliud mamuriane tibi.
Sed si nec focus est: nudi nec sponda grabatti
Nec curtus chiones antiopes ue calix:
Cærea si pendet lumbis & trita lacerna:
Dimidiaſq; nates gallica palla tegit.
Pasceris & nigræ solo nidore culinæ
Et bibis immundam cum cane pronus aquā:
Non culū: neq; enim c̄ culus qui non cacat olim.
Sed fodiam digyto: qui supereſt oculum.
Nec me Zelotypum nec dixeris esse malignū.
Deniq; pædica mamuriane satur.

De Aquino.

Fabricio iunctus fido requiescit aquinus
Q ui prior elisias gaudet abisse domos:
Ara duplex primi testatur munera pili.
Plus tamen est titulo quod breuiore legis
Functus uterq; sacro laudatæ fœdere uitæ.
Famaq; quod raro nouit amicus erat.

Ad Eglen fellatricem:

Cantasti male: dum fututa es ægle
Iam cantas bene. basianda non es:

Vod clamas. Hoc potest uideri dictū in Heliū causidicū: q̄ magna uoce i foro causas agebat: ut pterriti aduersarii eius acrimonia data pecunia eū corrūperēt: ut taceret: qđ de Demosthene legitur: qui corruptus pecunia causā: quā prius agebat ī sequenti die deseruit inuoluto collo fascia: dicens se sinanche laborare: & ita Demosthenes acceperat: ut taceret.

I nō est. Scazon genus carminis ē qđ iambis constat: sed ī penul. pede habet trocheū ubique præterit leges iambici carminis. claudicare dicitur uerbo græco σκαζω significat claudico: meminit Ausonius epigrāmate: Claudosque scazones: & Plinius ad Tranquillum: Caueas ne eosipsos scazones inuenies: alloquitur carmen suum poeta. Maternus: uir doctissimus: cuius meminit Plinius in epistolis: & Cornelius ī dialogo: de cinædo socratico loquitur: de quo supra: Aspicis icomptis. Bæticatus: id est habens pannum non tinctum aheno id ē sui coloris: nam ad bætim flu. hispaniæ oues habent lanam subrutuli coloris: ex qua uestes confectæ nullo alio colore tīgebā tur. Martialis ī distichis ubī lacernæ bæticæ loquūt: Nō ē lana mihi mendax nec mutor aliēo: Si tyriæ placeāt me mea tinyit ouis. Leucophæat⁹: pāni leocophi dicebantur albi: nullo medicamento coloris adhibito: sed a lana ipsa albescentes. Plinius cū de rubeta loquitur: Iecur eius alligatur ī pāno leucopho. Coccinatos: id est gerentes uestes tinctas cocco. Amethistinas. i. uestes amethistini coloris. Amehtistin⁹ color a colore lapidis sumptus ē. Erat aūt lanis purpuræ ebrietate profusis: fiebat etiam tyrī amethistus. Natiua: id est pannos natiui coloris. Fuscos: sordidos. Galbani. f. genere dicuntur apud græcos: Nos neutro protulimus pro ueste & quidem preciosa. Iuue. Et galbana rasa. Galbanum item frutex est apud Plinīū: sed hic de ueste ē methaphora: nā ait poeta q̄ uis corpus regat uestibus natiui coloris: tamen habet mores coccinatos amethistinos & galbinos: id est luxuriosos. Spectat: aspicit. Clam: frequēter. Draucos: mētulatos: quos sibi optat ad opus. cætera duo epigrāmata sunt clara.

ON PLENVM. In Calenum qui cum prius pauper esset liberalis: nunc adeptus centies milia factus erat: auarus tātæ auaritiæ ī-

Ad Helium.

Q uod clamas semp: qđ agētibus obstrepis heli
Non facis hoc gratis: accipis ut taceas.

Scazon ad maternum de penilingo.

Si non molestum est teq; non piget scazon
Nostro rogamus pauca uerba materno
Dicas in aurem: sic ut audiat solus:
Amator illæ tristium lacernarum
Et bæticatus atq; leucophæatus
Q ui coccinatos non putat uiros esse
Ametisthinasq; mulierum uocat uestes
Natiua laudet. habeat & licet semper
Fuscos colores: galbanos habet mores.
Rogabit: unde suspicer uirum mollem.
Vna lauamur: aspicit nihil sursum.
Sed spectat oculis deuorantibus draucos
Nec ociosis mentulas uidet labris.
Q uæris quis hic sit: excidit mihi nomen.

Ad Neuolum causidicum.

Cum clamant omnes loqueris tu Neuole semp:
Et te patronum causidicumq; putas:
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes neuole. dic aliquid.

Ad Flaccum.

Litigat: & podagra diodorus flacce laborat:
Sed nil patrono porrigit. hæc chiragra est:

Ad Calenum auarum:

Non plenum modo uicies habebas

precatur Martialis: ut miles milia habeat: quoniam si id contigerit: pre auaritia abstinebit cibo. Septimas calendas: id est septē mēses. Mortes: mortuoꝝ hæreditates. Nigræ monetæ: nigra moneta dicebat ex ære: ut fulua ex auro: neque probanda sententia illoꝝ qui putarūt Flauios: id est Vespasianum & liberos signasse monetā fuluā: nā longe ante eorum tēpora. P. Decius tribunus militum donatus obsidionali corona mactauit taurum: & cedit centū fuluos. Semel in anno: natali suo. Selibra plumbea: repetit qđ dixit monetam nigrā: cum tamen nulla ex plumbo fuerit percussa: dixit plumbeum ut deprimeret. Selibra genus numeri. i. ut libra seruatis his nominibus in numero pecuniæ. quoniam prius argentum: & aurum appendebatur. Vnde libripendes dicebantur qui pēdebant: ut Varro docet.

Sed tam prodigus atq; liberalis:
Et tam lautus eras calene: ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit uota deus: precesque nostras
Atque intra puto septimas calendas
Mortes hoc tibi quattuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictum.
Sed raptum tibi centies: abisti
In tantam miser esuritionem.
Vt conuiuia sumptuosiora
Toto quæ semel apparas in anno:
Nigræ sordibus explices monetæ.
Et septem ueteres tui sodales
Cōstemus tibi plumbea selibra
Quid dignum meritis precemur istis.
Optemus tibi milies calene
Hoc si contigerit fame peribis.

Ammas: Hoc dictum ē in Afram: quæ puellæ uerbis utebatur. & Māmam matrē: tatam patrem appellaret cum ipsa esset anus. Persius: At iratus mammæ lalare recusas. Maxima mammarū: Ab auia & omnino auus. Cato de liberis educandis: quum cibum ac potionem buas ac papas docent & matrem mammam patrem tatam.

De afra uetula.

Māmas atq; tathas habet afra. sed ipsa tatharū
Dici & mammarum maxima māma potest.

Lla manus: Demetrium cui epigrammata sua dicabat deflet amissum: ait tamen se persecutum esse morientem: quo potuit munere hoc est libertate: nam ex seruitute ipsū manumisit. Illa māus: Demetrii fida meorum studiorum quia excipiebat carmina. Nota cæsaribus: Tito & Domitiano: quibus epigrammata mittebantur. placet enim aliquid scriptum fuisse ad Titum quamuis nihil in opere legamus præter Nauciſſum. Destituit uirides ānos: idest iuueniles. Multi Demetrii fuerunt. Nepos Anthiochi Demetrius Calcedonius: orator alius hyzantinus philosophus: Tertius statuarius: Quartus Aspondius Apollinis discipulus: Quintus Calatianus scriptor: Sextus Bizantinus item. Septimus sophista. Octauus tramithenus appellatus Ixion: Nonꝰ Cirænеus Decius septius: & multi præterea inter quos poeta qdā labicus: hic uero nomē serui. Messis q̄rta: idest quartus ānus: Id ē natus erat. xviiii. ānū. Cauimꝰ: puidimꝰ. Famulis: seruis qa māumisimꝰ. Cū lues: morbus. Ius dñi remisimꝰ. i. donauimꝰ libertatē.

Illa manus quondam studiorum fida meorum.
Et fœlix domino: notaq; cæsaribus.
Destituit primos uirides demetrius annos.
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamē ad stygias famulus descenderet ūbras
Vreret implicitum cum scelerata lues.
Cauimus & domini ius oē remisimus ægro

Múñere meo: libertatis. Sua premia: libertatẽ. Me patronum: nam ſerui mañumiſſi auctore Dionyſo dominos a quibus fuerant manumiſſi: patronos uoce romana appellabant. Iturus liber: id eſt donatus libertate.

Vi pĩnxit: Venus iudicio Paridis ſuperauit Mineruã & Iunonẽ pulchritudine: nũc Venus fuit male picta: ait poeta pictorẽ uoluiſſe blandiri Mineruæ: ne ſcilicet pulchrior uideretur. Blanditus eſt Mineruæ: qa pinxit deformẽ Venerem: geſit moré Mineruæ: cum qua olim contendit de forma.

Munerẽ dignus erat conualuiſſe meo.
Senſit deficiens ſua præmia: meq; patronum:
Dixit ad infernas liber iturus aquas.

A Lycorem:

Q ui pinxit uenerem tuam lycori:
Blanditus puto pictor eſt mineruæ:

Ad Scæuolam.

Si dederint ſuperi decies mihi milia centum:
Dicebas nõdũ ſcæuola iuſtus eques.
Q ualiter o uiuam quam large quamq; beate:
Riſerunt faciles & tribuere dei.
Sordidior multo poſt hoc toga: penula peior:
Calceus: eſt ſarta terq; quaterq; cute.
Deq; decem plures ſemper ſeruantur oliuæ:
Explicat & cœnas unica menſa duas.
Et ueientani bibitur fex graſſa rubelli:
Aſſe cicer tepidum conſtat: & aſſe uenus.
In ius o fallax atq; inficiator eamus:
Aut uiue: aut decies ſcæuola redde deis.

De Spectaculo.

Picto quod iuga delicata collo
Pardus ſuſtinet: improbæq; tigres
Indulgent patientiam flagello.
Mordent aurea quod lupata cerui:
Q uod freno libyci domantur urſi:
Et quantum calydon tuliſſe fertur:
Par & purpureis aper capiſtris:
Turpes eſſeda quod trahunt biſontes:
Et molles dare iuſſa quod choreas
Nigro bellúa nil negat magiſtro.

Ictꝰ: Notus luſus leporum: & leonum. Picto collo: nam picti ſunt pardi maculis. Indulgent patientiam: id eſt ferunt æquo animo flagella. Lupata: frenos aureos. Calydon: oppidum ætholiæ ubi Meleager interemit aprum. Biſontes animalia iubata in germania ſunt. Bellua nigra: elephas.

Laxos rictus: apta ora & per uia. Tenere: comprimere.

Cui: Cæsari mitissimo & clementissimo.

N Nomentanis: Vinũ nomentanum nouũ pessimum est: uetus optimo cuique uino conferẽdum: ut uel falernum uel chium: uel setinum possis commode ac recte appellare: de nouo in distichis:

Nométana meum tibi dat uidemia Bacchum: Si te qntus amat cõmodiora bibes. nomẽ tanũ agrũ neglectũ ad decem lapides Acilius Stenelius & Palæmon grãmaticus: sua industria ĩ sũmam fertilitatis laudẽ excoluerũt. Quicquid uoluit testa anus: hoc est uetus: potest cũ quouis certare. Alibi ꝺ falerno: quid uis nomẽ habere potest.

Ntro ponis aquã. Deridet Ruffum frustra expectantem Næuiã: de qua supra. Parcebat enim uino: ut diutius posset expectare. Subinde: frequenter. Diluti: mixti uini. Sobrias nequitias: id est sobrium coitum. Negauit: quasi diceret cum abstinere uino: cum amica non esset uentura.

Aepe mihi: Ad. L. Iulium sodalem: affert causam quare non scribat aliquid magnum: quia nullum scilicet sit premium: nec ocium. Aliquid magni. i. nollo uersari in epigrammatib⁹. Flacco: Horatio: Mecœnas aluit Flaccũ: & Maronem. Iuuat: quia cũ fructu é.

St tibi sit: ad Gallũ cui pene idẽ scribit quod scripsit Proculo: se scilicet non iturum ad salutandum: sed missurum mane librum: & post: decimam se iturum. Transtiberina. procul. Vipsanas laur⁹: porticus Romæ quæ Vipsana dicebatur: cuius memit Tacitus

Quis spectacula non putet deorum?
Hæc transit tamen ut minora: quisquis
Venatus humiles uidet leonum:
Quos uelox leporum timor fatigat.
Dimittunt: repetunt: amantq; captos.
Et securior est in ore præda:
Laxos cui dare: peruiosq; rictus
Gaudent & timidos tenere dentes:
Mollem frangerem dum pudet rapinam:
Stratis cum modo uenerint iuuencis.
Hæc clementia non paratur arte:
Sed norunt cui seruiant leones.

Ad Ouidium. 104

In nomentanis ouidi quod nascitur agris:
Accepit quotiens tempora longa merum:
Exuit annosa mores nomenq; senecta:
Et quicquid uoluit testa uocatur anus?

Ad Ruffum. 109

Interponis aquam subinde ruffe:
Et si cogerista sodale raram
Diluti bibis unciam falerni.
Nunquid pollicita est tibi beatam
Noctem uenia? sobriasq; mauis
Certe nequitias fututionis.
Suspiras. retices. gemis. negauit.
Crebros ergo bibas licet trientes:
Et durum iugules mero pudorem.
Quid parcis tibi ruffe? dormiendum est:

Ad Lucium Iulium. 106

Sæpe mihi dicis luci carissime iuli:
Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis. sed qualia fecerat olim:
Mecœnas flacco: uirgilioq; suo.
Condere uicturas tentem per sæcula curas:
Et nomen flammis eripuisse meum:
In steriles campos nolunt iugat: ferre iuuenci:
Pingue solum lassat: sed iuuat ipse labor.

Ad Gallum. 107

Est tibi sitque precor: multos crescatque p ãnos:
Pulchra quidem uerum transtiberina domus
At mea dypsanas spectant cænacula laurus:
Factus in hac ego sum iam regione senex.

Migrandum eſt ut mane domi te galle ſalutem:
Es tanti: uel ſi longius illa foret.
Sed tibi nō multum eſt: unum ſi præſto togatū:
Multum eſt: hunc unum ſi mihi galle nego:
Ipſe ſalutabo decima uel ſerius hora:
Mane tibi pro me dicat auere liber:

De Catella publi.

Iſſa eſt paſſere nequior catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella publi.
Hanc tu ſi quæritur: loqui putabis:
Sentit triſticiamq; gaudiumq;.
Collo nixa cubat: capitq; ſomnos.
Vt ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta uentris
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat: toroq;
Deponi monet: & rogat lauari.
Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ.
Ignorat uenerem. nec inuenimus
Dignum tam tenera uirum puella.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam:
Pictam publius exprimit tabella.
In qua tam ſimilem uide bis iſſam:
Vt ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Ipſam denique pone cum tabella:
Aut utranque putabis eſſe ueram:
Aut utranque putabis eſſe pictam.

Ad Velocem.

Scribere me quereris uelox epigrammata lōga.
Ipſe nihil ſcribis: tu breuiora facis.

Ad Regulum.

Cum tibi ſit ſophiæ par fama & cura deorum.
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo.
Ignorat meritis dare munera: qui tibi librum:
Et qui miratur regule thura dari.

In Priſcum.

Cum te non noſſem dominum regemq; uocabā:
Cum bene te noui: iam mihi priſcus eris.

Ad Lectorem.

Quæcunque luſi iuuenis & puer quondam

huius nemus & lauros ſpectabat Martialis a feneſtra. Eſt tanti precii: hoc officiū ut te ſaluté: nō eſt multum ſi uenio comes: & me præſto comitem ſed multū é ſi me mihi ipſi nego: & amitto tépus: id eſt non uaco litteris: & ueræ uitæ.

Sſa eſt: Publius in delitiis habebat catellam de qua alibi: Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ. Iſſa inſula ī ilyrico eſt: unde non procul erat melita: ut Strabo ſcribit: & Plinius dedicati mittebantur canes: inde canes meliteos dictos putat Calimachus ut nō incō mode hanc catellā meliteā poſſit appellare. Nequior: laſciuior. Sentit triſtitiā & gaudium: id eſt mœret & gaudet: ac ſi haberet ſenſus humanos.

Deſiderio uétris. ſ. emittédi.

Sequés epigrāma é clarū.

Vm tibi ſit: Regulus cauſas agebat: cum mittat ad eum epigrama Martialis ait nō eſſe reprehédédū: q; ſterpollet occupatū ī cauſis publicis: nā cū Regulus nō minus habeat ingenii ut libris poſſit delectari: q̄ pietatis: qua utit ī cauſis defendédis: nō ſepte ei mittitur libellus. Minor pietas: id eſt cū habeas & ingenium.

Sophiæ: doctrinæ.

Vm te: Ludit in priſco nomine proprio: quod iocādo accipit appellatiuū: ait enī ſalutabā te antea Priſce: & appellabā te dominum & regem uolens aliquid impetrare: quoniam nō noueram te auarum: nunc quod mihi es cognitus: eris mihi priſcus. i. te nō colā: & te proprio noīe appellabo.

Væcunque: Docet ubi eius epigrámata enim poſſint.

Inuidebis ocio: q̃ noles tere re tẽpus. Apinæ: dicunt res tenues & uiliſſimæ. Alibi Martialis: Sũt apinæ tricæ & ſi qũid uilius iſtis. Alii apinas dictas putãt ab apino fructu: q̃ cortice fragili eſt: ut ſcribit Plinius: Alii ex puerbio ludicro: q̃d erat apud antiquos apina & metaicra urbib⁹ deletis: cum enim rẽ uiliſſimã & nulli⁹ mo mẽti uolebãt ſignificare apinã dixere: pptetea ait Plini⁹ apinam euerſam ĩ ludicrũ uerterunt. placet per ſententiã. Illud ſane cõſtat rem exilem & uiliſſimã eſſe. Per quem nõ licet: id eſt qui nõ ſinit meas nugaſ periſ̃: ſed excipit & ediſcit.

Os tibi: Epitaphium Antullæ in nemore conſecrato a Fenio Teleſphoro eius patre. Dignior ipſe: pater q̃ eſſet mortuus.

Vædam: In Procillum inuidũ. Liguſtr̃: flos candidus.

Graculo: graculi ſunt aues quæ gregatim uolant: ut Varro: & Fabius dicti a uoce. Suſpẽdia ſæua cogitabis: pre inuidia. Cito: id eſt pria ætate. Sequens epigrãma eſt clarũ.

Ccuris: Lupercus auarus uolebat gratis habere epigrãmata Marti. poeta arguto ioco eum ludit. Lupci cuiuſdã meminit Tacitus ĩ bello aduerſus batauos. Ad pirũ: locum ubi habitabat Marti. potes ad pilam legere. Quod ĩfra indicat: Sed tiburtinæ ſũ proximus accola pilæ. ſed placet ad pirum: ut regio ad malũ punicã dicebat auctore Suetonio ĩ Domitiano. Forũ Cæſaris: nõ Domitiani ſed Auguſti in quo Archeſilaus uictor dicauit Venerem genitricẽ: Nido: alio uerbo dixit Horatius:

Apinaſque noſtras quas nec ipſe iam noui:
Male collocare ſi bonas uoles horas:
Et inuidebis otio tuo lector:
A ualeriano pollio petes quinto:
Per quem perire non licet meis nugis. 113

Ad Fauſtinum.

Hos tibi uicinos fauſtine theleſphorus hortos:
Fænius: & breue rus udaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres: nomenque ſacrauit.
Quod legis antullæ. dignior ipſe legi.
Et ſtygias æquũ fuerat patrem iſſe ſub umbras.
Sed quia non licuit: uiuat ut oſſa collat.

In Procillum. 114

Quædam me cupit inuide procille
Toto candidior puella cygno:
Argento. niue. lilio. liguſtro.
Sed quamdam uolo nocte nigriorem
Formica. pice. graculo. cicada.
Iam ſuſpendia ſæua cogitabis:
Si noui bene te procille: uiues.

De Antulla. 115

Hoc nemus æterno cinerum ſacrauit honore
Fænius & culti iugera pauca ſoli.
Hoc tegitur cito rapta ſuis antulla ſepulchro:
Hoc erit antullæ mixtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis: moneo ne ſperet agellum.
Perpetuo dominis ſeruiat iſte ſuis.

In Lupercum. 116

Occurris quotiens Luperce nobis
Vis mittam puerum ſubinde dicis
Cui tradas epigrammaton libellum:
Lectum quem tibi protinus remittam.
Non eſt quod puerum luperce uexes.
Longum eſt ſi uelit ad pirum uenire:
Et ſcalis habito tribus ſed altis.
Quod quæris propius petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna.
Scriptis poſtibus hinc & inde totis
Omnes ut cito perlegas poetas.
Illuc me pete: nec roges atrectum:
Hoc nomen dominus gerit tabernæ:
De primo dabit alteroue nido

Pila taberna meos habeat: uel pila libellos. ifra Martialis: Hos ñido licet iferas uel imo.
Vid nobis inquis: Valerius Martialis Detiano ſuo amico ſecũdũ librũ mittit: eum introducit conſulentem: cur epiſtolã epigrãmatis proponat: cuius auctoritate commotus exit in carmẽ omiſſa epiſtola. Quare tragœdi: comœdi: horũ mos erat uti prologo: quẽ nunc Detianus appellat epiſtolam: ratio erat: quia eo prologo quo alloquebantur ſpectatores: nonnulla dicebant: quæ paulo poſt occupatione fabulæ dicere nõ poterãt: inde eſt quod ait. Accipiant epiſtolam: ideſt utantur prologo. Loqui pro ſe: quia cũ ſpectatoribus ſuo nomine non poſſunt poſtea occupatione.

Raſum pumice purpuraque cultum
Denariis tibi quinque martialem:
Tanti non es ais: ſapis luperce:
Ad cecilianum. 117
Cui legiſſe ſatis non eſt epigrammata centum
Nil illi ſatis eſt ceciliane mali.

Marci Valerii Martialis epigrammaton
Liber ſecundus.

Vid nobis inquis cum epiſtola? parum ne tibi preſtamus ſi legimus epigrãmata? quid hic porro dicturus es: qđ nõ poſſis uerſibus dicere? Video q̃re tragœdi epiſtolã accipiãt: quibus pro ſe loqui nõ licet. epigrammata curione non egent. & contenta ſunt ſua ideſt mala lingua. In quacunque pagina uiſum eſt epiſtolam faciunt. Noli ergo: ſi tibi uidetur: rem facere ridiculam. & in toga ſaltãti inducere ꝑſonam. Deniq; uideas: an te delectet cõtra retiariũ ferula. Ego inter illos ſedeo qui ꝑtinus reclamãt: Puto mehercule deciane uerũ dicis. Quid ſi ſcias cũ qua & q̃ lõga epiſtola negocium fueris habiturus? Itaque qđ exigis fiat. Debebũt tibi: ſiqui in hunc librũ incideriṫ: quod ad primam paginã nõ laſſi ꝑueniẽt:

Ad Librum ſuum. 1
Tercentena quidẽ poteras epigrammata ferre:
Sed quis te ferret: perlegeretque liber?

Er centena: Alloquitur librum: cui dicit ſe adhibuiſſe breuitatem: ut nullo tedio per

quod Horatius in ſatyra docet interprete Prophirione. Sit igitur ſenſus uide an uerbera quibus retiarii quum non placent afficiuntur: te delectent: quaſi dicat ſi tu offendes nos iſta epiſtola exploderis cæſus ferula: ut retiarius: & ego non te defendam: immo una cum aliis clamabo protinus ĩ te. Reclamãt. tractũ a ſpectatoribus qui ſtatim reclamãt: ſi quid inepte dixeris. Quid diceres: ſi ſcires q̃ longa epiſtola uſuri eramus uerba Martialis. Paginam: epigrammaton.

Er centena: Alloquitur librum: cui dicit ſe adhibuiſſe breuitatem: ut nullo tedio per

legatur quod ut asseq̃ui possit: ut in manus ueniat calente mero: ait tam se uereri: ne ita quoque longus uideat. At nũc disci: docet cõmoda breuis libelli. Tertia: id est tertiũ cõmodũ. Si cui: si ab aliquo. Mixto: infuso. Quĩcũce sic: in ista breuitate. Hei mihi: ah q̃ a multis non legeris.

Reta: Domitianus post duplicé triũphum de dacis populis germaniæ germãici cognomé assũpsit: septẽbréque mẽsem appellauit germãicũ: qđ eo incepisset bellũ. hoc cognom̃ anteponit Martialis laudi Metelli: q a creta đ uicta cretensis dict⁹: & cognomini Scipionis Africani: cui africa uicta nom̃ dedit: Denique triũphis quos Vespasianus & Titus duxerãt ex iudæis: quõiam nõ solus Vespesianus aut Titus sed uterque arma illis intulerat. Tirumphi uero Germãici sol⁹ fit possessor: & dn̄s Dõitianus. A Creta Metellus creticus dictus é Ouidius ĩ fastis. Rheno domito: id est populis germanis: nam Germanĩcus frater Tiberii inde cognomen assumpsit.

Et puer: quo pacto debuit dici Germanicus Domitianus puer: uicit germanos: nimiꝝ est ex historia: uel ut ĩtelligas eum patrem secũtum esse: qui ante susceptum imperiũ duas ualidissimas germaniæ gentes deuicit: penetrauitque usque ĩ britãniã: uel quod magis placet: quoniã cũ iuuenis esset ad huc una cum Antonio & Mutiano batauos germaniæ populos in leges & ditionem coercuit: Bataui autem habent insulam in rheno ad centum milia passuum. De hac historia Silius: At tu transcendens germanicæ facta tuorum. Iam puer auricomo performidate batauo: illic tamen britanno legimus: quod nihil refert: nã codices plerique habent bata uo & eadem fuit expeditio.

| Idumæos: ex iudæis quasi dicat iudæi fuerunt uicti armis fraternis & patris. At solus uicisti germaniam.

At nunc succincti quæ sunt bona discе libelli:
Hoc primũ est breuior quod mihi charta pit:
Deinde quod hæc una peragit librarius hora:
Nec tantum nugis seruiet ille meis.
Tertia res hæc est: quod si cui forte legeris:
Sis licet usque malus non odiosus eris.
Te conuiua leget mixto quincunce: sed ante:
Incipiat positus quam tepuisse calix:
Esse tibi tanta cautus breuitate uideris:
Heu mihi: quã multi sic quoque lõgus eris:

Ad Cæsarem domitianum. 2

Creta dedit magnum: maius debet africa nomẽ:
Scipio quod uictor: quodque metellus habet.
Nobilius domito tribuit germania rheno:
Et puer hoc dignus nomine cæsar eras:
Frater idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex catis laurea tota tua est.

Ad Sextum. 3

Sexte nihil debes: nil debes sexte fatemur:
Debet enim si quis soluere sexte: potest.

In Amianum. 4

Quam blandus es amiane matri:
Quam blanda est tibi mater amiane.
Fratrem te uocat: & soror uocatur.
Cur uos nomina nequiora tangunt.
Quare non iuuat hoc quod estis esse:
Lusum creditis hoc: iocumque non est.
Mater quæ cupit esse se sororem
Nec matrem iuuat esse nec sororem:

Ad Decianum. 5

Exte: Sextus iactabat se nihil cuiquam debere Martialis hominis iactantiam ioco subsannat: aitque se id credere: quoniam is tantum debet: qui potest soluere. Vam blandus: Amianus habebat rem cum matre: q̃ blanditur tibi mater. Nomina nequiora: id est hæ blanditiæ placent. Nec sororem: sed uxorem.

E ualeam: fuerat ſalutatum Decianum ſæpenumero: qui ad duo milia paſſuum di ſtabat: ſed ille uel aliis negociis occupatꝰ negabat ſe eſſe domi: uel aderat: ait poeta ſibi non eſſe moleſtum ire duo milia paſſuum ut eum uideat: ſed ſibi graue eſſe ire quat- tuor: & eum nõ uidere: amittereque laborẽ. Ne ualeã. i. pereã. Vacas tibi: idulges ocio.

Nunc: In delicatũ & ſeuerũ lectorẽ: quẽ duabus paginis feſſum dicit iam oſcitare: & ſpectare ultimã partẽ libri: ꝓpterea eos ſibi male conſulere: qui ſuberit ut epigram mata que olim recitabat & ha bebantur in admiratione redi gat in libellos & emittat.

Oſcitationes: id é diſtractio nes oris: quod eſt ſignũ faſti- dientis. Spectas deſchato co licon: id eſt ultimam paginam & finem libelli. Vitelliani: erant pugillares: quibus res a- matoriæ & laſciuæ ſcribebãt. Indiſtichis. Nõdũ hos legerit puella: Nouit quid cupiant ui telliani. Rapta: raptĩ hæc ſũt ſingula redacta in librũ. Ma- cer: breuis. Supiniores: id eſt ignauiores nunquã uidi maio rem ignauiam. Bouile uenien ti exaritia occurrũt: paulo ci tra locum ubi erat templũ bo- næ deæ: ea uia celeberria erat: & ſacris arcinis & amœnitate locorum celebrem fuiſſe oſtẽ dit Iuuenalis: Dignus aricinos qui mẽdicaret ad axes. Propte rea poeta ſumpſit metaphorã a uiatore curſuro bouillas.

Pedianus aũt: ædes camœna rũ erat ad portã trigeminã cõ- dita: ut alii ânales habẽt: a Ful uio nobiliore: ut alii ab Octa- uio tibicine. Iter iũgere quæ ris: iter iungũt hi qui per ĩter- ualla quieſcunt in curſu. Ca- mœnas: ad ædẽ muſarũ. Bo- uillas: inquit curſurus uis ſub ſiſtere ad portã. Aedẽ autẽ ca- mœnas: ꝑmus Numa erexit auctor Liuius in primo ab ur be & Plutarchus.

Eclamas: In Attalũ qui ar tes oés attigebat nulla eru diebat. Martialis quærit quo mõ debeat appellari: cũ pariẽ oés artes attingebat: & ita ut nullã aſſequa: & ediſcat ut ab ea poſſit accipere nom̃: Fic̃to igit̃ nuper uerbo dicit eum debere appellari Ardelionem. Nam ardeliones ſunt qui ſtu

Ne ualeam ſi non totis deciane diebus:
Et tecum totis noctibus eſſe uelim.
Sed duo ſunt quæ nos diſtinguunt milia paſſũ:
Quattuor hæc fiunt: cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cũ ſis quoque ſæpe: negaris:
Vel tantum cauſis: uel tibi ſæpe uacas.
Te tamem ut uideam: duo milia non piget ire:
Vt te non uideam: quattuor ire piget.

Ad Seuerum.

I nunc edere me iube libellos:
Lectis uix tibi paginis duabus
Specta eſcato colicon ſeuere.
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt quæ relegente me ſolebas
Rapta ſcribere: ſed uitellianis.
Hæc ſunt ſingula quæ ſinu ferebas
Per conuiuia cuncta. per theatra.
Hæc ſunt: aut meliora ſiqua neſcis:
Quid prodeſt mihi tam macer libellus:
Nullo craſſior ut ſit umbilico:
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam delitiæ ſupiniores.
Laſſus tam cito deficis uiator.
Et cum currere debeas bouillas:
Iter iungere quæris ad camœnas:
I nunc edere me iube libellos.

In Attallum:

Declamas belle cauſas agis attale belle:
Hiſtorias bellas: carmina bella facis:

dio quodam ardent in re m omnem & nullam prosequunt. Declamare est ficte orare ad exercitationem. Minimi poeta: qualia scripserunt Laberi⁹ Publius Philistio: in his solus risus quærebatur. hi poetæ mimmographi dicuntur. Ardelio: nomen studii: & non doctrinæ ab ardendo: id est festiñando. Ardeliones ad omnia festini & curiosi: sed ut dixi nouitate nominis iocatur. Sequens epigramma est clarum.

Cripsi: In Næuiã iocus est. nã dare absolute apud Martialẽ modo ẽ dare preciũ: mõ dare coitũ. ut illud res per ridicula est uis dare scilicet coitũ nec dare uis scilicet preciũ exgigebat preciũ Martialis a Næuia pro coitu. Nõ dabit ergo: scilicet coitũ. Interrogatiue immo dabit scilicet precium ut emat a me coitum: quasi dicat si uoluerit a me coitũ omnino soluet: aliter. n. nolo.

Componis belle mimmos: epigrammata belle.
Bellus grammaticus: bellus es astrologus.
Et belle cantas: & saltas attale belle.
Bellus est arte lyre: bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias: facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Asia dimidio: Posthumus male olebat conscius hui⁹ rei dimidio labro oscula dabat occurrentibus amicis. Martialis dicit se non ægre ferre: si dimidio tantũ labro osculat: sed se facere potestate ut dimidiũ adimat. Posthumus: nomen fictum est apud poetã: ut indicat. Quis sit posthumus in meis libellis nõ dicam. Licet demas: potes demere: hoc etiã dimidiũ. & id facile pateat.

Ad Lectorem.

Siqua uidebuntur chartis tibi lector in istis
Siue obscura nimis: siue latina parum:
Non meus est error: nocuit librarius illis:
Dum properat uersus annumerare tibi.
Quod si non illum sed me peccasse putabis
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamẽ mala sũt: quasi nos mãifesta negemus
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis:

Vod fronte: Ad Ruffum cœnipetã. Ita habet iscriptio antiqua: id est sectantem & petentem aliam cœnam: Nubila: torua & mœsta. Porticũ serã: id est serus terit porticũ. Piger: torpẽs tacet qddã lugubre qddã isigne luct⁹. Indecẽs: ẽpis terit terrã demisso uultu. Ita enim est habitus lugentis. Decoquere: si absolute dicat est fugere ob æs alienum. si cũ accusatiuo significat penitus consumere. tractum a rebus: quæ cõsumuntur coctione.

De Næuia.

Scripsi: rescripsit nil næuia. nil dabit ergo:
Sed puto quod scripsi legerit: ergo dabit.

Yrrha: suauissimi odoris arborem habet. ut nõnulli dixere in eadem silua cũ thure. & cum alia ungẽta: ex diuersis rebus cõstarent: solla myrrha habebatur pro unguento.

In Posthumum.

Basia dimidio quod das mihi posthume labro.
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium:
Vis dare maius adhuc & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum posthume dimidium?

In Selium.

Quod fronte selium nubila uides rufe.
Quod ambulator porticum terit serus
Lugubre quiddam quod tacet piger uultus:
Quod pene terram tangit indecens nasus.
Et dextra pectus pulsat & comam uellit:
Non ille amici fata luget aut fratris.
Vterque natus uiuit: & precor uiuat:
Salua est & uxor sarcinæque seruique.
Nihil colonus uillicusque decoxit.
Mæroris igitur causa quæ est. domi cœnat.

Non alienũs: id eſt ſemper habes odorem alienum & accerſitũ. . Hoc mihi ſuſpectũ: quia non bene olet ſemper: quia non habet bonum odorem & naturalem. erat enim fel latoris uitio olidum: ſed id odoribus emendabat.

T iudex: Cauillatur In Sextum qui adeo gloriatur illa iactantia ſe nihil cuiq̃ debere: ut iuſtis etiã creditoribus ambagibus litium rem creditam negaret: nũc in litigãtem aduerſus creditorem iocatur: & ait poeta Sexte dum unum creditorẽ uis ſubterfugere tres habes: nam & iudex petit: & patronus & creditor: fuerit prudẽtius creditori ſoluere: ut duos deuites: q̃ unũ ſubterfugere: ut ĩ tres ĩcidas.

12

In Poſthumum.

Eſſe quid hoc dicã. quod olent tua baſia myrrhã:
Quodque tibi eſt ſemper non alienus odor:
Hoc mihi ſuſpectũ ẽ: qđ oles bene poſthume ſẽp:
Poſthume non bene olet: qui bene ſemp olet:

13

Ad Sextum.

Et iudex petit & petit patronus:
Soluas cenſeo ſexte creditori.

14

In Selium.

Nil intentatum ſelius nil linquit inauſum:
Cœnandum quotiens iam uidet eſſe domi:
Currit ad europen & te pauline: tuoſque
Laudat ahilleos ſed ſine fine pedes.
Si nihil europæ fecit: tum ſepta petuntur:
Si quid phillirides præſtet & æſonides.
Hic quoq; deceptus mẽphitica tẽpla frequẽtat:
Aſſidet & cathedris mœſta iuuenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc pompeii dona nemuſque duplex.

Aeſonides: Iaſon

des: id eſt celeritatem tuoruu pedum. nam Achilles hoc epitheto frequenti carmine celebratur ab Homero πόλας ὠκυς ἀχιλλεὺς uelox pedibus. Achilles ſtulte alii exponunt pedes achilleos: id eſt carmina de Achille. Amici igitur Pauli currentis Selius uelocitatem laudabat: ut ita uenaretur cœnam. Sine fine: ſupra q̃ decebat. Si nihil fecit: id eſt ſi nihil potuit aſſequi. Philirides: Chiron: Philliræ & Neptuni qui erat in fabula Argonautarum pictus. Aeſonides: Iaſon filius Aeſonis. Argonautæ picti erant ĩ campo martio in amœniſſima porticu: & ambulatione: quæ multis frequentabatur. alibi Martialis: An ſpatia carpit lentus argonautarum. Memphitica: Iſis templum habuit Romæ proximum ei campo: qui erat coniunctus campo martio. Iuuenalis: Calidaque petitas a meroe potabit aquas: utſpargat ĩn æde Iſidis antiquo: quæ proxima ſurgit ouili. Sacra autem illa celebrabantur magna hominum frequentia: & inde ſæpenumero ſcortationes: & lenocinia parabantur. Memphitica: ægyptia: quia ex ægypto. Iuuenca Iſis quæ olim iuuenca fuit. Mœſta: epitheton Iſidis propter mortem mariti Oſiridis. Centum columnas: porticum uipſanam intelligit: ut alii pompeianam. Verſus ſunt Ouidii & plures Proper. Illud hiſtoria tradit hanc fuiſſe ingenti ſumptu ædificatam: & nobilem inter cætera ornamenta induſtria antiphili pictoris: qui illic pinxit Cadmum & Europé. Dona: Pompeii. hi maxime ornarunt urbem ædificiis Pompeius, Iulius Cæſar: Augu. & eius familiares Octauia: Pompeius theatrum ſtruxerat præter

Aeſonides: Iaſon

Il intentatum: In Seliũ eœnipetã: q loca urbis ubi hominũ conuentus eſſe ſolẽt: diſcurrebat: ut ab aliquo inuitaretur: poeta iocatur dũ ſingulis in locis anxium: & ſollicitum cœnæ oſtẽdit. Europæ: ex omnibus urbis locis cãpus martius habitus dignus eſt: auctore Strabone: in quo præclariſſima pictura & aliorũque ædificiorum opera collocarẽtur: uel loco ſaltẽ uicino. Non procul igitur a campo martio erat fabula Europes picta in porticu quẽadmodũ uecta eſt a Ioue uerſo in taurum: erat que prope locus buxo conſitꝰ exercitationi & curſui aptiſſimus. Alibi Matialis: Sed curris uineas tantum prope uirginis undas: Aut ubi ſidõio taurus amore calet. Achilleos pe

porticus & multas inambulationes. Duplex nemus: quid garriũt: hõnulli de curia Pompeii nõne uel Strabonis uerba sũt satis: qui scribit hortos nemorosos circa hæc loca fuisse: ut ĩtelligas. Nemus duplex. i. latũ: uel uerba Liuii qđ magis placet: q scribit locũ in urbe fuisse: qui dicebat inter duos lucos: & quidẽ amœnũ. Non spernit. i. descendit. Fortunati. N. P. Aeoliam. i. balnea uentosa. Renuente deo. i. nõ fauente. Buxeta: loca cõsita buxis: ad Europam porticũ: buxetũ dictũ est quercetũ: cornetũ: Ilicetum. Fagutal a fago: Vnde fagutalis Iuppiter.

Tepida: quia post meridiem illic inãbulabant ad exercitatiõnẽ. alibi: An delicatæ sole rursus Europæ inter tepẽtes post meridiẽ buxos. Vocã: ad cœnã. i. ad meã uitam Selio: nam si cœnabit cum ioue discedet e uita: quod urbaniter dicit: quũ aliud dicere uideatur.

Vod nulli: Potes accipere Hermi calicẽ fuisse uenenatum: uel quod magis placet os fetidũ fuisse ob fellationẽ: nam hoc sensu solet ĩ fellatorem iocari: ut in Sabidiũ: cui⁹ flatu ait escam merdam esse factam. hic nulli propinabat calicem quod uidebat superbi hominis: sed eum humane agere scribit Martialis: ne pdat compotorẽ ueneno: uel fetore potius animæ ex fellatione.

Oilus: Zoilus ut opes lecti ostentaret: se ægrotũ simulabat: ait Martialis non opus esse medico ad leuandum morbum sed uilioribus stragulis. Stragula: ut Varro scribit dicebantur omnia quæ lecto sternebantur. Coccina: id est stragula tincta coco. Torus: lecti ornamẽtum erat e xylo. maximi precii habebatur: si ex illo gosipio lino ægyptio esset confectus: nam linum illud tandore & subtilitate præstat. Tinctus: nõ placet cinctus: nam cinctus non est lecti ornamentum sed uestis mulieris: nunc poeta de stragulis loquitur. Legatur ergo uel tinctus: ut repetas torus: hoc est quod facit torus tinctus

Nec fortunati: spernit nec balnea fausti:
Nec grylli tenebras: æoliamque lupi.
Nam thermis iterum cunctis: iterumque lauat:
Omnia cum fecit sed renuente deo:
Lotus ad europes tepida buxeta recurrit:
Si quis ibi ferum carpat amicus iter.
Per te perque tuam uector lasciue puellam:
Ad cœnam selium tu rogo taure uoca.

In Hermem. 15

Quod nulli calicem tuum propinas:
Humane facis herme: non superbe.

In Zoilum. 16

Zoilus ægrotat: faciunt hanc stragula febrem:
Si fuerit sanus: coccina quid facient?
Quid torus e xylo: quid sindone tinctus olenti:
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cũ medicis: dimitte machaonas oĩs:
Vis fieri sanus stragula sume mea.

Ad Amianum. 17

Tonstrix subure faucibus sedet primis
Cruenta pendent qua flagella tortorum
Argique lætum multus obsidet sutor
Sed ista tonstrix amiane non tondet.
Non tondet inquam: quid ergo facit radit.

Sindone olenti: id est purpura: uel tigus: nã tigus ornamenti genus erat appellatione barbara: auctor Varro. Sindon est genus lini subtilissimi: ut legas quid tigus faciet confectus: sindone lino subtilissimo.

Olenti: scilicet bene. Machaones: medici dicti a Machaone filio Aesculapii. Sume mea stragula: quoniam ea noles ostentare: sunt enim uilissima: & ita fies sanus: hoc est non simulabis te ægrotare.

Onstrix: In tonstricẽ quandam: quæ non solum tondebat: sed pecunia homines radebat. grandem enim coitus mercedem poscebat. Qua pendent flagella: nam illc erãt flagella eorum qui puniebant alios. Horatius: Metuens pendentis habenæ tortores: q damnatos flagris: afficiebant. Obsidet sutor: in argileto erant multæ sutrinæ.

Apto: In Maximũ: qui uolebat esse dñs Martiali: cum ipse aliis seruiret. Captare: ẽ blãditiis & seruilib⁹ officiis aliquid quærere: ut scurræ: & alii. Anteambulo dicit᷑ q ambulat ante dñm honoris gratia: hoc est usus uerbo Trãquillus: qđ praro inuenies: atq; haud scio an usq̃ præterq̃ in uita Vespasiani: ubi scribit matrẽ solitam appellare eũ anteambulonẽ fratris. Vicarius. i. nolo uices serui sustinere. i. nõ esse secundus seruus: nã qui aliis ꝑuiunt seruientibus sunt seruoꝝ uicarii. Rex. i. dñs: nam rex apud Horatiũ Iuuenalẽ: & hũnc poetã dicit᷑: qui colit᷑ a clientibus ut patronus ꝑuorũ. Vnus. L. Columella præter hos poetas in prooemio hoc uerbo ita usus é: q̃ regis inquit somnos aucupari.

Oelicem: In Zoilũ simullantẽ aduersã ualitudinẽ: ut supra dictum & accipientẽ amicos mensa: quæ ægrotantibus solet parari. Debet: oportet eum esse ægrotum qui tecum cœnet: nam cõuiua ad cliuum aricinum est médicus corpore læso. Quem tua cœna fœlicem facit: id est cui placet tua cœna: & ea se putet fœlicem: nam cibis quidem lautis erat parata: sed iis qui solẽt dari ægrotantibus. Vnde cauillatur cœnam eam esse aptã ægrotis: & eos qui ægroti mẽdicãt ad cliuũ aricinũ se putaturos fœlices ea cœna. Basia: id ẽ malo manũ quã basia: qa male olẽt. Quid: ob illud epigrãma: Basia dimidio. Cœpit utroque: dare ut illud ulciscat᷑.

Nondum: non dicam nomẽ Posthumi & quid sit quia poterit uĩdicare sub specie amicitiæ dãdo basia mihi: quæ male olent. Cætera quattuor epigrãmata sunt clara.

Idet: In Cãdidum de quo alibi: Cãdide κὸινα φι λῶν Is ampliſſimis uerbis pollicebatur se fore omnis aduersæ fortunæ comitem. Martialis poeta ait se nolle amicũ qui tã tũ in calamitate sit comes: sed eum qui si factus fuerit diues det aliquid. Tristem reatũ: si fneris reus. Reo: scilicet te.

In Maximum. 18

Capto tuã: pudet heu: sed capto maxime cœnã:
Tu captas alia. iam sumus ergo pares:
Mane salutatum uenio: tu diceris isse:
Ante salutatum: iam sumus ergo pares.
Sũ comes ipse tuus: tumidique ante ãbulo regis:
Tu comes alterius: iam sumus ergo pares.
Esse sat est seruum: iam nolo uicarius esse:
Qui rex est regem maxime non habeat.

In Zolium. 19

Fœlicem fieri credis me zoile cœna:
Fœlicem cœna zoile deinde tua?
Debet aricino conuiua recumbere cliuo:
Quem tua fœlicem zoile cœna facit.

De Paulo. 20

Carmina paulus emit. recitat sua carmĩa paulus:
Nam quod emas: possis dicere iure tuum.

In Posthumum. 21

Basia das aliis: aliis das posthume dextram:
Dicis utrum mauis elige: malo manum.

De Eodem. 22

Quid mihi uobiscũ ẽ o phœbe nouẽque sorores
Ecce nocet uati musa iocosa suo:
Dimidio nobis dare posthumus ante solebat:
Basia: nunc labro cœpit utroque dare.

De Eodem. 23

Non dicam licet usque me rogetis
Quis sit posthumus in meo libello
Non dicam: quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes:
Quæ se tam bene uindicare possunt:

In Candidum. 24

Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum:
Squalidus hærebo pallidiorque reo.
Si iuuat patria damnatum excedere terra:

Exulis:tui. Dat:fortuna. Hoc:ſi fortuna dat. Partem.i.dimidium. Multum eſt.i. poſſes dicere nimium eſſe dare dimidium. Das aliquid interrogatiue quaſi dicat non.

As nunquam:Galla meretrix quæ non ſtabat promiſſis.unde inquit:ſi ſemper contrarium facis:nega mihi & dabis.

Vod querulum:Propter tuſſim Bithinicus ſperabat Næuiam moriturã: quoniam tuſſim uehementius agitabatur:ſed fallitur:quoniã Næuia meretrix ita ſolet bládiri. Spirat:anhelat: Blã ditur:ſcilicet tibi auaro: nam tu caperis iis blanditiis:quũ ĩde ſperes cito morituram.

Audantem:Cœnæ cũ retia tédit.i.cũ captat cœnã.

Accipe:audi. Effecte: plene. Facta eſt iam tibi cœna: quia cœnabis mecum. Hæc uolui te dicere:uerba eius:qui laudatus eſt a Selio. Tacet lege: nõ tace. Ita habet codex antiqꝰ .i. cum audit Selius cœnam ſibi eſſe paratam :ſtatim ſilet quaſi aſſecutus quod uolebat & timẽs ne loquendo offẽdat.

Ideto:In Sextillũ maſturbatorem & fellatoré:Is cõ tracta fronte & ſtoico ſupcilio nolebat uideri mollis Marti. iocat & q̃ſi uideat aſſentari ait Sextillũ nõ ꝺbere uereri:ꝙ aut cinæꝺ: aut pædico: aut fututor:aut cunniling habeat:ſed tam̃ duas res ſupeſſe: quæ uel ab hiſpido & ſeuero poſſint effici:hoc eſt fellare & maſturbari. Rideto.i.derideto illũ qui te appellauerit cinædũ. Porrige digitum mediũ:erat indiciũ cõtumeliæ: ná digitus ille ĩfamis dicebat:ſeu uerpꝰ: quoniâ eo iudæi delapſa inteſtina recõdebãt. Iuuenalis: Mediũ que oſtẽderet ungué.i. mediũ digitũ. Calda bucca .i. uulua:qa non es cũnilingus. Duas res.i.fellationem:& maſturbationé. Maſturbari a uerbo græco tractum eſt:nã græci μαʃρῶπεύω dicunt lenocinio & blanditiis cõciliare. Vnde maſturbari dixerunt latini ꝑ eo qꝺ eſt uirilia ĩpudenter tractare. Fellare:ab hædis & agnis tractum:qui fellare dicuntur ubera matris:cũ lac ſugunt.hoc uerbo uſus eſt Varro in re ruſtica:in agnis Solinus frequentatiuo ſcilicet fellito:In hædis & Plinius. Dicitur autem non a felle animali:quod ſentire eſt ridiculum:ſed a uerbo græco.

quod eſt os cõtaminare:ita interpretat Suidas teſtimonio etiã Ariſtophanis.

Vffe:In eũ q ex ſeruili cõditiõe puenerat ad equeſtré dignitaté:ĩſigniaque equeſtria

Per freta per ſcopulos exulis ibo comes:
Dat tibi diuitias:& quid ſunt iſta duorum?
Das partem:multũ eſt.candide:das aliquid?
Mecum ergo miſer es:quod ſi deus ore ſereno:
Annuerit:fœlix candide ſolus eris.

Ad Gallam. 24

Das nũquam:ſemper promittis galla roganti:
Si ſemper fallis:iam rogo galla nega.

Ad Bithinicum. 26

Quod querulũ ſpirat quod acerbũ neuia tuſſit:
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Iam te rem factã bithinice credis habere?
Erras.blanditur neuia:non moritur.

De Selio. 27

Laudantem ſelium cœnæ cum retia tendit:
Accipe ſiue legas:ſiue patronus agas.
Effecte.grauiter.cito.nequiter.euge.beate:
Hoc uolui.facta eſt iam tibi cœna:tacet:

In Sextilum. 28

Rideto multum qui te ſextile cinædum:
Dixerit:& digitum porrigito medium:
Sed nec pædico es:nec tu ſextile fututor:
Calda uetuſtinæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es fateor ſextile:quid ergo es?
Neſcio.ſed tu ſcis res ſupereſſe duas.

Ad Ruffum. 29

Ruffe uides illum ſubſellia prima tenentem:

gerebat:poeta facete iocatur:ait.n.ſi neſcis quis ille ſit q idut⁹ & pict⁹ ẽ equeſtrib⁹ iſighi bus:amoue ſplenia & ornaméta illa:legeſque ĩ fronte qd ſit.& apte alludit ad picturã.nã dicim⁹ plegere oculis ea quæ picta ſũt:ut apud Vir.hic aũt habebat notas legẽdas ĩ frõ= te.i.ſtigmata. Illũ terẽtẽ ṗma ſubſellia:nã ĩter ſubſellia iudicũ eqtes ſedebãt:ut ſupra di ctũ é.& Pli.& Strabo ſũt auctores. Sardonicata manus.i.habẽs annulũ ligatũ ſardoni= ee:& hoc eſt ſignũ equitũ:qui annulo donabant.ſardonice aũt gẽma ĩ maxĩa fuit aucto ritate:annulo præſertim Poli cratis:q cũ & ab Herodoto & a latinis nr̃is memoriæ ſit cõmẽ dat⁹. Gẽmã ſardonicẽ habuiſ ſe ſcribit: dicit & ſardonicus. Iuue.Gẽmaque ṗnceps ſardo nicus: cuius tyron epotauere lacernæ.i.cuius lacernæ totiẽs tinctæ ſũt:ṗmũ tantũ bis tin= gebant purpuræ: dicebantur que dibaphæ:qualibus uſus é Lentulus ſpĩter ṗmus: poſtea ſæpius tinctæ fuerũt maiore honore & ĩpendio. Et uides:il lũ cui⁹ lacernæ lucẽt bis tictæ: Lacernæ ſup ĩduebant togæ.

Toga cœa:quæ ex Cœa ĩſu= la cõfecta erat.utebant ẽt uiri: uincebãtur tam albedine a mu lieribus bõbicem aſſyriã geſtã tibus. Pinguis:uncta. Mar= celliano: unguento cõfecto a Marcello:nã unguenta: aut a locis ſũmũt appellationẽ: ut Rhodia & Mẽdeſia: aut a ma= giſtris ut Coſmiana & Marcel liana: aut a ſuccis ĩmixtis : ut Nardi nardina:op obalſama.

Cuius & hinc lucet ſardonicata manus:
Quæq tiron totiens epotauere lacernæ:
Et toga non tactas uincere iuſſa niues
Cuius olet toto pinguis coma marceliano:
Et ſplendent uulſo brachia trita pilo.
Non extrema ſedet lunata ligula planta:
Coccina non læſum pinguit aluta pedem.
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem:
Ignoras quid ſit? Splenia tolle:leges.

In Caium. 30

Mutua uiginti ſeſtertia forte rogabam:
Quæ uel donanti non graue munus erat:
Quippe rogabatur fiduſq; uetuſq; ſodalis:
Et cuius laxas arca flagellat opes.
Iis mihi diues eris:ſi cauſas egeris inquit:
Quod peto da Cai:non peto conſilium.

Ad Marianum. 31

Sæpe ego chriſtilam futui:det quã bene:quæris:
Supra quod fieri nil mariane poteſt.

In Ponticum. 32

Lis mihi cũ balbo eſt:tu balbũ offendere nõ uis

Euulſo pilo:nã euellebãt pilos ut moliores uiderent:unde & iſtrumẽtũ appellarũt uolſel las:ut Varro. Ligula:uiculũ erat calciamẽti:quã alii dixert ligulã.Ligula præterea aliud ſi gnificat:qđ ĩ diſtichis đclarabit.p uiculo calciamẽti Põpei⁹ poſuit:& uſus é Iuue.ligulam dimittet. Sedet:appoſita é. Nõ heſterna:ñ heri ſed ſigulis horis cõcinata. Plãta luata.i. calceis lũatis qđ erat nobilitatis ĩdiciũ:ut ſupra dictũ é. Aluta:coccia:pellis rubẽs. Pigit apte format: & pedẽ nõ lædit. Splenia:ſũt q lenia dicãt.id uerbũ é apđ poetã ĩ diſtichis: & apud Feſtũ.ſed placet ut ſplenia legat. Erãt aũt pãni bõbicini odorib⁹ & ũguẽto pfu ſi. Vides ĩquã illũ cui ſplenia. Numeroſa.i.p numer & ordinẽ cõpoſita. Liniũt:obli= nũt. Stellãtẽ frõtẽ.i.radiãtẽ:qa uidebat radiar uel notis ĩſignitã. Amoue ſplenia:quæ coopiũt ſtigmata & notas.& alludit ad hominẽ pictũ notis. Leges:cognoſces eſſe ṗuũ.

Vtua:ĩ Calũ auar q cũ ab eo rogaret mutuũ Marti.cõſuluit ut ager et cãs ſi uole= bat eẽ diues. Vel ẽt.i.nõ mõ nõ debuit mihi recuſare ĩ mutuũ:ſed ẽt nõ eet moleſtũ nimis ſi dõaſſet. Flagellat:arctat & cõtinet.alibi ĩ eũdẽ:l tibi diſpeas gaire puſillus ho es.

Aepe ego chriſtillã:Codex antiquus hẽt Chriſtinũ.Quod bene det: iocat ĩ hoc dare bene:cũ enim ille interrogat ĩtelligit q̃ hũaniter det:hic reſpõdet ĩtelligit dare largi= ter.i.largo fem ore. Supra qđ fieri nil mariane poteſt.i.non dare largius.

Is mihi:Epigramma eſt in Balbum:qui uolebat uideri dominus:cum multis ſerui= ret:multoſque timeret. Balbus erat ditiſſimus ficto tamen nomine a Martiale: nã quicũque hic nominatur ſupra tempora Domitiani fuerunt.

Licinus:ditiſſimus fuit ſiue itelligas tõſorem:de quo illud diſtichon: Marmoreo Licinus tumulo iacet:at Cato:paruo:Põpeius nullo credimus eſſe deos.ſiue is ſit de quo Perſi⁹: Nũc licini ĩ cãpos nũc Craſſi mittit ĩ ædes.hic ponit᷑ pro diuite. Patrobas: alio uerbo ſ̃pperi Patrobũ Paulum ĩ uerſis ſyllabis nũc a poeta.is fuit libertus Neronis qui tanto ſtudio palleſtræ tenebat᷑:ut harenã a nilo uſque iuberet ſibi afferri ĩ theatrum.qua ſpargeretur: Plinius auctor eſt. Confinis:qui habet agros uicinos mihi. Vexat: id eſt ſemper arripit mihi aliquid.

Laronia: de qua Iuuenalis:
Non tulit ex illis toruum laro
nia quendã.hæc diuitias & ho
minũ gratiã cũ eſſet uidua &
orba aſſecuta eſt: ut quotiens
nominatur:potens & diues in
troducatur:ut hoc loco. Ab
negat:depoſitum. Orba:id é
caret filiis. Diues anus: ui
dua. Omnia hæc faciebãt ſpé
hereditatis Balbo. Sit liber:
nulli ſeruiat quod dixit ſupi⁹
Eſſe ſaté ſeruũ: & nõ uicariũ.

Vr: Poeta uult oſtendere Philené habere uultũ ſimilé priapo:q caluus:ruffus:luſc⁹ eſt:& hæc nõ aliã habebat frõtis imaginé: propterea qui eã baſiabat ñ dabat oſcula ſed uidebat᷑ fellare:hoc é ore métulam tractare. Philenis: nomé meretricis: ductum ab meretrice: ĩ quã Philocrates poeta ſcribit. Calua:& métula:quæ calua eſt ſine capillis.

Vm placeat:In Gallã quæ Phileroti proſtrabat: cui oĩa bona dederit a priore marito relicta: unde factũ erat. ut tres filii p̃oris mariti fame perirẽt:ait poeta eã nihilo meliorẽ eſſe Põtia:quæ duos filios ueneno necauit:cũ hæc tres patiat᷑ fame perire. de Galla alibi: Munera poſt ſeptẽ nupſit tibi Galla uiroꝝ. Fuit itẽ Atria Galla:cui⁹ memĩt Tacit⁹. Fame:collata omni pecunia. Phileros:adulter. Redẽpt⁹:ad coitũ p̃cio cõductus.

Tota dote:quã habebas ſub p̃ĩ marito. Indulgẽtia:adeo ĩdulgés tuo cũno. Caſta Venus:legitĩus coit⁹.i.quẽ ẽt legitĩus coitus nõ deceret. Dii te p̃petuã:Phileros ueneficus erat:& cõiuges oẽs necabat ueneno.Alibi:Septĩa iã Phileros uxor tibi condit᷑ agro.Plus nulli Phileros quã tibi reddit ager.Quaſi igit᷑ prædicés futuꝝ ĩteritũ Gallæ: Mar.a Phi lerote uenefico optat ex cõmiſeratiõe:ut ſit p̃petua.i.lõgo tp̃e amica Phileroti. Ipſa Põtia:deterior quæ duos necauit.De Põtia Iuue. Tu ne duos una ſæuiſſima uipera cœna: Tu ne duos.Sunt q afferãt teſtimoniũ ex epigrãmate uetuſto quo illa ſcelus fatet᷑. Fuit altera Põtia:quã Octauius ſagitta amauit ardẽtiſſime necauitque cũ non obſequeretur nec poſſet abduci a fide cõiugii. Deterior:quia tu pateris tres perire fame.

Vm ſint:O Phœbe cũ habeas curua crura tu Potes lauari in rhidio.Nã rhidiũ geometricæ dimenſionis uas ab anguſto fundo in oris latitudinem exiens:uel alludit ad Phœbum:& Lunam.de hoc alibi dictum eſt a nobis. Libet addere alteram ſententiam imbricum canale eſt in tectis quo aqua effluit:ut Feſtus ſcribit. Iocans igitur poeta:ait. Cum Phœbus habeat uarra & obtorta in exteriorem partem crura ita ut pedes coniun

Pontice:cum licino hic quoq; magnus hõ ẽ.
Vexat ſæpe meum patrobas confinis agellum:
Contra libertum cæſaris ire times.
Abnegat:& retinet noſtrum laronia ſeruum:
Reſpondes:orba eſt:diues:anus:uidua.
Non bene:crede mihi:ſeruo ſeruitur amico:
Sit liber dominus qui uolet eſſe meus:

In Philenem. 33

Cur non baſio te:phileni:calua es:
Cur non baſio te:phileni ruffa es.
Cur non baſio te:phileni luſca es.
Te qui baſiat phileni fellat. In Gallam. 34
Cum placeat phileros tota tibi dote redẽptus:
Tres pateris natos galla perire fame:
Præſtatur cano tanta indulgentia cunno.
Quem nec caſta poteſt iam decuiſſe uenus.
Perpetuam dii te faciant philerotis amicam:
O mater:qua nec pontia deterior.

Ad Phœbum. 35

Cum ſint crura tibi ſimulent quæ cornua lunæ:
In rhitio poteras phœbe lauare pedes.

gantur: quod in eiuſmodi hominib⁹ uidemus eum poſſe lotio pedes abluere commode appellat aũt imbritium effluentem urinam tanquam ex canali. Alibi. Incipit in medios meiere uerpa pedes. Ita leges: Imbritio poteras.

Ectere in cinædum ſocraticum: cuius generis homines multo carmine ĩſectatur q ſint cinædi ſocratici. Iuuenalis: Hiſpida mẽbra quidẽ & duræ ꝑ brachia ſetæ. Mitrarum: mitris utebantur phrygii & molles homines: quod phrygio obiicitur apud Virgiliũ: Et tunicæ manicas: & habẽt redimicula mitraꝝ: Virgi. ĩ quarto: Mæonia mẽtum mitra crinẽque madẽtem. Iuuenalis: Ite quibus grata ẽ picta lupa barbara mitra. Potes ergo ita accipeř. i. nec pẽdeãt tibi redimicula mitraꝝ: uel non ſit tibi barba molliũ hominum q mitris utũtur: quod placet reorum. i. prolixã: qualem rei habẽt. Nimirũ uirum: idẽ horridum: nec parũ uirum ſed uolo teneas mediũ. Vulſa mẽs. i. habes mores luxurioſos: & mẽtem mollẽ: ut ſupra cũ perſtaret ĩ methaphora dixit gallinos habes mores: id eſt luxurioſos.

In Pannicum.

Pectere te nolim: ſed nec turbare capillos:
Splendida ſit nolo: ſordida nolo cutis:
Nec tibi mitrarum: nec ſit tibi barba reorum:
Nolo uirum nimium pannice nolo parum.
Nunc tibi crura pilis: & ſunt tibi pectora ſetis:
Horrida: ſed mens eſt pannice uolſa tibi.

In Cecilianum.

Quicquid ponitur hinc & inde uerris:
Mammas ſumminis: imbricemq; porci.
Communemq; duobus atagenam:
Mullum dimidium: lupumq; totum.
Murænæq; latus: femurq; pulli.
Stillantemq; halica ſua palumbum.
Hæc cum condita ſunt madente mappa
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus ocioſa turba.
Vllus ſi pudor eſt: repone cœnam:
Cras te cecíliane non uocabo.

In Linum.

Quid mihi reddat ager quæris line nomẽtanus
Hoc mihi reddit ager te line non uideo.

Vicquid: In Cecilianum qui ĩuitatus a Martiale pre auaritia & ĩgluuie multa ex mẽſa ſubrepta domũ mittebat: ait poeta ſe nõ paraſſe eas res ĩ ſequẽtem diem: ſed ĩ præſenti menſa: & ſe uelle eum cõuiuã hodie non cras. Verris: rapis ex omni parte. Sumĩnis: porcini: nam ſũmina ingenuæ gulæ habebãtur: & abdomina: quorum adeo fuit auidus Publius mimmorũ poeta: ut poſt libertatẽ nunq̃ ſine abdomĩe cœnauerit. de ſumine ĩ diſtichis: Eſſe putas nõdũ ſumẽ ſic ubere largo Effluit: & uiuo lacte pupilla tumet. Imbricẽ. i. lumbũ: nec ĩepte fortaſſe ĩtellexeris de capte quæ aprunos dicebaẽ. Ea manebat ĩ mediõ diſcerpto apro ĩterptes. Attagena: auis Ionica: quæ cũ ſoleat canere capta obmuteſcit: maſculino genere ꝓtulit Horatius: Non auis afra non attagẽ Ionicus. inter raras aues habebaẽ. Martialis: Inter ſapores ferẽ alitũ ꝑm⁹ Ionicarum guſtus attagenarum. Mullus piſcis lautæ olim menſæ. Lupum laneum intelligit captum inter duos pontes. olim enim obtinebat ꝓncipatũ ĩter piſces. Laueus a candore & mollitie carnium. Idem Horatius in ſermonibus. Alica. gen⁹ præſtãtiſſimi tritici eraẽ qđ leborini potiſſimũ cãpi ex Cãpania mittebãt & ĩcognita ætate Põpeii ab alẽdo dicta. Stillãtẽ: pre pinguedine: & ſua alica paſtũ. i. madẽte cibo & pinguedine cibo⁊. Nos turba ocioſa. i. nos ocioſi. Nõ uocaui te cras. i. nolo te conuiuã cras: ſed hodie caue uerbũ ĩuocas & ſcribas. Vocabo: ꝑ uocaui: nã ex hoc exiſtit epigrámatis iocus qđ ait non uocaui te cras: id eſt cœnã paraui ut edas hic: nõ ut ſerues in craſtinum.

Vid. Ager nomentaneus olim erat incultus auctore Plinio. miranti lino & roganti: quid ex eo haberet reſpondit quod illum non uideat: quia moleſtus erat Martiali & id tãtis amplum fructum præſtabat.

Occina. Mulieres in adulterio deprenſæ cogebantur prodire i publicũ toga ĩdutæ oſtendit hoc alibi Martialis iocans de ſpadone: Thelyn uiderat ĩ toga ſpadoné: Dãnatã Numa dixit eſſe mœcham. Si aliter intelligas nullus eſt ſenſus dignus Martiale: & ignoras hũc moré fuiſſe apud antiquos: quod potuit te docere Horatius ĩterprete Porphirione eo uerſu: Quid intereſt ĩ matrona ancilla ue pecces ue togata. Porphirio: Togatæ aũt in publicũ procedere cogebãtur fœminæ adulterii admiſſi cõuictæ. Idem etiã interpretatur Acron hiſdé uerbis quibus Porphiriõ: quãuis alias addat opiniones. Iuuenalis ex ſententia Hartialis loquens ut eſt a nobis expoſitũ ita ait: Eſt mœcha labulla. Dãnetur ſi uis etiã carphinia talé Non ſumet damnata togam.

Ait igit cũ ueſtes mittas mœchæ famoſæ: earũque magnificentia cupias placere: Nulla eſt quæ aptius mitti poſſit q̃ toga: notans. ſ. hominis ĩprudentiã: qui mœchæ famoſæ matronales ueſtes mitteret: & morem antiquitatis: quo togatæ mœchæ ducebant in publicum.

Rri. Hemitritæũ eſt genus febris tertiãe ut Celſus exponit. Tõgilius erat guloſ?: & ut bene cœnaret ſimulabat ægrotationem. Subdola: doloſa. Annus opimi. i. uinum opimianum: quoniã. L. Opimio conſ. fuit tẽperies cæli quæ coctura dicitur auctore Pli. iccirco coxit. Parco uitro: exiguo uaſe quali utunt ægrotantes.

Ide. In Maſſiminã quæ cum anus eſſet & iam paucos haberet dentes & eos quidem rubiginoſos. riſu & blanditiis imitabatur puellas: quaſi ſecuta Ouidii præceptũ ĩ arte: qui ait puellas riſu nonnunquã conciliari: poeta conſulit ne accipiat illud tanquam ſibi dictum: cum potius riſu offendat: q̃ blandiatur: & ſuum ſecuta conſilium ploret potius q̃ rideat. Plane picei: id é penitũs coloris picei ac per hoc nigri. Spanius: & Priſcus elegantiorum nomina ſunt: quorum cum alter numeros criminum & ordiné affectaret: ué tum timebat: alter politioribus ueſtibus uteretur manu nolebat tangi. Alibi de homine Bello: Pallia uicini qui refugit cubiti. Cretata fabulla: & de hac Fabulla ſupra locutus eſt poeta quã nunc cretatam dicit nõ a terra creta: ut puto: nam creta nõ præſtat cutem muliebrem nitidiorem: ſeu propter terram chiam quæ ſi Plinio credimus uultui ac commodatiſſima eſt: q̃ aũt dicit Fabullam cũ eſt cretata timere aquã: ratio é: quoniam auctore eodem terra ſelinuſia in ſpeciẽ cretæ lactei eſt coloris: & eundé præſtat uſum quem terra chia: ſed aqua celerrime abluitur.

Ceruſſa: inter fictícios colores é: admittit mirum in modum calorem: ut ſole aut igne

De Muneribus mœchæ

Coccina famoſæ donas & ianthina mœchæ:
Vis dare quæ meruit munera: mitte togam.

In Tongiliũ.

Vri tongilius male dicitur hemitritæo.
Noui hominis mores: eſurit atque ſitit.
Subdola tenduntur craſſis modo retia turdis:
Hamus & in mulum mittitur atque lupum.
Cecuba ſicentur: quæque annus coxit opimi.
Condantur parco fuſca falerna uitro.
Omnes tongilium medici iuſſere lauari.
O ſtulti febrem creditis eſſe? gula eſt.

In Maximinam.

Ride ſi ſapis o puella: ride.
Pelignus puto dixerat poeta.
Sed non dixerat omnibus puellis.
Q uanuis dixerit omnibus puellis:
Non dixit tibi: tu puella non es:
Et tres ſunt tibi maximina dentes:
Sed plane piceique buxeique:
Q uare ſi ſpeculo: mihique credis:
Debes non aliter timere riſum:
Q uam uentum ſpanius: manumque priſcus.
Q uam cretata timet tabella nimbum.
Ceruſſata timet ſabella ſolem.

calefacta torreat: timet ſolem ob calorem quo fucus torretur. Indue uultus magis ſeueros: Hecubæ: quæ uxor Priami: quæ introducit a poetis mœſto & ſeuero uultu.

Nurus. i. Andromachæ. Mimmi: poemata ſunt ex quibus ſolus riſus quærit: tantæ olim auctoritatis in ludis: ut cum Laberius poeta bene egiſſet mimmum ſuũ donatus ſit annulo aureo: & ductus ſeſſum in quattuordecĩ. Auctor Trãquillus. Macrobius meminit: Appoſitis etiã uerſibus Laberii ex proœmio mimmi. Philiſtio in hoc genere magnã laudé eſt conſecutus. claruit tẽporibus Auguſti auctore Euſebio. Is mimmum dedit: qui inſcriptus é philogelon. i. ſtudioſus riſus: adeoque ipſe riſiſſe dicitur: ut extĩctus ſit. Plura apud græcos ex Suida. Vita mimmos: cũ recitantur in theatro mĩmi: ne cogaris ridere: & ité uita conuiuia: ubi ſunt moriones qui cõcitabant riſũ. Laxat: aperit. Virgilius: Laxatque fores. Riſu .i. aperto ut pſpiciamur dẽtes.

Fratrem: De Flectra intellige re potes: quæ introducit flens Oreſtem apud Euripidem.

Vacare tragicis muſis .i. ſpectare mimmos tragicos: ĩ quibus nihil eſt præter luctum.

Mœſtæ matri: Hecubæ: dũ de ea agitur fabula. Lugenti uirnm: Andromachæ.

Vultus indue tu magis ſeueros
Quam coniunx priami: nuruſque maior
Mimmos ridiculi philiſtionis
Et conuiuia nequiora uita.
Et quicquid lepida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu
Te mœſtæ decet aſſidere matri:
Lugentique uirum: piumque fratrem.
Et tantuum tragicis uacare muſis.
At tu iudicium ſecuta noſtrum
Plora: ſi ſapis o puella: plora.

In Zoilum. 42

Zoile quid ſolium ſubluto podice perdis:
Spurcius ut fiat zoile merge caput.

In Candidum. 43

Cãdide κοινα φιλων hæc ſũt tua cãdide κοινα
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas.
Te lacedæmonio uelat toga lota galeſo:
Vel quam ſepoſito de grege parma dedit.
At me quæ paſſa eſt furioſi cornua tauri.
Noluerit dici quam pila prima ſuam.

Oile. Zoilus nõ eſt recẽs nomẽ apud Martialem: é & nomẽ tutoris apud Liuiũ: & oratoris apud Strabonem: & apud Vetruuiũ calumniatoris homerici. hic de eo loquitur qui erat fellator. Solium uas erat in thermis quo lauabantur qui nolebant in thermis ſudare. Huius meminit ſæpenumero in medicina Celſus tanto olim luxu factum eſt: ut eſſet argenteum: quo mulieres lauabantur. Faſtidiebant enim ſolia niſi eſſent argẽtea. Perdis: cõtaminas ut ſpurtius ſit merge caput: quo fellabat. nam lingua fellatrix erat ſpurcior inguinibus: quum ea ſæpius uteretur ad libidinem: q̃ inguine.

Andide. In Candidũ: qui Marttiali uolebat uideri amicus: uſurpabatque ſæpenumero prouerbiũ græcorꝫ τὰ τῶν φιλων κοινα παντα: id é omnia amicorꝫ cõmunia: tamen nihil præſtabat. Quæ uerba: id eſt omnia communia. Galeſa toga: ex lana: nam preſtantiſſima illic & lana apud Galeſum. fl. tarentinum Lacedæmones condiderunt Tarentum duce Phalanto. Sepoſito grege: id eſt electo. Eſt paſſa cornua tauri: id eſt lacerata cornibus tauri quæ in theatro iactabantur. Pila: pilæ erant effigies laneæ quæ ſuſpendebant in comptis diis inferis ut illi contenti eiuſmodi imaginibus uiuis parcerent: nã tot erant illæ effigies quot circa compita liberi: ſerui: mulieres habitabãt: ide tractũ é ut ueſtes quæ obiiciebant tauris in theatro pilæ dicerent: quoniá petebant a tauris: tãq̃ effigies hominũ: & illis laceratis q obiecerat: nõ lædebat. Vel pilæ dictæ q̃ ĩ globũ & ſpecié pilarꝫ conuolutæ iactabãtur. Veſtes iactari ſolitas ſupra Ouidii uerſu oſtendimus. Pila prima: hoc loco accipitur pro effigie lanea compitali. Ait igitur

Martialis adeo uilem esse uestem suam ut ne pilæ quidem compitali conueniret. Nam illis imaginibus deteriores uestes induebant: Iccirco suam illis cõparat: prima dicit quoniã in principiis uiæ .i. cõpitis pẽdebat. Alibi eũ q male pila lusit senẽ ait factũ primã pilã .i. pánosum: hoc magis placet q̃ qđ sequit pilã accipi ꝑ parte pontis: ad quã solebãt petere obolũ mendici: nõ placet ĩquã quoniã syllaba negat: nã pila in ponte ꝓducitur: pila hic corripit. Terrã cadmi .i. tyron. Age noreas: tyrias & purpureas. Libycos orbes: id est mensas citereas. nam atlas mons lybiæ citro abũdat: unde mensæ fiebãt tanti precii: ut quæ fuerãt Galli Asinii dicãt emptæ .xi. libris. Mulieres obiiciebant eæ luxũ maritis: cũ mariti eis margaritas expro babãt. Orbes. dicunt quoniã ex orbibus dimidiatis fiebant tanto artificio: ut ne cõmissura qdẽ cerni possit. In his mensis utebant Romani pedibus eburneis: ꝓptereа dẽtes elephãtini tale habẽt distichon: Grãdia tauros portãt qui corpora quærũt. An libycas possint sustinuisse trabes. i. mensas citereas. Dentibus indis. i. elephantis: qa ex India elephanti mittebantur. Testa: pedibus terrenis & fictilibus. Muli: pisces magni precii duas libras ferme non excedebãt: q̃uis in mari rubro ab. L. Mutiano ter cons. testimonium sit. lxxx. librarum mulũ captũ fuisse: qđ rarissimũ é. Chrysẽdeta: erãt lances grãdiores auro obliti. Immodici: maximi. Flaua: ꝓp auru. Cãmarus: gen⁹ locustæ cibi uilissimi qđ ostẽdit Iuue. Set tibi dimidio cõstrict⁹ cammarus ouo Ponit exigua feralis cœna patella. Concolor: eiusdem coloris cum lance. Grex. i. pueri qui astãt mẽsæ tuæ. Iliaco cinædo Gãymedi.

Milit agenoreas cadmi tibi terra lacernas.
Non uendes nummis coccina nostra tribus.
Tu libycos indis suspendis dentibus orbes.
Fulcitur testa fagina mensa mihi.
Immodici tibi flaua tegunt chrisendeta muli.
Concolor in nostra gammare lance rubes.
Grex tuus iliaco poterat certare cinædo.
At mihi succurrit pro ganymede manus.
Ex opibus tantis ueteri fidoque sodali
Das nihil & dicis candide κοϊνα φίλων.

In Sextum. 44

Emi seu puerum: togam ue pexam.
Seu tres uel puto quattuor ue libras.
Sextus protinus ille fœnerator
Quem nostis ueterem meum sodalem
Ne quid forte petam: timet cauetque.
Et secum: sic ut audiam: susurrat.
Septem milia debeo secundo:
Phœbo quattuor: undecim phileto.
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis.
Durum est sexte negare: cum rogeris.
Quanto durius antequam rogeris. 45

Ad Glyptum.

Quæ tibi non stabat præcisa est mẽtula glypte:
Demens cum ferro quid tibi? gallus eras.

Mi seu. Sextus amicus Martiali erat fœnerator: & quoniã dubitabat ne aliqd Martialis poscerit: dicebat se debere multis. Togã pexã: duo gña togæ: altera rasa: altera pexa dicebat. potes & accipe togã pexã .i. rasã: sed nõ placet. magis placet ut toga pexa dicat uilli grossioris. Vnde pexati dicunt hic toga ĩduti. Libras: argẽti. Cauet: & ꝓpuidet Secũ: intra labia: sed ita susurrat ut possim audire. Phœbo: Phœbus libertus apud Tacitum: & Phœbus balnea habebat: ut apud Iuuenalẽ. hic alius erat.

Væ tibi. Glyptus noie ficto significat succisũ. hic fecerat se sacerdotẽ Cybelis amputata mẽtula. Cultro samio. i. testa: nã sacerdotes Cybelis eo cultro utebant: nã si alio usi fuissent pnicioſũ erat: núc poeta dicit cultrũ illũ fictũ ferrũ: quoniã culter nõ fit temere: nisi ex ferro: & hoc fecit Clyptus postea q̃ desiit arrigere. Quæ nõ stabat. i. quæ nõ arrigebat. Gallus eras. quia non poteras arrigere: & iccirco castratus.

Lorida. In Neuolũ aũaꝛ: q ueſtes patiebaſ: quas multas habebaſ: tineis cõſumi potius q̃ amico unã uellet donare. Hybla: eſt urbs ſiciliæ quæ poſtea dicta Megara cõdita a Doriẽſibus: auctores Thucidides: & Strabo: & itẽ mõs ubi thimi flores uarii ſũt & multi: quos đpaſtæ apes mel optimũ cõficiũt. Præla: appellat prælaea uela & tabulas q̃bus ueſtes præſſe tenẽtur a ſimilitudine præli uinarii. alibiđẽ. Breue uer. i. uernos flores cito interituros. Tua uellera. i. tuas ueſtes. Totã tribũ. i. oẽs q̃ ſunt ĩ tribu: nõ ſolũ unũ amicũ. Létus ſpectas. i. ſine miſeratione. Léti. n. dicũtur ſpectare quãdo nõ mouentur ad miſerationẽ uel iracũdiam. Propertius: Hoſtib⁹ eueniant lenta puella meis. Létitudo eſt uacuitas iræ: quæ græci ζ̔ερηϭι dicunt: ſed Gelius nõ putauit poſſe dici latĩe. Hyemem. i. frigus. Frigora trita. i. tritarum lacerñarum. Fraudare: ut adimas duas ueſtes: Fraudare non te ſed tineas.

Quantum renuit: dictũ per interpoſitionem: quaſi Mart. eſſet dicturus. fraudare te: & ꝓpterea iam renueret Neuolus dicit non fraudare te: ſed tineas a quibus tuæ ueſtes corroduntur. Duobus pannis: id ẽ lacerna & toga: nam his duabus utebantur Romani: præterq̃ in ludis. Auguſtus dedit negocium ædilibus: ne quem in circo paterentur conſiſtere niſi togatũ depoſitis lacernis.

Vbdola. Mœcha dabat pueris: quos maritus prædicabat: & hæc erat Theleſina: de qua infra: Vxorẽ nolo Theleſinam ducere. Conchæ citheriacæ: dicuntur uenereæ: & Veneri dicantur: & non a loco accipias cithera: quoniam Venus e ſpũma maris nata concha uecta eſt ad littus. Venus apud Papinium. Digna fuit noſtra conſidere cõcha: & duæ illæ cõchæ quæ tenuerunt nauem plenam uentis: quæ mittebatur a Periandro e dicto ut nobiliors mares caſtrarentur: dicatæ fuere apud Veneré gnidiam: Concha igitur citheriaca: non a loco dicta: ſed uenerea. Propertius: Inda cauis aurum mittit formica metallis: & uenit e rubro concha ericina mari. Leuior. i. politior cõchis. Ouidius: Leuior aſſiduo detritis æquore conchis. Irrumare: nõ tractum eſt a rima ſed a ruma: qđ ſignificat mãmillã. Vnde agni dicuntur ſubrumari quando rumas lingunt: auctor Pompeius. Eſt autem mentula tanq̃ mamillam ori inſerere.

OPONEM. Optat pauca in ocio in loco etiam ruſticano contemnens urbana ædificia. Caupo: uenditor uini: Tabulam: & calculos luſorios.

Paucos libellos: ſed ut eligam id eſt electos diu. Leuem politum & ſero uirum: ut ſupra uel etiam ĩ bitunto oppido uiliſſimo apuliæ. Habe: fruere. Thermæ neronianæ

46

In Neuolum.

Florida per uarios ut pingitur hybla colores:
Cum breue ſicaniæ uer populantur apes:
Sic tua ſuppoſitis perlucet præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſintheſibus.
Atque unam ueſtire tribum tua uellera poſſũt:
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hyemem ſuccincti lentus amici.
Proh ſcelus: & lateris frigora tuta times.
Quantum erat ifœlix pannis fraudare duobus.
Non metuas mortem neuole: ſed tineas.

47

In Gallum.

Subdola famoſæ moneo fuge retia mœchæ
Leuior o conchis galle citheriacis.
Confidis natibus: non eſt pædico maritus.
Quæ faciat duo ſunt: irrumat: aut futuit.

48

Ad Ruffum.

Coponem: laniumque balneumque
Tonſorem tabulamque calculoſque
Et paucos: ſed ut eligam libellos:
Vnum non nimium rudem ſodalem:
Et grandem puerum diuque leuem.
Et caram puero meo puellam.
Hæc præſta mihi ruffe uel bitontis:
Et thermas tibi habe neronianas.

erant: ī maxima admiratione. i. habe tibi ædificia urbana quæ alii exoptāt. Papinius: Fas ſit cōponere magnis. Parua neroniana nec q mō lotus in unda. Hic itex ſuadere neget. Erant īquā hæc præſertim ī admiratione. Sequēs epigramma eſt clarum.

Vod. In Leſbiā iocat: quæ aquā bibebat & fellabat. Nō peccas. i. nō erras qa tu fellas & polluis ora ideo recte facis ſi potas aquā. Qua parte opus: quia opus ē ut bibas & obluas os quo fellas.

Nus. Carpit Hylum qui uitio animi cum pauperrimus eſſet & ſolum denarium haberet: eū pædiconi dabat.

Hunc piſtor: quia non emis panem. Caupo: qa non emis uinum. Sed aufert tibi ſi quis habebit magnum penem: Nā ius pædicari.

Ouit. Spatale meretrix erat: habebat mammas tantæ magnitudinis ut duæ puellæ uiderentur. propterea Daſius magiſter balneorum iuſſit ſoluere pro tribus. Laudat Daſius q ſciuerit numerare eos qui in balneo erāt: nam qs Spatale ſola eſſet: duabus māmis duarum locū occupabat.

Pro tribus: nam Spatale & duæ eius mammæ trium locū occupabant: riſus eſt q una p tribus ſoluerit ꝓpter māmas.

Is fieri. Maximus libertus fuit Phartenii ad qué non inanis fuerit coniectura: ſi intellexeris hoc ſcriptum. Is iactabat ſe uelle liberum fieri cum tamen neſciret diſcedere ab aulicis: & faſta platino docet poeta quomodo poſſit liber fieri ſi animum ſcilicet compoſuerit ad frugalitatem q̄ uiuat cōtentus. Hac ratione: hoc pacto. Nolis. i. ſi nolis alienā cœnā captare. Veienta na uina: de fece uini rubelli intelligit: de qua ſupra dictū é. Domat ſitim. i. ſi aſpernaris phalernum. Chryſendeta: uaſa aurea. Cinnæ miſeri: qūi hoc genere ambitus cruciat.

Toga noſtra: tali quali ego ſum indutus: id eſt uili. Vincitur: domatur: hoc eſt ſi potes uili ſcorto eſſe contentus & non ſectari ſtolatas mulieres. Non tectus: nam pauperes habēt tecta uilliſſima: & humilia quæ curui ītrāt. Partho: duæ erāt tribus apud parthos: quarū altera affinium: altera magorū dicebatur: qui ut ſcribit Appianus libertatem populis promittebant: ſeruitutemque ꝓpulſaturos morte. Inde fiebat ut nullo fœdere eorum pax ſanciri poſſet: nemini enim ſeruire patiebantur:

De Theleſina.

Vxorem nolo theleſinam ducere quare?
Mœcha eſt: ſed pueris dat theleſina: uolo.

In Leſbiam.

Quod fellas & aquam potas: nil leſbia peccas.
Qua tibi parte opus eſt: leſbia ſumis aquam:

In Hilum.

Vnus ſæpe tibi tota denarius arca
Cum ſit & hic culo tritior hyle tuo:
Non tamen hūc piſtor: nō auferet hūc tibi copo:
Sed ſi quis nimio pene ſuperbus erit.
Infœlix uenter ſpectat conuiuia culi.
Et ſemper miſer hic eſurit: ille uorat.

De Spatale.

Nouit loturos daſius: numerare popoſcit
Mammoſam Spatalem: pro tribus illa dedit.

In Maximum:

Vis fieri liber: mentiris maxime: non uis.
Sed fieri ſi uis: hac ratione potes:
Liber eris cœnare foris: ſi maxime nolis:
Veientana tuam ſi domat uua ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta cymæ:
Contentus noſtra ſi potes eſſe toga.
Si plebeia uenus gemino tibi uincitur aſſe.
Si tua non rectus tecta ſubire potes.
Hæc tibi ſi uis eſt ſi mentis tanta poteſtas.
Liberior partho uiuere rege potes

Vid de te. In Linū: qui cū draūcos ſequeret: uxor dedit puerꝝ ſpadonē cuſtodē: ne poſſet ab eo pædicari .Satis ꝓbauit.i.oſtēdit. Certis īdiciis.i.ueris & apertis argumēntis. Naſuti dicuntur qui habent iudiciū & aſtutiam. Malignius: quia dedit ſpadonē nō bene mentulatū: qualem cupis. Alibi quoque eundem fellare ait: Pædicatur oros: fellat Lyus.

Is te ſexte. Sextus communi familiaritatis conſuetudine uixerat cum Martiale, nūc nihil dabat: aut ſi quid dabat: dabat ſportulā: & tantū quantū diuites ſolebāt clientibꝰ ſuis dare: ait poeta ſibi ī aīo fuiſſe amare Sextū. i. æquali fœdere & amicitia eius rebus uti: nunc cū ſportulā tantū accipiat: facturū qđ iubet Sextus q̄ nō amari uelle uidebat: ſed coli. Vis coli: uis me tibi eſſe clientē. Volebā amare.i. uolebā amice uiuere tecum. Si te colo.i.ſi ero cliēs. Non amabo: nō proſequar te amore: quum nil des niſi qđ cliēti datur.

Entibꝰ: Galle tua Vxor dicit eſſe auara: & ſpoliare ꝓ uiñciā: ſed mēdacia ſunt: quia ſolet dare.ſ.coitū. Nā dare abſolute mō p̄ciū dicit: mō coitū: hic coitū: qđ urbane dictū quū ad liberalitatem muneris uideatur referre.

Ic. In Saufellū: quē paulo poſt nominabat eodem ferme argumento. Is comitatu ſella & inſignibꝰ conductis ēt fœnore ſe patronū agebat. Secat media ſepta.i.hic amethyſtinatsu: q̄ ābulat ꝓ media ſepta: quæ erāt ī cāpo martio: uel medios cancellos: q̄ ſunt circa buſelia. Vagis greſſibus.i.te mere inābulās. Publius: meus mihi nō placet ut ītelligas Publiū habuiſſe multos lacernatos ſecū: ſed multas lacernas ueſtes. Codrus Cremitiꝰ: fuit hiſtoricꝰ: de quo Sueto. ī Auguſto: debes hic aliū Codrū accipe: Alpha: id ē prīceps penullatorū: qui multas penulas habebat. Penula: ueſtis qua & ſerui & cliētes utebantur aduerſus nymbos. alibi: Aut meus ante oēs Codrꝰ haberet equū. Togatꝰ grex .i. grex anteābulonū. nā toga īdumētū erat anteābulōis. Capillatꝰ.i. grex ſuoꝝ: qđ Iuue. apte diſtīguit: Reſpicit hoc ꝑmū q̄ litigat an tibi ſui Sint comites: an te poſt ſella togati Ante pedes. Recens: noua ſella. Linteis.i. loris: nam ſella lora & lintea habebat. Inuenalis: Conducit ſellam puluinar. Oppignerauit annulum īſigne equeſtre: ut illud Iuuenalis. Poſt cuncta nouiſſimus exit annulus. Claudii: fœneratoris.

Exatus. Pexati dicūtur toga pexa īduti qua utebant hyeme uilo denſiore: ꝓpterea lanæ hiſtriæ & liburnæ. ut Pli. ſcribit: cū potiꝰ ſint ſimiles pilis: q̄ lanæ nō ſūt aptæ pexis

In Linum.

Quid de tè line ſuſpicetur uxor:
Et qua parte uelit pudiciorem
Certis indiciis ſatis probauit.
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem.
Nil naſutius hac: maligniuſque eſt.

Ad Sextum.

Vis te ſexte coli: uolebam amare.
Parendum eſt tibi: quod iubes coleris.
Sed ſi te colo ſexte non amabo:

De uxore Galli.

Gentibus i libycis uxor tua galle male audit
Immodicæ fedo crimine auariciæ.
Sed mera narrantur mendacia: non ſolet illa
Accipere omnino: quid ſolet ergo dare.

In Fictum diuitem.

Hic quem uidetis greſſibus uagis lentum
Amethiſtinatus media qui ſecat ſepta:
Quem non lacernis publius meus uincit:
Non ipſe codrus alpha penulatorum:
Quem grex rogatus ſequitur & capillatus.
Recenſque ſella linteiſque loriſque.
Oppignerauit ad modo claudi menſam:
Vix octo nummis annulum unde cœnaret.

In Zoilum.

Pexatus pulchre rides mea zoile trita.

uestib⁹. Pexatus.i.tu hñs uestas pexas. Mea sũt: q̃uas uero tu hes cõduxisti a fœneratoꝝ.

Ica uocor. Domitianus ædificauit cœnationem auream auctore Eusebio: quam a paruitate micam appellauit. In laudem pricipis hortatur poeta conuiuas ad risum & unguentum ex relaxatione: quoniam ipse deus.i. Domitianus delitias parauerat tanq̃ uiuere iuberet uerbũ est'in fine epigrammatis dememinisse: hoc est obliuisci. Ita habet codex uetustissimus: cũ manu librariorũ hactenus legerim meminisse neque me hoc of fẽdit nouũ uerbũ apud Marti alẽ: quũ do micenũ sit: & mul ta quæ ipe fixit. Ait si legis te meminisse quod placet: ita le ges ut illud Persii: Viue mẽor leti: fugit hora: hoc qđ loquor ide ẽ: & illđ Virgilii: Mors aũt uellés uiuite ait uenio. Mica uocor: loquit cœnatio. Tho lum Cæsaris.i. ædes cæsareas.

Ex me: cum me uides: uides tholũ cæsaream. Frange to rum.i. accumbæ: nã torus le ctus erat apud antiquos a tor no: ut placet Varroni quoniã ĩ prõptu erar. Sternebant ergo tori qui frãgebant hoc est cõfundebant: cũ sederẽt discũ bentes. Cape rosas: quia ĩ cõ uiuiis erant sparsi rosis. Nar do.i. unguẽto nardino: qđ idẽ appellabat foliatũ. Meminis se mortis: id est dare operam uoluptati q̃ diu potes: cũ cito sis moriturus.

Xorem. Hylus puer ha bebat rem cũ uxore tri bũni: quod eo licentius cepe rat agere: quoniã nuper fuerat lata lex a Domitiano: ne ma res castrarentur: sed fiebãt spa dones: ut essent ĩ delitiis. Ar mati tribuni: Tribunus enim armatus est. Supplicium: pu erile.i. pædicationẽ. Ve tibi dum ludis.i. dum temere agis & ludis quia castraberis. Nõ licet: lata lege a Domitiano: qua mares castrari ,phibuit: de hac lege Papi. ĩ Earino & apđ Trãquil. Quod facis: nec licet mœchari: Nã Domitianus tulit legẽ ne liceret mœchari. Suetonius auctor: nam adulteria compescuit: Ita & Hylus carpitur qui spe pædicatiõis erat adulter: ut alibi de Thelesina: & duæ domitiani leges enarrantur.

Vm tibi. Hoc dictũ in maledicũ: q̃ cũ esset iuuenis & fellaret: postea ĩ tantã fellatio nis libidinem uenerat: ut mortuis non parceret: affectus tedio fellationis: maledice bat omnibus. Vernarent male.i. pulularent & cum primum cœpisti sentire libidinem. Meruit.i. potuit tandem assequi fastidia uispilonũ. Tedia carnificis .i. poscebas dam ñatos: reiectus a uespilionibus. Vteris ore aliter: quia nõ fellas sed maledicis. Rubigi ne: idest liũore. Quodcunque datur nomen: maledicis & bonis & malis. Sequens epi gramma est clarum.

Sunt hæc trita quidem zoile: sed mea sunt.

De Cœnatione micæ.

Mica uocor: quid sim cernis cœnatio parua.
Ex me cæsareum prospicis ecce tholum.
Frange toros: pete uina: rosas cape: tigere nardo.
Ipse iubet mortis te meminisse deus

In Hylum.

Vxorem armati futuis puer hyle tribuni
Supplicium tantum dum puerile times.
Ve tibi dum ludis: castrabere: iam mihi dices
Non licet hoc: quid tu quod facis: hyle licet?

In Maledicum.

Cum tibi uernarent dubia lanugine malæ:
Lambebat medios improba lingua uiros.
Postquam triste caput fastidia uespilionum:
Et miseri meruit tædia carnificis:
Vteris ore aliter: nimiaque rubigine captus
Adlatras nomen: quod tibi cũque datum est.
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua.
Nam cum fellaret: purior illa fuit.

In Labianum.

Quod pectus: qđ crura tibi: qđ brachia uellis.
Quod cincta est breuibus mẽtula tõsa pilis.
Hoc præstas labiane tuæ: quis nescit amicæ.

Ola tibi. Milichus ſexcenta ſextertia q̄uæ ſola: habeat dedit Ledæ meretrici: q̄uis eā nō amaret. Mart. i eo docet qd ſit luxuria: nā īquit ſi eſſes diues: & tātū ediſſes meretrici: quā amares eſſet luxuria: nūc dicis te nō amare: & hæc eſt luxuria. ſ. nō amare: omīo cū dederis. c. ſeſtertia: quaſi uelit oſtendere luxuriā eſſe extremū qnddā: nō magis ī effū dēdis diuitiis a liquo affectu: ſed ét cū eas effundas nō tāgi aliqua uoluptate. Tulit: abſtulit. Redempta: cōducta. Si diues amares tanti. i. ſi ꝓpter amoré diues tātū dares. Hæc quoque luxuria: cum dederis diuitias: & eam non ames.

Cui præſtas culum quem labiene pilas?

In Melichum.

Sola tibi fuerant ſeſtertia meliche centum
Q uæ tulit e ſacra læda redempta uia.
Meliche luxuria eſt: ſi tanti diues amaris.
Non amo iam dices: hæc mage luxuria eſt

In Taurum.

Dum modo cauſidicū: dū te modo rhetora fīgis:
Et non decernis taure: quid eſſe uelis:
Peleos. & priami tranſit: uel neſtoris ætas:
Et fuerat ſerum iam tibi deſinere:
Incipe tres uno perierunt rhetores anno:
Si quid habes animi: ſi quid in arte uales:
Si ſchola damnatur: fora litibus omnia feruent
Ipſe poteſt fieri marſia cauſidicus.
Eia age rūpe moras: quo te ſpectabimus uſque?
Dum quid ſis dubitas: iam potes eſſe nihil.

In Saleranum.

Cur triſtiorem cernimus ſaleranum?
An cauſa leuis eſt? extulit inquis uxorem.
O grande fati crimen: o grauem caſum.
Illa illa diues mortua eſt ſecundilla:
Centena deties quæ tibi dedit dotis.
Nollem: accidiſſet hoc tibi ſalerane.

In Lalagem.

Vnus de toto peccauerat orba comarum
Annulus: incerta non bene fixus acu.

Vm modo. Taurus ité fuit præter hunc de quo ſcripſit Mart. temporib⁹ Neronis: cuius abnepté Statiliam Meſſalinā duxit princeps uxorem. hic dicebat ſe multa facturum. Fingis: cōponis & inſtruis te ad cās agendas. Pelias frater Nelei patris Neſtoris fuit. Pelias alter patruus laſonis: de quo hic ſentit. Iā ti bi deſinere: id eſt tam diu dubitaſti quid eſſes ut ſi hactenꝰ exercuiſſes aliquam artem: & iam nunc deſineres: ſerum uideretur. non modo ſerum eſt ad incipiendum: ſed ad deſinédum. Si quid animi: ingenii.

Si ſchola dānatur: ſi nō uis ꝓfiteri. Marſia: q cū cōtendit uincitur: tractum a fabula. Is Marſia: qui ſemp uincit ī cauſidicis. Iam potes eſſe nihil: deliberādo qs ſis conſumpſiſti ætatem omnem: & iam nō es aptus alicui arti.

Vr. Saleranus erat auarus cui mortua uxor erat: & plorabat. Extulit: ad funꝰ. Secūdilla ab ordīe nomé: duxit: ut apud Iuuenalé Quintillus Grāde crimē fati. i. grādis culpa mortis. gaudebat ſaleranꝰ. morte nxoris: q̄uis dolēr uideretur: & cum bene optare uideatur Martialis imprecatur. Nam optat uiuam uxorem ad uerſus uotum mariti: qui mortua lætabatur: erat enim locupletatus.

Nus: Tanta erat inſolentia mulierum: ut cum deformes eſſent adhiberentque ancillas quæ crines componerent offenſæ dum ſe in ſpeculo inſpicerent uel naſo: ut Iuuenalis ait: uel aliquo alio frontis uitio pulſarent ancillas. totus hic locus apud Iuuenalem eſt illic Taurea: hic Lalage ponitur: illic Pſecas: hic Plecuſa: Imprecatur in ſolentiæ mulieris aptum ſupplicium: ut eſt ī fine. Annulus: cincinus: ita apud Iuuenalem. Altior hic quare cincinus. Peccauerat: non erat in ordine. Non bene fixus: ſuſtentatus. Incerta acu: extra locum poſita: nam acu utebantur. In diſtichis Fiat acu tortas ſuſtineatque comas.

Lalage:nomen mulieris fictum: quod prius usurpauit Horatius. significat autē loquā cem. Hoc facinus.i.hunc errorem. Plecusa:nomē ancillæ fuit una inter ministras Dia næ:ut est ī metarmophosi Ouidii dicta a pleco: quod ē plico. Comis sectis.i.laceratis. Iuuenalis:Laceratis ipsa capillis Nuda humero psecas infœlix. Tristis capillos: non est culpa capillorum. Salamandra:animal est figura lacerti:cuius ore uomitur sanies lactei coloris:quæ omni parte corporis pilos decutit si fuerit admota.dixit autem notæ:nota & macula coloris inficiat:quo niā non modo decutiunt pili: sed etiā suppositā cutis ī macu las uitiligīnis mutatur:auctor Plinius. Sæua nouacula: cul ter tonsorius est. Nouacula sæua:ut dolorē incutiat. Di gna:speculo fiat imago tuo.i. ut fiat digna uerberib⁹: nā spe culo ipso pulsauerat ancillam. Id genus pulsationis in risu erat apud antiquos. Iuuena lis:Præbebis uertice raso.Pul sandum quādoque caput.

Vod te.In olum quē pus salutauerat dñm: & po stea salutauerat noīe proprio.

Cōtumacē:superbū. Rede mi pilea.i. redemi libertatē: nā manumissi raso capite sume bant pilea. Sarcinis redemi:q bus scilicet contētus. Viuo li ber:quasi dicat cōtentus meis sarcinis nō indigeo domino: sed uiuo liber. Qui se nō ha bet.i.qui non potest imperare animo suo. Quod concupis cunt domini & reges:id est di uites:nā diuites ampliores cu piunt opes. Si potes non ha bere seruū.i.si potes esse cōté tus nullo ministerio serui po teris carere domino. Namq uult diuitias habet dominū: & assentando seruit:ut habe at diuitias.

Nuitum. Classicus uole bat uideri inuitus cœna re foris. Apitius:quod tu a gis & Apitius agebat:non est recens exemplum.M.Apitius de quo plura ī Silium dixi mus nepotum:id est guloforum omnium altissimus gurges fuit. Is cum audiuisset grā diores caricas nasci in libya nauigauit illuc:sed cum falsum deprehendisset: detestatus li byam: & libycos: iussit gubernatorem soluere e portu ita ut libyam amplius cernere nō posset.hic primus indicauit linguam phœnicopteri esse optimi saporis. Cogor: ab ami cis īquit Classicus respōdet Mart. uerū est cogitur & Selius qa libido uestra cogit uos.

Hoc facinus lalage:speculo quod uiderat:ulta
Et cecidit sectis icta fleguſa comis.
Desine iam lalage tristes ornare capillos:
Tangat & insanum nulla puella caput.
Hoc salamādra notet:uel sæua nouacula nudet.
Vt digna speculo fiat imago tua.

In Posthumum.

Occurris quocūque loco mihi pusthume clamas
Protinus:& pria est hæc tua uox :quid agis:
Hoc si me decies una conueneris hora
Dicis:habes puto tu posthume nil:qđ agas.

Ad Olum.

Quod te nomine iam tuo saluto
Quem regem & dominum prius uocabam
Ne me dixeris esse contumacem.
Totis pilea sarcinis redemi
Reges & dominos habere debet:
Qui se non habet:atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Seruum si potes ole non habere:
Et regem potes ole non habere.

In Classicum.

Inuitum cœnare foris te classice dicis:
Si non mentiris classice dispeream:
Ipse quoque ad cœnam gaudebat apitius ire:
Cum cœnaret erat tristior ille domi.
Si tamen inuitus uadis:cur classice uadis:
Cogor agis:uerum est: cogitur & Selius.

Attedius Melior temporibus Domitiani tantæ elegantiæ fuit ī mensa: ut nitidus meruerit appellari. Papinia. Stat quæ pspicuas nitidi melioris opacet Arbor aquas. Recta cœna dicebatur suo ordine & apparatu ad differentiam sportulæ: nam hæc opponunt recta cœna: & sportula: ut apud Suetoniū reppies. Grandia uerba: nega quia dicebas te ire inuitum. Vires: id est si tanta est tui animi potestas ut possis tibi ipsi imperare: ut alibi exposuimus: Non scribat laberi uirum pūtabo.

En rogat ad cœnam melior te classice rectam
Grandia uerba ubi sunt? si uir es: ecce nega.

In Cotilum. 70

Non uis in solio prius lauari
Q uenquam cotile: causa quæ nisi hæc est:
Vndis ne fouearis irrumatis?
Te primus licet ābluas: necesse est
Ante hic mentula q̄ caput lauetur.

Ad Cecilianum. 71

Candidius nihil est te ceciliane: notaui
Si quando ex nostris dísticha pauca legis.
Protinus aut marsi recitas: aut scripta catulli.
Hæc mihi das tanquam deteriora legas:
Vt collata magis placeant mea: credimus illud.
Malo tamen recites ceciliane tua.

In Posthumum. 72

Hesterna factum narratur posthume cœna:
Q uod nollem: quis enī talia facta probet?
Os tibi præcisum: quantum non ipse latinus
Vilia panniculi percutit ora sono.
Q uodq; magis mirū ē: auctorē criminis huius
Cecilium tota rumor in urbe sonat.
Esse negat factum: uis hoc me credere: credo.
Q uid? quod habet testes posthume cecilius.

In Lyrim 73

Q uod faciat uult scire lyris: quod sobria fellat.

In Saufellum. 74

Cinctum togatis post & inde saufellum.

On. Acusat imprudentiā Cotili qui ne cōtaminaret aquis contaminatis ablutione mentularum: nolebat quéq̄ ante se lauari: cū tamē ante ipse mentulā lauaret: erant que aquæ irrumatæ: quib⁹ lauabat: nā iis mentulā lauerat.

Foueris: lauaris. Irrumatis cōtaminatis aquis ablutione mentularum: nam irrumare é mentulam ori alterius inferre: quod in aquas facere uidebatur quibus mentulam lauabat. Licet: quāuis te primum abluas. i. quāuis te primū abluas: tamen necesse est mentulā prius demittas in solium: id é uas aquarum plenū: in quo se loturi ad umbilicum usque obruti aquis stabant. Ita igitur prius inguina lauabantur q̄ caput. unde aquæ anteq̄ abluerēt caput erāt mentula irrūatæ.

Andidius nihil est: id est nihil est alienius ab inuidia. ironia est. Deteriora: carmina mea. Tua: quia nihil scribis: ita inuidū eludit.

Fsterna, Verecundis: & tanq̄ alienis uerbis accusat Posthumum q̄ fellauerit Cecilium abutens ambiguitate uerbi: nā præcidere est incidere & lacerare ut supra: Præcisa est tibi mentula Glypte: & præcidere est pædicare: tractū a præciso: nā præcisū & omasū sunt duo intestina auctore Marcello. Qui fellat: uidet præcidere. i. pædicare os alterius. O Posthume narrat os tibi fuisse præcisū. i. te fellasse cū subābiguitate uerbi uideat ītelligere os fuisse tibi īcisū. Tāto sono: pstat ī metahpora. Pāniculi: mīmi. Ceciliū: grande & hispidū. Quod mirū: quasi dicat mixt est quū iā seueræ frontis sit eū esse fellatorē. hoc dicit quū aliud uideat intelligere. Habet testes: ambiguū est: ītelligit enim testiculos. q. d. potuit præcidere os & irrumare: cū uideat discrere p testimoniis. Ita & illud Virgi. Magis ista testibus agetur.

Inctum. In Saufellū quē suppresso nomine supius etiā notauit. Is cōducta sardonice ut ait Iuuenalis agebat. Plinius meminit Materni ī epistolis. Cīctū: circundatū.

circum quia habebat anteãbulones tanta turba cinctus é q̃ta Regulus cauſidicus. Is enĩ obtinebat magnũ nomẽ: qua æmulatione Plinius nõ nihil ſcribit liuide. Deducere eſt e domo in foꝝ comitari. Reducere e foro domũ. Reũ tonſũ: cum effecit ut aliquis reus liberaret̃ qui tondebat̃ liberatus. Ad alta tẽpla: & uadit ad ꝓſoluẽda uota. Nũq̃ ſit tuus. i. habeas tãtum comitatũ qui cõductus eſt. Fuſiculenus: & Fauentinus nomina ſunt fœneratorum erãt comites & togati: q.d. fœnore iſtam turbam alit.

Erbera. In leoné qui cum mãſuefactus uideret̃ repẽte ad feritatem reuerſus duos pueros q uertebãt glebas harenæ diſcerpſit: apte exclamat ĩ hunc Martialis. Securi magiſtri: nihil metuentis. Ferre: æquo animo. Dedicit: exuit tãta feritas eſt ei reuerſa: quãta non debuit eſſe feris ex ſiluis libycis. Sanguineã harenã. i. theatrũ cruentatũ cæde ferarũ. Martia harena: romanorũ theatrũ i quo multi ſolent necari. A lupa noſtra: quæ nõ mõ pepercit Rõulo & Remo: ſed nutriuit: Loquit̃ de fera quæ aluit Rõulũ & Remũ eiꝰ imago ænea cũ puer iſerat ĩ cõitio Plu. & Pli. auctores ſũt.

Rgenti. Nnonulli codices hñt Iſſe: ut ſit ꝓpriũ nom̃ qđ nõ diſplicet. ſéſus é: Mariꝰ collebat̃ ab amico: q nihil tam̃ dabat: & ipſe hæreditaté Marii captabat: moriens Marius rebus iam omnibus diſtributis: addidit in extrema parte teſtamenti ſe relinquere. vi. libras argenti huic amico: quod negatũ cum mane eſſet: poeta iocat̃ in captatorem Marii: & ait eum non debere iraſci: nã plus accipit: q̃ dederit: Nihil inquit dabas mario: Marius dedit tibi uerba. Iocatur ex uerbis quæ opponit. Nihil dare: & dare uerba: nam cum idem ſit: tamen dare uerba: uidetur eſſe aliquid ſi uocem audias non ſenſum.

Oſconi. Coſconium carpit qui non ratione ſed numero ſenſebat uerſus: & epigrãmata uel longa uel breuia: docetque poeta multorum uerſuum epigramma: ſi bene compoſitum ſit nõ poſſe uideri longum: ſed diſticha Coſconii male compoſita eſſe longa. Vtilis ungendis axibus: quia uiã quãcũque putabis eſſe longam: & ita ualde unges rotas & axes in uia breui: ut ſpatium celerius ſuperes. Plinius de quodam emplaſtro: Antiqui maxime axibus uehiculorum perungendis ad faciliorem circũactum rotarum utebant̃: Sic ſi tu iudicabis epigrammata eſſe longa multitudine carminum: ita breuem uiam putabis eſſe longam. Hac ratione: qua tu cenſes epigrammata mea eſſe longa. Ita dices coloſſum eſſe longum: qui longus eſſe non poteſt cum habeat proportionẽ ſuam.

Quanta reduci regulus ſolet turba:
Ad alta tonſum templa cum reum miſit
Materne cernis inuidere nolito.
Comitatus iſte ſit precor tuus nunquam:
Hos illi amicos & greges togatorum
Ruriculemus præſtat & fauentinus

De Leone. 75

Verbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri
Inſertamque pati blandus in ora manum:
Dedicit pacem ſubito feritate reuerſa:
Quanta nec in libycis debuit eſſe iugis:
Nam duo de tenera iuuenilia corpora turba
Sanguineam raſtris quæ renouabat humũ.
Sæuus & infœlix furiali dente peremit.
Martia non uidit maius harena nefas:
Exclamare libet crudelis perfide prædo.
A noſtra pueris parcere diſce lupa.

De mario. 76

Argenti libras marius tibi quinque reliquit:
Cui nihil ipſe dabas: is tibi uerba dedit.

In Coſconium. 77

Coſconi qui longa pntas epigrammata noſtra
Vtilis unguendis aſſibus eſſe potes.
Hac tu credideris longun ratione coloſſum:

Puer Bruti: pulcherrimus fuit sed exiguæ statūræ: ūt nō debeat uideri paruus: cū habe ret suoꝝ membroꝝ suā ꝓportionē. In distichis: Gloria tam parui nō est obscura sigilli: Istius pueri Brutus amator erat. Plinius: Appollodorus puerꝝ fecit quē amādo Brutus philippēsis cognomine suo illustrauit. Duplex pagina. i. paginæ habent unū epigrāma Marsus & Pedo duabꝰ paginis unū tātū opꝰ absoluūt: an hoc dicit: qđ placet: q̄ q̄uis dua bus paginis inserant uaria epigrāmata: tamē adeo recte cōponūt suauitate multa epigrā mata: unum iudicari possint.

Et puerum bruti dixeris esse breuem.
Disce quod ignoras: marsi doctique pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt lōga: quibus nil ē quod demere possis.
Sed tu cosconi districha longa facis.

Ad Cecilianum.

Aestiuo serues ubi piscem tempore quæris.
In thermis serua ceciliane tuis.

In Nasicam.

Inuitas tunc me cum scis nasica uocatum:
Excusatum habeas me rogo: cœno domi.

De Fannio.

Hostem cum fugeret: se fanniuſ ipse peremit.
Hic rogo: non furor est: ne moriare: mori.

In Zoilum.

Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit:
Cum tamen hæc tua sit zoile sandapila.

Ad Ponticum.

Abscissa seruum fugias: quid pontice lingua?
Nescis tu populum: quod tacet ille: loqui.

In Seuum maritum.

Fœdasti miserum marite mœchum.
Et si qui fuerant prius queruntur.
Truncis naribus auribusque uultus:
Credis te satis esse uindicatum.
Erras: iste potest & irrumare.

De Sertorio.

Mollis erat faciliſque uiris pœantius heros:

Ignoras: nō aīaduertis epigrā mata in quibus nihil est super flui: nō debēt uideri longa: sed tua districha: qa hñt uerba ina nia & īcōposīta lōga eē uidēt.

Estiuo. Cecilianus ther- mas ædificauerat: quæ erant nullius caloris: in eas io cat poeta. In thermis tuis ser ua: quæ sunt frigidissime non mō hyeme: sed etiā æstate.

Nuitas. O nasica tu uo- cas me ad cœnā: cū scis me ab aliis uocatū tu non uis me uenire. Propterea non ege bas aliqua excusatione: uel ꝙ Mart. inuitet se cū dicat nō es se inuitatū: sed domi cœnare ut possit ire.

Ostem. Hoc nō magis di- ctū est ī Faniū q̄ in Cato- tonē Hannibalē: & Neronē: & multos: qui idem fecerūt. đ Fanio Cepione loquit: qui de prehensus in coniuratione ad uersꝰ Aug. sibi mortē cōscinit

Axior. Zoilus anplā lecti cā sibi confecerat. Maxīæ lecticæ dicebātur octophora: quibus delicati & maximi uiri utebant. hoc uerbū apud Ci- ceronē & Trāquillū ī Gallicu- la: qué scribit adeo delicate in cessisse nō nūq̄: ut octophoro ueherēt: aliæ lecticæ hexapho ra dicebātur: ꝙa sex seruis ue-

herent: de quo phiphrasticos Iuue. locutus cū ait: Cū iā sexta ceruice ferat. Hic atque īde patēs. Sādapila erat feretrū uilioꝝ tātūmodo cadaueꝝ: q̄uis legamꝰ Domitianū sa- dapila elatum fuisse: nā huiusmodi homines mortui apud poetā dicūt pauperes. s. & igni aui. & alibi: Nō debes fieri mortuus hexaphoro. & alibi: Vis sine febre mori. & alibi: Hoc rogo dic non est cinna perire cito. Sequens epigramma est clarum.

Oepasti. Ad eūdē mœchū mariti. Requirūt. n. se. i. ipsi reminiscunt: q̄uis ipse nō di cat. Vindicatū a libidīe uxoris liberatū uel ultū. Irrumare: nā uxor erat fellatrix.

Ollis. Sertorius siculus erat: Is līgebat cunnos. Martialis ait Philoctetem olim fuisse

pathicũ: quoniã Venus irata ob mortẽ Paridis eo prũritu & dedecoꝛ hominẽ affecit: ſed ueriſimile é Sertoriũ nõ iterfeciſſe Paridé amicũ Veneris: ueꝝ filiũ ipſũ Ericé: de quo tantũ Venus ſumat ſupplicii ut liñgat cunnos: nã Venus hoſtẽ ulciſciẽ turpis amoris deſiderio iniecto. Hereos pœnatius. i. Philoctetes filius Pœantis. Ouidus: Non te pœantia ples: Expoſitũ lenos mõ cũ crimíe haberet. Nõ tam mãſit ĩ lemno philoctetes: ſed cũ Hercule uenit ĩde ĩ Apuliã ubi cõdidit petiliã: & unde Appollodoro teſte miſit colonos ĩ ciciliã. Molis: pathicus.

Sic uita eſt. i. ſic ſũpſiſſe ſuppliciũ diciẽ. Erix: filius Veneris & Butæ. Ex hoc: Sertorio Videẽ credibille é. Ericé ĩterfe ctũ ab Sertorio: cũ ſumpſerit grauius ſuppliciũ Venus: ut lingat. ſ. cũnos: qđ turpius é: q̃ cinædũ: ut erat Philoctetes.

Imine. Cocta ĩ delitiis erat romanoꝝ eadé decocta dicebaẽ. refrigierabaẽ niuib9: ut gratior eſſet. Iuuenalis: Frigidior geticis petiẽ đcocta pruinis. hoc é qđ cõqueriẽ his uerbis Plinius: Ad frigidas potus uas petiẽ in nubila. i. in niues. Id fuit inuentũ Neronis propterea ipſe quaſi peculiari inué to carens ĩgemiſciẽ apud Trã quillum: Hæc eſt decocta Neronis: nunc erãt ſaturnalia mittebantur xeniã: id é hoſpitalia munera amicis: Martialis mittit colum niuarium: hoc epigrammate: colum niuarium erat ſaccus ex uimine panno ue unde uinum aut aqua decocta attenuabaẽ: ut eſſet frigidior. de hoc plura in diſtichis. Pli. Hi niues illi glatiem potant: pœnaſque montium in uoluptatem gulæ uertunt: ſeruaẽ algor æſtibus: & cogitaturque ut alienis menſibus. nix algeat: decoquunt alias: quas mox & illas hyemant. Tempore Saturni: in ſaturnalibus. Cuſtodia: tegimen. Clauſa ſepta: & compacta: leui uimine Toga raſa: æſtiuo tẽpore utebantur. Si quæris: cõuenires: hoc uas coctæ quod mittiẽ appellabatur colũ niuarium id eſt in quo depoſitis niuibus refrigerabatur decocta.

Vod nec. In palæmonẽ ſcribit. q ut lectores carminũ illecebris aliceret: uerſus magno labore cõponebat: & affectabat in his nouitaté numeroꝝ: nam mõ ſcribebat ſotadicũ carmen: modo inſerebat uerba græca: modo choliambum edebat ait poeta inſani eſſe hominis laborare in iocis: & quærere remotiores numeros: ut nouitatis uenere: et lepore delectet: ſe negligere huiuſcemodi laboré: neq̃ uelle quærere multitudinem lectorum tantis laboribus: & tam moroſa cura. Tam mal9: propterea malus poeta: q̃ non glorior. Carmine ſuppino: id eſt molli & eneruato. Sotadem cinædum: oratio cinædica originem habuit a Cleomaco pugile: qui in cinædi cuiuſdam & ancillæ: quæ a cinædo alebatur amorem incidit: cinædicoſque mores: & orationem é imitatus Sotades. Primus elaboruit hoc ſcribendi genus: poſtea Alexander ætolus ſed hi puratantum oratione: poſtea: Lyſias cantum adhibuit. Ennius hoc genus carminis uſurpauit ciprio boui merendum. dictum carmen a Sotade auctore. cinædum ea de cauſa quam diximus de Cleomacho. Supra hoc carminis genus cum poeta damnet urbaniter iocatur ſe ſcilicet nõ legere retro carmen cinædicum: alludens q̃ cum cinædicum ſit ante non debet legi. Cinædicum ſotadem: id eſt non utor eo carmine: quo Sotades auctor orationis cinædicæ uſus eſt.

Vulnera ſic paridis dicitur ultra uenus:
Cur lingat cunnum ſiculus ſertorius: hoc eſt:
Ex hoc occiſus ruffe uidetur eryx:

De præpoſteris donis.

Vimine clauſa leui niueæ cuſtodia coptæ
Hoc tibi ſaturni tempore munus erit.
Dona quod æſtate miſi tibi menſe decembri
Si quæris: raſam tu mihi mitte togam.

Ad Claſſicum.

Q uod nec carmine glorior ſupino:
Nec retro lego Sotadem cinædum:
Nuſquam græcula quod recantat echo:

Eccho græcula.i. uox græca inſerta:nam inſerebãt poetæ uerba græca carmini:ut maior eſſet lepos Id tãq̃ nimiũ molle reprehendit in Lucilio.Pitholeũ rhodius nõ ꝓbatur: q̃ ſæpius græculas uoces inſeruit:hoc agit Martialis:ſe raro & apte. Eccho græcula: id eſt reboatio & ꝓnunciatio græcula. Choliambon:i carmine iãbico magna é acerbitas: qualis uſus é Bibaculus infenſus i primis Catoni grãmatico. Archilochus eodé genere uſus é:poeta fuit excogitatũ a mollioribus poetis:ut diffracto eo rigore iambico alterum genus iſtitueret: qđ iambicũ erat:ſed fractũ: unde dictum eſt χωλιαμβόσ claudius iambus. Athis:ut alii ſentiunt nomẽ ꝓprium poetæ é: quod nuſq̃ rpperi: ſed ut puto Athis hic puer amat⁹ a Cibele:ponitur ꝓ molli & eneruato poeta:nam & ipſe molliſſimus fuit ſecti teſtib⁹: qđ alibi indicat Martialis:cũ ait: Et cõcubino mollior celeneo. de eodem carmine Perſius.Claudere ſic uerſũ didicit berecynthius aahis.Petauri: dict i agiles hoĩes a petãe quod eſt uolo: hi ꝓ circulos ſe immittunt: naſcunturque ſub delphine:ut Maternus ſcribit. Marcellus petauriſtas appellat.& alios eſ ſe putat:ſed Materni iterpretatio cum Martiale cõuenit.

Lada: curſor fuit Alexandri uelociſſimus. ſenſus eſt poeta:poſſum eſſe bonus poeta ét ſi non ſector numeros ſotadicos & choliambicos: quemadmodum Lada curſor omnino uelociſſimus erat etiam ſi non immiteret ſe ꝓ circulos: quod poterant agere petauri.de Lada ſcribit Solinus in colectaneis:& eiuſdé meminit Catul⁹

Nec dictat mihi luculentus athis:
Mollem debilitate galiambon.
Non ſum claſſice tam malus poeta.
Q uid ſi per graciles uias petauri
Inuitum iubeas ſubire ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas:
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina circulis palæmon.
Me raris iuuat auribus placere.

In Phœbum. 87

Dicis amore tui bellas ardere puellas:
Q ui faciem ſub aqua phœbe cacantis habes.

In Mamercum. 88

Nil recitas & uis mamerce poeta uideri:
Q uicquid uis eſto:dum modo nil recites.

In Gaurum. 89

Q uod nimio gaudes noctem producere uino
Ignoſco:uitium gaure catonis habes:
Carmina quod ſcribis muſis & apolline nullo
Laudari debes:hoc Ciceronis habes:
Q uod uomis antoni:quod luxuriaris apici:
Q uod fellas:uitium dic mihi cuius habes.

Ad Q uintilianum. 90

Q uintiliane uagæ moderator ſumme iuuentæ

Icis.Deridet phœbum:qui dicebat puellas ardere ſui amore:cum habeat hos nantis ſub aqua. locatur cum ardore & aqua: hic erat pallidus & turgidus.

Il.Mamercus male ſctibebat. Dũmõ nil recites.i. ne offendas nos tuis ineptiis.

Vod.Gaurus gaudebat ebrietate.Cato uticenſis:cuius uirtus:ut Horatius:nõ nunq̃ intaluit mero:q̃uis Plut.id uelit uideri accidiſſe non Cato.ebrietate: ſed magna negociorum cura. Nullo Apolline:id eſt nullis muſis.i. ſine gratia Apollinis & muſarꝝ. Hoc Ciceronis:qa male ſcribebat carmina. Antonius:accuſat a Cicerone ꝙ uomuerit i ſenatu multis uicib⁹. Luxuriaris:nã Apitius multas miriadas:ut græci ſcribũt luxu cõſumpſit. Quod fellas:quaſi dicat in multis aliis uitiis habes auctores:In fellatiõe qué habes:Ita iocat in turpé hominem.

Vntiliane moderator.Nam ut ipſe ſcripſit.xxiii.annos erudiendis iuuenibus impendit.docuit etiam nepotes Domitiani.primus Romæ mercedem publicã e fiſco accepit:ut ſcribit Euſebius. Vagæ:iuuentutis.

Romanæ togæ: nobilitatis: & iuuẽtutis. Propero uiuere pauper: q̃ ſpretis diuitiis ĩdulgeo animo. Nec utilis annis: inutiles annis dicũtur qui nullã partẽ annorũ ĩ uera uita .i. animi relaxatione & quiete ponunt. Nemo uiuere ſatis ꝓperat. i. adeo anni labunt̃ cito ut nõ poſſimus uideri nimiũ properaſ ad uerã uitam. i. quietem: quaſi dicat nemo poteſt reprehendi: q̃ nimium temporis uelit dare quieti. Imagines: maiorum qui aliquid præclari geſſerant collocabantur in atrio: ut apud Silium expoſuimus. Rudis herba: id eſt herba ſine ullo condimento: uel imparatus hortus. Verna ſeruus: id eſt habeã tantũmodo unde poſſim alere ſeruum.

Verna

Cõiunx: nõ doctiſſima: & Iuuenalis doctam cõiugem ſcribit moleſtam: Quæ uoluit palæmonis artem. Ita deſcripta eſt Epicuri uita: quam poeta maxime probat.

Gloria romanæ quintiliane togæ.
Viuere quod propero pauper nec inutilis annis
Da ueniam: properat uiuere nemo ſatis.
Differat hoc: patrios optat qui uincere cenſus:
Atriaque immodicis artat imaginibus.
Me focus & nigros non ĩdignantia fumos
Tecta iuuant: & fons uiuus: & hærba rudis.
Sit mihi uerna ſatur: ſit non doctiſſima coniunx
Sit nox cum ſomno: ſit ſine lite dies.

Erum. petit a Domitiano ius trium natorum: quod qui habebant: cum aliquid populo uiritim diuidebãtur his dabatur portio pro tribus liberis alendis. In lege agraria teſtatur hoc Appianus. Hoc ius inſtitutum eſt in monumẽtũ: & laudem auctore Dionyſio trium oratorum: qui tergemini pugnauerunt aduerſus Curacios albanos pro imperio romano. Claudius etiam dedit mulieribus ius quattuor natorum. Quo ſoſpite: id eſt ſano & ſaluo. Fortuna uetat: quia non habebat tres filios. Credar: quia non erat. & Pli. ſcribit ſe a cõpetitore ſuperatum: q̃ ille ius trium natorum haberet præter alia ornamenta: nã qui id ius habebant anteponebantur carentibus liberis.

Ad Cæſa. Do. 9 1
Rerum certa ſalus terrarum gloria Cæſar:
Soſpite quo magnos credimus eſſe deos.
Si feſtinatis totiens tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos.
Quod fortuna uetat fieri: permitte uideri
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc ſi diſplicui fuerint ſolatia nobis.
Hæc fuerint nobis præmia: ſi placui.

Atorum. O uxor iam ualebis: id ẽ diſcedes. Munus domini non debet perire: quia debeo eſſe cõtentus manere Cæſaris: & non debeo quærere amplius liberos.

Lus pudoris: id ẽ ſi in medium non uenit.

Ad Vxorem. 9 2
Natorum mihi ius trium roganti
Muſarũ precium dedit mearum
Solus qui poterat: ualebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum: 9 3
Primus ubi eſt inquis: cum ſit liber iſte ſecũdus,
Quid faciam: ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mauis regule primum
Vnum de titulo tollere iota potes.

M. Valerii Martialis liber tertius.

Oc Tibi quicquid: id é Ion. Tedio urbis diſceſſerat Martialis in galliam ciſalpinâ: unde hunc librũ mittit: nam q̃ ait ſecũdo uerſu: Gallia romanæ nomine dicta togæ: ego de gallia ciſalpina ĩtelligo ob tertiũ epigrãma ex quo ſatis dicitur inde mitti librũ. Primũ lectorẽ alloquit̃: & indicat ubi liber ſit cõpoſitus: neque ſe mirari ait ſi fortaſſe plus placeat ſuperior: qui compoſitus fuerat in urbe quoniam quæ domi naſcuntur gratiora ſunt externis Romanæ togæ: alludit ad galliam togatãquæ ab ancone incipit: cũ ut̃ puto uelit indicare galliam ciſalpinam Romanæ: tu legis hunc: nam hunc mittebat librum ĩ urbẽ. Liber uerna.i. natus domi ĩ urbe. Vincere gallum.i. qui mittit̃ ex gallia. Vincere: gratia ſuperare.

Vius. Alloquitur librũ: & hortatur eũ ut ſibi paret patronum aduerſus obtrectatores: & laudat Fauſtinum. Cuius uis fieri munus .i. cui uis mitti. Imitatio Catulli: Cui dono lepidum nouum libellum. Vindicem parare.i. defenſorem. Tegas cordillas: hi uerſus ſunt apud Perſium aliis numeris: Scumbros metuẽtia carmina nec th⁹. Cordillæ idem piſces ſunt qui thĩni: nã thinni ſimul ac nati ſũt matrẽ ſequuntur autumno redeuntes ex ponto in magnũ mare cordilæ dicunt̃: cũ ſe ĩmiſcerĩt cẽo pelanides. τηλοσ. n. latine cenum poſt annũ appellãt̃ thĩni. Cordillas: piſciculos. Papyro madida: nã negletæ papyri ĩ hũc uſum adhibebant̃ ſiue ſcriptæ eſſẽt damnatis carminibus ſiue nõ ſcriptæ: ſed tũc erat illud genus papyri: quod emporeticũ dicitur deprauata dictione apud Pliniũ amphoreticum. Cucullus: tegmen thuris & piperis uenditi. Fauſtini: alibi meminit. Sapiſti: optimum cepiſti conſilium. Cedro: oleo cedrino quod ſeruabat chartas. Luxurieris: id eſt luxurioſe orneris umbilicis pictis. Index: titulus. Coccum mittebat gallia præcipuum: licet Piſidia & aliæ prouinciæ mitterent̃: unde ueſtes coccineæ fiebant præcipuo colore & ingenti precio. Illo uindice: patrono Fauſtino. Probum: probũ poſuit pro ſeueriſſimo caſtigatore: nam. M. V. probus emẽdandis libris ſoli nec ulli alii grammatices parti deditus: reliquit non mediocrem ſiluam obſeruationũ ſermonis ãtiq.

Omam: Alloquitur librum. Duæ erant uiæ æmiliæ: altera quæ flamminiam excipiebat: de qua hic loquitur: Altera quam ſtrauit Scaurus per Piſas & lunam in ſabatios uſque.

Ad Lectorem de libro Gallicano. 1

Oc tibi quicquid id eſt: lõginquis mittit ab oris.
Gallia romanæ nomie dicta togæ.
Hũc legis: & laudas librũ fortaſſe priorem.
Illa uel hæc mea ſunt quæ meliora putas.
Plus ſane placeat: domina qui natus in urbe eſt.
Debet enim gallum uincere uerna liber.

Ad Librum ſuum. 2

Cuius uis fieri libelle munus:
Feſtina tibi uindicem parare:
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordilas madida tegas papyro:
Vel thuris piperiſque ſis cucullus:
Fauſtini fugis in ſinum: ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus
Et frontes gemino decens honore.
Pictis luxurieris umbilicis.
Et te purpura delicata uelet.
Et cocco rubeat ſuperbus index.
Illo uindice nec probum timeto.

Ad Librum ſuum. 3

Romam uade liber. ſi ueneris unde requiret:

Forum Cornelii:mutato nomine nũc imola dicitur. Fatere multa.i.nimis multa pau cis uerbis. Vanæ togæ:uel uariæ:quia ut ſcribit ĩter togatos ãbulabat .i. inter anteãbu lones: ex quo nihil accipiebat qđ eſſet libero homine dignũ:& ꝓpterea togã uagam ua nam dixit:uel uanæ togæ Romanoꝝ togatoꝝ:qa uani & nulli⁹ emoluméti erant ĩ cliẽ tes:placet prior ſententia. Exierat poeta:id eſt quoniam erat poeta exiuit.Cũ cytharœ dus erit redibit:qa cytharœdi ĩ precio ſũt Romæ nõ poetæ. Ita figũrate tꝑa ſua notat.

Is cõmendari: Ad librum iterũ. Annus multis ſa tis eris:hoſpites dicunt amici externi ꝓpterea ait tu non eris Iulio amicus externus ſed po pularis & ex ipſa urbe. Nom in meo ore:quia ſæpe eũ cele bro carminibus meis. Primi ĩ limine tecti: domus noſtræ: quia uicinus erat Iulius Mar tiali. Daphnis græce: latine laurũ.Martialis lauros habuit uicinas ad porticũ uipſanã:qđ dixit: At mea uipſanas ſpectãt cœnacula lauros:ꝓpterea uici num hominé qui domui ſuæ lauretum illic olim habebat fi cto nomine appellat daphini dem.Daphinis præterea olim fuit Mercurii & Nymphæ fili us qui & ipſe ita é appellatus: quoniã in ſilua lauroꝝ in Sici lia eſſet natus.Is amiſit oculos cum ebrius immemor minaꝝ nymphæ ſi cum aliqua alia ré haberet:regis filiã ſtupraſſet.

Hos pariter:Iuliũ & uxorẽ.

Ormoſam: In mulierem: quæ rugas medicaminib⁹ celabat uultus:corpus defor me lauabat. faciebat hoc ut formoſa uideretur:cum tamẽ ipſum corpus ꝓderet facié eſ ſe deformẽ. Lædis: aquas la uando. Deam:aquarũ. Ape ri:detegẽ faciem. Nigro me dicamine:ut uideamus an ſis formoſa. Aut tunicata laua: ne corpus quod cernimus nõ formoſum doceat faciem eſſe deformem.

Aemiliæ dices de regione uiæ.
Si quibus in terris :qua ſimus in urbe rogabit:
Cornelí referas me licet eſſe foro.
Cur abſim quæret breuiter:tu multa fatere:
Non poterat uanæ tædia ferre togæ.
Quando uenit dicet:tu reſpondeto poeta:
Exierat:ueniet cũ citharœdus erit.

Ad Eundem. 4

Vis comendari ſine me curſurus in urbem.
Parue liber multis:an ſatis unus erit?
Vnus erit:mihi crede ſatis:cui non eris hoſpes:
Iulius:aſſiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas:primique in limine tecti:
Quos tenui daphrus:nunc tenet ille lares:
Eſt illi cõiunx:quæ te manibuſque ſinuque
Excipiet:tu uel ſi puluerulentus eas.
Hos tu ſeu pariter:ſiue hanc illum ue priorem
Videris:hoc dices:Marcus auere iubet.
Hoc ſatis eſt.alios commendat epiſtola:peccat
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis:

Conſilium Deformi. 5

Formoſam faciem nigro medicamine uelas:
Sed non formoſo corpore lædis aquas:
Ipſam crede deam uerbis tibi dicere noſtris:
Aut aperi faciem:aut tunicata laua.

Ad Marcellinum. 6

Lux tibi poſt idus numeratur tertia maias:
Marcelline tuis bis celebranda ſacris:
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit iocundæ munera uitæ:

Vx tibi: Marcellinus die natali patris depoſuit primam barbam:ait Martialis dupli cem eẽ cãm celebrandi diei:quod eo & pater natus ſit.& filius depoſuerit primã bar bam lanuginem:nam lanugo hæc deponebatur magna celebritate conuiuiorum & lu dorum:& indicium erat uitæ initæ uirilis ætatis. Hæc prima:hoc die natus é pater tu us. Libat:id eſt decidit:quia depoſuiſti primam barbam.

Ille dies: licet dederit iocũdam uitam patri: q̃uia eo natũs est: nuñq̃uã præstitit amplio q̃ quod reddit te uirum. Vel patri: accipe absolute ut dicat: nullus pater plus accipit ab eodem die: ut & natalem suum celebret & depositam filii lanuginem.

Entum. Domitianus sportulas sustulit: dabantur autem centum quadrantes pro sportula his: q una lauabantur: quod supra indicauit: Dat baiana mihi lætus Martialis & insultans diuitibus: qui exigua sportula & interdum cibo comites conducebãt: ait eos nõ debere amplius spe rare comites exiguo cibo: sed esse recto & legitimo salario.

Elixus: decoctis aqs balneo rum. O fames amicorum: id est o diuites qui cogebatis a- micos esurire tenui sportula.

Quid cogitatis regis superbi .i. diuitis: ut supra: Tumido- que anteambulo regi. Stro- phaꝝ: potes legere: id est alĩ torum: quasi dicat amplius nõ datur cibi ĩ sportulã: quod nõ placet. lege strophaꝝ: nã stro- phæ p̃stigiæ & occultæ frau- des sunt: ut appellet sportellã strophas: quasi rem fallacem: & cuius dulcedie multi decep- ti tẽpus frustra terebant. Plini us in epistolis hoc uerbo utit: Hic ĩquit dixi strophas facis. & alibi Martialis: Iam stropha talis abit.

Haida: Cum luscã & de- formem possit amare: Ip se non habet duos oculos: nã cæcus est.

Onstituit: Philomusus ꝓdigus erat & a patre ac cipiebat duo milia sigulis mẽ- sibus ne cõsumeret hæredita tem una prodigalitate. postea pater moriens cõstituit hære dẽ: & non reliquit duo milia ĩ toto asse: ergo pater exhæreda uit: quia nõ dabit amplius sin- gulis mensibus duo milia per omnes dies quoad uixit uel ex hæredauit: quia tantũ dedit: ut nihil moriẽs relinquere po tuerit quod placet. Egestas

Plus nunquam patri præstitit illa dies.

De Sportula. 7

Centum miselli iam ualete quadrantes
Anteambulonis congiarium lassi
Q uos diuidebat balneator elixus.
Q uid cogitatis o fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserũt.
Nihil strofarum est: iam salarium dandum est.

In Q uintum. 8

Thaida quintus amat quã thaida thaida? luscã.
Vnum oculum thais non habet: ille duos.

In Cinnam. 9

Versiculos in me narratur scribere cinna:
Non scribit cuius carmina nemo legit.

In Philomusum. 10

Constituit philomuse pater tibi milia bina:
Menstrua: per quæ omnes præstitit illa dies.
Luxuriam premeret cum crastina semp egestas:
Et uitiis essent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:
Exhæredauit te phelomuse pater.

Ad Q uintum. 11

Si tua nec thais nec lusca est quinte puella:
Cur in te factum distichon esse putas?
Sed simile est aliquid: pro laide thaida dixit:
Dic mihi quid simile est thais & hermione?
Tu tamen es qnintus. mutemus nomen amãtis:
Si non uult quintus thaida sextus amet.

In Fabullum. 12

Vnguentum fateor bonum dedisti.
Conuiuis here: sed nihil scidisti:

cras tina. i. cũ uno die tantũ cõsumeres ut in sequẽti nihil supereset. Exasse: tota hæredi tate ĩ qua nõ erant duo milia: pater exhæredauit: quia nõ dabit amplius duo milia singu lis mẽsib⁹ ut dabat: sed quũ minus illa daret: tũc te exhæredabat: qa nihil inde superfuit.

Nguẽtũ: Corpus mortuoꝝ lauabaẽ. Ennius: Corpusque lauant frigẽtis & ungũt: tũ Fabull⁹ accepat cõuiuas: ut ungeréẽ ut moris erat. Sed nihil scidisti: ad cõedẽdũ.

Salsa:perfaceta est. Mortuus:quia mortui unguntur & non comedunt.
Vm:Crudus significat cibum non coctum: crudus item significat hominem qui bene non cõcoxit.In hoc iocat Martialis accusat auaritiam Næuiæ. Parcis:abstines ab apro. Rũpis:laceras. Hoc pacto:non apponẽdo aliquid. Nnnq̃ ero sic crudus.i.nunq̃ accidet ut bene non concoxerim nihil edendo.locatur in hoc uerbo crudus.
Lus credit:Credere est mutuo dare pecuniam.Cicero:Per amicos tuos qui ei credidissent. Credere itẽ est habere fidẽ.locat in hoc Martialis.

Credit mutuat. fallit lectorẽ ambiguitate uerbi:lector acceperat credere pro dare pecunias mutuo Martialis accepat credere ꝓ. adhibere fidem.nã cæcus qui amat multũ credit.
Cum sit tã pauꝑ quomodo? interrogatio ẽ quomodo mutuet?respondet Cæcus amat: iccirco multum aliis credit.

As:Prouerbiũ erat apud antiquos in eũ qui rem tẽtaret & supra uires: Teneto te intra pelliculã. hoc usurpat Horatius in sermonibꝰ:& nũc dicit a Nartiale ĩ cerdonẽ aptissime.nã cerdo ad tantas peruenerat opes ut gladiatoriũ munus ederet in theatro de quo alibi: Frange miser calamos & rumpe thalia libellos: Si dare sutori calceꝰ ista potest. Cerdones:a lucro dicti:nã κέρδος apud græcos:lucrũ apud nos significat. Regulæ:princeps sutorũ. Sica.i. gladius: Gladiatoꝛ:ipsi gladiatores. Corio tuo.i. pelle tua. Ludere: dare gladiatores. In tua pelicula:id est intra tuã artem.Iuuenalis: Quõdam hicornicines & municipales:harenæ perpetui comitens:notæque per oppida buccæ. Munera nunc edunt:& cætera.

Res salsa est bene olere:& esurire.
Q ui non cœnat:& ungitur fabulle
Hic uere mihi mortuus uidetur.

In Næuiam. 13

Dum non uis leporẽ dũ non uis carpere mulum
Et plusquam patri næuia parcis apro:
Accusas rumpisque coquũ:tanquã omnia cruda:
Attulerit:nunquam sic ego crudus ero.

De Tutio. 14

Romam petebat exuritor Tutius:
Profectus ex hispania.
Occurrit illi sportularum fabulla:
Aponte rediit miluio.

De Codro. 15

Plus credit nemo quam tota codrus in urbe:
Cum sit tam pauper:quomodo cæcus amat?

In Cerdonem. 16

Das gladiatores sutorum regule cerdo:
Q uodque tibi tribuit subula:sica rapit:
Ebrius es nec enim faceres id sobrius unquam:
Vt uelles corio ludere cerdo tuo.
Lusisti.satis est:sed te:mihi crede:memento:
Nunc in pelliculla cerdo tenere tua.

In Sabidium. 17

Circunlata diu mensis scriblita secundis:
Vrebat nimio sæua calore manus.

Ircunlata:Dictio hæc deprauata est in nouis codicibus omni exꝑe:ĩ uetustissimis nõ omnino:nã uetusti codices sic habẽt scribitita: qđ ita emẽdandũ censeo scriblita.nam scriblita auctore Varrone in menipea:Est genus cibi liquidoris. Varro: Impone in scrupea scriblitam.hoc magis placet q̃ aut intrita:aut scorptita: quoniam ut mihi uidetur uoces sunt:altera inusitata altera non conueniens:neque si sequimur elementa uetustiorum codicum in hoc uerbo apte coagmentari possunt: tamen si placet sorptita é poculũ sorbile & cibus sorbilis.In Sabidiũ scribit fellatorẽ: & male olentem cuius flatu scriblita allata mensis malũ cœpit odorẽ:a scriblita fit scriblitare: quod est infirmis & nulantibus gressibꝰ insistere. Secundis mensis:id est inter bellaria. Circũlata diu:quia calebat. Vrebat manus: conuiuarum ita ut noñ posset tangi.

Merda fuit: propter anhelitum Sabidii fellatoris male oluit ut merda. Antiquus codex ut dixi ita habet Circulata diu mensis scriblita secundis. Sed qui male emendarunt inuerterut p scriblita uel forptita uel intrita scribentes. His commentariis alioꝝ ineptias dissimulaui: quod licuit ubique. Nam neque tam damno libenter aliena q̃ mea omnibus probare studeo: cuius consilii adhuc me non pœnituit quauis lacessitum scriblita legendum existimo. Nam scriblita: quod ex antiquis codicibus facile apparet est placentæ genus: quod docet Cato his uerbis in re rustica: Scriblitam sic facito in balteo tractes caseu: Ad eundē modum facito uti placētā sine mele: coquito que Ita leges: Circunlata diu mensis scriblita secundis.

Sed magis ardebat sabidi gula: protinus ergo:
Sufflauit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit: digitosque admittere uisa ē:
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In Maximum.

Perfrixisse tuas questa ē præfatio fauces.
Cum te excusaris maxime quid recitas?

De Vipera in ore ursæ.

Proxima centenis ostenditur ursa columnis
Exornant Fictæ qua platonana feræ.
Huius dum patulos alludens tentat hiatus:
Pulcher hylas: teneram mersit i ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore:
Viuebatque anima deteriore fera.
Non sensit puer esse dolos: nisi dente recepto:
Dum perit: o facinus ausa quod ursa fuit.

De Canio.

Dic musa quid agat canius meus ruffus?
Vtrum ne chartis tradit ille uicturis
Legenda temporum acta claudianorum?
An quæ neroni falsus astruit scriptor.
An æmulatur improbi iocos phædri
Lasciuus eligis: an seuerus herois.
An in cothurnis horridus sophocleis.

Erfrixisse: Idem sensus ē uerboꝝ Catonis in Albinum scribentē historiā: nā Albinus se excusauit: qđ græcus homo scriberet latinā historiam: maluisti inquit deprecari culpam q̃ ea carere.

Perfrixisse: nimio frigore factas raucas. Iuuenalis: Et si perfrixt bene cantas. hic malus erat recitator.

Roxima: Platanon locus erat platanis consitus: ut daphnon lauris. hic erat iuxta porticum uipsanam: habebat feras marmoreas miro sculptas artificio cum puer nup manū imisisset ī os ursæ marmoreæ illic delitescentis uiperæ morsu periit. Columnis cē tenis. i. porticus uipsanæ. Fictæ: feræ marmoreæ. Mersit: immisit. Tentat: palpando experitur. In cæco ore: id est intra os latebat. Viuebat: ducebat spiritum. Anima deteriore. i. flatu & spiritu uenenato. O facinus: simul deplorat necem pueri & uitam feræ marmoreæ admiratur. Falsa: quia non erat marmorea ut uidebatur. falsa res ē quod uidet. q. d. erat uipera cum uideretur ursa.

Ic musa: De Canio: & in eum iocatur qui nulla alia re magis occupatus erat q̃ risu: de quo supra: Cepit maxime pana qui solebat. Chartis uicturis: id est immortalitati. Tempora claudianorum: id est Claudii & eiꝰ maiorum. hanc historiam scripsit Plinius: sed non extat. Falsus scriptor: an laudat ea quæ nonnulli scriptores adulantes Neroni laudarint. hæc duo interrogauit: quoniam & Neronis: & Claudii memoria inuisa erat Domitiano. Aemulatur: imitando in numeros ducit. Phedrus eximiæ formæ a Platone introducitur in eo dialogo qui ita inscribitur: ubi longa oratione & Phedri uerbis de amoribus disputatur. Lasciuus Canius: id est lasciuiens in elegis. An seuerus: scribit ne heroico carmine: an uersatur horridus in cothurnis sophocleis: id est in tragico carmine.

Schola poetarum:locus ubi poetæ recitabant. Lepore attico:id eſt attica puritate & elegantia. Hinc:a ſchola poetaꝝ. Terit porticum:deambulat ne in porticu. An carpit ſpatia.i.an deambulat in porticu argonautaꝝ ī campo martio:an rurſus:quia ſæpe illuc accedebat. Tepentes buxos.i.inter buxetū.i.deambulat ne ī porticu Europæ. Titi thermis:nā Titus thermas cōſtruxerat:an lauat in thermis agrippæ. Tigillini īpudici: nā p̄ īpudicitiā Tigillinus multa a Nerone ē cōſecut⁹:quē ad oē corrupat. Iſpe obſcuris parentib⁹ fœda pueritia turpi ſenecta apd aqs ſinueſſanas periit iuſſu Othonis muliebriter:nam ſecuit fauces ñouacula. Tulli & Lucani:duorum fratrū:de quib⁹ ſupra:Si lucane tibi uel ſi tibi tulle darent.

Pollionis quartū:Quartum nom̄ propriū loci amœni ē ad quartū lapidē. Iam:æſtiuo tēpore. Nauiculat.i.nauigat: nā nauiculari ē ocioſa ciba uchi.

Ridet: ita ante notat: Cepit maxime pana q̄ ſolebat.Ita ſuſpenſū hactenus lectorē in riſū p̄uocat.

Roſcriptū: Antiū Reſtionē p̄ſcriptū famulus: quē ipſe in cōpedib⁹ & fronte notatum ſecutus ē fugientē: aliis ſuis diripientib⁹ bona domini.Is collocatum dominū īloco abdito aluit:Senē in quē īciderat interemit: cōiecitq; eī rogū ardentē:oſtendit his qui uenerant ad Reſtionē capiēdū illic ardere. Proſcriptū:Reſtionē. Inuidia.i.infamia dñi:qd fuerit ſuatus ab eo ſeruo:quē ipſe habebat in compedibus: quem frōte ſignauerat. hiſtoria eſt apud Macrobium.

Ederas:Apitius habebat ſeptem milia.ſex cōſumpſerat luxu: & cum adhuc centum ſupereſſent uerit⁹ ne poſſet explere:gulam ea pecunia

An occioſus in ſchola poetarum:
Lepore tinctos attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit porticum terit templi.
An ſpatia carpit lentus argonautarum
An delicatæ ſole rurſus europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos.
Sedet.ambulat ue liber acribus curis.
Titi ne thermis an lauatur agrippæ.
An impudici balneo tigillini.
An rure tulli fruitur atque lucani?
An polionis dulce currit ad quartum:
An æſtuantes iam profectus ad baias.
Piger lucrino nauiculatur in ſtagno:
Vis ſcire quid agat canius tuus:ridet.

Iu Crudelem Dominum. 21

Proſcriptum famulus ſeruauit fronte notatus:
Non fuit hæc domini uita:ſed inuidia.

De Apitio. 22

Dederas apici bis tricenties uentri:
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum
Hoc tu grauatus ne famem & ſitim ferres.
Summa uenenum potione duxiſti.
Nil eſt apici tibi guloſius factum.

In Inuitatorem. 23

Omnia cum retro pueris obſonia tradas:
Cur non menſa tibi ponitur a pedibus.

uenenum bibit:quod fortaſſe a multis poterat laudari tanquā fortiter feciſſet: ad quod Martialis ait:nihil potuiſſe fieri guloſius. nā cum cæteri uncta ſectentur propter gulā: ipſe quod plus ē bibit uenenum gulæ cauſa. Tu grauatus:quod ſolū ſcilicet centum ſupereſſent: ut tanquā. Ferres famem & ſitim:id eſt tanquam laborares fame & ſiti bibiſti uenenum.

Mnia:In eum qui obſonia appoſita conuiuis retro porrigebat pueris:ſi īquit Martialis in animo tibi eſt retro porrigere obſonia:debes & menſam parare pueris non nobis. A pedibus:lecti ubi diſcumbunt pueri:Serui enim ad pedes diſcunbebant. alibi retro flexus ad pedū turbā.i.ad ſuos.& alibi: Ad pedes īplet lagœnā.i.exmēſa ſuorum.

Ite nocens: Erat aruſpex: qũi uolebat immolare caprum Baccho: ſed qũoniam carnes hirci fetent niſi caſtretur: Iuſſit ut ruſticus reſecaret teſtes capri: Apparuit hernia aruſpicis: ruſticus eã reſecauit. Stabat ut mactaret: & placebat deo. Roſa: corroſa uitæ. Aruſpex tuſcus: qui e tuſcia uenerat:: nam e tuſcia uenerat aruſpicina. Teter odor eſt. i. nocens odor hirco⁊. Hernia: pellis teſticulo⁊. Iuuenalis: Quibus incendi frigidus æuo Laomedõtis & Neſtoris hernia poſſit. Aras: uirides e ceſpite: Ruſtic⁹ ſecuit herniam aruſpicis: putauit hũc eſſe ritum ſacrorum.

I tẽperari: locat in Sabineũ rhetorẽ: qui tantum uentum emittebat podice: ut poſſit refrigerarĩ balnea calidiſſima. Iulianus amabat balnea tepida.

Rædia: In candidum qui nihil dabat amicis: & uolebat oĩa ſolus habere: de quo ſupra eſt cõqueſtus: Candide κοινοφιλων: ſed non habebat uxorẽ ſolus: cui inſultat hoc epigrãmate. Solus habes. i. nihil ex iis das amicis: ſed ſolus omnib⁹ tuis rebus uteris p̃ter uxorem. Iuuenalis: Gentis uitio nunq̃ partit amicũ ſolus habes. Myrrina: uaſa mittebantur ab oriente: & a nõnullis locis parthorum: ſed præcipua ex acarnania erãt diſtincta maculis: nõnulli dixerũt myrrinũ eſſe humorẽ cõcretũ ſub terra: unde hæc uaſa ducebantur. Maſſica. i. falernũ. Cecuba opima. i. uina opimiana.

Vnq̃: idem ferme ſenſus eſt ſuperioris epigrãmatis: Inuitas nullũ niſi cũ quo cotta lauaris. Reuocas: ad cœnã. Inuitas alios. i. draucos. Mihi nõ é cor: decipit lectorẽ: nã uidet dicere mihi non é cor: hoc é prudẽtia: quia te iuito: cũ ĩtelligat non é anim⁹ ad te pædicandum. Nec tibi pudor: fallit itẽ lectorẽ: uidet enĩ dicere: quia me nõ iuitas: at intelligit quia uis pædicari.

Vricula: In neſtorẽ fellatorẽ: qui cũ garriret ĩ auricula Marii male olebat auricula propter grauẽ odorẽ Neſtoris. alibi eodẽ ſenſu de ampulla uñguẽti ĩ cũnilingũ: q cũ eã olfeciſſet: dixit poeta factam eſſe garrum.

De Tuſco haruſpice. 24

Vite nocens roſa ſtabat moriturus ad aras:
Hircus: bacche tuis uictima grata ſacris.
Quem tuſcus mactare deo cũ uellet haruſpex:
Dixerat agreſti forte rudique uiro.
Vt cito teſticulos & acuta falce ſecaret:
Teter ut immundæ carnis abire odor.
Ipſe ſuper uirides aras luctantia pronus:
Dũ reſecat cultro colla: premitque manu.
Ingens iratis apparuit hernia ſacris.
Occupat hanc ferro ruſticus: atque ſecat.
Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus:
Talibus & fibris numina priſca colli.
Sic mõ qui tuſcus fueras: nũc gallus haruſpex:
Dum iugulas hircum: factus es ipſe caper.

Ad Fauſtinum. 29

Si temperari balneum cupis feruens
Fauſtine: quod uix iulianus intraret:
Rogo lauet uti rhetorem ſebineum
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. 26

Prædia ſolus habes: & ſolus candide nummos:
Aurea ſolus habes myrrina ſolus habes.
Maſſica ſolus habes: & opimi cecuba ſolus:
Et cor ſolus habes: ſolus & ingenium.
Omnia ſolus habes: hoc me puto uelle negare:
Vxorem ſed habes candide cum populo.

In Gallum. 27

Nũquã me reuocas uenias cum ſæpe uocatus:
Ignoſco nullum ſi modo galle uocas..
Inuitas alios. uitium eſt utriuſque quod inquis:
Et mihi cor non eſt: & tibi galle pudor.

In Neſtorem. 28

Auriculam mario grauiter miraris olere:

As:In Zoilum ſcribit:qui ex ſeruili cõditione puenerat ad eq̃ueſtrẽ dignitatẽ. Saturne tibi:ĩ ſaturnalibus:ut Apollodorus ſcribit:Saturnus q toto anno fuerat ĩ cõpedib⁹ ſoluebat. Papini⁹ ĩ ſaturnalibus uocat ſaturnũ: Saturn⁹ mihi cõpede lex ſoluta: cũ Martialis uelit oſtẽdere Zoilũ fuiſſe ſeruũ:núc ĩ ſaturnalibus ſcribit diſtichon: quo ait Zoilũ dicare cõpedem Saturno:dedicat tibi has catenas. Cum gemina compede: quas appellat annulos priores:ſed núc habet annulos equeſtres:nã Zoilus ex ſeruo factus erat eques. At catenæ fuerãt ei fugitiuo priores annuli.Reoꝝ autẽ uincula quũ ſoluti eſſent & ſeruoꝝ dicabantur Saturno ea ratione qua ſupra dictũ de cõpedib⁹ Saturni.

Vnt tibi:In Ruffinũ qui ſcænis artibus & uili miniſterio puenerat ad ingentes diuitias & quaſi ſuæ cõditiõis oblitus amicos iam cepat aſpnari:monet Mart.eũ nõ oportere efferri diuitiis cũ amplio≠res Didymus ſpado & philomelus cytharœdus ſint conſecuti.q.d.& ſi diues ſit nõ tamẽ eius cõditionẽ ĩmutari & aboleri potuiſſue. Multa iugera: id eſt habes multos cãpos.

Vrbani.i.tuæ ædes occupaſunt multa iugera ſoli amplitudine ſua. cõtra Martialis de caſa ſua:Et caſa iugeribus nõ oneroſa ſuis. Numeroſæ arcæ plenæ.i.habes multos debitores obæratores. Aurea menſa.i.honeſta uaſis aureis. Didymus ſpado fuit: qui ſuppoſita aliis uxore ingentes diuitias eſt adeptus. Alibi:Si ſpado didymus & correſus nõ eſſet. Philomelus cytharœdus: nam φλιοσ amicum ſignificat:ἀέλοσ cantum. alibi latius meminit.

Tu facis hoc:garris neſtor in auriculam.

In Zoilum

Has cum gemina compede dedicat cathænas:
Saturne tibi zoilus:annulos priores.

Ad Ruffinum.

Sunt tibi confiteor diffuſi iugera campi:
Vrbanique tenent prædia multa lares.
Et ſeruit dominæ numeroſus debitor arcæ:
Suſtentatque tuas aurea menſa dapes.
Faſtidire tamen noli ruffine minores:
Plus habuit didymus.plus philõelus habet.

Ad Gargilianum.

Sportula nulla datur gratis conuiua recumbis:
Dic mihi quid romæ gargiliane facis?
Vnde tibi togula eſt:& fuſcæ penſio cellæ?
Vnde datur quadrans:unde uir es chiones?
Cum ratione licet dicas te uiuere ſumma:
Quod uiuis nulla cum ratione facis.

In Matriniam.

Non poſſum uetulam quereris matrina poſſũ:

Portula:Ad Gargilianũ:quem extrema inopia laborantem interrogat quomodo uiuat:quamuis inquit dicas te uiuere ſumma cũm ratione: tamen adeo inops es: ut uiuendi nullam rationẽ habeas. Nulla ſportula datur:quia ſublata eſt a Domitiano: nam Domitianus ſportulaꝝ uſum:ad rectas cœnas redegit. Tu recumbis coniuia: gratis:id eſt ſine ulla alia mercede:nam qui olim ſportulam accipiebant:nunc una cœnabãt cum diuitibus:ſed nulla alia mercede data. Vnde eſt togula:harum uſum ad rectas cœnas redegit:id eſt unde habes togulæ precium. Vnde es uir chiones:id eſt unde habes ut ſoluas coitum meretricis.Iuuenalis: Et dubitas alta chionem:deducere ſella. Licet dicas te uiuere cum ſumma ratione:id eſt moderatione. Intelligebat Gargilianus:quod uiuis:quia erat indignus uita in tanta inopia. Iocus eſt:nam ratio moderationem ſignifit:ut Gargilianus accipiebat: & cauſam:ut Martialis accipit. Nulla facis cum ratione:id eſt nullam habes uiuendi cauſam in tanta inopia:deberes potius mori.

On poſſum:In Matriniam decrepita ætate:quæ Martialem accuſabat.quod ſe uetulam non poſſet ſubagitare.

Non poſſum: concùmbere cum uetula: tù mortua es adeo extremæ ætatis es: ut mortua uidearis. Hecuba: ſi nondum erat canis: id eſt poſſum concumbere cum Hecuba antequam conuerſa foret in canem: & item cum Niobe: antequam in ſaxum: quaſi dicat: tu non anus es: ſed aut canis: aut ſaxum depoſita mulieris figura.

Rtis: Phidias ſculptor athenienſis claruit minoribus ſimulacris ſculpendis. Toreumata dicuntur uaſa ſculpta. laudantur piſces hoc diſticho ī uaſe ſculpto. Adde aquam natabūt: adeo bene ſūt ſculpti. & laudat præſtantiam ſculpturæ.

Et uetulam: ſed tu mortua: non uetula es.
Poſſum hecubā: poſſum nioben matrinia: ſed ſi:
Nondum erit illa canis: non erit illa lapis.

De Piſcibus ſculptis. 33

Artis phidiacæ toreuma clarum
Piſces aſpicis: adde aquam natabant.

In Fabianum. 34

Quod nouus & nup factus tibi peæſtat amicus
Hoc præſtare iubes me fabiane tibi.
Horridus ut primo ſemper te mane ſalutem
Per mediumque trahat me tua ſella lutum.
Laſſus ut in thermas decima uel ſerius hora:
Te ſequar: agrippæ cum lauer ipſe titi.
Hoc per triginta merui fabiane decembres:
Vt ſim tiro tuæ ſemper amicitiæ.
Hoc merui fabiane toga tritaque meaque:
Vt nondum credas me meruiſſe rudem.

In Iraſcentes amicos. 35

Iraſci tantum fœlices noſtis amici:
Non belle facitis: ſed iuuat hoc facere.

Ad Sextum. 36

Quæ te cauſa trahit: uel quæ fiducia romam:
Sexte? quid aut ſperas: aut petis inde: refer?
Cauſas inquis agam Cicerone diſertius ipſo:
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit ateſtinus cauſas & ciuis utrunque:
Noras: ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc ueniet: pangentur carmina nobis:
Audieris: dices eſſe maronis opus.

Væ te cauſa: Interrogat Sextū quare ueniat ī urbē: & oſtēdit bonū uirū nihil certi habere unde uiuat. Triplici foro: triplex.n. forū erat in urbe: latiū: romanum: & uetus. nec poteſt alludere ad tria fora dicēdi qbus oratores utuntur: nam ꝑor ſententia melior eſt & plane confirmata. Tuta neutri: hoc eſt neutri potuiſſet tuto credi penſio dom⁹: uel tota. i. neuter tantum habuit: ut totam penſionem ſoluere poſſet. Hinc: ex cauſis. Pangentur carmina: id eſt componam carmina.

Vod: Ad Fabianum: ami cum ueterem: quem & ſi iam diu coluerat: tamē non habebat mitiorem Præſtare hoc tibi. i. officia quæ exigis a nouo amico. Horridus: incultus: nā qui ꝑpabāt ad ſalutādum: non poterāt ſe colere. Iuuenalis: Ligulam dimittere.

Agrippæ. M. Agrippa habebat thermas. Thermis. Titi Veſpaſiani: quas celeriter extruxit. Per. xxx. decembres. i. xxx. annos. Vt ſemper tyro: id ē nouus miles. Toga mea trita & cōſumpta: & mea quā nunq̄ meruiſti. Meruiſſe rudem: tractū eſt a gladiatorib⁹: nam gladiatores ingraueſcente ætate rude donabant: ut apud Horatium in epiſtolis & Iuuenalem: qua rude accepta non cogebaut ampli⁹ pugnare: ſed publica alebantur pecunia. Senſus eſt putas me non demeruiſſe rudem: ut me alas ſine officio.

Raſci: Irato Fabiano ex ſuperiore epigrammate ait Martialis amicos diuites uel ſine cauſa ſolere iraſci pauperibus: non quia id ſit honeſtū: ſed quoniā utile ē: nihil. n. poſtea dāt. Fœlices diuites noſtis. i. tm̄ ſcitis iraſci. Iuuat hoc facere: quia nihil poſtea datis amicis: quibus eſtis irati.

Gelidis lacernis: id est tritis lacernis. Atria magna: magnorũ principũm. Ista res: colere atria. Certum est uiuere Romæ: id est decreui & constitui uiuere Romæ. Casu: fortuna & non certo instituto: nam boni uiri officium in precio non est: nec certum bono uiro præsidium est: sed malis. Mali igitur certo premio uiuũt: boni pendent ex casu: ut aliquid assequantur: nam bonarum artium nullum est certum præmium.

Vtua: Thelesinus magnus uolebat uideri cum diues ter quinquagena mutua dedisset: Martialis ait eum non esse magnũ uirum: q̃ det mutuo: sed esse magnũ q̃ restituat: quasi dicat plus esse q̃ a paupere ter quinquagena restituantur: q̃ q̃ dent̃ mutuo a diuite. Quod recipis: quia restituo diuiti. hinc nostra sentẽtia confirmat̃: ut pusilli a Martiale dicant̃ qui nihil dant amicis: Gaure pusillus homo es: nam hic uolebat magn⁹ uideri quia daret.

Omento: Lomẽtũ de farina fabæ hoc loco intelligo. De candido præterea medicamine quod ex argento fiebat lomentũ dicebatur. auctor est Pli. Polla hoc medicamine linebat uentrem: ut puella uideretur: potes inquit ex polire uentrẽ lomento: unde alii fortasse qui cunnilingi sũt allicĩ possunt ad cunnũ tuum lingendum. ego autẽ non uiscabo illic labra: nõ enim sum cunnilingus. de lomento ĩ distichis. Propterea consuluit Martialis: ut lomẽtum omittat. alibi idẽ ẽ sensus. Non linis labra mihi: hoc est nõ propterea ego illic admouebo labra ubi linerent̃ & uiscarent̃.

Ngenuam: Ait Martialis in puella optanda nõ iam habere rationem nobilitatis & conditionis q̃ formæ. & inquit: nõ tam opto puellam ingenuæ conditionis q̃ formæ: Ingenui dicuntur quorum maiores nõ seruiuerũt: nec ipsi. Ingenuam: id est ingenuæ conditionis. Libertina: libertinus dicitur qui habuit maiores seruos: ipse liber. & secundo loco opto libertinam: postero ancillã: sed serua utranque uincet & libertinam & ĩgenuam si fuerit pulchra ex epicuri sentẽtia est proxima uoluptate tangi: contempta inani laudis specie.

Igna tuo: Chion significat niuem: unde hæc mulier dicta est Chione: ait Martialis eãqdem esse Chionẽ: quia frigida est ut nix: sed non esse Chionẽ: quia nigra est & non candida ut nix: frigida scilicet in coitu: nam blanditias non habebat.

Insanis omnes gelidis quicunque lacernis:
Sunt tibi: nasones uirgiliosque uides.
Atria magna colam uix trẽs aut quattuor ista:
Rex aluit: pallet cætera turba famẽ.
Quid faciã suadẽs? nam certũ est uiuere romæ:
Si bonus es: casu uiuere sexte potes.

De Licori. 37

Iliaco similem puerum faustine magistro:
Lusca licoris amat: quam bene lusca uidet.

In Thelesinum. 38

Mutua quod nobis ter quinquaginta dedisti:
Ex opibus tantis: quas grauis arca premit.
Esse tibi magnus thelesine uideris amicus:
Tu magnus quod das: ĩmo ego: quod recipis.

In Pollam. 39

Lomẽto rugas uteri quod condere tantas:
Polla tibi uentrem non mihi labra linis.
Simpliciter pateat uitium fortasse pusillum:
Quod tegitur: maius creditur esse malum.

Qualem Puellam uelit. 40

Ingenuam malo: sed si tamen illa negetur:
Libertina mihi proxima conditio est.
Extremo est ancilla loco: sed uincet utranque:
Si facie nobis: hæc erit ingenua.

Ad Chionem 41

Digna tuo cur sis indignaque nomine: dicam:
Frigida es: & nigras es: non es: & es chione.

Nſerta: Mentor argẽto cælandō maxime claruit: ut Pliniūs. Iuuenalis: Rare ſine métore menſæ. i. ſine poculis mentoris. laudat artifex qui ſculpſit lacertā in popu lo argenteo. Inſerta. i. inſculpta phialæ. Pli. de ſtratonico ſculptore: Quique ſaty⁹ ī phia la grauatū ſomno collocauiſſe uerius q̄ cælaſſe dictus eſt ſtratonicus. Ducta: efficta. Vi uit: adeo bene ſculpta eſt. Et timetur argentum: quia tam bene ſculpta lacerta é: ut uiua uideatur: & nocitura.

De Lacerta cælata. 42

Inſerta phialæ mentoris manu ducta.
Lacerta uiuit & timetur argentum.

In Lentinum. 43

Mentiris iuuenem tinctis lentine capillis:
Tam ſubito coruus qui modo cygnus eras
Non omnis fallis: ſcit te proſerpina canum
Perſonam capiti detrahit illa tuo.

In Lygurinum. 44

Occurrit tibi nemo quod libenter
Quod quacunque uenis fuga eſt: & ingens
Circa te lygurine ſolitudo
Quod ſit ſcire cupis: nimis poeta es.
Hoc ualde uitium periculoſum eſt
Non tigris catulis citata raptis
Non dypſas medio peruſta ſole.
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos rogo quis ferat labores
Et ſtanti legis: & legis ſedenti.
Currenti legis: & legis cacanti.
In thermas fugio: ſonas ad aurem.
Piſcinam peto: non licet natare.
Ad cœnam propero: tenes euntem.
Ad cœnam uenio: fugas ſedentem.
Laſſus dormio: ſuſcitas iacentem.
Vis quantum facias mali uidere?
Vir iuſtus: probus: innocẽs timeris.

De Eodem. 45

Fugerit an mẽſas phœbus cœnamque thyeſtis:
Ignoro fugimus nos lygurine tuam.

Entiris: Licinus canus tinxerat capillos: ait Martialis eum quidẽ poſſe fallere aſpectum hominum: ſed non poſſe decipi ſenectutem: uel p ſerpinã: quæ exacta ætate detrahet medicamĩa illa nigra eius capiti. Ingenioſe medicamen illud poeta appellat laruam. Mentiris iuuenem: id ẽ ſimulas te eſſe iuuenem. Tã ſubito coruus: id eſt niger tanquam coruus. Perſonã: quã medicamine ſimulas. Detrahet: nam & ſi uideris iuuenis: quum ſenex fueris morieris. Hominum aſpectus falli poteſt: naturæ lex nõ poteſt.

Ccurit: Accuſatur Ligurinus q̄ male & intempeſtiue recitet: adeo ut cum bonus uir ſit ea ſola de cauſa fugiat ab hominibus. Quacũque uenis eſt fuga: id eſt quacũque uenis omnes fugiunt.

Quid ſit ſcire: id eſt cupis ſcire cauſam. Nimis poeta es: ſcilicet nimium uis uideri poeta recitando. Periculoſum: quia moleſtũ omnibus. Dypſas genus ſerpentis cuius morſus hominem ſiti necat. Medio ſole: ex plaga meridionali: quia illic ſunt grauiora uenena: uel peruſta medio ſole: q̃m perpetuo apricatur. Scorpi⁹ improbus uenenoſus. Piſcina: locus erat domi: ubi frigida lauabantur. docet hoc Cicero: Latiorem inquit piſcinam uoluiſſé ubi iactata brachia nõ offenderétur. Vir bonus: hoc enim unum uitium occupat omnes. Fugerat: ī fabulis dicitur ſolem auertiſſe curſum: ne ſceleratam Thieſte cœnam inſpiceret: ubi filii appoſiti ab Atreo fratre fuerunt. Fugimus: ne cogar audire te recitantem.

Tace.i.nihil recites.alibi poeta in cœna iucunda pollicet nõ affuturũ crassũ uolumẽ.

Mnia quod scribas: In Cosconiũ qui æmulatione scribẽdorũ epigrãmatũ cũ Martiale certabat. Illius epigrammata modo accusabat qđ longa essent: cui respondet poeta: Cosconi qui lõga putas modo damnabat: quod parum pudica essent: ait poeta se laudare Cosconii epigrammata: quod legi poterant uirginibus: & pueris ingenuis: cum nihil ineset obscœnum: sua tamen non esse omnino repudianda: cũ a nequioribus & lasciuioribus puellis legant: q̃si dicat plures esse qui sua legãt quã Cosconii: ob eum pruritum qui i omni pagina est.

Nulla mentula.i. nulla mentio mentulæ. Vacat luxuria .i. sine pruritu. Neq̃: lasciui.

Faciles: lasciui. Torquet: q̃ tangitur libidine.

Xigis: Ad Candidum amicum: quem cum non comitaret Martialis mittebat ei libertum: ait poeta plus i ea re.i. comitando ei libertũ posse præstare: q̃ ipse ualeat: quoniam ipse sit ad seruilia munera ineptus: ait tamẽ se omnia ei præstiturũ: quæ libert⁹ præstare non poterit: hoc est laudem & immortalitatẽ. Operam togatam. i. togati hominis: nam anteãbulones erãt togati. Vmbone. i. obiecto corpore suo pro umbone. Mugiet: id est clamando sæpe te laudabit. Lis erit: si habebis litẽ: faciet cõuitia. Clamabit: i aduersarium tuum. Quicqd: immortalitatem propter meos uersus.

Apena grãdi: Ridet Bassum euntẽ ex urbe onustum fructibus rusticanis: nã rus sterilissimum emerat soli usamœnitatis precio: q̃is inquit censeam eum uenire i urbem non uenit: sed uadit rus: nam rusticarum rerũ copiam i rus afferebat: quæ a rure i urbem solent. Fluit grandi gutta: propter fontes: unde & fõtanalis dicta est: & fontanalia: id ẽ sacra fontiũ illic fiebant coronatis pueris: & fontib⁹. auctor est Pompeius. Illic erat præterea saxum quod cum romani uellẽt impetrare pluuias a Ioue in urbẽ ferebant. dicebatur Manalis. auctor Festus Iuuenalis: Madidãque capenã. Almo: fluui⁹ ẽ ad portã capenã: quo simulacr̃ Cybeles lauabat a sacerdotib⁹.

Illa quidẽ lauta est: dapibusque istructa supbis:
Sed nihil omnino te recitante placet.
Nolo mihi ponas rombum mulum ue bilibrem
Nec uolo boletos: ostrea nolo: tace.

Ad Cosconium. 46

Omnia quod scribis castis epigrammata uerbis:
Inque tuis nulla est mentula carminibus.
Admiror. laudo. nihil est te sanctius uno:
At mea luxuria pagina nulla uacat.
Hæc igitur iuuenes nequam: facilesque puellæ:
Hæ senior: sed quem torquet amica: legat.
At tua cosconi uenerandaque sanctaque uerba:
A pueris debent uirginibusque legi.

Ad Candidum. 47

Exigis a nobis operam sine fine togatam:
Non eo: libertum sed tibi mitto meum.
Non est inquis idem: multo plus esse probabo:
Vix ego lecticam subsequar: ille feret.
In turbam incideris: cunctos umbone repellet:
Inualidum est nobis ingenuum latus.
Quid libet in causis narraueris ipse tacebo:
At tibi ter geminum mugiet ille sophos.
Lis erit: ingenti faciet conuitia uoce:
Esse pudor uetuit fortia uerba mihi.
Ergo nihil nobis inquis præstabis amicus?
Quicquid libertus candide non poterit.

De Basso. 48

Capena grandi porta qua pluit gutta
Phrygiumque matris almo qua lauat ferrum

Et lotá parũo reũocãt almone cibelem. Lucanus. Lauabant' præterea cultri famii qbus galli furtes inter se digladiabãtur: quãuis essent famii: tamé a poeta ferrũ dicit': ut supra etiam: Demens cum ferro quid tibi: cum de cultro famio loqueretur. Oratiorũ: Oratii tergemini ob pugnam aduersus Curatios ad hanc portam sepulti nomen dederunt ut porta capena tergemina esse diceret'. Herculis fanũ: illic erat tẽplũ Herculis. auctor Macrobius qué nũc pusillum appellat: quoniã Domitian⁹ appellabat' Hercules maior. alibi: Maior quæ gesserit audi: hoc est Domitianus Hercules maior. Feruet: celebratur. Illic: ĩ rheda. Caules nobiles: caulis pompeianus procerior e fructice é grat⁹ ob tenerita tem. Vtrũque porrũ: sectiuũ & capitatũ. Sessilesque lactucæ: lactucæ ĩ tanto precio fuerunt ut homines in ualeria familia lactucini sint dicti. Lactuca autẽ a lacte est dicta: quoniam quæ dicebatur micorus sola enim fuerat in usu ea habet copiã lactis. tertium lactucarum genus sessille dicitur siue laconicum. Pigro uentri: quia betæ laxant aluum. Betæ apud antiquos uerna dicebantur & antũnalis. græci candinam & nigram dixerũt. Gallici canis: nã gallici canes uelociſſimi sunt & ex lupis cõcipi putantur: auctor Pli. Lacteum: lactentem. Nondum ficta faba: cuius dens non poterat corrodere fabam. Nec feriatus. i. ociosus: ná & ipse aliquid ferebat: Rus ibat: damnat uillam: nã Bassus rus emerat: in quo nil erat præter lauros. In hoc infra deridetur: Baiana nostri. & deridetur Bassus: q̃ cum rus iret rusticana illuc ferret secum ut ostendat uillæ sterellitatem.

Auperis: Ollus ut ædificaret empta cella pauperis extructis ædibus pauper factus est. Martialis ait eum nunc habere cellã pauperis. Nũc cellã pauperis habet: qa prædia uendidit: ipse iam pauper.

Eientana: Hic qui ĩuitauerat: miscebat conuiuis ueientana & ipse massica potabat:

Olfacere: malo olfacere in mensa tua q̃ bibere.

Aec: Ad ligurinum: De quo supra: qui inuitabat ut tantum recitaret carmina sua.

Origanum: herba est: quæ post uicesimum diem pululat initio mensæ dabatur.

Morantur: ferunt'. Secunda mensa: id est nondũ secunda mẽsa uenit: & tertius liber.

Oratiorum qua uiret sacer campus:
Et qua pusilli feruet herculis fanum:
Faustine plena bassus ibat in rheda.
Omnis beaticopias trahens ruris.
Illic uideres frutice nobili caules.
Et utrunque porrum: sessilesque lactucas.
Pigroque uentri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus grauem turdis.
Leporemque læsum gallici canis dente.
Nondumque uicta lacteum faba porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam
Sed tua fœno cursor oua portabat.
Romam petebat bassus. imo rus ibat.

De Ollo. 48

Pauperis extruxit cellam: sed uendidit ollus
Prædia: nunc cellam pauperis ollus habet.

In Inuitatorem. 50

Veientana mihi misces ubi massica potas:
Olfacere hæc malo pocula quam bibere.

In Lygurinum. 51

Hæc tibi non alia est ad cœnam causa uocandi:
Versiculos recites ut lygurine tuos.
Deposui soleas: affertur protinus ingens:
Inter lactucas oxygarumque liber.
Alter perlegitur. dum fercula prima morantur:
Tertius est: nec adhuc mensa secunda uenit.
Et quartum recitas: & quintum denique librũ:

recitatur: iocatur cum ſecundo. Aprum: ſi totiens apponis mihi aprum: ego faſtidirē.
Eſt putidus: putidum putabo. Scombri: piſces erant ſulphurei coloris ex Hiſpania p̄ſertim mittebantur: uendebantur cucullo papyraceo. Scelerata: quia moleſta.

Vm: Galla formoſo corpore uolebat uideri. dicebatque ſe poſſe placere magis nudam: eius uanitatem redarguit Martialis urbanitate.

Mpta: Tongilanus ducentis nūmis emptā domū amiſerat incendio. mos erat apd romanos ut orbis dāno affectis ob aliquod incēdiū pecuniā afferent: nunc Tongilianus decies centena accepat cū tantū ducēta amiſiſſet ī domo cremata. nonnulli domos cōburebāt: ut collata pecunia plus aliqd lucrarent. Iuuenalis: Et merito iā ſuſpectus tanquā ip̄e ſuas incēderit ædes.

Caſus nimiū frequēs. i. īcendiū qd ſæpe accidit in urbe.

Collatum decies: quia habes decies centena.

Tuultu: Pœnitet poetā habuiſſe rē cū Cloe: cū tā male dederit. atque melius ſibi fuiſſe maſturbari q̄ ſubagitare tale ſcortum. Tota te poterā Cloe carere. i. poteram maſturbari melius.

It ciſterna: Rauenna īter paludes condita laborabat pēuria aquæ: copiā habebat uini. pluris aqua uendebat q̄ uinū. Malo. i. magis opto.

Callidus caupo: uenditor uini. Impoſuit mihi. i. decepit me. Mixtū uinū. i. dilutū uinum. nam carior erat aqua. Lege Strabonem de palludibus illic & de uinetis.

Vod quacūque: Gellia uolebat uideri bñ olere multis unguētis cū alioqn eēt turpis. Mart. īquit aliud exigit a te. exigit. n. forma. Coſmū: unguētariū. Nugis peregrinis. i. rebus fucoſis heſternis.

Cinnama fuſa: lapſa per terrā. Sic: eo pacto quo tu oles: Aiana: Villā emerat Fauſtinus ī qua rex rusticarum: nulla copia deſiderabatur. nā oīa affluebant. Inuidioſe poeta ſiugula munera commemorat: ut tantomagis uillam Baſſi derideat: in qua nihil

Putidus eſt totiens ſi mihi ponis aprum.
Quod ſi nō ſcombris ſcelerata poemata donas:
Cœnabis ſolus iam lygurine domi.

Ad Gallam. 92

Cum faciem laudo cum miror crura manuſque:
Dicere galla ſoles: nuda placebo magis.
Et ſemper uitas communia balnea nobis:
Nunquid galla times ne tibi non placeam?

Ad Tongilianum. 93

Empta domus fuerat tibi tongiliane ducentis:
Abſtulit hanc nimium caſus ī urbe frequens:
Collatum eſt decies: rogo non potes ipſe uideri:
Iucendiſſe tuam tongiliane domum.

Ad Cloen. 94

Et uultu poteram tuo carere
Et collo manibuſque: cruribuſque
Et mammis natibuſque clunibuſque
Et ne ſingula perſequi laborem.
Tota te poteram cloe carere.

Ad Gallam. 95

Cum dare non poſſim: quod poſcis galla rogātē:
Multo ſimplicius galla negare potes.

De Caupone Rauennate. 96

Sit ciſterna mihi quam uinea malo rauennæ:
Cum poſſim multo uendere pluris aquam.
Callidus impoſuit nuper mihi copo rauennæ:
Cum peterem muſtum: uendidit ille merū.

In Gelliam. 97

Quod quacūq; uenis coſmū migrare putamus:
Et fluere excuſſo cinnama fuſa uitro
Nolo peregrinis placeas tibi gellia nugis:
Sic puto poſſe meum: ſic bene olere canem.

De Villa Fauſtini. 98

Baiana noſtri uilla baſſe fauſtini

præter arbores ſteriles & amœnas uiſebatur: adeo ut quotiens in uillam ſe cõferret Baſſus: quæ a rure eſſent petenda illuc afferret: deriſus é ſuperiore epigrammate. Baiana: domus ruſticana ad Baias. Ocioſis myrtetis: id eſt ſterilibus: uel ocioſis ad ocium in req em comparatis. Platano uidua: id eſt ſterili ſine fructu. platani erant in uſu apud roma nos: uel in uilla: uel in hortis urbanis ad umbras inambulationum: quem uſum docue runt Athenæ. Illic enim primum uiſæ ſunt platani. xxxvii. cubitorum umbris luxurian tibus: in philoſophorũ ocio.

Non ocioſis ordinata myrtetis:
Viduaque platano: tor ſilique buxeto
Ingrata lati ſpatia detinet campi.
Sed rure uero barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo ceres omni
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis:
Hic poſt nouembres imminente iam bruma
Seras putator horridus refert uuas.
Truces in alta ualle inugiunt tauri
Vituluſque inermi fronte prurir in pugnam
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis
Argutus anſer: gemmeique pauones
Nomenque dedit quæ rubentibus pennis
Et picta perdix: numidicæque guttæ.
Et impiorum faſiana colchorum.
Rhodias ſuperbi fœminas premũt galli
Sonantque turres plauſibus columbarum.
Gemit hinc palumbus inde cæreus turtur.

Propterea Iuuenalis cum de recitatione poematum loquere tur ait Frontonis platani conuulſaque marmora clamant: quoniam ut ſupra dictum eſt earum arborum umbræ ad ocium litteratum primum ſunt inuentæ. Buxus ĩ delitias uenerat romanorum adeo tõſis foliis in uarias animalium formas redigeretur: propterea appellatur tõſilis. Ingrata: ſterilia. Spatia: ſolũ latũ & amplũ. ſenſus eſt uilla Fauſtini non é ordinata: ut occupet magnũ ſpatium ſola amœnitate. Vero rure. i. uera ruſticitate. Barbaro: inculto horrido: Hic: in uilla Fauſtini. Farta ceres. i. cõgeſta. Autumnis ſenib⁹. i. maturis fructib⁹. Fragrat: bene olet. Teſta: antiqui ſeruabant uuas & fructus in teſtis: ut Pli. Varro & Columella ſcribunt. Putator: uitiũ. Seras: tardas. i. uuas duracinas & ſerotiñas: qa ſero matureſcũt. Imminẽte bruma. i. ĩcipiẽte hyeme. Prurit: ardet ĩ pugnã. Frõte inermi: nõdum cornutus.

Cortis: cors uel coors é ſpatiũ illud domi ubi ſeruãtur altilia: tamẽ hoc propte domus ꝓfertur. p ſyncopam Varro neutrũ ꝓfert figuratũ. Anſer argut⁹: clãgore: qđ epitheto meruit excitatis uigilibus capitolii. anſer aũt in corte ſeruabaꝫ ob iecur: nam ut alii Scipio: ut alii Metellus: ut nõnulli. M. Seſſius ꝑmus docuit iecur anſeris optimi eſſe ſaporis

Gẽmei pauones: id é picti ĩ ſpeciẽ gẽmaꝝ quos gratos eſſe dixit Horatius: quoniã multo uenierat auro: Et picta pandant ſpectacula cauda: deridens uanitatem gulæ romanæ.

Debet nomẽ. i. quæ ſortita eſt nomẽ a pennis: rubentibus auis: hoc eſt phœnicopterus nam φοινικόπτερος latine ſignificat purpurã: & alam. habẽt. n. alas purpureas: huius lingua eſſe gratiſſimi ſaporis & cibi primus oſtẽdit Apiti⁹. A Celſo ĩter mediocres aues numeraꝫ. Perdix: picta maculis diſtincta. Numidicæque guttæ: id é gallinæ numidicæ guttatæ: de quibus Papinius: quas udo numidæ legunt ſub auſtro. In diſtichis: Anſere romano q̃uis ſatur Hannibal eſſet: Ipſe ſuas nunq̃ barbarus edit aues: illud dicit quoniã hæ aues: ĩ cannas fuerãt aſſumptæ nouiſſimis tẽporib⁹. eædẽ dicunt melegarides ſi Pli. credim⁹: ſed Columella diſtinguit: aitque numidicas habere criſtam rubrã: meleagridas cæruleam: cum dicitur afra auis hæc intelligitur. Iuuenalis: Nec latus afræ nouit noſter tyrunculus. Horatius: Non afra auis non attagen ionicus. Erant autem gallinæ hæ guttis diſtinctæ. Colchi: patria medeæ. propterea impii dicuntur impietate medeæ phaſiani a phaſi fl. colchorum. Rhodias fœminas: gallinæ rhodiæ præſtantiores aliis habebãtur. Galli premunt: calcant. Periſteriones. i, turres columbarum. Gemit: gemere proprie columbi eſt. Turtur cæreus: id eſt pinguis.

Porci auidi: eſurientes. Villicæ:mulieris. Plenam:plenis ũberibus reduńdańtem lacte. Lutei:ſordidi. Larga ſilua:copia lignorum. Lucet·ardet: coniicitur in focũ. Albo ocio:ſine labore & controuerſia: Vel albo ab effectu:quia reddit hominẽ album curis:ut ſupra: Viuat ĩ urbanis albus & officiis. Palæſtritæ:erãt qui ludebãt paleſtra:& ungebant & babebãt in familia. Nõ ꝑdit oleum:ſed aliquid agit. Subdolũ rete.i.doloſũ. quia retia ad dolũ tenduntˊ. Auidis turdis:cupidis ciborũ ut intelligas eos falli eſcas. Trahit piſcem:linea:filo & hamo:Nam ea dicitur linea & lineola. Caſſis:galea:ſed hoc loco inſtrumentum ligneũ quo feræ capiuntur. Impeditã: id eſt captis pedibꝰ. Facilis: non magni laboris & curæ.

Hilares:amœnas. Pædagogo:id eſt nõ indigentes pædagogo:ut urbani pueri. Eunuchus: qui item erat in familia delicatus. Fruitur ope: aliqd agit etiam ipſe inanis ſine muneribus:ut ĩ urbe. Cana mella:albentia:cum cæris cum fauo. Metãque lactis: id eſt lac coagulatum in recentẽ caſeũ.

Saſſina patria Plauti lacte abũdabat. Silius:ſaſſina diues lactis ſilua ſaſſinate:id eſt e paſcuis ſaſſinæ. Glires: dormiendo creſcunt. Hiſpidæ matris id eſt hædum filium capellæ.

Capones:nõ amare coactos id eſt caſtratos. Texto ciſto: caniſtro. Grandes uirgines: adultæ. Probrum: ſimpliciũ.

Dona matrum:uerbũ eſt ruſticanæ puellæ quæ munera matris ſemp affert placet magis exponas oua gallinarũ: ut etiam alibi apud hũc poetam.

Facto opere lætus:nam geſtire facto ope ruſtici eſt. Craſtinas menſas contra illud:Explicat & cœnas unica mẽſa duas.

Omnes ueſcuntur:non reiecti ſeruis ut in urbe fit: quod laudat etiam in ſaturnalibus.

Auidi ſecuntur uillicæ ſinum porci
Matremque plenam mollis agnus expectat
Cingunt ſerenum lactei focum uernæ
Et larga feſtos lucet ad lares ſilua.
Non ſegnis albo pallet ocio copo.
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita:
Sed tendit auidis rete ſubdolum turdis.
Tremula ue captum linea trahit piſcem.
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus umbras.
Et pædagogo non iubente laſciui.
Parere gaudent uillico capillati.
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec uenit inanis ruſticus ſalutator.
Fert ille cæris cana cum ſuis mella:
Metamque lactis ſaſſinate de ſilua.
Somniculoſos ille porrigit glires.
Hic uagientem matris hiſpidæ fœtum
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum uimineo ferunt texto:
Grandes proborum uirgines colonorum:
Facto uocatur lætus opere uicinus
Nec auara ſeruat craſtinas dapes menſa
Veſcuntur omnes.ebrioque non nouit
Satur miniſter inuidere conuiuæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam:
Et turre ab alta proſpicis meras laurus:
Furem priapo non timente ſecurus.
Et uinitorem farre paſſis urbano.

Domitiani. Papi. Vna ueſcitur omnis ordo menſa. Miniſter ſatur: hic in uilla. Non nouit inuidere:quoniam & ipſe ſatur eſt. Iuuenalis de ſeruo in urbe: Ecce alius quanto porrexit murmure panem. At ut:ad hoc ſpectant quæ ſupra dicta ſunt. Famem:uillã ſterilem. Mundam:lautam & amœnam. Lauros meras:id eſt ſolas lauros ſine fructu. Furem:quia nihil eſt quod eripi poſſit. Vinitorem: uillicum:noluit dicere uillicum: quia uilla non erat. Farre urbano:allato ex urbe.

Ocioſus:relaxatus curis. Pictam:non naturalem.

Vtor:Cerdo dederat munus gladiatoriũ: quod ſupra dixit poeta. Is erat bononi enſis:nunc fullo mutinenſis dederat ité munus gladiatoriũ:ſuccéſus Martialis clamat. Cerdo é qcúq; quærit lucr& ex aliq; arte.iccirco addit ſutor.Iuuéalis: Munera núc edũt.

Vm uocor.Lata erat lex a Domitiano ut ſublatis ſportulis amici ad rectam cœnã uocarent:hac lege coactus Ponticus iam nõ dabat ſportulã Martiali:ſed ſuita uit ap poſuit autẽ uilliſſimos cibos: ſibi optimos.Conquerit poeta fraudem fieri legi:cum non detur ſportula:dari cœnã a Põtico non melioré ſportula: cũ tamé legẽ tullerit ſperator: ut melius cœnarent cliétes q; oli ſolebant acceptis ſportulis.

Non tam uenalis: id eſt non conducendus ſportula ut ante. Eadem cœna: id eſt idem cibi. Oſtrea ſaturata lucrino: oſtrea in lacu lucrino de paſta optimum habebant ſaporem: qđ docuit Sergius Orata:poſt ea domita britannia ex eo littore non inferioris ſaporis oſtrea mittebant.Inde ait luuenalis:Circeis nata forẽt an Lucrinum ad ſaxũ rutupino ue edita fundo. Mitillus: de genere poliporum eſt hic non tãtum ſeruit gulæ:eſt enim nullius ſaporis:ſed craſſitudini gigiuarum & aliis ſordidis ulceribus medetur auctor Plinius.

Sumitur mitillus:id ẽ comedo mitillum. Ore inciſo:ac ſi haberem os inciſum & ulceratũ. Inciſo ore:& os mihi ſumẽti inciditur ob teſtæ duritiẽ.

Fungos ſuillos: naſcebantur ſuilli una cum boletis in radici cibus roborum : nullo ſapore digni menſa. Res eſt cum rombo:id eſt tu comedis rombos. Sparulus piſcis exiguus & uiliſſimus. Clunibus immodicis:obeſis & latis. Sine te:quod non licet per legem Domitiani tu facis fraudem cœnæ: Proſit hoc:id eſt hoc ſit factum in utilitatem clientum:nam uoluit imperator ut aliquid plus ederemus:& prohibuit dare ſportulam.

Entenis.In Qm tum:qui magno animo uolebat uideri empta luxriosa ſuppellectile: ait Martialis hoc nõ eſſe uerũ:neque propterea eum eſſe magni:animi: cum ſibi illa emat:nam magni eſſet animi aliquid donare amicis.alibi in Gaurum nihil ſibi donantẽ: Gaure puſillus homo es. Sub numa:id eſt uina uetuſtiſſima. Nõ ſpatioſa:id eſt exigua.

Carruca:currus ſignificat:carrucæ autem ex argento quoque cælabatur

Pictamque portas ocioſus ad uillã.
Ollus.oua.pullos.poma.caſeum.muſtum.
Rus hoc uocari debet:an domus longe?

De Sutore & Fullone. 59

Sutor credo dedit tibi culta bononia munus
Fullo dedit mutinæ:nunc ubi copo dabit.

In Ponticum. 60

Cum uocor ad cœnam non tam uenalis ut ante
Cur mihi non eadem:quæ tibi cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata lucrino.
Sugitur inciſo mutilus ore mihi.
Sunt tibi boleti:fungos ego ſumo ſnillos.
Res tibi cum rombo eſt:at mihi cũ ſparulo.
Aureus immodicis turtur te clunibus implet:
Ponitur in cauea mortua pica mihi.
Cur ſine te cœno:cum tecum pontice cœnem?
Sportula quod non eſt proſit:edamus idem.

In Cinnam. 61

Eſſe nihil dicis quicquid petis improbe cinna
Si nil cinna petis:nil tibi cinna nego.

In Quintum. 62

Centenis quod emis pueros & ſæpe ducenis
Quod ſub rege numa condita uina bibis.
Quod conſtat decies tibi nõ ſpatioſa ſuppellex:
Libra quod argenti milia quinque rapit.

Pli. Carrucas quoque ex argento cælari inuenimus. Nero nunq̃ paucioribus mille carrucis interfeciſſe dicit̃. Mulæ tanto erat precio ut Popeia Neronis uxor mulas habuiſſe dicat̃ indutas ſoleis aureis. Precio fundi: id é tanto precio quanto fundus emeret̃.

Puſillus animus tuus: id eſt tu qui habes animum puſillum: ꝓpterea fieri poteſt hæc nõ parétur magno animo: placet magis. Quinte animus puſillus: qui nihil dat amicis: omnia ſibi impédit. Emit hæc. q.d. magni animi é donare non ſibi emere. In Gaurum: Gaure puſillus homo es.

Aurea quod fundi precio carruca paratur.
Q uod pluris nulla é: q̃ domus empta tibi.
Hæc animo magno credis te quinte parare?
Falleris: hæc animus quinte puſillus emit.

Otile. In cotilũ qui cũ bellũ ſe appellari gloriaretur: putabat id nom̃ ad formã tantum & corporis dignitaté pertinere: Mart. docet eum hominé eſſe bellum qui molles & effœminatos mores habeat: & cũ deſcribit quid ſit bellus homo Cotilũ ridendo deſignat.

In Cotilum. 63

Cotile bellus homo es: dicunt hoc cotile multi:
Audio: ſed quid ſit dic mihi bellus homo?
Bellus homo eſt flexos qui digerit ordine crines
Balſama qui ſemper: cinnama ſemper olet.
Cantica qui nili: qui gaditana ſuſurrat
Q ui mouet in uarios brachia uolſa modos.
Inter fœmineas tota qui luce cathedras
Deſidet: atque aliqua ſemper in aure ſonat.
Q ui legit hinc illinc miſſas: ſcribitque tabellas
Pallia uicini qui refugit cubiti.
Q ui ſcit quã quis amet: qui ꝑ conuiuia currit
Hirpini ueteres qui bene nouit auos
Q uid narras: hoc eſt hoc eſt homo cotile bellus
Res petricoſa eſt cotile bellus homo.

Digerit: cõponit. Flexos: calamiſtro. Cantica qui nili: ex oĩb⁹ cantillenis molliſſĩe erãt & ægyptiæ & gaditanæ ad ſaltationé & ĩpudicos mot⁹ puellæ. Cãtica nili. i. ægyptios cãtus. Suſurrat: leuiter canit.

Volſa: depilata. Cathedras: ad ſellas fœminaꝝ meretricũ.

Ad Caſſianum. 64

Sirenas hilarem nauigantium pœnam:
Blandaſque mortes gaudiumque crudele:

Qui: refugit pallia uicini cubitu: ꝑ ellegãtes ueſtes: ut ſupra: Quã uentum ſpanius manũ timet ꝑſcus. Curris ꝑ conuiuia. i. qui adeſt ubicũque fiunt cõuiuia. Hirpinus: nobiliſſim⁹ equus fuit uictoriis & maioꝝ gloria unde nat⁹ erat. ſenſus ergo poetæ eſt: ille eſt bellus homo qui hirpino refe rẽte premiũ diſcurrit ꝑ totam urbem: & narrat unde equus duxerat originem. Iuue. Sed uenale pecus corinthæ poſteritas & hirpini. Petricoſa: trica ſignificat tenue & moleſtũ impedimentũ: cũ ergo poeta uelit oſtendere bellum hominem eum eſſe qui ſit occupatus leuioribus in rebus: ait bellum hominem eſſe rem petricoſam: id eſt plenam leuioribus impedimentis.

Irenas. Laudat Caninũ gaditanũ cuius cõfabulationé ne Vlyxẽ quidem qui præteruectus eſt ſirenas ait potuiſſe effugere ſi adeſſet. Vlyxes ꝑuulgata hiſtoria cum eſſet nauigaturus iuxta ſedes ſirenũ admouit cæras auribus ſociorum: ipſe apertis auribus iuſſit ſe uinciri ad malum nauis: ne ſuauitate cantus cogeretur exilire: docuerat id Circe: Ita ſurdis ſociis ipſo iuncto malo nauis non flexit curſum: quanuis ſirenes noto carmine uſæ ſint: quod Cicero ex Homero trãſtulit: O decus argolicũ quin puppim flectis Vlyxe. Homeri longum extat carmen in odyſſea. Fallax Vlyxes: epitheton: perpetuum Vlyxes ab Homero dicitur πολύτροπος: id eſt uarii & multiplicis animi. Hillarem pœnam: nam trahebantur nauigantes ſuauitate carminis in ſcopulos: & naufragium faciebant. Blandas mortes: quia ſuauitate cantus in mortem trahebantur. Gaudium crudele: quia magno conſtabat.

Non miror: si Vlyxes reliñquebat syreñes: sed magis mirarer si reliquisset Canium gaditanum poetam. Ante: Canio suo gades.

Vod spirat ad Diadumenum: cuius oscula mirum in modum olere dicit: sed auaritiam carpit q̄ scilicet auare det: aitergo cū bene oleāt hæc basia: multoplus habitura suauitatis una facilitate. s. Diadumenus nomé est elegātioris iuuēis cum hoc est fictū: cuius effigié Policletus sicyonius expressit molliore iuuēta: eaque ueniit cētū sestertiis.

Aura: odor: nam odor est aer uapore percussus. Canet: cū emittet flores. Ouis: multi codices habent apis: ut de thimo intelligas: cuius odor suauissimus est. Auis: de phœnice potes intelligere quæ nidos construit ex cinamomo: & casia. placet ut legatur. Ouis: nā frutices uerno tempore morsu gregis fracti suauem emittunt odorem. Arabs messor: messorem arabiæ fœlicis intelligit: nam cassia īde mittebat.

Succinū: latine electrum dicitur: gummi populorum q̄d cum candidum est præstantissimum habet odorē: unde Domitius Nero quodā carmine crines uxoris succinos dixit: q̄ si suauissime olentes: succinū præterea est genus unguenti odorati. Eoo thure: id est sabæo & oriētali. Gleba q̄ æstiuo: odor terræ commendatus a Cicerone: præsertim in unguentis: ut scribit ipse in suo oratore: eo loco optimus est: ut antiq̄ dicebant ubi cornua arcus cælestis uidebantur desinere post imbrem Pli. auctor.

Nardo: crines nardo ungebā tur. Sine inuidia: una & sola. Facilitas: pl⁹ odoris daret.

Quas nemo quondam deserebat auditas:
Fallax ulyxes dicitur reliquisse
Non miror: illud cassiane mirarer
Si fabulantem canium reliquisset.

Ad Diadumenum. 64

Quod spirat tenera malum mordente puella:
Quod te corytio quæ uenit aura croco.
Vinea quod primis floret cum cana racemis
Gramia quod redolēt: quæ mō carpsit ouis.
Quod myrtus: qd̄ messor arabs: qd̄ succia trita.
Pallidus eoo thure quod ignis olet.
Gleba quod æstiuo leuiter cum spargitur imbre:
Quod madidas nardo sparsa corona comas:
Hoc tua sæua puer diadumene basia flagrant.
Quid si tota dares illa sine inuidia:

In. M. Antonium. 66

Par scelus admisit phariis antonius armis.
Abscidit uultus ensis uterque sacros
Illud laurigeros ageres cum læta triumphos:
Hoc tibi roma caput: cum loquereris erat
Antoni tamen est peior q̄ causa photini.
Hic facinus domino præstitit ille sibi.

De Pigris nautis. 67

Cessatis pueri nihilque nostis.
Veterno resinaque pigriores:
Quorum per uada tarda nauigantes

Ar scelus: Ait grauius fuisse scelus Antonii triumuiri: q iussit īterfici Ciceronem: q̄ fuerit Photini qui Pompeium iussus necauit. Photinus id in gratiā Ptholomei fecit: hic ut suam animi libidiné: & credulitatem expleret. Photinus inter eos fuit qui impulerunt Ptholomeum ut Pōpeium necaret: tamen Achillæ datum é negocium: qui comitem assumpsit Septimiū: is primus fuit percussor. Phariis armis: id est ægyptiis & sicæ ægyptiæ. Vterque: Photinus & Antonins. Illud: duo capita habebas roma altero coronato utebaris: cum triumphabas: altero facundo: cum loquebaris. Ingens utriusque laus.

Essatis. Applaudit hoc epigrammate pueris nauigantibus in naumachia inter ludos Domitiani: quasi ergo e medio feruore spectantiū clamat e ripa naumachiæ. Cessatis: tardi estis ad nauigādū. Resina: genus gūmi. Veternꝰ: significat hydropesin. Virg. Nec torpere graui passus sua regna ueterno. Nihil nostis. i. nihil scitis. Ad quoꝝ

ſpectatorũ. Celeuma:clamor nauticus:& hortatio. Tingitis lentos remos.i. ignoratis qui uos ſpectent:nulláque ſpectatorũ rationé habetis. Aethon:equus ſolis. Prono: inclinato. Exarſit:in meridie. Interiũgit.i.recreati quiete:nã puenit ad meridiem. Tu ta:qa nulla ptás excitabaʒ. Luditis otium.i.abutimini otio. Argonautas:ambiguitas é uerbi.nam argonautæ poſſunt dici illi primi qui argo í pontum deduxerunt.& argonautæ ſi componanʒ ab argos qđ ſignificat tardum:& nautis:ſignificabit nautos tardos.

Vc eſt.Scripturus laſciuio ra abigit matronas pudicas:p̃ ſertim Baſſam.quæ ignoranti pauloante Martiali tribadem eſſe Lucretia uidebatur.In hac pte quæ ſequiʒ gymnaſia nu merat ea loca í quibus uiri nudabanʒ. Stadiũ:ubi ad curſũ & palæſtrã athlætæ nudãtur. Exuimur: deponimus ueſtes.

Terpſichore:muſam hãc nominauit:quoniã ei dictatæ ſũt choreæ & ſaltationes. In quibus iam poeta uerſabatur τερπόμαι oblector χορὸσ chorus:noſtra terpſichore. Saucia:madida. Schemate:id ẽ figura.periphraſis eſt mentulæ ægiptii primum ceperũt colere pudenda:quoniam Oſiri inuento ſola uirilia defuerunt: ſed ne deſiderarétur ad honorem ſepulturæ Iſis iuſſit ut pudenda circunferentur præcedebat inquit Herodotus tibicem ſequebantur matronæ canentes dionyſia.hunc moré acceperũt matronæ romanæ: & menſæ auguſto mentulam deferebant cum ſacrorum põpa in ædé Veneris extra mœnia:& q̃uis meretricum eſſet illud ſolenne:tamen non licebat alicui præterq̃ matronæ caſtæ id ſacrum tractare: & deponere in ſinu Veneris. Schemate:id eſt figura & obſcura.

Nunc legis: placet enim obſcœnitas ut ſupra í Coſconiũ.

Lentos ducitis ad celeuma remos.
Iam prono phaetonte ſudat æthon:
Exarſitque dies:& hora laſſos
Interiungit equos meridiana.
At uos tam placidas uagi per undas
Tutæ luditis otium carinæ.
Non nautas puto uos:ſed argonautas.

Ad Matronas. 68

Huc eſt uſque tibi ſcriptus matrona libellus
Cui ſint ſcripta rogas inferiora:mihi.
Gymnaſium thermæ:ſtadiũ ẽ hac parte recede.
Exuimur:nudos parce uidere uiros.
Hic iam depoſito poſt uina roſaſque pudore
Quid dicat neſcit ſaucia terpſicore.
Schemate nec dubio:ſed aperte nominat illam
Quam recipit ſexto menſe ſuperba uenus.
Cuſtodem medio ſtatuit quam uillicus horto
Oppoſita ſpectat quam proba uirgo manu.
Si bene te noui:longum iam laſſa libellum
Ponebas:totum nunc ſtudioſa legis.

Ad Ceruinum. 69

Mœchus es aufidiæ qui uir ceruine fuiſti:
Riualis fuerat qui tuus:ille uir eſt.
Cur aliena placet tibi:quæ tua non placet uxor:
Nunquid ſecurus non potes arrigere:

In Neuolum. 70

Mentula cum doleat puero:tibi neuole culus
Non ſum diuinus:ſed ſcio quid facias:

Ad Laufellam. 71

Vis futui nec uis mecum laufella lauari:

Oechus. Ceruinus repũdiauerat uxorem.quam duxit:is q̃i pauloãte erat mœchus:quo facto ipſe quoque habebat ré cũ eadé muliere. Securus:nũquid oportet ire in periculum ut arrigas.

Aufella:Nolebat uideri nuda:ſed tamen futui uolebat:inquit Martialis aut eſt in ſulſa:aut eſt turpiſſima.

Pañnoſæ.i.uenali ſãgũine rugæ:nam pañnæ dicũtur maculæ uenaꝝ eminentium. Sulcos.uteri.i.rugas.Prominet interdum.i.defluunt carnes:quod ſcribit Celſus accidiſſe temporibus ſuis principi fœminę:quibus arefactis intra paucas oras expirauerit. Fatua es.i.inſulſa es:& non habes illũ leporẽ meretricium: & ꝓpterea nõ uis lauari:nã quæ inſulſa ſunt quo magis lauantꝰ eo fiunt inſulſiora.Fatui cibi dicũtur:q carẽt ſale: Ormis.In phœbũ fellatorẽ. Mutionatis.i.bene mẽtulatis:Muto:mentulã ſignificat:ut apud Horatiũ: Muto ni querenti.Lucilius: Mutoni lachrymas tũ læua abſterſit amica. Stat:quia non potes arrigere.erat enim fellator.

Neſcio quod magnum ſuſpicor eſſe nefas.
Aut tibi pannoſæ pendent a pectore mammæ:
Aut ſulcos uteri prodere nuda times.
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu.
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil eſt horum:credo pulcherrima nuda ẽs.
Si uerum eſt:uitium peius habes:fatua es:

In Phœbum. 72

Dormis cum pueris mutoniatis
Et non ſtat tibi phœbe:quod ſtat illis
Quid uis me rogo phœbe ſuſpicari:
Mollem credere uirum uolebam.
Sed rumor negat:eſſe te cinædum.

In Gargilianum. 73

Pſilotro faciem lauas & dropace caluam
Nunquid tonſorem gargiliane times?
Quid faciem tingis:nam certe non potes illos
Reſina ueneto nec reſecare luto
Deſine:ſi pudor eſt miſeram traducere caluam.
Hoc fieri cunno gargiliane ſolet.

In Lupercum. 74

Stare luperce tibi iam pridem mentula deſit
Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt bulbique ſalaces:
Improba nec proſunt iam ſatureia tibi.
Cœpiſti puras opibus corrumpere buccas:
Sic quoque non uiuit ſollicitata uenus.
Mirari ſatis hoc quiſquam:uel credere poſſit?

Calua:ſignificat os capitis: auctor ẽ Liuius qui ſcribit caluam detracta carne & crinib⁹ fuiſſe poculũ barbarorꝫ diebꝰ feſtis.hic pro toto ore accipit. Dropax:ungentũ ad pilos euellẽdos. Nũquid.i.an es adeo timidus ut nõ audeas ferre nouaculã. Vnges:omĩno te oportet uti ferro. Lutũ uentũ: erat terra quæ ex cypro aduehebatꝰ adhibito aceto:&.xl.diebus ſub terra ĩpacta reducta: quæ poſtea ĩ ſolem optimũ faciebat pſilotrũ. Traducere: uexare. Cũno:alluditꝰ ad mollem:& cinædum. Nũquid times tõſorẽ:quaſi dicat tonſorẽ non times:ſed hoc agis ut diutius ſis mollis & pædiceris.

Tare. Stare eſt cõſtare.Sſtare eſt rectũ eſſe. locatꝰ ĩ uerbo Mart.mẽtula ĩquit quæ ſtabat.i.quæ nõ arrigebatꝰ:nũc ſtat magno:hoc ẽ cõſtat magno ꝑcio. Eruca:ĩcitat Venerẽ:ꝓpterea põebatꝰ una cũ lactuca q̃ frigidiſſima ẽ:ut alterius uis alterã tẽperaret. Bulbi genus herbæcapitatæ:cuiꝰ cũ multa ſint gña: Vnũ ẽ qđ epimenidũ dr̃ o ptimi ĩ aphrica ſaporis:ut locꝰ ille.Iuue.ꝑter ſñiam multoꝫ exponatꝰ: Et ueteres afrorũ epimenida bulbi.ĩcitãt aũt Venerẽ:In diſtichis:Cũ ſit anus cõiũx & ſint tibi mortua mẽbra:Non aliter bulbis q̃ ſatꝰ eſſe potes. Salaces:ĩcitantes Venerẽ. Saturea:eadẽ eſt qua tymbra: incitat Venerẽ:candẽ uim habet q̃ naſturciũ. Puras buccas:pueroꝫ. Non uiuit:ſuſcitatur.

Non ſtat:id eſt mentula quæ non arrigitur. Stare magno:id eſt multum conſtare: Sequens epigrmma eſt clarum.

Ecmulus.In Bethicũ cunnilingũ:qué poeta ex genere ciboꝝ.qbus utebat aperte oſtédit eſſe cunnilingũ:nã ea tãtũ edebat quæ ſaporé haberẽt ꝓximũ liquori uuluæ. Liba:panes dulciarii ſacris primũ inuéti. Quadra:pars & quadra méſa. Placentæ: panes cinericii qbus utebant antiqui loco méſæ. Capparin:ſemé notũ. Alec:liquamé ſalſum. Horatius: Quo fæce primus & alec.Pli.Alec imperfecta nec colata: erat enim cõditum. Res cœpit tamen ex ũ utili piſciculo miniꝛoque cõficí. Pulpã nõ mõ carné ſine oſſib⁹ ſed etiã ſine pingui. Petaſõe dubio:uel dubio,cui⁹ ꝓs iã fetet & carioſa é:qđ placet: uel dubio.i.bono. Geres:ex genere locuſtaꝝ ſunt piſces uiliſſimi & ſalſi.uide Pli..xxxii.naturalis hiſtoriæ. Melandria pars thinni ꝓpinqua caudæ uiliſſima:eſt.n.ſine pingui:nãq thinno ceruix & abdomé cõmédãt

Saprofagis: hoc é cõedis res fetidas:& olentes: nã σαπρόν ſignificat putidũ: φαγω.

Inxiſti.Palinurus gubernator claſſis troianæ ſub merſus é numĩe ſomni opp̃ſſ⁹. hic Palinurus accipit ob deriuationé græcã: nã παλιν ſignificat iteꝝ: ὀυρεω meiere.locat poeta igit i iteꝝ.meiété. Eris palinurus.i.diceris Palinurus.

ENullo.In Apitiũ Eſſe bonæ linguæ dicit qui nulli detrahit: cõtra malæ linguæ dr qui lingua abutit:uel fellatiõe:uel lingédis cunnis.

Quãuis o Apici nulli detrahas :tñ rumor eſt te eſſe malæ linguæ:hoc te fellaꝝ & cũnum lingere.

Vid.In bethichũ: qui abſciſis teſtib⁹: & factus ſacerdos Cibeles cũnos ligebat: de quo ſupra ait poeta eũ nõ debere ſectari muliebria:quia dũ mulieres ſectat: uꝝ eſſe uir: quod nõ ꝓmittunt ſacerdotales leges Cibeles. O Bethice galle:id eſt caſtrate. Medios uiros:id eſt debes fellare:ne uir uidearis:dum ſectaris fœminas. Samia teſta:id é cultro:nã ſamia terra optima erat cultris ſacerdotũ Cibelis:ante ſatis multa. Caſtrandum caput eſt:quoniã lingua tanq̃ mentula ſectaris mulieres.

Q uod non ſtat magno ſtare luperce tibi.

In Baſſam. 75

Arrigis ad uetulas faſtidis baſſe puellas:
Nec formoſa tibi:ſed moritura placet.
Hic rogo non furor eſt:nõ ẽ hæc mẽtula demẽs:
Cũ poſſis hecubam:non potes andromachẽ.

In Bæticum. 76

Nec mulus nec te delectat bætice turdus.
Nec lepus é unquam nec tibi gratus aper.
Nec te liba iuuant:nec ſectæ quadra placentæ
Nec libye mittit:nec tibi phaſis aues.
Capparin & putri cepas alece natantes.
Et pulpam dubio de petaſone uoras.
Teque iuuant gerres & pelle melandria cana
Reſinata bibis uina:falerna fugis.
Neſcio quod ſtomachi uitium ſecretius eſſe
Suſpicor:ut quid enim bætice ſaprofagis.

Ad Paulinum. 77

Minxiſti currente ſemel pauline carina
Meiere uis iterum:iam palinurus eris.

Ad ſertorium. 78

Rem peragit nullam ſertorius:inchoat omnes
Hunc ego cum futuit:non puto perficere.

Ad Apicium. 79

De nullo quereris:nulli maledicis apici.
Rumor ait linguæ te tamen eſſe malæ.

In Bæticum. 80

Q uid cum fœmineo tibi bætice galle baratro:
Hæc debet medios lambere lingua uiros.
Abſciſſa eſt quare ſamia tibi mentula teſta:
Si tibi tam gratus bætice cunnus erat:
Caſtrandum caput eſt:nã ſis licet iguine gallus:

Ore uir es: q̃uia lingis cunnum & præſtas officium uirile lingua.

Onuiua zoili. In zoilum mollẽ & plãe effœminatũ. huius pocula ebrietaté ructus fellationẽ deſcribit. Sumœnianas. i. inter meretrices quæ ſubmœnianis artificiis iuxta circũ ꝓſtrabãt. Iuue. Et ad circũ iuſſas ꝓſtrare puellas. Bibat: ſobri⁹ cũ ſitit. Teſta curta: uaſe mutilato & fracto. Lædæ: meretricis: q̃ ſpurca erat: ut alibi: Quod ſpurcæ moriẽs lucerna lædæ. Cõtẽdo: affirmauerim. Hoc. i. cœnare iter meretrices. Galbanat⁹: ídut⁹ galbano ueſte muliebri. Lecto triclinii. Occupato: qué totũ occupabat. Effultus: ſuſtentatus. Suggerit dentiſcalpia fiebãt aut ex lentiſco aut ex pẽna. In diſtichis: Lentiſcũ melius: ſed tibi frõdea cuſpis. Defuerit: dentẽ penna leuare poteſt. Dentrificiũ aũt dicebatur quicquid medicaminis adhibebaté. fricãdis & terendis dentibus: in quo genere arabius lapis eſſe dicitur. Pinnas rubentes. i. pẽnas phœnicopteri. Léntiſcus frutex ẽ ſemp uiridis: cuius Cicero meminit: & Pli. ſententiã Ciceronis refert. Vẽtilat leuiter mouet: Aeſtuãti ſudãti. Praſſino: uiridi. i. flabello color praſſinus ſignificat uiridis. πρασὸινου ſignificat uiride ĩ fra praſſinã togã dicet. i. uiridẽ.

Mitrea uirga: ĩdiciũ libidinis: ẽ. n. Veneris. Tractatrix: utebanté hoc remedio antiqui ut Celſus meminit ut iuberét puerũ fricare humores: qué Martia. tractatoré appellat: & ancillã id faciẽtẽ tractatricẽ. nam tractare ẽ frequenter tãgere. Eunuchus ſpado nouit qd uelit zoilus cũ crepat digitis: nã uas urinarũ crepitu digitoꝝ poſcebaté: ita loqtur matella í diſtichis: Cũ poſcor crepitu digitorũ & uerna moraté: O quotiens pellex culcitra fcã mea ẽ. Pedũ turbã: tba pedũ dicũté pueri: q̃m̃ ad pedes dn̄oꝝ diſcũbebãt: ut ĩtelligas ſupi⁹ diſtichon hoc pacto: Oĩa cũ pueris tradas obſõia retro: cur ñ méſa tibi ponit̃a pedib⁹. i. cur ñ paras méſã ſuis & ñ nobis. Partit̃ glãdulas: glãdula ps apri iuxta ceruicẽ. eadẽ dr̃ glãdiũ: ut éĩ legib⁹ ſũptuariis: q̃ glãdia ſincipitia ueria méſis ĩtercidũt. Propíat: dat. Nectar opíanũ. i. uinũ opimianũ qd nectar ur̃.

Moriões: dicebãt̃ pueri q̃ ſimplicitate & ſecuritate métis ſeu ſtoliditate riſũ dño mouebãt: ducebãt̃ aũt ad méſã diuitũ. Inde Pli. cũ amicũ iuitat: Morioné ñ hẽbis. Saxa ligurũ. i. uina natã ĩ liguria ſterili. Fumis maſſilianis: uina in maſſilia galiæ artibus officinaꝝ adulterabãt̃: mõ fũo mõ aloe: ut ſaporẽ mutarét & colorem. d hoc uino alibi: Fũca maſſiliæ ponet̃ uina potes. Coſmianis ampulis. i. unguẽto p̃cioſiſſimo Coſmi.

Sacra tamen cybeles decipis: ore uir es.

In zoilum.

Conuiua zoili quiſquis poteſt eſſe
Sumenianas cœnet inter uxores:
Curtaque lædæ ſobrius bibat teſta.
Hoc eſſe leuis puriuſque contendo.
Iacet occupato galbanatus in lecto
Cubitiſque trudit hinc & inde conuiuas:
Effultus oſtro ſericiſque puluinis.
Stat exoletus ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes cuſpideſque lentiſci:
Et æſtuanti tenue uentilat frigus
Supina praſino concubina flabello.
Fugatque muſcas myrtea puer uirga.
Percurrit agili corpus arte tractatrix.
Marumque doctam ſpargit omnibus mẽbris:
Digiti crepantis ſigna nouit eunuchus
Et delicatæ ſuſcitator urinæ
Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipſe retro flexus ad pedum turbam
Inter catellas anſerum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæſtritis.
Et concubino turturum nates donat.
Ligurumque nobis ſaxa cum miniſtrentur
Vel cocta fumis muſta maſſilianis
Opimianum morionibus nectar
Cryſtallíniſque myrríniſque propinat.
Et coſmianis ipſe fuſus ampullis:
Non erubeſcit muricæ aureo nobis

Capillare.i.unguẽtũ ad capillos iuẽtũ. Mœchæ paupis: q̃d ſolebat emi a mœchis pauꝑpib⁹. Muricæ: ãpulla ĩ ſpeciẽ muricis: nã muricũ teſtæ unguẽta ſuabãt: Pli. auctor ẽ. Perdit⁹. ſepult⁹. Septunce: ſcilicet uini. Nutib⁹: ꝓpinamus iuicẽ. Ronchis: illo ſtertente. Malciones: dicũtur molles & eneruati omnino & luxu pditi: q̃ſi malciones: nã malcio apud græcos ſignificat mollem. Horatius ĩde malcinũ dixit mecœnatẽ. Vindicar̃. i. libera re te a cõuiuio: & tedio huius menſæ: quia tu iurrumator es: & aderis q̃a fellat. Codex ãti quus ita habet uerſũ: Nec uindicare te Ruffe poſſumus Fellat. quod placet: ſenſus eſt: quẽ propoſuimus.

T faciam. Iubeat Cocles Martiali ut faceret breuiora epigrammata. Ipſe ait ſe hæc ſcribere longiore carmine: cũ paucis uerbis non poſſit impetrare a diuitib⁹ aliquid: ergo ſi mihi feceris: quod facit. Chione: id eſt ſi dederis ſilebo: nam ut alibi ait a Chione conducebatur: ut futueret. Non potui breui⁹. ſ. dicere tibi ut des.

Vid. ad tongilionem qui fellator erat & lingua fellatoris eſt mœcha: cum uarias admittat mentulas.

Vis. Maritus abſcindit nares mœcho: ait Martialis oportuiſſe abſcindere mentulã: qua peccauerat. Hac parte. i. naribus: ſed peccauit mentula. Nihil ꝓdidit: laceratis naribus. Appellat hunc Deiphobum naribus laceratis: alludẽs ad illud: Deiphobũque uidet lacerũ crudeliter ora: Ora manuſque ambas & cetera.

Arrat. Ad Chionẽ. Subligaria dicebantur ueſtes q̃æ coxas uſque ad umblicũ a genib⁹ cõtegebãt. his utebantur mimmi ĩ theatro. Iunenalis: Et ſubligar acci. Chiõe hoc ĩduta deſcẽdebat in balnea: ſi id agit ꝓpter pudorẽ cõmodius eo poſſe contegere facie: nã uultus pudoris ſedes: ſi tect⁹ fuerit liberius agimus: quaſi ea una tantũ pars pudorẽ ſentiat. In faciem: alludit ad deformitatem mulieris quæ debebat tegi. hic ſenſus placet.

Diuidere mœchæ pauperis capillare:
Septunce multo deinde perditus ſtertit
Nos accubamus & ſilentium ronchis.
Præſtare iuſſi nutibus propinamus
Hos malchionis patimur improbi faſtus.
Nec uindicare ruffe poſſumus: fellat.

In Coclitem. 2 2

Vt faciam breuiora mones epigrammata cocles
Fac mihi quod chione: non potui breuius.

In Tongilionem. 2 3

Q uid narrat tua mœcha? non puellam
Dixit tongilion: quid ergo? linguam.

Ad Maritum: 2 4

Q uis tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho?
Non hac peccatum eſt parte marite tibi
Stulte quid egiſti: nihil hic tua perdidit uxor
Cum ſit ſalua tibi mentula deiphobi.

Ad Caſtam matronam. 2 9

Ne legeres partem laſciui caſta libelli:
Prædixi & monui: tu tamen ecce legis.
Sed ſi panniculum: ſi ſpectas caſta latinum:
Non ſunt hæc minimis improbiora: lege.

In Chionem 2 6

Narrat te rumor chione nunquam eſſe fututam.
Atque nihil cunno purius eſſe tuo.
Tecta tamen non hac qua debes parte lauaris.
Si pudor eſt: tranſfer ſubligar in faciem.

In Fratres fellatores. 2 7

Sunt gemini fratres diuerſa ſed inguina lingunt
Dicite diſſimiles ſint magis: an ſimiles?

Ad Phœbum. 2 8

Vtere lactucis: & mollibus utere maluis.
Nam faciem durum phœbe cacantis habes.

Vnt. Gẽini lĩgũt diuerſa ĩguina: q̃a alter fellat: alter lingit cũnũ. Magis: ꝓpter hoc.

Vlt Galla. Vult nõ uult dare. Galla deformis erat: uolebatq̃ue futui a Martiale: ſed nihil dare uolebat. Deformes ãt fututoré p̃cio cõciliét neceſſe é. Vult dare. ſ. coitũ & ſubagitari a me Galla. Non uult dare. ſ. pecuniã. Nec poſſũ dicere quid ſibi galla uelit: hoc eſt qua de cauſa faciat hoc. é enim deformis: q̃ uult. ſ. futui. nõ uult. ſ. dare pecuniã. Idem eſt ſenſus quodam diſticho alibi: Vis futui gratis cum ſis deformis anuſque. Res perridicula eſt: uis dare nec dare uis.

De Galla.

Vult nõ uult dare galla mihi: nec dicere poſſum
Quod uult & non uult: quid ſibi galla uelit.

De Miſitio.

Cum peteret patriæ miſitius arua rauennæ
Semiuiro cibeles cum grege iunxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitiuus achillas
Inſignis forma nequitiaque puer.
Hoc ſteriles ſenſere uiri: qua parte cubaret
Quæruntſed tacitos ſenſit & ille dolos.
Mentitur: credunt ſomni poſt uina petuntur
Continuo ferrum noxia turba rapit.
Exciduntque ſenem ſpondæ qui parte iacebat:
Nanque puer pluteo uindice tutus erat.
Suppoſitam fama eſt quondã pro uirgine ceruã.
At nunc pro puero mentula ſuppoſita eſt.

Ad Gallum.

Vt patiar mœchum rogat uxor galle: ſed unum
Huic ego non oculos eruo: galle duos.

In Vetuſtinam.

Cum tibi tricenti conſules uetuſtina
Et tres capilli: quatuor ue ſint dentes:
Pectus cicadæ: cruſculumque formicæ
Rugoſiorem cum geras ſtola frontem:
Et aranearum caſſibus pares mammas:
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodillus anguſta:
Meliuſque ranæ garriant rauennates.
Et adriaticus dulcius culex cantet.
Videaſque quantum noctua uidet mane:
Et illud oleas quod uiri capellarum
Et anatis habeas orropygium macre:
Senemque cynicum uincat oſſeus cunnus.

Vm. de puero quem uoluerunt caſtrare ſacerdotes Cibeles. ſed decepti loco caſtrarũt ſenẽ. Miſitius iũxit iter dedit ſe comitẽ. Grege ſemiuiro .i. ſacerdotib⁹ caſtratis. Nequitia: moribus laſciuioribus. Steriles. i. caſtrati. Mẽtitur: deſignat locũ ĩ quo dormiebat. Pluteo: ſponda lecti Virgine: Iphigenia quæ eadẽ Iphyanaſſa: ut Lucreti⁹: & Homerus ſcribunt. Lucretius: Iphyanaſſeo turparũt ſanguine fœdæ.

T patiar. Vxor mea o Galle rogat ut patiar mœchũ ad eam accedere ego ſi deprehendero mœchũ faciã ſpadonẽ quo ſcilicet abutar: nõ autẽ eruã duos oculos aut nares excindã ut alii faciunt. Mœchum: ſcilicet te. de hoc Gallo ſupra: Subdola famoſæ: erat enim Gallus mollis & mœchabatur. Vnum: id eſt caſtro & facio ſpadonem eũ quem deprehendam.

Vm. In Vetuſtinam decrepita ætate cupientem futui. Triçẽti conſules: ideſt cũ agas trecentos annos. Pectus cicadæ: aridum & aſperum ut cicadæ. Stola: ueſtis mulierũ rugoſa. Caſſibus: id eſt retibus Rauẽna: ĩ paludibus cõdita & illic multæ ranæ. Garriãt: coaxent. Culex adriatic⁹: ad littora adriæ. Orthopygiũ: cluné. orthopygiũ .i. rectã cluné. de pygis apud Horatiũ dr̃ mulier ſine clune. Vincat: ſuperet macie. Senẽ cynicũ: uã cynici & ſordidi & ob philoſophiæ ſtudiũ macilenti. Sicut buſtuariæ: erãt anus: quæ ad deplorãdã funera cõducebãt cũ ĩ balnea ĩtrabãt extĩguebãt lucerna: uel ne uiderẽt eaꝝ dformitas & balneorũ nomini detraherẽt: uel in contemptum quaſi non eſſent dignæ lucerna.

Balneator: cuſtos & magiſter balneo&c. Buſtuarias mœchas: quæ olim mœchæ fuerãt: ſiam ex genere ad uilia ſeneſcentes munera deueniũt. Cũ ſit tibi bruma auguſto méſe .i. cũ frigeas auguſto. Exhauſti ânis nõ timét peſtilẽtiã deficiẽte calore quo peſtilẽtia in- cendit. Sẽſus é: Et ſi laborares peſtilẽtia nõ poſſes calere: nã regelare é cõtracta gelu diſ- ſoluere calore: ut apud Columellã: Regelare hortos & agrũ. Poſt ducẽtas mortes: mari torũ. Prurire quid ſi ſarrire uelit ſaxũ: ſarrire. i. aperire ut placet Varroni. eodẽ uerbo Ca tullus utitur. Senſus é ſi forte uir aliquis conſtituerit animo ſarrire ſaxũ. i. futuere teſaxeã: quis poſſet illũ appellare mari tum: aut te uxorẽ: cum Philo- melus: cui pauloante nupſeras ſenex appellauerit te auiã. Si ſathire legis dicat a ſathis qd mentulã ſignificat. Vnde ſa- thiri dicti proni in libidinem: Macrobio auctore: ut dicas qd ſi aliquis uelit ſathire. i. rigere ad ſaxum: ſed placet prior. Ex ĩgis: optas. Tuum cadauer: te mortuã. Scalpi: non dixit futui: cũ non ſit amplius muli er. A coride triclinio lectus: nuptiarum. Acoris nomẽ ſa- cerdotis eſt curantis funera: ut Corines apud Virg. Vſtores: ædificatores pyrarũ dicebant. Idem uerbũ apud Catullum.

Thedæ cũ aqua præfereban tur nouis nuptis: unde the- dæ pro nuptiis aliquando.

Fax. quaſi dicat dignaes ro- go: non nuptiis.

Vnq̃. In Neuolũ cĩædũ.

Curi grauiſſimus fuit dẽ tatus. Vetrque Cæſar. i. Ti. & Do. Rogo: nõ expectato: cũ alii tãtũ habeãt famã & no mẽ poſt cineres. Sedeo ĩ. xiiii. gradu. Occeanus: erat præſe ctus ſedentibus in theatro ut ordine ſederent. Te ſuſcitat: iubet te diſcedere. Mihi: me is precibus. Sed pædicaris: id eo prior: nam ita ĩ priore loco collocaris: ut podice excipias mentulam. locatur uerbo: nã prior ad dignitatem toto epi- grammate dictum eſt hactenꝰ nunc ioco refertur ad locum eius qui pædicatur: qui priori loco ſtat. Ceues: moues nates. Prior es: priorem lo- cum obtines.

Cum te lucerna balneator extincta
Admittat inter buſtuarias mœchas:
Cum bruma menſem ſit tibi per auguſtum.
Relegare nec te peſtilentia poſſit:
Gaudes ducentas nuptum ire poſt mortes.
Virumque demens cineribus tuis quæris
Prurire quid ſi ſarrire uelit ſaxum.
Quis coniugem? quis te uocabit uxorem?
Philomelus: auiam quam uocauit nuper?
Quod ſi cadauer exigis tuum ſcalpi.
Sternatur a coride triclinio lectus.
Thalaſſionem qui tuum dicet ſolus.
Vſtorque tedas præferat nouæ nuptæ:
Intrare in iſtum ſola fax poteſt cunnum.

In Ruffum. 93

Eſſe negas coctum leporem: poſciſque flagella:
Mauis ruffe coquum ſcĩdere quam leporem.

In Neuolum. 94

Nunquam dicis aue: ſed reddis neuole ſemper
Quod prior & curius dicere ſape ſolet.
Cur hoc expectas a me rogo neuole dicas?
Nam puto nec melior neuole: nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi cæſar uterque.
Natorumque dedit iura paterna trium.
Ore legor multo: notũque per oppida nomẽ
Non expectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid: uidit me roma tribunum:
Et ſedeo qua te ſuſcitat oceanus.
Quot mihi cæſareo facti ſunt munere ciues
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed pædicaris: ſed pulchre neuole ceues:
Iam iam tu prior es neuole: uincis aue.

Ingis. Id Gargiliũ quo ſiolebat ũideri mœchus cũ adhuc eſſet pũer mollis: & cunnilingus. pturbane miaꝫ ſe eũ irrumaturꝰ ſi deprehẽderit. Tacebis: alludit ad illud qđ dixerat garris: & ad fellationẽ: nã qui irrumãtur dicũtur fellare: & loqui nõ poteſt ore mẽtula irrumatoris obſtructo. Tacebis. i. irrumabo te: idẽ minaꝫ Priapus ĩ obſcuro carmine:

Pædicaberis irrumaberiſque.

E legat. Læſa. i. carmine ſuperiore Chione. Poteſt: nã dabat pecuniam ut ſubagitaret: ut ſupra. Fac mihi quod Chione. hæc erat illa frigida es & nigra. Pædicare potes tuo culo: adeo tuus culus ẽ macer & acutus tanquã mentula.

Raſci. In Cerdonẽ de quo ſupra cõqueſtus ẽ qꝫ dederat munus gladiatorum. Ars tua: nõ uita ẽ læſa a me: qa non dixi in uitã tuã ſed in artẽ. Licuit iugulare. i. ſi potuiſti exhibere gladiatores iugulandos ĩ theatro. Iuue. Et uerſo pollice uulgi Quẽlibet occidũt populariter.

Vrſorẽ. Deprimit honorem carminũ ſuoꝝ & ſuperioris libri: quẽ ait ſe miſiſſe per maximos imbres ad Ruffum amicum: quoniã hi omnes uerſus eſſent delẽdi. Infra: Pumice libru: Spongia muneribus conuenit illa meis. Nã carmina inducta ſolet dicere digna eſſe aquis. ante: Vis puto cũ libro marce natare tuo.

In Gargilium.

Lingis: non futuis meam puellam:
Et garris quaſi mœchus: & fututor.
Si te prendero gargili tacebis.

Ad Ruffum.

Ne legat hunc chione mãdo tibi ruffe libellum.
Carmine læſa meo eſt: lædere & ipſa poteſt.

In ſabellum

Sit culus tibi quam macer requiris:
Pædicare potes ſabelle culo.

Ad Cerdonem.

Iraſci noſtro non debes cerdo libello.
Ars tua non uita eſt carmine læſa meo:
Innocuos permitte ſales cur ludere nobis
Non liceat: licuit ſi iugulare tibi:

Ad Ruffum.

Curſorem ſexta tibi ruffe remiſimus hora
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor.
Imbribus immodicis cælum nam forte ruebat
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. Valerii Martialis epigrammaton. iiii.

De Natali Domitiani.

Aeſaris alma dies & luce. Ad. viii. calendas nouembres natus Domitianꝰ: ẽũ diẽ celebrat Martialis hoc epigtãmate: pcaturque ut diutiſſime in terris ſit imperator.

Aeſaris alma dies & luce ſacratior illa:
Conſcia dictæum quæ tulit ida iouem:
Lõga præcor pylioque uẽi numeroſior æuo
Semp & hoc uultu uel meliore nite.

Alma dies Cæſaris: o dies natalis Cæſaris. Ida: ſilua cretæ. Tulit: Produxit ĩ lucẽ. Iouem dictæũ: quia in creta eſt educatus Iupiter. Duplex ida: cretenſis & phrygia. Numeroſior pilo æuo: id eſt perfice plures annos ætate Neſtoris. Nite hoc uultu: id eſt nite hac ſerenitate. Multus annoſus: & ampliſſimus in auro albano: aurum albanum appellat auream coronam Cæſaris: & apparatum quo utebatur in ſacris Mineruæ inſtitutis ab ipſo in albano quot annis: ubi dabat ludos ſcænicos: & oratorum & poetarum certamina. Tranquillus auctor.

Tritoñida: Palladẽ: quæ erat númẽ familiare Domitiano: ut ait Fabius. Plurima quærcus hoc dicit qm̃ ſingulis annis etiã iqnquatriis Mineruæ corona querna donabatur a Domitiano: qđ Martia. aperte oſtẽdit ad Collinũ: O cui tarpeias licuit cõtingere quærcus: & de eadẽ re infra ẽ epigrãma. Plurima quærcus. i. donet multas coronas quernas.

Hic colat ingẽti redeũtia ſæcula: ludi ſæculares cẽtenis qbuſque annis inſtaurabant. Domitianus eos celebrauit nõ ſupputata ratione tẽpoꝛa Claudio: qui paucis ante annis eos celebrauerat ſed ab Auguſto. Hic colat ſæcula. i. ſæcnlares ludos redeuntes anno cẽreſio. Luſtꝛ ẽ ſpatiũ. v. ãno rũ quo olympia ſolebãt inſtaurari. Cũ aũt cẽteſimo ãno rede ant ſæculares appellat poeta illius tẽporis ingens luſtrũ. Sacra tercẽtos: ſacra ad terẽtũ cãpi martii trigeſimo quoque anno innouabantur. alibi Martialis cũ ſexagenariã diceret ait:

Bis mea romano ſpectata eſt uita terento. Terẽtus romuleus: campi martii. Debita: qa hæc debentur terris. Improba: nimia. Pro tanto deo: Domitiano: nã deus & dominus uoluit appellari.

Hic colat albano tritonida cultus in auro:
Perque manus tantas plurima quærcus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſæcula luſtro.
Et quæ romuleus ſacra terentus habet.
Magna quidẽ ſuperi petimus: ſed debita terris
Pro tanto quæ ſunt improba uota deo.

De Horatio. 2

Spectabat modo ſolus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis.
Cum plebs & minor ordo maximuſque
Sancto cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repente cælo.
Albis ſpectat horatius lacernis.

De niuibus. 3

Aſpice quam denſum tacitarum uellus aquarũ
Defluat in uultus cæſaris inque ſinus.
Indulget tamen ille ioui: nec uertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas.
Sidus hyperborei ſolitus laſſare bootæ
Et madidis helicem diſſimulare comis.

Pectabat. Domitianꝰ edidit nauales pugnas: quas ſpectauit inter maximos ĩbres. Cãdidis utebãtur ueſtibꝰ ĩ ſpectaculis. i. lacernis albis. quæ in ſpectaculis ſumebãtur. Solus Horatius minimus cum lacernã albam non haberet: alio habitus colore uenit in ſpectaculum: niue autem cadẽte ueſtis facta eſt alba: in quo poeta & riſum mouet: & imperatori aſſentat: cuius mores ait oẽs oportere ſeq. Spectabat: nauales pugnas. Plebs: ordo plebeius. Mĩor: equeſter. Maxĩus: ſenatoriꝰ. Cũ ſãcto duce: cũ diuo Cæſare. Cãdidus. i. cãdidis lacernis. Lacernæ cãdidæ ĩ diſtichis: Amphitheatrales nos cõmẽdamur ad uſus.

Spice. Ab eadem tempeſtate ſumitur huius epigrammatis argumẽtum. laudatur- que Cæſar qꝑ tantos imbres negligere potuerit: nam ut ſcribit Suetonius ꝑ maximos imbres ſpectauit pugnam naualem: & ne hoc uideatur factum Ioue irato: ait poeta ſe ſuſpicari filium Cæſaris: quem infantem amiſit his niuibus laſciuire cum patre. Dẽ ſum uellus: aquarum tacitarum: id eſt nimium periphraſis. Tamen: q̃uis cadat. Nix ĩ dulget Ioui: obſequitur cælo & non diſcedat. Aquas concretas pigro frigore: id eſt nĩues. Sidus hyperborei ſolitus laxare: cum a pueritia didicerit in expeditione præſertim aduerſus batauos in germania. Laxare: ferendo fatigare. Sidus hyperborei bootæ: Botes idem dicitur Arctophylax filius fuit Caliſtus: ut alii ſentiunt hic fuit Icarus qui ſumpta una a Bacho repletos utres impoſuit in plauſtrum: & inde ut putauit Iginius dictus eſt Bootes: id eſt ductor plauſtri. ſiue ille ſiue is fuerit uetuſtas tradidit relatum fuiſſe in cælum & eſſe iuxta urſam. Hyperborei: ſeptentrionalis. Diſſimulare: diſſimulando negligere. Helice: eadem dicta eſt cynoſura: & urſa minor: ea

fuit una ex nutricibus Iouis. quæ sua pietate merũit cælum. In septẽtrione aũtem est: immo ut nonnulli sentiunt hæc & ursa maior dicuntur septentriones. Helicen: id est niues helices septentriones. Pueri Cæsaris: id ẽ filii Cæsaris mortui quẽ ex Domitiano susceptum adhuc ĩfantem amisit: meminit huius Papinius cum prædicit deificationẽ Domitiano: ibit in amplexus natus fraterque paterque.

Vod siccæ. In Bassã male olentẽ. Lacunæ siccæ: nã siccata lacuna olet grauiter.

Nebulæ: sulphurei uapores.

Albularũ: albulæ erat aquæ ĩ agro tiburtino crudæ ut meminit Strabo & Pli. odore sulphureo. supra: Hic ubi sulphureis albula fumat aquis. Vet⁹ aura piscinæ marĩæ: ex aqs marinis. Bardiac⁹ euocati. Euocati erãt iuuenes ex eq̃stri ordine delecti: q manẽte usu ãnulorũ: cõstituti sũt ad custodiã cubiculi Impatori loco militũ: hi cũ excubias p̃stabant bardiaco uestẽ utebãtur: lanificio grossiore ꝑpe simili bardocucullo. hæ uestes male olebãt qm̃ ĩ his cubabãt: & ĩter sordida ministeria utebantur: nã q̃ bardiacus puer sit: nec mihi uidet cõuenire: nec unq̃ legi. Bardiac⁹ ñ puer ẽ: ut ego sentio sed sagũ ex uillis caproꝝ textũ: quo milites ĩ castris utebant: Vir. Iucanaque mẽta Cyniphii tondẽt hirci setasque comãtes: Vsũ i castroꝝ ac miseris uelãina nautis. Idẽ scribit Colũella de capro: & Iuue. de millite: Discit ab hirsuta iaculũ torquere capella. i. ex sago pilis caprorum texto: ut in Iuue. cõmentariis quos cõposuimus a nobis scriptũ ẽ. Quod Bardiacus. i. sagũ ex uillis caproꝝ olet: nam hircinũ fœtorẽ redolet. Lassi euocati: multis lassi & laborioſi. Ex hoc Lentulus lanista cognomẽ accepit: nã dict⁹ ẽ Lentulus bardiacus.. Euocati: excubantis lassi excubiis. Inquinata bis murice. i. bis tincta: male olet. Sabbatarii: iudæi dicũt q̃ sabbata colũt: Recutitaque sabbata palles: horũ halit⁹ cũ fœteat semp: ante cibũ p̃sertim grauissimi est odoris. Rei: mœsti curis agitari hẽnt malũ anhelitũ & odorẽ mala cõcoctione. Moriẽs: ex tincta. Ceroma: ungẽtũ erat ex luto & oleo. Pli. auctor: Male olebat si oleũ sabinũ: qđ plurimũ habet amurcæ adhibitum fuisset: erat autẽ palæstritarum.

Ir bonus. Cõsuluit Fabiano ne ad urbẽ accedat cũ sit bonus uir: ut etiã Sexto consuluit. Nec leno. Iuue. Nemo me ministro fur erit. Cõmẽsator: parasyt⁹. Iuue. Si potes illa pati quæ nec sarmẽt⁹ iniquas. Tristi uoce: afferẽte tristitiã. Præcones erãt in p̃cio qđ ifra ẽ: Si duri puer ĩgenii uĩ p̃conẽ iubeas uel architectũ. Corrũpere uxorẽ. i. nõ potes eẽ mœchus: Inães fũos. i. uarios titulos: & assẽtatorias appellationes: unde Alexã. auctore Spartiano fumo petire iussit q inani quadã ostẽtatione apud ip̃m magna gr̃a uideri uolebat: uulgato histicho: Fũo iã pit: q fũos uẽditabat. Circa pallatia. i. tbæ pallãtiæ

Qui siccis lassiuit aquis: & ab æthere ludit
Suspicor has pueri cæsaris esse niues.

In Bassam. 4

Quod siccæ redolet palus lacunæ
Crudarum nebulæ quod albularum
Piscinæ uetus aura quod marinæ
Quod pressa piger hircus in capella
Lassi bardaici os quod euocati
Quod bis murice uellus inquinatum
Quod ieiunia sabatariorum
Mœstorum quod anhelitus reorum
Quod spurcæ moriens lucerna lædæ
Quod ceromata fece de sabina
Quod uulpis fuga: uiperæ cubile
Malles: quam quod oles: olere bassa:

Ad Fabianum. 9

Vir bonus & paup: linguaque & pectore uerus
Quid tibi uis urbem qui fabiane petis?
Qui nec leno potes: nec commessator haberi:
Nec pauidos tristi uoce citare reos.
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes arrigere ad uetulas:
Vendere nec uanos circa pallatia fumos.

Casus: tibicem fuit. alibi poeta choraulem appellauit Casus choraules. hic temporibus Galbæ floruit donatus supra cœnam ab eo non parua pecunia cum placuisset auctor est Tranquillus: & copiosus Plutarchus in Galba. Glaphyrus nomen cytharœdi: & apud Iuuenalem: Accepis uxorem de qua cytharœdus Echion: Aut Galphyrus fiat pater: nam cytharœdi nunc erant in precio: quod supra ait: Veniet cũ cytharœdus erit: Vnde uiuas .i. unde acquires & comparabis uictum. Hoc nihil est: nihil proderit esse te fidum. Sic istis uirtutib⁹. Philomelus: diues ut Philomelus: qui dives fact⁹ cythara. de quo supra: Plus habuit Didius plus Philomenus habet.

Redi. In Massilianũ: qui cũ ĩprobus esset uolebat uideri castus & pudicus. Teneræ frontis. i. modestæ. In domo Setellæ puto de Argino ĩtelligi puero Stellæ formosissimo: qui amatorios domini uersus canebat. nã quod nõnulli opinant dictũ de Martiale non placet. alibi poeta de formosis Stellæ ministris scribit: & de argino in primis.

Rima. Rogat Euphemũ structoté mensæ Domitiani: ut ex suis carminibus ea quæ sunt iocosa ostendat imperatori tantũ cũ cœnauerit: que sunt seueriora ante cœnã.

Prĩa: & altera hora: id é prima & secunda salutabãt antiq amicos potentes. Tertia hora: agitabantur lites. Varios labores. i. uaria opa exerceat.

Octaua & nona exercebant palæstritæ. Frangere toros extructos: accũbere. Decima post mensas: ut meos libellos oñdas Impatori. Dapes ambrosias. i. diuinas. Laxatur. i. relaxat animũ: exhilarat. Ingẽti manu. i. diuina. Iocos. i. meos libellos ostendere Domitiano. Metire. i. caute eas. Licẽti gressu. i. casto carmine & casto gressu. Ad louẽ. i. Domitianũ. Matututinũ. i. ante cœnã. q. d. áte cœnã o musa oportet fáctiore carĩe accedas: post cœnã locus é iocis lasciuioribꝰ

Plaudere nec cano plaudere nec glaphyro.
Vnde miser uiues homo fidus certus amicus?
Hoc nihil est: nunquam sic philomelus eris.

In Masslilianum. 6

Credi uirgine castior pudica
Et frontis teneræ cupis uideri:
Cum sis improbior mamiliane
Quam qui compositos metro tibulli
In stellæ recitat domo libellos.

Ad Hilum. 7

Cur here quod dederas hodie puer hile negasti?
Durus tam subito qui modo mitis eras.
Sed iam causaris barbamque ãnosque pilosque:
O nox q̃ longa es quæ facis una senem.
Quid nos derides? here qui puer hile fuisti.
Dic nobis hodie qua ratione uir es.

Ad Euphemum. 8

Prima salutantes atque altera continet hora:
Exercet raucos tertia causidicos.
In quintam uarios extendit roma labores.
Sexta quies lassis: septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris:
Imperat extructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est eupheme meorum:
Temperat ambrosias cum tua cura dapes.
Et bonus æthereo laxatur nectare cæsar:
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte iocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra thalia iouem

In Labullam. 9

Sotæ filia clinici labulla
Deserto sequeris clitum marito
Et donas & amas.

Otæ. Sotes erat pater Labullæ eruditus clinice medicina: de qua supra est dictũ. Labulla tanquã altera Hippia secuta est Clytum relicto coniuge.

Sotes.ſignificat parcũm.prodigam mulierem hac alluſione uerbi ridet poeta. ἐχεῖνό σοὶ σωτὴρ.i.prodiga es:nam ludit his dictionibus Sotæ filia & aſota es.

Vm.Puerum alloquitur ut ferat librum ad Fauſtinum amicum emendandum:Va de o puer Pagina characteres. Inſtructus affer:quod eſt neceſſariũ. Spongia punica:qm̃ ex africa præſtatiões ſpõgiæ mitebãt:uel pumica.i.leuitatis pũicæ & officii.

Vm.L.Antonius p̃ſes ſuperioris germaniæ monuit bellũ ciuile ĩ Domitianũ fiducia duarũ legionũ. Imperator abſés id cõfecit mira felicitate reſoluto põte rheni inundatione copiæ barbarorꝝ ad eũ trãſituræ ꝓhibitæ ſũt. Eodem die quo uictus é aqlla tanꝙ nuntia uictoriæ Domitiani ſtatuã amplexa é. Saturninũ:Suetõius auctor:Is tertiũ tribunus plebis ut Glautiã miniſtrꝝ ꝓtorẽ haberet uexata iam diu repu.

Mumiũ cõpetitorẽ curauit necãdũ ĩ cãpo martio: déique ſenatꝰ ſtatuit ut turbulẽtꝰ & ſeditioſus tribunꝰ tolleret e medio.datũ igit negociũ é Mario qui glautiã & Saturninũ ĩ capitolio obſeſſos dedit necãdos populo.ait poeta puduiſſe. L. Antonium meditari ĩ urbe ſeditiones ut Saturninꝰ fecit: & propterea iuiſſe ĩ germaniam ut illinc arma moueret.M. ité Antonius mouerat olim ciuile bellũ in Auguſtum ut poeta hoc nom̃ attuliſſe animos. .L.Antonio. Sub urſa parrhaſia: id eſt ſub ſeptentrione in germania. Vano nomine.M. Antonii:qa fruſtra mouit bellum ut tu. Saturninum: id é q̃uis eſſes animo Saturninus & moueres urbanas ſeditiões.

Tulit arma:Aguſto. Phariæ cõiugis: Cleopatræ. Exciderat animo:id é eras ne adeo oblitus. Freti:actiaci.i. maris ad actium ꝓmontoriũ in quo ſuꝑatꝰ.M.Ant.ab Aug. Ille.M.Anto.collatꝰ tibi erat Cæſar:adeo tu es ĩferior Anto.

Vllſ. Thais meretrix nulli negabat: & qđ grauius erat fellabat poeta ait ſi iſta ꝓdigalitas meretricia tibi nullũ affert pudoré:ꝙ oĩbus das: ſalté te pudeat ꝙ das fellati oñé turpe genus libidinis. Negare nihil:é fellare.hoc.n.ſignificat apđ Martialem.alibĩ: Qui nil negat hic aticina fellat ,præterea Nil mihi galla nega.alibi:At quõdã mihi galle nil negabas. Thaidé fuiſſe fellatricé illic dixit Nemo eſt:hais ſenex ad irrumandũ.

Ili.Rogat Silium ut legat uerſus ſuos. Premis:inſectaris. Periuria:id eſt perfidiam punicam. Leues.fœdifragos.

Ad Fauſtinum.

Dũ nouus eſt nec adhuc raſa mihi frõte libellus:
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer:et caro perfer leue munus amico
Q ui meruit nugas primus habere meas.
Curre:ſed inſtructus comitetur punica librum
Spongia:muneribus conuenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ fauſtine lituræ
Emendare iocos:una litura poteſt.

In An.ſaturnium.

Dum nimium uano tumefactus nomie gaudes:
Et ſaturninũ te miſer eſſe pudet:
Impia parrhaſia mouiſti bella ſub urſa:
Q ualia qui phariæ coniugis arma tulit:
Exciderat ne adeo fatum tibi nominis huius.
Obruit actiaci quod grauis ira freti.
An tibi promiſit rhenus:quod non dedit illi
Nilus:& arctois plus licuiſſet aquis:
Ille etiam noſtris antonius occidit armis
Q ui tibi collatus perfide cæſar erat.

In Thaidem

Nulli thai negas:ſed ſi te non pudet iſtud:
Hoc ſaltem pudeat thai negare nihil

Ad Silium.

Sili caſtalidum decus ſororum
Q ui periuria barbari furocis
Ingenti premis ore:perfidoſque
Eaſtus Hãnibalis:leueſque pœnos

Magnis africanis.i.ducis triúmphũm Scipiohis. Seũeritate:grauitate carminis heroi ci: in quod ſeuerus uerſaris:uel ſeueritate ſupercilio cẽſorio. Alea:ludus. Vagus liber nàm ſerui iñ ſaturnalibus omnes erant liberi & uagi. Hora.Age libertate decembri. Fritillus:ut alueolus:idé Porphirio in Horatium putat.Madidos:perfuſos:tractũ ab ebriis. Remiſſa:relaxata. Contracta:cum ducitur uultus in ſeueritatem. Paſſerem: carmen ſcriptum de paſſere amicæ Catulli.

Laudia.Laudat connubiũ
Claudiæ & Auli pudẽtis: optatque ut fauſtum ſit.

Meo pudenti:amico meo.

Macte eſto: cum alicuius factum probamus utimur hoc uerbo macte. Macta hoſtia dicitur quãdo mola é ſupra ifuſa. Cinnama:potes hoc intelligere de unguento: quod ex nardo balamino amomo fiebat. Miſcẽtur tam bene: idé tam bene cõueniunt. Theſeis fauis:inter cætera uina medicata erit uinum quod melli-tites dicebatur a melle ĩ muſto immxito: ab aliis dictũ ẽpiperatũ:nã & piper adhibebat: ab aliis cõmuni uerbo cõditũ Catone & Plinio auctore. Theſeis fauis.i.melli attico:nã mel atticũ ſliqua oĩa gloria ſupat.

Melius:aptius. Vlmi:dicuntur mariti uitium. Lothos:arbor præcipua libyæ: cuius floris ſuauitate homĩes rerum omnium obliuiſci dicuntur: unde lothopagi populi:q ea præſertim abundãt: ut Homerus Strabo Plinius ſcribũt. Myrtus:ad littora creſcit non magis ob aquam q̃ propter caloré quoniam agri littorales cæteris regionibus ſunt calidiores.

Candida concordia: cui deæ Veſpaſianus templum erexit: candida ſine perturbatione.

Aequa tã pari iugo.i.uiciſſim ament & pari ardore.

Magnis cædere cogis africanis
Paulum depoſita ſeueritate
Dum blanda uagus alea december
Incertis ſonat hinc & hinc fritillis:
Et ludit rota nequiore talo
Noſtris otia commoda camœnis:
Nec torua lege fronte:ſed remiſſa
Laſciuis madidos iocis libellos.
Sic forſan tenet auſus eſt catullus
Magno mittere paſſerem maroni. 19

De Nuptiis pudentis & claudiæ:

Claudia ruffe meo nupſit peregrina pudenti
Macte eſto tedis o hymenæe tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo:
Maſſica theſeis tam bene uina fauis:
Nec melius teneris iunguntur uitibus ulmi:
Nec plus lothos aquas:littora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide concordia lecto:
Tamque pari ſemper ſit uenus æqua iugo.
Diligat ipſa ſenem quondam:ſed & ipſa marito:
Tunc quoque cum fuerit non uideatur anus:

Ad Cecilianum.

Mille tibi nummos heſterna nocte roganti: 19
In ſex aut ſeptem ceciliane dies.
Non habeo dixi:ſed tu cauſatus amici
Aduentum:lancem paucaque uaſa rogas.
Stultus es:an ſtultum me credis amice? negaui:
Mille tibi nummos:milia qninque dabo.

In Gallum:

Priuignum non eſſe tuæ te galle nouercæ: 16

Ille: Cecilianus petierat mutuo a Martiale mille nummos. Martialis negauerat: Rurſus petiit uaſa ſex milium.

Cauſatus:cauſam afferens. Quinque milia.i.uaſa quinque miliũ quæ pluris ſunt.

Rriuignũ:Gallus habebat rem cũ nouerca uiuo patre: qđ & ſi poterat diſſimulare: q̃ diu uixit pater: tamé nunc patefecit:nam patre mortuo eam tenebat domi præter morem: quoniam poſtea q̃ erat priuignus gallus debuit diſcedere: ſed tũc cũ uelit domi manere tã q̃ nouerca & uxor patris apte dinoſcit eam nunquã fuiſſe nouercam.

Rumor erat.ſ.aiebat eſſe priuignũ:uiuo genitore:qa ipſa erat coniunx. Nuſq̃:qa mortuus eſt. Abſolui hoc iudicio:nã Cicero ĩ cauſis ita floruit:ut appellatus fuerit rex iudicio&.auctor Quintilia.hic Regulus cauſidicus fuit:De quo Pli.auctor. Deſinit eſſe: quæ adhuc nouerca:quia habebas rem ſemper cum illa.

Acere:In Lyciſcã meretricẽ fellatricẽ:eiuſdem meretricis nomẽ apud Iuuenalem:

Nomẽ mẽtita Lyciſcæ:& ſimul ĩ Paulũ irrumatorẽ.

Rumor erat.coniunx dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat uiuo genitore probari:
Iam nuſquã pater eſt:galle nouerca domi ẽ.
Magnus ab infernis reuocetur tullius umbris.
Et te defendat regulus ipſe licet.
Non potes abſolui:nam quæ non deſinit eſſe:
Poſt patrem:nunquam galle nouerca fuit.

Ad Paulum. 17

Facere in lyciſcam paule me iubes uerſus:
Q uibus illa lectis rubeat & ſit irata:
O paule malus es:irrumare uis ſolus.

De Puero clacie occiſo. 18

Q ua uicina pluit dipſanis porta columnis:
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis:
In iugulum pueri:qui roſcida templa ſubibat:
Decidit hiberno prægrauis unda gelu.
Cunque peregiſſet miſeri crudelia fata:
Tabuit in calido uulnere mucro tener.
Q uid non ſæua ſibi uoluit fortuna licere:
Aut ubi mors nõ eſt:ſi iugulatis aquæ.

De Endromyde. 19

Hanc tibi ſequanice pinguem textricis alumnã.
Q uæ lacedæmonium barbara nomẽ habet.
Sordida ſed gelido non aſpernanda decembri:
Dona peregrinam mittimus endromydem.
Seu lentum ceroma teris tepidum ue trigona
Siue harpaſta manu puluerulenta rapis.

Rubeat ira excãdeſcat & irata ſit mihi. Irrumare uis ſolꝰ: & ita oſtendit alterã eſſe fellatricẽ &alterũ irrumatorem.

Va: De morte pueri iugulati ſtillicidio congellato cõqueret poeta q; & aqua ueluti & enſis iugulare didicerit.

Vnda cõgelata.i.ſtiria. Subibat:ĩgrediebat. Colũnis:uipſanis:a uipſano cõſule. Lapis lubricus:fluens. Mucro: glacies tanq̃ mucro. Tabuit:cõcaluit in ſanguine uulneris calidi.

Anc Endromides erant ueſtes hirſutæ & longiore pilo:quibus utebant ĩ gymnaſio & theatro ad munera harenæ exercenda.Iuuenalis.Endromidas tyrias & fœmineum ceroma Quis neſcitur? lã mittebantur ex Gallia ĩduſtria textorũ qui illic præſtãtiſſimi habebantur ſeruato tamen priſtino nomine:nam Endromides dicebantur græca appellatione q̃uis Gallia eas mitteret. Martialis: Endromidem mittit:nõ expreſſo nomĩe ad quẽ quãuis nonnulli putẽt eſſe Sequanicum quod potius é apellatiuum & iungitur cum textricis. Sequanicæ: id eſt galli canæ. Barbara:ueniés ex Gallia. Gelido:decẽbri nam uſus huius ueſtis erat hyemali tẽpore in gymnaſio. Ceroma: unguentum erat:ut ſupra ex oleo & ceno:quo utebantur iuuenes ad robur lacertorum eo ſe exercentes:nã non ſatis fuit petere harenam a Nilo in palæſtra: unde Patrobo liberto Neronis afferebatur: niſi ceromata excogitaſſent:quibus ut ait Plinius. Iuuentus uires corporis exercendo animi uires perdebat. Iuuenalis de hoc genere gymnaſii intelligit ut puto cum ait:Cum laſſata graui ceciderunt brachia maſſa. ſunt qui locum putent in quem ſenſum uidetur loqui Pli.Athlætas ĩquit ſuos:& ceromata imaginib? exornant:ſed ſuperior ſententia placet. Seu teris lentum ceroma.i.ſeu luctaris: nam in uicem terebant palæſtritæ luctãtes. Trigon:genus pilæ paganicæ:quæ eadẽ dicit pila trigonalis. Harpaſtũ:genus ludi erat:ut ait Suidas:ſunt qui putent eſſe genus uehiculi

cuius cursum iuuenes ad exercitationem lacertis reprimebant: meminit huius gymnasi Pli. i vii. & Sæneca i declamationib⁹ de harpasto in distichis: Hæc rapit antæi uelox i puluere draucus. sed puto esse pilâ. Follis: gen⁹ pilæ qua & iuuenes & senes piter ludebant. Augustus Cæsar ea maxime delectabat ifra: Folle decet iuuenes ludeꝛ folle senes. Plumea: ex pluma farciebat: uel ex pilis. Athas puer fuit: q uipsano cõsule a meridie ad uespeꝛ. lxxv. milia passuũ cucurrit magna omnium admiratiõe. meminit historie Pli. c miso pueri noïe. Athas autẽ nomen ueloci cursori cõuenies: nã Athæ dicunt qui uix summis pedũ uestigiis terrã cõtingunt. Iris: cælũ & serenitas.

Sindone cult⁹: sindones erãt uestes cãdidæ ex lino: quibus magi utebãtur: & erant subtilissimæ. cũ aũt cõparet sindonem endromidi: aperte discit endromidẽ quoque ex lino fuisse: sed grossioꝛẽ. supra: Quid sindone tinctus olenti.

Icit: Cærelia erat puella & dicebat se uetulã. Gellia erat anus & dicebat se puppam. Altera: Gellia quæ anus & uolebat uideri puella.

utidus: & putidulus

Putidi & putiduli dicuntur qui sibi ipsis displicẽt. hoc Ci. uno loco: Displicebã mihi. Alibi dixit: Eram putidulus. Cũ aũt quisquã sibi ipsi displicet cõtrahit frontẽ & caret omni hilaritate. Propterea ait poeta alteram mulierem cupientẽ uideri puellã adeo gestire: ut sit ridicula & non puella alteram cupientẽ uideri anũ nõ uideri solum anum: sed putidulam.

Vllos: In Celiũ impium qui cõtẽptis diis magna audacia cõmissis sceleribus diues euaserat. Dum hoc negat i. dum ita scelera exercet: ac si nulli essent dii.

Rimos: Cleopatra uxor Martialis: cũ primo thalamo fugisset in lacus: Martialis eã i secutus osculatus est reliqua

Plumea seu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem cursu uincere quæris atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus:
Neue grauis subita te premat iris aqua:
Ridebis uentos hoc munere tectus & imbres:
Nec sic in tyria sindone tutus eris.

De Cærelia & gellia. 20

Dicit se uetulam: cum sit cærelia puppa:
Puppam se dicit gellia: cum sit anus.
Ferre nec hanc potes: potes coline nec illam:
Altera ridicula est: altera putidula.

De Celio. 21

Nullos esse deos inane cælum
Affirmat celius: probatque quod se:
Factum dum negat. hoc uidet beatum.

De Cleopatra uxore. 22

Primos passa toros & adhuc placanda marito:
Merserat in nitidos se cleopatra lacus.
Dum fugit amplexus: sed prodidit unda latentẽ
Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita sic puro numerantur lilia uitro:
Sic prohibet tenues gemma latere rosas.
Insilui: mersusque uadis luctantia carpsi.
Basia: perspicuæ plus uetuistis aquæ.

Ad Thaliam. 23

Dum tu lenta nimis: diuque quæris:
Quis primus tibi: qui uesit secundus.
Gratum quis ue epigramma comparabit
Palmam callimachus thalia de se
Facundo dedit ipse brutiano

aquis prohibentibus. Placanda: quia nondum mansuefacta. Gemma: quia in gemma rosæ inspiciuntur. Potes etiam intelligere de pictura qua ita Cleopatram latentem sub aquis expressam fuisse dicit: ut ipse tanq̃ in ueram insiluerit.

Vm: Lustricus Brutianus græce eruditꝰ iã cũ Callimacho elegiaꝝ scriptore editis uersib⁹ græcis certabat. Increpat musã Mart. q̃ dũ cessat iã Lustricus brutianꝰ græco carmĩe superauit Callimachum: hortaturque ut exeat: & cũ Brutianus latine scribere cœpit: ipm faciat illi secũdũ laude poematis. Dedit palmã de se. i. cessit Brutiáo. Brutiã

memit Pli.i epistolis. Lepoř cecropio satůr: uersu græco. Luserit sá.idé é iocos latios.

Emula: laudat loca quædã Venetiæ: ubi se dõiciliũ fixurũ senectuti ait: si quando poterit uidicař sei libertaté. Altinũ: oppidũ Venetiæ. Phaetõthei: ad padũ. Euganeos lacus: a mœnitaté siluæ laudati qua dicit ueriſimile fuisse dryadé quæ nunq̃ nubere solet ductã fuisse in uxoré a Fauno deo siluaꝝ: q̃ cũ ait præcipuã loci amœnitaté ostendit. Antenoreo: in silua patauina. Ad lacus: nã.xxiii. lacus illic olim recensebãtur: Aquileia: urbs extra Venetiam.

Lædæo timauo: q̃ ait cillarũ illic bibisse extra historiã é: nã Cillarus relict⁹ est in laconia a Castore quando nauigauit cũ argõautis. Papini. í The. Tua furto, plapsa, ppago Cillare: cũ scythici diuersus ad hostia põti Castor amiclæas réo muta uit habenas. sed cursũ argõautaꝝ oñdit: cũ quibus erat Castor: nã argonautæ duxerũt nauẽ p saũ. histrũ: nauportũ: & ignoto quodã amne í adriatico cũ iuxta tergeste. diligẽtiores auctores tradidere húeris delatã fuisse p hæc loca: q̃uis Cornelius nepos scribat histꝝ cõfluere ad hostiũ padi mari iter iecto: q̃ uerius q̃ fluminis undis mitescit. elegãter igit eum cursum designat cũ ait cillarũ equũ Pollucis q̃ una cũ fratre iter argonautas erat illic bibisse. Septenas aquas: propter septẽ hostia Timaui.

Vod: In Posthumũ amicũ qui factus diues deseruerat Martialé: & aut nihil aut paꝝ dabat: cũ tamẽ uellet coli assidue. Quod non uidi .i. q̃ nõ salutaui te mane.

Aepe: ad Cæsarem. Negat: laudandos esse libellos. Non sola uoce: id est nõ sola uoce laudasti me: sed dedisti etiam ius trium natorum: fecisti etiam me tribunũ Prætorem. Magis ut doleat: id é quéadmõm legisti libellos meos illo inuito tãto magis ut inuidus doleret. Ita da tanto magis ut rumpatur.

Onasti: In Cloem mereticé: quæ donabat uestes Luperco nomine proprio. Luperci autẽ nomíe cõmuni agebant ludos nudi. Vir. Nudosque lupercos. ad quod alludens monet Martialis ne tantum donet suo Luperco: nam si perrexeris inquit donare: ludus lupercus te nudam reddet: Tenero iuueni: qui subagitat te. Hispanas: bæticas: quia inde optimæ lanæ afferebantur.

Qui si cecropio fatur lepore
Romanæ sale luserit mineruæ:
Illi me facias precor secundum.

De Diaulo medico.

Nuper erat nunc est uespillo diaulus:
Quod uespillo facit: fecerat & medicus.

De Littoribus altini.

Aemula baianis altini littora uillis:
Et phaetonthei conscia silua rogi:
Quaque antenoreo dryadũ pulcherrima faũo:
Nupsit ad euganeos solla puella lacus.
Et tu lædæo fœlix aquileia timauo:
Hic ubi septenas cyllarus hausit aquas.
Vos eritis nostræ portus requiesque senectæ:
Si iuris fuerint otia nostra sui.

Ad Posthumum.

Quod te mane domi toto non uidimus anno:
Vis dicam: quantum posthume perdiderim.
Tricenos puto bis uicenos ter puto nummos:
Ignoſces togulã posthume pluris emo.

Ad Augustum.

Sæpe meos laudare soles auguste libellos:
Inuidus ecce negat. non minus ergo soles.
Quid quod honorato non sola uoce dedisti:
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros contorsit liuidus ungues:
Da cæsar tanto tu magis ut doleat.

Ad Cloen.

Donasti tenero Cloe luperco
Hyspanas tyriasque coccinasque

Indos ſardonicas ſcytas ſmaragdos:
Et lotam tepido togam galeſo:
Et centum numeros nouæ monetæ:
Et quicquid petit uſque & uſq; donas.
Væ glabraria uæ tibi miſſella:
Nudam te ſtatuet tuus lupercus.

Ad Pudentem.

Obſtat care pudens noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſat & implet opus.
Rara iuuant:primis ſic maior gratia pomis:
Hybernæ pretium ſic meruere roſæ.
Sic ſpoliatricem cõmendat faſtus amicam:
Ianua nec iuuenem ſemper aperta tenet.
Sæpius in libro memoratur perſius uno:
Quam leuis in tota marſus amazonide.
Tu quoque d̃ noſtris releges quæcũque libellis:
Eſſe puta ſolum.ſic tibi pluris erit.

Ad Piſcatorem.

Baiano procul a lacu monemus:
Piſcator fuge:ne nocens recedas:
Sacris piſcibus hæ natantur undæ.
Qui norunt dominum manumque lambunt:
Illam:qua nihil eſt in orbe maius.
Quid quod nomen habent & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui uenit citatus.
Hoc quondam libys impius profundo:
Dum prædam calamo tremente ducit.
Raptis luminibus repente cæcus.
Captum non potuit uidere piſcem.
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos:
Baianos ſedet ad lacus rogator:

Caleſo: cahuſinã togam. Indos ſardonycas:nã ex India,mittebãt præciptui:ut Plinius ſcribit. Smaragdus:in precio olim fuit. Nero pugnas gladiatorum ſmaragdo ſpectare ſolebat.Cũ auté duodecim genera ſmaragdi ſint: nobiliſſimi ſunt ſcythici : quia nullis maior eſt auſteritas nec minus uitii. Dominos flauios:nã flauii erant nũmi a flauiis imperatorib⁹ ſignati:hocé Veſpaſiano Tito & Domitiano. Glabraria:glabriones dicunt q ſũt ſine pilis:& glabrarias oues appellat Varro in re agraria carentes lana.Cloe glabraria erat:quia expilata erat. Feſtus idem & Plinius.

Bſtat:Ait poeta ſe quidé cupere ſcribere: quod ét dixit ſuperius:Edita ne breuibus: ſed nihil aliud offendere gratiam carminũ ſuoꝝ: q̃ copiã:nã quo rarior res eſt:eo ſolet eſſe carior:ſed tamé ſe propterea nolle deſiſtere:cũ ĩ hac copia unum poſſit eſſe remedium:ut.ſ.lector.quécũque libellum perlegerit eũ ſolum eſſe putet. ſcribit auté ad Aulum Pudentem amiciſſimũ. Turba ſua:multitudo. Noſtris libellis obſtat:id é nocet gratiæ noſtoꝝ carminũ. Opus frequens.i.frequentia epigrammata. Rara iuuant: & exéplo oſtendit. Hyemali tempore: & ex ægypto & poſtea ex agro romano roſæ in urbem mittebantur. Erant præterea roſæ quæ dicebant hybernæ fictæ bracteis.i.foliis auri & argéti. alibi diximus. Sic:raritate.

Commendat: gratioré facit.

Non ſemper aperta .i. clauſa aliquãdo. Numerat:ĩter poetas. Marſus: Domitius: cui⁹ ille uerſus extat in Orbilium ſæuum uerberatoré puerorũ De quo etiã Iuue.Si quos orbilius ferula ſcuticaque cecidit.hic ſcripſit bellũ Herculis ĩamazões: qđ amazonidé ĩſcripſit :idé đſcripſit Homerus ut tradit Plutar. Sic:hoc pacto.

Aiano: Ex hiſtoria : nã in piſcinis Cæſaris Domitiani auctore Pli. piſces uocati ad nomẽ uenire ſolebant.Quo argumento docet idé auctor piſces habere auditũ: ſed p̃cipuum mugilem ſalpã cromĩ lupum. A lacu baiano: a piſcina Cæſaris:quæ erat baiis. Nocés:damnatus. Sacris:quia ſunt Domitiani dei. Dñm: .Domitianũ. Magiſtri:cuſtodis. Libis impius:qa uiolauit ſacros piſces. Calamo : cannahamo. Rogator:médicus. Ad lacus baianos:iuxta piſcinam.

Gibis ſimplicibūs: nō doloſis ſine hamo. Dedicatos: Cæſari Domitiano deo dicatos: nā deus dicebatur.

Vod Hippodamus rogabat Martialē ut aliquid ſcriberet & de ſe: Eū deridet quod habeat nomē rebelle muſis & nō cōueniens carminib⁹. Hiſdē ferme uerbis utitur ī Carinū: cuius nomē dicit eſſe muſis rebelle. Auerſum frōte ſororū: a muſis. Dura mater: ruſticana. Quod nomē nullo genere carminis dici poſſet. Pia Caliope: an propter filiū Orpheū ī quo lugēdo pietatis nomen meruit: an quod meliorib⁹ numeris præeſt: prior ſententia placet. Belle: cōcinne uenuſte.

At tu dum potes innocens recede:
Iactis implicibus cibis in undas.
Et piſces uenerare dedicatos.

Ad Hippodamum. 30

Quod cupis in noſtris dicique legique libellis:
Et nonnullus honos creditur eſſe tibi.
Ne ualeam ſi non res eſt gratiſſima nobis:
Et uolo te chartis inſeruiſſe meis:
Sed tu nomen habes auerſum fronte ſororum:
Impoſitum mater quod tibi dura dedit.
Quod nec melpomene qđ nec polymnia poſſit:
Nec pia cum phœbo dicere calliope..
Ergo aliquod gratum muſis tibi nomen adopta:
Non ſemper belle dicitur hippodamus.

De Ape electro incluſa. 31

Et latet & lucet phaethontide condita gutta:
Vt uideatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum precium tulit illa laborum:
Credibile eſt ipſam ſic uoluiſſe mori.

Ad Soſibianum. 32

Plena laboratis habeas cum ſcrinia libris:
Emittis quare Soſibiane nihil.
Edent hæredes inquis mea carmina.quando:
Tempus erat iam te ſoſibiane legi.

Ad Attalum. 33

Sordida cum tibi ſit: uerum tamen attale dicit:
Quiſquis te neuiam dicit habere togā.

De pugna dammarum. 34

Frontibus aduerſis molles concurrere dammas:
Vidimus & fato ſorte iacere pari.
Spectauere canes prædam ſtupuitque ſupbus:
Venator cultro nil ſupereſſe ſuo.

Tlatet: In electro nōnū-
q uiſebant formicæ: cul
ces: lacertæ: quæ recēti adhæ-
rentes ab indureſcēti claudebā
tur: quo argumento nonnulli
utunt ad oſtēdendum electrū
aliquādo fieri liquidū. nūc lau
dat a Martiale apis incluſa.

Gutta phaethontide. i. ſucci
no & electro quod naſcit ex la-
chrymis ſororū phaethōtidis:
Nectare ſuo: melle. Tulit ptiū
mortis laborum tantorum in
melle faciendo.

Lena: Ad Soſibianū. So-
ſibianus uolebat uideri
poeta multis libris compoſitis
cum nullos ederet: dicebat aūt
ſe expectare: ut hæredes ede-
rent: ipſo mortuo. At inquit
poeta poſtea q̄ libros habes per
fectos: tempus eſt te legi: id eſt
morere ut libri emittantur: &
oportebat te iā mortuū eſſe ut
legereris. Argute cū aliud dice
re uideat hoc ſignificat.

Rontibus: Dammæ in
ſpectaculis Domitiāi cū ī
ſiluis ſint fugaces: inter ſe con
currentes: ceciderunt quod ni
mirum uideatur Martialis aut
factum numine Domitiāi cui
cum tauri inter ſe pugnātes & uiri præſtent ſpectatula: Ipſe quoq; ſuum præſtare uolue
runt: inde ait alio epigrāmate: Vis dammis Cæſar parcere mitte canes: ſcilicet ut intelli-
gant tibi non placere: ut pugnent quaſi diceret in tuam pugnauerunt gratiam. Mol
les: olim imbelles. Canes: qui erant in theatro. Venator: qui uenerat in theatrum.
Nihil: reſtare uenabulo in quod ſæuiret.

Tauri ſic pugnãt.i.ſic cecidерũt in gratiam tuã inter ſe pugnantes. Sic uiri:& ſic ipſæ dammæ uoluerũt.

Entum:Apher ut nihil daret Martiali: quotiens occurrebat ei.numerabat debito res:& futuros reditus.Iam ait non potes euadere quin des aliquid:nã cũ nõ dederis hactenus ob liberalitatẽ tuam:nunc ſaltem debes dare ĩ præmiũ moleſtiæ qua me afficis quotidie enumerãs tuos debitorſ. Solidũ.i.integre. Ter ducẽta.lx.numeres aliquid.i.des & ſoluas.

Rgẽtĩ:Cãrinus multa pocula habebat & uarie ſculpta hiſque gloriabat. Argentum purum dicit argentũ illaboratũ:& argentũ purum quod ad mullos ſpurcos uſus adhibet:ut Põpeius ſcribit. Carinus erat cunnilingus: cũ ergo potaret his poculis nõ poterãt uideri pura.quia os fetidũ erat:ſed iocãs Martialis ambiguitate uerbi:ait eũ nõ habere argẽtũ purũ: quũ Carinus ĩtelligat.i. illaboratũ:Martialiſ fallit & intelligit eũ nõ habere ea pocula pura:quia cũ ſit cunnilingus:nõ poſſet niſi ſpurce illis uti. Graniana: pocula ab auctoribus & magiſtris officinarum nomina ſumebãt: inde alia clodiana :alia firmana: alia graniana a granio ſculptore.

ℓ Linunt auro:hoc ẽ illud genus poculoꝝ de quo Plinius iã figuras in poculis circũlini auro quærimus. Aurũ:calaicũ ſubtile erat:huic uſui accomodatũ. Anaglypta :pocula exciſa in aſperitatẽ dicunt nã anaglypho ſignificat ſculpo. Purũ: qa nullũ purũ hĩe potes:cũ ſis cũnilĩgus:nã oĩa ſpurca reddis ore:& uſu.Fuiſſe Carinũ cũnilĩgũ ante ĩdicauit eo uerſu:Cũ nũ lĩgit Carinuſ:& tamẽ pallet.

Tria:Poſthumus uetus Martialis amicus nã una uixerãt trigĩta ãnis: nũc factus diues nihil dabat. Conquerit poeta quod exacta iã ætate aliũ dñm quærere nõ poſſit:& Poſthumus nihil mittat. Totoſtemate:cũ oĩbus imaginibus quæ ĩ atriis ſeruabant. Ter numerãda.hoc propter duos Senecas dicit:& unũ lucanũ:nã tres ex ea domo docti fuerunt.

Ter numeranda.i.trium uirorum laude illuſtrata.Alibi: Duos Senecas unicunque

Vnde leues animi tanto ẽ aluere furore?
Sic pugnant tauri:ſic cecidere uiri.

Ad Olum. 39

Cana eſt barba tibi:nigra eſt coma: tĩgere barbã
Non potes:hæc cauſa eſt:ſed potes ole comã.

Ad Afrum. 36

Centum coranus & ducenta mancinus:
Trecenta debet titus:hoc bis albinus.
Decies ſabellus:alterumque ſeranus.
Ex inſulis fundiſque tricies ſolidum:
Ex pecore redeunt ter ducenta parmenſi.
Totis diebus afer hoc mihi narras.
Et teneo melius iſta q̃ meum nomen.
Numeres oportet aliquid:ut pati poſſim:
Quottidianam refice nauſeam nummis
Audire gratis afer iſta non poſſum.

Ad gallam. 37

Galla nega ſatiatur amor:niſi gaudia torquent:
Sed noli nimium galla negare diu.

Ad Carinum. 38

Argenti genus omne comparaſti:
Et ſolus ueteres myronis artes:
Solus praxitelis manus:ſcopæque:
Solus phidiaci toreuma cæli:
Solus mentoreos habes labores.
Nec deſunt tibi uera glautiana:
Nec quæ callaico linuntur auro.
Nec menſis anaglypta de paternis:
Argentum tamen inter omne miror:
Quare non habes Carine purum.

Ad Poſthumum. 39

Atria piſonum ſtabant cum ſtemmate toto:
Et docti ſenecæ ter numeranda domus.

lucanum facunda loq̃uitur corduba. Regnis domini: nam poeta regem dominũ sæpe numero appellat. Consul: nõ aliter te colebã: q̃ fuisses cõsul. Terdenas brumas i. xxx. annos. Perdere: adimere aliquid tibi. Largus opum: affluẽs opibus. Imposuit mihi i. decepit me quia non dat & ita decepit cũ sperauerim daturũ: sed poeta fallit & intelligit q̃ Posthumus factus erat diues cũ nũq̃ esse deberet ita decepit me: uel imposuit tibi fortuna quod eũ diuitẽ fecisti & diuitiis nõ bene utitẽ huiusmodi hominem fallacem & decepisse deos: uel fortunã dicunt. alibi ĩ ius: O fallax atq̃ inficiator eamus: cũ de homine diuite & auare uiuẽte loqueretur.

Prætulimus tanris solum te posthume regnis:
Pauper eras & eques: sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeraui posthume brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Iam donare potes: iam perdeꝛ plenus honorum:
Largus opum expecto posthume quid facias.
Nil facis. & serum est alium mihi quærere regẽ
Hoc fortuna placet: posthumus imposuit.

In Male recitantem. 40

Quid recitaturus circundas uellera collo:
Conueniunt nostris auribus illa magis.

Ad Flaccum. 41

Si quis forte mihi posset præstare roganti.
Audi: quem puerum flacce locare uelim:
Niliacis primum puer hic nascatur in oris.
Nequitiam tellus scit dare nulla magis.
Sit niue candidior: nanque in mareotide fusca:
Pulchrior est quanto rarior iste color.
Lumina syderibus certent: mollesque flagellent:
Colla comæ: tortas non amo flacce comas.
Frõs breuis: atq̃ modus breuiter sit naribus ũcis
Pestanis rubeant æmula labra rosis.
Sæpe & nolentem cogat: nolitque uolentem:
Liberior domino sæpe sit ille suo.
Et timeat pueros. excludat sæpe puellas:
Vir reliquis: uni sit puer ille mihi.
Iam scio nec fallis: nã me quoque iudice uerũ est
Talis erat dices noster amazonicus.

In Coracinum: 42

Non dixit Coracine te cinædum

On dixi: locatur in Coracinum: q̃uem cum mollem ille dixisset iratus est: quasi eũ appellasse cinædum iurat Mart. ie eum non appellasse cinædum: sed dixisse id qđ parum est & quod ipse nõ negabit: hoc est cunnilingum.

Vid: Sensus acutus est: & apert⁹ in malũ recitatorẽ & raucũ. Auribus nr̃is: ne audiãt te male recitãtem. Vellera: pro uellerã intelligit focale nã recitaturi ne clamor̃ obstrepentiũ terrerent̃ adhibebãt auribus genus ligaminis quod focale appellarũt. Fabius: Quinti. Focalia & ligamina auriũ sola excusare potest ualitudo: hæc ait cũ de recitaturis scriberet. hoc uerbo usus ẽ Horatius i sermonibus: & poeta in distichis: Si recitaturus dedero tibi forte libellũ. Hoc focale tuas asserat auriculas. Nostris auribus: ne quid de te audiamus. Focale a faucibus: q̃bus hæret dicitur.

I q̃is: Ad Flaccũ de electione pueri: qué uelit in oris niliatis ægypti. Nequitias: blãdicias: lasciuiores. Molles comæ. i. demissæ. Tortas: Crispas. Aemula: certantia. Pæstũ: oppdum ĩ lucania ubi rosæ bis ĩ anno proueniebant Cæteris sit uir. i. cæteris neget. Mihi uni puer. i. det mihi. Amazonicus: puer Flácci talis erat: fictũ nomen uel propter Hippolytũ filium amazonis pulcherrimũ: uel ab α̃μα. i. simul: & ζεω. i. uiuo. i. puer uitæ comes.

Pontiæ lagænam: Pontia uenefica erat. Infra de dapibus ab ea miſſis: Has ego non mittam Pontia: ſed nec edam. lagæna nonnunq; ueneficio miniſteriu præſtabat. Infra de eo q̃ necauerat uxorem ueneno: Diceris hac celebs factus tamẽ eſſe lagena. Iuro per lagenam Pontiæ. i per Pontiã uenefícã: Nã per res contrarias ſolemus aliquãdo iurare. Iuro per calicẽ Metylli: idem iuſiurandũ: ut de Pontia: nã Metyllus ueneficus. Syrios rumores in ſyria auctore Luciano colebat dea: cuius ſacerdotes in ſacrificiis inter ſe digladiabantur: quẽadmodũ coribãtes ĩ ſacris magnæ deæ. Ipſe ſentit fuiſſe iunonẽ q̃ ita illic colebat: extat eius oratio: quæ inſcribitur de dea ſyria. Dea itẽ ſyria Romæ colebatur: ut memi-nit Tranquillus in Nerone. uel per ſyrios rumores: id eſt per ſacra Iſidis ſyriæ: quæ Romæ collebat: nam per hæc duo numina grauiſſime iurabant p Cybelem & Iſidẽ. alibi: Non p myſtica ſacra dĩdienes: Nec p niliacæ bouẽ iuuẽcæ. i. Iſidis: ubi ita cõiunxit Cybelẽ & Iſidẽ ut hoc loco. Tumores dixit qm̃ epitheton ſyroꝝ alibi ſyros tumẽtes appellauit: & alibi: Agrippæ tumid⁹ negociator iurat. Itẽ per Iſidẽ apud Iuue. nã ſiſtro ferire putabat. hæc unica ſententia mihi placet: in qua ſcio multos deliraſſe. Furores berecinthios: id ẽ cybelleos: nam in ſacris deæ ſacerdotes furebant.

Ic eſt: Puto hoc epigrãma factũ in gratiã Titi Veſpaſiani: nam auctore Trãquillo ĩperante Tito inter triſtia quæ acciderũt hæc ſunt cõflagratio ueſuui montis in Cãpania: & ĩcendiũ in urbe triduo: & totidẽ noctibus. Martialis igitur deplorat conflagrationẽ montis: ut ſeruiat ĩperatoris affectui. Veſeuius mons ĩ campania emittebat incendia ſuperioribus temporibus: ut Strabo ſcribit. & quid mirũ videat: erat uitib⁹ conſitus: poeta appellauit ueſuiũ a cõflagratione: nã ueſuia dicuntur fauillæ. Silius: Sic ubi uicæca tandem deuictus ad aſtra Euomuit paſtus per ſæcula ueſuius ignes. Lacus: torcularia. Satyri: comites Bacchi. Sedes Veneris: quia illic tẽplum Veneris: & tẽplum Herculis erat: qui interfecerat gigantes. Cuncta: omnium ornamẽta huius montis. Merſa triſti fauilla: nam fauillæ poſt incendiũ diu fuerant.

Non ſum tam temerarius: nec audax:
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi coracine te cynædum.
Iratam mihi pontiæ latronam:
Iratum calicem mihi metelli.
Iuro per ſyrios tibi rumores.
Iuro per berecinthios furores:
Quod dixi tamen hoc leue & puſillum eſt.
Quod notum eſt. quod & ipſe non negabis.
Dixi te coracine cunnilingum.

De Veſbio monte. 43

Hic ẽ pampineis uiridis modo ueſbius umbris:
Preſſerat hic madidos nobilis una lacus.
Hæc iuga quã nyſæ colles plus baccus amauit:
Hoc nuper ſatyri monte dedere choros.
Hæc ueneris ſedes lacedæmone gratior illi:
Hic locus herculeo nomine clarus erat.
Cuncta iacent flammis: & triſti merſa fauilla:
Nec ſuperi uellent hoc licuiſſe ſibi.

Ad Phœbum. 44

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra
Phœbe palatinus munera parthenius.
Vt qui prima nouo ſignat quinquẽnia luſtro:

Aec tibi: Parthenius cubicullarius Domitiani filium habebat Burrum: cuius natalem celebrat qui tum iam annũ nati. Marti. adhibet preces hoc epigrammate in gratiam Parthenii. Alibi poeta cum rogat Parthenium: ſic Burrus cito ſẽtiat parentem.

Palatinus: præfectus cubiculo Domitiani. Acerra: uaſe turis acerra uas erat ubi põebatur tus: & ubi reponebãtur reliquiæ ſacrorum. Nouo luſtro: id eſt prĩo. Signat: numerabantur ſæcula apud romanos a conſulibus: ut Marcello cõſule apud græcos ab olympicis ludis: qui qnto quoque ãno celebrabant ut dicent prima olympiade: ſecunda olym

piade. Latini dixerũt luſtꝛe. poeta in gratiã Parthenii ꝙuaſi optet lõgiorem uitã puero ſcipit numerare annos nõ a cõſulibus q̃ ſingulis annis creabant: ſed ab olympiade: q̃ nũc puer abſoluebat quintũ annũ: & amplius é ſpatiũ olympiadis q̃ cõſulis. Ratum: uocabulum ſacerdotale eſt in ſacris: nam rata dicebantur quæ dii probabant. Vxor Daphne: ita codex antiquus habet. Soror: diana. Certa uirginitate: flore iuuentutis. i. ſic ſemper iuuenis. Bromio: Baccho: nam certabant pulchritudine comarum.

Impleat innumeras ſurrus olympiadas.
Fac rata uota patris: ſic te tua diligat uxor:
Gaudeat & certa uirginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic deniqne non ſint:
Tam longæ bromio q̃ tibi phœbe comæ:

De Sabello.

Saturnalia diuitem ſabellum.
Fecerunt. merito tumet ſabellus:
Nec quenquam putat eſſe prædicatque:
Inter cauſidicos beatiorem.
Hos faſtus animoſque dat ſabello:
Farris ſemodius fabæque freſſæ.
Et thuris piperiſque tres ſelibræ.
Et lucanica uentre cum faliſco.
Et nigri ſyra defruti lagœna:
Ft ficus libycæ gelata teſta.
Cum bulbis cocleiſque caſeoque:
Piceno quoque uenit a cliente.
Parce ciſtula non capax oliuæ.
Et craſſo figuli polita ceno.
Septennaria ſintheſis ſagunti.
Hiſpanæ luteum rotæ toreuma
Et lato uariata mappa clauo.

Aturnalia: Sabellũ deridet & reliquos patronos quoꝛ merces exigua erat Rome: niſi diuites eẽnt. nã plebs fulgoré diuitiarũ ĩ patrono ſequebaꝫ poti⁹ q̃ doctrinã. Iuue. idem: Quod uocis precſũ: ſiccus petaſſunculus & uas: Pelamidũ: aut ueteres afrorum epimẽida bulbi Aut uini tyberi đ uecti qnque lagœnæ. Saturnalia. i. dona miſſa ĩ ſaturnalibus. ab amicis & cliẽtibus munera mittebãtur. Beatiorem: ditioré. Semodius: dimidius modius. Tres ſelibræ: una cũ dimidia libra. Lucanica: dr̃ qa ĩ Lucania p̃mũ ĩuẽta a militib⁹. Var. Véter faliſc⁹: qa ĩ faliſcis inuentus ut Varro. Syra lagena defruti: duo genera erãt uini cocti: qm̃ muſtũ coquebaꝫ ad tertiã p̃tem dicebatur epſema: a latinis ſappa: alio uerbo ſyreum': Quando 'excoquebatur ad dimidiã p̃té dicebaꝫ de frutũ. Marti. utriuſque fecit mẽtionẽ cũ ait Lagœna ſyra: & ſyrei: & đfruti hoc magis placet q̃ ſi dicas lagœnam ſyram. i. uitri: quod in ſyria ſit ĩuentũ.

Ficus libycæ: antiqui excogitarũt paruas arbores poſt autũnũ ſimo cõtegere una cum ficis quæ in eis deprehenſæ hyeme non potuerãt peruenire ad maturitatẽ eas detectas miteſcente cælo remittebant in lucem & ſolem: ita ficus matureſcebat ante alias illius anni: & hæ appellabantur ficus hybernæ ipſo etiã tactu frigidiſſimæ. Plinius auctor eſt propterea appellauit poeta teſtam gallatam. Cato primus appellauit hanc ficum africanã: unde ait Mart. ficus libycæ. nõ enim alia ficus potuiſſe mitti in ſaturnalibus cum nulla matureſceret. de coctano ficu non poteſt hoc loco ĩtelligi. Bulbi: hi bulbi dicebantur epimenida. ut Iuue. Et ueteres afrorum epimenida bulbi. Piceno: cado: epiceno olim optimæ oliuæ mittebantur ſecundis menſis: auctor. Pli. Syntheſis: ueſtis erat ſaturnalitia: & ſyntheſis uas dicebatur uilioris materiei: quod multa interpellarent: quẽ admodũ dicimus uas & materiam uenatã: quia uenæ intercedant & interpellent. Syntheſis aũt dicta: quia non pura ſit materia ſed cõpoſita & ĩmixta: quemadmodũ pura uaſa cryſtallina dixere cõtrario uerbo a ſyntheta. Pli. auctorẽ. Sagũt⁹: terram: habebat aptam uaſis ut ſamos. Septenaria: capax ſeptũcis. Rotæ hiſpanæ. i. rotæ ſaguntinæ. Mappa. i. gauſape. Gauſape ãt utebãt milites ĩ lectis: poſtea ueſtes toga: lati claui cœpit texi ĩ modũ gauſape. Inde ĩ diſtichis é penula gauſapina: unde fit ut ĩtelligã hoc loco genus

ueſtis potius q̄ figuram lati clauꝰ in capite mantilis.

Ncauſtus: Encauſtice é genus picturæ q̄ adiumẽto ignis fiebat ut ĩ cæra & in ebore: unde nomẽ accepit: nã encauſtice ſignificat iuſtricem: qa cõburit. Phaethon hoc genere picture núc erat ĩ tabella: ait poeta pictorẽ inique facere: qui cũ ſemel fuerit combuſtus Phatheon itex eũ comburat. En cauſtiee. i. ignitis inſtris eũ pingẽdo. Dipyron bis cõbuſtũ & dipirume p̄terea erat inſtrm quo pictores utebant: ut ſcrib. Pli. Encauſtus encauſtice pictus.

Eſcis: Flacc⁹ appellabat carmina Mart. luſus & iocos ait ſe ſcribere mores hominũ ideirco non poſſit appellari iocus. Ludit: fabuloſe ſcribit.

Sæui thereos i. q̄ ſcirbit tragœdiã d̄ Thereo. Veſſica: tũor qa tantũ ĩ uita quotidiana uerſatur. Sirma: erat gen⁹ ueſtis quæ ĩ grauioribus poematis recitãdis trahebat ad hiſtrionibus. Sirma p̄terea locus: qui Pauſania auctore Sirma antigone dicebat. luue. Sirma uel antigones. Legũt iſta: quoniam ad uitã quotidianã ptinẽt.

Vid: Thais fellabat: & appellabat eũ ſenem: quaſi uellet ĩuere eũ nõ poſſe futuere inquit Marti. nemo ſenex ad irrumãdũ: iccirco potero p̄ ſtare q̄ uis hoc é potero te fellatricẽ irrũare: nã q̄ nõ arrigũt irrũare poſſũt. alibi in non arrigentẽ: Summa pete. i. os.

Vm tibi Ceciliãus cũ pauper eẽt ſplẽdide uiuebat: adeo ut ét hexaphoro nõnunq̄ ueheret: factus dines ĩ tãtã auaritiã redactus é: ut hexaphoro ãplius nõ ueheretur: ſed iret pedes: Mart: hoc cauillãdo derideꝰ: & optat: ut pro tãta laude fragilitatis dii reddãt hexaphorũ Cecilião. hoc é ĩ p̄ſtinã paup tatẽ relabat: cũ ueheret hexaphoro. Ingẽti hexaphoro. i. ſexta ceruice: ut ait luuc. hexaphoro uehiculũ: qd̄ portabatur ſex ſeruis meritis & laudib⁹: irõice cauillat in eũ ac ſi id faceret in laudẽ fragilitatis. Sellã. i. hexaphox. i. priſtinã conditionẽ cũ hexaphoro geſtaretur.

Eſtari: Edilus turpi queſtu lucrabatur: nam fuerat cinædus ut ſupra cum dicit

Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem ſabellus:

De Phaethonte 46

Encauſtus phaeton tabula tibi pictus in hac eſt:
Quid tibi uis dipyron qui phaethonta facis?

In Papilium. 47

Præcidi gaudes: præciſus papile ploras.
Cur quæ uis fieri papile: facta doles?
Pœnitet obſcenæ pruriginis? an magis illud
Fles: quod præcidi papile deſieris.

Ad Flaccum. 48

Neſcis: crede mihi: quid ſint epigrãmara flacce:
Qui tantum luſus illa: iocoſque putas.
Ille magis ludit qui ſcribit prandia læui:
Thereos. aut cœnam crude thyeſte tuam:
Aut puero liquidas aptantem dædalon alas:
Paſcentem ſiculas aut polyphemõ oues.
A noſtris procul eſt omnis ueſica libellis:
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes mirãtur: adorant:
Confiteor: laudant illa: ſed iſta legunt.

Ad Thaidem. 49

Quid me thai ſenem ſubinde dicis?
Nemo eſt thai ſenex ad irrumandum.

In Cecilianum. 50

Cum tibi non eſſent ſexmilia ceciliane?
Ingenti late uectus es hexaphoro.
Poſtquam bis decies tribuit dea cæca: ſinumq̄:
Ruperunt nummi: factus es ecce pedes.
Quid tibi pro meritis & tãtis laudibus optem:
Dii reddant ſellam ceciliane tibi.

In Edilum. 51

Geſtari iunctis niſi deſinis ædile capris:

propero fac ſi facis:adeo ut nũc geſtaret lectica ſuos appellabat mutatis noibus capros. Mart.more ſuo ĩ noĩum mutationẽ iocat ut ſupra: Si tibi miſtyll⁹ coqu⁹ æmiliãe uocat: ſimul morbũ edili notat q̃ ex nimio pruritu fact⁹ erat ficoſus:ait ergo ĩ edilũ niſi dſiſtat ſuos appellare capros fore ut cũ ipſe ficus ſit ob morbũ paulo poſt ſit caprificus cõpoſito noĩe a capris & ficu.uel ita ĩtellige capræ meretrices dicũt a fœtore.Hora.Sed nimis arcta p̃mũt olidæ cõuiuia capræ: gen⁹ erat cõcubit⁹ quo tres una ſerie catẽati coibãt: qđ alibi Mart.notauit Quo ſymplegmate.&.c.edilus codẽ utebat:in quo iocat poeta:q̃ quũ Edilus pauloante cinædus ficoſus:nunc capra ℥.i. meretricũ cõcubitu utat:iã caprificus cõpoſito noĩe poſſit appellari notãs & priſtinã libidinẽ edili: & nouã coitus muliebris affectionẽ.hanc puto conuenire.

Vnc: In eum qui ſordibus tãtũ & nulla alia uirtute uolebat uideri philoſophus. Cynicus: ait eũ nõ eſſe cynicũ ſed canẽ:hoc é aĩal brutũ cũ nihil habeat p̃ter ſordẽ. dixit ãt eũ canẽ uti rõe nomis p̃ſtaret:nã philoſophi cynici a κυνοσ qđ canẽ ſignificat dicti ſũt:nã canino ritu cõtẽpta hominũ opiniõe ſola naturæ neceſſitate cõtẽti uidebant ſordidi:hi tamẽ ſuã ſectã & doctrinã p̃fitebant:hũc ergo canẽ appellat:quoniã nihil cynicũ habet: præter habitũ:quo etiã cynicos ipſos ſuperat:adeo ut canis uideat. Idem eſt qđ dixit ĩ philoſopho:Pallium uideo:philoſophum nõ uideo:& Auguſtus cynicũ obloquẽtem canẽ appellauit. Pallados cultæ a Domitiano noſtro.q.d.ſectatur menſas & cibos ut canis. Templi noui:nuper erecti a Domitiano ſub nomine flauiæ gentis. Pera: ſaculus & baculus eſt cynicorum. Diogenes auctor huius ſectæ.pera in diſtichis.Ne mendica fetat barbati prãdia nudi:Dormiat & tetrico cũ cane pera rogat. Stat:hirta eſt. Cadit:id eſt dimittitur uſque ad pectus. Abolla:ueſtis erat tragica & grauiorũ perſonarũ: hac purpurea cum eſſet indutus Ptolomeus:& in theatro conuertiſſet oculos ſpectatorum in ſe:Neronem offendit.hic ponitur pro ueſte tantum. Cærea:in ſpeciem cæræ uel flaua ut mel flauũ dicimus. Vxor grabbati:q̃ utit̃ p̃ lodice nulla alia re tectus niſi ea ueſte. Latratos:latratu mendicatos ab eo more canis: Non eſt cynicus:id eſt nõ habet philoſophiam cynicam:ſed eſt canis.i.brutum animal.

Cui tarpeias: Ad Colinũ donatũ ĩ quĩquatriis Mineruæ corona querna ab ĩperatore.hũc cytharœdũ fuiſſe conitio:nã cytharœdi uictores corona querna ab imperatore donabant.alibi poeta de imperatore:Perque manus tãtas plurima quercus eat. In quinquatriis enim coronæ premium dabatur.Iuue.Cũ farre & uino ueſtã ianũque rogabat:an capitolinam deberet pollio quercũ ſperare:& fidibus p̃mittere.hunc hortatur Mart.ad uerã uitã omiſſo ſplẽdori ſpalatini ambitu:cũ ei omnino ſit moriendũ. Tarpeias quercus.i.qui potuiſti aſſequi quercũ palatinã. Prima frons:uel prima frons dicatur quercus:qa ſit dicata Ioui:uel p̃ma data ab imperatore. Vtaris totis dieb⁹.i. totos dies cõſume ĩ uera uita. Puta ſẽper adeſſe extremũ diẽ.i,ſẽp puta te moritu℥.alibi:Ipſe iubet mortis te memĩſſe deus.Nulli cõtigit.i.nullus unq̃ potuit. Exorare:placare. Tres puellas:Clothon: Lacheſin:& Atropon. Lanificas:lanificio diſpẽſantes uitã humanã.

92

Qui modo ficus eras:iam caprificus eris.

Ad Coſmum.

Hunc quem ſæpe uides inter penetralia noſtræ:
Pallados & templi limina coſme noui.
Cum baculo peraque ſenem:cui cana putriſque:
Stat coma:& in pectus ſordida barba cadit.
Cærea quem nudi tegit uxor abolla grabatti:
Cui dat latratos obuia turba cibos.
Eſſe putas cynicum deceptus imagine falſa:
Non eſt hic cynicus coſme.quid ergo? canis.

93

Ad Colinum.

O cui tarpeias licuit contingere quærcus:
Et meritas prima cingere fronde comas.
Si ſapis:utaris totis coline diebus:
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas

Oſeruant: non prætereunt. Criſpo: ſunt qui intelligant de Criſpo paſſieno uitrico Neronis qui ditiſſimus fuit adeo ut eius hæreditate auctore Trâquillo Nero ſit ditatus potes & intelligere de uibio Criſpo: de quo hæc Tacitus: Vibius criſpus potẽtia diuiti is ingenio iter claros magis q̃ iter bonos. Thraſea: de Peto thraſea ſupra & de eius i morte cõſtãtia. Attedius melior nitidus erat laudatiſſimus: cuius meminit Papi. i ſiluis. Explicat: euoluit & exciſo filo fuſũ reponit. Negat uitam: etiã ſi aliæ duæ uellẽt cõcedeꝛ.

Vel: Ad Luciũ poetã hiſpanũ: qui numeris cum Horatio contendebat: quem ſibi ꝓpoſuerat ſuperandũ. poeta Lucio appellato recenſet oppida Hiſpaniæ patriæ.

Graiũ: graius fluuius Hiſpaniæ proximus Tidæ. Tidæ aũt a Tideo & Olo condita: q cũ græcis illuc ꝓfectus eſt: & nomẽ dedit flu. ut graui⁹ a graius diceretur: ſed poſtea deprauato nomine dictus eſt granius. Silius: Et quos nunc granius mutato nomine graiũ: Aeneæ miſeræ domus. Arpis diſertus: id ẽ Horatio apullo uenuſino. Generatus: generat⁹ eſt illic poeta qui natus eſt iter urbes græcas. Celebret: palæſtras lædæas. i. laconicas: a Læda uxore. Tindari: quæ amyclis habitabat & hoc propter Pollucem & i laconica præſertim exerceãbtur de quo extat elegia Propertii. Lacedæmonos libidinoſæ: propter Helenam: quæ inde fuit rapta: uel propter Veneré: quæ illic colebaẽ. Grato: erga patriam Bilbilim. Chalybes & norici populi ſũt illuſtres ferri præſtãtia. Nori iuxta Pannoniã: chalybes in ponto. Sonãté: officinis multis. Salo. fl. cuius aqs ferrũ temperaẽ. Inquieto: ſonante. Tutelam. opp. celtiberiæ. Rixamori: populi celtiberiæ. Carduæ. oppidũ. Poteron: locum. Suelos: populos optimos ioculatores. Petuſiæ: oppidũ cũ lacu eiuſdem nominis. Illicetum ſanctum: id eſt ſiluam uenerandam: uel certe oppidum ſi placet: unde portus illecetanus.

Contingit obſeruant quem ſtatuere diem.
Diuitior criſpo: traſea conſtantior ipſo:
Lautior & nitido ſis meliore licet.
Nil adicit penſo lacheſis: fuſoſque ſororum:
Explicat. & ſemper de tribus una necat.

Ad Lucium. 74

Luci gloria temporum tuorum:
Q ui gaurum ueterem tagumque noſtrum
Arpis cedere nõ ſinis deſertis:
Argiuas generatus inter urbes.
Thebas carmine cantet aut mycenas:
Aut claram rhodon. aut libidinoſæ
Lædæas lacedæmonis palæſtras.
Nos celtis genitos & ex hiberis
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre uerſu.
Sæuo bilbilin optimam metallo
Q uæ uincit calybaſque noricoſque:
Et ferro plateam ſuo ſonantem:
Q uam fluctu tenui: ſed inquieto
Armorum ſalo temperator ambit.
Tutelamque choroſque riſamorum
Et conuiuia feſta carduarum.
Et textis peterem roſis rubentem.
Atque antiqua patrum theatra ripas.
Et certos iaculo leui ſueuos.
Turgentiſque lacuſ petuſieque
Et parue uada pura toueniſſe.
Et ſanctum durateonis illicetum:
Per quod uel piger ambulat uiator.
Et quod fortibus excolit iuuencis.
Curuæ manlius arua matineſſe.
Hæc tam ruſtica delicate lector
Rides nomina? rideas licebit.

Buratonis: montis Bituntum. opp. ſterile.

Vnera: In Gargiliannū captatorē: q cū tātū ſenibus & uiduis doñaret a quibus ſperaret hæreditatē: uolebat uideri liberalis. Marti. negat hoc aitque eum eſſe auariſſimū. quoniam plura expectet: q̄ donet. Idem ſenſus é Iſocratis in eos qui aliquid donant regibus: ait enim non donare: ſed auari⁹ uēdere q̄ qui ſe negociatores profitētur paſſim mercem uendentes. Munificum: liberalem. Viduis: & ſenibus: morituri paulo poſt. Indulget: dat eſcā. Candida: plena fraudis. Feras ſtultas: ſimplices. Largiri ī malā partem accipitur. Illi dicunt largiri q aliquid donant: ut maiora aſſequant: ſed proprie qui corrūpunt muneribꝰ: unde largitio ſed donare eſt hominis liberalis. Dona mihi: nā quod dabis mihi plane donabis: qa nihil poſſum dare tibi.

Vm nos: Ad Fanſtinum æſtiuantem tyburi ex Baiis ſcribit: unde ait ſe profecturum cum Baiæ non ſolum aſtro ſolari caleant: ſed etiam aquarum feruore. Hyemandum ait igitur eſſe baiis: æſtiuandum Tyburi. Coloni argiui: id eſt Catilli: qui condidit Tybur. Horatius: Tybur argeo poſitū colono. & alibi poeta: Argolicæ quod poſuere manus. Feruent: calent: quia ſol eſt in leone. Laſciui: puellis illuc confluentibus. Fontibus puniceis: lapidibus ex coſtis manātibus. Igne ſuo: feruore ſuarum aquarꝝ. Vincitis: ſuperatis æſtuatione.

Lentibus: Electrum eo precioſiꝰ erat quo liquidius incluſum aliquid animal habebat: ut muſcam apem cu licem: nam illic perpetuo uiuere uidebantur. Nunc laudat guttam ſuccini: qua erat iclu

Hæc tam ruſtica malo quam britannos.

In Gargilianum. 99

Munera quod ſenibus uiduiſque ingētia mittis:
Vis te munificum gargiliane uocem.
Sordidius nihil eſt: nihil eſt te ſpurcius uno:
Q ui potes inſidias dona uocare tuas?
Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Q uid ſit largiri: quid ſit donare docebo:
Si neſcis: dona gargiliane mihi.

Ad Fauſtinum. 96

Dum nos blanda tenent laſciui ſtagna lucrini:
Ft quæ puniceis fortibus antra calent.
Tu colis argiui regnum fauſtine coloni:
Q uo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed feruent nemæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt baias igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes & littora ſacra ualete:
Hympharum pariter nereidumque domus.
Herculeos colles gelida uos uincite bruma:
Nunc tyburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. 97

In tenebris luges amiſſum galla maritum:
Num plorare pudet te puto galla uirum?

De Vipera electro incluſa 98

Flentibus eliadum ramis dum uipera ſerpit:
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Q uæ dum miratur pingui ſe rore teneri.

ſa uipera: & laudem ſumit ab hiſtoria. nam Cleopatra admota aſpide: & mâmillæ & brachio ſibi mortem conſciuit. ait ergo poeta Cleopatram ſe non debere nimium efferre magnificentia ſepulchri quo una cum Antonio condita é: inchoato prius ab ipſa poſtea perfecto iuſſu Auguſti cum uipera: qua extincta eſt nobiliore tumulo ſpectetur. Gēma ſuccina: id eſt gutta electri quæ gemma uidebantur. Obſtantem. contra euntem. Ramis heliadum: populorum: in quas uerſæ ſunt filiæ Helii: id eſt ſolis: Nam ελιος ſol.

Flentibus: manantibus.

Gelu: gumi electri. Rore piñgui.i.gúmi uiſcoſo. Placeas tibi.i.ne nimiũ te efferas.

Concreto riguit uincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas cleopatra ſepulchro:
Vipera ſi tumulo nobiliore iacet.

De Curitio.

Ardea ſolſtitio peſtanaque rura petantur:
Q uique cleonæo ſydere feruet ager.
Cum tyburtinas damnet curatius auras:
Inter laudatas ad ſtyga miſſus aquas.
Nullo fata loco poſſis excludere: cum mors
Venerit in medio tybure ſardinia eſt.

In Mancinum.

Donaſſe amicum tibi ducenta mancine
Nuper ſuperbo lætus ore iactaſti.
Q uartus dies eſt i ſchola poetarum:
Dum fabulamur: milibus decem dixti
Emptas lacerna munus eſſe pompillæ
Sardonicas auro lineiſque ter cinctum.
Duaſque ſimiles fluctibus maris gemmas
Dediſſe baſſam celiamque iuraſti.
Here de theatro pollione cantante
Cum ſubito abires: dum fugis: loquebaris
Hereditatis tibi trecenta ueniſſe.
Et mane centum: & poſt meridie centum
Q uid tibi ſodales fecimus mali tantum?
Miſerere iam crudelis: & ſile tandem.
Aut ſi tacere lingua non poteſt: iſta
Aliquando narra: quod mancine uelimus.

De Lycori.

Tybur in herculeũ migrauit nigra lycoris

Rdea: poeta deflet Curatiũ: qui dũ Tyburi æſtiuaret & fugiẽs æſtus urbanos mor
tuus eſt: ait ergo nuſq̃ poſſe uitari morté & nõ loca uel differre uel accelerare fatum:
ſed ipſam certá rem̃ ſorté: quâ nemo uitare poteſt. Cũfundant ergo loca cũ ſit nullum fa
ti diſcrimẽ. Ardea. opp. ſupra Lauremtum diſtâs a mari. lxxx. ſtad. cõdita a Danae. Sol
ſtitio: æſtiuo. Rura præſtana: lucaniæ. Ager: baianus ut ſupra: Horrida baiani. Sardi-
nia peſtilẽs inſula eſt quod Flo
rus indicat cũ ait: Furius ſardi
niá peſtiléte ſortitus: & Silius:
Serpẽtum tellus pura ac uidu
ata ueneno: Sed triſtis cælo: &
multa uitiata palude. ſenſus é
cũ fati neceſſitas aduenerit: ét
ſi í locis amœnis fueris non ali
ter morieris q̃ ſi in locis peſtilẽ
tibus eſſes. Poſuit tybur pro
loco ſalubri ſardiniẫp peſtiléti
Onaſſe: In Mácinũ: qui
cũ eſſet oĩbus moleſtus:
oẽſq̃ eũ odio hẽrent: narrabat
quottidie fortunatũ aliqd ſibi
accidiſſe q̃ſi amicis narraret. at
ĩqt martialis noli o mácĩe cruci
are ſodales q te oderũt uerbis:
uel ſaltẽ narra qđ uellemus au
dire: hoc eſt dic te aliqid amiſiſ
ſe q̃ lucratũ eſſe. Lichnici: la-
pides erãt a lucernaꝝ ſplendo
re dicti: quem præ ſe ferebant
cõtra lychnites dicit̃ marmur:
qđ lucernaꝝ noĩe ſub terra fo
diebat. Varro auctor & Pli. co-
dex antiquus habet lychnũq̃
terũctũ: ego aũt legendũ puto
punctũ: hoc eſt nitidũ & maxi
me ſplẽdẽté: nam λιϰνοσ græ
ce latine dr̃ lucerna: unde & la
pſis iſpe lichn⁹ dr̃. Lichn⁹ auté
ſiue lucerna quo magis uncta
eſt eo plus flamme emittit. Ex
ea igit̃ metaphora lichnũ pun-
ctũ ideſt ſplẽdidũ: & flammas
lucernæ perunctæ emittẽtem
in dſtiichis: Non norat parcos
uncta lucerna patres. Gem-
mas: ſmaragdos: an dicit ſmaragdos cæruleos: an lapillos rubri maris ſimiles ſunt undis:
& harenis placet de ſmaragdis. Pollione: cytarœdo. Cantâte: nec placet intelligere per
Pollioné poetá excellẽté q̃ claruit tẽporibus Auguſti notus carmíe uirgiliano: Pollio &
ipe facit noua carmina. nã hui⁹ Pollionis cytarœdi de quo hic loqt̃. meminit luue. An ca-
pitolinã deberet Pollio q̃rcũ ſperare: & fidib⁹ ꝓmittere. Pollio ergo hic cytarœdus.
Tybur: Ebur frigidiſſimo cælo tyburtío mirocádo; ſuabat̃ auctor é Pli. ſilius: Semꝑq̃

nouũ q3 tyburis aura pascit ebur. deridet Lycoridẽ quæ cũ nõ faceret quæstum i urbe ob deformitatẽ migrauit tybur ut cãdesceret: eius profectionẽ deridet cauillando.

Vm: Bauli uicus potius q̃ oppidũ in littore Campaniæ nõ procul a Baiis. Nero simulata recõciliatione cũ matre eã reuocauit a baulis baias ad quinquatria simul celebrãda. Inde eam remisit data naui sub simili & machinosa quæ repente corrueret in mediis aquis. illa quidẽ corruit: sed mater enatauit ad littus incolumis. Lagerinus ut Tacitus: Lagerinus ut Suetonius nunciauit Neroni ĩcolumem matrẽ: quo nũcio est interfectus sũmisso celeriter percussore: qui matrẽ necaret eo spatio maris quod iacet inter baias & baulas. lacet nup cærelia mensa. i. iussæ quõdam a Nerone.

Omnia dum fieri candida credit ibi:

De Cærelia. 62

Dum petit a baulis mater cærelia baias:
Occidit insani crimine mersa freti
Gloria quanta perit uobis. hæc monstra neronis:
Nec quondam iussæ præstiteratis aquæ.

Vlli: Laudat hortos Tulli Martialis: quos ãteponit oĩbus aliis. Astris: cælo. Aestimare: prospicere diligneter. Albanos colles ideſt algidum: nam algidum mons in albano præcipui nominis. Tusculos. i. tusculum. Fidennæ ante urbem conditã. Fidennæ stabant cõdita una cum Collacia. Antennis: Lauinio. Silius protulit numero singulari. Modo Roma minatur quondã fidẽna. Rubræ: oppidũ nõ lõge ab urbe. Nemus Annæ perennæ: nem9 aricinũ: ubi Anna soror Didonis colebat: quod Silius docet: & Ouidius ĩ fastis. Peréna: a perpetuitate dicta: sub quo nomine illic erat ipsa: ĩ fastis: Amne perenne latens: anna perenna uocor. Cruore uirgineo: quoniã cædebant pueri illic flagellis ex ritu thoanteo: qđ placet. uel cruore uirgineo. i. sanguine hostiæ quæ mactãt Dianæ uirgini. Salaria: uia ducebat ĩ sabinos a sale dicta ut Plinius scribit. Patet: cernit illic. Esledo tacẽte: quia nõ audiebat curus strepitus. Helcyariorũ: trahentium naues funibus: nã Elcyo græce latine traho. Miluius: pons ad quem trahebantur naues. Alcinous: pietate hospitalitatis laudat: suscepit Vlyxẽ Nausicaa filia a littor eũ

De Hortis Martialis. 63

Tulli iugera pauca martialis
Hortis hesperidum beatiora.
Longo ianiculi iugo recumbunt:
Lati collibus eminent recessus:
Et planus modico tumore uertex
Cælo perfruitur sereniore:
Et curuas nebula tegente ualles
Solus luce nitet peculiari.
Puris leniter admouentur astris
Celsæ culmina delicata uillæ.
Hinc septem dominos uidere montes:
Et totã licet extimare romam:
Albanos quoque tusculosque colles.
Et quodcunque iacet sub urbe frigus.
Fidẽnas ueteres breuesque rubras.
Et quod uirgineo cruore gaudet:
Annæ pomiferum nemus perennæ
Illic flamineæ salariæque
Gestator patet essedo tacente:
Ne blando rota sit molesta somno:
Quem nec rumpere nauticum celeuma:
Nec clamor ualet helciariorum.
Cum sit tam prope miluius sacrumque:
Lapsæ per tyberim uolent carinæ
Hoc rus seu potius domus uocanda est.
Commendat dominus. tuam putabis
Tam non inuidia: tamq̃ liberalis
Tam comi patet hospitalitate:
Credas alcinoi pios penates.

ducente: quod multo carmine cecinit Homerus. Molorchrus: Herculem hospitio su scepit Sætiam: nobilem uino non procul ab urbe. Istis: scilicet nostris prædiis.

Gisti: Linum deridet qui quis semper ruri uixerit & nullos senserit urbanos labores: tamen ex diuite erat factus pauper. ait ergo poeta quamuis o Line ruri uixeris ubi nullos sumpsisti labores: tamen fecisti rem difficilem hoc est fact⁹es pauper. nam facere rem difficilem est subire munus laboriosum: res significat rem domesticam. Difficultas dicitur paupertas: res ergo domestica dicitur difficilis quando est exigua. Fecisti ré difficilem: hoc est substantiam domesticam ad paupertatem redegisti: cũ altero sensu uidear tur loqui. Fecisti rem difficilé .i. laboriosam. Municipalé: rusticanam. Quo. i. qua uita municipali. Nil potest esse dulcius. i. nil iocundius. mendose in recentiore codice est uilius pro dulcius. dulcius autem habet codex antiquus: & ad hoc uerbũ argute refert poeta: Fecisti rem difficilem. Rubés cadus: fictilis a colore. Argolica greca: nam e Delo & e Delphis mittebant pulchri pueri: infra appellabit delphicum cinædũ.

Fluit: nauigat tibi. Fecisti ré difficilem. i. redegisti substanti am in paupertatem. Ita enim intelligit quãuis dicere uideatur in uita municipali dulcissima fecisti rem grauem & laboriosam: & ex hac illusione risum mouet.

Rætorem: Gaurus petierat a prætore ut daret sibi. C. sestertia ut posset iusti cé sus eques comitari Domitianum: negauit prætor quoniã erat daturus. C. milia Scorpo aurigæ: de quo infra Martialis: huic Caligula consulatum dstinauerat præter multa munera: & infra poeta cõqueritur Scorpum accepisse multa una hora: ait poeta ingratũ eé prætoré: qui uult dare equo Scorpi: & non dare equiti.

Domino: Domitiano. Male diuitiis: quia male utitur diuitiis. Ah pudet ingratæ: in

Aut facti modo diuitis molorchi:
Vos nunc omnia parua qui putatis.
Centeno gelidum ligone tybur:
Vel preneste domate: pendulamque.
Vni dedite sætiam colono.
Dum me iudice præferantur istis:
Tulli iugera pauca martialis.

De Phileni. 64

Oculo philenis semper altero plorat.
Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

Ad Linum. 65

Egisti uitam semper line municipalem:
Qua nihil omnino uilius esse potest.
Idibus & raris togula est excussa calendis:
Duxit ad æstates sinthesis una decem
Saltus aprum. campus leporé tibi misit ineptũ:
Silua grauis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo uenit de gurgite piscis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener argolica missus de gente minister:
Sed stetit inculti rustica turba foci.
Villica uel duri compressa est nupta coloni:
Incaluit quotiens saucia uena mero.
Nec nocuit tectis ignis: nec syrius agris:
Nec mersa est pelago: nec fluit ulla ratis.
Supposita est blãdo nunquam tibi tessara tallo:
Alea sed parcæ sola fuere nuces.
Dic ubi sic decies mater quod auara reliquit.
Nusquam est. fecisti rem line difficilem.

In Prætorem. b

Prætorem: pauper centum sestertia gaurus:
Orabat cara notus amicitia.
Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis:
Vt posset domino plaudere iussus eques.
Prætor ait scis me scorpo thalioque daturum:
Atque utinam centum milia sola darem.
Ah pudet ingratæ pudet ah male diuitis arcæ:

gratæ in amicos & eos quibus debet dare. Cætera epigrammata sunt clara.

Ihil. Amianus uiuo patre per luxum multa cõsumpserat quẽadmodũ supra Philomusus: idem enim ferme est argumẽtũ: nã Amianus & Philomusus constitutam a patre pecuniam accipiebat: tãtũ autem assumpserat ut pater moriens nihil habuerit qd relíqueret præter tritã uestem: ut recentes codices habent: ut antiquiores præter aridã uestem ut intelligas cathẽdrã quæ linteis & loris uinciebatur: placet magis: ut secutus fidem antiqui codicis aridam restem eius: id est rudem: quam gladiatorꝫ e meriti accipiebãt: ut intelligas Amiani patrẽ gladiatorem emeritum fuisse: incrẽdibile accidisse ait Martialis ut Amianus prodigus qui paulo ante luxuriabatur: & ut id licentius agere posset: optabat patris mortem nũc patrem uiuum optat: quia scilicet plus a uiuo habebat q̃ a mortuo nũc acceperit. Vltimis cæris: id est testamento.

Xigis: Quitus postulabat a Martiale libellos. Triphon: enim propriũ bibliopolæ. Sanus: sana mente. Fatue: stulte ut ego donem.

Vm grauis: Laudat libertatem Vestini: qui damnatus a Nerone tantum temporis postulauit quantũ satis esset ad distribuẽdas opes suas amicis: hoc facto quamuis iuuenis morereẽ: putauit se mori senem: quasi maximum uitæ munus absoluisset. De supplicio Vestini: & eius causa latis sit rferre uerba Taciti quæ hæc sũt: cum scriberet de Nerone: Opperiebatur ut Vestinus in crimen traheretur odium ex nimia sodalitate: dum ignauiã principis deridet: ille ferociam animi feretur: recẽs causa q̃ Statiliam Messalinã sibi matrimonio iunxerat: haud ignarus ĩter adulteros esse Cæsarem: tum narrat eum uocatum fuisse a militibus ad tribunum: accitum statim medicum qui uenas soluerit coniuiis: qui cum Vestino erãt: non nihil prouecta nocte amissis: hoc quod scribit Martialis de opibus diuisis: Tacitus prætermisit nec meminit Tranquillus. Grauis: id est morituru.

Quod non das equiti: uis dare prætor equo.

Ad Sextum. 67

Inuitas centum quadrantibus: & bene cœnas:
Vt cœnam inuitor sexte: an ut inuideam?

Ad Fabianum. 68

Omnis quas habuit fabiane lícoris amicas:
Extulit: uxori fiat amica meæ.

Ad Pamphilum. 69

Tu setina quidem semper: uel massica ponis
Pamphile: sed rumor tam bona uina negat.
Diceris hac factus celebs quater esse lagæna:
Nec puto. nec credo pamphile, nec sitio.

De Amiano. 70

Nihil amiano præter aridam uestem:
Moriens reliquit ultimus pater cæris.
Fieri putet posse quis marunille:
Vt amianus mortuum patrem nolit.

Ad Sophronium. 71

Quæro diu totam sophroni ruffe per urbem:
Si qua puella neget: nulla puella negat.
Tanquam fas nõ sit: tanquam sit turpe negare:
Tanquam non liceat: nulla puella negat.
Casta igitur nulla est: castæ sunt mille. quid ergo
Casta facit: non dat. non tamen illa negat.

Ad Quintum. 72

Exigis ut donem nostros tibi quinte libellos:
Non habeo. sed habet bibliopola triphon:
Aes dabo pro nugis & emam tua carmia sanus:
Non inquis faciam tam fatue: nec ego.

De Vestino. 73

Cum grauis extremas uestinus duceret horas:
Et iam per stygias esset iturus aquas:

Sorores.parcas. Vltima penſa.id eſt ultimum filum uitæ ſuæ. Stamina pulla:id eſt nigra:nã parcæ dicuntur trahere fila nigra infœlicib⁹. Defunctus:ſibi relicta cura de ſe. Vota:tam pia:quia non rogabat uiuere pro ſe:ſed pro amicis: quib⁹ impartiretur opes.

Spicis: Eodem argumento ſupra eſt epigramma de dammis:quæ inter ſe concurrentes ceciderunt præbentes Cæſari ſpectaculũ. Fortia prælia:pugnas. Tentent: meditent'. Mitte canes:pugnãt tua gtatia Cæſar:at ſi iudicaueris:eis tibi nõ placere ut pugnent:deſiſtent.

Fœlix: Laudat' Nigrina quæ mortuo patr̃ diues facta omnes diuitias cõmunicauit cũ uiro quãuis dotem oli dediſſet:plus iquit Martialis hoc eſſe q̃ quod egerunt Euadne & Alceſtis:quarũ utraque incredili in maritum amore ſe in roguminiecita udita coniugis morte:nã Nigrina uiuens amorem ſuum teſtificata eſt: illa⁊ utraque moriens. Iuuat te:id eſt uis'. Cenſus: diuitias quæ uenerũt a patre. Arſerit:eſto q̃ arſerit. Alceſtis. filia r̃gis theſaliæ uxor Admeti mater Eumeli:qui auctore Homero.xi. nauibus ad Troiã nauigauit:cũ datũ eſſet oraculũ Admetum interiturum niſi aliquis ex propinquis ſpõte obiret:ipſa ſe in rogum iniecit.Oui.Si mea mors redimenda foret:quod abomĩor eſſet: Admeti coniunx quã ſequeris erat.Iuue. Spectãs ſubeuntem fata mariti Alceſtem.

Euadne: Martis filia ex Thebe Aſopi uxore uxor Capanei audita coniugis morte ſe in rogum iniecit:ita apd Oui.loquens: Accipe me Capaneum cineres miſcebimus inquit. Pignore: monumento teſtificatione certæ uitæ:nam uiuẽs uoluiſti teſtificare amorem tuum. Vt tibi non eſſet morte probandus amor: id eſt uoluiſti hoc ut tibi nõ ſit op⁹ teſtificari amorem morte.

Vltima uoluentes orauit penſa ſorores:
Vt traherent parua ſtamina pulla mora.
Iam ſibi defunctus caris dum uiuis amicis:
Mouerunt tetricas tam pia uota deas.
Tum largas partitus opes a luce receſſit:
Seque mori poſt hoc credidit ille ſenem.

De Dammis. 74

Aſpicis imbelles tentent qua fortia dammæ:
Prælia:tam timidis quanta ſit ira feris:
In mortem paruis concurrere frontibus audent.
Vis cæſar dammis parcere:mitte canes:

De Nigrina. 79

O fœlix animo:fœlix nigrina marito:
Atque inter latias gloria prima nurus:
Te patruos miſcere iuuat cum coniuge cenſus:
Gaudentẽ ſocio participemque uiro.
Arſerat euadne flammis iniecta mariti:
Nec minus alceſti fama ſub aſtra ferat.
Tu melius certe meruiſti pignore uitæ:
Vt tibi non eſſet morte probandus amor.

In Auarum amicum. 76

Milia miſiſti mihi ſex bis ſene petenti:
Vt bis ſena feram:bis duodena petam.

In Zoilum inuidum 77

Nunquam diuitias deos rogaui.
Contentus modicis meoque lætus.
Paupertas ueniam dabis recede.
Cauſa eſt quæ ſubiti nouique uoti:
Pendentem uolo zoilum uidere.

Illa: Ad amicũ q̃ miſerat ſex milia cũ Mart.eũ biſſena rogauerit.Inqt Mart.ut biſſena habeat ſe uelle petere:xxiiii.milia nam dat dimidiũ:ita dat.xii.quæ petierat.

Vnquam:In Zoilum inuidum:petit diuitias Martialis ut earum inuidia ſe ſuſpendat:nam inuidi pingebãtur apud antiquos ſtrĩgẽtes ſibi guttur & ſuffocãtes ſe: ita liuorĩ euocatione Silii deſcribitur apud ĩferos. Cauſa quæ eſt?interrogat ſe. Noui uoti:quia opes petas. Pendentem:ſuſpenſum inuidia.

Ondita: In Afrum ſenem: & iuuenis munera ſubeuntē in officiis: erga diuites ait poeta cū ſit turpe oībus ſectari id inſtitutū uitæ: hoc ē anxie ſalutare: uenenari: colere palatinos: ſeni uero eſſe turpiſſimū. hæc officia qui anxie præſtat dicit ardelio: nam ardeliones dicunt qui ſtudioſius ad omnia accurrūt nulla in re pmanētes. Lx. meſſis: id eſt cū ſis natus. lx. annū. Vlla cathedra. i. nullus diues eſt quem mane non ſalutes: uel cathedra mulierū diuitū. Horatius: Inter diſcipularū iubeo plorare cathedras. Et nullis tribunis fas. i. nullus poteſt. Saturioſque modos codex antiquus hēt ſigerioſque mōs: ſed Trāquillus ſcribit Saturium: & non ſigeriū. Saturio erat decurio cubicularius & Domitiani. Parthenius cubicularius. Si legis ſigerios emendet dictio eadem apud Tranquillū: ut p ſaturio ſcribat ſigerius: cōueniant enim neceſſe eſt Tranquillus: & Martialis: quando de cubiculariis uterque loquitur. Sōas: loqueris. Ardelione: curſore ambitioſa: Ab ardeo: id ē feſtino: ita poeta uerbum fecit.

Oſpes. Matho emit uillam Marti. ad quā ſæpe accedebat. Impoſui: decepite. Tuū rus: quia eo tāquam tuo utebaris.

Eclamas: In mathonē q diſert⁹ uolebat haberi: cū laborās febre declamaret. Ait Marti. eū inſanire: nō eſſe locū ī febre declamationis: niſi forte id ageret cā ꝓuocandi ſudoris & nō oſtendēdæ eloquētiæ: Matho reſpōdit declamare ī febre magnā rem eſſe: maior inquit Marti. eſſet ſi poſſet tacere: cū dolor cogat eum clamare. Quum exurat uiſcera febris: id ē res magna o Matho tacere: hoc eſt difficile ſilere: quaſi diceret uideris poti⁹ ingemiſcere ꝓpter dolorem q̄ declamare. Phreneſis: īſania. Hemytriteus. i. laborans febre hemytriteo.

Os: Rogat Ruffū ut hoc quoque libellos cōmēdet Venuleio: rogatque ut legat. at ſi fuerit difficile legere duos libellos: plicetur alterius libri charta: ut unus tantum uideatur liber & eo lecto alter tradatur. Ita fiet ut non duo ſed unus uideatur legi. Imputet: aſcribat & tribuat. Aure non tetrica: id eſt non graui cenſura.

In Afrum. 78

Condita cum tibi ſit iam ſexageſima meſſis:
Et facies multo ſplendeat alba pilo:
Diſcurris tota uagus urbe: nec ulla cathedra eſt:
Cui non mane feras irrequietus aue.
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno:
Nec caret officio conſul uterque tuo.
Et ſacro decies repetis pallatia cliuo:
Sydereoſque modos: parthenioſque ſonas.
Hæc faciant ſane iuuenes: deformius afer:
Omnino nihil eſt ardelione ſene:

Ad Mathonem. 79

Hoſpes eras noſtri ſemper matho tiburtini.
Hoc emis: impoſui: rus tibi uendo tuum.

In Mathonem. 80

Declamas in febre mathon: hanc eſſe freneſim:
Si neſcis: nō es ſanus amice mathon.
Declamas æger: declamas hemytritæos:
Si ſudare aliter non potes: eſt ratio.
Magna tamen res ē ægri. cum uiſcera febris:
Exurit: res eſt magna tacere mathon.

De Fabulla. 81

Epigramma noſtrum cum fabulla legiſſet:
Negare nullam quo queror puellarum:
Semel rogata bis terque neglexit
Preces amantis. iam fabulla promitte:
Negare iuſſi: pernegare non iuſſi.

Ad Ruffum. 82

Hos quoque commenda uenuelio ruffe libellos:
Imputet & nobis otia parua: roga.
Immemor & paulum curaꝝ operumque ſuorū:
Non tetrica nugas exigat aure meas.

Ecuro: In Neuolum qui uel minima rerum fœlicitate ita efferebat: ut omnes cõteneret. Idẽ si qd paulũ male ceſſiſſet: & ꝓpterea eſſet anxius: ſũmiſſe: & humiliter donabat: uenerabatur inuitabat Ait Martialis ſe optare cũ aliter ñ exeerceat Neuolus uirtutẽ eum eſſe ſemper ſollicitũ.

Securo: cum nihil times. Sollicito: cũ aliquid times. Nec quiſquam liber: id eſt nullum putas liberum & notũ præarrogantia. Ita mouet elatum laterius fortunæ.

On eſt: In Thaidem fellatricẽ i quá etiam ſupra eſt illud diſtichou. Quid me Thai ſenẽ ſubinde dicis? ꝙ ꝑ bet ſe nõ futuiſſe Thaidẽ: ſed irrumaſſe. Immo fellat: ergo irrũabat Thais & ñ futuebat.

Os bibimus: In Ponticũ qui conuiuis aliud uinũ dabat: q̃ ipſe biberet: ait Martialis eũ uti mirino uaſe: quod fuſcis maculis eſt diſtinctũ: & dare uaſa uitrea conuiuis: ne ſi ipſe quoque uitro biberet diuerſum uinũ notaret. Ne calix ꝑſpicuꝰ. i. niſi tu biberes uitro. Prodat: & indicet te non bibere idem uinum.

Iuis auribꝰ: Monet libellũ ut paret ſibi patronũ Apollinarẽ: ut ſupra ẽ: meus ſcazon. Cãdidius: magis alienũ ab iuidia. Tunicas: cucullos. Salarioꝝ pueroꝝ uendẽtiũ ſalſamẽta. Arãdæ: plicádæ:

Vlla: Miſerat carmĩa Septitiano Marti. in Xeniis: Xenia aũt erãt munera: quæ ĩ ſaturnalibꝰ amicis mittebant ab hiſdẽ qui acceperãt remitte bãtur munera: quæ apophoreta dicebantur: Qui ergo Xenium miſerat apophoretũ expectabat: ſed Martialis nihil in apophoretis a Septitiano acceperat.

Scd nec poſt primum legat hæc: ſũmũ ue triẽte:
Sed ſua cum medius prælia bacchus amat.
Si nimis eſt legiſſe duos tibi charta plicetur
Altera: diuiſum ſic breue fiet opus.

In Neuolum. 87

Securo nihil eſt te neuole peius eodem:
Sollicito nihil eſt neuole te melius.
Securus nullum reſalutas. deſpicis omnes:
Nec quiſquã liber: nec tibi gratus homo eſt.
Sollicitus donas dominum: regemque ſalutas:
Inuitas: eſto neuole ſollicitus.

In Thaidem. 88

Non eſt in populo: nec urbe tota:
A ſe thaida qui probet fututam.
Cum multi cupiant: rogentque multi.
Tam caſta eſt rogo thais: immo fellat.

In Ponticum. 89

Nos bibimus uitro: tu myrra pontice. quare?
Prodat perſpicuus ne duo uina calix.

Ad Librum ſuum. 86

Si uis auribus atticis probari:
Exhortor: moneoque te libelle.
Vt docto placeas apollinari.
Nil exactius eruditiuſque eſt.
Sed nec candidius benigniuſque.
Si te pectore: ſi tenebit ore:
Nec ronchos metues malignorum
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.
Si damnaueris: ad ſalariorum:
Curras ſcrinia protinus licebit.
Inuerſa pueris arãde charta.

De Baſſa. 87

Infantem ſecum ſemper tua baſſa fabulle
Collocat: & luſus delitiaſque uocat.
Et quod mireris magis: infantaria non eſt:
Ergo quid in cauſa eſt? pædere baſſa ſolet.

In Diſſimulatorẽ ſeptitianum. 82

Nulla remiſiſti paruo pro munere dona:
At iam ſaturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſeſcrupula ſeptitiane
Miſſa: nec a querulo mappa cliente fuit.
Antipolitano nec quæ de ſanguine thynni:
Teſta rubet: nec quæ coctana parua gerit.

Diſſimulator: apud Martialem ille etiam dicebatur qui poſtulantem aliquid amicum ſimulabat ſe non intelligere. infra. Diſſimulas: facies me puto cauſidicum. Et iam fuere: id eſt iam præterire ſaturnalia: quæ quinque diebus durabant. Scrupulū: eſt genus ponderis: quod apud Plinium ſæpe potes inuenire: argenti ſcrupula: nam mittebantur ligula argētea: Cochlearia certo pondere. Mappæ: & mittebātur in ſaturnalib⁹. Muria: genus liquaminis ſalſi & precioſiſſimi. Antipolitani thinni: Nam muria illic erat optima quemadmodū clazomene nobiles erant garo: & uas muriæ mittebatur in ſaturnalib⁹. Infra ita loquitur: Antipolitani fateor ſum filia thinni. Antipolis iuxta urbem erat in ianiculo ī Hiſpania ad littus gallicum. In Aſia: de qua puto intelligendum. Cottana: puas ficus ſyriæ. Syriæ aūt puæ erāt. Breue uimē: breuis ciſta. Diſſimulator: quia ſimulas te nō ī telligere qd uelim: nā miſi munus ut munus acciperē: ſed tu diſſimulas: nō mittā igit' āpli⁹ cū ſciam te eſſe diſſimulatorē.

Nec rugoſarum uimen breue picenarum.
Dicere te poſſes ut mēiniſſe mei.
Decipies alios uerbis uultuque benigno:
Nam mihi iam notus diſſimulator eris.

De Ruſticatione.

Rure morans quid agā: reſpōdeo pauca togatus
Luce deos oro: famulos poſt arua reuiſo.
Partibus atq; meis iuſtos indico labores.
Inde lego: phœbumque cio: muſamque laceſſo
Hic oleo corpus frico: mollique palæſtra.
Stringo libens: animo gaudens: ac fœnore liber.
Pondero. poto. cano. ludo. lauo. cœno. quieſco.
Dum paruus lychnus modicum conſumit oliui:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

Ad Librum.

Ohe iam ſatis eſt: ohe libelle.
Iam peruenimus uſque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc & ire quæris.
Nec ſumma potes in ſceda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta nō ſit.
Q uæ prima quoque pagina peracta eſt:
Iam lector queriturque: deficitque.
Iam librarius hoc & ipſe dicit.
Ohe iam ſatis eſt: ohe libelle.

Epigrāmatō. M. V. Martialis liber Q uintus.

Oc tibi palladiæ ſeu collibus
uteris albæ
Cæſar & hinc triuiam pro
ſpicis inde thetym

Nec rugoſarum uimen breue picenarum. Dicere te poſſes ut mēiniſſe mei. Decipies alios uerbis uultuque benigno: Nam mihi iam notus diſſimulator eris. De Ruſticatione. Rure morans quid agā: reſpōdeo pauca togatus Luce deos oro: famulos poſt arua reuiſo. Partibus atq; meis iuſtos indico labores. Inde lego: phœbumque cio: muſamque laceſſo Hic oleo corpus frico: mollique palæſtra. Stringo libens: animo gaudens: ac fœnore liber. Pondero. poto. cano. ludo. lauo. cœno. quieſco. Dum paruus lychnus modicum conſumit oliui: Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis. Ad Librum. Ohe iam ſatis eſt: ohe libelle. Iam peruenimus uſque ad umbilicos: Tu procedere adhuc & ire quæris. Nec ſumma potes in ſceda teneri: Sic tanquam tibi res peracta nō ſit. Q uæ prima quoque pagina peracta eſt: Iam lector queriturque: deficitque. Iam librarius hoc & ipſe dicit. Ohe iam ſatis eſt: ohe libelle. Epigrāmatō. M. V. Martialis liber Q uintus. Oc tibi palladiæ ſeu collibus uteris albæ Cæſar & hinc triuiam pro

Seu tua ueredicæ discũt responsa sorores:
Plana suburbani qua cubat unda freti.
Seu placet æneæ nutrix: seu filia solis.
Siue salutiferis candidus anxur aquis.
Mittimus o rerum fœlix tutela salusque:
Sospite quo gratum credimus esse louem.
Tu tantum accipies ego te legisse putabo:
Et tumidus falsa credulitate fruar.

Ad Lectores. 2

Matronæ puerique uirgineſque
Vobis pagina nostra dedicatur:
Tu quem nequitiæ procatiores
Delectant nimium: salesque nudi
Lasciuos lege quattuor libellos
Quintus cum domino liber iocetur:
Quem germanicus ore non rubenti
Coram cecropria legat puella.

Ad Domitianum. 3

Accole iam nostræ degis germanice ripæ:
A famulis istri qui tibi uenit aquis:
Lætus & attonitus uiso modo præside mundi:
Affatus comites dicitur esse suos.

Veredicæ sorores. i. fortũnæ antiatinæ. i. siue es Antii: ubi colebat fortuna sub duarũm sororũ imagine: auctor est Macrobius ī saturnalibus: meminit Tranquillus. earum templũ opulentũ fuisse scribit Prophirio. Responsa: danda mortalibꝰ. Discũt: nã minora numina a superioribꝰ numinibus discere dicunt responsa danda mortalibus. Virgilius: Nam cætera luno Meuetat. Suburbani freti: nã Antiũ cõditũ est medio saxo abluente mari: ut quasi in suburbio fretum esse uideatur. Aeneæ nutrix: hoc ẽ siue es Caietæ: Nam Caieta a nutrice Aeneæ nomen accepit: ut nostris placuit scriptoribus quãuis Strabo Caietam dictam putet quoniam lacones curua omnia Caieta dicunt. Sinum caietanum curuum appellarunt. Antium sine portu erat aptũ secessui & principibus: præsertim cõcessũ ad uocationẽ rerũ urbanarũ: ut Strabo. Seu filia solis: id est es circeis: Nã circei a Circe solis & Persæ filia dicti sunt: quamuis Diodorus præter Homeri & Apollonii sententiam Circem filiam Aeetæ & Echates fuisse tradat.

Anxur: lĩgua uolscorũ: Terracina latine dicitur: eadẽ trachinia: q̃uis Liuius aliter scribat superioris sentẽtiæ auctor Pli. Aquis salutiferis: ob paludẽ: q̃ ante terracinã erat a duobꝰ fluminibus confectam nõ parua aquarũ salubritate. Cãdidus anxur: dicitur candore saxorum. Horatius neutro genere proferens: Impositum late saxis candentibus anxur.

Quo sospite. s. Cæsare. Credimus Iouem esse gratũ: nõ immemorẽ beneficiorũ sibi collatorũ: quoniã olim Cæsar puer capitolinũ Iouẽ defendit una cũ patruo Sabino. ut alibi: Prima suo gessit pro loue bella puer. quod Silius ī tertio tetigit. Et p̃terea nuper Cæsar Ioui templum erexerat.

Galla credulitate: quia Strabo tribuit gallis credulitatem: & creduli sunt præter cæteros: præterea stolidi: ut galla legas: id est stolida.

Atronæ: Ad matronas honestas & pueros scribit: & dedicat hunc librum: Nequiciæ procatiores: id est scurrilitatis. Sale nudi: id est impudẽtes ioci. Quintus iocat. i. quꝰ liber iocat una cũ dño: nã ī hoc libro dñs uersatur. Germanicus: Domitianus qui id sibi nomẽ assumpsit populis germaniæ deuictis. Puella cecropia: de Domitia uxore potes intelligere: sed placet intelligas de Pallade: quã collebat. Alii sentiunt de Iulia filia Titi Vespasiani: quã Domitianus ardentissime amauit. Ore non rubenti: sine rubore.

Ccola: Datis obsidibus Domitiano a dacis: Degis Regulus: inter eos cũ Domitianum uidisset mea inquit fors qui sum obses melior est q̃ fratris qui est liber in dacis: quoniam mihi licet prope intueri Germanicum: quem ille tam lõge colit. Nostræ ripæ: tyberis: qui ad dacis tibi missus. Lætus: Degis.

Mea sors: quauis sim obses. Degis: proprium nomen obsidis.

Octere: Myrtale ebria solebat mero admiscere folia lauri ne uinū oleret: sed id ad ebrietatē quoque uitandā erat aptū. nā Theophrasto auctore laurus ebrietati aduersat. Iocatur poeta i myrtalē: postea q̄ inqt nō uult uideri bibisse uinū quotiēs uideris eā rubicūdo ore dicas bibisse laurū. Decipiat nos. i. ut occultet odorē. Prominentib⁹ uenis: nā id existit in ebrio. Licebit dicas: poteris dicere. Bibit laurū. idē. n. erit ac si diceres bibit uinum & ebria est.

Exte: mittit librū ad Sextum scribā & consiliariū Domitiani: rogatque ut eum collocet inter leuiores poetas, nam libris de bello gesto capitolino a Domitiano olim conueniunt grauiora poemata.

Mineruæ palatinæ: qui musas & studia palatina exerces:

Nascētes. i. primas curas Domitiani. Inter carmina belli capitolin. i. inter opera scripta de bello capitolino gesto a Domitiano.

I non est: Versus phalleucius est: mittit carmina Domitiano: sed rogat Partheniū cubicularium ut librum principi afferat: cūm tempestiuum erit: neque porrigat: sed legat uidente Domitiano: qui cum sit studiosus litterarū statim poscet libellum: fingit se esse ante hostium: & accersere per musas Partheniū: uel eas alloquat: & quæ sequunt sint mandata ad Partheniū. Partheni⁹ colebat musas iccirco uestrū. Sic: uerba Martialis obtestātis ad Partheniū: q̄ p̄fectus cubiculi erat Domitiani auctore Trāquillo. Finiat: absoluat tuam uitam. Inuidia fauente: id est inuidis etiam fauentibus: nam ei qui honestū gratiæ locum retinet illi etiā q̄ inuident fauent: ut sit sensus sic semp retineas istum gratiæ locum. Burrus: natus Partheniī & proprium uiri nomen apud Tacitum. Iouis sereni: apto uerbo in methaphora usus est: nā cum dixisset Iouis addidit sereni: Nam serernus Iuppiter dicitur. Iniquas preces: quia multa petam: & iniusta precer.

Sors mea q̄ fratris melior: cui tam prope fas est:
Cernere: tam longe quem colit ille deum.

In Myrtalem. 4

Fœterē multo myrtale solet uino
Sed fallat ut nos: folia deuorat lauari.
Merumque cauta fronde non aqua miscet:
Hanc tu rubentem prominentibus uenis
Quotiens uenire paule uideris contra
Dicas licebit: myrtale bibit laurum.

Ad sextum. 5

Sexte palatinæ cultor facunde mineruæ:
Ingenio frueris qui propiore dei.
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas:
Et secreta ducis pectora nosce licet.
Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis:
Qua pædo qua marsus. quaq; catullus erit.
Ad capitolini cælestia carmina belli:
Grande cothurnati pone maronis opus.

Ad Musas. 6

Si non est graue nec nimis molestum
Musæ parthenium rogate uestrum.
Sic te serior & beata quondam
Saluo cæsare finiat senectus:
Et sis inuidia fauente fœlix.
Sic burrus cito sentiat parentem:
Admittas timidam breuemque chartam
Intra limina sanctioris aulæ.
Nosti tempora tu iouis sereni:
Cum fulge placidus suoque uultu:
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est quod metuas preces iniquas.
Nunquam grandia nec molesta poscit:
Quæ cedro decorata purpuraque

Vmbilicus: ut Porphyrio interpretat: erat ornamẽtũ: quod extremis partibus libro⁹ addebat: uel ex osse: uel ex ligno: ũde dicit res peruenit ad umbilicũ. i. ad finẽ. Cedro: nã libri auctore Vetruuio oleo cedrino tincti nõ timẽt nec tineas nec carie: & Hemina in annalibus: scriptum reliquit libros Numæ reptos a Cn. Terentio sub ianiculo nõ fuisse cõsumptos: quoniã cedrati essent. Alii codices pliniani habent Cærati.

Valiter: laudat Domitianus: q̃ multa ædificia incendio assũpta instauraverit renouatã esse urbẽ sub Dõitiano: factãque nitidioré ut phœnix nitidor é: cũ renouat: nam cõburit se phœnix: & ex cineribus alter phœnix nascit: Apte poeta renoũatã urbẽ ab incẽdio cõpauit phœnici: quæ ipsa arsit: auctor é Trãquillus huius ĩstauratiõis ĩ Dõitiano: Manilius togat⁹ scribit uiuere annos phœnicẽ. cccccc. &. lx. & cõsecratã esse soli in Arabia: conuersionẽ magni anni fieri cum morit: nã extrema senecta cõburit se furculis turis: & aliis ramis odoratis. Exuta. i. deposuit senectã carie. Sũpsit ultus. i. iuuẽtutẽ innouationẽ.

Sui p̃sidis: Dõmitiãi. Vna auis: sola auis phœnix: & semp sola est. Nostræ querelæ: nonnulli codices habent notæ: ut dicas Vulcane parce: & noli iactare ampli⁹ querelã tuã omnibus q̃. s. Venus uxor tua cõcubuerit cũ Marte auctore ĝeneris romani. si legis nostræ. i. noli amplius agitare nostras querelas. Turba martis: nã habemus genus a marte: quẽ odisti: sed habemus etiã a Venere genus quã amas. Catenis lẽniacis: quib⁹ dep̃hendisti Venerẽ cũ Marte ĩ adulterio. Homerus auctor ĩ p̃mis. Amet te patient: q̃uis sis claud⁹ & dformis.

Nigris pagina creuit umbilicis.
Nec porrexeris ista: sed teneto.
Sic tanquam nihil offeras: agasque.
Si noui dominum nouem sororum
Vltro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum.

Qualiter assyrios renouant incendia nidos:
Vna decem quotiens sæcula uixit auis.
Taliter exuta est ueterem noua roma senectam:
Et sumpsit uultus præsidis ipsa sui.
Iam precor oblitus nostræ uulcane querelæ:
Parce: sumus martis turba. sed & ueneris.
Parce: pater sic lemniacis lasciua cathenis:
Ignoscat coniunx: & patienter amet.

De Phasíde.

Edictum domini deique nostri:
Quo subsellia certiora fiunt.
Et puros eques ordines recepit:
Dum laudat modo phasis in theatro
Phasis purpureis ruber lacernis.
Et iactat tumido superbus ore.
Tandem commodius licet sedere.
Nunc est reddita dignitas equestris.
Turba non premimur: nec inquinamur
Hæc & talia dum refert supinus.
Illas purpureas & arrogantes
Iussit surgere lectius lacernas.

Dictum: Phasis libertus cum legitimum equitis censum nõ haberet lacernis purpureis uolebat uideri eques: & cũ nuper Domitianus iussisset seruari legẽ Otl óis: ne cui liceret sedere in. xiiii. gradu. nisi equestrem censum haberet: hic in theatro iactabũdus laudabat legem quasi ipse esset eques: sed Lectius cui ordinis theatralis cura erat demandata iussit eũ surgere. Phasis: nomen proprium liberti: sumptum a Phasi fluuio quẽadmodum Tanais libertus Mecœnatis olim sumpsit a Tanai. Domini: id est Domitiani. Domitianus cum epistolam dictaret sic incepit dominus deusque noster ita iubet. unde institutum est ut ita appellaretur. Purus: id est sine colluuione plebis. Cõmodius licet sedere. i. reddita est dignitas equitibus. Illas lacernas: nam sola lacernis poterat uideri eques: sed censum non habebat.

Anguebā: Symmachus medicus: cuius alibi meminit multis discipulis cōitibus accessit ad Martialē febre laborantem. discipuli autē illi erant iuniores manibus gelidis: ait poeta sibi allatā fuisse maiorem febrem tactu illorum adolescētiū: q̄ prius haberet: captus enim est amore. Nunc habeo: scilicet febrem ardore amoris.

Sse quid: Cōquerit poeta īuidia homiuū fieri: ut mortuis tantū poetis tribuat honos: & hoc accidere ait: quoniā eadē inuidia pturbati hoīes uetera nouis sēp ātepo nūt. eadē ē sententia Quint. q scribit iudiciū de uiuis auctoribus liuore perturbari. & Ouidii: Pascitur in uiuis liuor: post fata quiescit. Sua tēpora .i. auctores suorū tēporū. Pō peii umbrā. i. porticum Pōpeii Domitiano: cuius porticū dicit præstantioré eē pōpeiana: nam q̄ domitianus condiderit porticū nulla qdē extat historia tradita uel a Trāquillo: uel a Tacito: sed ab Eusebio tātū ī tēporib⁹ qđ uix potuerim reperire. Iulia tēpla Catulli: ītelligit capitoliū instauratū a Sylla & đdicatū a Catullo quarto enim cōstructū est capitoliū a Tarquinio qđ Horatius dedicauit: Euersū bellis ciuilib⁹ instaurauit Sylla đdicauit Catullus: bellis uitellianis īstaurauit Vespasian⁹: eo moriente īcensū īstaurauit Domitian⁹. ait ergo poeta præ īuidia hoīes ante pōere porticū Pōpei porticib⁹ Domitiani: & capitoliū dedicatū a Catullo capitolio īstaurato a Dōitiāo. Sic: ꝓpter iuidiā. Iulia tēpla. i. capitoliū. alibi de filio Reguli: Iulia tecta placēt. i. tecta capitolina. Vmbram Pōpei. i. porticū Pōpei. Saluo marone: cū posses legere Mronē. Menādro. quattuor Menādri fuērt: menāder athenié. auctor ueteris comœdiæ: Menāder laodicenus sophista: Menāder byzātin⁹ historic⁹: Menāder filius Diopitis auctor nouæ comœdiæ. Strabo: & īsani ī mulieres amoris hic suo tpe nō fuit habit⁹ ī pcio nā ut scribit Quīt. Philemō prauis iudiciis sui tpis ē p̄latus: Corinna: nomē puellæ fictū ab Ouidio: nā duæ fuērt Corīnæ utraq; thebana & carmīb⁹ liricis erudita: ađo ut iūior cū Pidaro cōtēdisse dicat: hui⁹ tumul⁹ ī boetia erat ipsius effigie: uitta coronata ī monumētū superati Pindari: auctor Pausanias: Inde Ouidius puellæ suæ nomen honestum indidit.

Ardonycas: Laudat carmē Stellæ: quo dicit eū cōsecutū multas gēmas: An ītelligit Violātillā amicā dedisse ei gēmas: quā opusculo cōposito Asteridē appellauit: & in cuius gratiā defleuit colūbā: an intelligit ab aliis etiā habuisse a Domitiano ut puto: cui⁹ uictoriā sarmaticā cecinerit ut mox dicemus. Smaragdos. s. ī fine abiicias demū facias collisionem uocalium. Plures in carmine gemmas. i. uenustatem & florem uerborum.

Vdo: Maslion Ninus codē argumento epigrāma est de stella: sed qui nominet duos

In Symmachum. 9

Languebam: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum symmache discipulis.
Centum me tetigere manus aquilone gelatæ:
Non habui febrem symmache: nunc habeo.

Ad Regulum. 10

Esse quid hoc dicam: uiuis quod fama negatur:
Et sua quod rarus tempora lector amat:
Hi sunt inuidiæ nimirum regule mores:
Præferat antiquos semper ut illa nouis.
Sic ueterem ingrati pompeii quærimus umbrā:
Et laudant catuli iulia templa senes.
Ennius est lectus saluo tibi roma marone:
Et sua riserunt sæcula mæonidem.
Rara coronato plausere theatra menandro:
Norat nasonem sola corynna suum.
Vos tamen o nostri non festinate libelli.
Si post fata uenit gloria: non propero.

De Stella. 11

Sardonycas smaragdos adamātas iaspidas uno:
Portat in articulo stella seuerc meus.
Multas in digitis: plures in carmine gemmas:
Inuenies: id est hæc puto culta manus.

De Eadem. 12

Quod nutantia fronte pertinaci:

Maſclionem & Ninum prodigioſa oſtentatione uirium. horum nomina quod alibi nō repperi: ſed mihi fit ueriſimile: eum intelligere de Athanato: qui eius temporibus floruit. Is quinquagenario plūbeo thorace indutus: & cothurnis quingētorū pondo calciatꝰ per harenā īgrediebat: & de Fuſio ſaluo: q duo cētenaria pondo pedibus totidē manibus & hūeris cōtra ſcalas ferebat: hoc genus geſtādi dedit Iuue. Corbuloni. Decē puellas .i. gemmas decem puellarum: alii ſentiunt precium decem puellarum: quod placet.

Vm: In Caliſtratum qui ſibi ſolis diuitiis placebat: ait enim & ſi non diues eſt tamē ſe eū eſſe qui non poteſt eſſe Caliſtratus: ſed quilibet e uulgo poteſt eſſe quod ē Caliſtratus. nā omnes diuites eſſe poſſunt: poetæ pauci. Non male notus: qa uirtute cognitus. Legor frequēs. i. mea epigrāmata leguntur a multis. Et dicit hic eſt: ut illud Perſii: Pulchrum ē digito mōſtrari: & dicier hic ē. Tua tecta cētenis colūnis. i. habes ſuperbas ædes.

Opes libertinas: an quod fuerit libertus: an opes ingentes: nā libertos īperatorios ſupra cæteros mortales ditiſſimos eſſe ſcribit Plini. ſuperaſſeque ciues ditiſſimos: ut Narciſſum: Palantem: & Caliſtū: quod placet. unde Tacitus ad Senecam ex Nerone: Pudet referre libertinos: q ditiores ſpectantur.

Opes libertinas: id ē īgētes opes. Gleba ſye. Syenes opp. Ægypti qđ fertile erat. alibi poeta: Mitte tuas opes accipe nile roſas. Parma: opp. galliæ ciſalpinæ. hoc qđ tu: id ē diues. Et ſum: ſcilicet poeta.

Itecū: Vita apđ Mart. ut ſupra dictū ē accipit̄ p eo tp̄e: quo in uoluptate honeſta uerſamur: neque q̄ſq̄ dī uiuet apđ hunc poetā: niſi q relaxato aīo moleſtioribꝰ curis honeſte uoluptati uacat. Superba ſtemata: imagīes. Geſtatio: locus ubi antiq geſtabant. Virgo: aq̄ uirgīs. Bonos ſoles. i. bonos dies. Imputāt. i. aſſcribūt tp̄i noſtro. qđ datū erat ad uiuēdum.

Geſtat pondera maſclion ſuperbus.
Aut grādis linus omnibus lacertis:
Septem quod pueros leuat: uel octo.
Res non difficilis mihi uidetur.
Vno cum digito uel hoc uel illo.
Portet ſtella meus decem puellas.

In Caliſtratum. 13

Sum fateor ſemperque fui calliſtrate pauper:
Sed non obſcurus: nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens: & dicitur hic eſt:
Quodque cinis paucis hoc mihi uita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis:
Et libertinas arca flagellat opes.
Magnaque niliacæ ſeruit tibi gleba ſyenes:
Tondet & innumeros gallica parma greges:
Hoc ego tuque ſumus: ſed quod ſum nō potes eē
Tu quod es: e populo quilibet eſſe poteſt.

Ad Martialem. 14

Si tecum mihi care martialis
Securi liceat frui diebus:
Si diſponere tempus ocioſum:
Et ueræ pariter uacare uite:
Nec nos atria: nec domos potentum
Nec lites tetricas forumque triſte
Noſcemus: nec imagines ſuperbas.
Sed geſtatio: fabulæ: libelli:
Campus: porticus: umbra: uirgo: thermæ
Hæc eſſent loca ſemper: hi labores.
Nunc uiuit neuter ſibi: bonoſque
Soles effugere atque abire ſentit.
Qui nobis pereunt & imputantur.
Quiſquam uiuere cum ſciat moratur?

De Manneio. 15

Sedere primo ſolitus in gradu ſemper

Edere: Renouata lege theatrali a Domitiano multi q̄ pus temeritate ſua p̄miſcue ſedebant: ī plebeā turbā retrudebantur: cū cēſum equeſtre nō haberēt: nūc deridet

Manneius qui ex ordine equestri deiectus in ultimum ordinem: & uix sedens extrema parte subsellii altero genu uidebat stante cum altero sedere: tamé adhuc iactantibus dicebat se de sententia equitum sedere dimidiū dimidia uero parte. Lectio: magistro theatralis ordinis iubente se stare. In primo gradu: decimo quarto. Tum: ante legé promulgatā. Occupare: capere ordines ꝑmiscue. Transtulit: castra alludit ad equitem .i. discessit cum soleret sedere prius inter ꝑmos. Caput cucullo: an quia eum pudebat & nolebat agnosci: an quia uelis theatralibus ipse nō tegeretur ueste tegebatur. Indecés: sine dignitate. Et se stare lectio .i. altera parte stare iussu Lectii: quasi hoc amare diceret in Lectium: cui ex dimidia parte satisfacere uolebat. risꝰ é poetæ.

Tunc cum licebat occupare manneius.
Bis excitatus terque transtulit castra.
Et inter ipsas pene tertius sellas:
Post caiumque luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus:
Oculoque ludos spectat indecens uno
Et hinc miser deiectus in uiam transit
Subsellioque semifultus extremo
Et male receptus altero genu iactat:
Equiti se sedere letioque se stare.

Ad Cæs. Do. 16

Quintus nostrorum liber est auguste iocorum:
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector:
Cui uictura meo munere fama datur.
Quid tamē hæc prosūt q̄uis uenerātia multos?
Non prosunt sane: me tamen iusta iuuant.

Ad Lectorem. 17

Seria cum possim quid delectātia malim:
Scribere? tu causas es lector amice mihi.
Qui legis & tota cantas mea carmina roma:
Sed nescis quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa tonantis:
Sollicitisque uelim uendere uerba reis:
Plurimus hispanas mittet mihi nauta metretas
Et fiet: uario sordidus ære sinus.
At nunc conuiua est comessatorque libellus:
Et tantum gratis pagina nostra placet:
Sed non hac ueteres contenti laude fuerunt:
Cum minimum uati munus alexis erat.
Belle inquis dixti. satis est laudabimur usque:

Quintus noſtrorum liber eſt auguſte iocorum: Et queritur læſus carmine nemo meo. Gaudet honorato ſed multus nomine lector: Cui uictura meo munere fama datur. Quid tamē hæc proſūt q̄uis uenerātia multos? Non proſunt ſane: me tamen iuſta iuuant.

Ad Lectorem. 17

Seria cum poſſim quid delectātia malim: Scribere? tu cauſas es lector amice mihi. Qui legis & tota cantas mea carmina roma: Sed neſcis quanti ſtet mihi talis amor. Nam ſi falciferi defendere templa tonantis: Sollicitiſque uelim uendere uerba reis: Plurimus hiſpanas mittet mihi nauta metretas Et fiet: uario ſordidus ære ſinus. At nunc conuiua eſt comeſſatorque libellus: Et tantum gratis pagina noſtra placet: Sed non hac ueteres contenti laude fuerunt: Cum minimum uati munus alexis erat. Belle inquis dixti. ſatis eſt laudabimur uſque:

Eria: Cōquerit Martialis q̄ cum multi delectentur eius carminibus nihil donent: & diſſimulent ſe intelligere qd̄ petat his iocis: Interea que omittat alias artes: p̄ſertī agendaꝝ cauſaꝝ unde multū poſſet lucrari. Amice mihi. antiquus codex habet nō mihi: ſed malo: qd̄ placet ut dicat es cā damno meo. Seria .i. res grauiors. Quāti ſtet mihi: q̄ti mih cōſtet amor tuus meorū carminū nā dū ſeruio tibi omitto alias res. Metreta: ſunt qui putāt metretam ꝑ genere uaſis & cadi accipi: quo uerbo uſus eſt luue. ut. ſ. metretā accipiat ꝑ amphora uiuaria uel potius ꝑ uino. ſupra: ſeptenaria ſytheſis ſagunti: ſed fuerit ab ſurdum accipi metretam progenere ſordidæ pecuniæ: ut illyria habebat nūmos quoſdā peculiares: quos appellabat uictoriatos: afferebatque Romā gtatia cōmercii. Templa falciferi tonātis .i. ſaturni: nā Saturnus numé reorū erat: ī cui templo ſeruabatur ærarium romanorum: propterea poeta cum de reis loquitur huius meminit: hoc magis placet q̄ ſi dicas defendere templa tonantis .i. publicum fiſcum tueri. Conuiua libellus: id eſt uix adhibeor in conuiuiis. Gratis: ſine precio. Pagina: id eſt carmē quaſi dicat ſi daret nō placeret Alexis: puer datus Virgi. a Mecœnate: munera erat Alexis: quæ Mecœnas dederat Virgilius. Diſſimulas: ſimulas te non intelligere quid uelim: ut ſupra: Iam notus diſſimulator.

Facies me cauſidicum.i.coges me deſcendere ad cauſas agẽdas: cum ñihil des: nihil enim dabis ut uideo. Alibi: Nec legis & laudas quæ tibi fama petit..

Vm pauos: Deridet Gelliã quæ iactãs nobilitatẽ ſuã cõtẽnebat equitẽ: negabatque ſe nupturã niſi Latoclauo. Latoclauo ueſte utebant & nobiliores & ditiores & qui ea ueſte utebant latoclaui dicebant. Tranquillus de Nerone: A latoclauo cuius uxorẽ attractauerat cæſus.i.tãdẽ ut poſſit cõmiſcere nupſit iudæo diuiti. Cophinus græce & ciſta eodẽ uerbo dicunt: id iudæi ĩ ſuppellectile habebãt. Iuue. Colphinũ fœnũque ſupellex. Iudæus ergo poteſt dici ciſtifer: quia ſecũ ferat in ſupellectile cophinũ: & qui obſonia ferũt mercede ciſtiferi ſũt: uel aliud aliqd uẽdẽtes. deridet igitur poeta Gelliã qꝛ nupſerit ciſtifero: cũ putet ſe ditiſſĩo nupſiſſe. Ciſtifer cõe uerbũ é: & iudæo fortaſſe ditiſſĩo: & paupi mercenario. Nĩ eques ſordida cõditio.i.dũ ñdũ placet eques: & eũ cõtẽnis tãq̃ te ĩferioré.

Vod: Ad Quintianũ cui ait ſe mittere ĩ ſaturnalibus ñ mũera: quæ mitti ſoleãt ſed uerſus qm̃ ea munera quæ mittunt a paupib⁹ diuitib⁹ ſũt doloſa: & plus petũt q̃ afferant ſe tamẽ debere uideri liberalẽ: nã cũ paup nihil donat é libera lis: qa nihil petit. Vernulas: natos domi: mẽſe decẽbri ĩ ſaturnalib⁹. Ligula: erat genus gladii auctore Gellio a ſimilitudie lingue: & ꝑ ĩſtrumento accipi poteſt qđ ad ſimilitudinẽ linguæ cõflatũ uſui é: ad aromata & cõdimẽta tractãda. mittebant ligula ĩ ſaturnalib⁹: ut in diſtichis: apertũ eſt. Cæreus: etiã mittebat ĩ diſtichis: Hic tibi nocturnos ꝑſtabit cære⁹ ignes. Pruna damaſcena: ĩ diſtichis: Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ: Sũmo ſolẽt duri ſoluere uẽtris onus. Damaſcus nobilis urbs Syriæ prunis: & mixis nobilis. ĩ ſaturnalib⁹ Domitiani: Sparſa pruna. Papinius: Quos pia germinat Damaſcus. Et chartæ mittebãtur: ut ĩ diſtichis: Seu leuiter noto ſeu caro miſſa ſodali: Omnis iſta ſolet charta uocare ſuos: Et paulo poſt. Senibus: rugoſis. Scarus: piſcis optimus: ſolus ruminat: ut Plinio placet. Iecinore cõmendatur: ut in Vitelii patina commemorat Tranquillus ſcarorum iecinora.

Iq̃ fides: Inſtaurata urbe a Domitiãõ & caſtigatis morib⁹: poeta cõqueritur unũ tãtũ uitiũ reſideri: qꝛ diuites amici nihil dẽt pauperibus. Si q̃ fides ueri.i. ſi ueritati credẽdũ eſt. Quando licuit.i.quãdo potuimus. Triũphos: an duplicẽ triũphũ: quẽ egit Domitianus de dacis: an põpas ludoꝝ triũphos appellauit: Dei palatini: quãdo magis meriti ſũt đ patria q̃ tu Domitiãe: quoniã expulſis delatoribus uoluiſti unicuiqꝫ eſſe uitã liberã. Ingratas amicitias.i. ĩgratos amicos. Proſequit.i. afficit mũerib⁹. Eques nõ alien⁹:eques

Diſſimulas facies me puto cauſidicum.

In Gelliam.

Dũ proauos atauoſque refers & noĩa magna:
Dum tibi noſter eques ſordida conditio eſt.
Dum te poſſe negas niſi lato gellia clauo:
Nubere. nupſiſti gellia ciſtifero.

Ad Quintianum.

Quod tibi decembri menſe quo uolãt mappæ:
Gracileſque ligulæ cæreique chartæque:
Et acuta ſenibus teſta cum damaſcenis:
Præter libellos uernulas nihil miſi.
Fortaſſe auarus uidear: aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: nanque quis neſcit:
Auidum uorata decepi ſcarum muſca.
Quotiens amico diuiti nihil donat.
O quĩtiane liberalis eſt pauper.

Ad Cæſ. Do.

Si qua fides ueri præferri maxime cæſar
Temporibus poſſunt ſæcula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare triũphos
Quando pallatini plus meruere dei?
Pulchrior & maior quo ſub duce martia roma:
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc uitiũ: ſed non leue ſit licet unum:

non alienus a Martiale dicitur: qui censu suo equestrẽ optinet dignitatem: ad differentiam equitis qui quum equo stipendium faciat eques est: sed alienus: nam ĩ militiam aliena mercede conducitur. In distichis: Fœlix cui comes est non alienus eques. Illic plura dicemus. Eques non alienus. i. qui diuitiis eques est.

Saturnalitiæ: Idem carpit hortans Domitianũ: ut cum alii non dent: det ipse. Est luxuria: id est nimium esse putant ciues romani. Reges tumidi. i. domini superbi.

Selibræ: selibra media libra erat: quod pondus in muneribus saturnalitiis erat cõstitutum: inde apud hunc poetam repperies duas selibras tres libras. Scrupulum: genus ponderis. Flãmarisue togæ hoc. i. si miseris togam flãmaré decé scrupulorũ. Flãmari: rubræ a colore flammæ: Et rubræ uestes eadem metaphora ardere dicuntur: nã uestes purpureæ in saturnalibus mittebantur. alibi: Cadmi municipes fera lacernas. Crepet: numeret: nã dum numerãtur crepitum faciunt nummi. Quatenus: id é quoniam. Esto amicus. i. donaita appellat amicum Martialis. Dulcior: liberalitate.

Vintum: Apollodorum rhetoré memoriæ infirmæ deridet: de quo alibi extat epigramma: qui ne amicos quidem suo nomĩe salutabat: sed tandem cœperat recte salutare: & appellare. Ait poeta hoc accidisse eius labore: quod scripserat memoriæque mandauerat multos fuisse Apollodoros supra é dictum: Apollodoro gaudet imbrifer Nilus. Quintum: iocus é in nominibus Quintum & Decimũ & Marcũ & Crassum: ut ostendat eum infirmæ prorsus memoriæ quum ne his quidem nominibus seruetur.

Ane domi: Cõqueritʼ q̃ post lõgæ uiæ labores non ĩueniat Paulũ domi qué possit salutare: ante. n. exierat q̃ uenerit Marti. ĩter cætera poeta uota optat multis ĩ locis somnũ: alibi se reliquisse urbem: cum ibi non posset dormire scribit: Matutine cliens urbis mihi causa relictæ: ait ergo se nõ posse colere Paulum: neque eũ dominũ habere nisi dormiat. Sit longius: adiurantis est: id est nisi uolui te uidere. Tuæ æsquiliæ: quarũ interuallum mihi est molestum: sint etiam longius. Aesquiliæ: in quibus habites: nõ cõqueror longitudinem uiæ sed quia subeo multa discrimina. Pila tiburtina: locus in urbe erat ex lapidibus tiburtinis. solet poeta ab obscuris locis uel exiguis domũ suam designare: ut alibi: Longum est si uelis ad pirum uenire. Iouem antiquũ: an ueteris capitolini Iouis uestigia: an de foro antiquo intelligit: an antiquũ Ioué dixit ut Papinius dixit ad differentiam Domitiani noui Iouis. placet prima sententia: ex auctoritate Varronis est. Vincenda semita: id est oportet me superare cliuum suburbanum.

Et nunquam ſicco ſordida ſaxa gradu.
Vixque datur longas mulorũ uincere mandras:
Q uæque trahi multo marmore ſune uides.
Illud adhuc grauius.quod te poſt mille labores:
Paule:negat laſſa ianitor eſſe domi.
Exitus hic operis uani:togulæque madentis:
Vix tanti paulũ mane uidere fuit.
Semper inhumanos habet officioſus amicos:
Rex niſi dormieris:non potes eſſe meus:

Ad Baſſum. 24

Herbarum fueras indutus baſſe colores:
Iura theatralis dum ſiluere loci.
Q uæ poſtquam placidi ſenſoris cura renaſci:
Iuſſit.& oceanum certior audit eques.
Non niſi uel cocco madida uel murice tincta:
Veſte nites:& te ſic dare uerba putas:
Q uadringentorum nullæ ſunt baſſe lacernæ:
Aut meus ante omnes codrus haberet equũ.

De Hermete. 29

Hermes martia ſæculi uoluptas:
Hermes omnibus eruditus armis:

Nunq ſicci:non contaminata luto. Mulorũ:uix poſſum ſuperare multitudinẽ mulorum.Iuue.Stantis conuitia mandræ.Codex antiquus habet murorũ:quod nõ placet ut mandras muros intelligas ſaxa paſſim iacentia:qđ inſequẽs uerſus uidet ꝓbare. Trahi multo:eadẽ icommoda cõmemorat Vmbritius apud Iuue.Coruſcat lõge abies. Labores:poſt mille pericula ſuperata. Madẽtis:pluuia.Iuue. Et multo ſtillaret penula nymbo. Vix tanti paulũ:ſenſus eſt tot labores ſum perpeſſus cũ pueni domum tuam:ut etiam ſi te domi iuenirem id uix ſatis eſſet ꝑmii laboribus quaſi di.quanto grauius oportet eſſe.q poſt tot labores te non inueniam. Officioſus:qui diligenter colit amicum. Tu non potes eſſe meus rex: id eſt nolo te dominum. Niſi dormieris:niſi mane domi quieſcas.q.d. nolo dominum aliis ſeruire:quod alibi dixit: Qui rex eſt regem Poſthume non habeat:nam intelligo Paulum egreſſum fuiſſe mane ut alios ſalutaret.

Erbas:In Baſſum quĩ reuocata lege de theatrali equitum conſeſſu a Domitiano:ut ipſe quoque eques uideret ſumpſit lacernas purpureas:cũ tamẽ non haberet cenſum equeſtrem:ait poeta equitem nullũ exiſtimari ꝓpter lacernas:cũ nullæ lacernæ ualeant q̃dringenta.q.d. nõueſtes requiri ad iuſtum equitẽ: ſed cenſum quadrigentos ſeſtertios:nam ſi ueſtibus dignitas equeſtris eſſet cõcedenda:Codrus quẽ ſupra appellauit principẽ penulatos eques eſſet cũ tamen non habeat cenſum equeſtrẽ:ita utrunque ſubſanat. Herbas:eodẽ ferme argumento dictum eſt ſupra in Phaſidẽ:illas purpureas & arrogantes luſſit ſurgere Lectius lacernas. Colores herbas:an uirides colores dicit:ueſtib⁹ enim uiridibus nonnulli utebantur:quod teſtatur Papinius in Glautia liberto Melioris cum de eius ueſtibus loquitur:Nunc herbas imittare ſinu.An quod magis placet ad differẽtiam purpuræ.quæ tingitur ſanguine muricis & coccineæ:quæ cocco pomo fruticis:denique & aliarum ueſtium precioſarum:nam precioſiores ueſtes aliis medicaminibus uiliores herbas ſucis inficiebantur. Iura.xiiii.gradus. Siluere:erant abrogata. Quæ:iura equeſtris ordinis.

Renaſci:reuocari in uſum:nam reuocauit legem Othonis.Iuuenalis:Exeat inquit ſi pudor eſt:& de puluino ſurgat equeſtri:Cuius res legi non ſufficit. Oceanum: præfectum ſubſelliorum & magiſtrum ordinis equeſtris. Certior eques: non plebe immixta. Dare uerba:decipere Oceanũ. Sic: ueſtibus iſtis. Codrus: quem ſupra dixit principem penulatorum.

Ermes:Hermetẽ gladiatorẽ laudat eruditũ omniũ gñe armos:quẽ ĩ omni parte certamis bene uerſatẽ ait ſolum eſſe oĩa & ter unũ:alludẽs ad Hermetẽ termegiſtũ quẽ græci ter maximũ dixerũt Lactãtio auctore.nã id ſignificat termegiſtus a uarietate diſciplinas. Martia uoluptas.i.armos uoluptas oĩbus armis.i.omni genere pugnæ.

Magiſter:laniſta magiſter gladiatorum. Turba:perturbatio. Sui ludi.i.ſuæ diſciplinæ:& ſuorꝫ gladiatorum. Helius gladiator & uictor aliorum. Cadit:uincitur. Aduolans:gladiator. Hermes ſuppoſititius:id eſt qui ſolus ſibiipſi ſuccedit:cũ alii aliis feſſis ſoleant ſuccedere. Locariorum:an locari dicuntur illi qui locant foros ad ſpectandũ: ut dicat Hermetem diuitias eſſe locariorꝫ:cum multi conflant ad eum ſpectandum cõductis locis a locatoribus.an locarios eos dicit qui ad ludos inſtruendos inſtrumenta aliqua locare ſolent. Vel iocariorum diuitiæ qui diligit' ab iis q ludis delectantur: ut ſequitur de mulieribus:quod magis placet. Ludiæ:dicunt' uxores gladiatorũ & amicæ. de Hyppia Iuuenalis: Quid uidit propter qđ ludia dici Suſtinuit: Cura & labor ludiaꝫ: uel amatur a ludiis hoc eſt a mulierib9: quæ gladiatoribus delectabant'. Iuuenalis: Ferrũ eſt quod amãt. uel ludias accipit hoc loco pſaltrias:& id genus mulierũ quæ in theatra procedũt. Superb9 haſta:& haſta pugnat Hermes

Hermes & gladiator & magiſter:
Hermes turba ſui tremorque ludi
Hermes quem timet elius ſed unum:
Hermes cui cadit aduolans ſed uni
Hermes uincere:nec ferire doctus
Hermes ſuppoſititius ſibiipſi:
Hermes diuitiæ locariorum.
Hermes cura laborqne ludiarum.
Hermes belligera ſuperbus haſta
Hermes æquoreo minax tridente
Hermes caſſide languida timendus
Hermes gloria martis uniuerſi
Hermes omnia ſolus:& ter unus.

Tridente æquor:id eſt fuſcina.nam gladiatores qui retiarii dicebant' utebãtur fuſcina tridẽte Neptuni aduerſus gladiatorem galeatum & mirmilonẽ appellabant. In cuius galea erat piſcis:id gen9 certaminis inuenit primus Pithacus aduerſus Phrinonen. Galea timendus .i. bonus mirmillo: & optim9 retiari9. Ter unus: id eſt Hermes aliter Termegiſtus.i.ter maximus: alludit cũ nomine Hermetis qui dicebatur termegiſtos.

De Chereſtrato.

Vadringenta. Eodem ferme argumento ſupra eſt epigrãma: Prætorem pauper.C.ſeſtertia Gaurus.cõquerit' enim de promulgata lege theatrali ordine a Domitiano nonnullos qui equites olim erãt imminuto cenſu.nunc ita excitari de cõ ſeſſu equeſtri:ut nemo ſit qui commoueatur & tantũ donet quantũ deeſt ad iuſtum cenſum:cum tamẽ aurigis multa darent:quod ſupra etiã conqueſtus:Quod non das equitibus dare prætor equo.ait ergo neminẽ ita laudatum iri:neque fore carmine ſuo ĩmortalem. Chereſtratus:pauper eques:hi duo uerſus ſunt amici monẽtis:ut ſurgat cũ nõ ſit eques ueniente Lectio:ut illud Iuue.Exeat inquit ſi pudor eſt. Quadringenta nõ ſunt .i.nõ habes cẽſum equeſtrẽ. Surge:ex:xiiii.gradu. Sta: fuge curre:uoces amicorꝫ ſunt plequẽtium Chereſtratũ conſternatũ. Ecquis:uerba Mart.cõquerẽtis. Reuocat:donatũ cẽſu equeſtri. Io:uox blandientis. Quẽ.i.quis ẽ qui uelit celebrari carmine nr̃o.
Qui nõ uult dare lacus: hoc eſt qui nõ uult oĩo mori:ut nõ celebret' carmine noſtro obeius aliquẽ liberalitatẽ. Nymbo rubro:uaſe illo fundente crocũ mixtum uino.

Scorpus:auriga.de q̄uo ſupra:ſcis inquit ſcorpo talioque daturum. & alibi: cū ſermo fabulæque laſſæ de ſcorpo fuerint:& incitato.& alibi:Cum ſcorpus unus.xv.graues horas feruentis auri uictor afferat ſaccos.Quod ait naſum:uis hoc dictum eſſe per cōtemptū a poeta:ut eū notauerit a corporis deformitate:quoniā.ſ.ſcorpus habuerit per grandem naſum.Is cum uellet imaginem dicere dixerit:tu das hæc ut eius naſus eiuſque imago ſplendeat ubique per urbem. Aurea:placet magis intelligas de habitu oris:quo utebantur: nam oris indumentū fulgebat in auriga.Silius de auriga:Cinyphio rector radiabat fronte peloro:Camphaſus.

Fruſtra:ut ſupra dixit male diuitiis arce.q.d.dātur diuitiæ ut his utamur ad liberalitatem:ſed tu cū non des fruſtra ſunt datæ. Diſſimulator eſt: ut ſupra dictū eſt qui cum ab eo aliquid petitur ſimulans ſe non intelligere non mouetur.

Quæ fama:id eſt qualis fama. Perit tibi: uel tu legis hæc:& laudes mea carmina.

Sed tibi hæc fama perit:id é non das aliquid: & hanc famā negligis. Alibi:Facies me puto canſidicum:quia ſcilicet nihil dabis.

Quam non ſenſuro dare quadrigēta caballo:
Aureus ut ſcorpi naſus ubique micet.
O fruſtra locuples:o diſſimulator amice
Hæc legis & laudas quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. 2-7

Quod alpha dixi codre penulatorum
Te nuper aliqua cum iocarer in charta:
Si forte bilem mouit hic tibi uerſus
Dicas licebit beta me togatorum.

In Fictum equitem. 2-8

Ingenium ſtudiumque tibi moreſque genuſque
Sunt equitis:fateor cætera plebis habes.
Biſſeptena tibi non ſunt ſubſellia tanti:
Vt ſedeas uiſo pallidus oceano.

In Mamercum. 2-9

Vt bene loquatur ſentiatque mamercus
Efficere nullis aulæ moribus poſſis:
Pietate fratres currios licet uincas
Quiete neruas:comitate druſones:
Probitate marcos:equitate mauricos
Oratione regulos:iocis paulos.
Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum:credo cui placet nemo.

Vod alpha.Iratus eſt Codrus:q̄ de eo ſupra dixit alpha penulatorum ſi inquit poeta iratus es Codre potes ulciſi:nam appella me beta penulatorum: id eſt ſecundum: nam B eſt ſecunda littera: ſolet uocari ex ordie litterarum & carminis nōnunquam ut ſupra. Si tibi miſtyl:coquus æmiliane uocatur.

Ngenium.In equitem pauperem qui ex lege nuper renata cum diceretur ex ordine equeſtri:quoniam cenſu careret conquerebatur:q̄ cum eſſet eques ingenio moribus ſtudio genere eiceretur:Martialis reſpondet eum quidem eſſe equitem illis dotibus:ſed in reliquis hoc eſt in cenſu haberi plebeium:q̄ cum ipſe intelligat non debet tāti facere conſeſſum equeſtrem:ut ſedeat illic:& uemente Oceano palleat timore ne detrudetur. Cætera:in cēſu es plebeius. Biſſeptena:id eſt.xiiii.gradus. Non ſunt tanti tibi:id eſt non tanti facienda a te.

T bene.In Mamercum maledicum:cui cum nemo placeat & in omnes inuehatur: aliquis fortaſſe putauerit eſſe maledicum & malignum:ſed poeta ait eum cui nemo placeat miſerum debere uideri:& non malignum.Mamercum enim proprium eſt oſci matrem Mamercum appellant. Curii:pii fuere:Neruæ quieti.poeta tribuit cuique familiæ ſuam probitatem.

I quando. Ex uulgati opiñione auctore Pliñio putabañt eũ q ediſſet carnes lepo rinas ſeptem diebus formoſiorem fieri: & uideri. Gellia hoc dicebat Martiali cum mitteret leporẽ ipſa deformis. Nunquã gellia ediſti leporem: adeo deformis es.

Arro. In ſaturnalibus mittit carmina Varroni: ita enim codices habent: quæ ĩ grã diore carmine uerſantem rogat: ut ſi relaxare animum cupit non legat potius aut Catullum aut elegiacos numeros: quam uerſus ſuos: niſi forte malit nucibus ludere: q̃ legere ineptum carmen. Infi ciande: non reſpuende. A co thurno ſophoclæo: id ẽ a ſtilo tragico: quoniam ĩ eo ſtilo cla ruit ſophocles. Galabra lyra: id eſt enniana: alii oratianam in telligũt: cũ Horati⁹ ipſe ait ſe dubios fines ĩcoluiſſe: & ñ pla ne dignoſci an calaber ſit an appulus. Scæna catulli facun di: ideſt amœna & plena uolu ptatis lectio. Fumoſo decẽ bri: id eſt ſaturnalibus. Sub menſe: id eſt apte mittuntur ĩ ſaturnalibus. Horatius: Age li bertate decembri.

Ad Gelliam.

Si quando leporem mittis mihi gellia dicis
Formoſus ſeptem marce diebus eris.
Si non derides: ſi uerum lux mea narras:
Ediſti nunquam gellia tu leporem.

Ad Varronem.

Varro ſophoclæo non inficiande cothurno:
Nec minus in calabra ſuſcipiende lyra:
Differ opus: nec te facundi ſcæna catulli
Detineat: cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſo non aſpernanda decembri
Carmina: mittuntur quæ tibi menſe ſuo.
Commodius niſi forte tibi: potiuſque uidetur
Saturnalitias perdere uarro nuces.

De ludo puerorum cum iuuencis.

Aſpice quam placidis inſultet turba iuuencis:
Et ſua quam facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pẽdet ſummis: uagus ille p armos
Currit: & in toto uentilat arma boue.
At feritas immota riget: non eſſet harena
Tutior: & poſſent fallere plana magis.
Nec trepidant greſſus: ſed de diſcrimine palmæ
Securus puer eſt ſollicitumque pecus.

Spice. Spectaculum tau rorum pugnantium in ſidentibus pueris ei proximũ uidetur: quod theſſali equites in theatro auctore Tranquillo domantes feros tauros: quib⁹ inſidebant indeque deſiliẽtes cornibus dedueebant ad terrã: ſed hic de pueris epigramma ẽ. Placidis iuuencis: mãſuetis.

Sua põdera: ideſt pueros inſi dentes. In toto boue: ideſt p omnem partem bouis. Hare na: theatrum. Tutior: pueris magis fallere ueſtigia puerorũ: id eſt facilius laberentur p ha renam q̃ cum tauris inſidunt.

Eſt ſecurus: id eſt nõ eſt ſollici tus neque anxius de futura ui ctoria: ſed pecus.

De Criſpo.

Quadrantem criſpus tabulis fauſtine ſupremis
Non dedit uxori: cui dedit ergo? ſibi.

In Cauſidicum.

Carpere cauſidicus fertur mea carmina: qui ſit
Neſcio: ſi ſciero ue tibi cauſidice.

Vadrantem. Criſpus luxũ omnia perdiderat moriens nihil reliquit uxori: ait poeta non eſſe mirandum: ſi nihil dederit uxori: quoniam omnia ſibi id eſt ſuo uentri de derat. Supremis tabulis: id eſt teſtamento. Sibi: id eſt uentri ſuo dedit.

Anc. Amisit Herotionem puellam natam domi ex fenuis mortuam, prosequitur hoc epigrâmate alloquens Frontonem & Flacillâ parentes suos: quibus umbrâ puellæ cõmendat: nam illi iam erât tincti. Ora prodigiosa. i. Cerberi tricipitis. Herotion a sanitate amoris nomẽ finxit Marti. nam heros herotos significat amorem. Fuit impletura. i. ipleuisset. Frigora sextæ brumæ. i. sextũ annũ. Patronos: Flacillã & Frontonem qui ei sũt ueteres patroni. Garriat: pueriliter exprimat. Ore blæso: balbutienti. Illa: puella ñ fuit tibi grauis: qa cũ calcabat te leuissima adhuc erat puella.

Vm sibi. Euclidem græcum deridet: qui ut sederet gradu. xiiii. mentiebat & diuitias: & genus: sed dum cõtenderet cum Lectio: qui eum excitabat e. xiiii. gradu defluxit repẽte clauis ex sinu: nam omni carebat familia. Euclides ipse sibi famul⁹ erat: & ianitor: unde deprehensum est ab omnibus eũ mentiri. Patrensibus: patre peloponnẽsi oppidum hic indiderat nomẽ a patria fundis. Corinthio suburbano: id est ex agro corithio in suburbio. Læda pulchra: id est dicebat se ducere genus a Læda lacæna. Suscitanti: eũ surgere cogenti. Nunquam fuit nequior: quæ eo tempore indicauerat dominum carere familia: cũ diuitias iactabat.

Vella. In Petum qui lugentem Martialẽ mortẽ Herotionis accusabat: monebatque eum debere esse forti animo suo exemplo: qui quãuis uxorem locupletem amisisset: tamen non lugebat. nihil inquit poeta fortius est nostro Peto: qui quamuis. cc. sestertia morte uxoris tetigerit: tamen uiuit: neque angitur: propterea hoc ironice dictum est: & pcauillum. ostendit enim Martialis eum nõ lugere: quia lætetur poti⁹ uxoris morte ob magnam hæreditatem: q̃ doleat. Puella: Herotion. Cygnis senib⁹. iam morituris: tũc enim optime canunt: uel senibus: id est canis propter candorem: nam hoc epitheton est perpetuum apud hũc poetã.

Galesi phalentini: ide est Tarentiñi.

De Herotionte. 34

Hanc tibi fronto pater genitrix flacilla puellam
Oscula commendo delitiasque meas.
Pallida nec nigras horresc ãt herotion umbras
Oraque tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modo frigora brumæ:
Vixisset totidem ni minus illa dies.
Inter tam ueteres ludat lasciua patronos:
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceptes tegat ossa. nec illi
Terra grauis fueris: non fuit illa tibi.

De Euclide. 36

Cum sibi redire de patruelibus fundis
Ducenta clamat coccinatus euclides
Corinthioque plura de suburbano
Longumque pulchra stemma repetita læda
Et suscitanti letio reluctatur
Equiti superbo nobili locupleti.
Cecidit repente magna de sinu clauis.
Nunquam tabulle nequior fuit clauis.

Ad Faustinum. 37

Laudatus nostro quidam faustine libello
Dissimulat quasi nil debeat: imposuit.

De Herotionte puella. 32

Puella senibus dulcior mihi cygnis
Agna galesi mollior phalantini
Concha lucrini delicatior stagni.
Cui nec lapillos præferas erythreos
Nec modo politum pecudis indice dentem
Niuesque primas: liliumque non tactum
Quæ crine uincit bætici gregis uellus

Muris erithræi: rubri maris: ideſt margaritas: q̃ui ruffus erat in ſpeciẽ auri: q̃uo colore oues bæticæ habẽt lanã. Nitella: erat mica puluerisauri iter harenas. hoc uerbo uſus ẽ Solinus in collectaneis: ut dicas puellam uiciſſe colorem harenæ rheni crinib⁹: quæ harena eſt aurifera. Si legis mitella exemplo Virgilii: Graia redimita mitella: dices puellã ſuperaſſe dignitatẽ criniũ germanorũ: qui & torti ſunt: ut ſupra: Crinibus in nodum torti uenere ſicambri: & mitella aurea teguntur. Iuuenalis: Reticulúque comis auratũ ĩgẽtib⁹ implet. placet ut intelligas nodos rheni cincinos: & capillos germanorum & nitellam auream micantem in harenis. Fragrauit: redolu it. Atticarum: cærarum: idẽ mel hymetium.

Gleba ſuccinorum: id eſt electri: quia fragrat cum frãgitur electrum. Sciurus: animal eſt magnitudine gliris pilo ſubruſo: cauda totum corpus tegẽs: unde ſuum nomen accepit: nã σκια umbram ſignificatur: & ὀυρα caudam: nam cauda umbram ſibi facit: Erit frequẽs: id ẽ ita uilis erit ut multæ phœnices eſſent. Sed tamen uiuo: hic ſenſus placet ut intelligas Pætum amiſſa uxore locupletẽ ſimulaſſe luctum: cum tamẽ lætaretur: & uſum eſſe hoc uerbo apud Martia. q. accuſantẽ eum q̃ lugeret cum ipſe uiuat amiſſa uxore. Ducenties: ſeſtertia: & tamen uiuit: alludit ad hoc uerbum uiuo quod ſupra dixerat. Pætus ſimulãs dolorem morte coniugis.

Rhenique nodos: aureamque mitellam
Fragrauit ore quod roſarium pæſti
Quod atticarum prima mella cærarum.
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba
Cui comparatus indecens erat pauo.
Inamabilis ſciurus & infrequens phœnix
Adhuc recenti tepet herotion buſto.
Quam peſſimorum lex auara fatorum
Sextam peregit hiemem: nec tamen totam
Noſtros amores gaudiumque luſuſque
Et eſſe triſtem me meus uetat pætus
Pectusque pulſans pariter & comam uellens.
Deflere non te uernulæ pudet mortem.
Ego coniugem inquit exculi: & tamen uiuo:
Notam ſuperbam: nobilem: loculupetem.
Quid eſſe noſtro forcius poteſt pæto?
Ducenties accepit: & tamen uiuit.

In Calliodorum.

Calliodorus habet cẽſum: quis neſcit? equeſtrem
Sexte: ſed & fratrem calliodorus habet.
Quadringenta ſecat: qui dicit ſic americe.
Vno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi: quid cũ polluce moleſto?

Allidorus. Contendebat ſibi eſſe oportere locum in equeſtri ordine cum haberet quadringenta: poeta ait hunc quidẽ habere quadringenta: ſed habere & fratrẽ diuiſum: igitur cenſum non ſatis eſſe duobus equitibus: conſuluit præterea ut ſi equitis locum uult retinere imitetur Caſtorem & Pollucẽ: ut ſcilicet alterius diebus ſedeat cũ fratre: non poſſe enim ambos eodem tempore ſedere tanquã equites. Cenſum equeſtrem: id eſt quadringenta. Sicamerize: prouerbium græcum tractum a fratribus diuidentibus bona: qui eo uſque minima quæque diuidi poſtulant: ut ficorum partem diuidi uelint: non poteſt igitur inquit poeta qui fratrem habet uideri ſolus habere totũ cenſum: cum frater noto illo uerbo uti ſoleat in diuidendis bonis συκαμεριζε: id ẽ diuide ficos. alii codices habẽt ita iſamerize: id eſt æqua portione diuide: quod placet. Qui dicit: ille frater qui dicit ſicamerize: id eſt diuide ficos: multo magis petet diuiſionem quadringentorum. Pollux. pugil. Caſtor domitor equorum fuit: hoc eſt alter pugilis alter equeſtri certamine pugnabatur. Bis hoc repetitum eſt ab Homero uno uerſu: & a noſtris poetis uerſum in latinam uocem. ponit igitur hoc modo Marti. Pollucem pro fratre: Caſtorem pro equite. Moleſto. ſ. tuæ dignitati.

Tu eras Castor.i.tu potuisses haberi eques.Si nõ esset Pollux:hoc ẽ si nõ haberes fratré. Solœcismũ facis:unꝰ enĩ sedetis:solœcismus é:qa dici latine nõ potest unus sedetis:ĩ quo urbaniter iocatur. Lædæ:Castoré & Pollucé:qui inuicé succedũt ita facias tu Calliodore sedeatis alternis diebus: hoc simplicius é:q̃ si acerbitaté dicti ĩmiscueris: ut ĩtelligat poeta Calliodoꝛ oportere mori & descédere ad inferos:aut certe frémidé facere: si alteruter uult esse eques:ut alter alteri succedat:ut iuicé succedũt Castor & Pollux.

Vpremas. Captauerat hæreditaté Carini Martialis a quo ut scriberet hæres misit sæpenumero liba eo pſertĩ tépore:quo cõderet testamentũ qđ tricies uno anno iã fecerat: nunc tussi uidebat morituras ut.s.mitterentur ite& munera Mart.ait se nihil habeŕ amplꝰ qđ mittat:q; si uelit habere placentas cõdat semel testamẽtũ: & nõ totiés.i.moriat: Placentas madidas:unctas. Hyblæis thymis.i.melle siculo. Signãti supremas tabulas .i. testamẽtũ.

Defeci.i. exhaustus sũ:qa nõ habeo amplius qđ mittã. Miserer inopiæ meæ.i.morere tãdé. Conchis:faba uiridis: de qua in distichis:Si spumet rubra conchis tibi pallida testa: Lautorum cœnis sæpe negare potes.Ita puto legẽdum apud Iuue. Cuius conchæ tumes.

Irus:notus est carmĩe Homeri ĩ odyssea:hic olim Arneus dicebat. postea dictus est Irus a garrulitate médicadi: nã ῥἐω græce latine é loqui.eũ binominé appellauit Ouidius:Fortuna binominis Iri. Procerí q dé corporis & ignaui hũc fuisse Homerus testat:plura in ibĩ diximus. Cresus rex lydiæ ditissimus:cuis diuititias cũ alii multi exponũt tamé Herodotus ĩ primis. Comesses.i. cõmedisses totiés cõché uilis precii cibum quotiens placentas & lyba quæ preciosa sunt.

Non esset pollux:si tibi castor erat.
Vnus cum sitis:duo calliodore sedetis:
Surge solœcismum calliodore facis.
Aut imitare genus lædæ:cum fratre sedere
Non potes:alternis calliodore sede.

In Carinum.

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas carine misi
Hybleis madidas thymis placentas.
Defeci:miserere iam carine:
Signa rarius aut semel facillud.
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque saculumque
Cræso diuitior licet fuissem:
Iro pauperior forem carine:
Si concham totiens meam comesses.

Ad Arthemidorum.

Pinxisti uenerem colis arthemidore mineruam:
Et miraris opus displicuisse tuum

In dimidium.

Spadone cum sis euiratior fluxo

Padone.In Didimũ spadonem hic cõtendebat sibi locum deberi ĩ equitũ cõsessu: diuitias aũt cõparauerat ducta uxore:quã alii subagitabãt. diuité fuisse alibi testat poeta:Plus habuit Didimus plus Philomelus habet:spadoné ité:Si non foret spado Didimus & Coresus:poeta ait se iam habere exploratum Didimum non posse sedere inter maritos an inter equites posset se uisurum:p quod ostendit eum nimiũ arrogãter poscere locũ inter equites cũ sedere no posset inter maritos spado & castratus. Loqueris theatra.i.superbo ore usurpas sermoné de theatro. Gradus:ordinem sedédi. Edicta:ad hoc potissimum rettulit:quod edixit Domi.ne quis ĩ xiiii.gradu sederet nisi equites. Trabeas:rubras uestes. Idus:dies festos:nã idus festos Iouis noĩe antiquitas sanxit: auctor est Macro.ĩ saturnalibꝰ:qđ esse ítellexit poeta:cũ supra dixit:Idibus & raris sũpta é tibi toga calédis. Fibulæ:iduméta erãt histrionũ:qbus uirila tegebãtur:hicp uestibus theatralibus.placet legas fabulas.i.actiones scænicas. Census:reditus tanq̃ esses dignus eques.

Fluxo spadone:an fluxo p pprio noĩe accepit:an spadoné fluxum ítelligit eum q mollis spado sit.Fluxi.n.molles dicunt a luxu uel a fluendo. Euiratior:effœminatior.

Cõcubino celenæo.i. Athi phrygio pũero Cybelis. Celenæo: celene opp. Phrygiæ. Papi. Nosset & illustres satyro pendẽte celenæ. Gallus: sacerdos castratus. Entheæ matris: Cybeles: quæ sacerdotes ĩ furorẽ uerteret: nã ĩ sacris sacerdotes: Cybelis ululatu requirebant Athim: quẽ olim Cybeles amauerat. Enthei aũt dicũtur deo pleni. i. furẽtes. Papi. Musam ẽtheã appellauit. Licet enthea uati exuperet piplea sitim. Videbo: cogitabo an possis sedere inter equites: nam inter maritos nõ potes: qm̃ es spado: erat enim ordo maritorum in theatro ab Augusto olim constitutus: qđ Tranquillꝰ scribit: unde & poeta ex hoc iocatur.

Et concubino mollior celeneo
Quem sectus ululat matris entheæ gallus
Theatra loqueris: & gradus: & edicta
Trabeasque & idus fibulasque censusque.
Et pumicata pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scãnis.
Videbo dindime: non licet maritorum.

Amicis esse donandum. 43

Callidus effracta nummos fur auferet arca
Prosternet patrios impia flamma lares.
Debitor usuram pariter sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina iacta seges.
Dispensatorem fallax spoliabit amica.
Mercibus extructas obruet unda rates.
Extra fortunam est: quicquid donatur amicis.
Quas dederis: solas semper habebis opes.

44

De Thaide & lecania.

Thais habet nigros: niueos lecania dentes
Quæ ratio est: emptos hæc habet illa suos.

49

In Dentonem.

Quid factum est rogo: quid repente factum?
Ad cœnam mihi dento quod uocãti
Quis credat: quater ausus est negare.
Sed nec respicis: & fugis sequentem.
Quẽ thermis modo quærere & theatris
Et conclauibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœna.
Et maior rapuit canem culina.
Iam te sed cito cognitum & relictum
Cum fastidierit popina diues
Antiquæ uenies ad ossa cœnæ.

Allidus. Notũ argumentum ex his uerbis laudat munificentiam: & eas opes perpetuo seruari affirmat: quæ amicis dantur: cum omnes aliæ diuitiæ in certis fortunæ casibus eripi possint. Debitor: apud quẽ habueris pecunias: & qui debet tibi. Extra fortunam: extra casus fortunæ.

Quæsiuit acumẽ: ex his duobus uerbis datur & habere: nam qđ das ñ uideris habere: & tamen habes: ut ait poeta qđ das amicis.

Hais. Duæ meretrices habebant dentes nigros: altera candidos: altera scilicet lecania emptis enim utebatur ut candidos haberet: quasi dicat si Lecania haberet suos nigros haberer etiam ipsa.

Vid factum. In Dentonẽ qui cum pauloãte soleret captare cœnam Martialis quãuis parua esset: & frugi nunc aditioribus impetrata cœna Martialem aspernabatur: ait poeta quamuis Dento aspernetur meam cœnam: tamen non deposuit illud studiũ mensæ captandæ: sed hoc agit ritu canis: qui pĩguiores & ũctiores culinas solent semper sequi. Sed nec respicis me: & fugis me sequentem. Conclauibus: nam conclaue cœnationem significat: ut Cicero docet cœnationibus. Sic est: ut cogito.

Ad ossa: permanet in translatione canis: spneris. n. ab illis.

Icis. Baſſa tribas: erat & fututor: ut poetæ uerbo ũtamur: q̃ ſupra dixit: Eſſe uideberis fateor Lucretia nobis: At tu proh facin⁹ baſſa fututor eras: cũ ſit puella: ĩq̃t Mart. quare dicit ſe puellá qa nõ é: eſt. n. fututor: nam q̃uis uera dicere uideat cũ dicit ſe puellam dicit id qđ nõ eſt: qa nõ puella é: ſed fututor: & ſe uirũ agit ſæpe quũ ſit fœmina.

Aſia. Inuitũ & recuſãté Diadumenũ oſculabat: & p̃cib⁹ nõnũq̃ ĩpetrabat oſculum dicit ſe hoc agere de ĩduſtria: nã ita aſſequit oſcula & puer non amat Martialé: ut aliqđ poſſit poſtulare tanq̃ ei amic⁹.

Cædo: uincor a te. Nõ time as me: ut non recuſes oſcula mea. Nec ames: nec ſis amicus: & p̃pterea exigas aliqd: nã ſi amaret tanq̃ amicus ſemper aliquid exigeres.

Vnq̃. Philo iurat ſe nunq̃ domi cœnaſſe: quod uerũ eſt: qm̃ non cœnat quãdo non eſt uocatus ab aliis. q. d. non é qđ ſemp̃ iuitet: ita ut nũq̃ poſſit domi cœnare: ſed qm̃ cœna abſtinet: quãdo nõ é uocatus.

Vid nõ. De eadem re ſupra é epigrãma hos tibi phœbe uouet. Illic puer nouerat ſe dictatu & cries Phœbo: cũ p̃mũ Aul⁹ pudés ad p̃mipilarẽ dignitaté pueniret: nũc creatus é primipilaris puer damnatus uoti condit crines Aulo non prohibente: ſed tamé dolente Quid non cogit amor. Virgilii imitatio. Sic ceſſit habenis. i. dedit currum. Queſtus: conqueſt⁹ de phaetonte. Hylas talis raptus: an rettulit hoc ad id quod Hercules monuerat: ne iret aquatum: ſed cum ille peteret ob amorem ceſſit: An intelligit cum raptus fuit ab Hercule: nam pater Thiodamas ĩ bellum aduerſus Herculem qui eius boues necauerat Hylam filium ſequentem monuit: ut domi maneret ipſo id poſtulãte pater ceſſit: unde rãptus é ab Hercule uictore: q̃ ea in pugna fuit uulneratus uſus enim ope Deianyræ uxoris. auctores ſunt Sophocles ĩ trachiniis: & interpres Apollonii ĩ argonauticis: Probus dixit tantũ hylã Thiodamantis filiũ fuiſſe reliqua hiſtoria omiſſa: Et Propertius Hylã Thiodamanteum appellauit a patre.

Deprehẽſus Achilles: Achilles latuit apud lycomedem: ne accederet ad troiam noſtra hiſtoria necenodatur. Breuibus capillis: q̃ ſcilicet ſit propterea grandis. Nam grandiores & exoleti breuiores habent crines. Pro tanto munere: q̃to proſecutus eſt.

Idiſſẽ Deridet Labienũ: q caluã duob⁹ ĩ locis capillis ſultã & optã hẽbat: reliq̃ area nuda: & cũ unũ eẽt caput tria uideréẽt: mõet ut uitet porticũ Philippi ubi pict é Hercules: nã ſi eũ uiderit putabit gerioné: q̃ tricorpor dr̃ fuiſſe: & eũ necabit. Caluæ: tui capiti.

In Baſſam. 46

Dicis formoſam dicis te baſſa puellam:
Iſtud quod non eſt: dicere baſſa ſolet.

Ad Diadumenum. 47

Baſia dum nolo: niſi quæ luctantia carpſi
Et placet ira mihi plus tua: quam facies.
Vt te ſæpe rogem cedo diadumene ſæpe
Conſequor hoc: ut me nec timeas: nec ames.

De Philone. 48

Nunquã ſe cœnaſſe domi philo iurat: & hoc eſt
Non cœnat: quotiens nemo uocauit eum.

De Encolpo. 49

Q uid non cogit amor: ſecuit nolente capillos
Encolpus domino nec prohibente tamen.
Permiſit fleuitque pudens: ſic ceſſit habenis
Audaci queſtus de phaetonte pater.
Talis raptus hylas: talis deprænſus achilles.
Depoſuit gaudens matre dolente comas
Sed tu nec propera: breuibus nec crede capillis.
Tardaque pro tanto munere barba ueni.

Ad Labienum. 50

Vidiſſem modo forte cum ſedentem
Solum te labiene: tres putaui
Caluæ me numerus tuæ fefellit:
Sunt illinc tibi: ſunt & hinc capilli.
Q uales nec puerum decere poſſint
Nudum eſt in medio caput: nec ullus

Longa area: ſpatio. Panarea: Domitianus ī ſaturn̄alibus auctore Trāquillo equitib⁹ & ſenatorib⁹ panaria diſtribuit: Obſonia plebi ſportellis. Panariū auctore Varrone locu lus dicit' in quo panis ſeruat'. hanc hiſtoriā cancs. Papi. ait: Hi panaria candidaſque map= pas Subuectāt epulaſque lautiores. Philippi: Martii: Philippus q tēporib⁹ Auguſti con didit ædē Herculis: quēadmodū. L. Carnifici⁹ ædē Dianæ. huius ædis meminit etiā O- uidi⁹ ī faſtis extrēi opis uerſib⁹: & Trāquil: ī Augu. Periſti: nā te necabit putās Gerioné.

In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit decembri
Tunc cum prandia miſit imperator
Cuim panariolis tribus rediſti.
Talem gerionem fuiſſe credo:
Vites cenſeo porticum philippi.
Si te uiderit hercules: periſti.

In Charopinum. §1

Cœno domi quotiens niſi te charopine uocaui
Protinus ingentes ſunt inimicitiæ.
Meque petis ſtricto medium tranſtigere ferro:
Si noſtrum ſine te ſcis caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi furtum feciſſe licebit:
Improbius nihil eſt hac charopine gula.
Deſine iam noſtram precor obſeruare culinam.
Atque aliquādo meus det tibi uerba coquus.

Ad Ruffum. §2

Hic qui libellis pergrauem gerit leuam
Notariorum quem premit chorus leuis
Q ui codicillis hinc & inde prolatis
Epiſtoliſque commodat grauem uultum
Similis catoni tullioque brutoque.
Exprimere ruffe fidiculæ licet cogant
Aue latinum χαρε non poteſt græcum
Si fingere me iſtud putas: ſalutemus.

In poſthumum. §3

Q uæ mihi præſtiteris memini: ſempq; tenebo:
Cur igitur taceo poſthume tu loqueris?
Incipio quotiens alicui tua dona referre
Protinus exclamat: dixerat ipſe mihi.
Non belle quædam faciunt duo: ſufficit unus
Huic operi: ſi uis ut loquar: ipſe tace.
Crede mihi quāuis ingentia poſthume dones

Oeno domi. Protinus: ſtatim petis me tranſfu- gere ferro: auget eam gulam.

Sine te: te nō inuito. Impro bus: inſatiabilis. Det uerba ti bi. i. decipiat te: dicens me nō nō cœnare domi: cum tamen cœnē: iocus eſt ex elocutione.

Dare uerba: nam q̄uis uideat' ſignificare ſuppeditare uerba ſignificat decipere. Idem ſu= pra: Cui nihil ipſe dabas hic ti bi uerba dedit.

Ic qui. In Pontilanū cui⁹ mores agreſtes & īhuma nitatem accuſat: qui nunq̄ re= ſalutat. infra dicit: Sæpe ſalu= taris nunq̄ prior ipſe ſalutas: Sic erit æternum Pontiliane uale. Leua: ſiniſtra. Libel= li: libelli erant ſcripta quæ mit tebantur principi ad aliquid ī petrādum: & libelli erant ſcrip ta iudiciaria. Eſchines Demo= ſthenem ita incedentem cum eiuſmodi libellis deridet ea o- ratione quæ inſcribitur de fal ſa legatione. Premit: obſidet undique. Grauem uultum: id eſt ſupercilium. Fidiculæ: dicunt' tormenta a fide: id eſt chorda qua uinciebantur qui erant in queſtione.

Væ. In Poſthumū: q colla ta Martiali munera apud omnes p̄dicabat: ait poeta ſe ſi lere non ob īgratitudinem: ſed qa iſta cōmemoratio beneficii nō poteſt cōmode a duob⁹ fie ri ab altero: & beneficio⁹ gra= tiā tali exprobratione perire.

Tenebo: in memoria. Ipſe. i. Poſthumus. Dixerat: mihi te præſtitiſſe hæc beneficia. Si uis ut loquar: te dediſſe mihi beneficia.

Pereunt:amittunt gratiam.

Olchida. In Bassum qui cùm male scriberet & malũ faceret poema: sumpserit tragicam materiam: & scribebat fabulam Medeæ Thyestæ· Niobes uersæ in saxum: Andromaches uxoris Hectoris: consulit poeta ut sumat potius Deucalionis materiam uel Phaethontis: alludens ad incendium: & p locũ ostendens eius poemata digna esse aut aqua aut icendio. Colchida: fabulam Medeæ. Thyestem: fabulam: Thyeste. Deucalion: tempore diluuii fuit: & ponit eum pro diluuio: nam ineptum carmen sæpenumero dicit aquis dignum. Alibi: Non aliter mitti debuit iste liber. alibi: Vis puto cum libro marce natare tuo.

Xtemporalis. In Apollodorum: qui quoscũque salutaret scribebat ob imbecillitatem memoriæ: de quo supra: Quintũ pro decimo: nũc utrunque suo salutat nomine Scripsit & edidicit: nũc autem salutauit Calphurnium recto nomine: miratur uim ingenii Martialis irrisione: mirandũ i quit est: Apollodorus factus ẽ extemporalis.. Extemporales oratores respondedant, pinde ac si essent meditati: præceptum extat Quint. de oratione extemporali paranda.

Icmihi. In aquilam pictã Ioue ĩsidente: quem ipsa hiãti rostro respiciebat. O regina: id est o aquila quæ es regina uolucrum. Tonantem: uerbum aquilæ. alibi eiusdem meminit.

Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad Bassum. 54

Colchida quid scribis qd scribis amice thyestẽ:
Quid tibi uel niobe basse uel andromache:
Materia est: mihi crede: tuis aptissima chartis
Deucalion: uel si non placet hic phaeton:

De Rhetore. 55

Extemporalis est meus rhetor.
Calphurnium non scribit & salutauit.

De Aquila. 56

Dic mihi quem portes uolucrũ regina tonãtem.
Nulla manu quare flumiua gestat: amat.
Quo calet igne deus: pueri cur mittis aperto
Respicis ore iouem: de ganymede loquor.

Ad Lupum. 57

Cui tradas lupe filium magistro
Quæris sollicitus diùs que rogas.
Omnes grammaticosque thetorasque:
Deuites moneo nihil sit illi
Cum libris ciceronis: aut maronis
Famæ rutilium suæ relinquat.
Si uersus facit abdices poetam.
Artes discere uult pecuniosas.
Fac discat citharœdus aut choraules.
Si duri puer ingenii uidetur:
Præconem facis: uel architectum.

Vi. Notat figurate tempora sua Mart. nam cum bonis artibus non sit locus: consulit lupo ut tradat filium erudiendum: aut citharœdis: aut choraulis. At si uidetur duri ingenii faciat eum aut præconem: aut architectum. Nihil sit illi: id est nihil habeat commune. Rutilium: illum intelligo qui tantæ æstimationis apud romanos fuit: ut eius opus ædificiorum iusserit in senatu recitari Augu. Architectum: architecti magistri ædificiorum dicuntur: neque ars contemnenda est: sed hoc ut puto inuidiose dixit poeta cum Domitianus ad instauranda ædificia plurimum impenderet: & propterea architecti in precio essent poetis contemptis.

Vm Voco. Cinna cũ uocabat a Martiale dominus: putabit id fieri dignitate sua: & merito at Martialis quotiés aliquid uolebat ab aliquo impetrare eũ dominũ & regem appellabat: inquit igitur nõ appello te dominũ q̃ eo nomine sis dignus: sed ut impetrem aliquid: quod etiam facio in meo seruo: cũ uolo aliqd ab eo blandiendo impetrare. Placere tibi. i. noli te efferre. Regem & dominũ appellabát aliquid captátes: Ita alibi ait se appellasse Priscum sperans aliquid quum non nosset eum auarum.

Ad Cinnam.

Cum uoco te dominum: noli tibi cinna placere:
Sæpe etiam seruum sic resaluto tuum.

Ad Posthumum.

Cras te uicturum: cras dicis posthume semper.
Dic mihi cras istud posthume quando uenit?
Quam longe cras istud ubi é: aut unde petẽdũ.
Nunquid apud parthos: armenios̃que latet?
Iam cras istud habet priami uel nestoris annos.
Cras istud quanti dic mihi posset emi?
Cras uiues: hodie iam uiuere posthume serũ est.
Ille sapit quisquis posthume uixit heri.

Ad Stellam.

Quod nõn argẽtũ quod non tibi misimus aurũ:
Hoc facinus causa stella diserte tua.
Quisquis magna ddit: uoluit sibi magna rmitti
Fictilibus nostris exoneratus eris:

Ad detractorem.

Adlatres licet usque nos & usque:
Et gannitibus improbis lacessas:
Certum est hanc tibi pernegare famam:
Olim quam petis in meis libellis.
Qualiscunque legaris ut per orbem
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas miser necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Vnus: uel duo: tresue: quattuorue.

Ras. In posthumũ qui eâ uitam quâ supra scripsit Mart. differebat: eodé argumẽto supra est epigrãma: Sera nimis uita ẽ crastina uiue hodie.

Victurꝫ cras. i. discessurꝫ a curis & daturꝫ operã honestæ uoluptati. Quanti posset enim. q. d. facile posset comparari abs te.

Vod nõ Vasa fictilia ante argẽti & auri usum i precio erãt: nec usquequaque repudiata sũt iuẽtis uasis aureis: & argẽteis nã patia fictilis p̃mâ sit mẽsæ: unde tripatena é dictum ut Fenestella: Id aũt erat una patina murenaꝫ altera luporꝫ: tertia missionis piscis. & Vitellius. cc. sestertiis patinâ parasse dicit̃ fornace extructa i cãpis. Rhegĩæ & cumanæ patinæ p̃stãtiores erãt reliqs: nunc Marti. milit Stellæ patinam fictilẽ: & cãm ostendit quare neque auiꝫ neque argẽtũ misit: qđ etiã supra dixerat: Odi dolosa munera & malas artes. Do plus: ego iqt Mart. tibi plus dedi Stellaq̃ fictile uas misi: q̃ si misissem aut argentum aut aurum: nam si ea accepisses coactus esses ratione gratitudinis paria aut maiora mittere: nũc cũ patinã fictilé accepis exigui p̃cii: eris liber onere remittẽdi aliquid. Tua cã: pp te. Exoneratꝰ: liberatꝰ onere remittẽdi.

Dlatres. In maledicum cuius nomen negat se carmine unq̃ indicaturum. licet ille perpetua maledicentia eum lacessat: uult enim perire ignotum & miserum. hoc cõuenit iu Mamercum: de quo supra est epigramma: Vt bene loquatur sentiatque Mamercus. Est mihi certum: id est cõstitutum est mihi. Gannitibus: id est maledictis. Lucretius: Gannitu uocis adulter. Iuuenalis trahens uerbum de uoce uulpis: Appula gannit Sicut in amplexu. Pernegare: nunq̃ concedere. Fuisse. te uixisse: quia nihil distat a morte silentium uitæ: ut Hãnibal apud Silium. Quãtum &enim distant a morte silentia uitæ.
Ignotus: nõ notus carmine meo.

Qui uelit rodere tuam pellem cãniñam: id eſt qui te ulciſcatur maledictis. Vngues perſtat in methaphora. Scabie: ab iſto tuo pruritu iurgiorum & rixarum.

Riſpulus: Marianum imprudentiæ accuſat: qui putet quendã iuuenem mollem & Criſpulum procuratorem eſſe uxoris cũ ſit adulter. Criſpulus. i. iſte comatus. Premit ſellã. i. incũbit ſellæ uxoris: nã mulieres ſella utebantur. Martialis: Inter fœmineas tota qui luce cathedras Deſidet. Horatius: Diſcipulãrum inter imbeo plorare cathedras. Iuue. de muliere: Conducit comites ſellam ceruical amicas. Currit: fluit. Violata nullo pilo. i. expilata. Certi: dicunt fideles. certi item qui ſuper clio grauitatem tuent. certi ꝑtea: quos nulla ratio rei gerendæ fallit: ut certum ſagittatorem dicemus dirigentã ſagittã ĩ ſignũ: & ita accepit hoc loco Marti. Chius aufidius: duo fuerunt aufidii ĩter alios: alter Aufidius Luſcus: qui ex decuria ſcribarum factus é prætor: alter fuit mœchus notiſſim⁹: de quo Iuuenalis: Notior aufidio mœchus notiſſimos celebrare ſolebas: quod taceo: & ꝺ hoc eodé loquitur, Mart. ĩ hũc ſenſũ Aufidi⁹ Chius mœchus notiſſimus non eſſet ꝓcurator aptior hoc: neque maioré ſeueritaté præſe ferret: q̃ ꝓferat iſte tuus Criſpuluſ o Mariane: ut ꝑ hoc oſtẽdat Criſpulũ eſſe mœchũ: ut Aufidius fuit.

Procuratoré: grauitaté ꝓcuratoriã. Alapis latini: nam Latinus pulſando Pãniculũ riſũ mouebat: ut ſupra: Quanto nõ ipſe Latinus Vilia panniculi percutit ora ſono. Succeſſurũ panniculo. i. loco Panniculi pulſatũ iri a Latino: ut moueat riſum & ſis morio. Res tuas agit: id eſt res mariti: quia é mœchus tuæ uxoris: riſus é ex ĩuerſa elocutione: nam agere res eſt negocia obire ut Marianus accipiebat Criſpulum agere res uxoris: Agere item res: alterius eſt partes ſuſtinere: & locum ſubire ut Martialis accipit mœchum agere res mariti.

Vre tuo. Cõſũpta ſupellectille ĩ hortis frequẽti hoſpitio ꝓpõit hoc carmẽ ualuis hortoꝝ: quo hoſpité uẽtuꝝ mouet ſi uelit ĩ hortis ꝓnoctare afferat ſupellectilé qm̃ eam quã olim hẽbat iã eſt attrita. at ſi inqit uti uolueris paremus hoſpitiũ cõi ſũptu: ego emi hortos ut affer ſupellectillé. Licet maneas: potes manere. In nudo ſolo. i. ĩ humo ſine ſupellectile. Digitũ. qd é qđ dicit mea ſupellex ſuſtulit digitũ hoſpitibus: nõ nulli ſignũ libertatis ſõniãt: ut dicat mea ſupellex ſuſtulit digitũ hopitib⁹. i. liberata eſt ab hoſpitib⁹ qa uĩdicaris ĩ libertaté mos ſit tollẽdi digiti: at hoc nõ placet. Illud potius ſẽtio qđ tractũ é a ueteri auctore: nã cũ res uẽdebãt: & alienabãt: q emebat declarãs ſe uctoré ẽptionis tollebat digitũ: ſit ergo é. us mea ſupellex ſuſtulit digitũ hoſpitib⁹. i. hoſpites totã meã ſupellectilé abſũperũt tãq̃ ſuã: nã ſi dixeris hic liber ſubſtulit digitũ Titio hoc é faciat ut Titi⁹ tolleret digitũ ꝑ ſe: Idé é ac ſi diceres hic liber é ẽptus Titio. auctores Cicero & Põpeius.

Pellem rodere qui uelint caninam
Nos hac a ſcabie tenemus ungues.

In Marianum 62

Criſpulus iſte quis ẽ: uxori ſemper adhæret
Q ui mariane tuæ criſpulus iſte quis eſt?
Neſcio quid dominæ teneram qui garrit in aurẽ
Et ſellam cubito dexteriore premit
Per cuius digitos currit leuis annulus omnes.
Crura gerit nullo qui uiolata pilo.
Nil mihi reſpondes? uxoris res agit inquis
Iſte meæ: ſane certus & aſper homo eſt.
Procuratorem uultu qui præferat ipſo:
Acrior hoc chiuſ non erit aufidius.
O quam dignus eras alapis mariane latinis
Te ſucceſſurum credo ego pãniculo.
Res uxores agit: res nullas criſpulus iſte
Res nõ uxoris: res agit iſte tuas.

Ad hoſpites. 63

Iure tuo mĩris maneas licet hoſpes in hortis:
Si potes in nudo ponere membra ſolo.
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſuppellex
Nam mea iam digitum ſuſtulit hoſpitibus.

Culcitra nec inanis: nam culcitræ referciebantur tomento: poeta ait sibi non modo ei se plenam sed ne uacuã quidẽ. Fascia putris: hoc dicit ꝓpter lectũ q ante fascia aut reste solebat sustentari: ut Porphirio eo loco ubi ait Horatius: Tẽta cubilia: & Cicero defert ad coniectorem quendam somniasse se onustum pondere & fascia lecti sui cubicularis. Iacet: demissa est ad terram. Tamen: cum nulla sit supplex & habeo hortos communes. i. cõmuni sumptu paremus hospitiũ. Instrue: para suppellectilem.

Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos
Putris & abrupta fascia reste iacet.
Sic tamẽ hospitium nobis commune duobus
Emi hortos plus est: instrue tu: minus est.

Ad Ponticum. 64

Quid sentis inquis de nostris marce libellis:
Sic me sollicitus pontice sæpe rogas.
Admiror: stupeo: nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedet regulus ingenio.
Hoc sentis inquis: faciat tibi sic bene cæsar.
Sic capitolinus iuppiter: immo tibi:

Ad suos ministros. 65

Sextantes caliste duos infunde falerni:
Tu super æstiuas alcine funde niues.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo:
Lassenturque rosis tempora sutilibus.
Iam uicina iubent nos uiuere mausolea:
Cum doceant ipsos posse perire deos.

Vid. deridet Pontici cuius libros nonnunq; laudat assentando cum tamen aliter sentiret quod iocando declarat. Sentis: iudicas. Admiror assentator. Regulus: cuius Pli. meminit in epistolis. Immo tibi: sic benefaciat Cæsar quia non bene sentio: nam Immo tibi: sunt uerba Martialis auertentis adiurationem.

Extãtes. Reuocat animũ in uoluptatẽ: & quasi nuper inspexisset in cãpo martio pyramides uocat Calistum & Alcymũ pueros suos: Vinũ & algentes aquas infundere iubet: quasi daturus operam uoluptati. Papinius dixit: Iunge puer cyatos & enumerare labora: tamen iubet afferri unguentum: & rosas: quia omnino instituerit adire ad relauationẽ & uoluptatem: cum per mausolea sepulchra imperatorum: qui nuper inspexit nõ modo cognouerit ipsos mortales extingui: sed etiam ipsos imperatores: qui uolunt dii appellari. Supra est Horatius amicum in hunc sensum: Sera uita nimis est crastina: Viue hodie. Alcymus: puer quem supra extinctum dixit & sepultum in labicana uia: nunc nomine continet. Aestiuas niues: quibus calda refrigerabatur: ut supra: & Iuuena. Frigidior geticis petitur decocta prunis: Vinum collabatur. Nimio amomo: unguẽto. Rosis sutilibus: duo genera coronarum: aliæ pactiles: aliæ sutiles dicebantur. Sutiles coronæ fiebant ex foliis primum rosarum: demum inolescente lusu ex folio nardi. has coronas nominauit Martialis in cœna plena uoluptatis: quoniam sutilibus coronis tantũ utebantur ad sacra salariorum & solennes cœnas. Rosaria corona in tanto indicio uoluptatis erat: ut cum Fuluius argentarius secundo bello punico conspectus esset e pergula spectare in forum coratus rosacea corona ĩ carcerem sit ductus. Mausolea tam uicina: quia mausolea tantum in caria esse solebãt: auctore huius operis Arthemisia uxore Mausoli: nunc autem erant etiam in campo martio: nam Tráquillo auctore Augu. alterum uolumen rerum suarum uoluit tabula ænea describi ante mausoleum: & Strabo de eodem: In summo positum est Cæsaris Augusti simulacrum ex ære fabricatum: sub aggere ipso sunt eius loculi: & cognatorum: & necessariorum: hoc igitur docebat deos posse perire: quia illic erant dei: id est imperator cum familia sepultus. Viuere: dare operam honestæ uoluptati. Tam uicina: quæ sunt in campo martio. Deos: id ẽ imperatores: qui dei uolunt uideri.

Stra. Laudat ſpectaculum editum crocodillo⁊: q⁹ Domitianus crocodillũ dederit i harena ut ſcribit poeta: nundum comperi. illud hiſtoria habet Auguſtũ dediſſe crocodillũ in ſpectaculo: & auctor eſt Strabo in ultimo crocodillos allatos romã in ſpectaculum præbuiſſe uoluptatẽ tẽtiritis hominibus .i. qui tentirã inſulam ægypti ĩcolũt feras ĩſectantibus: nam ut colatur ĩ ægypto crocodillus ab omnibus ſoli tentiritæ & oderũt & perſequuntur: & in hoc ſpectaculo fides ẽ habẽda Martiali de Domitiano. Apte cõparat deificationẽ Herculis deificationi futuræ Domitiani: quoniam appellabat Hercules maior. Ceroma caſtigatũ: id ẽ palæſtritã Antæũ ſubactum: Libycæ paleſtræ: Antæi libyci. Eryx: fili⁹ Veneris & Butæ: qui necabat hoſpites occiſus ab Hercule. Cacus: filius Vulcani interfectus ab Hercule.

Nec rectas: per caudam.

Quota pars quaſi dicat minima pars eſt tuorum laborum interficere hæc monſtra ĩ theatro tuo. Quod maiora: mõſtra: nam Domitianus multas feras conficiebat ĩ albano: ſed hæc puto referri ad ſpectaculum & Carpophorum: quem ſupra ita laudauit. Tua haſta: Carpophori. Pugna triplex: quia Gerion tricorpor & tribus generibus telorum utebatur. Licet: id eſt ſuo arbitrio cõmoueret antiquitas hydrã: cum maiores ſint crocodilli.

Feris niliacis quid facit: qua ex parte poteſt comparari hydra crocodillis..

Ad Cæſarem. 66

Aſtra polumque dedit: quãuis obſtante nouerca
Alcide nemeæ terror & arcas aper.
Et caſtigatum libycæ ceroma palæſtræ
Et grauis in ſiculo puluere fuſus Eryx.
Siluarumque tremor tacita qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas cacus in antra boues.
Iſta tuæ cæſar quota pars ſpectatur harenæ?
Dat maiora nouus prælia mane dies.
Quot grauiora cadũt nemæo pondera mõſtro?
Quot tua mænalios collocat haſta ſues.
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris hiberi:
Eſt tibi qui poſſit uincere gerionem
Sæpe licet graiæ numeretur belua lernæ
Improba niliacis quid facit hydra feris?
Pro meritis cælum tantis anguſte dederunt
Alcide cito dii: ſed tibi ſero dabunt.

In Pontilianum. 67

Sæpe ſalutatus nunquam prior ipſe ſalutas
Sic erit: æternum pontiliane uale.

De Hirudine. 68

Hibernos peterent ſolito cum more receſſus
Atthides: in nidis una remanſit auis.

Aepe ſalutaris. Diſtichon eſt in eum de quo ſupra dixit: Libellis prægrauem gerit leuam. Is eſt Pontilianus qui nunq̃ reſalutabat: agreſtem autem hominem & iurbanũm hoc diſticho eludit. Vale eſt uerbum ſalutantis in diſceſſu: Vale æternum pontificale eſt uerbum quo in mortuos utebãtur. Id Euander in Palantem uſurpauit apud Virgilium. Ancipiti igitur uerbo locatur poeta: & quaſi uideatur recuſare ſe ſalutatũ amplius Pontilianum: ait tu eris uale æternum cum tamen intelligat tu mihi eris mortuus: nã ut diximus uale æternum dicebatur in mortuum. Sic: hoc pacto cum nunq̃ ſalutes. Eris uale æternum: id eſt apud me tanq̃ mortuus eris.

Ibernos: Hirundines ex nido domeſtico euolantes unam illic reliquerunt: reuerſæ primo uere lacerarunt eam quæ remanſerat: hoc cum domi Martialis acciderit: edit poeta epigramma: & ait debuit quidem lacerari hirundo: ſed tunc cum filiũ Ithym diſcerpſit: nã Prognæ quæ hirũdo eſt facta ſi credimus fabulis Ithym filiũ Thereo patri in menſam appoſuit: Ex fabula iocans epigramma conficit. Attides: hirũdines a Progne quæ athenienſis fuit.

Nefas:ſcelus quæ remanſerat. Suæ uolucres:eiuſdem generis aues hirũdiñes. Profugam:hirundinem. Mater:Prognæ.

Rctoa.Plebeiæ & ípudicæ mulieres flauos crines geſtabat:pudicæ nigros. Iuue. cũ mulieré ítroducit cupiété cælaſ ídiciũ pudicitiæ:Et nigꝛ flauo criné abſcõdéte galero.Mart.ípudicæ Leſbiæ miſit comã germanicã.ob hoc íquit miſi ut ſcires q̃to magis tui crines ſít flaui. Comã:crines. Scires:cognoſceres.

Deprehendere nefas ad tempora uerna reuerſæ
Et profugam uolucres diripuere ſuæ.
Sero dedit pœnas:diſcerpi noxia mater
Debuerat:ſed tunc cum lacerauit itym.

Ad Leſbiam. 69

Arctoa de gente comam tibi leſbia miſi:
Vt ſcires quanto ſit tua flaua magis.

In.M.Antonium. 70

Antoní phario nil obiecture pothino
Et leuius tabula q̃ cicerone nocens:
Quid gladium demens romana ſtringis in ora?
Hoc admiſiſſet nec catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro.
Et tantis opibus uox tacet una tibi.
Quid proſunt ſacræ precioſa ſilentia linguæ?
Incipient omnes pro cicerone loqui.

De Syriſco. 71

Infuſum ſi nuper a patrono
Plenum maxime centies ſyriſcus
In ſelariolis uagus popinis

Magis flaua:coma germanica ut oſtendat ípudicitiã: uel certe dicit leſbiæ crines eé magis flauos germaniacis: ut oſtendat eſſe cõmenticos: quib⁹ dũ Leſbia ſimilitudiné germãicorũ æmulat & nimium affectat reddidit eos adeo flauos: ut iã palam eſſet eſſe cõmentitos & non ueros.

Ntoni.In gratiã Ciceronis exigit epigrãma: dãnato Antonio cuius ſceleſ Cicero fuerat íterfectus os & caput romanum. non eſt inquit Marti.q̃ ſperes ſilétiũ tuis ſceleribus Antoni:nã & ſi Ciceroné ſubſtuliſti: q̃ tua accuſabat ſcelera:tñ omnes miſerantes illius nceſſe ícipiét in telo qui p uno Ciceroe. Obiecta re nihil.i.q̃ nihil potes exprobraſ Potío ægyptio q̃ Põpeiũ íteremit:tu. n.es ſceleratior.

Romana ora.i.í Cicerone lingua romana:unde ſupra dixit: Hoc tibi roa caput cũ loqreris erat. Tabula:,pſcriptõe:nã una cũ Lepido & Octauio multos ,pſcripſit: & min⁹ ſceleris admiſit q̃ í uno Ciceroe qué ítere mit. Catilia:dánat⁹ a Ciceroe cõſ.cõiuratiõis.hoc ñ admiſiſſet Catilina:q̃uis hoſtis Ciceronis. Impius miles: Pompilius Lenas picenus defenſus in cauſa capitis percuſſor Ciceronis Auro infando:auro ſcelerato:& una uox Ciceronis. Tibi:ideſt in tuam gratiã. Silentia precioſa:precio comparata a te. Loqui:in te pro Cicerone. Cicero í te iuectus eſt editis philippicis:núc omnes accuſabunt.

,Nfutũ.Syriſcus p multo ꝛ ãno ꝛ íduſtriã ſéties ſeſtertia ab eo a quo fuerat mãuiſſ⁹ cõpillauerat.Is uagus & errabũd⁹ íter fugitiuos caupões nautas:ut luue.ait totã rẽ abſũpſit:nũq̃ diſcũbés una méſa:adeo ut nũc ne uolés qdé poſſet diſcũbere:cũ p̃ciũ cœnæ nõ héret:magna íquit poeta luxuria é comeſſe céties ſeſtertia:ſed maor adhuc nõ diſcũbere:cuius uerbi ãbiguitate ita ludit:nã cũ uideat dicere maior é luxuria nõ diſcũbere: q̃a Syriſcus uag⁹ totũ céties cõſũpſerit:nuſq̃ diſcũbés:Ipſe ítelligit maior luxuria é non accubare.qđ ita céties cõſũpſerit:ãplius nõ poſſit accubare.Syriſcus:nomẽ ductũ a ſyro: poetæ p ſyros ſuos ítelligũt:ut Vir. ſyricã ſuã.Quãto maior nec adhuc accubare potes ſimpliciter ítelligere ut dicas magna é gula.comeſſe céties:ſed lõge maior q̃ nuſq̃ accubãdo: aut diſcũbédo Syriſcus céties cõſũpſerit. Vagus p popinas ſellariollas:ſellaria dicũt loca domeſtica ad ſedédũ rãtũ parata.Pli.Sellaria domus aureæ Neronis:& quidé loca ad libidiné & ſegnitié.Trãqll⁹ í Tiberio:Seceſſu uero capréſi ſellariũ excogitauit ſedé ad libidiné & ſegnitié. Popinæ ſellarioſæ:dicũtur í q̃bus deſidét hoíes ignaui ad libidiné: & canaꝛ libidinũ. Sallariollis nõ placet ratione ſyllabæ:nã primã corripit.Infuſum:datũ a patrono.

Quattuor balnea: quæ aũt balnea intelligi: licet coniicere fuisse neroniana Girli Ti-
ti Agrippæ: quanto maior gula est consumpsisse ita centies ut nusq̃ accubaret.

Vmida. Vocat Faustinũ in agrũ trebulanũ ĩ campania: ubi tantã aeris temperiẽ es-
se dicit: ut si eã senserit sit existimaturus Tibur esse domiciliũ hybernũ calidũ cũ
tamẽ frigidissimũ habeat æstate. Leone cleonæo. i. augusto mẽse quo sol est in leone.

Cleonæo: cleone opp. peloponnensi in uia quæ agro corinthũ ducit pulchris mœni
bus: Inde Homer⁹ cleonas ex-
cellere mœnib⁹ canit: Ibi Her
cules leonẽ ĩteremit: q in cælo
esse fert: unde cleonæus dicit.
Idem dicit nemæus: nam ne-
mæa est iuxta cleonas ĩ qua ar
giui nemæa sacra pagebant: de
quibus carmina extant Pinda
ri: Scribit Strabo: meminit
Iginius. Trebula: opp. ĩ cãpa
nia non ꝓcul a baiis. Alget:
friget. Cancri mẽsibus: Iulio.
Exige: expelle. Messes lõgas:
id ẽ longã æstatẽ. Iam postq̃ sẽ
seris trebulanũ cælũ. Hyber
num tibur: id ẽ tu tam frigidã
existimabis trebulam ut exi-
stimes tibur domiciliũ hyber-
num. i. utendum hyeme.

Circa balnea quattuor peregit.
O quanta est gula centies comesse.
Quanto maior adhuc nec accubare.

Ad Faustinum. 72

Humida qua gelidas submittit trebula ualles
Et uiridis cancri mensibus alget ager:
Rura cleonæo nũquam temerata leone
Et domus æolio semper amica noto:
Te faustine uocat: longas his exige messes
Collibus: hybernum iam tibi tibur erit.

De Origine Bacchi. 73

Qui potuit bacchi matrem dixisse tonantem:
Ille potest semelem dicere ruffe patrem.

Ad Theodorum. 74

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti totiens: & exigenti
Miraris theodore: magna causa est.
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. 75

Pompeios iuuenes asia atque europa: sed ipsum
Terra tegit libyes: si tamen ulla tegit.
Quid mirum toto si spargitur orbe: iacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

Vi potuit. In poetam ut
puto qui in fabula Bac-
chi nati dixit Iouem esse ma-
trem Bacchi: quoniã immatu
ro tempore natum intra femo
ra fouisset: hunc Martialis de
ridet: hic inquit qui rem sibi le
pidam uidetur dixisse appellã
do Iouem matrẽ Bacchi: iam
poterit dicere Semelẽ patrẽ:

On donem. In Theodo
rum: cui ait se non mitte
re suos libellos: ne ille suos ĩcõ
ditos & ineptos mittat. Exi-
genti: postulanti. Ne dones
tu mihi tuos: scilicet libellos
ineptos. alibi malum poetam indicat in domus incendio.

Ompeios. In gratiã & laudem Pompeioꝝ: quoꝝ gloriã tãtam fuisse scribit: ut non
potuerint uno loco cadere: sed debuerit a trib⁹ ptib⁹ orbis sepeliri. Cneus magni
filius occubuit ĩ hispania ad mũdã ptem europæ: Sextus in asia ad miletũ: Cneus pater ĩ
ægypto sepultus ad Cassum mõtẽ: hic tam nõ ẽ ĩ aphrica: sed poeta ẽ abusus finibus or
bis ut ĩtegro satisfaceret acũmi. Asia: milẽtũ opp. asiæ. Tegit: Sextum. Europa: mun
da hispaniæ opp. tegit Cneũ. F. Si tamẽ ulla tegit: qm̃ Põpeius dictus est esse insepultus
uel ex eo disticho: Marmoreo in tumulo Licinus iacet: at cato paruo: Pompeius nullo.
An argutius Martialis loquitur: ut hoc referat ad immẽsam Pompeii gloriã. & dicat eũ
non tegi. i. eius famam nõ posse celari. Tanta ruina: trium Pompeiorum.

Væ legis. Iuliâ legẽ in adulteros reuocauit Domitianus: de q̃a alibi poeta: Iulia lex
populis ex quo Fauſtine renata é: Quintus qui ante legé ꝓmulgatã erat adulter: adul
terã duxit uxoré ueritus ſuppliciũ legis. Legitima uxor dr̃ quæ iur̃ & ritu nuptiali nupſit
& legitima lege dr̃. hoc uerbo cauillat̃ poeta: aitq; alii appellãt uxoré legitimã q̃ ritu nup
ſit & iur̃: Tu tuã potes legitimã appellar̃ qa nupſit tibi cã legis Iuliæ. erat. n. tibi mœcha.

Rofecit. Mithridates rex Ponti ſanguine anatis ponticæ ĩmixto qbuſdam medi-
camentis remediũ aduerſus ue
nenũ ſumebat: auctore Leneo
Pompeio quẽadmodũ ſcribit
Gellius: adeo ut cum nũq̃ ſu-
meret uenenum inter epulas
nulla ex parte læderet̃. Immo
& eiuſdẽ generis remedio no-
men dedit ut appellet̃ mithri
datiũ. Iocat̃ in Cinnam poeta
male cœnãtẽ: quẽadmodũ in-
quit Mithridates ſumpto ſan
guine anatis ponticæ quæ ue
nenis ueſcit̃: parauit ſibi corp⁹
tutũ aduerſus uenenũ: Ita &
tu tenui cœna paras remediũ
aduerſus famẽ: nã aſſuefacis te
eſuritioni: Ita ut poſtea eſuri-
tio nõ poſſit tibi nocere. Pro
fecit: aſſecutus eſt poto uene-
no. Cauiſti: pro uidiſti.

Arratur. Prouerbiũ erat
apud antiquos. ut is qui
loqui non poſſet: diceret̃ oleũ
ore geſtare. eodẽ quidã uſus é
in Marullũ uolentẽ neminẽ au
dire: ſed ĩuerſo: ut dixerit Ma
rullum nõ geſtare oleum ore:

Ad Quintum. 76

Quæ legis cauſa nupſit tibi lælia quintẽ:
Vxorem potes hanc dicere legitimam?

Ad Cinnam. 77

Profecit poto mithridates ſæpe ueneno:
Toxica ne poſſent ſæua nocere ſibi.
Tu quoque cauiſti cœnando tam male ſemp̃r:
Ne poſſes unquam cinna perire fame.

Ad Marullum. 78

Narratur belle quidam dixiſſe marulle.
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

Ad Toranium: 79

Si triſti domicœnio laboras
Torani: potes eſurire mecum
Non deerunt tibi ſeſſiles propinquæ:
Viles cappadocæ graueſque porri
Diuiſis cibium latebit ouis.
Ponetur digitis tenendus uſtis
Nigra coliculus uirens patella.
Algenten modo qui reliquit hortum

ſed auribus: quia nuñquam uellet alios audire: ſed ſemp loqui.

I triſti. Ad Toraniũ alterũ eiuſdẽ nominis mangonẽ: hoc eſt uenditorẽ puerorum
fuiſſe: & Pli. in. vii. naturalis hiſtoriæ ſcribit: & Trâquill⁹ ĩ Octauio: hũc inuitat ad
teñuẽ cœnã: quã infra quoque deſcribit ad ſocios. Laboras: anxius es. Domicœnio:
nouũ eſt uerbũ a poeta cõpoſitũ ex domi & cœna, i. cœna domeſtica. Eſurire: nõ ueſci:
ſed leuiter guſtare. Cappadocæ: latucæ erant quẽadmodum alie purpureæ criſpæ græ-
cæ: de his Columella: Cappadocâque premit ferali mẽſa lupercus. Si ſoles: id eſt ſi tibi
mos eſt. ΠΡΟΓΙΝΕΙΝ. i. præguſtare ante cœnã. Viles: atuiliores ſunt quæ pierides dicun
tur. Eandem cœnã alibi deſcribit & inchoat a lactucis hoc uerſu: Attulit & uarias quas
habet hortus opes: In quibus eſt lactuca ſedens: & ſectile porrũ: infra eſt epigrãma. Gra
uis porri: grauis concoctionis: ut ſcribit Diaſcorides. Cibium: hoc erat genus cibi ex ci-
bio piſce genere pulmenti ſalſi: cibũ autem Plinius ſcribit eſſe pelamidem conciſam: &
ouis & ruta. Infra Martialis in hunc ſenſum: Secta coronabunt rutatos oua lacertos: Et
madidum tinni de ſale ſumẽ erit. Coliculus: ſiue cauliculus delicatiſſimus erat Apitii
luxuria: per quem eſt faſtiditus Druſo Cæſari. uel ut alii codices habent Blanditus: qđ
placet. Botellus genus cõdimenti: quod ita conficit Apitius: Botellum ſic facies ex oui
uitellis coctis: nucleis pineis conciſis tum addit talia. Plus: ex farina alicæ oleo & aliis re
bus ut docet Apitius in quinto: erant autem pultes ſuis appellationibus diſtinctæ: nã
aliæ dicebantur iulianæ aliæ tractogalæ & cætera.

Premes: nã coroñabãt pultes. Lucanica uel botello: in distichis de botello: Pultibus hic niues grata corona dat. Marcetes: præmaturæ: ut marcida uina apud Pa. i. præmatura: & marcida uina largiuntur. Pyra quæ ferũt nomẽ syrorũ. i. pyra syra ex eadẽ syria zizipha allata sũt a sexto Papyrio Augusti tẽporibus. Docta neapolis: studiis litterarum quæ illic erant auctore Strabone. Vinum bonũ facies bibendo: hac sola re q̃ tu bibes uinum bonũ esse ostẽdes: quod nõ est. Nimio uino epoto uomitio reddebatur: inde sequebatur appetitus: & auiditas cibi: quod tetigit Iuue. In muliere de quo sextarius alter Ducitur: ante cibũ rabidã facturus orexin. Feruẽs cicer: coctum. Lupini emebãtur: aqua tepẽti & apti mensæ: ut Pli. Vultu tuo: nõ cõparato ingratiã alterius ut cogeris apud Vironẽ.

Leget: ut Lygurinus. Prurientes: lasciuiẽtes. Condilius: & cõdiliũ significat annulũ: condillus itẽ in musicis dicit digitorũ curuatura usque ad dimidium orbẽ. de hoc itelligit. uel parui cõdilli. i. exigui foraminis. Claudiã amatã a te: Catullus eiusdẽ sectæ cœnabis iquit sed non sine cãdida puella. Nã epicurei omnes i uoluptatem cœnæ adhibent puellã. ut Horatius & alii. Tu cupis prioré: uis eã primum omniũ adesse: nã amas. locat autẽ ex eo quod dixerat sequeris: & subdit q̃si opponens priorem.

Ndecies. In zoilũ eodem ferme epigrammate quo supra alterũ accusauit simulantẽ febrẽ: ut ostẽtaret stragula: hic autẽ eadẽ ex cœna surrexerat undecies: & totiens mutauerat syntheſim uestem saturnalitiã hac excusatione ne cũ sudaret sudor remaneret: & postea lædereẽ uento: at Marti. inquit quare ego non sudo: uimiꝝ quia unã tãtum syntheſim habeo. q. d. nõ habeo q̃ possim ostentare: si placet iniam alteram accipe: q̃ zoilus bene cœnaret & propterea sudaret. Martialis autem tanq̃ pauper. contemptus in extremo lecto accubãs male cœnabat: sed placet ut dixi prior sensus: ut ostendat illud non fieri necessario: sed ut ostentet uestes.

Et pultem niueam premens botellus:
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si uoles secundæ:
Marcentes tibi porrigentur uuæ.
Et nomen pira quæ ferunt syrorum.
Et quas docta neapolis creauit:
Lento castaneæ uapore tostæ.
Vinum tu facies bonum bibendo:
Post hæc omnia: forte si mouebit:
Bacchus quam solet esuritionem:
Succurrent tibi nobiles oliuæ
Piceni modo quas tulere rami
Et feruens cicer: & tepens lupinus.
Parua est cœnula: quis potest negare:
Sed finges nihil audies ue fictum.
Et uultu placidus tuo recumbes
Nec crassum dominus leget uolumen
Nec de gadibus improbis puellæ:
Vibrabunt sine fine prurientes:
Lasciuos docili tremore lumbos.
Sed quod non graue sit nec infacetum
Parui tibia condili sonabit.
Hæc est cœnula claudiam sequeris
Quam nobis cupis esse turpiorem.

In Zoilum.

Vndecies una surrexit zoile cœna:
Et mutata tibi syntheſis undecies.
Sudor inhæreret: madida ne ueste retentus
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo: qui tecum zoile cœno:
Frigus enim magnum syntheſis una facit.

On totam: Seuero librum ſuum emendâdum commendat: quẽ rogat ùt patiatur hanc tẽporis iacturâ libro legẽdo: quẽ ſperat fore emendatiſſimũ: nec unq̃ interitu rum ſi adhibuerit Secũdum alterꝝ cẽſorẽ. Donas: aſcribas muneri. Imputes: facies me debitorẽ. Exigis: percenſes & examinas: Durũ eſt: occurrit tacitæ obiectioni. q.d. Seuerus ego uolo relaxare animũ & nolo emẽdare nugas tuas. Domino: Mart. auctori. Siſyphus: pumilio fuit. M. Antonii ĩtra bipedalẽ ſtaturã: ſed hic đ ſiſypho illo ĩtelligit: q apd inferos eſt & ſaxũ uoluit. dicũtur enim poemata adire inferos & interire cum nõ legunt. alibi de ĩmortalitate carminis: Pigra p hunc fugies ĩfernæ flumina lethes. Laſſi: feſſi quoniã uoluit ſaxũ. Lima: inſtrumentũ fabrile ẽ quo teritꝫ ferrum: hic pro cẽſura. Momorderit: elimauerit. apta metaphora: nam & lima dicitꝫ habere dẽtes. & propterea mordet.

Emper eris pauper. Notat figurate tẽpora ſua: quibus adeo in precio erãt diuitiæ: ut ne patroni qui diſerti conducerẽtur a clientibus niſi fuiſſent diuites: quod accuſauit Iuue. & munera orbis tã tum diuitibus mittebãtur.

Vid promittebas In Gaurum fœneratorẽ qui ut uideretur magnus & liberalis cum promiſit Martiali ſe daturum. cc. milia intelligens in fœnus: mox Martialis petiit duo milia ſine fœnore: ille nõ ddit. poeta ſolet appellare eos qui ſibi congerunt diuitias nihil amicis impartientes puſillos: quod ſupra dixit in Quintum: Hæc animus Quinte puſillus emit. Ait ergo in Gaurũ cum promittas. cc. milia in fœnus: crede mihi nõ magni animi es ut cupis uideri ſed puſilli. Non poteras dare: ſcilicet ſine fœnore. Diſpereas: cõficiare in tuis diuitiis. Puſillus: puſilli animi: quia non das aliquid amicis & nõ es magni animi ut uolebas uideri.

Nſequeris. Eodem ſenſu epigrammatis uſus eſt in diadumenum. Conſequare hoc ut me nec timeas: nec ames. dindimus erat ſpadõ. Tuum uelle: id eſt te petẽtem aliquid. Nolle: recuſantem oſculari: nam ex eo nihil petes.

Am triſtis. De Galla conqueritur quæ totis ſaturnalibus cum amicis munera mitti ſoleant nihil ipſi miſerit: minatur ſe idem miſurum martiis calendis: id eſt nihil cum ſaturnalia fœminarum celebrantur. Nucibus relictis: permittebantur luſus ĩ ſaturnalibus pueris nuces: uiris alea: quod utrunque prohibebatur poſt ſaturnalia: nam & pueri reuocabãtur a magiſtris: & aleatores mulctabantur ab ædilibus.

Ad Seuerum.

Non totam mihi ſi uacabis horam:
Dones & licet imputes ſeuere.
Dum noſtras legis exigiſque nugas
Durum eſt perdere ferias rogamus.
Iacturam patiaris hanc feraſque
Q uod ſi legeris ipſa cum diſerto:
Sed nunquid ſumus improbi: ſecundo
Plus multo tibi debiturus hic eſt:
Q uam debet domino ſuo libellus:
Nam ſecurus erit: nec inquieta
Laſſi marmora ſiſyphi uidebit:
Q uem cenſoria cum meo ſeuero
Docti lima momorderit ſecundi.

Ad Aemilianum.

Semper eris pauper: ſi pauper es æmiliane:
Dantur opes nullis nunc niſi diuitibus.

In Gaurum.

Q uid promittebas mihi milia gaure ducenta
Si dare non poteras milia gaure decem?
An potes & non uis: rogo non eſt turpius iſtud?
Sic tibi diſpereas gaure: puſillus homo es.

Ad Dindimum.

Inſequeris fugio: fugis iſequor: hæc mihi mẽs eſt
Velle tuum: nolo dindime nolle: uolo.

Ad Gallam.

Iam triſtis nucibus puer relictis

Triſtis:mœſtus qa diutius ludere uellet. Vdus:uino ingurgitãs: qũoniam q̃ iter pocu la uerſant udi dicũtur:ĩ qbus locis aleatores erãt ĩ primis. Proditus:cognitus: qa auſcul tãs ædilis admouebat auré ,pprius ſi uacui eſſent aleatores. Fritillo: alea. Fritillus ſi- mũ alueolus idẽ ſignificãt. Arcana:qa in locis reconditis & arcanis é. Popinæ: dicũtur uiliores tabernæ: Parua & minora:ego ĩtelligo de xeniis & apophoreis:nã xenia intelli- gebãtur nõ magni qdẽ precii: ſed tamẽ maioris q̃ apophoreta:& apophoreta erãt minora.

Veſtra ſaturnalia: ſaturnalia celebrabantur a uiris.v.diebus méſe decébri:quo tempore da bãt cœnas ſeruis:tanq̃ agentes gratias opere toto anno præ- ſtitæ:auctor é in ſaturnalibus Macrobius:cõtra calédis mar- tiis mulieres ſeruos cœna acci piebant:tanq̃ exhortantes eos ad inſequentis anni operam. mittebantur ergo munera ui- ris menſe decembri mulierib⁹ menſe martio.auctor eſt Trã- quillus ĩ Veſpaſiano:nam Ve- ſpaſianum ſcribit dediſſe apo- phoreta & uiris ĩ ſaturnalib⁹: & mulieribus calédis martiis. De eiſdẽ calédis Horati⁹: Mar tiis cælebs quid agam calédis. Quod dediſti:id eſt nihil.

Clamoſo reuocatur a magiſtro
Et blando ꝛmale perditus fritillo.
Arcano modo raptus e popina
Aedilem rogat udus aleator.
Saturnalia tranſiere tota
Nec munuſcula parua nec minora
Miſiſti mihi galla quæ ſolebas.
Sane ſic abeat meus december.
Scis certe puto ueſtra iam uenire
Saturnalia martias calendas:
Tunc reddam tibi galla:quod dediſti.

M.Val.Mart.Epigrammaton ſextus. 1°

Extus mittit. Sex- tum librum emit- tit Martialis: cui⁹ initio imperatoris nomen ueneratur: dum ait emendandũ eſſe:ut au deat uenire in man⁹ Cæſaris. Ego hoc epigrãma credo ad a- micum ſcribi:q̃uis alii dicãt ip ſum ſe alloqui. Terſeris: eli- maueris. Aure diligenti: id é diligenti cenſura.Magnas: imperatorias.

Extus mittitur hic tibi libellus:
In primis mihi caſ mar tialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti:
Audebit minus ãxius: tremenſque:
Magnas cæſaris in manus uenire.

Vſus erat. Hoc epigram mate agit gratias Domi tiano:q̃ inter cætera inſtituta & reuocata lege Iulia ſuſtule- rit adulteria:& nouo inſtituto prohibuerit ſpadones fieri.

Adulatorium

Luſus erat ſacræ connubia fallere tedæ.
Luſus & in meritos execuiſſe mares.
Vtraque tu prohibes cæſar:populiſque futuris
Succuris:naſci quos ſine fraude iubes.
Nec ſpado iã nec mœchus erit te præſide quiſq̃.

Erat luſus:habebatur pro lu ſu. Fallere connubia:facere adulteria. Execuiſſe mares:id eſt caſtrare & reddere ſpa dones.hoc uoluit etiam in græcia Periander corinthius ſcilicet ut mares caſtrarent. ſed vi duarum concharum nauis fuit retenta:quæ illud edictum afferebat hoc prohibuiſſe Domitianum. Tranquillus eſt auctor:& Papinius in ſiluis de Farino:Nondum pulchra ducis clementia cœperat hortu Intactos ſeruare mares nũc frangere ſaxo:Atque homi nem mutare nefas. Sine fraude:ſine adulterio.

Spado mœchus erat: ſpado ducebat ũxorem non ſibi: ſed aliis: unde ipſe erat adulter ſuæ uxoris: ut de Othone ſcriptũ eſt eo diſtĩcho: Cur otho mẽtito ſit quæritis exul honore: Vxoris mœchus ceperat eſſe ſuæ: nam Nero cum ea rẽ habebat. de ſpadõe cõqueriť luuenalis: cũ tener uxorẽ ducat ſpado. i. nõ ſibi: ſed aliis. uel quod magis placet ſpado erat mœchus: quoniã mulieres ſpadonib⁹ oblectabantur. Martialis: Cur tãtũ eunuchos habeat tua gellia quæris Pãnice: uult futui gellia nõ parere. Idẽ in Paulũ. erãt igiť ſpadones adulteri: & ita ĩ cõmentariis in luuenalem ſcripſimus.

At prius: o mores: & ſpado mœchus erat.

De filio Do. 20

Naſcere dardanio promiſſum nomen iulo
Vera deum ſoboles: naſcere magne puer:
Cui pater æternas poſt ſæcula tradat habenas
Q uique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niueo trahet aurea pollice fila
Et totam phrixi iulia nebit ouem.

Adulatorium. 3

Cenſor maxime: principumque princeps:
Cum tot iam tibi debeat triumphos:
Tot naſcentia templa: tot renata:
Tot ſpectacula: tot deos: tot urbes:
Plus debet tibi roma: quod pudica eſt.

Ad Cecilianum. 4

Ruſtica mercatus nummis ſum prædia multis.
Mutua des centum ceciliane rogo.
Nil mihi reſpondes: tacitum te dicere credo
Non reddes: ideo ceciliane rogo.

Aſcere dardanio. Domitianus Iuliã Titi fratris filiã amauit ardentiſſime: quã tandẽ frequẽtib⁹ abortiuis coegit pire: nũc parturiebat: Marito quodã & p̃cibus p̃ſequiť partũ. alloquiť puer⁊ naſcitur⁊ hoc uerſu. Promiſſũ: a fatis: nã Aſcanio ſiue Iulo p̃miſſũ erat ad genus romanũ te naſciturũ. Deũ: qa Domitian⁹ dominus & deus appellabať. Habenas rerũ. i. impiũ. Ipſa tibi; ſẽſus é Iulia trahet tibi fila aurea: ex diſciplina hetruſcorum quotiẽs aut ouis aut aries purpureo aureoue colore aſpgeret: portẽdebat p̃cipi cũ fœlitate rer⁊ omnium largitatem. hoc ſcribit Macrobius ex oſtẽtario tuſco: & Virgilius indicauit eo uerſu cũ uellet portẽdere fœliciratẽ p̃ncipi Auguſto: Ipſe ſed ĩ pratis aries iam ſuaue rubenti Muricæ: iam. c. m. v. l. Eãdem fœlicitatẽ portẽdit Seneca Neroni: Aurea formoſo deſcendunt pollice fila. Cũ igiť Martialis uelit oſtendere puerum hunc fore fœlicẽ: ait arietini uelleris ĩ aureũ colorem mutari: ut fabula eſt de ariete phryxi: Iuliã diſpẽſaturã fila ſeu deductũrã. hic puer poti⁹ mihi uideť fili⁹ Iuliæ & Domitiani q̃ Domicillæ ſiue Auguſtæ: nam illum ſuſcepit in ſecundo conſulatu: nondum imperator hic imperatori Domitiano naſcitur. Tibi: in portentum tuæ fœlicitatis uenturæ.

Enſor. Eadem laude proſequitur imperatorem qui reuocata lege Iulia ſuſtulerit adulteria: & mares caſtrari prohibuerat: qua etiam ſupra eum extulit epigrãmate: Luſus erat. nunc ait ex omnibus meritis in urbem Romam collatis hoc eſſe præſtantiſſimum: q̃ induerit pudicitiam. Cenſura Domitiani: carmen eſt phalletium. Maxim⁹ cenſor: Domitianus inceſtã uirginum ueſtaliũ puniuit: multaque correxit auctore Sue. unde iure maximus cenſor diciť. Naſcentia: quæ nũc ædificanť. Et renata: quæ ædificata & inſtaurata ſunt. Vrbes: tot adiectas imperio romano: nam Domitianus cattos & dacos populos germaniæ adiecit imperio romano. ædificia Domitiani hæc referunť: capitolium inſtauratum: forum tranſitorium: porticus duplex: ſtadium quorum alterũ iſſum: alterũ ſerapiũ dictũ eſt: templũ flauiæ gentis mica aurea: minerua calchiœca: cui⁹ numinis meminit Pauſanias de templis. Papi. Et quæ tibi templa dicamus Ipſe colas. Quod pudica. i. q̃ induit pudicitiam prohibitis ſtupris & adulteriis.

Vſtica. Apertũ eſt argumentum: & acumen ex uerbis apparet. Sũmere: emi. Cẽtum mutua: ſeſtertia. Ideo Ceciliane rogo: quia non ſum redditurus.

Omœdi. Libidine mulierũ uſque eo ꝓgreſſus erat amor ut iã amarẽt mimmos & hiſtriones: hoc carpit Iuuenalis lõgo carmĩe cuius initiũ: Aſt aliæ quotiés aurea re cõdita ceſſant: tũ ſequit: Hunc diligit Helia paup: Soluit his magno comœdi fibula: ex hoc Paulæ amor nimius ĩ comœdos oſtẽdit: hoc eſt hiſtriones comœdiaꝝ: nam amabat quatuor: cũ tamẽ in nulla ſcæna poſſũt loq plures trib⁹: & ſi quartus hiſtrio introducit: his nõ loquit: ſed tantũ ſubauſcultat quæ dicunt hoc ꝑcepit Horatius: Nec quarta loq ꝓſona laboret. Is cũ nõ loquat græco uerbo appellatus eſt cophon ꝓſopon. i. muta perſona auctor ẽ Diomedes grãmatic⁹ uetuſtiſſimus. poeta inquit cũ tres comœdi ſint q̃tuor amat. Paula amat κωφὸν πρόσωπον mutam perſonam quaſi dicat omnes amat quotquot ſunt.

Vlia lex. In Theleſinam quæ cũ eſſet olim adultera metu legis Iuliæ nuper reuocatæ a Domitiãno aduerſus adulteros nupſit: ſed tãta libidine alieni uiri tenebat: ut ĩtra .xxx. dies decẽ maritos habuerit: quod cũ ueneficio fieri ſuſpicetur poeta ait minus ſceleris ſibi cõmittẽ uideri eã quæ aperte eſt mœcha: q̃ quæ totiens nubit. Lux. xxx. dies tricefimus. Renata: reuocata quæ olim ꝓmulgata a Iulio fuerat Populus: orbi. Pudicĩtia eſt .i. ĩ. d. ex quo reuocaaa lex Iulia.

Quæ nu. t. a. ẽ le. nã lex prohibet mutare uirũ: ſed quæ totiens mutat uiꝝ. nõ eſt uxor ſed adultera: nã adultera quoque uiꝝ mutat. Minus of. minus diſplicet. Mœcha ſim: aperte adulteriũ profitente: nam ueneficium non exercet.

Ad Lupercum. 5

Comœdi tres ſunt: ſed amat tua paula luperce
Quattuor: & cophon paula proſopon amat.

De Theleſina. 6

Iulia lex populis ex quo fauſtina renata eſt:
Atque intrare domos iuſſa pudicitia:
Aut minus: aut certe non plus trigeſima lux eſt:
Et nubit decimo iam theleſina uiro.
Quæ nubit totiens: non nubit: adultera lege ẽ.
Offendor mœcha ſimpliciore minus.

Ad Seuerum. 7

Prætores duo: quattuor tribuni.
Septem cauſidici: decem poetæ:
Cuiuſdam modo nuptias petebant:
A quodam ſene: non moratus ille
Præconi dedit eulogo puellam
Dignum quid fatuus ſeuere fecit.

Petit latenter a Do. Pecu. 8

Pauca iouem nuper cum milia forte rogarem:
Ille dabit dixit: qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille ioui: ſed milia nobis
Nulla dedit: pudet & pauca rogaſſe iouem.
At q̃ non tetricus: q̃ nulla nubilus ira:
Quam placido noſtras legerat ore preces.

Rætores. Senſus idẽ eſt q ſupra cũ ſua tpa notãs cõſuluit Lupo ut iuberet filiũ fieri uel citharœdũ uel choraulẽ: & ſi uidet duri ĩgenii ꝑconẽ: aut architectũ: nã hæ artes erant pecunioſæ. Laudat igit ſenẽ qui repudiatis prætoribus cauſidicis tribuniſque poetis filiã in matrimoniũ collocauit præconi. Eulogo: Eulogus nomẽ ꝓpriũ præconis eſt: ſed tamen fictum. nã Eulogus dicitur qui bene loquit: quod ꝑconi cõuenit. Dignũ quid f. ſe. fe. interrogatiue. Fatuo. ſ. homine. q. d. prudẽter fecit: q locauerit filiam præconi qui in maiori precio eſt: q̃ aut tribuni: aut prætores.

Auca. Petierat pecuniam ab imperatore: quam nõ dederat: iterum petere turpe uidebatur: ex ingenio igitur ait ſe interrogaſſe Palladem quare Do. non dederit: eam reſpondiſſe ſi non dederit non propterea eum negaſſe. q. d. paulo poſt daturum Iouem. Ille dabit. i. Domit. Vel pudeat. i. pudeat me q etiam pauca petierim a Ioue cum non dederit: uel pudeat Iouem non dediſſe: & rogare hæc pauca ab imperatore: rogare. n. uidẽ illum cum ipſe non det: ſed illum per ſe daturum dicat.

Diademata: iura fua: fiam dacos in deditionem accepit: promiſitq; ut ſuo uterentur iu re. hoc Papinius laudat: Qui nec in extremos facilis ſæuire furores: Das cattis daciſque fi dem. Dacis ſup. uenientibus in deditionem. It & re. vi. cap. i. triumphos. O uirgo: o Pallas. Cõſcia no. to. cõſiliarii Domi. nã Pallas erat numem familiare Domitiani ut Quĩ. uidebaturque imperator eius cõſilio uti. Si negat hoc uul. tam benigno. q. d. hic uultus eſt dantis & non negantis. Poſita gorg. Aegidem pallas non habebat in capitolio: quod factũ erat ĩ aſſentationẽ Dõitia ni cui⁹ ſtatua habebat ægidẽ: ꝓpterea cum alibi ĩterrogaret Pallas quare ægidẽ ñ haberet: reſpondit Cæſar habet: uel po ſita ægide: qm̃ quũ mitis deſi gnat depõit ægidẽ: ut apd Pro pertiũ & Siliũ. Sili⁹ de Pallade cõpta ad iudiciũ Paridis: lã bel lica uirgo Aegide đpoſita atq; aſſuetũ caſſide criné Inuoluit.

Talis ſupplicibus tribuit diademata dacis
Et capitolinas itque reditque uias.

Dic precor o noſtri: dic conſcia uirgo tonantis:
Si negat hoc uultu: quo ſolet ergo dare?

Sic ego: ſic breuiter poſita mihi gorgone pallas.
Quæ nõdum data ſunt ſtulte negata putas?

Ad Leuinum. 9

In pompeiano dormis leuine theatro.
Et quæreris ſi te ſuſcitat oceanus.

In Marcum. 10

Quod non ſit pilades hoc tẽpore: non ſit oreſtes
Miraris? pilades marce bibebat idem.
Nec melior panis turduſue dabatur oreſti.
Sed par atque eadem cœna duobus erat.
Tu lucrina uoras: me paſcit aquoſa peloris
Non minus ingenua eſt & mihi marce gula.
Te cadmea tyros: me pinguis galea ueſtit.
Vis te purpureum marce ſagatus amem.
Vt præſtem piladẽ: aliquis mihi præſtet oreſtẽ.
Hoc non fit uerbis marce: ut ameris: ama.

De Fabulla. 11

Iurat capillos eſſe quos emit ſuos
Fabulla: nunquid paule perierat?

Pallas quare ægidẽ ñ haberet. Puta eſſe negata: quæ nõ ſũt data. q. d. dabit paulopoſt.

N Põpeiano. Suſcitare ẽ aliquẽ ſedẽtẽ excitare. ſu pra Mart. Et ſedeo q̃ te ſuſci tat oceanus. ſuſcirare itẽ ẽ dor mientẽ expergefacere. Leui. ex. xiiii. gradu iuſſus ẽ abire ab Oceano præfecto theatri. illic .n. ſedere ñ poterat cũ cenſum equeſtrẽ nõ haberet. hic ĩ thea tro ſæpenumero dormitabat cũ ergo cõqueratꝰ ſe ſuſcitari đ ſede. q. Mart. ſuſcitare aliter ac cipiat ĩ ſecũda ſignificatione: reſpõdet ñ miror ꝙ doleas te ſuſcitari in theatro: nã illic ſæ pe dormitas. Suſcitat: exper gefacit te. Hic ſenſus magis placet ut dicat o Leuĩe tu dor mis ĩ tumultu theatri Pompeiani: & conquereris te ſuſcitari a ſolo Oceano quod uidet ueriſimile: nam ſi tumultus nõ poteſt te ſuſcitare: longe minus ſolus Oceanus. Cauila tur autem hoc uerbo: nam Leuin⁹ intelligebat te ſuſcitari: id ẽ excitari ex ſede: Marti. re ſpondet iocans quaſi intellexerit ſuſcitati hoc eſt expergefieri.

Vod non. In Marcum qui mirabatur ætate ſua nõ exiſtere par amicorum: quales Pilades & Oreſtes fuerũt: & hoc obiiciebat Martiali ꝙ ſe ſcilicet nõ amaret: oſten dit non ſua: ſed Marci culpa fieri: cum ipſe opibus fruatꝰ: & nihil ei det: nam oportet om nia amicorum eſſe communia. Non ſit pi. & or. id eſt ꝙ non ſit unũ par amicorũ qua les Pilades & Oreſtes. Peloris: genus conchilii nihil habens intra ſe preter aquoſum quendam liquorem. Horatius: Lucrina peloris. Tyros cad. id ẽ purpura. Gallia pin. id eſt pingue ſagum gallicum. nam gallia ſaga mittebat groſſioris uilli. Sagatus: indu tus ſago. Hoc non ſit uer. ſed opibus communicatis. Ama: cõmunicatis opibus.

Vt a. ut te pro opibus communicatis proſequar amore.

Vrat. Fabulla emeret crines: & iurabat eos eẽ ſuos. Mart. ait eã nõ peierare: nã ſupra dixit: Nã qđ emas poſſis diceꝰ iuꝝ tuũ. loc⁹ ẽ ĩ uerbo. Suos: Fabulla iurabat crines

eſſe ſuos i. natiuos crines. Mart. inqt nõ peierare ſũos ipſe intelligẽs ab ea emptos.

Vis te. Ardentiſſime amauit Iuliã Titi fratris filiã Domi. cuius ſtatuã elygdo mar-more cãdiſſimo iuſſit fieri: & ut ardorẽ amoris fateret ĩ manu ſtatuæ ſculpi ceſton .i. balteũ. Veneris: nã Iuno apud Homerũ cũ uult Iouẽ conciliare eũ percutit balteo: & quoſcũq; pcuſſerit eos uenus uertit ĩ amorẽ. Iuliæ igit amore ĩcenſus Domitianus ei iubet ineſſe balteum quaſi indicaret ſe eo eſſe pcuſſũ. epigrãma eſt ĩ hãc ſtatuã. O Iulia: filia Titi. Cælo: inſtro lapicidarum. Phidiaco: quale erat Phidiæ q diis effingendis aptior q hoĩbus & ex ebore potiſſimũ claruit Mineruæ ſimulacro athenis: & ſtatua Iouis olympiaci: nunc appellauit atticũ ſenẽ Pap. Palladiæ ar. nõ placet a Palladio ſculptore poti9 a Pallade dea artificii. nam ſolemus pſtantiora opera referre ad artificiũ Palladis. Ita apud Papi. An te Palladiæ talẽ germanice nobis Effinxere man9. Lygdus: marmor ĩ tauro reptũ auctore Pli. amplitudine qua lãces & crateres ñ excederet: prius tamẽ ex arabia aduehebat.

Cãdida lyg. i. ſtatua ex lygdo alibi: Totam nitere lygdon.

Nõta. loquẽti. Decor ui. i. naturalis pulchritudo. Ma. t. o Iulia. Nodo acid. balteo uenereo. Non aſ. blanda. Rapuit: Iulia tãtũ ardorẽ habet: & ĩcutit hic balteus: ut uidebat mihi ſublatus collo cupidinis hoc ſenſu utit ĩdiſt. Vt mar. ſi Venus uult cõciliare Martẽ: & Iuno Iouẽ utatur iſto balteo quo tu imperatorem incendiſti Iulia: Nã apud Homerũ ĩ. xviiii. Il. ĩtroducit Iuno petẽs ceſton a Venere: quo uolebat uti ad cõciliãdum Iouẽ: ad quod alludẽs Mart. iã inquit Iuno nõ a Venere Venus aliũde qua a te balteũ petat: quo uris Do. deum noſtrum.

De ſtatua Iuliæ.

Quis te phidiaco formatam iulia cælo
Vel quis palladiæ non putet artis opus.
Candida non tacita reſpondet imagine lygdos:
Et placido fulget uiuus in ore liquor.
Ludi acidalio ſed non manus aſpera nodo
Quem rapuit collo parue cupido tuo.
Vt martis reuocetur amor: ſummique tonantis
A te iuno petat ceſton. & ipſa uenus.

In Laberium.

Verſus ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas laberi: quid ergo non uis?
Verſus ſcribere qui potes diſertos
Non ſcribat laberi: uirum putabo.

De Formica electro incluſa.

Dum phaethontæa formica uagatur in umbra.
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.
Sic modo quæ fuerat uita contempta manente
Funeribus facta eſt nunc precioſa ſuis.

In Cinnamum.

Cinnam cinname te iubes uocari
Non eſt hic rogo cinna barbariſmus

Erſus ſcribere. Laberius fuit ſcriptor mimorũ. is mortuus ẽ decio menſe poſt necẽ Cæſaris: alter Laberius de quo Mart. hæc. Is dicebat ſe poſſe ſcribere optimos uerſus: ſed nolle. hoc ait poeta nõ eſſe uerſimile: nemo. n. eſt qui cũ poſſit ſcribere nolit oſtentare ſuam ſcribendo doctrinã: nam tanta eſt gloriæ cupiditas: ut qui didicerit nullo pacto uelit latere. Diſertos: eruditos uerſus. Putabo uirũ. i. fortiſſimi animi pter cæteros: q poterit ſe cohibere a ſcribendo & qui poteſt ſcribere uerſus: & nõ ſcribat. q. d. nemo eſt adeo uir qui abſtinere poſſit: nec tu poſſes ſi ſcires ſcribere.

Vm phaethõtea. Laudat prem electri ĩ quo erat ĩcluſa formica. ſupra idẽ ẽ frequẽs argumtũ Electrũ: gutta & gũi ex populo Ferã te. i. exilẽ formicã. Vmbra pha. ſub populis ĩ qs uerſæ ſũt ſoroŕs Phaethõtĩ. Cõtẽpta: q nulli9 pcii erat. Manẽte uita: dũ uiueret.

Innã. Cinna deridet: q cũ cinnam9 uocaret: Cinnã mutiliato noĩe uolebat appellari.

Si antea inqt fuiſſes dictus Furius: eadẽ noĩs mutilatione dicereris fur. Vis uocari Cinna: æmulatione Cinnæ priſci: qui magnã obtinuit auctoritatem apud romanos.

Anc̃ta. Priſcũ patrem Salonini nuper mortui i hiſpañia cõſolat: ait. n. Saloninũ non eſſe plane mortuum: ſed uiuere ea parte qua ſemper optauit: hoc eſt ĩmortali uirtutis nomine & fama: Alterius Salonini mentio in bucolico Virgilii. Qui te .i. filius tuus.

On de ui. In Poſthumũ cauſidicũ ĩeptũ qui nihil ad ꝓpoſitã cãm dicebat: & nup conductus a Martiale: ut defẽderet cãm triũ capellarꝝ: quas amiſerat furto: cœpit cãnem ſem pugnã & bellũ aduerſũ Mithridãtẽ recitare. At Mart. clamat dic tãdẽ o cauſidice de meis capellis. Vi: illata. Has abeſſe: ſubtractas eſſe. Sonas: cãnas: cladẽ cãnẽſem bellũ mithridaticũ geſtũ a Lucullo: Syl la & Põpeio cõtra mithridatẽ. Syllas: bellũ geſtũ ĩter ſyllam & mariũ. Mutios. i. bellũ Porſenæ: in quo Mutius ſceuola manum amiſit igni.

Vtua. In Phœbũ fœnera torẽ: quẽadmodũ ĩ Gaurũ ſupra cõqueſtus ẽ: nam hic pollicitus ẽ ſe datum Martiali quã uellet pecuniã ĩtelligẽs .ſ. ĩ fœnus: Mart. nunc popoſcerat pecuniã ſine fœnore. Ille ñ dabat neque audeat oĩo negare: qd opus ĩquit ẽ diutius cruciens: & hẽas me ſollicitũ: tãdẽ nega. Exigis er. ni. uerba Phœbi hortãtis Martialem: ut aliquid peteret.

Erpetuam. Stella poeta amauit Violãtillã quã lõgis ꝑcibus nunq̃ potuerat placare. cruciatuſq; ẽ miſer longo amore: nũc celebrãtur nuptiæ tandẽ Stellæ Violãtillæ: poeta edit hoc epigrãma uolẽs ꝺmõſtrare ĩcredibilẽ ſtellæ amorẽ ĩ Violãtillã: atque hoc cõnubio ñ ſtellã eẽ flectẽdũ: qa iã diu cupit: ſed porius flectẽdã eẽ Violãtillã quæ hactenus dura & inexorabilis carmẽ Pap. ĩdicat de

Tu ſi furius ante dictus eſſes
Fur iſta ratione dicereris.

Ad Priſciam de ſalonino. 16

Sancta ſalonini terris requieſcit hiberis
Qua melior ſtigyas nõ uidet umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te priſce reliquit
Viuit: qua uoluit uiuere parte magis:

In Poſthumum. 17

Non de ui neque cæde nec ueneno:
Sed lis eſt mihi de tribus capellis
Vicini queror has abeſſe furto
Hoc iudex ſibi poſtulat probari?
Tu cannas mithridaticumque bellum
Et periuria punici furoris.
Et ſyllas: marioſque: mutioſque.
Magna uoce ſonas: manuque tota
Iam dic poſthume: de tribus capellis.

In Phœbum. 18

Mutua te centum ſextertia phœbe rogaui:
Cum mihi dixiſſes exigis ergo nihil.
Inquiris: dubitas: contaris: meque diebus
Teque decem crutias: iam rogo phœbe nega.

De Hiantide & Stella. 19

Perpetuam ſtellæ dum iungit hiantida uati
Læta uenus: dixit plus dare non potui.
Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem

Violãtilla: Redeũt animo iã dona preceſque Et lachrymæ uigileſque uiri prope lumina queſtus: prætereа: lãque cœpit flectere corda libens: Et iam ſibi dura uideri. Hiãthida. Violantilla latine grecæ dicitur hiantis ab ιος uiola & ανθος flos: hoc eſt uiola: & flos: unde latine Violãt. Pap. Violantillam appellauit: Quo ſtellæ uiolantillæque profeſſus cantaretur hymẽ: eadem dicta haſteris ficto nomine a ſtella: nam ſtella ita iam appellauit a ſuo nomĩe: ſtella enim. h. dicitur aſter. ge. ma. inde deductum fœ. aſteris hoc eſt aĩca aſteros id eſt ſtellæ: Pa. Aſteris ante dapes nocte aſteris aſte. ortu. Læta ue. & fauore Veneris celebratas nuptias fuiſſe ſcribit Pa. Plus da. no. po. c. dedi quod mihi potiſſimum erat: & ita apud Pap. Grande quidem rarumque uiris quos ipſa probaui. Pierius uotum iuuenis cupit. Domina: Violãtilla. Sed nequius: inſultat amori Stellæ cum Venus moneat ne relinquat Violantillam: quam nullo pacto erat relicturus.

Ne pec.ali.i.aliquam aliã ſequaris. Frugi:cõtinẽtem.Iuppiter:& Mars iter deos erãt adulteri:ut Iuue.Adeo ſenuerũt Iuppiter & Mars. Loro ar.i.balteo quo icutiebat amor q balteus:dicit etiã flagellũ.Horatius ad Venerem:Sublimi ferias cloẽ flagello. Duos.i. Violantillam etiam quæ hactenus fuit dura ut mutuo amore diligat Stellam.

Vod nubis.Proculina adulterũ habuerat:cui nunc nupſit metu legis Iuliæ:de qua ſatis ſupra. Nõ nu.inquit poeta Proculina:ſed fatetur ſe eſſe mœchã.q.d. fruebat eodem uiro ante nuptias.in eodem ſenſum ſupra ẽ diſt. Mœchus erat poteras tñ hoc paula negare.& cætera. Non nu. nõ accipis uiz qa antea habebas. Notare:punire: Fateris: te.ſ.cũ hoc fuiſſe mœcham.

Il. Deridet Cariſianum: qui cum ſyntheſim non haberet ĩ ſaturnalibus: qua ueſte reliqui utebãtur:togam geſtabat. Toga autem ĩ ſaturnalibus deponebatur:& ſumebatur ſyntheſis:de qua in diſtichis:Cum toga per quinas audet requieſcere luces: Hos poteris cultus ſumere iure tuo. nunc geſtabat togam Cariſianus:non q laſciuus eſſet: ſed quia non habebat ſyntheſim: propterea deridetur.

V Qui. Deum hortorũ rogat:ut ſuos hortos cuſtodiat in ianiculo.

Tare: Leſbiam impudicam eſſe ſupra oſtendit cum dixit:Arctoa de gente coman. hæc blanda quidem erat:ſed deformis iccirco ait eiꝰ faciem aduerſari blãditiis & eiꝰ cupiditati. Contra te:quoniã ſua deformitate non ſinit tuas blanditias exaudiri.

Arcelline. Marcellinũ tyronem Domitiani in germania monet: ne i medios enſes ruat:ſed diſpenſato calore iuuenili ita pugnet: ut patri uiuat:& imperatori operã præſtet. Soboles ſin.id eſt uera proles:qui imitaris parentẽ animo & moribus. Horrida urſa:maior uel ad feritatem:uel ad mores gentis germaniæ quæ horrida eſt. Iugo pa.hoc dxit: quoniã urſa parraſia fuit:ideſt arcas:ea fuit Caliſto. Iugo:regionem ſeptẽtrionali.

Tu ne quid pecces exitioſe uide.
Sæpe ego laſciuum martem furibunda cecidi:
Legitimos eſſet cum uagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt:nulla me pellice læſit.
Tam frugi iuno uellet habere iouem.
Dixit:& arcano percuſſit pectora loro.
Plagat iuuat:ſed tu iam dea parce deo:

In Proculinam. 20

Quod nubis proculina concubino:
Et mœchum modo:nunc facis maritum:
Ne lex iulia te notare poſſit:
Non nubis proculina:ſed fateris.

De Cariſiano. 21

Nil laſciuius eſt cariſiano.
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Priapum. 22

Tu qui pene uiros terres:& falce cinædos
Iugera ſepoſiti pauca tuere loci.
Sic tua non intrent uetuli pomaria fures
Sed puer:aut longis pulchra puella comis:

In Leſbiam: 23

Stare iubes noſtrum ſemper tibi leſbia pẽnem.
Crede mihi non eſt mentula quod digitus:
Tu licet et manibus blandis et uocibus inſtes:
Contra te facies imperioſa tua eſt.

Ad Marcellinum. 24

Marcelline boni ſoboles ſincera parentis
Horrida parraſio quem tegit urſa iugo
Ille uetus pro te patriuſque quid optet amicus
Accipe:et hæc memori pectore uota tene

Cauta:puida uirtus. Ferũ Martẽ:periculoſũ & multos abſumẽtẽ.hic Marcellinus fuit hiſpanus:cui tanq̃ ex eadẽ patria amãter cõſuluit Mart. Tu po.& pr̃iæ mi.i. ſi tu prudenter pugnaueris:poteris opitulari patriæ:& fortiter diu agere pro imperatore.

Ericlitat'.Hoc argumẽtũ ex multis ſuperioribus notũ eſt.locatur poeta in lingentẽ cũnũ. Periclitat' ca.i.ĩ periculo capitis ẽ. Eſſe reũ.i.trahi ĩ iudiciũ. Lingit:iocus ẽ: nã cũniligi capite agũt:iccirco hic capite periclitat':& ita ſuſpẽſũ auditorẽ circunſcripſit.

Cauta ſit ut uirtus:ne te temerarius ardor
In medios enſes ſæuaque tela ferat.
Bella uelint:martemquẽ ferum rationis egentes.
Tu potes & patriæ miles & eſſe decus:

De Sotade. 29

Periclitatur capite ſotades noſter
Reum putatis eſſe ſotadem:non eſt.
Arrigere deſit:poſſe ſotades lingit

Ad Nepotem. 26

Bis uicine nepos:nam tu quoque proxima floræ
Incolis:& ueteres tu quoque ficelias.
Eſt tibi quæ patrii ſignatur imagine uultus
Teſtis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoſo nimium ne parce falerno.
Et potius plenos ære relinque cados
Sit pia:ſit locuples:ſed potet filia muſtum.
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cecuba non ſolos uindemia nutriat orbos.
Poſſunt et patres uiuere:crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. 27

Libertus melioris ille notus.
Tota qui cecidit dolente roma.
Cari delitiæ breues patroni.

Is uicine. Nepos ut ego poſſũ argumentũ colligere hactenus caruerat liberis: & captatores certatim ei mittebant falernũ & alia ei munera:ut ſcriberẽtur hæredes:nũc ſuſtulit filiã & iã carẽs muneribus captatoꝝ abſtinebat falerno olim miſſo Mar. eũ cõſolatur:hortaturque ut det operã uoluptati:& bibat falernũ ſatis.n.futuꝝ:Filia & pia & locuplex erit:ꝙ ſi cupiat habere falernũ nuſq̃ defutuꝝ: nã ſi filia nũc cœpit potare muſtũ: poſt aliquot annos idẽ erit optimũ uinũ.& falernũ:q̃uis non mittant captatores:deniqꝫ ait ñ ſolũ hiq̃ carẽt liberis dẽt biberẽ falernũ:& dare operã uoluptati:ſed & illi qui hẽnt filios poſſunt idẽ facere ut tu. Nepos:nomẽ ꝓpriũ: ut. Iuue. Mollã uerſare nepotis. Bis ui.nepos id ẽ ĩ duobꝰ locis mihi uicinẽ.

Ficelias:ficeliæ locus erat in urbe apud Põpeiũ eſt fregellæ qm̃ hoĩes urbis fregellæ eũ locũ tenuerunt .Eſt tibi nata .i. habes filiam.Signat' ima. uul. pa.ne.ſuſpitio ſit adulterii.

Tu tamẽ an.hoc dolebat Nepos ꝙ muneribus captatoꝝ careret:ut Iuue. Tollere dulcem Cogitat hæredẽ carituras turture magno. Parce abſtineas annoſo falerno: quod miſerunt captatores:q̃uis habeas filiam. Relíque po.ca.ple.æ.q̃.ſ.uino.Idem alibi:Vnguentum hæredi nunq̃ nec uina relíquas.Ille habebat nũmos:hæc tibi tota dato. Locuples ſit: id ẽ habeat diuitias. Cecuba uin.i. cecubũ uinũ.naſcebat' autẽ ĩ populetis paluſtribus ſinus amyclã iuxta pontinas paludes.periit incuria colonorum: & anguſtia loci: ſed maxime foſſa quã fecit Nero nauigabilẽ a ſinu baiano hoſtiã uſque hoc uinum tenuit principatum ſecundas partes falernum. Solos orbos:carẽtes liberis. Patres.qui liberos habent ut tu. Poſſunt ui.dare operam uoluptati: & relaxare animum:nam uiuere ut ſæpe eſt dictum ita accipitur apud Martialem.

Ibertus.Attedius Melior Habuit puerũ natũ ex ſerua domi noĩe Glauciã: cuius ĩgeniũ lõgo carmine teſtatus eſt Papi.dum illius mortẽ deflet:quẽadmodũ hoc loco Mart. Libertus:nã ſtatim manumiſit eum Attedius delectatus ingenio moribus. Cecidit:mortuus eſt. Delitiæ bre.quia.xii.anno mortuus eſt. Patronus dicebatur: quia manumiſerat.Patronus & libertus correlatiua:ut dominus & ſeruus.

Humatus: ſepultus. Extra urbẽ ſepultus erat in uia flãmina. Papi. Plebs cuncta nefas: & præuia flerunt Agmina flammino quæ limite miluius ager Tranſuehit. Innocẽs pu. id eſt qui pudorem præ ſe ferebat non ex culpa. Velox inge. quia iam recitabat uerſus Homeri & Menandri ut Papi. Docere fœlix: id eſt pulcherrimus. Biſſenis meſſib⁹: uix applicabat. xii. annum. Papi. Herculeos annis æquare labores: id eſt, xii. annos: Cœperat aſſurgens. Qui fles: ſenſus eſt uiator qui cõmoueris miſeratione pueri opto nihil unq̃ ĩ uita habeas flendum.

On. Epigramma in eundem. Auaræ ca. cataſtæ loca erant ubi uendebant pueri a uerbo græco κατῆϛαω: qđ ẽ expono. Perſius: Cappadocas rigida ſeruos uinxiſſe cataſta. Tibullus: Nota loquor tegnũque tenet quẽ ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. hic autẽ Glaucias non erat emptũs ex grege ſeruorum: ſed domi natus: qđ indicauit etiã Papi. Nõ te barbaricæ uerſabat turba cataſtæ.

Non de ple. do. nõ ex plebe: nam populus alexãdrinus i ſacerdotes & plebẽ diuidebant: id eſt plebei erãt ſerui: alii liberi Sue. in Veſpaſiano: Quidam e plebe. De eadẽ re Taci. Quidam e plebe alexandrina. & Iuue. cum uellet indicare Criſpinum eſſe ſeruilis conditionis: Cum pars niliacæ plebis. Munera: manumiſſionis: & ſuauitatem libertatis. Immodicis: his q nimiũ ſapiũt ante ætatẽ.

Rara ſe. i. raro perueniunt ad ſenectutẽ: Ita Papi. primũ. n. Glauciam noſtrum cuius gratiſſimam infantiam & qualem plerũque infœlices: id eſt cito morituri ſortiuntur. Apud te complexus amabam. Quint. Quod obſeruatum fere eſt celerius occidere feſtinatam maturitatem. Cupias non pla. hoc eſt eos quos ames non cupias habere multa in ſe propter quæ placeant: quia cito cadent quæ nimium omnibus placent.

Hoc ſub marmore glaucias humatus.
Iuncto flãmineæ iacet ſepulchro.
Caſtus moribus: integer pudore:
Velox ingenio: decore fœlix.
Biſſenis modo menſibus peractis.
Vix unum puer aplicabat annum
Ni fles talia: nil fleas uiator.

De Eodem. 28

Non de plebe domus: nec auaræ uerna cataſtæ:
Sed domini ſancto dignus amore puer.
Munera cum poſſet nondum ſentire patroni:
Glaucia libertus iam melioris erat.
Moribus hoc formæque datum: quis blãdior illo
Aut quis apollinio pulchrior ore fuit?
Immodicis breuis eſt ætas: & rara ſenectus
Quicquid amas: cupias non placuiſſe nimis:

In Pætum. 29

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes.
Cum dixti mihi ſume: tolle: dono.
Deberem tibi pæte producentis.
At nunc cum dederis diu moratus.
Poſt ſeptem puto uel nouem calendas.
Vis dicam tibi ueriora ueris:
Sex ſeſtertia pæte perdidiſti.

Ex ſeſtertia. Intelligas Pætum promiſiſſe ſe donaturũ ſex ſeſtertias quæ ſi cito donaſſet: Mart. ut ait putaret ſe ei debere: non pro ſex ſeſtertiis: ſed pro ducentis: nũc autem cum ſero dederit amiſit gratiam muneris: quia putabat Martia. ſe nihil ei deberi.

Perdidiſti: quia nullas habeo gratias. qui cito dat bis dat. placet intelligas eũ accepiſſe in fœnus ducenta: pro quibus iam debere ſex ſeſtertia: ſi Pætus ſtatim dediſſet: ſed quum poſt ſeptem. K. dederit: nam amiſit ſex ſeſtertia.

Vm dubitaret. Otho q̄uis p oēm uitā molissime uixisset: adeo ut muliebres mūditi
as sectaret: tam cū ad Bebriacū uict⁹ esset a Vitellio ausus ē sibi cōsciscere morte. hu
ius fortitudinē laudat & antepōit Catoni hac rōne Caro īterfecit se uticæ reb⁹ iā afflictis
& despatis: Otho cū haberet multas copias: & quotidie augerent ex dalmatia & my sia
post bebriacū: p̄terea milites ardentissimos ad dimicationē: adeo ut uictoriā potuerit spe
rare: mori uoluit dānans bella ciuilia: præterea ut scribit Tacitus egregiā famā morte est
cōsecutus. āteponat igit mors
Othonis catonianæ. quoniam
Otho se īterfecit ne bella ciui
lia amplius gererent se duce.
Cato autē mortē sibi conscīuit
copiis destitutus & metu ne in
manus hostiles ueniret: & non
studio ponēdo⁹ ciuiliū bello-
rū lōga est oratio Othonis apd
Tacitū ad milites in. xviii. E-
nyo: furor belli ciuilis īter Vi-
telliū & Othonē. Pausanias ex
carmine Homeri putat Enyo
deā una cum Pallade præesse
bellis: & ea curare. Dānauit
ma. ci. i. detestatus est bellum
ciuile. Certa: forti manu.
Maior: Cæsare a quo uictus
erat. Dū mo. fuit maior Otho
ne. q. d. non: quia fuit laudabi-
lior mors Othonis: qui uoluit
deponere bella ciuilia morte
sua: q̄ mors Catonis: qui se in-
terfecit metu hostium.
Xorē. In Charidemū est
epigrāma siue distichon:
qui cū sciret uxorē habere rem
cū medico id p̄mittebat. poeta
iocās ī eū ait optar̄ mortē sine
febre. nulla. n. cā ē cur p̄mittat
ūxorē a medico subagitari: nisi fortasse qa nolit ægrotare unq̄ amore medici & fide erga
ipsū. Vel mo. si. fe. i. expilari: nā oīa dabūt medico: nā paupes mortuos Mar. sæpe appel-
lat: uel uis mori sine febre. i. nūq̄ uis ægrotare: p̄pterea cōduxisti medicū hoc munere.
Il miserabilius. Hoc uerbū miserabili⁹ totū declarat epigrāma: si fuerit ītellectū mi-
serabile dicit Sabellū hoc ē dignū sūma cōmiseratiōe: nō solū qa magnā iacturā fece
rit iniuriā fortūæ & icōmodis domesticis: sed cū āte amaret & potiret pueris: nūc p̄p ma-
gnā calāitatē ē ad mulieres detrusus. Fugæ: ſuoꝝ. Tā mi. lege p̄terrogationē ut dicat
Matho tā miser ē q̄. s. tot a p̄miserit: respōdet. Mar. huic graui⁹ qddā īesse q̄. s. cogat. Et fu.
uerbū Mart. respōdentis. i. hoc additur calamitati q̄ cogit futuere mulieres.
Asia: Diadūenū fuisse elegātis oris apud antiquos ut testatur Pli. q̄ scribit hunc fu
isse effictū a polycleto leuiter iuuenē: & eā effigiem uenditā. C. talentis. inde Mart.
dedit nomē moli puero: huius suauia alibi laudat: & nūc exigit iocās in Catullum pauca
optasse qui potuerit addere numerum. Quot īquis: conchæ eiiciuntur fluctibus. Mō
te ce. i. hymeto monte atticæ. Sonāt: applaudūt. Subiti Cæ. repente īgredientis. Argu
to: bene canēti. Lesbia: hæc nomine p̄prio dicebat Clodia: sed fictū nomē a Catullo ut
Ticides poeta Metellā dixit pro Perilla: unde Ouidii filia nomen sumpsit.

De morte Othonis. 30

Cum dubitaret adhuc belli ciuilis enyo
Forsitan: & posset uincere mollis otho:
Damnauit multo saturum iā sanguine martem:
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit cato dum uiuit sane uel cæsare maior.
Dum moritur: nunquid maior othone fuit?

In Charidemum. 31

Vxorem charideme tuam scis ipse: finisque
A medico futui: uis sine febre mori.

In Sabellum. 32

Nil miserabilius matho pædicone sabello
Vidisti: quo nil lætius ante fuit.
Furta fugæ mortes seruorum incendia luctus
Affligunt hominem: tam miser & futuit?

Ad Diadumenum. 33

Basia da nobis diadumene pressa: quot inquis?
Oceani fluctus me numerare iubes.
Et maris ægei sparsas per littora conchas
Et quæ cecropio monte uagantur apes:
Quæque sonāt pleno uocesq̄ manusq̄ theatro
Cum populus subditi cæsaris ora uidet.

Nolo quod dedit: quia numerata dedit. Notum est carmen Catulli.

Eptem clepsydras. Locus é fabii Quint. qui hũc morẽ cõfirmat his uerbis: Bibere aũt interagendũ: quod multis moris fuit: & est: quibusdã procul absit a meo oratore. Cecilianus: causidicus inepte orans poposcerat a iudice septem clepsydras id est septem horas: nam dicẽtibus ĩ foro ex more athenĩẽsium præscriptũ erat tẽpus. uerbum extat Demosthenis aduersus Eschinem: ex quo hic mos apertus est. Ita enim ait dic Eschines aliquid aduersus hæc si potes: & ego partem meæ aquæ: id est clepsydræ tibi concedã. Cecilianus cõcessis septẽ clepsydris ad dicendũ ĩ media actiõe ferucs potabãt. Optat Mart. ut potet aquã clepsydrarum: hoc est ut tandem finiat: nã clepsydra uas erat quod aq̃ fluente horas designabat ut nunc harena. Arbiter: iudex.

Clepsydras septem: id é spatium septem horarum. Semisupinus: fessus recumbẽs. Aquam: calidam: quia calidã potabant antiqui. Iuue. Calidæ gelidæque minister: an q̃ magis placet calidam aquam ĩtelligit: q̃ diu manserat in uase ut iam temperet. De cle. hoc é ex aqua clepsydræ ut tandem fineas.

Spicis. Regulus causidicus susceperat filium huius ingeniũ & fœlicitatẽ optat Mart. Reguli ingeniũ ĩuisum fuit Plinio laudatũ a Martiale. Regulus par. filius. Plena tri. nondum finitis annis.

Auditum pa. orantem Regulum patrem. Sinus ma. i. gremium matris. Laudes su. pertinere ad se. Clamor: cliẽtum. C. uiri erant iudices ad quos quæ pertinerent scripsit Cicero in oratore. Iulia te. capitolium. Acris equi: sensus est Horatii Fortes creant fortibus & bonis: & sumpsit exemplum ab equo. Cupit præ. i. meditatur. Molli frõte: inhermi nondum cornuta: ut Virgilius & Silius. Natam: audiat agentes causas. Illa duos: patrem & filium.

Ater ex Marulla. Adulteria uxoris Cinnæ iocando commemorat: nam Cinna habebatur pater. vii. liberorum: cum nullum procreasset: simul sordes adulteriorum accusat: q̃ morionem pistorem seruos mulier sectetur. Non libe. simul alludit eos esse seruos: qui nati sunt ex seruis non sunt liberi. Grabatis: lectulis. Produnt: indicãt Suis ca. ore. Maurus: niger.

Nolo quot arguto dedit exorata catullò
Lesbia: pauca cupit qui numerare potest.

In Cecilianum. 34

Septem clepsydras magna tibi uoce petenti
Arbiter inuitus cecilliane dedit.
At tu multa diu dicis: uitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Vt tandẽ facies uocemque sitimque rogamus.
Iam de clepsydra cecilliane bibas.

De filio Reguli. 35

Aspicis ut paruus nec adhuc trieteride plena
Regulus auditum laudet & ipse patrem.
Maternosque sinus uiso genitore relinquat:
Et patrias laudes sentiat esse suas.
Iam clamor: centumque uiri: dẽsumque corona.
Vulgus: & infanti Iulia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic puluere gaudet:
Sic uitulus molli prælia fronte cupit.
Dii seruate precor matri sua uota patrique.
Audiat ut natum regulus: illa duos.

In Cinnam. 36

Pater ex marulla cinna factus es septem.
Non liberorum: nanque nec tuus quisquam
Nec est amici filius ue uicini.
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic qui retorto crine maurus incedit

Cogisantræ:serui mauri. Nare si.depressa. Pānici:serui dantis operā palæstræ:nam palæstritæ in familia erant. Dāma erat pistor tēporibus Domitiani:& erat lippus hoc ē stillantibus oculis.alibi sordidus dicit' a Martiale. Cinæda fronte.i.īpudica. Nefas nō est: quia nō est filius tuus. Moriones:dicebant'q; simplici stoliditate mentis & deformi ore risum mouebāt:dicti qm̄ græce μωροι dicuntur stulti. In distichis: Non mendax stupor ē nec fingit' arte dolosa: Quisquis plus iusto non sapit ille sapit. Morionis mētionem fecit Plinius in epistolā: Cœnabis īquit sine morione.

Choraulæ:tibicinis. Carpus: nomen fictum & uillico cōueniens:nam κάρπος fructus ē.

Hybridarum:hybridæ auctore Porphyrione ī Horatium dicuntnr qui ex imparibus parētibus nascūtur:ut canes ex uenatico & gregario: & hybridæ qui ex apro & sue nascuntur Pli.auctor est.poeta infra eodē uerbo usus est dum iocaretur de sue nato ex apro & sue domestico.hybridæ hi pueri dicuntur qui nati erant e seruis hominibus:& ciue muliere. Alii codices habent niobidarum ut referas ad numerum filiorum Niobes: sed placet prior scriptura.

Oemina. Vtranque amauerat Marti. Lycoridem & Glycerem alteram asp nabatur quia anus:& alteram amabat quia iuuenis.

Vi recitat. Focale ligamētum auriū: quod oratores sumebant laneum ne īter agendum strepitu perterrerē tur: dictum focale a faucibus. iocando illi inquit qui sumpto focali recitāt:duo inter pugnantia ostendūt:& q̄ nō possunt loqui:cū habeant colla reuincta:& q̄ non possint tacere cum loquantur. Focalis:meminit Quīt.& Hora. Negat se posse.lo. quia ligat tāq̄ sit raucus. Et negat se posse tacere: quia loquitur.

Sobolam fatetur esse se cogisantræ.
At ille sima nare turgidis labris
Ipsa est imago pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat:
Quicunque lippum nouit & uidet dāmam.
Quartus cinæda fronte candido uultu:
Ex concubino natus est tibi lygdo.
Præcide si uis filium:nephas non est.
Hunc uero acuto capite:& auribus longis.
Quæ sic mouentur:ut solent asellorum
Quis morionis filium neget gyrthæ.
Duæ sorores illa nigra & hæc ruffa
Croti choraulæ uillicique sunt carpi.
Iam hybridarum grex tibi foret plenus:
Si spado coreusus dindimusque non esset.

Ad Lycorim. 37

Fœmina præferri potuit tibi nulla lycori:
Præferri glyceræ fœmina nulla potest.
Hæc erit hoc quod tu nō potes esse:quod hæc ē
Tempora quid faciunt:hanc uolo:te uolui.

In Raucum poetam. 33

Qui recitat lana fauces & colla reuinctus:
Hic se posse loqui:posse tacere negat.

De Hetrusci thermis. 39

Hetrusci nisi thermulis laueris
Illotus morieris oppiane
Nullæ sic tibi blandientur undæ
Nec fōtes aponi rudes puellis:

Etrusci.Laudat balnea Claudii Hetrusci quæ etiam carmine Papi.celebrant.Oppinianus quidam mali erat coloris ut infra: Mali erat coloris uersus scribere cœpit Op.hunc iocans hortatur ut lauet se Claudii Hetrusci thermis:atque ita nactus occasionem eas describit.Illotus:non lotus. Blandientur:erunt iocundæ. Fonte aponi: iuxta patauiū: & nunc extant. Rudes:rusticani.

Sinuesa: balnea habebat auctore Strabone quibusdã morbis acõmodata. scribit Tacitus Narcissũ libertũ Claudii eius cæli temperie: & balneis morbo fuisse leuatũ. Mollis amœna: nã ille ager amœnus est. Passer: iocus ad oram inferi maris in cãpania. Iuue. Dic passer cui tot mõtes tot appula seruas Rura. Anxur. i. terracinẽses aquæ. Supbꝰ: ĩ saxo cõditus. urbs olim capta est ex âxure mõte uicino: ut Liuiꝰ scribit. Vada Phœbi: an cu manũ littus ĩtelligit: ubi erat templũ phœbi: quoniã auctore Papinio auspiciis phœbi cũ mæ fuerũt: & tẽplũ illic Phœbi erat: quod cognoscas ex carmĩe Virgi. & Silii: hoc placet: an ĩtelligit balnea phœbi: de q̃ bus Iuue. Baiæ: ĩ littore cuma no multa hẽbãt balnea & in p̃mis aquas possideas quas possidius libertus Claudii Cæsaris apuit. Principes: primũ locũ tenentes inter balnea. Vacat ĩã laxũ & apertũ est ibi in thermis Claudii. Tardius: q̃ a thermis Claudii. Onyx: marmor coloris unguiũ: ũde nomẽ sũpsit. tamẽ hoc genꝰ marmoris nõ fuisse in his thermis: canit Papi. Mœret onyx longe que riturque exclusus ophites.

Non mollis sinuesa feruidique
Fluctus passeris: aut superbus anxur.
Non phœbi uada principesque baie
Nusq̃ tam nitidum micat serenum
Lux ipsa est ibi longior: diesque
Nullo tardius a loco recedit.
Siccos pinguis onyx anhelat æstus.
Illic taigeti uirent metalla.
Et certant uario decore saxa
Q uæ phryx & libys altius cecidit.
Et flamma tenui calent ophitæ.
Ritus si placeant tibi laconum
Contentus potes arido uapore
Cruda uirgine martiaque mergi
Q uæ tam candida: tam serena lucet.
Vt nullas ibi suspiceris undas.
Et credas uacuam nitere lygdon.
Non attendis: et aure me supina.
Iam dudum quasi negligenter audis.
Illotus morieris oppiane.

Taigeti me. i. marmor laconicũ: qđ uiride est. Papinius: Hic & amyclæi cæsum de mõte lycurgi: qđ iuro. Taigetũ: promõtoriũ laconiæ ut meminit Herodotus. Metella: tam uenæ ferri q̃ lapidis. Phryx. i. populꝰ phryx marmor sinadicũ: nam sinada urbs phrygiæ iuxta se habet planitiẽ oleis consitã: docimã uicũ: ũde lapides effodiũt: quos ĩcolæ appellãt docimitæ. alii dixerĩt marmor sinadicũ: colũnæ inde afferebãt uarietate sĩles alabastritæ: ubi ergo repies marmor phrygiũ expone marmor sinadicũ: hoc marmor pĩgebat purpura iuẽto romãoꝝ. Libys: populus: & ĩtelligit marmor nomadicũ libyæ qđ flauũ ẽ. Recidit: altiꝰ effodit. Vario de: q̃a phrygiũ distĩguebat purpura: Nomadicũ erat flauũ. Ophites: lapis maculis ꝓpentũ distinctus: unde nomẽ accepit: nãὸφις significat serpẽtẽ: unde ophites. Virgo: aqua erat quæ ĩ urbẽ iuehebat ab octaui lapidis diuerticulo: ea q̃m declinabat herculaneũ riuũ dicta ẽ uirgo. q. fugiẽs Herculẽ: Virgo hausti ui: martia acõmodata natatui. Martia aq̃ itẽ erat q̃ olĩ dicebat aufeia: eius fõs picõa. Martia dicta q̃m primũ ab Anco Marco rege postea a Qu. Martio p̃tore: demũ a Marco Agrippa ductu ĩstaurato iuecta est in urbẽ. Ritus la. mos erat laconũ ut natarẽt lauarẽtque aqua frigida: quod & Seruius in Virgili. ẽ suspicatus: & Plutarchus in uita Alcybiadis scribit. Sensus est Oppiane si non uis lauari in thermis: potes sudare arido uapore. hoc est ubi nõ sunt aquæ: sed tãtũ sudat. Arido: nam color ille ex uaporibus igneis fit qui aridi sunt: & postea potes te ĩmergere in aquã uirginẽ frigidam & ĩ martiam. nam Claudius duxerat riuum in balnea sua aquæ uirginis & martiæ. Quæ: uirgo tam nitida. Lygdon ua. sine aquis nitere. Lygdon. i. marmor lygdinum sine aquis nitere: quoniam lygdus est marmor candoris eximii: Martialis pro uase & statua fœminino genere protulit. Supina: negligente.

Vm tibi:Laborauerat aduerſa ualitudine Mart.ſed cũ iã cõualeſceret: ſeceſſerat in agr nometanũ:ſcribit hoc ad Caſtricũ q erat baiis indicatq; ſe iam uix poſſe ambulare & tñ ſibi ſatis eſſe putat:q; poſſit eſſe piger .i. q; euaſerit & poſſit exigua ſpatia pambulare. Cõfirmãt:cõfirmari dicũtur q recupant ualitudiné cõualeſcétes.Cicero:nõdũ ſatis ſuũ cõfirmatus. Cõfirmãt:i ꝑſtinã reſtituũt ualitudinem. Ocia ruris.i. ſeceſſus agri nometani. Nympha:aqua. Cana:a colore qa ſulphurea. Aquiſul.i.aquis baianis.

Ad Caſtricum.

Dum tibi fœlices indulgent caſtrice baiæ:
Canaque ſulphureis nympha natatur aquis:
Me nomentani confirmant ocia ruris:
Et caſa iugeribus non oneroſa ſuis.
Hic mihi baiani ſoles molliſque lucrinus:
Hic ueſtræ mihi ſunt caſtrice diuitiæ
Q uõdam laudatus quocũque hbebat ad ũdas:
Currere:nec longas pertimuiſſe uias.
Nũc urbi uicina iuuant:facileſque receſſus:
Et ſatis eſt:pigro ſilicet eſſe mihi.

In Calliodorum.

Feſtiue credis te calliodore iocari:
Et ſolum multo permaduiſſe ſale.
Omnibus arrides:dicteria dicis in omnes:
Sic te conuiuam poſſe placere putas.
At ſi ego non belle:ſed uere dixero quiddam:
Nemo propinabit calliodore tibi.

In Lectoriam.

Luſiſtis:ſatis eſt:laſciui nubite cunni:
Permiſſa eſt uobis non niſi caſta uenus.
Hæc eſt caſta uenus.nubit lectoria lygdo.
Turpior uxor erit:quam modo mœcha fuit:

Ad Catianum.

Vapulat aſſiduo ueneti quadriga flagello:
Nec currit:magnam rem catiane facit:

Nõ one.ſu.iu.i.quæ pagr ſpatii occupauit. Hoc:caſa & ocium nomtanũ. Soles.i.dies baian9.& ſeceſſus. Quõdã:olim cũ bene ualerẽ. Laudatas ad undas.i.ibã baias ubi ſũt laudatæ aquæ:nã balnea baiana dicũtur a Marti. aquæ laudatæ. ut alibi: Inter laudatas ad ſtyga miſſus aq̃s. Faciles re. qđ facile poſſũ aceedere exiguo uiæ ſpatio. Scilicet e.pi.i.ſi poſſũ hoc pagr ſpatii ambulare.

Eſtiue:In Calliodogr q̃ui iocis & ſcurrilitate uenabat cœnas:os aũt fœtebat fellatione:ſi inquit Mart.dixero unũ de te ñ ſatis feſtiue ſed uere:hoc ẽ ſi dixero te fellatorẽ: nemo ad poculũ te ĩuitabit:nã fellatoris os male olet. Permaduiſſe multo ſale.i.multis facetis. Arridere:ẽ ridẽte riſu,pſequi. Dicteria:dicũtur dicta urbana: græce dicuntur apothegmata. Belle:ñ feſtiue. Nemo ꝑpinat tibi.i.nemo inuitabit te ad poculũ: quũ ſis tã fœtido ore ob fellationem.

Vſiſtis:Lygdus mollis cõcubinus duxerat mœchãa duæ ergo mœchæ erãt ꝺiũcte: đ lygdo ſupra:Ex cõcubio natꝰ eſt tibi lygdo:poeta ridet q; lex Iulia hoc pacto ſeruetur:nã dũ inquit prohibemus adulteria: duo adulteri cõiuñguntur. Nubite la.hoc erat edictum legis Iuliæ. Nõ eſt ꝑ.uobis niſi caſta uenus. Lectoria:mœcha. Turpior uxor erat:nã ambo erant adulteræ:uel certe q; placet notat turpitudiné lectoriæ:quæ ſpadoné olim haberet adulterꝛ & nũc uirꝛ: turpius inquit eſt nubere ſpadoni q̃ tãtã adulterã & mœchã eſſe.hinc illa indignatio. Iuue. cũ tener uxorẽ ducat ſpado.ita.n.& illũ & hũc locũ ſumus ĩterpretati.

Apulat: Venetus auriga erat:non poterat peruenire ad metam ante alios pigris equis:quãuis uapularent. Turba ſpectatorꝛ putabat eos facere magnã rem q; ad metã uenirẽt ante alios.poeta iocãs ait quadrigã Veneti ſibi uideri magnã rẽ facere:q; cũ uerberet aſſidue:non currat.de Veneto alibi ſæpe de Praſſino:Conuiua meus:uenetoq; loquat. Vapulat:uerberat. Facit magnam rẽ:q;.ſ.uapulando ad metam non ueniat.

Ympha: Ante q̄ plane cõualuiſſet Mart. bibit aquâ ex fonte Stellæ: nouitq; porcâ uirginé Dianæ: ut alii ſentiũt: qđ magis placet Proſerpinæ ut Macrobius ex ſenté tia Cornelii recitat porca uictima erat Proſerpinæ uouit inq̄ porcã: ſi aqua illa furti hauſta eũ non læderet: nũc penitus confirmatus pſoluit uotũ & rogat fonté: ut ſine ullo nocẽdi metu largas aquas præbeat: cum iã ſatiſfecerit necata porca ſuo crimini: qđ oli æger bibiſſet. optat demũ ut nũc bene ualens hauriat fonté quéadmodũ olim æger biberat.

Domeſtica: ĩtra parietes. Ab antris: antiquus codex habet ab anna. Anna ſoror Didonis ad Aritiã cõſecrata erat. ſupra eſt dictũ & ſatis cecinit Ouidius & Silius. Coniunx numæ. i. egeria quæ illic numé habebat fõtem. Ab ãna. i. ab Aritia in q̄ colebatur Diana. Nona de gre. ca. illac. n. fluebat: an alludit ad nouẽ aquaꝝ ductꝰ: qui in urbẽ inuehebanť: qui iis noĩbꝰ dicebanť teſte Frontino Appia: Anio uetus: martia Tepula: Iulia: Virgo: Auguſta: Claudia: Anio nouus: poſtea ad tp̃ra uſq; Diocletiani. x. &. viii. aquaꝝ ductꝰ creuerť: & apte poeta has. ix. aquas. ix. muſis cõparauit: cũ diceret hãc ingredi ĩ domũ poetæ. potes & accipere dictũ quod magis placet propter egeriam: quæ una ĩter ix. muſas fuit quorũdã ſententia: auctore Plutar. Marcus: Mart. Exoluit ſe uotis. i. perſoluit uota. Virgine porca. i. intacta: nã & ſterilis uacca mactať apud Homerũ Proſerpinæ. Aquã furtiuã. i. clã bibit ex aqua tua. Tu cõtenta meo crimine. i. cũ iã ſatiſfecerĩ tibi de meo crimĩe: qa mactaui porcã. Sana ſitis. i. utinã ita ſanus ſitiã nũc ut olim æger ſitiebã. optat potũ alibi ægrotãs: Setinũ dñæ q; nlues denſiq; trientes: Quãdo ego uos medico nõ ꝓhibéte bibam.

Vod: Põponiꝰ mala carmĩa ſcribebat: quæ cũ uellet laudari cœnã dabat amicis hoc carpit Perſius: Calidũ ſcis ponere ſumé. Idé tangit: Hora. ĩ arte poetica: qđ igiť laudétur carimina Põponii dicit poeta carmĩa nõ eſſe erudita ſed cœnã. q. d. laudãtur carmina propter cœnã. Turba toga. i. romana uel leuioꝝ hominũ turba qđ placet: nã poeta dicit ſæpe ſe eſſe inter togatos. cũ eſſet comes alicuius. Clamat grande ſophos. i. aſſentatorie laudat: græca eſt aſſentatio: q dicitť σοφωσ. i. doctus ẽ: ná græci ĩmodice laudabãt: qđ Iuue. carpit: Laudare paratus. & cætera. ſupra: Audieris cum grande ſophos.

On ſũ: Epigáma hoc afflixit poeta ĩ hortis cuſtodi ꝑapo. Priapꝰ nomé é urbis & portus iuxta dardaniã urbé: cõdideŕt Mileſii: ut alii putãt illis deꝰ eodé noĩe colitť ex ſacris ſũptis a corĩthiis: qui Priapũ Orneum colũt: ut eius ſacra ornea uocãt: Filius fuit patris Liberi & Veneris: ut Diodo. ut Strabo nymphæ: huic cũ cæteris Bacchi comitibus ſacra celebrãt ad Alebedũ iuxta Colophoné. unde ipſe Silenus & ĩliqui comites Alebedi dicunť. Virgilius: Huc Alebede ueni. huiꝰ numis originé tradiderũt ægiptii: qui pudé da Oſyridis coluerũt ꝓ deo: qué dixerũt Priapum. Is non modo ĩter urbes colitť: ſed etiã ruri fructuum fures caſtigat. Alloquitur cuſtos Priapus.

Ad Hiantidã nympham. 44

Nympha mei ſtellæ quæ fonte domeſtica puro:
Laberis: & domini gemmea tecta ſubis.
Siue numæ coniunx triuiæ te miſit ab amne:
Siue camœnarum de grege noua uenis.
Exoluit uotis hac te ſibi uirgine porca:
Marcus: furtiuam quod bibit æger aquam:
Tu contenta meo iam crimine gaudia fontis:
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

In Pomponium: 45

Quod tã grãde ſophos clamat tibi turba togata
Non tu Pomponi: cœna diſerta tua eſt.

De Priapo. 46

Non ſum de fragili dolatus ulmo:
Nec quæ ſtat rigida ſupina uena.
De ligno mihi quolibet columna eſt.
Sed uiua generata de cupreſſo:
Quæ nec ſæcula centies peracta.
Nec longe cariem timet ſenectæ.
Hanc tu: quiſquis es o malus: timeto.

Nam si: id est ficosus fies o fur. Inserta tibi: columna mea cupressa: ficus. n. genus morbi: id est qui oritur ex frequenti pædicatione: ex quo iocâs alludit ad arborem.

Vod conuiuaris: In Lupercum iocatur qui nunquâ eum inuitauerat: Nam inquit sum tibi iratus & noui qua ratione te ulciscar. Quid facies: inquit Lupercus ueniam & ita tuam auaritiam ulciscar. Conniuaris: conuiuia facis. Irascar: tibi. Licet: quamuis me sæpe uoces.

Nam si uel minimos manu rapaci:
Hoc de palmite læseris racemos
Nascetur: licet hoc uelis negare.
Inserta tibi ficus in cupresso.

Ad Lupercum. 47

Quod conuiuaris sine me tam sæpe lupercē:
Inueni noceam qua ratione tibi.
Irascar licet usque uoces: mittasque rogesque:
Quid facies inquis: quid faciam: ueniam.

Epi. Pantagathi. 48

Hoc iacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus: domini cura dolorque sui.
Vix tangente uagos ferro resecare cappillos
Doctus: & hirsutas excoluisse genas.
Sis licet inde sibi tellus placata leuisque:
Artificis leuior non potes esse manu.

De Andragora. 49

Lotus nobiscum est hilaris: cœnauit & idem:
Inuentus mane est mortuus andragoras.
Tam subitæ mortis causam faustine requiris:
In somnis medicum uiderat hermocratem.

De Sextiliano. 50

Tantos & tantas si dicere sextilianum:
Aule uetes: iunget uix tria uerba miser.
Quid sibi uult inquis: dicam quid suspicer esse:
Tantos & tantas sextilianus amat.

Ad Papilum. 51

Mentula tã magna est: tantus tibi papile nasus:
Vt possis quotiens arrigis olfacere.

InCarinum. 52

Secti podicis usque ad umbilicum:

Oc iacet: Pantagathum tonsorem laudat qui nuper erat mortuus cuius manū facilitatem & leuitatem tantã fuisse scribit. ut terra quamuis cũpiat ei esse leuissima: non tamen possit esse leuior q̃ manus fuerit. Pantagathus: seruus erat. Rapti dicũtur qui moriuntur: annis puerilibus. Vagos: inæquales. Vix ferro tangente: forpice. Excoluisse: expolire. Genas hirsutas: id est barbatam faciem.

Otus: Hermocrates medicus fuit: qui plurimos imperitia necabat. In hunc scribit poeta ait enim Andragoram una lotum fuisse in balneis: & cœnasse hilarem: sed inuentum mane domi mortuũ quare inquit hoc accidit nimirum uiderat ĩ somno Hermocratem: qui tantæ ẽ perniciei: ut non modo si medetur: sed etiam si cernitur aliquo pacto interficiat.

Antos: Sextilianus hæc uerba sæpenumero usurpabat: tantos & tantas: hoc accidere ait qui amet mutoniatos. Tantos & tantas: drauços ut diximus amabat: hoc ẽ prægrãdes iuuenes: qui hispidos & barbatos præcidebant.

Tãtos. i. prægrandes pueros. Tantas. i. mẽtulas. hoc etiam supra notauit poeta: Dormis cum pueris mutoniatis in Phœbum.

Ecti podicis: Impudicum fuisse Carinum duobus epigrãmatis supra ostendit: quorum utrunq; indicauit eum pudenda muliebria lingua sectari: Catamitũ idicat: hoc est puerum meritorium tanta libidine: ut nullum faciat finem pruriginis: quamuis iam inutilis sit.

Vm coleret: Idem ſenſus eſt apud Iuue. Diligitur nemo nunc niſi conſcius. Theleſinus q̄ diu caſte & pudice adoleſcentes amicos coluit nihil eſt aſſecutus: cum p̄mū aūt cœpit curare turpes pueros: & illorū libidinis conſcius ée: factus é diues. Iuue. Nil tibi debere putat nil conferet unq̄ Participé qui te ſecreti fecit honeſti. Pudica baſia: & caſta familiaritas nihil poteſt præſtare: ſed ſi fueris conſcius alienorum ſcelerum euades diues. Baſia pura: caſtos cōgreſſus amico ꝛ. q.d. optet inter turpes uerſari.

Vod ſemper: In coracinum cuius anhelitū fœtidum unguentorum odores emendabāt. poeta optat nil potius olere q̄ olere unguenta. q. indicaret eum unguēta ſumere quia male oleat: & ī Poſthumum idem é ſēſus: Poſthume non bene olet qui bene ſemp olet. Nos: me. Niger: unct⁹.

Nido ſupbæ alitis: id é nido phœnicis: nam phœnix moritura & ex caſia & thuris ſurculis nidū conficit: quéadmodū auctore Pli. ſcripſit Manilius. Mendoſum alterutrū codicé arbitror Plini. aut Hero. nam Pli. ita ſcribit: Cinnamomum & caſiá: fabuloſa narrauit antiquitas: princeps Herodo. auiū nidis & præſertim phœnicis ī quo ſitu Liber pater ſit educatus: eaſq̄ decuti in rupibus in uiis fruſto carnis allato: aut plūbatis ſagittis: hæc Pli. Herodo. eo loco ubi ſcribit de cinnamomo d̄ phœnice nullā mētionem fecit: ſcribit tamen arabes hoc cogitaſſe ut coactū cinnamomum in nidum decutiant: obiiciunt aſinorum aut boum mortuorum corpora ſecta in fruſta. quæ aues nidis inferentes nidos ea mole diſſipant: atq̄ ita cadentes ſurculi ab arabis colliguntur. de plumbatis ſagittis nullum extat Herodo. teſtimonium: q̄ Pli. ſcribit: Caſia intra paludes in arabia colligitur aduerſus duo ueſpertilionum genera pugna. Nicerotiana: unguēta erant a magiſtro tabernæ Nicerote: ut coſmiana a Coſmo. Nicerotes aūté unguentarius fuit. hui⁹ Laberius meminit ut mox dicetur. Plumbea dicuntur unguenta non tam a colore ut mihi quidem placet: q̄ a confectione ipſa: nam in uaſis plumbeis in umbra coquebantur auctore Plinio: quoniam ſol erat ei inimicus.

Fragras: redoles. Plumbea: decocta in uaſis plumbeis.

Vod tibi: In ſenē hiſpidū fellatorē: hic ut alienus a libidine uideret̄: oſtentabat ſetas & mēbra hiſpida: at poeta inquit alia corporis parte eum poſſe eſſe turpem & libidinoſum & leuius crimen futurum ſi depilato corpore. ſuſpitionem præbuerit q̄ ſit cinædus: nā id quod agebat erat ſceleratī⁹. Charidemus: dicitur qui delectatur fama populari. Dare uerba: decipere. Crede mihi: ſequere conſilium.

Nullas reliquias habet carinus:
Et prurit tamen uſque ad umbilicum.
O quanta ſcabie miſer laborat:
Culum non habet: eſt tamen cinædus.

De Theleſino. 93

Cum coleret puros pauper theleſinus amicos:
Errabat gelida ſordidus in togula.
Obſcenos poſtquam cœpit curare cinædos:
Argentum: menſas: prædia: ſolus emit.
Vis fieri diues bithinice: conſcius eſto:
Nil tibi: uel minimum: baſia pura dabunt.

In Coracinum. 94

Quod ſemper caſia: cinnamoque:
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea nicerotiana:
Rides nos coracine nil olentes.
Malo quam bene olere: nil olere.

In Charidemum. 95

Quod tibi crura rigent ſetis & pectora uillis:
Verba putas famæ te charideme dare.
Extirpa: mihi crede: pilos de corpore toto.
Teque pilare tuas teſtificare nates:
Quæ ratio eſt inquis: ſcis multos dicere multa:

Multa dicere: loq uaria. Fac putẽt te pædicari: nã qđ pũtãt te fellatorẽ eſſe: turpius eſt.

Entiris: In Phœbũ iã canũ: ſed diſſimulãtẽ canitiẽ unguẽto nõ erit inqt opus tonde re: nã ſola ſpõgia poterit caput tuũ o Phœbe detergere. Pictis: unctis ut nigri eſſẽt.

Radere: detergere. ſpõgia tergẽdis mẽſis utebãt ãtiq: qđ diſtichõ iudicabit: ſpõgia itẽ piſcis erat tribus generibus: ut Pli. ſcribit hærens lapidibus: ita ut uix auelli poſſit: ſed hic de ſpongia non piſce intelligit.

Fac pædicari te charideme putent.

In Phœbum.

Mentiris fictos unguento phœbe capillos:
Et tegitur pictis ſordida calua comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia phœbe poteſt.

Ad Aulum.

Cernere parraſios dum te iuuat aule triones:
Comminus & ſcytici ſydera pigra poli.
O quam pene tibi ſtygias ego raptus ad undas:
Elyſiæ uidi nubila fuſca plagæ.
Quamuis laſſa tuos quærebant lumina uultus:
Atque erat in gelido plurimus ore dolor.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores:
Stamina: nec ſurdos uox habet iſta deos.
Soſpite me ſoſpes latias reueheris ad urbes:
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram.

Et dolet & queritur ſibi non contingere frigus:
Propter ſexcentas baccara gauſapinas.
Optat & obſcuras luces uentoſque niueſque.
Odit et hybernos ſi tepuere dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi ſæue lacernæ.
Tollere de ſcapulis quas leuis aura poteſt:
Quanto ſimplicius: quanto eſt humanius illud.
Menſe uel auguſto ſumere gauſapinas.

Ernere: Ad Aulũ pudẽtem amicũ militantem i germania huiꝰ ſupra bis memi nit cũ đ Encolpo puero loque retẽ: nũc ſignificat ſe cõualuiſſe ex grauiſſimo morbo: quo illo abſente laborauit. Sibi autẽ eſſeĩ uotis ut ille primipilaris reuertatẽ ſoſpes: nã Aulus pudens primipilũ maxĩe affectabat quod cẽturionibꝰ dabatẽ cũ rẽ bene geſſiſſent dignitate equeſtri etiã ſiquadringenta ſeſtertia non poſſiderent. Plagæ: regionis. Triones parraſios: ſeptẽtrionem ĩ germania ab urſa parraſia. Sidera: pigra boetes & urſa: qa nuq̃ nobis occidũt. Pigra: nunq̃ nobis occidẽtia. Laſſa: languẽtia. Plurimus pudẽs: ita codex antiquus habet & ita eſt legẽdũ nõ autẽ pudor. Pudẽs .i. nomẽ Auli pudentis. Plurimꝰ: ſæpiſſime erat in ore. ſ. mihi: hoc eſt ſæpe te languẽs nominabã. Clarus eques: ĩ equeſtrẽ dignitatẽ aſcitus. Pulla: ſtamina parcæ ducũt ĩfœlicibus: ſenſus ẽ ſi nõ ſum omnino inuiſus diis & infœlix. Vox: meũ uotũ. Surdi: dicũtur dii quando non audiunt uota.

T dolet: Baccaris ſignificat nardũ ruſticũ: auctor eſt Pli. hic Baccara nomẽ ẽ ppriũ. Gauſapina peñula: erat toga quæ geſtabatẽ ſub latoclauo: ut alii ſcribunt erat tũica laticlaui: ea texebatur ĩ modũ gauſape miro cãdore uilloꝝ geſtabatẽ hyeme. Baccara multas gauſapĩas hẽbat & optabat ppetuã hyemẽ his oſtẽtãdis: Mar. trita & lacerata tũica acculat Baccarãq̃ ſibi bene ĩduto frigꝰ optet: cũ idẽ nocear poetæ habẽti tritas lacernas. Frigus: hyemẽ & dies frigidos. Sexcẽtas: nõ ſexcẽtas ſed multas: nã ſexcẽtũ nomẽ erat ĩ ꝓmptu uolẽtibꝰ ſignificare magnũ numeꝝ. Cic. ſexcẽta ĩcõmoda ſũ ꝓpeſſus ĩ tuẽda rep. Gauſapĩas: ueſtes. Luces obſcuras. i. nubilos dies. Hybernos: hyemales. Si tepuere: ſi caluerũt ſole. Nĩræ lacernæ: tritæ. Scapulis: humeris. q̃to tu humanꝰ faceres ſi ferres gauſapĩas media æſtate ut tu calore laborares: q̃ optare hyemẽ ꝓpetuã. Diſtichõ de penula gauſapina: Tã mihi cãdor ĩeſt uilloꝝ gra tanta ut me uel media ſumere meſſe uilis hoc ẽ tu optares ferre media meſſe q̃uis ſim hyberna.

Audat: Oderat ĩuidos poeta: qđ supra ĩdicauit ĩ Zoilũ: pẽdẽté uolo Zoilũ uideř.
Et alibi: Omnib⁹ ĩuideas liuide nemo tibi: & nũc ait sibi placere carmĩa sua nulla a-
lia re magis q̃ q̃ eo⁹ ĩuidia qđã cruciat. Mea Roma: mihi amica & bẽiuola. Rubet: hi sũt
affect⁹ ĩuidẽtis. Oscitat: ore hiscit. Hoc uolo: hoc p̃miũ. Nr̃a placẽt: ut hic rũpat ĩuidia.
Em: Põpilli dicũt qđã thĩni q̃ nauib⁹ plenis uelis eũtibus a gubernaculis nusquã di-
scedunt. Pompillus nomẽ ꝑpriũ ẽ hoc loco: q̃ carmẽ quidẽ scribebat: sed tamẽ sine
ulla uenere aut lepore cũ esset igenioſum multi putabãt fore immortalem. poeta hoc negat: Quoniã non solũ ĩgeniũ perpetuitatẽ donat: sed qđã lepos & gr̃a quæ aberat a carmine Põpilli. Rẽ factã: uerbũ a Mar. a-libi etiã usurpatũ: nã dicit eum hr̃e rẽ factã: q̃ usq̃ eo ĩ negocio suo est progressus ut putet se cõsecuturũ reliquũ sine cõtro uersia. supra: Et factã tibi rẽ sta tĩ putasti. hi duo uersus dicunt ex sententia uulgi. Vsipiorũ: Ptholomæus usipũ depraua-ta dictione ꝑ usipiũ põit ad histrũ. Accolæ aũt histri fuerũt hostes de q̃bus scribit Tacitus Domitiani: Daci: Catti: Sarmatæ. posuit usipios hoc loco: qui inter eos hostes sunt. Leue: inconstans: quia sæpe defecerunt. Flauorum: a crinibus. Sic ualeat: ut põpilus leget. Famæ: ĩmortalitati. Tineas: pascũt cũ obiiciunt chartas non legendas. Blatra nom̃ sumpsit a græco uerbo quod ẽ noceo. Coci soli: cũ redimũt piper. Chartis: libris. Genĩ: leporem & gratiã natiuã. Genius item rerum gerendarum deus. ut scrib. Pomp. Misit: Apianus erat captator apud græcos poeta est qui de piscib⁹ carmine elegãtissime scripsit: quẽ imitatus est Ouidi. apud latinos operis eo ſdem argumento: ut apud Pli. legimus. Sillanus: factus est orbus amisso unico filio quem habebat. Inquit poeta argute filium mortuũ non esse cadauer: sed patrem: quia multi captatores ad ipsum tãq̃ aues aduolabãt. Sillanus: ditissimus. Vnicũ .i. filiũq̃ habebat q̃ mortuus ẽ. Vulturis: uultur cadauera sectat præter cæteras aues ut illud Ennii: Vulturis ĩ siluis miserum mandebat homonẽ. Cuius uulturis. i. cuius captatoris: nã captaores pinde ac uultures sunt: aduolantes ad cadauer.

Cis te captari: Mariãus captatorẽ scripserat hæredẽ. hũc ĩgenioſe carpit poeta. captabant q̃ blãditiis & mũerib⁹ alliciebãt ut illud maius daret. Tu scis q̃d uelit captator: nam cupit te cito mori. Supremis tabulis: testamento. Esse tuo loco. i. succedere tibi.

In Inuidum.

Laudat: amat: cantat: nostros mea roma libellos:
Meq̃ sinus omnis: me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam: pallet: stupet: oscitat: odit.
Hoc uolo: nunc nobis carmina nostra placent.

De Pompillo.

Rem factam pompillus habet fauſtine legetur:
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leue flauorum ualeat genus usipiorum:
Quisquis & ausonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen pompilli scripta feruntur:
Sed fame non est hoc: mihi crede: satis.
Quam multi tineas pascunt blataſque diſerti:
Et redimunt soli carmina docta coci.
Nescio quid plus est quod donat sæcula chartis.
Victurus genium debet habere liber.

Ad Apiannm.

Amisit pater unicum silanus
Cessas mittere munera apiane?
Heu crudele nefas: malæque parcæ.
Cuius uulturis hoc erit cadauer.

Ad Marianum.

Scis te captari: scis hunc qui captat auarum
Et scis qui captat: quid mariane uelit.
Tu tamẽ hunc tabulis hæredem stulte supremis
Scribis: & esse tuo uis furioſe loco.
Munera magna quidem misit: sed misit ĩ hamo:

Et piſcatorē piſcis amare poteſt.q.d.q decipiť nō debet amare auctorē fraudis. Tua fata:tuā mortē. Des nihil:ut illud ploraťlachrymis amiſſa pecunia ueris. Iraſcunť apud Iuue.qui nō ſunt ſcripti bonis cōſumptis:Ducit̄ iratis plaudendū funus amicis.

Vm ſis:In puerȝ mollē:qui ſcripſerat epigrāma ī Martialē:hūc hexametris īſecť aťť.

Permitis tibi:tāta uteris licētia animi ut cōmittas emēdare meos libellos:quos fama nouit qab oīb⁹ ꝓbati ſūt. Nugas:carmina mea. Fœlices:quæ legūť & laudē habēť.

Et piſcatorem piſcis amare poteſt.
Hiccine deflebit uero tua fata dolore?
Si cupis ut ploret:des mariane nihil.

In Detractorem. 63

Cum ſis nec rigida fabiorum gente creatus:
Nec qualem curio dum prandia portat aranti
Hirſuta peperit rnbicunda ſub illice coniunx.
Sed patris ad ſpeculum tonſi matriſque togatæ
Filius:& ſponſam poſſit te ſponſa uocare:
Emendare meos:quos nouit fama libellos
Et tibi permittis fœlices carpere nugas:
Has inquam nugas:quibus aurē aduertere totā
Non aſpernantur proceres urbiſque forique
Quas & perpetui dignantur ſcrinia ſili
Et repetit totiens facundo regulus ore:
Quique uidet propius magni certamina circi
Laudat auentinæ uicinus ſura dianæ.
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis terque reuoluere cæſar.
Sed tibi plus mentis:tibi cor limante minerua
Acrius:& tenues fixerunt pectus athenæ.
Ne ualeam ſi non multo ſapit altius iſtud:
Quod cum panticibus laxis:& cum pede grādi
Et rubro pulmone uetus naſiſque timendum
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea:quos nullus nouerit:in me
Scribere uerſiculos:miſeras & perdere chartas
At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor.
Viuet:& hærebit:toroque legetur in orbe.

Curio: dētato marito: q ex aratro fuit creatus cōſul:ſed ſis filius pr̄is. Tōſi ad ſpeculum .i.cinædi.Nā ad ſpeculū cinædi tōdebanť:ut Iuue. Ille tenet ſpeculū pathici geſtamē othonis. Matris togatæ.i.mœchæ famoſæ:Nā mœchæ deprehēſæ cogebanť toga indutæ ꝓcedere ī publicū. Et ſpōſam: ut ſupra: Nā cinædi ſunt ſponſæ uiroȝ. Totā aurē.i.diligēter audire. Silli ꝓpetui:īmortalē famā cōſecuti. Dignanť: accipiunt. Silius declamauit ī foro ad mediā ætatē. Sura:ad Surā ſcribit Ph.hic doctiſſim⁹ fuit dictus Palphurius Sura:& coronatus ē ī certamine oratorū.coronati aūt honeſto loco ī ludis ſedebāt.cū aūt hoc certamine quo fuerat uictor ī circo eſſet:poeta ait Surā hr̄e honeſtū illic locū:unde ſpectet certamina.placet ſuperior ſenſus potes etiā intelligere ex Auēti no monte eum ſpectaſſe certamina:nam illic habitabat.ꝓantices inteſtinoȝ partes ſunt & quidē ſordidæ. Feſtus ita ſcribit:pātices ſunt uētris fluxus.

Diana:in auentino colebať Cuius poſtibus cornua boum affigebanť:cum aliis eius templis tantum ceruorū pēderēt.

Magni circi:ī quo coronam aſſecutus erat. Tanto põdere rerū .i.in tantis negociis. Sed tu plus mentis habes:quā alii. Ironia ē. Pectus fixerūt: uulnerauerūt doctrina. Tria carmina:quæ ſequūtur. Quid cum panticibus:ſcripta fuerunt ab hoc puero quæ inſerit Marti.& deridet ut Perſius Neronis carmen: Torua mi malloneis implerunt cornua bombis.& Hora.carmē Furii bibaculi:Furius hybernas cana niue conſpuit alpes.& alibi mali ſcriptoris:Fortūnam Priami cantabo & nobile bellū.

Multo altius:multo eruditius eſt. Audes præterea.quum tale carmē ſcribas. Inuſſerit:urendo ſignauerit.

Stigmata: ſigna & notæ quas habuerit carmen meum. Cinnamus: qui ſcit expolire cutem. placet magis ut accipias pro fullone. Vafra arte: fullonaria. Erit urſus: ueni et ad feritatem. Fatiges dentes: tranſlationem a cane ſumpſit.

Exametris: Tucca reprehenderat ſuperius epigramma: q; & longũ eſſet: & hexametris cõpoſitũ. Alterꝫ. ſ. ut cõſtet hexametris poeta ait ſibi licer: & hoc ſolere fieri. In alterꝫ. ſ. q; longũ paſcit cũ Tucca ut ſola diſticha legat: epigrámata aũt lõga tã liceat Tuccæ tráſire q̃ ſibi ſcribere. Tuccæ nomẽ cõuenit céſori: nam & Octauius in emẽdãdo carmine uirgiliano Tucca uſus dicit auctore Euſebio. Solet fieri: ut epigrãmata ſint hexametris. Conueniat nobis: hoc pactum ſit inter nos.

Amæ: Præconis Geliani imprudentiam accuſat q puellam uendens ut eius pudicitiam: & blanditias oſtẽtaret ita iſtitutã ut negaret: faceret que uendibiliorẽ ter oſculat⁹ eſt. at qui paulo ante ꝓmiſerat ſexcẽta noluit dare. Vult enim innuere Gelianũ fuiſſe fœtido anhelitu: uel cunnilingum uel fellatorem: nam in eius generis homĩes hoc ioci genere ſæpe utitur ut in eſcã in quã Sabidius ſufflauerat fellator: ſed nemo potuit tãgere merda fuit: & in poſthumum ſæpe. Suburra: in ſuburra erant ĩpudicæ mulieres: quod ſupra indicauit. Tonſtrix ſuburræ faucibus ſedet primis. Licere dicuntur res uenales: quando certatim præmia offeruntur: dum uenduntur ſub haſta: & licitatores dicuntur qui eãdem rem affectantes pollicentur precium. Purã: quia negabat negantem: ita enim docuerat.

Profecerit: id eſt ſit aſſecutus. Negauit: noluit dare offenſus oſculo Geliani: nam erat fœtido anhelitu ob fellationem.

Vr tantum: Eunuchi ſpadones dicti ſunt auctore Donato: a græco σπάω quod ſignificat extraho. Adhibebantur cuſtodiendis lectis matronarum: nam in eũ uſum emebantur: imprudenter factum oſtendit poeta & accomodatum eſſe conſilio mulierꝫ uolentiũ futui nec parere: ut nũc in Gelliã iocatur: nam Eunuchi procreare non poſſũt & ſi rem habent. Tanta erat mulierum libido: ut ſpadones quoq; adulteros haberent: quod alibi conqueritur: At prius o facinus & ſpado mœchus erat.

Stigmata nec uafra delebit cinnamus arte.
Sed miſerere tui: rabido nec perditus ore:
Fumantem naſum uiui tentaueris urſi.
Sit placidus: licet & lãbat: digitoſque manuſque
Si dolor: et bilis: ſi iuſta coegerit ira.
Vrſus erit: uacua dentes in pelle fatiges:
Et tacitus quæras quam poſſis rodere carnem.

Ad Tuccam. 64

Hexametris epigramma facis: ſcio dicere tuccã:
Tucca ſolet fieri: denique tucca licet.
Sed tamẽ hoc lõgũ ẽ: ſolet hoc quoq; tucca licere:
Si breuiora probas diſticha ſola legas.
Conueniat nobis ut fas epigrammata longa:
Sit tranſire tibi: ſcribere tucca mihi.

De Præcone puellam uendente. 65

Famæ non nimium bonæ puellam
Q uales in media ſedent ſuburra
Vendebat modo præco gellianus:
Paruo cum precio diu liceret.
Dum puram cupit approbare cunctis:
Attraxit prope ſe manu negantem:
Et bis terque quaterque baſiauit.
Q uid profecerit oſculo requiris?
Sexcentos modo qui dabat: negauit.

Ad Pannicum. 66

Cur tantum eunuchos habeat tua gellia quæris:
Pannice? uult futui gellia: non parere.

Lete nefas:Caſtricus puerꝝ amiſerat baiis ubi erat:ut ſupra:Dum tibi fœlices īdul
gēt Caſtrice baiæ.huius poeta mortē deflet. Nayades:nymphæ aquarꝝ. Lucrinꝰ.
iuxta baias.. Tethys:mare. Eutichus:nomē ē pueri:alibi nomē aſinarii.q primo mane
occurrit Augu.unđ bonū accepit omen.nā Eutichus ſignificat fortunatū auctor Tran.
Dulcela.tuū.i.q lateri ſemp hærebat. Alexis:alter Alexis ut Virg.Hylas raptus ē in bi
thina ſecutus ceruā īmiſſā a Iunone:ut Theocritꝰ ſcribit ab omībꝰ nymphis:ut Onaſus
in.1.amazonicorꝝ a nulla nym
pha raptus ſubmerſus ē:ut A-
pollonius canit ab una nym-
pha:eius noīe lacus eſt quē lu
ſtrātes quot annis bithīni hylā
uocāt. Hermaphroditꝰ: Vene
ris & Mercurii.ſ.quē Salmacis
nympha dilexit.is utrunq; ha-
bebat ſexū: unde eius generis
homīes Hermaphroditi dicti
ſunt:& alio uerbo adrogyni:q
olim ī portētis hēbant poſtea
in delitias recepti:ut Pli. Sol
licitata:allecta. Viri: Euthici.
On miror: Baſſa Baſſi fi-
lia aquā potabat:cum pa
ter fuiſſet ebrius hoc miratur
Nart.nā & cū Dioge.ebriū ī fo
ro uidiſſet:illius īquit pater e-
brius fuit:ſimul inquit eā fuiſ
ſe fellatricē:ita dixit alibi ī Le
ſbiā:Qua tibi patre opus ē Leſ
bia ſumis aquam.
Exageſima: Cottæ uitā
iocundiſſimā admiratꝰ q
cū.lxii.annum expleuerit:unq
ægrotauerit:& hanc fuiſſe ue-
ram uitā ſcribit:nō enim mul-
ti anni oſtendūt aliquem diu
uixiſſe:ſed uitæ iocūditas & ca
rētia morborꝝ. Meſis acta: id
eſt annus abſolutus. Calentis
le.in febre. Alcon: alcontius
alio uerbo dictus eſt.Horatius
Alcontē dixit.Alcon maris ex
pers pro ſeruo Horatii uerbū
cū Mart.cōuenit.Pli. nō cōue
nit q ſcribit alcontiū uulnerꝝ
medicū a Claudio. c.ſeſtertiis
cōdēnatū exulē miſſū ī galliā đ
īde reſtitutū. Daſius:nomen
medici hoc loco. daſii etiā cu-

De morte Eutychi pueri. 67

Flete nefas ueſtrum ſed toto flete lucrino:
Naiades:& luctus ſentiat ipſa thetis.
Inter baianas raptus puer occidit undas:
Eutychus:ille tuum caſtrice dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius blandumque leuamen:
Hic amor:hic noſtri uatis alexis erat.
Nunquid te uitreis nudum laſciua ſub undis:
Vidit:& alcidæ nympha remiſit hylam.
An dea fœmineū iam negligit hermaphroditū:
Amplexu teneri ſollicitata uiri?
Quicquid id eſt ſubitæ quæcūq; ē cauſa rapinæ
Sit præcor & tellus mitis:& unda tibi.

De Baſſa. 68

Non miror quod potat aquam tua baſſa catulle
Miror quod baſſi filia potat aquam.

Ad Martianum. 69

Sexageſima martiane meſſis
Acta eſt:& puto iam ſecunda cottæ
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die uel uno.
Oſtendit digitum:ſed impudicum:
Alconti:daſioque:ſymmachoque.
At noſtri bene computentur anni
Et quantum tetricæ tulere febres.
Aut langor grauis:aut mali dolores:
Auita meliore ſeparentur.
Infantes ſumus:& ſenes uidemur.
Aetatem priamique neſtoriſque
Longam qui putat eſſe martiane
Multum decipiturque:falliturque.

Iuſdā meminit Liuiꝰ ī ſecūdo bello pūico. Symmachꝰ:medicus.đ quo ſupra cū uenit ad
Martialē ægrotātē comitatus.c.diſcipulis. Digitū īpudicū:deridet & cōtēnit:nā oſten-
dere mediū digitū q īfamis dicit opprobriū erat. Cōputent:nūerent. Sumus īfantes:
id eſt pauꝝ uiximus ac ſi eſſemꝰ īfantes:qa febres & dolores occuparūt uitæ tempus.

Vita nõ uiuere: hoc é nõ é cõſumere annos. Valere: eẽ ſanũs & in uoluptate agere.

Dere. Eũ deridet q Theleſinâ ancillã olĩ uẽdiderat: ſed ei⁹ poſtea amore capt⁹ eã redemit: pulchre inqt factũ: nâ quæ paulo ante diuẽdita fuerat tanq̃ ancilla: nũc redimit᷑ p dña: placet potius ut ĩtelligas eâ nõ fuiſſe itez emptã: ſed magno ĩterdũ preciocõduci a dño priore. Cruſmata: ad ſonit⁹ bæticos. Cruſmata dicunt᷑ ſonitus cimbalorz & inſtrumẽtorz quæ digitis pulſant᷑: nam κρονω eſt uerbero & pulſo: unde cruſma. Modis gaditanis: nã puellæ gaditanæ peculiaré ſaltationé habebãt. Pelias frater Nelei fuit: Neptuni & Tyro fili⁹ ex eadẽ matre. ex Cretea nati ſũt Amithaon: Pheret⁹: Eſon Pelias alter Iaſonis: qui ad decrepitam ætaté uixit: de quo ĩtelligit ad rogos hectoreos. i. ĩ medio merore. Redimit dñam. precio ĩpetrat tanq̃ a domina. Redẽptores dicuntur qui ſuſcipiũt opera cõficienda. Redimere ité eſt aſſequi precio: ut hic.

On: Cuſtos hortorũ alloquitur ex agro hilari ceretani diſpenſatoris: cum tantum diſpenſatorem dicat. ego Publium ĩtelligo: & Palatinũ.

Cerelim: agilinam dixerũt: ſunt qui diſpenſatorem accipiant pro artifice qui cuſtodem effinxit: quod placet. Parcite iu. nolite aliquid furari.

Edio: Senem deridet qui nõ ſecus ungebat crines & reliquum corpus collebat: quam ſi iuuenis: ut aut iuueni le os indicaret: cum nullos haberet dentes: dentiſcalpio utebat᷑ ridens hoc ſignificat Eſculano ne uidens dentiſcalpium deceptus putet eum dentes habere. Imus: in imo loco. Segmenta: dicũtur quiſquiliæ rerum ſectarum. Segmenta ité dicebantur colli ornamenta:

Non eſt uiuere: ſed ualere uita.

De Theleſina.

Edere laſciuos & bætica cruſmata geſtus:
Et gaditanis ludere docta modis.
Tendere quæ tremulum peliã: hecubæq; maritũ
Poſſet ad hectoreos ſollicitare rogos.
Vrit & excruciat dominum theleſina priorem:
Vendidit ancillam: nunc redimit dominam.

De Cilice fure.

Fur note nimium rapacitatis
Compilare cilix uolebat hortum.
Ingenti ſed erat fabullæ in horto:
Præter marmoreum nihil priapum.
Dum non uult uacua manu redire.
Ipſum ſurripuit cilix priapum.

De Priapo.

Non rudis indocta fecit male falce colonus:
Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam ceretani cultor notiſſimus agri:
Hos hilarus colles & iuga læta tenet.
Aſpice quam certo uidear non ligneus ore
Nec deuota focis inguinis arma geram.
Sed mihi perpetua nunquã moritura cupreſſo
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini moneo ſanctum celebrate priapum:
Et bis ſeptenis parcite iugeribus.

Ad Eſculanum.

Medio recumbit imus ille qui lecto
Caluam triphylem ſemitatus unguento

quæ ſenatus romanus aurea permiſit mulieribus: iñ gratiam Volumniæ: quæ Coriolanum repreſſit imminentem patriæ. ſegmenta præterea faſciolæ. Iuuenalis: Segmenta & longos habitus. Nonnulli codices habẽt ſemitatus: id eſt diſtinctus & expolitus: Vt Catullus: Omnes puſilli & ſemitati mœchi. at ſegmẽtati faſciolis obuoluti dicuntur & per tranſlationem ſegmentati unguento obliti dicuntur. Caluã triphilem: id eſt trium capillorum.

Fodit ſcalpit. Létiſcus erat arbor ex qua fiebãt dentiſcalpia. Tonſis: politis.

Vm mittis: Ad Põtiam ueneficam: cuius meminit Iuue. Tu ne duos una ſæuiſſima uipera cœna. Tu ne duos? Hæc mittebat Martiali ſæpenumeo munera eſculenta .i. apta etui: dicebatq; ſe mittere ſuas bucellas: at poeta inquit has ego non mittã amicis: nec edam: quia puto ineſſe uenenũ. Bucella genus cibi cõditi eſt: ſed mihi Aug. uidet accepiſſe bucellas pro exiguo fruſto panis his uerbis: In balneo demum poſt horam primã noctis duas bucellas manducaui. & alibi poeta primitiuũ protulit: horret caninas canis improbi buccas: ut exponas tuas bucellas: id eſt aquas tibi parateras. Nec mit. amicis. Nec eadem. q. ego puto ineſſe uenenum: quod nec mihi uolo ſumere: nec tradere amicis.

Foditque tonſis ora laxa lentiſcis.
Mentitur eſculane: non habet dentes:

In Pontiam. 74

Cum mittis turdũque mihi: quadrãue placẽtæ:
Siue femur leporis: ſiue quid his ſimile.
Buccellas miſiſſe tuas te pontia dicis.
Has ego nec mittam pontia: ſed nec edam.

Epi. Tuſci. 75

Ille ſacri lateris cuſtos martiſque togati
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis.
Hic ſitus eſt fuſcus: licet hoc fortuna fateri:
Non timet hoſtiles iam lapis iſte minas.
Grande iugum domita dacus ceruice recepit:
Et famulum uictrix poſſidet umbra nemus.

In Affrum. 76

Cum ſis tam pauper quam nec miſerabilis irus:
Tam iuuenis: quam nec parthenopæus erat
Tam fortis: quam nec cũ uinceret artemidorus:
Quid te cappadocum ſexonus eſſe iuuat:
Rideriſque multo magis traduceri apher.
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur atlas cum corpore gibo.

Ille ſacri Domitianus duas expeditiões ſuſcepitĩ dacos populos germaniæ: in pore Appius Sabinus conſularis oppreſſ⁹ eſt: Alteram cõmiſit Cornelio Fuſco q erat præfectus cohortiũ prætorii data ei belli ſumma: hic mortuus é eo in bello: inde inquit Iuue.

Fuſcũ præbuiſſe uiſcera laniãda uulturib⁹ dacis poeta epitaphium ei cõponit. Ille cu. ille præfectus prætorii: & qui cuſtodiebat latus Domitiani.

Martis to. id eſt cohortium prætorii. nam cohortes prætorianæ non uerſantur in caſtris ſed in urbe. Caſtra ſummi ducis: Domitiani. Credita: commiſſa. O fortuna: quæ inuidiſti Fuſco: potes hoc fateri: q̃uis mortuus ſit uicit tamẽ: qa domuit dacos. Dacus populus germaniæ. Nemus famulum: domitum & redactum in deditionem.

Vm ſis: Afrum carpit qui pauper iuuenis fortis a ſex ſeruis geſtabat: quũ tantum diuitis ſit ſenis & imbecillis. hoc multo maiorẽ ait riſum cõmouere q̃ ſi nudus incederet p medium forũ. Eſſe onus portare humeris. Cappadocia: finitima Armeniæ unde ſerui mittebant ut e Syria. Irus pauperrim⁹ fuit. Parthonopeius: unus ex ſeptẽ ducibus: qui ad thebas fuerũt ꝓfecti: iunior & omniũ pulcherrim⁹. lõgũ de hoc extat Papinii carmẽ thebaide. Pulchrior haud ulli triſte ad diſcrimẽ ituro frõs fuit. Arthemidorus: pugil. Cũ uinceret: ætate florẽte. Traduceris: ſubſãnaris. Atlas: ſẽſus poetæ eſt tãta admiratiõe & riſu ſpectari Afrũ: quãta ſpectant res nouæ in ludis. ut Atlas qui cælũ dicit ſuſtinere: ſi gibo corpore & curuo fuerit repræſentatus: ut ſi elephas p ſtadiũ incederet inſidente mauro. Hanc nouitatẽ ſpectaculi quæſiuit Nero. In cuius ludis notiſſimus eques romanus inſidẽs elephanto per mediũ catradomũ cucurrit: & apte ſpectacula ab Atlante & elephanto ſũpſit: cũ in Aphrũ ſcribat: & ex Aphrica elephantes mauri fiant. Compare gibo: id eſt cum pari gibi magnitudine.

Nigra belua: id est elephas. hexaphorum non nisi ditissimorũm erat lectica & sex seruis gestata. de hac. Iuue. Et sexta ceruice ferat. An alludit ad ludos Neronis: ĩ qbus fuerũt camellorum quadrigæ: & uotissimus eques romanus ut proposui elephanto est uectus: ut per gibos camellos intelligat: qui gibum habent dorsum: & quod sequitur de equite romano nõ aliter Atlas magnus ridetur: cũ gibo camello cõpare idoneo ad eũ gestãdum.

Sandapila: feretrum erat populare. pauperes nunquã gestabãtur nisi mortui. Sẽsus ergo é nõ debes gestari nisi mortuus fueris: at si fueris mortuus debes gestari sandapila: non hexaphoro. An placet ut mortuum accipiat pro paupere & ignauo. Mortuus: pauper & ignauus nõ debes gestari hexaphoro: id est lectica ditissimorũ hominum. alibi de lectica ignauj: Quũ tua sit sandapila est.

Otor: Claruerunt potu nonnulli: ut Torquatus mediolan. qui tres uini congios: uno spiritu potare dicebatur: Plinio auctore. Lippus: cui oculi stillabãt. Valebis: peribis. Oculus bibit uenenũ: quia periit.

Ristis: In Lupũ: qui arrogantiam sibi palam deberi arbitrabatur: quã haberet: monet Mart. eum esse fortunatum: & fortunã accusaturã ipsum ingratitudinis: si senserit eum tristẽ: & hoc pacto auaritiam hominis: & nimia atq; immodica appetẽtem animũ accusat. Tristis: mœstus: scierit te esse tristem.

Quæque uehit similem belua nigra libyn:
Inuidiosa tibi quam sit lectica requiris:
Non debes ferri mortuus exaphoro.

Ad Aulum de lusco.

Potor nobilis aule lumine uno
Luscus phryx erat alteroque lippus:
Huic dicit medicus bibas caueto
Vinum: si biberis nihil uidebis:
Ridens phryx oculo ualebis inquit.
Misceri sibi protinus deunces
Sed crebros iubet: exitum requiris.
Vinum phryx: oculus bibit uenenum.

Ad Lupum.

Tristis es: & fœlix. sciat hoc fortuna: caueto:
Ingratum dicet te lupe: si scierit

De Rosis ad Cæ. missis.

Vt noua dona tibi cæsar nilotica tellus:
Miserat hybernas ambitiosa rosas.
Nauita derisit pharios memphiticus hortos:
Vrbis ut intrauit limina prima tuæ.
Tantus ueris honos & odoræ gratia floræ:
Tantaque pestani gloria ruris erat.
Sic quacũque uagus gressum oculosque ferebat
Textilibus sertis omne rubebat iter.
At tu romanæ iussus iam cedere brumæ:
Mitte tuas messes: accipe nile rosas.

T noua: Rosæ olim mittebantur ex ægypto hyemali tempore. In gratiam autem Domitiani iam erat excogitatum: ut in urbe quoq; hyeme prouirerent. Virebant etiam perpetua hyeme in Hispania ad Carthaginem nouam: ex italicis milesiæ palmam ferebant sero prouenientes antequã ueræ rosæ seruarentur: ex ramentis & segmentis cornuum tinctis coronæ conserebantur imitãtes ueros flores: & hæ appellabantur hybernæ: nunc poeta ab ægypto ait desiderarij urbem frumentũ: non rosas quæ iam poterant mitti illuc ex urbe. Memphiticus: ægyptus uisus est deridere. Hortos pha. ægyptios. Ambitiosa: quærẽs laudẽ nouitate florum. Noua dona: id est inusitata: nam nouæ rosæ hyeme erant noua dona. Floræ: deæ florum. Præstani ruris: id est rosacei. Omne iter: id est omnis pars urbis. Iussus iam cedere: id est qui cogeris cedere. Hyemi romanæ: id est rosis romanis: quæ hyeme fũt & ꝓueniũt.

Ratus: De folio ſupra. hoc ligneo uſus eſt Augu. quo pedes & brachia iactabat: idq; appellauit duretã uerbo hiſpanico Charidem⁹ erat fellator: & cũ īguina ī ſolio laua ret: ita aquas iactabat ut uideret uelle eas pollutas cẽ: & īmũdas iis qui poſtea ſe lauarent eodem loco. Ego īqt poeta nollem Charidemũ ſic lauare caput: ut lauat īguĩa. at ſi lauat caput fœdius eſt ob fellationem. Sic: tãto īpetu. Subluis: iactas lauãdo ī ſolio uaſe: qd e rati balneis. Malo laues inguina: qa puriora ſũt ore tuo. Vrbane fellatorem indicat.

In Charidemum.

Iratus tanquam populo charideme lauaris:
Inguina ſic toto ſubluis in ſolio.
Nec caput hic uellem: ſic te charideme lauare.
Et caput ecce lauas: inguina malo laues.

Ad Ruffum.

Quidam me modo ruffe diligenter
Inſpectum uelut emptor aut laniſta:
Cum uultu digitoque ſubnotaſſet.
Tu ne es: tu ne ait ille martialis?
Cuius nequitias iocoſque uouit:
Aurem qui modo non habet batauam
Subriſi modice: lenique nutu:
Me quem dixerat eſſe non negaui.
Cur ergo inquit habes malas lacernas?
Reſpondi quia ſum malus poeta.
Hoc nẽ ſæpius accidat poetæ:
Mittas ruffe mihi bonas lacernas.

Ad Cæſarem do.

Quantum ſollicito fortuna parentis hetruſco:
Tantum ſumme ducum debet uterque tibi.
Nam tu miſſa tua reuocaſti fulmina dextra:
Hos cuperem mores ignibus eſſe iouis.
Si tua ſit ſummo cæſar natura tonanti:
Vtetur toto fulmine rara manus:
Muneris hoc utrũque tui teſtatur hetruſcus:
Eſſe quod & comiti contigit: & reduci.

Vidam: locatur cun Ruf
fo cuius fata paulo poſt
deflebit: ait ſe interogatum eſ
ſe a quodã an eſſet mart. poeta
& cũ annuiſſet: miratũ cur ha
buiſſet tam malas lacernas: reſ
pondit quia erat malus poeta.
At ne cogar inquit hoc ſæpi⁹
fateri mitte o Ruffe bonas la
cernas. Laniſtæ: erant qui ha
bebãt familias gladiatorum.
Mãgones: q habebant ſeruos
uenales. Emptor: mango. In
ſpectũ: me uelut emptor: tanq;
uellet emere ſeruũ. Aut lani
ſta: q uellet emere gladiatorẽ.
Batauã auré: Bataui inſulam
tenẽtĩ rheno: hos domuit Do
miti. prima ætate: cũ poeta bar
barum uellet nominare: bata
uum dixit: q & barbarus erat:
& hoſtis fuerat Domitia. au
rem batauã. i. barbaram & ho
ſtilẽ. Inſpectũ diligẽter: ĩſpicie
bant aũt diligẽter cũ emerent
ſerui. Inde illud legimus Au
guſtum miſiſſe amicos p urbẽ
q matreſſamilias & adultas æ
tate uirgines denudarẽt: atq; p
ſpicerent tanq; Toranio mago
ne uendẽte: ne hoc accidat hoc
ſæpe mihi: id eſt ne cogar dici
malus poeta: mitte bonas la
cernas.
Vantum: Duos Claudi
os Hetruſcos patrem & filiũ

temporibus Domitiani fuiſſe & Papi. et Mart. teſtantur: pater leui ſuſpitione ab impe ratore exiliũ ẽ miſſus qué fili⁹ é comitat⁹: nunc reſtitut⁹ é. Laudat q; carmie hoc ĩperatoris clementia. Parentis Hetruſci: patris. Hetruſco: filio ſollicito de exilio: quoniã patrem comitatus eſt: & proſecutus ſingulari pietate. Fulmina miſſa: id eſt exiliũ: id é reuocaſti ab exilio Hetruſcum patrem. Hos mores: talem clemẽtiam. Ignibus louis: id eſt fulminibus. Hetruſcus filius: qui fuerat proſecutus patrem in exilium. Eſſe: hoc utrunq; tui muneris contigit filio eſſe comiti: & patri eſſe reduci: nec prohibuiſti filium eſſe comitem: ut tuo munere pius fuiſſe uideatur: & reduxiſti ab exilio patré audiditis precibus filii ut hoc ipſum etiam abs te acceperit. Meminit Papi. in ſiluis.

Ctophoro: Sanus prudẽté ſignificat & métis cõſtitutæ. & ſanus ſignificat beneualẽté. Philippus geſtabat Octophoro cũ ſanꝰ eſſet. poeta ſanũ eſſe negat hoc é prudẽtẽ: nã ãcipiti uerbo iocatur. Octophoro: lectica geſtata ab octo ſeruis: ſi ſanũ credis. i. prudẽté & habere métẽ conſtitutã: potius placet exponas ſi credis ſanum. q.d. non eſt ſanus ſed mortuus ignauus & pauper: quod ſupra dixit: Non debes ferri mortuus.

Ditꝰ: Ruffꝰ uix abſoluto. xxv. áno ĩ Cappadocia mortuus é huius ĩteritus deplorat poeta: cũ ei eſſet amiciſſimus: nec ſpero te ãplius lectu rum: qa mortuus es. Tellus ca. i. cappadocia. Tibi: a te. Orbata: priuata re chariſſima. Aemilia: hanc æmiliã ſtrauit. M. ſcaurus. Tota æmilia: uia uicina. Occidit: extícta eſt Quĩta præmia alphei. v. luſtꝝ. i. xxv. annũ. alpheus flu. iuxta piſã & Elidẽ ĩ pelopõneſo: ubi ludi olympici ſingulis luſtris celebrabãtur. Amici: abſentis. Thura: nã amicorum cineribus thura dabãtur puta hæc carmĩa eé thura abſentis amici: id é habe.

Etinũ: Aeſtuabat ſiti poeta ægrotás: Nullas ergo diuitias optat potius q̃ ſetinũ & niues. Setinum uinum optimum & recentiſſimum erat ex Setia miſſum. Niues dominæ: appellat niues dominas ab affectu ré. n. optatã blandioribꝰ uerbis nũcupamꝰ. Bibebantꝫ niues: qa his refrigerãbatꝫ decocta: & idẽ ét uina exp̃ſſa liquata quæ bibebãtꝫ. Ingratus: erga naturam. Mida: rex phrigum fuit ditiſſimus filius Gordii: Gordius aũt ab agricultura ad imperium eſt euectus. Ab eius nomine inter phrigiam minorem & maiorem erat gordiæ urbs: ĩ qua ſeruabatur plauſtrum quod olim Gordii fuerat. Illic geſta ſunt quæ de nouo diſſoluto ab Alexandro ſcribit Curtius. Mida aũt habuit aures aſini: cum electus iudex Marſiam phœbo prætuliſſet. de eo ſcripſit Herodotus in. i. & Trogus in. xi. Hermes in principio miſiæ ex mõte didimenæ ſacro fluit ſuo alueo accipit hilum & pactolum flumina lydiæ: que tandem in phocaicum mare erumpunt. ut Strabo & Herodotus: uehit auri harenas: ut Pactolus: unde Cræſi diuitie auctæ ſunt. Silius: Nec qui profunditur auio. Atque illati hermi flaueſcit harenas. Tagus: notiſſima Strabonis & Pli. & noſtrorum omnium auctoritate: olim aureas harenas habebat in Hiſpania. Libare: é leuiter guſtare: & libare dicuntur qui aliis propinant. poeta optat totum ſetinũ: & omẽs niues: & dicit ſe promiſſurum ut qui ei propinat habeat ingẽtes diuitias: bibatque ille calidam & totam frigidam relinquat Mart. Et potet cali. hic ſenſus magis placet: ut detefletur miniſtrantem ſibi ægrotanti aquam ealidam: & dicaris qui mihi libat ægrotanti aquã calidam: poſſideat meſſes libycas & ingentes diuitias: & ipſe iſtam aquam bibat: q̃ſi dicat: ego uolo carere potius ingentibus diuitiis: & potare frigidam. Libet: propinet.

De Philippo.

Octophoro ſanus portatur auite philippus:
Hunc tu ſi ſanum credis auite: furis.
Flet mortem Ruffi.
Editus eſt ſextus ſine te mi ruffe camoni:
Nec te lectorem ſperat amice liber.
Impia cappadocum tellus & numine læuo:
Viſa tibi cineres reddit & oſſa patri.
Funde tuo lachrymas orbata bononia ruffo:
Et reſonet tota plnactus in æmylia.
Heu qualis pietas: heu quã breuis occidit ætas:
Viderat alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori noſtros euoluere luſus:
Tu ſolitus noſtros ruffe tenere iocos.
Accipe cum fletu mœſti breue carmen amici:
Atque hæc abſentis thura fuiſſe puta.

In bibentes aquam.

Setinum: dominæque niues denſique trientes:
Quando ego uos medico nõ prohibẽte bibã
Stultus & ingratus nec tanto munere dignus:
Qui mauult hæres diuitis eſſe midæ.
Poſſideat libycas meſſes: hermumque: tagũque:
Et potet calidam: qui mihi laudat aquam.

li: Tantã facultatem benefaciendi in Domitiano eſſe oſtẽdit: ut nihil aliũde debeat petere q̃ aut a ſe aut a diis: ſe uero debere optare: ut ab ipſo & diis: & ita optat.

Ane: Sportula. c. quadrantum dabat a diuitib⁹ his qui ipſos colebant: Mart. ſolit⁹ colere Cecilianum caſu eum ſalutauit ſuo noĩe. cũ ex more deberet dominũ appellare: ꝓpterea eo uerbo amiſit ſportulã. Libertas: q̃ auſus ſim appellar̃ te uero noĩe: & nõ dominum. Abſtulit. c. quadrantes. i. ſportulam quæ erat. c. quadrantum.

Ad Cæſarem. 86

Dii tibi dant & tu cæſar quæcunque mereris:
Dii mihi dent & tu: quæ uolo: ſi merui.

Ad Cecilianum. 87

Mane ſalutaui uero te nomine caſu:
Nec dixi dominum ceciliane meum.
Quanti libertas conſtet mihi tanta requiris?
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

De Panareto potore 88

Cum peteret ſeram media iam nocte matellam:
Arguto madidus pollice panaretus
Spoletina data eſt: ſed quam ſiccauerat ipſe:
Nec fuerat ſoli tanta lagœna ſatis.
Ille fide ſumma teſte ſua uina remenſus:
Reddidit œnophori pondera plena ſui
Miraris quãtũ biberat cepiſſe lagœnam:
Deſine mirari ruffe merum biberat.

In Zoilum. 89

Sancta duci ſummi prohibet cenſura uetatque
Mœchari gaude zoile non futuis.

In Amianum. 90

Cælatus tibi cum ſit amiane.
Serpens in patera myronis arte:
Vaticana bibis: bibis uenum.

De Gellia. 91

Mœchum gellia non habet niſi unum.
Turpe eſt hoc magis: uxor eſt duorum.

Vm peteret: In Panaretũ ebrium: qui ſuperiore nocte lágœnam âplius biberat: & cum poſceret paulo poſt matellam: data eſt ei teſta ſpoletina: quam exhauſerat eam totã repleuit lotio: cũ plus bibiſſet: quare etiam plus nõ minxit: ſcilicet nihil indiderat aquæ: iccirco minus minxit: nam merũ bibẽtibus minus lotii fit. Madidus: ebrius Matellam. i. ſcaphium. Arguto pol. i. digito reſonant. Crepitu enim digitorum poſcebat̃ matella. ſupra: Digiti crepãtis ſigna nouit eunuch⁹: Et delicatæ ſuſcitator urinæ. Matella ita loquitur ĩ diſtichis. Cum poſcor crepitu digitorum & uerna morat̃. O quotiens pellex culcitra facta mea eſt. Spoletina: teſta: anteponebatur ſpoletinũ muſto ſetio. Oenophorum: uas eſt uinarium. Lagœnã cepiſſe .i. capacẽ fuiſſe quantum biberat: nã ſupra dixerat pl⁹ bibiſſe.

Añcta: In Zoilum fellatorẽ: ĩ quẽ & ſupra dixit: Nec uĩdicare te Ruffe poſſumus Fellat. hunc ait nõ oportere grauiter ferre promulgatam legẽ aduerſus adulteros: quoniam ipſe non ſectabatur mulieres: ſed fellabat. Non futuis: ſed fellas. Summi ducis: Domitiani imperatoris.

Aelatus: Amianus habebat pateram in qua ſculptoris arte erat effictus ſerpens: & ea bibebat uinum uaticanum: quod peſſimum eſt. cum inquit ſerpens ſit in patera & illic uinum uaticanum: qui inde bibit uenenum alludens ad uinum peſſimũ: & ſerpẽtis effigiem bene expreſſam. Arte mironis: Miron claruit argento effingendo & ſculpto.

Oechum: Gellia cum unum tantum haberet mœchũ dicebat ſe non eſſe nimium accuſandam quia unum tantũ haberet. at Martialis inquit hoc turpe eſt: ſed turpius quod eſt uxor duorũ: nam lepide deſcribit mœcham. Mœcha inquit eſt cõplurium uirorum uxor: & quæ unum habet mœchum uxor duorum eſt.

Am male: Thaidem male olẽtẽ & coñãtẽ emẽdare fœtorẽ unguẽtis deridet iocãdo aitq; nulla ratione posse tegi quin ĩsĩtũ sibi fœtorẽ exhalet: & q̃uis habeat unguẽ ta nõ olet ea: sed tãdẽ olet. Thaida. i. natiuũ Thaidis fœtorẽ. Fullones dicunt q pãnos purgãt: utunt aũt urina quã colligũt locatis amphoris ĩ angulis ut turba illic meiat. inde Titus ætate Lucilli ĩ orõne: qua legẽ fanniã suasit ita describit ebrios: Ludũt aleæ studio se: unguẽta delibuti scortis stipati: & paulopost: Dũ eunt nulla ẽ in angiportu amphora: quã nõ impleãt. erat etiã usus lotii ĩ purpura tĩgẽda. Auari: quia diu seruat lotiũ. Testa: amphora. Recẽs hircus: nã cũ hircus ex amore reuertit gra= uius olet. Ora leonis: leonis an helitus fœtidus ẽ: ut scribit Lu cretius & Pli. testat. Trãstibe rina: erat uilior pars urbis: ibi sepeliebant scurræ: & uillissi= ma quæq; ministeria fiebant.

Cutis: pellis transtiberina.

Detracta: cani. Pullus: galli= næ. Abortiuo ouo. i. in ouo qđ nondum peruenerat ad for matũ fœtũ. Garũ: faciebant ex intestinis piscĩũ & cæteris abiiciẽdis maceratis: dictũ qm̃ e pisce olim fiebat quem græci garon appellãt: postea factũ ẽ e scombris tanta æstimatione: ut nullus liquor p̃ter unguẽta esset ĩ maiore p̃cio. Garum op= timũ mittebant hæc loca Cla zomene Põpeii Leptis. Garo corrupto nihil est fœtidus.

Virus fallax. i. hunc fœtorẽ q ꝓueniebat ex baratro. i. ex mi= ro stõacho. Creta acida. i. luto ueneto: nam terra ex cypro af ferebatur quæ mixto aceto & occultata sub terra & ĩ solem tepentem educta medicam̃tum conficiebat cuti expolien dæ & uellendis pilis. Pingui faba. i. lomento: nam farina fabæ dicitur lomentũ quod rugas extẽdit. propterea dixit supra: Lomento rugas ueteri quod concedere tentas. Mille fraudes. i. per mille falsas artes. Se tutam: non exhalare grauem odorem.

Onuntur: In Calpetianũ pauperẽ: qui alienis uasis mercede cõductis aureis cœna= bat: quod poeta ĩdicat. putaris ĩquit Calpetianũ uasis aureis uti ubiq;: quia alia nõ habebat: at aliud ẽ nõ habet sua uasa: cogitur uti alienis. Stabulũ: mãsionẽ ĩ suburbio ap pellat. Agrũ: uillã: nõ habet suũ: utit alienis quæ mercede cõducit. Inde semper utitur uasis aureis. alibi ingestantem annulos: Dactylothecam inquit non habet.

Ccipe belligeræ crudũ thoraca. Aegidem sumpsit Domitianus: hoc est munimẽ tũ pectoris gorgoneo ore sculptum: quale gestabat Minerua id appellatur lorica quãdo ẽ in pectore hõinis mortalis: in pectore deæ ægis. Consecrat pectori ĩpera toris ægidem hoc carmine. Thoraca: id est munimentum pectoris. Deæ medusæ. i. Mineruæ quia gestat caput Medusæ: uel quia interfecerit Medusam: ut Igniꝰ scribit.

Quo tumet ira: hoc est quo Pallas irata utitur.

De Thaide.

Tam male thais olet quam non fullonis auari:
Testa uetus: media sed modo fracta uia.
Non ab amore recens hircus: non ora leonis:
Non detracta cani transtiberina cutis
Pullus abortiuo nec cum putrescit in ouo:
Amphora corrupto nec uitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore:
Deposita quotiens balnea ueste petit.
Psilotro nitet aut acida latet oblita creta:
Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene se tutam per fraudes mille putauit:
Omnia cum fecit: thaida thais olet.

De Calpetiano.

Ponuntur semper chrysendeta calpetiano:
Siue foris: seu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper: sic cœnat in agro:
Non habet ergo aliud: non habet immo suũ:

Ccipe belligeræ crudum
thoraca mineruæ
Ipsa meduseæ quẽ timet ira deæ:

& Virg.appellauit ægidem arma turbatæ palladis:Gorgoneũq; caput turbatæ palladis arma.& cũ benigne alloquit aliquẽ dicitur depõere ægidẽ.supra: Sic breuit posita modo gorgone pallas. Hæc cæsar:ex loro enim erat. Dum uacat:uacua est. Pectore diuino sacro:pectore tuo diuino.

Nuia.Sarmatæ populi auctore Herodoto:qui a mæotide pallude icipientes:ad septẽtrionem tendunt.xx.diebꝫ itineribus: Idẽ a græcis sauronatæ dicuntur:ut Pli.scribit. tanta his inest barbaries ut ne nomẽ quidem pacis intelligãt. Lentulus eos tumultuates ad danubium repssit. Sagitti utũtur. Laudat loricam Cæsaris Mar. & eam putat fœlicem q̃ diuino pectori sit adhæsura:simul rogat ut cito triũphali uesti imperatorem restituat. Nã Domitianus necessario susscepit expeditionem in sarmatas de quibus domitis noluit triũphare:lauream tantum intulit Ioui capitolino. Inuia:impenetrabilis. Sarmaticis.i.sarmatarũ hostium. Magis fida.i.certa. Tergore: lorica quia e tergore fiebat lorica.

Getico: Martis qui in geticis colitur. Cuspidis ætholæ.i.lãceæ:nam æthol lanceas inuenerunt:ut scribit Pli.uel cuspidis ætholæ.i.teli meleagri ætholi.q.d. ne Meleager quidẽ qui aprum illum fabulis portẽ tosum iteremit:hanc loricam penetrare posset:quod placet.

Texuit:loricæ fiebant ex corio:adeo aũt durã loricã cæsarianã scribit poeta:ut ex ũgulis aprorꝫ nõ ex pelle sit confecta.hoc magis placet: q̃ q̃ non nulli suspicãtur de apro calido

Dum uacat hæc:cæsar poterit lorica uocari,
Pectore cum sacro sederit:ægis erit.

Ad loricam Domitiani. 2

Inuia sarmaticis domini lorica sagittis
Et martis getico tergore fida magis.
Quam uel ad etholæ securam cuspidis ictus:
Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Fœlix sorte tua:sacrum cui tangere pectus
Fas erit:& nostri mente calere dei.
Icomes:& magnos illæsa merere triumphos:
Palmatæq; ducem sed cito redde togæ.

Ad Pontilianum. 3

Cur non mitto meos tibi pontiliane libellos?
Nec mihi tu mittas pontiliane tuos.

De Opiano. 4

Esset castrice cum mali coloris:
Versus scribere cœpit opianus.

Ad Cæsarem Do. 5

Si desiderium cæsar populiq; patrũq;
Respicis & latiæ gaudia uera togæ.
Redde deum uotis poscentibus:inuidet hosti
Roma suo:ueniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius uidet ille tuoq;
Terretur uultu barbarus:& fruitur.

nio. Securã:nihil timẽtẽ. Sacꝫ pect9:Cæs.Do.i.comes o lorica. Illæsa:nõ penetrata. Merere:assequer. Palmatæ togæ.i.uesti triũphali: quod Serui9 est suspicat9.hæc ortũ habuit a pictis uestibus:quæ apud Homerꝫ sũt. Palmata dicebatur:quoniã pars palmæ.i.uictoriæ ĩ ea intexebatur:ut ab Helena pictis uestibus apud Homerꝫ acu certamina inseruntur:eadem dicebatur triumphalis.Ex Pli.est historia.

Vr non.Idem dixit in Theodorꝫ supra. Cur.i.quæ causa est:quare non mitto tibi meos libellos causa est ne mittas tuos:qui inepti sunt.

Sset.Poetæ erãt maciléti.luue.Vt dignus uenias hederis & imagine macra.Oppia. cũ morbo & natura ipa eẽt pallid9:putauit se posse uideri poetã:si scriberet uersus cũ palloré poeticũ iã héret.supra:Illot9 morieris Oppiãe.In hũc iocat Mart.ondẽs illi pallore natiuũ ineé:& eũdé scribeẽ malũ carmẽ:ad quod se cõtulit hac una de cã qa.s.pallet.

Desideriũ.Reuocat Cæsarẽ ex sarmatis po.ro.ita iã poscẽte. Redde deũ.i.redde te q̃ de9es. Si respicis desideriũ.i.si uis satisfacere desiderio ro.po. Hosti:sarmati:apud

quos es. Multa laurea ueñiat.i.mult⁹ triũph⁹.Alludit ad laureã: quã ſolã de ſarmatĩ tulit Ioui capitolĩo neglecto triũphio. Terret: dũ uĩcit cultu tuo & fruit: & ĩde oblectat

CQuid.Audito rumore uenturũ Cæſaré canit epigrãma. Ecquid.i.an conuerſus ad nos. Ab oris hyperboreis:a ſeptẽtrione. Cert⁹ auctor abeſt.i.non apparet uſq; qui id nũciauerit. Chartæ uictrices.i.litteræ lauro circundatæ: nã litteræ au & ore Pli.de triũpho lauro circũdebãt. Publica gaudia.i.quæ ſunt plubica gaudia. Cuſpidæ laurigera: geſtante laurũ. Io. uox é ꝓſequentĩ triũphũ. Sonas ĩuict⁹.i.diceris ĩuictus. Vt maior fiducia ſit.i.ut cũ maiore fiducia poſſimus uti lætitia uẽi tu nũci⁹ triũphi ſarmatici.

Yberna.Iteꝝ populi gaudia & curã teſtat abſente Cæſare: & mox uenturo ait in ſpectaculis animis hominum meditantibus de Cæſare oculos nulla frui uoluptate: neq; ĩſpiceꝛ qs uictor ſit. Peuce: cũ hiſter in pontum euoluat ſex mixtis fluminibus iuxta ꝓmũ hoſtium eſt ĩſula peuce in quã olĩ Syrnius rex aufugit: auctore Strabone inſequente Alexãdro. Arctos: hyberna.i.ſeptẽtrio. Peuce: ĩſula ad hiſtꝝ.

Et hiſter calens: ponit omnia hæc loca ꝓ accolis. Rhenus ĩprobus: quia ter defecit domitis accolis. Fracto cornu ter: ter intelligo: quoniam Domitianus puer domuit Batauos ĩcolentes inſulam rheni: & bis dacos & cattos eiuſdem germaniæ populos. Perfidæ: ſæpiũs rebellantis. Abeſſe non potes noſtris uotis: ob noſtra uota nõ potes abeſſe ab urbe: quia te animo ꝓſequimur: & amplectimur tanquã præſentem. Parens orbis: quia Domitianus fuit appellatus pater patriæ. Paſſerin⁹ & Tigris: nomina ſunt athlætarum. Turba magni circi: ideſt ſpectatores magni circi. In eundẽ ſenſum infra erit epigramma.

Vnc. Iterum lætatur uenturo Cæſare: aitq; ſua carmina non eſſe intempeſtiua triũmpho: cum triũphi ſoleãt hẽc ludos & iocoſ. Victor: expugnati ſarmati. Orbe odryſio: a partibus ſeptentrionalibus menſe decembri nunciatum eſt redire Cæſarem: iccirco december faciebat uota certa & rata. O decẽber fœlix: quia attuliſti nuntiũ de Cæſare. Poteras non cedere iano: ideſt poteras eſſe prior dignitate ſi Cæſar rediret mẽſe tuo ſicut Iani menſe. Gaudia: de aduentu Cæſaris. Feſtiua conuiuia: ſupra expoſitũ eſt: Conſueuere iocos ueſtri quoq; ferre triumphi.

De fama reditus Do.

Ecquid hyperboreis ad nos conuerſus ab oris
Auſonias cæſar iam parat ire uias?
Certus abeſt auctor: ſed uox hoc nũciat omnis.
Credo tibi: uerum dicere fama ſoles.
Publica uictrices teſtantur gaudia chartæ
Martia laurigera cuſpidæ pila uirent.
Rurſus io magnos clamat tibi roma triũphos:
Inuictuſque tua cæſar in urbe ſonas.
Sed iam letitiæ quo ſit fiducia maior:
Sarmaticæ laurus nuntius ipſe ueni.

Ad Cæſarem Do.

Hyberna quãuis arctos & rudis peuce
Et ungularum pulſibus calens iſter
Fractuſque cornu iam ter improbo rhenus:
Teneat domantem regna perfidæ gentis.
Te ſumme mundi rector: te parens orbis.
Abeſſe noſtris non tamen potes uotis:
Illic & oculis: & animis ſumus cæſar:
Adeoque mentes omnium tenes unus.
Vt ipſa magni turba neſciat circi
Vtrum ne currat paſſerinus an tigris.

De reditu Do.

Nunc hilares ſi quando mihi: nunc ludite muſæ
Victor ab othryſio redditur orbe deus.
Certa facis populi tu primus uota december.
Iam licet ingenti dicere uoce uenit.
Foelix ſorte tua: poteras non cedere iano.
Gaudia ſi nobis: quæ dabat ille: dares.

Festa coronatus ludet conuitia miles:
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire iocos: leuioraque carmina cæsar
Sit tibi:si lusus ipse triumphus amat.

De Casselio.

Cum sexaginta numeret cassélius annos
Ingeniosus homo est:quando disertus erit?

In Olum.

Pædicatur oros:fellat linus:ole quid ad te:
De cute quid faciat ille uel ille sua.
Centenis futuit matho milibus:ole quid ad te:
Non tu propterea:sed matho pauper erit.
In lucem cœnat sertorius:ole quid ad te:
Cum liceat tota stertere nocte tibi.
Septingenta tito debet lupus:ole quid ad te
Assem ne dederis:credideris ue lupo.
Illud dissimulas ad te quod pertinet ole:
Quodque magis curæ conuenit esse tuæ:
Pro togula debes:hoc ad te pertinet ole.
Quadrantem nemo iam tibi credet:& hoc.
Vxor mœcha tibi est:hoc ad te pertinet:ole.
Poscit iam dotem filia grandis:& hoc.
Dicere quindecies poteram:quid pertinet ad te
Sed quid agas:ad me pertinet ole:nihil.

Ad Pudentem.

Cogis me calamo manuque nostra
Emendare meos pudens libellos.
O q̄ me nimium probas amasque
Qui uis archetypas habere nugas.

Ad Faustinum.

Sic me fronte legat dominus faustine serena:
Excipiatque meos qua solet aure iocos:
Vt mea nec iuste quos odit pagina læsit:
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest:cupiant cū quidā nostra uideri
Si qua lycambeo sanguine tela madent.
Vipereumque uomant nostro sub nomie uirus.

Festiua conuitia:idest festi
stiue iocabit in imperatorem.
Lusus:iocos festiuos.

Vm.Cassellius ingenio-
sus uolebat uideri.Lx.an
num iam natum.at si est inquit
ingeniosus nunc:quando erit
disert⁹:quādo tandem discet.
Quando disertus erit.i.quan
do discet:nam uolebat uideri
doctus:quūm diceret se inge-
niosum.

Ogis.Vasa archetypa erāt
preciosissima:ea erant ma
nu uetustorum artificum con
fecta.Ref archetypa dicit quæ
manu auctoris est facta:nō du
cta exemplo sed stans aliis ī ex
emplum.Aulus pudens petiit
a Martiale ut manu sua emen
data carmīa daret.locatūr poe
ta. Nugas:uersus uiles. Ar-
chetypas:emendatas a me.

Ic me legat. Dolet quen
dam maledicū scripsisse
carmen sub suo nomīe plenū
mordacitatis:a qua ipse semp
horruit:& in decimo idem cō-
queritur: Vernaculorū dicta
sordidum dētem. Iurat suum
non esse carmen quod sub ei⁹
nomine circunfertur. Sic: iu
rantis. Domin⁹:Domitian⁹.
Ea aure:benignitate auris.
Iuste quos odit:idest merito
odio habeo. De nullo rubo
re:reprehensione alicui⁹:quia
qui reprehenditur rubet:ut Iu
uenalis:Rubet auditor.
Sanguīe lycambeo:idest acer
bitate iambica: nam Archilo
chus in Licambem generum
suū scripsit carmen:quo illum
compulit ad laqueum.

Negant ferre radios Phœbi.i.non poteſt aperte uti ſuo carmine.inde poſt dicentur clã cularii. Ludimus:iocamur. Innocuis:non detrahentibus famæ alicuius. Genius: de⁹ rerum gerendarum:ut Pompeius.& famæ deus:ut ſupra. Victurus genium debet habe re liber. Gregem caſtalium:muſas. Inſtar:quæ mihi loco numinis eſt. Candiduſ:ſim plex ſine liuore.

Vm.lycoris migrauerat tybur:iocans poeta dixit eam illuc migraſſe ut fieret cãdi da:quia audiuerat ebur cælo tyburtino ex uetuſtate reparari:nunc & reuerſa eſt & nigra:ut ſupra: Tybur in her⸗culeum migrauit nigra lyco⸗ris. Antiqui dentiſ:ideſt uetu ſti eboris:quod fit ex dẽte ele⸗phãtis.ex eiuſdem beluæ aliis oſſib⁹ fit: ſed minore æſtima tione.Auctor Pli.

Ccidit. Suſpẽdit animũ lectoris uſq; ad exitũ epi grãmatis:aĩt enim puellam ſu am amiſiſſe luſus:& delitias:& quoniam amica Catulli paſſe rem delitias ſuas amiſerat: & Violantilla columbam:quam ſtella defleuit: putauit audi tor tale aliquid amiſiſſe amicã Martia.at aliud eſt quod ul⸗timiſ uerſibus declarat. Orba neq̃itiis ſui paſſeris:ideſt pri uata paſſere. Hiantis: Violan tilla amica ſtellæ. Cantata: ce lebrata eo carmine quod ĩſcri ptum eſt. Aſteris:& item eo carmine quod inſcriptum eſt colũba. Lux mea:amica mea non capitur nugis.i.non dele ctatur leuioribus rebus. Nu gæ ſũt res nullius precii.& Ci cero ad Atticum homines nul li⁹ p̃cii dixit nugas: ut Metro dorus & reliquæ nugæ. Iſtis moribus:ideſt iſtis delitiis:& in mores humanos educatis beſtiis. Mouent:ad dolorem

Qui phœbi radios ferre diemque negant.
Ludimus innocuis uerbis:hoc iuro potentis
Per genium famæ caſtallidumque gregem.
Perque tuas aures magni mihi numinis inſtar
Lector inhumana liber ab inuidia.

De lycoride. 13

Dum tyburtinis albeſcere collibus audit
Antiqui dentis fuſca lycoris ebur.
Venit in herculeos colles:quid tyburis alti
Auro ualet:paruo tempore nigra redit.

De ſua puella. 14

Accidit infandum noſtræ ſcelus aulæ puellæ.
Amiſit luſus delitiaſque ſuas.
Non quales teneri plorauit amica catulli
Leſbia nequitiis paſſeris orba ſui.
Vel ſtellæ cantata meo quam fleuit hiantis
Cuius in elyſio nigra columba uolat.
Lux mea non capitur nugis nec amoribus iſtis
Nec dominæ pectus talia damna mouent.
Biſdenos puerum numerantem perdidit annos:
Mentula cui nondum ſexquipedalis erat.

Ad Arginum puerum. 15

Quis puer hic nitidis abſiſtit hiantidos undis:
Et fugit ad dominam naida nunquid hylas?

Seſquipedalis:ſeſq; indeclinabile ſignificat unum & dimidium:additur cuius noĩ:adeo ut Tacit⁹ ſeſquiplagam ꝓ una plaga cum dimidia dixerit.Ci.in oratore ſuo:Pes qui ad hibetur ad numeros partitur in tria:ut neceſſe ſit partem pedis aut æqualem eſſe alteri parti:aut altero tanto:aut ſeſquimaiorem. Seſquipedalis dicitur unius pedis cũ dimi⸗dio.Amita Martialis delitiaſ ſua'ſeſquipedaleſ coniiciebat futuraſ:cũ puer ad legitimã peruenisſet ætatem:ꝓpterea doluit ſibi ereptum eſſe ante tempus:quod nonnulli garri unt ſeſquipedalem formam hoc loco.i.perfectã:nec cõuenit:nec uerum eſt.

Vis puer.Domi Stellæ fons erat:& elegantiores miniſtri proximo nemore coleba tur Hercules in primis:nunc laudatur Arginus.de eadem re infra eſt epigramma: Fons dominæ regina loci quo gaudet hiãtis. Quis puer:ideſt qui aſſiſtit aquis Violã tillæ:cuius ædes celebrãtur carmine Papinii. Nayda:a qua Hylas raptus exiuit ex aqs.

O bene quod ſilua colitur tirynthius iſta:
Et quod amatrices tam prope ſeruat aquas:
Securus licet hos fontes argine miniſtres
Nil faciunt nymphæ:ne uelit ipſe caue.

Tirynthius:Hercules. O q̄ bene factum eſt:quia non permittet raptum Argini. Licet miniſtres:ideſt potes miniſtrare nobis.Securus:quia Hercules te defendet.

Ad Rēgulum. 16

Aera domi nō ſunt ſupereſt hoc regule tantum
Vt tua uendamus munera:nunquid emis?

Era domi.In Regulum q̄ uiliſſima munera donauerat:quē hoc diſticho redarguit:cum oſtēdit adeo uilia eē munera ut nullum ſit preciū.
Aera domi nō ſunt: ideſt nō habeo pecunias. Nunquid emis:an emeres tu:q̄ſi diceret non:quia adeo ſūt uilia:ut nemo faciat precium.

Ad bibliothecam Iulii Mar. 17

Ruris bibliotheca delicati
Vicinam uidet unde lector urbem
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſciuæ fuerit locus thaliæ:
Hos nido licet inſeras uel imo
Septem quos tibi miſimus libellos
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis precium facit litura.
At tu munere delicata paruo
Q uæ cantaberis orbe nota toto
Pignus pectoris hoc mei tuere
Tulli bibliotheca martialis.

Vris Bibliotheca. Reponit libros in bibliotheca ut alii ſentiunt ſua:quod placet:ad Ianiculum ut alii intelligunt. Amici:alloquit' bibliothecam. Videt:uidet uicinā urbem:quod ſupra dixit:Vnde totā licet æſtimare Romā.
Vno nido:dicebantur nidili brorum:ubi reponebātur: aut terni:aut quaterni.Supra: De p̄mo dabit altero ue nido. Laſciuæ thaliæ:laſciuo carmini.
Notatus: ideſt auctograph⁹: nā libri exſcripti manu auctoris dicuntur auctographi. Litura: caſtigatio:nam libri caſtigati manu auctoris erāt in maiori precio. Paruo munere dedicata:ideſt conſecrata paucis libris.

In Gallam. 18

Cnm tibi ſit facies de qua nec fœmina poſſit
Dicere:cum corpus nulla litura notet.
Cur te tam rarus cupiat:repetatq; fututor
Miraris? uitium eſt non leue galla tibi.
Acceſſi quotiens ad opus:miſtiſq; mouemur
Inguibus:cunnus non tacet:ipſa taces.
Dii facerent ut tu loquereris:& ipſe taceret
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem:namq; hoc nec inutile dicit
Symmachus:& riſum res mouet iſta ſimul.
Q uis ridere poteſt fatui popyſmata cunni:
Cum ſonat hic:cui nō mentula menſq; cadit.
Dic aliquid ſaltem:clamoſq; obſtrepe cunno.
Et ſi adeo muta es:diſce uel inde loqui.

Ragmentum. Tabulam uetuſtate conſumptam carmine celebrat contra imperitūm uulgus:a quo conténebatur.puto hanc tabulam uel additā fuiſſe libro Mart.uel foriḃ dom⁹:ait autē hāc eē ptem argonauis & eſſe ſāctioré quacunq; naui integra.

De fragmento Argos. 19

Fragmento quod uile putas & inutile lignum

Prima carina.i.argo: aut certe quod placet æmulatione Catulli hoc edit carmen: q̄ metaphorice phaſellum ſuū decantat. Maris ignoti: mortalibus. Argonauis ex orno arbore fuit confecta: ut ſcripſit Alexāder Cornelius: ea ſimilis arbori ferenti uiſcū: nec aqua nec igni poteſt corrumpi. Cyneæ: duo ſcopuli ſunt contra boſporū thraciū. Idem dicti ſunt ſymplegades: quia uidēt̄ concurrere ſimul & inuicem diſcedere ꝓ aſpectu nauigātiū: per eas tranſiuerunt argonautæ: quod Apollonius Flaccus: Orpheus: & quicūq; argonautica ſcripſerūt tradunt: fauore tamen & ope Palladis & Iunonis. Lucanus: Vt pagaſea ratis peteret cum haſpidos undas: Cyneas tellus emiſit in æquora. Ruīæ cyaneæ.i.ſimplegades. Triſtior ira.i. tēpeſtas. Ceſſerit.i.uideat̄ cōſumpta uetuſtate. Salua rate.i. integra rate.

Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec cyaneæ quōd am potuere ruinæ
Frangere: nec ſcythici triſtior unda freti.
Sæcula uicerunt ſed quāuis ceſſerit annis:
Sanctior eſt ſalua parua tabella rate.

In Santram. 20

Nil eſt miſerius nec guloſius ſantra
Rectam uocatus cum recurrit ad cœnam
Quam tot diebus noctibuſq; captauit.
Ter poſcit apri glandulas: quater lumbum.
Et utranq; coxam leporis: & duos armos.
Nec erubeſcit peierare de turdo.
Et oſtreorum rapere liuidos cirros:
Dulci placenta ſordidam linit mappam.
Illic & uuæ collocantur ollares.
Et punicorum ꝑauca grana malorum:
Et excauatæ ꝑellis indecens uuluæ
Et lipa ficus: debiliſq; boletus.
Sed mappa cum iam mille rumpitur furtis.
Roſos tepenti ſpondilos ſinu condit:
Indeuorato capite turturum truncum.

Il eſt. In Santrā qui aliēas captabat cœnas: & reliqas oīes: colligebat: quod erat guloſi: ſimul eas uēdicabat: qđ erat auari & miſeri. Vocat⁹: inuitatus. Cœnam rectā: ad differentiam ſportularū: nā & ſi ī ſportulis dabatur cœna: tamē non erat recta cœna Recta enī erat quæ dabat̄ domi a diuite. Tranquillus: Sportulas ad rectas cœnas redegit. Glādulas apri: cū. lx. ſapores ex apro conficerentur: glandula ſiue glandia erant inter cæteroſ ꝑte gutturis tanti ſaporis ut lege ſumptuaria fuerint ꝓhibita. Lumbus porci qui erat in medio: ſi ī tres partes diuidebatur. Peierare: falſo iurare ſe nō habuiſſe turdū: ut ei det̄. Cirros: carnes cirrinæ dicūt̄: q̄s pariūt ranæ īformes & exiguæ: eiuſdem ſimilitudīs carnes oſtreorū ſūt: & cirri dicūt̄. Cirri præterea dicūt̄ nodi: īfra dicet̄ Ioꝝ cirratū. & Perſi. Iuuenes cīcīnatos appellat cirratā turbā. Liuidos cirros. Pli. uidet̄ accipe ꝓ minutioribus pedib⁹ piſciū: nā cū đ polipis ſcriberet: duo inqt longiſſimi pedes ſunt: q ſe uelut āchoris ſtabiliūt: cæteri cirri quibus uenant̄. Liuidos: a colore. Buccis: fruſtis. ſupra dixit buccellas. Linit: maculat. Vuæ ollares: ut ap đ. L. Columellā: & Varroné dicebāt̄ quæ ollis ꝓuabāt̄. Mala pūica: eadē granata dicunt̄ ſortita noīa qa ap đ pœnos maxīe florēt: & īde ea accepit Italia. Vuluæ excauatæ: exeſæ & exeſis carnib⁹. Ita: ut ſola pellis remāeret. đ uulua hæc Apiti⁹: Vuluæ ſic fiūt: Pip tritū & ciminū capita porrorū. Bolet⁹ debilis: nā cito finit̄: uel fragilis. Spōdilos: ſpondilū eſt gen⁹ ferulæ ex ſyria. Spondiliti ē oſſa quædā pectoris. Sūt qui humeroꝝ intelligant. Pli. ſcribit primū ſpondilū dorcadis reddere facilē aditū potentioꝝ ſi geſtatus fuerit. Tepēti ſinu: calido ob cibos. Et turturē trūcū. i. carentē capite. Truncā cadauera: dicunt̄ ſiñ capite. Analecta: dicūt̄ reliqæ. eodē uerbo utit̄ ī diſtichis đ ſcopis: Ocia ſed ſcopis nūc analecta dabūt. ꝑe aūt reliqæ: quæ ſūt ſub mēſa: & colligūt̄: nā analigō ē colligor. potes accipe analecta fuiſſe inſtra ad colligēdas reliqas ex pauimentis: quib⁹. ſ. ꝓ ſcopis utebāt̄: nā ut ſcribit Pli. Purgamēta cœnæ euerri ſolēt ī pauimēto ueluti relicta.

Longa dextra.i.demissa manu q̃uicq̃uid noñ comederũt cañes. Præda esculenta.i. ñec furta rerũ esculẽtarũ. Ad pedes:ex mensa ꝓuoꝝ:qui ad pedes discũbũt. supra hoc apertũ ẽ eo districho:Oĩa cum retro pueris obsonia tradas: Cur non'mensa tibi ponitur a pedibꝰ. Vino mixto:nam serui uinum bibebant mixtum aqua.

Aec est.Natalem Lucani poetæ & certum fuisse:& eo mortuo celebratum:uel Papinii carmen testaẽ:qui phallerio uersu natalitia illius sacra decãtat. Lucani ꝓpriũ diẽ frequentet: idẽ ait duobꝰ epigrãmatis: Martia.Polla Lucani uxore diem celebrante.

Colligere longa turpe nec pudet dextra
Analecta:& quicquid canes reliquerunt
Nec esculenta sufficit gulæ præda:
Mixto lagænam replet ad pedes uino.
Hæc per ducentas cum domum tulit scalas:
Seq; obserata clusit anxius cælla
Gulosus ille:postero die uendit.

De natali Lucani. 21

Hæc est illa dies quæ magni conscia partus:
Lucanum populis:& tibi polla dedit.
Heu nero crudelis nullaq; inuisior umbra:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De Eodem. 22

Vatis apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit:aonidum turba fauete sacris.
Hæc meruit cum te terris lucane dedisset
Mixtus castaliæ bætis ut esset aquæ.

De Eodem. 23

Phœbe ueni:sed quantus eras:cũ bella canenti
Ipse dares latiæ plectra secũda lyræ.
Quid tanta pro luce precer:tu polla maritum
Sæpe colas:& se sentiat ipse coli.

In Maledicum. 24

Cum iuuenale meo quæ me committere tentas.
Quid non audebis perfida lingua loqui?

Conscia magni partus.i.partus Lucani: Polla dedit Lucanũ populis: quasi diceret populi debent naturæ: quæ ꝓduxit in beneficiũ & gratiam populoꝝ.& idem Papi. de Bæti. Lucanũ potes ĩputare terris.

Polla:uxor Lucani laudata multo carmine Papinii.Lucanus conscius cõiuratõnis i Neroné:cuius princeps fuit Piso multas insignesq; familias paterno gñe complexꝰ ut scribit Tacitꝰ:Socii præterea Rubriꝰ Flauius:Sulpitius Asper:Plautus Lateranꝰ interfectus ẽ dep̃ hensо crĩe. Coniurauit aũt in Neroné qm̃ prĩceps ĩuidẽs prohibebat poetæ carmĩa ostẽtari populo. Inuisior:sensus ẽ nullꝰ ẽ ĩterfectꝰ a te o Nero cuiꝰ nece dignꝰ sis maiori odio & magis ĩuisus q̃ nece Lucani. Idem sensus ferme ẽ in Antoniũ:Et leuius tabula q̃ Cicerõe nocẽs.

Hoc nõ licuisset tibi:hoc saltem debuisti uereri:si nunq̃ aliud scelus potuisti horrere: uel debuit tibi adẽpta eẽ facultas istiꝰ facinoris ꝓpetrãdi.

Atis.Idẽ ẽ argumẽtũ. Lux mẽorabilis.i.dies natalis mẽorãdꝰ. Sacris:nataliciis. Bætis:fl.hispaniæ:Lucanꝰ cordubẽsis hispaniæ bæticæ. Bætis:meruit:assecutꝰ est ut nũerareť intꝛ fõtes castalios:qm̃ tulit poetã. Dedisset te terris:i.ꝓduxisset. O phœbe:nã numĩa qbꝰ sacrificamꝰ inuocamꝰ. Secũda plectra.i.secũdã laudẽ canimꝰ:ꝑma fuit Virg. Papi.añponit Lucanũ ét Virg.lp̃a te latius æneis uenerabiť canentẽ. Sentiat se coli:maius non potuit p̃cari coniugi amanti maritũ:q̃ ut eius officiũ ab illo sentiretur.

Vm Iuuenale.In maledicũ.Duo Iuuenales hisdem tẽporibus floruerunt: alter cõsul cuiũs meminit Tacitus:alter poeta cuiꝰ satyra extat.Sũt qui suspicenť hoc dici de consule:sunt qũi de poeta.ego de poeta:nam Iuue.ut ex antiquoꝝ monumentis in eius cõmentariis recitauimus Satyra paucoꝝ uersuum nõ absurde cõposita i Paridẽ pãtomimum:poetãq; eius semestribus militiolis tumẽtem:genus scripturæ ĩdustrio se excoluit:& tamẽ bñ diu ne modico quidem auditorio quicquid cõmittere ausus est. Recitauit tantum.Quĩt.aliiq; Martialis & quum Martialis superius epigramma edi-

disset: q̄uo est coñq̄ūestus q̄ueñdam scribere uersus maledicos sub suo ñomine: suspicatus est Iuuenalis id de se scribi a Martiale quodam præsertim delatore ita affirmante: in quem nunc scribit: & malæ linguæ ĩprecatur. Cõmittere me. i. ducere me. in inimicitias dicunt cõmitti quando cogimur inter nos dimicare: & contẽdere: & cõmittunt feræ qñ cogũtur simul pugnare. Pilades: filius Strophili phocensis Orestem Agamemnonis filium unice dilexit: adeo ut ne insanum quidem desereret: Affuit insano iuuenis phocꝰ Oresti. Et Pilades fuit pantomimus tẽporibus Augusti pirithous Ixionis filius rex Lapithaꝝ: & Theseꝰ amicitiã ĩ marathone ĩiuerunt: cum Thesei fama adductus pirithous emisisset tauꝝ ut illius uires expiret. Inde iuncta ex ea amicitia Deidamia in uxorẽ ducta piritho⁹ Theseum ad nuptias duxit. hæc Plutarchus: aliter Herodotus. Siculos frẽs: non palicos ĩtelligit: de quibus multa Macrobius: nõ Damonem & phitiam: q nõ fuerunt frẽs: sed Amphinomũ & Anapiã frẽs Cataneos qui piissimi fuerũt ĩ parentes: adeo ut Neptuni ira ĩminente excidio eos humeris extulerũt. Silius: Et catane generasse pios celeberrima frẽs: auctor ẽ Strabo: & Plutarchus ĩ oꝛone ad Apolimum. Pausanias eoꝝ meminit: nomẽ non expressit. Atridas: Agaméno né & Menelaũ. Maius nomen q̄ fuerit Amphinomi: & Anapiæ. Quod facis. i. imprecor q; semper hæreas inguinibus: quod supra etiã dixit: Hæreat ĩguinibus potius tam noxia lingua.

Te fingente nefas: piladen odisset orestes
Thesea pirithoi destituisset amor.
Tu siculos fratres: & maius nomen atridas:
Et lædæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis & talibus imprecor ausis
Vt facias illud: quod puto lingua facis.

In Malum poetam. 29

Dulcia cum tantum scribas epigrãmata semper
Et cerussata candidiora cute.
Nullaq; mica salis: nec amari fellis in illis
Gutta sit: o demens uis tamen illa legi.
Nec cibus ipse iuuat morsu fraudatus aceti
Nec grata est facies cui gelasinus abest.
Infanti melimela dato: fatuasq; mariscas.
Nam mihi: quæ nouit pungere: chia sapit.

Scazonta mittit ad Apollinarem. 26

Apollinarem conueni meum scazon
Et si uacabit: ne molestus accedas
Hoc qualecunq; cuius aliqua pars ipse est
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures:
Si te receptum fronte uideris tota.

Vlcia. In eũ qui cãdore carmis nulla aũt dicacitate aut urbanitate iserta uolebat placere eãdẽ cibo ꝝ & epigrãmatõ cõditionẽ eẽ scribit poeta: ut placeꝛ nequeãt: nisi addita mica salis aut aceti. Sẽsus ẽ Quint. Acoris cibꝰ palatũ delectat & eiꝰ gñis scripta. Cãdidiora: sensus cãdidioris. Cute cerussata. i. pelle expolita cerussa. Mica: granũ. Salis. i. urbanitatis. Nec amari fellis. i. mordacitatis. Fraudatꝰ: carẽs. Morsu aceti. i. aliqua ꝑte aceti. Gelasinus: ruga cõtracta ex risu dicit. ꝑ ruga accipit qualis in media frõte eminet. Cui abest Gelasinus. i. quæ nõ corrugat aliqua ex ꝑte. Melimella: poma mustea dicebãtur a celeritate maturitatis: eadẽ melimella dicunt a sapore mellis. Mariscæ: ficus mariscas noĩat Cato: & repetit Pli. Cato ficꝰ mariscas ĩ loco cretoso aut apto serit: erãt aũt dulcis saporis potius q̄ grati. Melimella: dulcia epigrámata dáda sunt ĩfantibꝰ. Fatuas: carẽtes sapore sãlis. Chia ficus: erat quã ex disciplina Cloacii noĩat Macrobius: ea habet saporem acerbiusculũ: ꝓpterea delectat. Ficus chia. i. epigrãma mordens.

Pollinarem. Scazon carmen iambicũ claudicãs: de quo supra ẽ dictũ: uel alloquit ut se conferat ad Apollinarẽ si uult esse tutus aduersus malignos. O scazon: o meũ carmen iambicũ. Vacabit: erit uacuus negociis. Cuiꝰ carminis ipe aliqua parte & emẽdatione sua & hæc eius gratia scribo ubi noĩat. Imbuãt: dent primam ꝺignam: & honorẽ.

Fauore noto:q̄uo ſolet. Flagret:inceſus ſit.

Noto rogabis ut fauore ſuſtentet.
Q uanto mearum ſcis amore nugarum
Flagret:nec ipſe plus amare te poſſum.
Cōtra malignos eſſe ſi cupis tutus
Apollinarem conueni meum ſcazon.

De Apro a ſe occiſo. 27

Tuſcæ glandis aper populator:& ilice multa
Iam piger:ætole fama ſecunda feræ
Q uem meus intrauit ſplendēti cuſpide dexter.
Præda iaces noſtris inuidioſa focis.
Pingueſcant madidi læto nidore penates.
Flagret & exciſo feſta culina iugo.
Sed coquus ingentē piperis conſummet aceruū:
Addet & arcano mixta falerna garo.
Ad dominum redeas:noſter te non capit ignis
Conturbator aper:uilius eſurio.

Ad Fuſcum. 28

Sic tyburtinæ creſcat tibi ſilua dianæ:
Et properet cæſum ſæpe redire nemus.
Nec carteſiacis pallas tua fuſce trapetis
Cedat:& immodici dent bona muſta lacus.
Sic fora mirentur:ſic te pallatia laudent:
Excolat & geminas plurima palma fores.
Ocia dum medius præſtat tibi parua december
Excipe: ſed certa quos legis aure iocos.
Scire libet uerum:res eſt hæc ardua.ſed tu
Q uod tibi uis dici:dicere fuſce potes.

Fauore noto:quo ſolet. Flagret:inceſus ſit.

Vſcæ.Dexter amicus Mart.ei miſerat aprū integrū.Mart.diu apro inſpecto & cogitato ſumptu futuræ culinæ eū remiſit:uult enī cibos qui minori precio condiātur. Populator glandis tuſcæ.i.qui populabaris glandes tuſciæ:nam apri ueſcunt glande. Secunda fama:ideſt qui potes eſſe in admiratiōe. Apro ætolo:calidonio. Dexter: amicus meus. Inuidioſa:ſupra conditionem meam. Feſta culina.i.agēs diem feſtum.

Iugo:ideſt ſilua exciſa. Sed coquus:nunc pœnitet Martialem:cum reminiſcitur exigere multum ſumptum. Piperis: piper adhibebat apro condiendo falerno mixto garo:arcanū œnogarum dicitur. nam œnogarum erat garum mixto uino. Apitius ſpondilos ex ſimplici œnogaro factos: & alibi addes œnogarum in tubera & piper. Arcano autem garo ideſt exiguo:quia falerni potō ſupabat garum. οἶνος uinū & γάρον garū ſignificat: ūde œnogarū. Ad dominū:Dexter.

Noſter ignis.i.nr̄a culina nō eſt capax tui. Cōturbator:cōturbatores apud Martialem dicunt qui pecuniā in uarios ſūptus exigunt: & qui diuerſa requrūt:ut alibi: Cōturbatorq; macelli.Conturbatorem igitur appellat aprum: hoc eſt piper & œnogarum & magnum ſumptum exigentem. Exurio uiliꝰ: uolo uiliores cibos.

Ic tyburtinæ. Fuſcū rogat ut ſua carmina accipiat menſe ſaturnalitio & dicat quid ſentiat. Certa aure: cenſoria aure. Dum medius decēber.i.ſaturnalia. Nemus cæſum ſæpe redire:ideſt germinare. Tua pallas:tua oliua. Senſus eſt & ager tuus plus olei ferat:q̄ ſolet bæticus:nam hiſpania bætica oleo abundat. Italia obtinet palmā. Vena frana:liciana cōtendunt. Poſt Italiam hiſtria & bætica. Trapetum dicitur mola torcularis. τραπεύω ſignificat uoluo. Lacus imundici.i.pleni.i.ſolia per que labuntur muſta. Fora:quia Fuſcus erat cauſidicꝰ. Plurima palma.i.undecūq; afferat palma & uictoria ſcire libet uerū. Sed tu quod:ſenſus ē cupio ſcire uerum quid ſentias de meo carmine:quod ſi hoc tibi uidetur difficile quia ueris ne me offendas:potes dicere mihi quod tibi uis dici:hoc eſt tu potes me laudare: quēadmodum tu uis laudari:cum alicui oſtendis carmina.

Estille. Missurus carmiña Voconio Victori poetæ: alloquit Testillũ illius pũerũ in quo laudando Voconius erat occupat⁹: rogat ut pauliſp̃ a poetæ latere diſcedat: dũm ſua illi carmina legit caſtigãda. Dulce torm̃tũ: dulcis cura. Victoris: eſt cognomẽ poetæ: ſed menda librariorũ ſcriptum erat. Victuri: Verſus autẽ hoc eodem epigrammate indicat mendam: Carmina Victori dum lego pauca meo. Notior: nobilior carmine poetæ. Sic: precantis eſt & optantis. Poſitis capillis: tõſis. Tuo uictori: poetæ tuo.

Marſi. qui poeta captus Melenis amore compoſitos de ea uerſus oſtendebat Virg. Melenis fuſca epithetõ conueniẽs: nam μελαινα ſignificat fuſcã: ideſt quẽadmodũ marſus potuit oſtẽdere maroni cantanti Alexi ſuoſ: ita meoſ debeo poſſe oſtendere Voconio: q̃uis tui amore ardeam.

Ad Teſtilum puerum.

Teſtile uictoris tormentum dulce uoconi
Quo nemo eſt toto notior orbe puer.
Sic etiam politis formoſus amere capillis:
Et placeat uati nulla puella tuo.
Pauliſper domini doctos ſepone libellos:
Carmina uictori dum lego pauca tuo.
Et mecœnati maro cum cantaret alexim:
Nota tamen marci fuſca melenis erat.

As Cattis. Argumentũ ẽ epigrãmatis in Geliam: q̃uæ inuſitato genere cõcubitus uenerei uidebat oblectari: cum romanum hominẽ nullũ admitteret: ut illud. Qua ratione facis. non mõ interroget quare id faciat: ſed quo pacto id faciat. Iudæi: recutiti dicũtur: quoniã iudæis pueris cutis inguinis recidebat. poſtea cũ cutis ſuccreſceret dicebant recutiti. q. noua cute tecti. Horatius appellauit iudæos appellas: hoc ẽ cute & pelle carẽtes. hoc indicio Domitianus cum exigeret tributum e iudæis ſenem inſpici iuſſit. Alani iter ſarmatas ſunt: nam ut ſcribit Pli. p̃mum omnium fũt ſcytæ degeneres a ſeruis orti: Trogo diti: Alani: Toxalani. aduerſus Alanos popoſcit opem. Volgeſus rex parthorum a Veſpaſiano: optauitq; Domitianũ mitti: ſed non impetrauit. Torus: concubitus. Equo ſarmatico: nam alani hñt equos ſarmaticos: cum ſint int̃ ſarmatas. Sũnt autẽ laboris potentiſſimi: adeo ut centena milia & l. continuo curſu conficiant aliquando: ut Pli. ſcribit.

In Celiam.

Das cattis: das germanis: das celia dacis:
Nec cilicum ſpernis cappadocũq; toros.
Et tibi de pharia menphiticus urbe fututor
Nauigat: a rubris & niger indus aquis.
Nec recutitorum fugis inguina iudæorum:
Nec te ſarmatico tranſit alanus equo.
Qua ratione facis: cum ſis romana puella:
Quod romana tibi mentula nulla placet?

Ad Regulum.

Raucæ cortis aues: & oua matrum
Et flauas medio uapore chias.
Et fœtum querulæ rudem capellæ
Nec iam frigoribus pares oliuas.
Et canum gelidis olus pruinis
De noſtro tibi rure miſſa credis.
O q̃ regule diligenter erras.

Aucæ cortis. Ad Regulum cui miſerat munera empta in foro: cum eadem Regulus ex agro ſuo uberius haberet. Cors pars domus ubi altilia ſeruabantur. Aues raucæ cortis. i aues raucas cortiles. Oua matrum: galinaꝝ. Chias ficus: melius tñ ſeruabant ficus Liuiæ Pompeiæ: q̃ chiæ. Flauas medio uapore: temperato uapore aridas. Fœtum hædum. Rudem: nouum iuuenem & ignorantem coitum. Nõ pares frigoribus. i. oliuas frigore rugoſas. Non pares. i. uictas. Olus canum: herbam canam. Diligenter: ideſt o q̃ diſſimulanter erras: quia fingis te non intelligere hoc.

Nisi me.i.nisi uictum meum. In tota suburra:ubi res uẽduntur. Quicquid umber .i.tuus uillicus umbri ruris.

Attice.Pomponius Atticus primus cognomẽ cũ doctrina reportauit ab athenis: ut ait Cicero:qđ in eius familiã est ꝓpagatum:nam ex eo dicti sunt Attici ad Atticum nunc scribit Martialis tẽporis sui dantem operã philosophiæ.hoc tamen dãnat i eo ꝙ publica uitet gymnasia:& potius cum uult sudare currat: q̃ aliud exercitatiõis genꝰ uelit peragere.hic sensus non placet:quẽ nonnulli hactenus secuti sunt.ego quid sentiã dicã i calce huius epigrãmatis. Atticæ facundæ.i.doctæ gentis: nã ille primꝰ cognomẽ ex athenis rettulerat. Conticuisse:carere eloquentia. Ingentẽ domum.i.atticorum. Turba cecropiæ Mineruæ.i.turba studiosorum:omnis sapiens.i.oĩs doctꝰ amat te. Magister:gymnasii. Colit:alios iuuenes.

Fracta aure.i.clamoribꝰ. Unctor.i.aliptes. Sordidus:auarus. Rapit opes:spoliat iuuenes opibus. Follis:genꝰ pilæ. Sueto.de Augusto: Ad pilã:& folliculum est reuersus. Paganica:pila. Ictus stipitis:exercebant tyrones in cãpo martio i cursantes ad palũ: qđ Sallustiꝰ scribit in historiis & qui tradiderunt præcepta de re militari eodẽ exercitatõis gñe:qui erãt itraturi thermas.Iuue.Aut qs non uidit uulnera pali.Quem cauat assiduis fudibꝰ scutoꝙ lacessit. Ictus hebes:quia non resistit nec sentit stipes. Lento ceromate:ceroma erat genꝰ unguenti ex ceno& oleo quo utebantur palestritæ. Vari.q habent leuiter obtorta crura: & uara sunt brachia palæstritarum:cum aduersarium amplectantur ut hic. Arpastum: genus pilæ. Puluerulẽta:quia per terram iactabatur. Calet amore sidonio:idest i porticu europæ.hæc duo loca patebant ad cursum:ut supra. Aera gymnasii:Quod dictũ est ex communi sensu.ego autem ita sentio laudari. Atticum ꝙ deuitet exercitationes pertinentes potius ad luxum:q̃ ad rectam ualitudinem.& relicto gymnasio cursu exerceatur & dicat eos qui exercentur in gymnasio esse pigros:ueram autem exercitationẽ esse cursum. Cum liceat currere:quẽadmodum Atticus:& ita legas. Ludere:pomnes uarias artes:quibus area seruit:hoc est quæ in gymnasio exercent. Est pigritia: pigritiæ & desidiæ.i. Cum liceat currere: idest cum cursu possis exercere:quod Atticus faciet.

Nil nostri nisi me ferunt agelli.
Quicquid uillicus umber:aut colonus
Aut tusci tibi:tusculi ue mittunt:
Aut rus marmore tertio notatum:
Id tota mihi nascitur suburra.

32

Ad Atticum.

Attice facundæ renouas qui nomina gentis:
Nec sinis ingentem conticuisse domum:
Te pia cecropiæ comitatur turba mineruæ:
Te secreta quies te sophos omnis amat.
At iuuenes alios fracta colit aure magister.
Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
Non pila:non follis:non te paganica thermis
Preparat:aut nudi stipitis ictus hebes.
Vara nec iniecto ceromate brachia tendis.
Non harpasta uagus puluerulenta rapis.
Sed curris niueas tantum prope uirginis undas
Aut ubi sidonio taurus amore calet.
Per uarias artes:omnis quibus area seruit
Ludere cum liceat:currere pigritia est.

33

In Cinnam.

Sordidior cœno cum sit toga:calceus autem
Candidior prima sit tibi cinna niue.
Deiecto quid inepte pedes perfundis amictu?
Collige cinna togam:calceus ecce perit.

Vo poſſit. Carinus quem ipudicum fuiſſe ſupra oſtendit: balnea extruxit: quæ cũ eſſent in omnium admiratione: ait poeta non mirum eſſe ab homine peſſimo rem unâ eſſe benefactam: quando Nero omnium peſſimus thermas pulcherrimas ædificauit: ſimul reſpondet calũniatorib⁹: q uiſus ſit anteponere neronianas thermas ædificiis Domitiani. Duorum inquit impudicorum ædificia confero: Nero thermas ædificauit: gymnaſiúq: quæ ut frequentarent ſenatores & equites oleo donauit ad id neceſſario.

Tranquillus. Ore rancido: inuido. Perſius: Rancidulum qd dam balba de nare locutus.

Domini: Domitiani. Balneis cinædi: Carini ipuri præfers thermas neronianas. Verba calũniatoris arguentis poetam.

Tot muneribus. i. tot ædificiis. Domini: Domitiãi. Præfero balneis cinædi: ſcilicet Carini: hoc eſt duos impuros cõparo: uerba ſunt poetæ reſpõdentis calumniatori.

Ad Seuerum. 34

Quo poſſit fieri modo ſeuere
Vt uir peſſimus omnium charinus
Vnam rem bene fecerit requiris:
Dicam ſed cito: quid nerone peius?
Quid thermis melius neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis
Qui ſic rancidulo loquatur ore:
Vt quid tu domini deique noſtri
Præfers muneribus neroniana?
Thermas præfero balneis cinædi.

Nguina. Lecania cum in balnea uéiret iubebat ſibi aſtare ſeruum. obligatis pudendis ſubligaculo. Subligaculo autem utebãtur: cum alii tũ hiſtriones indumento a genibus ad umblicum nõ mõ ut partes illas uelarent: ſed ut ét inguina comprimerét a libidine: nam frequenti coitu rauceſcebant. hoc demõſtrat ifra Mar.

Lecania autem hunc ſerũum uolebat uti ſubligaculino balneis: cũ alii nudi eſſent hac de cauſa ut ſuſpicatur Martia. ut poſtea ſecreti⁹ lauaretur ab eodem ſeruo recẽti ad opus. i. fu tueretur a ſeruo qui in aliis latus non fatigaſſet. Sed meus ſenſus é quare mecum lauaris: & cum ſeruo meo: qui ſumus

Io. Matronam. 35

Inguina ſuccinctus nigra tibi ſeruus aluta
Stat quotiens calidis tota foueris aquis.
Sed meus: ut de me taceam: lecania ſeruus
Iudæum nulla ſub cute pondus habet.
Sed nudi tecum iuueneſque: ſeneſque lauamur.
An ſola eſt ſerui mentula uera tui?
Ecquid fœmineos ſequeris matrona receſſus:
Secretuſque tua cunne lauaris aqua?

Ad Stellam. 36

Cũ pluuias madidũque iouem perferre negaret
Et rudis hibernis uilla nataret aquis
Plurima quæ poſſet ſubitos effundere nimbos:
Muneribus uenit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat boreæ ſtridore december
Stella tegis uillam: non tegis agricolam.

ſine ſubligaculis: Immo ſeruus ne præputium quidem tegit: hoñ legas bis: ſed altero loco. Iudæum pondus. i. inguina iudæa. i. circũciſa & aperta: ut iudeus eſt. Fœmineos receſſus. i. occultam lauationem. Tua aqua. i. tuo riuo. i. tuo ſpmate. Virg. in obſceno carmine: Quam non petieris ore fouebis aquam. i. ſperma.

Vm pluuias. Stella miſerat tegulas Martialis: ut tegeret uillam in hyeme: Martialis poſcit quẽadmodum tegit uillam: ita tegat agricolam: ideſt Martialem. i. mittit togam. Tegulæ balneis accõmodatæ mammatæ dicebantur: reliquæ tectis domorum.

Nimbos: pluuias. Iouem madidum. i. cælum madidum. Non tegis agricolam. i. non das mihi togam ut tegar.

Ofti. Quæſtor Domitiani in exercitu nouitate quadam ſigni indicabat Percuſſori: cum uellet aliquem interfici emungebat naſum. ſignum autē ab aliis dari ſolet ut theta inſcriberetur: ꝓpterea theta dicitur ſignum mortis. Perſius: Et potis eſt uitiū mortis præfigere theta. hunc quæſtorē uolentem emungere naſum collegæ ꝓhibuerunt. Iocatur poeta: q̄ qui paulo ante imperabat necem aliis: nunc non potuerit emungere nares. Mortifer: ſignum necis é theta. Opere preciū: iuuat. Iuguli: necis. Stiria: ut palæmon interpretatur eſt gutta pendens quæ nondum cecidit. Iñuiſo naſo: q̄ia cū tāgebat naſum erat īdicium necis.

Non licuit: quia tanq̄ imperaturus necem aliis ꝓhibitus é emungere nares.

Antus. Poliphemus & ſylla erāt ſerui ſeueri ūt nō modo aliis poſſent incutere terrorem: ſed ipi inter ſe timerēt. Tantus: tam magn⁹. Talis. i. tam deformis. Cyclops. i. Poliphem⁹. Sylla: ſerua ſeueri. Fera monſtra: ideſt ambos Vterq̄ timor. i. alter alterū timebit.

Iſcurſus. In Celium q̄ dū recuſaret laborē ſalutandi cœpit fingere podagrā: & ita finxit ut paulo poſtea cœperit laborare. Ridet poeta tātam fuiſſe artem Celii: ut non mō fictam podagram: ſed uerā ex preſſerit. Fingere podagram: ſe laborare podagra. Diſcurſus: eodem uerbo utitur Iuue. Gaudia diſcurſus. Vagū māe: ideſt matutini temporis labores: quo tempore omnes uagabantur ad ſalutandos diuites.

Aue: ſalutatōem. Deſiit fingere: quia uerā habebat podagram. Plantas ſanas: ideſt pedes non laborantes. Gradu laborioſo: quia ita incedit ut uideatur dolere.

Ad Caſtricum de theta.

Noſti mortiferum quæſtoris caſtrice ſignum:
Eſt opere precium diſcere theta nouum.
Exprimeret quotiens rorantem frigore naſum
Lætalem iuguli iuſſerat eſſe notam.
Turpis ab inuiſo pendebat ſtiria naſo
Cum flaret madida fauce december atrox.
Collegæ tenuere manus: quid plura requiris?
Emungi miſero caſtrice non licuit.

De Poliphemo.

Tantus es & talis noſtri polipheme ſeueri
Vt te mirari poſſit & ipſe cyclops.
Sed nec ſylla minus: quod ſi fera monſtra duorū
Iunxeris: alterius fiet uterque timor.

De Celio.

Diſcurſus uarios: uagumque mane
Et faſtus: & aue potētiorum.
Cum perferre patique iam negaret:
Cœpit fingere celius podagram.
Q uam dum uult nimis approbare ueram
Et ſanas linit obligatque plātas:
Inceditque gradu laborioſo.
Q uantum cura poteſt: & ars doloris
Deſiit fingere celius podagram.

Epi. patris Hetruſci.

Hic iacet ille ſenex auguſta notus in aula:
Pectore non humili paſſus utrunque deum.
Natorum pietas ſanctis quem coniugis umbris

Ic iacet. Hetruſcus qui ab exilio lachrymis filii fuerit reſtitutus: ut ſupra dictū é: nunc moritur: poeta epitaphium componit: quo laudat pietatem filii ſuperſtitis: ita amiſſum patris lugentis ut non nonagenariū ſenem: ſed p̄rem iuuenem ante tēp⁹ ereptum lugere uideret. Ille ſenex: Hetruſcus in aula auguſta Domitiani. Paſſus utrūq̄ deum. i. Claudium & Neronem: nam Hetruſcuſ pater ſeruus fuit Claudii: a quo eadem conditione tradit⁹ eſt Neroni: ut Pap. ī ſiluis aperte docet. Pap. Terribilé affatu paſſus ui ſuſq̄ tyrannū Inanéq̄ ſuis. præterea: Nondū ſtelliger⁹ ſenior dimiſſus in axem Claudi⁹ in longo tranſmittit hére nepoti. Nō humili pctore: magno aīo. Coniugis: uxoris.

Ambo: casus græc⁹ é ꝓ ambos. ut illud Virg. Si duo præterea. Fraudata iuuẽta: mor
tua ante tempus. Ter senas olympiades. i. nonagesimum annum.

Osmicos. Cosmici dicũtur ornati. Sempronius Tucca cũ esset orñat⁹ uolebat ui-
deri formosus: dictitans se eẽ cosmicum. poeta ait non mõ res bonas: sed ét malas
posse ornari: hoc est ipsum quoq; esse malum: q̃uis cosmicus esset.

Rimum. Cinna nec dabat Martiali quod poscebat dari: nec negabat oĩo: sed diu ha-
bebat ipsum suspensum:
& sollicitum. Primũ é ut præ
stes. i. prima gratia est tui bene
ficii ut præstes. Sed tu nec
præstas: iõ non diligo te: Nec
cito Cinna negas: ꝓpterea odi
te.

Vnerib⁹. Castricus & eru
ditissimus poeta & diues
fuit: Mart. cum alii amicis mu
nera mitterẽt: ipe mũerũ loco
mittere solebat carmina: neu-
trũ poterat efficere in Castri-
cũ q nec agebat mũeribus: nec
carminibus. paulo tñ ante de-
derat epigrãma ad poetã: nunc
affert cãm quare miserit: ait. n.
& hoc accidisse ut Alcinoo po
morum copia reliquos morta
les supanti aliqs aliqñ miserit
poma. Munerib⁹: sensus é ho
rum uersuũ Castricũ non pos
se superari muneribus aut car
minibus. Sic etiã eadé temeri
tate. In utroq; sum⁹ tenues: la
boram⁹ in opia munerũ & car-
minũ. Vĩciq; parati: facile ce-
dimus. Inde: cũ nõ possumus
mittere bona carmina. Alcy-
nous: Nausitoi filius celeber-
rimus carmĩe Homeri in odys
sea: corcyrã in qua erãt populi
phæces ĩsigni iusticia rexit: tã-
ta pomariorũm copia & fertili
tate: ut auctore Homero præmaturis fructibus noui statĩ succederẽt. Papinia. Quid
bifera alcynoi laudem pomaria. Ouidius: Phæcum fœlicibus obsita plantis. Iura petũt.
Huius filia Nausicaa nudũ & naufragum ex littore Vlyssem domũ produxit. Dede
rim: ausus sim dare.

Miscuit: elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior uiridi fraudata iuuenta.
Hic prope terssenas uidit olympiadas:
Sed festinatis raptum te credidit annis
Aspexit lachrymas quisquis hetrusce tuas.

Ad Sempronium. 40

Colmicos esse tibi semproni tucca uideris:
Cosmica semproni tam mala q̃ bona sunt.

In Cinnam. 41

Primum est ut præstes: si quid te cinna rogabo
Illud deinde sequens ut cito cinna neges.
Diligo præstantem non odi cinna negantem.
Sed tu nec præstas: nec cito cinna negas.

Ad Castricum. 42

Muneribus cupiat si quis contendere tecum:
Audeat hic etiam castrice carminibus
Nos tenues in utroque sumus: uincique parati.
Inde sopor nobis: & placet alta quies.
Tã mala cur igitur dederim tibi carmia quæris:
Alcinoo nullum poma dedisse putas.

Ad Ouidium. 43

Maximus ille tuus ouidi cæsonius hic est:
Cuius adhuc uultum uiuida cæra tenet.
Hunc nero damnauit: sed tu damnare neronem
Ausus es: & profugi: non tua fata sequi.

Aximus ille. Maximus Cæsonius singulari amicitia cum Anneo Seneca iunctus:
missus é a Nerone in exiliũ. Ouidi⁹ eum secut⁹ est non ueritus principis indigna-
tionẽ: & cõtẽpta gratia qua apud illum ualebat. idem amicũ amissum tabella expressum
hébat apud se: cui⁹ picturæ hoc addit carmẽ a Martiale. Viuida: ueris liniamẽtis exp̃s
sis Hunc: Cæsonium. Dãnare Neronem: ausus é seq dãnatũ: & negligẽ Neronẽ apud
quẽ gra ualebas: nã dãnare é cõdẽnare. Dãnare itẽ é aliqd tãq̃ detestandũ õmittere. ut su-
pra de Othone: Dãnauit multo saturatũ sanguine martẽ: & ita hic accipit. Non tua fa
ta. i. nõ tuã sortem fœlicem apud Neronẽ. i. maluisti sequi malã sortẽ amici: q̃ tuã fœlicẽ.

Magnus comes: q magnus eras apd Neronẽ. Freta ſcyllæ. i. æquora ſicula. Scylla ſcopulus maris ſiculi naufragiis & piculis iſignis. Maximꝰ cæſoniꝰ: pcõſulatũ aphricæ geſſit tẽporibus Neronis. Præſens & uentura turba. i. præſentes & poſteri. Noĩa uictura .i. fata imortalia præſtabunt meũ carmẽ. Legi poſt mortẽ. Quod ille Senecæ: ná maximus Cæſonius nõ dubitauit Senecã dãnatũ a Nerone ꝓfiteri ſibi eſſe amicũ. Temporibus ét Claudii dãnatus eſt Sene. ſed mox ab exilio reſtitutus: ut ſcribit Tac.

Aequora per ſcyllæ magnus comes exulis iſti
Q ui modo nolueras conſulis ire comes.
Si uictura meis mandantur nomina chartis:
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hæc præſens uenturaque turba: fuiſſe
Illi te: ſenecæ quod fuit ille ſuo.

Ad eundem. 44

Facundi ſenecæ potens amcus
Caro proximus aut prior ſereno:
Hic eſt maximus ille: quem frequenti
Fœlix littera pagina ſalutat.
Hunc tu puer ſiculas ſecutus undas
O nullis ouidi tacende linguis
Spreuiſti domini furentis iras.
Miretur pyladem ſuum uetuſtas
Hæſit qui comes exuli parentis:
Q uis diſcrimina comparet duorum
Hæſiſti comes exuli neronis.

Ad Priſcum. 45

Cõmendare tuum dũ uis mihi carmine munus:
Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter me teque diebus:
Et tua de noſtro priſce thalia tacet.
Diuitibus poteris muſas elegoſque ſonantes
Mittere: pauperibus munera plena dato.

Ad Licinium. 46

Doctorum licini celeberrime ſumme uirorum:
Cuius priſca graues lingua reduxit auos
Redderis heu quanto fatorum munere nobis

Acundi. Serenus Carus Statiꝰ Anneꝰ: ut Taciteꝰ: Senecæ amiciſſimi fuerũt: eo dẽ argumẽto ẽ epigrãma: quo ſupius præponit amicitiã Ouidii maxĩo amori Piladis ĩ Oreſtem. hoc carmen addit picturæ Cæſonii. Salutat frequenti pagina. i. ad quem totiés ſcripſit Seneca. Amicus potens: quia plurimum ualebat apud Neronem. Proximus caro: amore ĩ Senecam. Aut prior ſereno. i. qui pari amore cũ caro diligebat: aut uehementiore q̃ ſerenus ſenecam. Domini: Neronis. Vetuſtas: antiqtas. Exuli parẽtis: Pilades ſecutus eſt Oreſtẽ: qui mr̃e ĩterfecta in exiliũ abiit furis agitatus. Exuli: Oreſti. Parentis: Clitemneſtræ mr̃is cæſæ a ſe. Duorum: Piladis & Ouidii. Exulẽ Neronis: Pilades nihĩl timebat: At Ouidius Neroné debebat uereri plus igit̃ eſt.

Ommendare. Priſcũ accuſat qui pollicitꝰ ſe miſſurum munus Martiali id differebat: cupiens una mittere carmen. at poeta ĩquit ibi pauperi mittendum eſſe munꝰ expolitum: diuitibꝰ pulchros uerſus. Excrucias: habes me anxium expectãtem munus. Ore mæonio: Homeri ore. Placet: concinatur. De noſtro. i. de noſtro dãno. Pexa mũera: ideſt pulchra: an pexa dicit: ut referat hoc ad ueſtem pexã. i. referta & plena ſine ullis illecebris: ut tractum ſit a pexis ueſtibus hyemalibus grandioris pili. placet prior ſententia.

Octorum. Licinium Suram conualuiſſe lætatur: de quo in aduerſa ualitudine deſperatum erat. ſimul monet amicum: ut cum euaſerit periculum mortis: reliquã uitam agat uoluptate & relaxatione animi nullo die prætermiſſo. Lingua priſca: imitata priſcos. Auos graues: ideſt inſtituta & doctrinam antiquoꝝ. Quanto munere: ideſt grato munere mortalibus.

Guſtata lethes aqua: hoc eſt guſtato. Fl. infernali: nam animæ ad ſuperos redituræ i noua corpora: ut cecinit poeta potãt aquã lethei fluminis. Perdiderãt metũ. i. uota ſu ſcepta, p te nõ putabãt ſe deberi. & pſolui: quia nõ putabãt euaſurã. Triſtitia ſecura: de poſita cura te euaſurã flebat. Peractis lachrymis. i. iuſtas lachrymas oẽs emiſerunt tanquã ſi mortuus eſſet. Regnator taciti auerni. i. pluto. Non tullit inuidiã. i. nõ potuit p ferre loquelas hominũ lugentiũ te. Colos raptas. i. penſa. Ipe reſtituit colos raptas parcis: quas depoſuerant ſorores.

Mors falſa. i. falſo exiſtimata de te. Frueris poſteritate. i. ita uiuis nũc inter eos qui tibi ſũt poſteri: qa habebaris mortuꝰ.

Viue: da operam relaxationi animi. Velut rapto: nam qui uiuunt rapto maiori ſtũdio et diligentia res aptas amplectũtur: hoc eſt cõſume oés dies: ac ſi eos raperes. Gaudia fugitia. i. gaudia quæ cito labũtur. ut ſupra: Sæpe fluẽt imo ſic quo que lapſa ſinu. Vita reuerſa: iterũ data tibi. i. nullũm diem uoluptatis prætereas.

Vm méſas. Inſtituerant antiqui cœnam quã appellabant ambulatoriam miniſtris circũferẽtibꝰ uaſa. Si pauperes inuitabuntur: rarius ad eos accedunt: miniſtri ditioribus ſeruientes hanc igitur cœnam pauper Mart. damnat.

Pro menſis: loco menſarum.

Gabata: uaſa concaua dicta: quia ſunt cauata. Laces: patinæ minus excauatæ: Tranſcurrunt: miniſtri circũferenti bus. O lauti: o diuites. Habete uobis: has epulas. Offendimur cœna: qa nõ ueſcimur.

Ons dominæ. Violãtilla magnificas hẽbat ædes: quæ a Papinio in epithalamio Stellæ deſcribũtur: Lecta deæ ſedes ueris nec ſordet ab aſtris. in his fons erat Papi. Perſpicui uiuunt in marmore fontes: proximo nemore conſecrato Herculi: argumentum ſupra é expoſitũ. ait poeta apte hoc factũ ut Hercules ſit proximus: ne ſcilicet multi niuei miniſtri rapiantur a nymphis: ut Hylas raptus fuit. Domus conſpicuæ. i. domus Violãtillæ. Luceat: accipiat lucem. Choro ganymedo: miniſtris ſimilibus Ganymedi. Obſeruat: cuſtodit. Notos: quo nouit amores nympharum.

Arua. Seuero miſit & oua & poma: ſed ne uideretur guloſum amicum exiſtimare. ait ſe mittere poma ut ueſcatur oua: ut raucam uocem aperiat: & ut faucibus mederetur: & ũt uox fieret clarior: nam ulceratis faucibus oua medent: auctore Plinio.

Guſtata lethes pene remiſſus aqua.
Perdiderant iam uota metum: ſecuraq; flebat
Triſtitia: & lachrymis iamq; pactus eras.
Non tulit inuidiam taciti regnator auerni:
Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur quãtas hominũ mors falſa querelas
Mouerit: & frueris poſteritate tua.
Viue uelut rapto: fugitiuaq; gaudia carpe:
Perdiderit nullum uita reuerſa diem.

De Annio. 47

Cum menſas habeas fere ducentas:
Pro menſis habet annius miniſtros
Tranſcurrunt gabate uolantq; lances.
Has uobis epulas habete lauti:
Nos offendimur ambulante cœna.

Ad fontem hiantides. 48

Fons dominæ regina loci quo gaudet hianthis
Gloria conſpicuæ delitiũq; domus.
Cum tua tot niueis ornetur ripa miniſtris
Et ganymedeo luceat unda choro.
Quid facit alcides ſilua ſacratus in iſta:
Tam uicina tibi cur tenet antra deus?
Nunquid nympharum notos obſeruat amores.
Tam multi pariter ne rapiantur hyle?

Ad Seuerum. 49

Parua ſuburbani munuſcula mittimus horti
Faucibus oua tuis: poma ſeuere gulæ.

Ercari: Vrbicũ mohet ut ſi uelit audire ſuos uerſuſ: ñeq; eos emere: eat ad Pompeium Auctũ: qui omnes memoria tenebat. Mercari: emeſ noſtras nũgas. i. nr̃os libellos. Sedet: habet domiciliũ in p̀ma æde Martis: quod tẽplum reliqua ſuperat magnificẽtia. Martis ultoris: templũ ædificauit Augu. Cæſar: quod uouerat in bello philippẽſi aduerſus B rutũ & Caſſiũ ultorẽ appellauit: qm̃ id bellum ſuſceperat ad ulciſcendã mortẽ Cæſaris patris. Iure madidus: ſordibus: ſunt qui legunt iure madens. i. iure peritus: ſed non placet. Limatus: habens limatã & attritã togã. In uario uſu togæ. i. dũ omnibus in reb⁹ utitur eadem toga. Non lector meus. i. nõ legit modo mea carmina. Sed liber eſt: hic ſic tenet memoria mea carmĩa ac ſi eſſet liber. Abſentes: nõ ĩſpectos. Vt nulla littera: ideſt ne minima quidẽ ſyllaba pereat.

Deniq; ſi uellet poterat uideri ſcripſiſſe: ideſt poſſet uideri auctor carminum adeo bñ memoria tenet meos uerſus. Sollicites: ideſt ꝓuoces ad recitanda carmina. Non ſatis añ uacabit: ideſt nõ uacuus erit oĩno negociis. Iuuc. Si uacat & placidi & cætera. Quĩti. Marſus & pedo legẽdi: ſi uacet: ideſt ſi otium ſit.

Ratũ: Celer magiſtratũ habuerat ĩ celtiberia. Idẽ poſt reditum ĩ urbem ex Pompeio auctο audiebat carmina Marti. monet poeta Auctum ſe magnopere uereri aures Celeris: quoniam non uideat auditor ſed iudex celtiberorũ: nã & Martialis erat celtiber. Si tamẽ iuuat. i. probatur a Cele re: nam ſi offenderet nollet recitari. Celtas hiberos. i. celtiberos: nã celtæ cum tenuiſſẽt ripas hiberi ſũt celtiberi nominati. Certior: ſanctior. Maior reuerentia: quia rexit celtiberos. Iudicis: alludit ad id qđ fuerat iudex ĩ hiſpania.

Mnia: Vmbrum cauſidicum deridet: qui quæcũ ꝑ munera clientibus in ſaturnalibus acceperat miſerat Martiali. Ea autẽ erant uiliſſima & nullius ferme precii. eiuſmodi munerum ũilitatem Iuuenalis ſatyrico carmine inſectatur. Vix octo ſui potuerũt ferre munera Mart. facilius inqt poeta un⁹ puer potuiſſet mihi ferre quinq; libras argẽti. Quinq; dies: qa ſaturnalia durabãt qnq; dieb⁹. Triplices pugillares: de qb⁹ dicemus ĩ diſtichis. Spongia acceſſit comes. i. uenit comes. Vimĩe picenarũ. i. cũ ciſtella oliuarũ.

Ad Vrbicum. 90

Mercari noſtras ſi te piget urbice nugas:
Et laſciua tamen carmina noſſe libet:
Pompeium quæras: & noſti forſitan auctum:
Vltoris prima matris in æde ſedet.
Iure madens uarioq; togæ limatus in uſu:
Non lector meus hic urbice: ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros cantatq; libellos:
Vt pereat chartis littera nulla meis.
Deniq; ſi uellet poterat ſcripſiſſe uideri.
Sed famæ mauult ille fauere meæ.
Hunc licet a decima: nec enim ſatis ante uacabit
Sollicites: capiet cœnula parua duos.
Ille leget: bibe tu: nolles licet: ille ſonabit:
Et cum iam ſatis eſt dixeris ille leget.

Ad Auctum. 91

Gratũ ẽ quod celeri noſtros legis aucte libellos:
Si tamen & celerem quod legis aucte iuuat.
Ille meas gentes & celtas rexit hiberos:
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Maior me tanti reuerẽtia turbat & aures:
Non auditoris: iudicis eſſe puto.

In Vmbrum. 92

Omnia miſiſti mihi ſaturnalibus umber:
Munera: contulerant quæ tibi quinq; dies.
Biſſenos triplices: & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceſſit ſpongia: mappa: calix.
Semodiuſq; fabæ cum uimine picenarum:

Et laletanæ nigra lagœna ſapæ.
Paruaq; cum canis uenerunt coctana prunis:
Et libycæ fici pendere teſta grauis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera: quæ grandes octo tulere ſyri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore.
Argenti potuit pondera quinq; puer.

In Naſidianum. 93

Semper mane mihi de me mera ſomnia narras:
Quæ moueant animũ: ſollicitentq; meum.
Iam prior ad fecem ſed & hæc uindemia uenit:
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas.
Conſumpſi ſalſaſq; mollas: & turis aceruos:
Decreuere greges: dũ cadit agna frequens:
Non porcus: non cortis aues: non oua ſuperſunt:
Aut uigila: aut dormi naſidiane tibi.

In Chreſtum. 94

Nulli munera Chreſte ſi remittis.
Nec nobis dederis remiſeriſq;
Credam te ſatis eſſe liberalem:
Sed ſi reddis apicio: lupoq;
Et gallo ticioq; celioq;
Lingas non mihi. nam proba & puſilla eſt:
Sed quæ de ſolymis uenit peruſtis:
Damnatam modo mentulam tributis.

Sapæ laletanæ: appellat uinũ laletanũ ſapã: quia erat fæcoſum: hẽbatq; plurimũ fæcis. ſupra: A caupone tibi fex laletana petat. de hoc uino utputo ĩtellexit cũ dixit: Plurimus hiſpanas mittet mihi nauta metretas. Inue. dixit de uino miſſo cauſidicis: uinũ tyberi deuectũ. Coctana: coctanũ ficus eſt ex ſyria. Pli. ita ſcribit: Syria ĩ ficorũ genere habet caricas & minores eiꝰ gn̄is quæ coctana uocant. Itẽ pruna in damaſco monte nata.

Canis prunis. i. rugoſis. & ſupra. Acuta ſenibꝰ teſta. Cũ damaſcenis: Ex ſyria mittebant ſerui: iccirco Iuuena. Quo pruna & coctana uento. i. uenit uenalis ſeruus. Ficꝰ lybica: ĩ hyemẽ ꝓducebat: artificio mortalium frigidiſſima ipo ct tactu. ſupra: Et ficus libycæ gelata teſta. Fuiſſe nũmorũ. xxx. i. fuiſſe precii. xxx. nũmorum.

Emper mane: Naſidienus captabat oli mũera a Martiale blãditiis: ſed cũ poeta iam aſpernaret: excogitauit nouũ aucupii genus. ſolebat enĩ dicere ſe uidiſſe ſõnia plena terroris Marti. ad quæ placanda poſtulabat modo tus: mõ agnã: mõ porcũ: poeta reſpõdet. Iã prior uindemia. i. priꝰ illud aucupiũ quo utebaris apud me. Venit ad fæcẽ. i. defecit. Sed & hæc: & ét hoc nouũ aucupiũ defecit. Saga: mulier maga.

Exorat: placat tuas noctes. i. tua ſomnia horrenda de me.

Cõſumpſi: dãdo tibi. Molas ſalſas: molã ſalſam. i. pecuniam ꝑ mola ſalſa ad ſacra. Decreuere: ſunt ĩminuti. Cadit: ĩterficitur ꝓpt ſomnia. Aues cortis. i. aues cortiles. Dormi tibi. i. ĩ tuã pernitiẽ & non ĩ meam.

Vlli munera: Chreſtus accepti s muneribus ab amicis nihil remittebat: ſed irrũatoribus fellando ſatiſfaciebat: ſi inquit poeta ita ſatiſfacis omnibus: ſatiſfacies etiã meis muneribus: quæ miſi tibi fellando. Non me: ſed ſeruum meũ qui iudæus eſt. Si nulli remittis: ſi nulli reddis. Nec mihi remiſeris: patiar mihi non remitti. Sed ſi remittis: ſi ſatiſfacis. Lnpo galloq;: ſunt irrumatores. Lingas. ſ. mentulã. Proba. ſ. mentula mea.

De ſolymis peruſtis. i. a iudæis. i. ſui mei qui uenit e iudæa. i. ex ægypto. ſupra: Sed meꝰ ut de me taceam lecania ſeruus Iudæum nulla ſub cute pondus habet. Dãnatam modo mentulam tributis: mentula dãnata tributis dicitur: quõiam cum Domitianus exigeret tributa iudæorum: multi ne ſoluere cogerent diſſimulabant originem negantis ſe eẽ iudæos: ſed ſi differebant inſpiciebant an eſſent circunciſi: & ita deprehendebant. Interfui inquit Tran. adoleſcentulus cum ſenex nonagenarius inſpiceretur a quæſtoribus & frequenti concilio an eſſet circunſectus: nam circũſecti dãnabant ad ſoluenda tributa. mẽtula igit damnata tributis dicit conciſa. i. iudæa: qm̃ eo iudicio dãnabant ad tributa.

Sera: Laudat Rabirium architectum: qui ædem flauiæ genti erexit: eã enĩ ædificari uoluit Domitiano. Tranquillo teste. uel Domitiani domum ſtruxit: de qua ĩfra: quod placet. Cepiſti: arte complexus es. Domũ parrhaſiam. i. domũ palatinã. hoc enĩ placet potiuſq; ædẽ flauiam. Domus palatina: dicit parrhaſia ab Euandro arcade. Silius: Aſpice montis apex uocitata palatia regi Parrhaſia. Virg. Parrhaſio dictũ panos de monte lycei. Non placet quod ſuſpicant nonnulli domum Domitiani dici parrhaſiam: quia ĩ germania: ſub Parrhaſide urſa multa geſſerit: unde Germanicus eſt dictus. Spolioꝝ illorũ meminit Plini⁹ in laudib⁹ Traiani. Parrhaſius item ꝓprio nomine fuit pictor. Piſa: ciuitas in peloponneſo nõ procul ab Elide: quæ habuit Iouis olympici imaginem fictã a phidia.

Ad Rabirium.

Aſtra polumq; tua cepiſti mente rabiri:
Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
Phidiaco ſi digna ioui dare templa parauit:
Has petat a noſtro piſa tonante manus.

Parauit: cogitauit dare. Manus has: Rabirii. A noſtro tonante: ideſt Domitiano. Phidias illuc ſimulacꝝ Iouis effinxit quod cũ eſt dicatũ tonitru lup pit ſignum dedit ſibi placere: ut ſcribit Pauſanias.

De Achila.

Caſtora de polluce gabinia fecit achilas:
Pyxãgathos fuerat: nũc erit hippodamus.

Aſtora: Gabinia mulier Achillam iuuenem pugilem donauit tantis opibus ut eſſet eques. Caſtor fuit hippodamus: ideſt equorũ domitor. Pollux: eius frater fuit pugil. uerſus Homeri hiſdem uerbis bis repetit: καζορα τιππολαμοι και πυξαγαθον πολυδευκεα: hoc eſt Caſtora domitorẽ equorũ: & Pollucem pugnis fortem: hoc uerſu iocatur poeta. Fecit caſtora: ideſt equitẽ: ideſt equeſtri cenſu donauit.

Ad Gallam.

Iam ſex aut ſeptem nupſiſti galla cinædis:
Dum coma te nimium pexaq; barba iuuat.
Deide experta latus madidoq; ſimillima loro:
Inguina: nec laſſa ſtare coacta manu.
Deſeris imbelles thalamos: mollemq; maritum:
Rurſus & inſimiles decidis uſq; toros.
Quere aliquẽ curios ſẽper fabioſq; loquẽtem:
Hirſutum: & dura ruſticitate trucem.
Inuenies ſed habet triſtis quoq; turba cinædos:
Difficile eſt uero nubere galla uiro.

De Polluce. i. pugile. Nunc erit hippodamus. i. erit eques: alludens ad Caſtorem hippodamum.

Am ſex: Nullum eſſe ait: qui nõ ſit mollis ſiue hiſpidus ſit: ſiue iunior: Galla cum elegantiores & formoſiores uellet decepta elegantia formæ officiũ mariti non reperiebat. at inquit poeta non mõ hoc in formoſis continget tibi o Galla: ſed ſi hiſpidum habueris: talem reperies: nam omnes ſunt cinædi. Iuue. Hiſpida membra quidẽ & duræ. & cætera. Dum coma. i. dum ſequeris formam. Imbellem: nequeuntem coire. Mollẽ maritum: ideſt effœminatum. Quære aliquem loquẽtẽ fabios: ideſt grauẽ. Triſtis turba. i. cenſoria & grauis turba. Vero uiro: quia omnes ſunt ſponſæ tam hiſpidi ꝙ pulchri & leues. Iuue. Quis enim non uicus abundat Triſtibus obſcenis.

De Ceciliano.

Non cœnat ſine apro noſter tite cecilianus
Bellum conuiuam cecilianus habet.

On cœnat: Cecilianus aſſiduis menſibus & cœnis uolebat ſibi apponi aprũ: quãuis alios non inuitaret. poeta ait ꝙuis Cecilianus aliũ non inuitet: tamẽ cũ habet aprũ habet conuiuã. q. d. aper blande ei conſumit cœnã: & tantũ amittit ꝙtum ſi haberet cõuiuam. Bellum: inſidioſum: quia aper conſumit. hoc placet potius: ut de apro homine intelligas ĩfra poeta meminit ut uelit decipi lectorem: ut cũ de Bruto priore uerſu deridẽs tenuem menſam Ceciliani: nam aper alienas cœnas ſectabatur: ut alibi oſtendit.

Arpeiæ: Cum Cæsarē hēat: dicit se Ioue non īdigere: neq; se debere petere aliquid ab eo: nā q̄ ei necessariū est: potest Cæsar suppeditare: debet tantū rogare Iouem ꝓ Cæsare: ut. s. diu terris imperet. Succensueris. ī. irascēris mihi. Aulæ tarpeiæ: capitolii. Quem credimus tonantē. i. esse uerꝫ deū. Saluo duce: dū seruas Domitianū in columē. Debeo rogare Cæsarē ꝓ me: qa ipse pōt mihi suppeditare quæ sūt necessaria. Te ꝓ Cæsare. i. debeo ei optare incolumitatem a te.

Bstulerat: Domitianum laudat q̄ instauratis ædificiis uicos urbis reddiderit laxiores & expeditos q paulo añ fuerūt occupati tabernis opificū: ut nūc tandē sit urbs: quæ paulo añ erat taberna. Institor: rectꝫ uiliū uēditor. Nullū limen. i. nullus īstitor seruabat limen suū: sed confundebant domus. Semita: callis. Nulla pila: ad pilas enī res uēdebant. Hor. Nulla taberna meos habeat: uel pila libellos. Lagœnis cathenatis: uasis clausis. Iuue. Postq̄ omnis ubiq̄ fixa cathēatræ siluit cōpago tabernæ. Medio luto: occupata uia. Nouacula cæca: gladius tōsorius non uisus. Stringit: nudat. q. d. tonsores non tondēt ī media turba. Menas duxit p̄m⁹ tonsorē e sicilia. Seruāt sua lumīa. i. stant intra suas casas. Fuit magna taberna: erat tota una officina.

Eclusis: Amillus de hoc. Iuue. Quot discipulos inclinet Amillus. Sine teste: ābiguum ē uerbū: & cū uideat dicere remotis arbitris id significat q̄ res ista magnis testib⁹ ageꝫ. Quod facit sine teste. i. pathicus & fellator. i. pædicabatur & fellabat: quod utrunq̄ sine testibus fit: alterum natibus: alterum ore.

Erpetui nunq̄: Lars ē Silii poetæ. Perpetui: Silii: semp uicturi. Volumina. i. secūdū bellū punicū. Latia toga. i. reb⁹ gestis romanoꝝ. Pierios recessus: putas ne solum Silium ī poetica uersatum.

Ad Iouem.

Tarpeiæ uenerande rector aulæ.
Quem saluo duce credimus tonantem.
Cum uotis sibi quisq̄ te fatiget
Et poscat dare quæ dei potestis:
Nil pro me mihi iuppiter petenti.
Ne succensueris uelut superbo.
Te pro cæsare debeo rogare.
Pro me debeo cæsarem rogare.

Ad Cæsarem Do.

Abstulerat totam cetarius institor urbem:
Inque suo nullum limine limen erat.
Iussisti tenues germanice crescere uicos:
Et modo quæ fuerat semita facta uia est.
Nulla cathenatis pila est præcincta lagœnis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densa nec cæca nouacula turba:
Occupat aut totas nigra popina uias.
Tonsor: copo: coquus: lanius sua limina seruant:
Nunc roma est: nuper magna taberna fuit.

In Amillum.

Reclusis foribus grandes præcidis amille:
Et te deprehendi: cum facis ista: cupis.
Ne quid liberti narrent: seruiq̄ paterni:
Et notet obliqua garrulitate cliens.
Non pædicari se qui testatur amille:
Illud sæpe facit: quod sine teste facit.

De Silio.

Perpetui nunquam moritura uolumina sili:
Q ui legis & latia carmina digna toga:
Pierios tantum uati placuisse recessus:
Credis: & aoniæ bacchica serta comæ.

Non ante attigit.i.non añ ꝓposuit sibi imitandũ Maronẽ:& contulit se ad carmen.
Impleuit magni q̃ Ciceronis opus:qa fuit causidicus & declamauit.hos duos ꝓposuit sibi imitandos Maroné carmine & Ciceroné ĩ causis: & utriusq; habuit prædia. Grauis hasta.c.uiroꝝ.c.uiri erant iudices apud quos quotidianæ lites & ciuiles agebant a causidicis.supra de filio Reguli:Iã clamor centũq; uiri. Hasta grauis:nã bona adiudicabãt his qbus debebantur:quéadmodũ & res quæ sub hasta uendunt adiudicant emptori. Hũc eloquẽtiã Silii. Plurimus cliẽs .i.plurimi clientes defensi oli ĩ foro. Postq̃:eo anno quo Nero ĩterfectus é. Silius consulatũ gerebat:collega Attico:ut scribit Tacit⁹. Emeritos:accepta rude ex cãis forensibus. Phœbo:carmini. Ingenté annum: quo est ĩterfect⁹ Nero: qa tãto tyranno liberatus é tot⁹ orbis. Sacer: consecrat⁹ in libertaté Asserto.i.uẽdicato ĩ libertaté ex tanto tyrãno. Celebrat helicona.i.carmen. Pro foro.i.ꝑ cãis:nã bellũ secundũ punicũ carmine scribebat. xvii. libris quos editis cõmentariis sum⁹ interpretati.

Vi:Hic Cinnamus mihi ille uidet in qué inuehit Iuue.Patricios oẽs opib⁹ cum prouocet unus. Is enim munere mulieris ex tõsore factus erat eques: núc missũ in siciliá ĩ exiliũ insectat poeta ridẽs iterũ fore tonsorẽ:cũ amissis opibus exilio nullũ aliud præsidium ad uitã tuendã habeat. Dominæ:amicæ. Aetnæia regna sicula. Cũ fugeres tristia iura .i.graue & triste iudiciũ in te.

Inutilis:nulla arte honestiore præditus. Quies ĩfœlix:appellat qeté infœlicẽ:quia ĩ exilio ĩfœlicit erat futur⁹ in ocio.

Sacra cothurnati non attigit ante maronis:
Impleuit magni quam ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centũ grauis hasta uirorũ:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bissenis ingentem fascibus annum:
Rexerat:asserto qui sacer orbe fuit.
Emeritos musis & phœbo tradidit annos:
Proque suo celebrat nunc helycona foro.

InCinnamum. 62

Q ui tonsor fueras tota notissimus urbe:
Et post hæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes ætnæaque regna petisti:
Cinname:cum fugeres tristia iura fori.
Q ua nunc arte graues tolerabis inutilis annos:
Q uid facit infœlix & fugitiua quies.
Non rhetor:nõ grãmaticus:ludi ue magister:
Non cynicus:non tu stoicus esse potes.
Vendere nec uocem scenis plausũque theatris:
Q uod superest:iterum cinname tonsor eris.

In Gargilianum. 63

Lis te bisdecimæ numerantem frigora brumæ:
Conterit una tribus gargiliane foris.
Ah miser & demens:uiginti litigat annis:
Q uisquam? cui uinci gargiliane licet?

De Labieno. 64

Hæredem fabius labienum ex asse reliquit:

Magister ludi:gladiator. Vẽdere uocem:idest non potes esse histrio in theatris siculis quia ignoras histrionicã. Qđ superest:quod solum habes.

Is te bis:Gargilianũ imprudentiæ accusat:qui.xx.annis litigauerat cum facile posset cedere a tantis curis:& leui⁹ esset simul uinci q̃.xx.annis litigare. Conterit:cõsumit te. Trib⁹ foris:nã tria fora litigãdi erant.ut supra dixit:Atq; erit in triplici par mihi nemo foro. Cui licet uinci.i.qui tantum imperium ĩ animum suum habet ut possit eo uti & cedere quum uoluerit non debet tã diu litigare:sed cedere.qui aliter agit stultus é.

Aeredem:Labienus captauerat ingentibus muneribus hæreditatem Fabii. Fabi⁹ autem absumptis bonis moriens eum reliquit hæredem:sed pauciora erant bona: q̃ fuerit precium munerum.hunc poeta deridet. Exasse:idest bonis uniuersi patrimonii.

Plus meruiſſe ait: plus merere eſt aliq̃em dignũ eſſe maiore p̃cio. plus item merere ẽ aliquem dignum eſſe maiore ſupplicio: ut dicat Labienus ait ſe plus meruiſſe: cum itelligat Labienus meruiſſe maiores opes: poeta itelligit Labienus merebat plus. i. dign⁹ erat maiore malo: quia p fraudem captabat hæreditatem.

Aedicabat: Mulieres uirili cõcubitu uiciſim abutebãt: has dãnat Iuue. carmie ſatyrico: Lenonũ ácillas poſita aufeia corona, puocat. & paulo p⁹: Ipa medullinæ fric̃tũ criſſãtis adorat. latino uerbo fricatrices poſſũt appellari tribades. τρι β ω ſignificat. frico græco uſus eſt Mart. præter hunc null⁹ auctor Porphi. excepto q̃ uerba illa Horatii: Et maſcula ſappho. Sappho iquit dicta eſt maſcula: uel q̃ dedit operã poeticæ: qđ eſt uiri & maris: uel q̃ tribas fuit. Tribadẽ autẽ fuiſſe carmẽ idicat qđ extat. Philenis meretrix fuit: quæ ut ex epitaphio græcis uerſibus conſcripto cognoſcit carmine Philocratis poetæ laceratˀ. negat. n. ex tumulo ſe unq̃ ea cõmiſiſſe quæ ſcripſerat Philocrates: rogat quæ ne poetæ fides adhibeatˀ: ſcripſit hæc uaria genera concubitus notata eo uerſiculo Ouidii: Nec quæ concubit⁹ nõ tacuere ſtros: idẽ diſcit i obſceno Virgilii carmie: ubi figuras Philenis tãgit. Inde ipudicam & famoſam tribadem appellat Mart. Sæuior: intẽperantior & magis inflãmata. Tẽtigie: pruritu libidioſo. Vorat: lingẽdo & tribãdo. Subligata ſubducta ueſte. Ludit arpaſto: arpaſtũ genus erat pilæ: q̃ ludus ad uiros attinebat. Et flaueſcit aphe: hoc ẽ ludit palæſtra. palæſtritæ. n. aſpgine harenæ flaueſcebãt luctaturi. Aphe græce latine ſignificat tactũ. aphe igitˀ. i. tactu harenæ. Oui. i hũc locũ cũ ſcribit luctã Acheloi aduerſus Herculẽ: Inq̃ uicẽ fuluæ tactu flaueſcit harenæ. Flaueſcit aphe. i. luctatˀ & palæſtras mulieris carpit. Iuue. Endromidas tyrias & fœmineũ ceroma Quis neſcit? Graues draucos: drauci ut ſupra ẽ expoſitũ erãt grãdiores adoleſcẽtes agẽtes i hiſpidos: ut pathici dñi q̃ patiebãtˀ. Iactare pueros alterno brachio: i more erat gymnaſii & exercitatõis ſupra uerſus hoc idicauit: Aut grãdis linus oĩbus lacertis: Septẽq̃ pueros leuat uel octo. Rotat: iactat. Facili lacerto. i. robuſtis brachiis. Qui legũt alteras nõ placent. Quid aũt ſint alteres dicetˀ i diſtichis. Lutuléta: uncta ceromate cõfecto ex luto. De palæſtra putri: Putrẽ palæſtrã pp unguẽta: qđ placet: uel pp malũ olei odorẽ. Magĩ uncti. i. aliptæ. In ſenſũ hoχ duoχ uerſuũ Iuue. ita ſcribit: Callidus & criſtæ digitus ipreſſit aliptes: Ac ſummũ dñæ fœmur exclamare coegit. Quã uomuit ſeptẽ deunces: uomitiõe utebãtˀ mulieres ut i maiorẽ eſuritionẽ excitarentˀ. Iuue. Tãdẽ illa ucit rubicũdula totum Oenophoχ ſitiẽs. & paulo poſt Bibit & uomit. Colyphia: pãcs erãt palæſtritaχ mẽbris cõfirmãdis: quẽadmodũ gladiatores: auctore Pli. carica utebantˀ. Colyphia. Iuue. Luctant paucæ: comedũt colyphia paucæ. κωλη græce latine membχ: νφι fortitudinẽ. Vorat: lingendo & tribando. Dii mentem: puerbium eſt in inſanos. Virile: ad uirum pertinere: hoc eſt quæ cum uirilia officia exerceas. cunnũ etiã lingis. q. id quoq̃ ſit uirile.

Plus meruiſſe tamen ſe labi enus ait.

In Philenem. 69

Pædicat pueros tribas philenis
Et tentigine ſæuior mariti
Vndenas uorat in die puellas.
Harpaſto quoque ſubligata ludit
Et flaueſcit aphe grauiſque draucos.
Alterno facili rotat lacerto:
Et putri lutulenta de palæſtra
Vncti uerbere uapulat magiſtri:
Nec cœnat prius aut recumbit ante
Q uam ſeptem uomuit meros deunces.
Ad quos fas ſibi tunc putat reuerti:
Cum coliphia ſedecim comedit.
Poſt hæc omnia cum libidinatur:
Non fellat: putat hoc parum uirile:
Sed plane medias uorat puellas.
Dii mentem tibi dent tuam phileni
Cunnum lingere quæ putas uirile.

Ommendare: Ad Inſtantiũ Ruffum ſcribit: cuius infra meminit Bætis oliuifera. hunc rogat ne ſocero ſuo qui eſt grauis ſupcilii laſciuos iocos legat. Cõmẽdare: laũdare. Seria: grauia. Admittit: ꝓbat & patit᷑. Curio & fabritio: etiã grauiſſimis cenſoribꝰ. Curiũ aſpernatũ aurũ legimus Fabritiũ cenſorem grauiſſimum. Iuue. Fabritius noret: Gelius Liuius & Pli. memineruñt.

Aec: Canius poeta gaditanus habuerat Theophilã puellam: cuiꝰ & pudicitiam & carmẽ laudat poeta. Theophila hoc ſignificat amicam diis.

Voce attica: ideſt uoce græca.

Hortus atticus. i. acadæmia fuit locus extra Athẽas: ĩ qua docuit philoſophiã Plato dicta ab Acadæmo heroe: ut Laertiꝰ Diogenes ex teſtimõio ãtiquorũ ſcribit. ſunt qui intelligant hortum atticũ. i. hortum Epicuri. nam Epicuriꝰ auctore Pli. primus Athenis hortos colere inſtituit. Papi. Mallet deſerto ſenior gargetius horto. Suã: diſcipulam. Per has aures: id eſt quodcũque opus Theophila tibi emendauerit. Viuet: ideſt erit perpetuũ. Tã non fœmineum ſapit: ideſt tã eſt erudita & graui & exquiſita doctrina. Parthẽis: an uiolãt illam neapolitanã dicit: quod nõ placet. propriũ nomen eſt mulieris doctæ: cuius nullũ extat monumentũ. Fingentẽ: anteponit᷑ Theophila Sappho quoniã non ſit inferior doctrina & ſupet pudicitia. Sappho filia fuit Euriguli & Laidis: capta amore eſt Phaonis: hac de cã ut putarunt: quõiam centum capita herba eſt habens duplicẽ radicẽ: alterã maſculã alterã fœminam ea dum auellitur ſi maſcula contigerit uiro: Is uel inuitus amatur a muliere. Euenit aũt Phaoni. Pli. auctor eſt: locus tamen eſt deprauatꝰ. Ita enim Phaonem & Leſbium ꝑ & Phaonem Leſbium. Caſtior: nam illa amauit Phaonem: & tribas fuit.

Pſaꝫ: Amica mulieri accipitur in bonam partem: amica uiro in malam. Phılenis tribas appellabat mulierem amicam: quod non poterat accipi niſi in malam partẽ: cum ipa eſſet tribas: & partibus uiri uteretur. Tribas tribadum: ideſt quæ tribas tribades. Recte uocas amicam: quoniam uiri officio uteris in eam.

Icoſa: Ficus ꝑ morbo accipit᷑ & ficus ꝑ fructũ. domi cuiuſdam uauu pauperis res mira acciderat: ut cũ omnes domeſtici haberent ficos morbum: ſolus ager careret ficis fructu. Diſpenſator: magiſter domus. Turpi ulcere. i. fico. locus ẽ ex ãbiguitate uerboꝫ.

Ad Ruffum.

66

Commẽdare meas inſtanti ruffe camænas:
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Q Hd ſi laſciuos admittit & ille libellos:
uoæc ego uel curio fabricioque legam.

De Theophila.

67

Hæc eſt illa tibi promiſſa theophila cani:
Cuius cecropia pectora uoce madent.
Hanc ſibi iure petat magni ſenis altus in hortis.
Nec minus eſſe ſuam ſtoica turba uelit.
Viuet opus quodcũque per iſtas miſeris aures:
Tam non fœminium: nec populare ſapit.
Non tua parthenis nimium ſe præferat illi:
Q uamuis piero ſit bene nota choro.
Carmina fingentẽ ſappho laudauit amatrix:
Caſtior hæc: & non doctior illa fuit.

In Philenem.

69

Ipſarum tribadum tribas phileni:
Recte quam futuis uocas amicam.

De Familia ficoſa.

70

Ficoſa eſt uxor: ficoſus & ipſe maritus:
Filia ficoſa eſt: & gener atque ſocer.
Nec diſpenſator: nec uillicus ulcere turpi:
Nec rigidus foſſor: ſed nec arator eget.
Cum ſint ficoſi pariter iuuenesque ſeneſque:
Res mira eſt: ficos non habet unus ager.

Ratus: Paulū rogat cauſidicū: ut magna uoce carmina q̄ſub eius nōe conferū
tur plena maledictis teſtet non eſſe Mart. hoc ſibi accidere ſupra conquerit: Sic me
fronte legat dominus Fauſtine ſerena. & infra: Vernaculorum dicta ſordidum dentem.
Atro ueneno: maledictis. Patronam uocem. i. tutricem. Gratus december: ideſt ſa-
turnalia ſint tibi fructuoſa. nam cauſidici a clientibus in ſaturnalibus donabātur. Tri-
plices pugillares uani: nullius precii. Grandis reus: eſt diues cliens. Scyphos auog. i. po
cula archetipa: q̄ſ in p̄cio ha
bebant. Paulus: latronū ludo
delectabat. Capit: oblectat.
Nouiū nomē propriū qui op
time ludebat. Mandris ſpſis:
.i. latronibus. Vitreo latrone:
nā uitrea erāt in pigro. Ouidi⁹:
Siue latrocinii ſub imagine cal
culus ibit: Fac peat uitreo mi-
les ab hoſte tuus. Sic fauor ar
bit coronæ unctæ. i. turba un-
cta in gymnaſio fauens. Det
tibi palmā. i. uictoriam & p̄miū
De nudo trigone. i. de trigōa
li pila qua nudi exercebantur.
Sunt qui locū intelligāt: ut ſu-
pra: Seu lētū ceroma teris leu-
tūue trigona: quod eſt uanum.
Polybi: nam polyb⁹ ī gymna-
ſio ſumma erat admiratiōe: cū
māu ſiniſtra fortiſſime pila tri
gonali certaret. hanc fortitudi
nem ſiniſtræ negat Plini. ī mu
lieribus contīgere. ſiniſtræ ue
ro fortitudo in trigonali req̄re
batur. In diſtichis ita loquit: Si
me nobilib⁹ ſcis expulſare ſini
ſtris. Sū tua: ſi neſcis. & alibi:
Captabit ſiniſtra dextra leuaq̄
trigonem.
Eſquiliis: Ad Maximum
quem cum multis in locis
domicilium haberet nuſq̄ po-
terat reppire ut ſalutaret. Col
le Dianæ: auentino: Nam illic
erant templa Dianæ auentinæ.

Ad Paulum.

Gratus ſic tibi paule ſit december
Nec uani triplices: breueſque mappæ
Nec turis ueniant leues ſelibræ
Sed lances ferat: aut ſcyphos auorum.
Aut grandis reus: aut potens amicus:
Seu quod te potius iuuat capitque
Sic uincas nouiumque publiumque
Mandris & uitreo latrone nudos.
Sic palmam tibi de trigone nudo
Vnctæ det fauor arbiter coronæ:
Nec laudet polybi magis ſiniſtras.
Siquiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent ueneno:
Vt uocem mihi commodes patronam:
Et quantum poteris ſed uſque clames:
Non ſcripſit meus iſta martialis.

Ad Maximum.

Aeſquiliis domus eſt: domus eſt tibi colle dianæ:
Et tua patritius culmina uicus habet.
Hinc uiduæ cybelles: illinc ſacraria ueſtæ:
Inde nouum ueterem: proſpicis inde iouem.
Dic ubi conueniam: dic qua te parte requiram:
Quiſquis ubiq̄ habitat maxie nuſq̄ habitat.

Ad Mercurium.

Vicus patritius: uici in urbe uaria habebant nomina: ut patritius a patritiis: Africus quia pœni captiui illic fuerūt cuſtoditi: Cyprius quoniam ſabina lingua ſignificat bonum: & ſabini illuc habitarunt a bono omine Cyprium appellarunt. Idem dictus ſceleratus ob factum Tulliæ: quæ carpētum duxit per ora patris. In patritio uico florales ludi celebrabantur. ſpectat autem capitolium uetus. Capitolium uetus dicebatur: quoniam illic erat ſacellum Iunonis & Mineruæ antiquus æde poſtea extructa in capitolio. de hoc loco ſupra intellexit: Qua uidet antiquum ruſtica fiora Iouem. auctor eſt Varro. Cybeles uiduæ: ppter Athim ſuum: quo non potuit potiri: uel uiduæ propter gallos ſacerdotes caſtos. Nouum Iouem: ad differētiam illius ſacelli: quod dixit uetus.

Ylenes: Carus & Norbaña coniuges dié celebrabañt: q̃uo mr̃imonio coniũcti sunt poeta rogat Mercuriũ: cui⁹ numini hæc sacra dabañt: ut is dies redeat semp fœlix & lætus utriq; cõiugi. Inuocañt autẽ Mercuri⁹ ex ægyptia disciplina. nã ægyptii caduceũ Mercurio dãt ĩ spẽm draconũ maris & fœminæ cõiũcto⁹: ita & pte media ĩuicẽ alligent nodo quẽ uocãt Hercules. deĩde uariis flexiõib⁹ totũ caduceũ ãbiãt hoc ad genituram hominũ spectare putabãt. Cũ ergo p arcto uinculo Cari & Norbane sacra pagant: Inuocañt Mercuri⁹ hac caducei forma.

Cylenes cælique decus facunde minister:
Aurea cui torto uirga dracone uiret:
Sic tibi lasciui non desit copia furti:
Siue cupis paphia. seu ganymede coli.
Maternæque sacris ornentur frondibus idus:
Et senior parca mole prematur auus:
Hunc semper norbana diem cum cõiuge carpo:
Læta colat: primis qua coiere toris.
Hic pius antistes sophiæ sua dona ministret:
Hic te ture uocet fidus & ipse ioui:

In Anum deformem. 74

Vis futui gratis cum sis deformis anusque:
Res perridicula est: uis dare nec dare uis:

Ad Philomusum. 75

Quod te diripiunt potentiores:
Per conuiuia portichus theatra.
Et tecum quotiens ita incidisti
Gestari iuuat & iuuat lauari
Nolito nimium tibi placere:
Delectas philomuse non amaris.

In Tuccam. 76

Exigis ut nostros donẽm tibi tucca libellos:
Non faciam: nam uis uendere: non legere.

In Papillum. 77

Cum saxetani ponatur cauda lacerti:
Et bene si cœnas conchis inuncta tibi est.
Sumen: aprum: leporem: boletos: ostrea: mulos:

Cylene: arcadiæ mons ẽ solũ natale Mercurii. Minister: nũcius. Virga aurea: caduceum. Viret: uidet uirere. Furti lasciui. i. adulterii. Idus maternæ. i. idus Maiæ. Maia mater fuit Mercurii. Maia ité uxor Vulcani: sed Piso uxoré Vulcani Maiestã nõ Maiam dicit appellari. A matre Mercurii mẽsis maius é dictus: q̃uis Macrobi⁹ fabulosas antiquor; opiniones d̃ hoc afferat: eo mẽse Maiæ & Mercurio rẽ diuinã oms mercatores faciebant. Auus: athlas pater Maiæ. Mole parca. i. puo pondere: nam dicitur sustinẽr cælum. Hic: duæ inqt causæ sunt quare debeas ãnuere q; & Carus colit eloquentiã cuius tu es deus: & idem minister est Iouis nostri. i. Domitiani ut tu Ioũis fidus: ut tu fid⁹ es tonanti. Antistites: sacerdos litterar;.

Is gratis: Vis dare: facere tui copiam. Nec uis dare preciũ. q. d. si uis dare coitum opus est des precium: cũ sis deformis anusq;.

Vod te: Philomusus cum a multis ĩuitaret: elatus est supbia. q. amaret ab oĩbus: at ĩquit poeta eũ nõ amari sed delectare alios. Diripiũt: certatĩ iñuitant. Delectas: nam scurræ delectañt non amañtur.

Vm saxetani: Pãphilus qué supra dixit ueneficũ fuisse mittebat mũera: sed ea non placebãt ob ueneni suspitionẽ: ergo & ĩprudẽs erat q frustra mitteret mũera & genio carebat. genio caret q nõ placet. supra: Victur⁹ geniũ debet hr̃e liber. caret ité genio q spnit uoluptates. nõ hébat igit̃ geniũ Pãphilus: uel qa nõ placebat: uel qa meliora mũera amittebat. Cũ saxetãi lacerti: lacertus gen⁹ piscis q minim⁹ é ad saxetũ bæticæ. Pli. hæc colla siue Parrian⁹ furra: saxetanus a pr̃ia bætica. cũ seqt̃ lacertor; noĩa: nemo ẽ qui nõ debeat suspicari mũera tua eẽ uenenata: cũ tu male cœnes. Conchis: ẽ fabatia uiridis: ut infra dicet̃: & piscis. Cũ est legumẽ nisi multo oleo pfundat̃: nulli⁹ est saporis. ĩfra: Si spũet rubra cõchis tibi pallida testa: Lautor; cœnis sæpe negar̃ potes. Cõchis iuucta: sin̄ oleo.

Habes nec cor: ideſt imprudẽs es: quia male cœnas & mittis bona munera: prodis enĩ te quia nemo eſt qui non poſſit ſuſpicari fraudem cum mittas meliora & deteriorib⁹ ueſcaris. Nec genium: fraudas enim te uoluptate.

Otaui: locus antiqua uina a conſulibus nomen ſumebant: nuper poeta cũ conſule cœnauerat q mũſtum appoſuerat. Vinũ conſulare: uidet dicere uetus: ſed nouũ dicet.

Vatenus: Marcellin⁹ cui⁹ ſupra meminit militabat in germania: huic hortat poeta Fauſtinũ ut mittat ſua carmina: cũ præſertim iá bella ſileant: q ſi uis inquit gratiora eſſe carmĩa mea: illi mitte puerũ ĩgenuum. cum aũt tibi mittã carmina: ut grata ſint mittã paſtoralẽ puerꝫ: Nam Fauſtin⁹ rure tyburtino ita delectabat: ut nihil illic niſi fructuoſũ uel let: quod ſupra indicauit: Baiana nr̃i uilla baſſe Fauſtini Non ocioſis ordinata myrtetis.

Tryones odryſios. i. ſeptẽtrionẽ. Odryſii populi thratiæ.

Mãgonis mitylenæi nõ græci. i. delphici. & mityleñæi pueri forma cõmendabant. Lacõ puer lacedæmonius. mos erat apud lacedæmonios: ut ephebi quo aſperiores ĩ bellũ eſſent ĩara Dianæ uerberarent. Nõ cæſus: qui nondum puenit ad ætatem qua ſit cædẽdus. Hiſtro captiuo. i. germania deuicta. Tyburtinas oues: nã ſolo ruris fructu delectaris: neq; uis aliquid quod ad id nõ ptineat.

Rigĩta: Lauſus lecto Mar. libro ait ſe triginta repperiſſe epigrãmata non ꝓbanda. Bonus: ſignificat nõ mõ non paruum ſed etiam magnũ: ait ergo poeta ſi totidem reppirẽtur epigrammata bona in eius libro librum fore bonum: deſt magnum. Bonus: ideſt magnus: uel liber bonus eſt ſi dimidia parte poterit bonus iudicari. placet hæc ſententia. alibi: Sunt bona: ſunt q̃uædam mediocria: ſunt mala plura.

Enopili: Menopilus cum iudæus eſſet: ne inguina circunſecta deprehenderentur & propterea cogeretur ad tributum iudaicum quod imperator exigebat: prægrandi fibula eas partes uelabat. Nuper autem cum in palæſtra luderet delabente ſubligaculo ſe iudæum prodidit. Fibula: ſubligaculum. Penem: caudam dixerunt antiqui: Inde ꝓmentula: Pompeius. Comœdis: comœdiarum hiſtrionibus. Nemo inquit Cicero ſine ſubligaculo prodit in ſcænam.

Mittis habẽs nec cor papile: nec gẽnium.

Ad Seuerum: 78

Potaui modo conſulare uinum:
Q uæris quam uetus atque liberale:
Ipſo cõſule conditum: ſed ipſe
Q ui ponebat: erat ſeuere conſul.

Ad Fauſtinum. 79

Q uatenus odryſios iam pax romana triones
Temperat: & tetricæ conticuere tubæ.
Hunc marcelino poteris fauſtine libellum
Mittere: iam chartis: iam uacat ille iocis.
Sed ſi parua tui munuſcula quæris amici
Commendare: ferat carmina noſtra puer.
Non qualis geticæ ſatiatus lacte iuuencæ:
Sarmatica gelido ludit in amne rota.
Sed mitylenei roſeus magonis ephebus:
Vel non cæſus adhuc matre iubente lacon.
At tibi captiuo famulus mittetur ab iſtro:
Q ui tyburtinas paſcere poſcit oues.

Ad Lauſum. 80

Triginta toto mala ſunt epigrammata libro
Si totidem bona ſunt: lauſe liber bonus eſt:

De Menopilo. 81

Menopili penem tam grandis fibula ueſtit:
Vt ſit comœdis omnibus una ſatis.
Hunc ego credideram: nã ſæpe lauamur in uno:

Parcere ſuæ uoci.i.ita ũelle ſuã uocem ſeruare. Subligaculo'eñ hiſtriones ũtebañt: ut & pudenda uelarent: & rẽ uenereã cohiberẽt: ne frequenti cõcubitu rauceſcerẽt. hoc ĩdi cat Iuue. Si mulier gaudet cãtu nulli⁹ fibula durat. Vocẽ uendẽtis prætorib⁹: hoc ẽ ſi cã tore delectãt: tot adhibet illecebras ut nulla fibula poſſit cãtoris inguina rẽpmere: qn ſol uat ẽt piculo uocis amittẽdæ. & alibi: Soluit his magno comœdi fibula: ſũt quæ Chryſo gonũ cãtare uetãt. Verp⁹ erat iudæ⁹: ꝓpterea nolebat iſpici: ne cogeret ſoluere tributũ.

Sollicitum uoci parcere flacce ſuæ.
Dum ludit media populo ſpectante palæſtra:
Delapſa eſt miſero fibula: uerpus erat.

De Eutrapelo. 82

Eutrapelus tonſor dum circuit ora luperci:
Expingitque genas altera barba ſubit.

Ad Librum. 83

Dum mea cecilio formatur imago ſecundo:
Spirat & arguta picta tabella manu.
Iliber ad geticam peucem: iſtrumque tacẽtem:
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parua dabis caro ſed dulcia dona ſodali:
Certior in noſtro carmine uultus erit.
Caſibus hic nullis: nullis delebilis annis:
Viuet apellæum cum morietur opus.

Ad Sabellum. 84

Quod non inſulſe ſcribis tetraſticha quædam.
Diſticha quod belle pauca ſabelle facis.
Laudo: nec admiror: facile eſt epigrãmata belle:
Scribere: ſed librum ſcribere difficile ẽ.

In Sextum. 89

Ad natalitias dapes uocabar
Eſſem cum tibi ſexte non amicus:
Quid factum eſt rogo quid repente factum
Poſt tot pignora noſtra poſt tot annos
Quod ſum præteritus uetus ſodalis?
Sed cauſam ſcio. nulla uenit a me

Vtrapelus: Eutrapeli uer bo græco latine dicũt ur bani & Eutrapeli dicũtur etiã q ſupra annos rationẽ grandi corpore creſcũt: citoque mori untur: ĩ quo uoce latĩa carem⁹ hic ꝓpriũ eſt tonſoris nomen.

Subit: ſuccreſcit. Expũgit: expilat. Subit altera: quia diu occupat⁹ erat ĩ ornando: adeo ut altera barba ſubiret.

Vm: Cecilius ſeru⁹ imagi nem Mart. hẽbat expſſã picturã: qđ & Auit⁹ fecerat. ut ĩfra: Non te celabis ſublimi pe ctore uates. poeta gr̃as agit car mine eiuſq; imaginem hoc uer ſu ait fore ĩmortalẽ: & diu tur nioré pictura. Peuce: ĩſula ad hoſtium dãnubii. Taccntem hiſtrum: ideſt cõgelatum. Spi rat: uiuer̃ uidet. Hæc loca: pe ucem & hiſtr̃. Hic uultus in hoc libro. Apelleũ: op⁹ pictu ra excellentiſſimi pictoris qua lis fuit Apelles. Opus apelleũ intelligit de opere cuiuſcunq; pictoris excellentiſſimi. Opera autem apellis hæc celeberri ma erant: Venus exiens ex ma ri dicata ĩ delubro Cæſaris: de qua locũtus eſt Oui. Si uenerẽ chous nunq̃ pinxiſſet apelles': Merſa ſub æquoreis illa late ret aquis. aliam inchoauit & ſu peraſſet priorem: niſi' mors in tercepiſſet. pĩxit præterea Ale xam fulmen ĩ templo Dianæ epheſiæ. Apelles chous fuit: uixit olympiade centeſima duodecima: ut Pli. tradit.

Vod non: Hic uolebat uideri poeta q; tantũ ederet diſticha aut tetraſtica. Scribere librũ: ideſt facere multa epigrammata.

D natalitias: Sextus ignotos etiam hominesad diẽ natalem ſuũ celebrandũ inuita bat ut mitterent ei munera: Martialis ſæpius ĩuitatus nihil miſerat. nũc igit̃ non ĩ uitatus ẽ iocás accuſat Sexti auaritiã & fraudes. Natalitias. i. ad cõuiuiũ natale. Quid factum: quid accidit. Præteritus: non inuitatus. Præteriti dicebañt illi ex competitori bus magiſtratuũ qui ferebant repulſam. Pignora: confirmationes amicitiæ.

Postulanti:ita cũpienti.Quidam codex antiq̃uus habet argenti postulati:& ita é legé dũ:nam argẽtũ postulatũ seu pustulatũ dicit̃ purissimũ.hoc docet Tranq̃llus in Nerõe ubi scribit ĩperatoré exegisse argẽtũ postulatũ & aur̃e obrizũ.Aurũ obrizum dicit̃ q̃ sæ pius excoctũ purissimũ est.auctor Pli.Mart.Ibi & pustula fœlix:de phiala: nam pustula bractea est argenti pustulati. Negociat̃:quia non dat aliqd tua sportula sed facit negociationem & lucrat̃:non est igit̃ sportula sed negociatio. Poscis munera:hoc é expectas munera:ĩuitas ad dapes. Iam dices:post̃q̃ uides me nihil mittere. Vapulet uorator.i.Martia.non inuitabis amplius: sed tã̃q̃ edacé repelles: quia iam te noui uel uapulet uocator: nã uocator dicit̃ qui ĩuitat:& uocatio inuitatio hoc uerbo antique usus Catull⁹ Mei sodales conquerũt in triuio uocatões.

Argenti tibi libra pustulati.
Nec leuis toga:nec rudes lacernæ
Non est sportula:quæ negotiatur.
Poscis munera sexte:non amicos.
Iam dices mihi uapulet uocator

De se. 26

Si meus aurita gaudet lagopice flaccus:
Si fruitur tristi canius æthiope.
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ
Si chronius similem cercopythecon amat.
Delectat marium si pernicios⁹ icheumon:
Pica salutatrix si tibi lause placet.
Si gellidnm collo nectit glacilla draconem:
Luscinię tumulum si thelescina dedit.
Blandą cupidinei cur non amet ora labycæ.
Q ui uidet hæc dominis mõstra placere suis.

De suis libris. 27

Fertur habere meos:si uera est fama:libellos:
Inter delitias pulchra uienna suas:
Me legit omnis ibi senior iuuenisque puerque:
Et coram tetrico casta puella uiro.
Hoc ego maluerim:quam si mea carmia cantẽt:
Q ui nillum ex ipso protinus ore bibunt.
Q uam meus hispão si me tagus impleat auro:
Pascat & hybla meas:pascat hymettos apes.

Imę⁹: Si inquit mõstra a dñis amant̃:quare non licet̃ mihi domino amare seruũ Labyrtã: ĩmo magis licet: hoc ait poeta:qm̃ turpe uidebatur dño amare aut seruũ aut ancillã:hoc ét defendit Horatius in carminib⁹:Ne sit tibi amor ancillæ pudori. I agopice:ancilla nomen duxit a clũibus lepo ris.id enĩ indicat græca cõpositio põt & aspectu leporis. Canius:poeta gaditanus. Catellæ exiguæ:nã publius delectabatur catella quæ Issa uocabatur. Cercophithec⁹: simia cauda data dicit̃ compositione ét ipa. Ex india mittit̃ capite nigro:pilo asinino:dissimili uoce aliis.

Simia ita loquit̃ apud Marti.
Si mihi cauda foret cercophithecus eram.Iuuẽa.Effigies sacri nitet aurea cercophiteci.

Icheumon: aĩal ex ægypto qđ aduersus amphesibenam dimicaturum mergit selimo sæpius:& siccat sole ubi sæpi⁹ id fecit exit munitũ ĩ certamen.Marius: hisdem tẽporibus fuerunt Marius Celsus & Marius Priscus:ut Pli.& Taci.meminerũt. Pica salutatrix:qa format uocé hũanã. Nectit draconẽ.i.habet ĩ delitiis draconẽ:qđ ne mir̃e sit Tiberius & Cæsar auctore Tran.serpentem draconẽ ĩ delitiis habuit qué manu sua cibabat.Luscinia tãtæ é docilitatis:ut Domitpibus ĩ aula ĩpatoris eẽt luscinia:quæ uerba græca & latĩa effigebat. Facit tumulũ.i.dolet & luget. Qui uidet:ego q̃ uideo hæc mõstra añdcã.loc⁹ é.erat.n.deformis Labyrta.

Ert̃:Gloriat̃ cum aũdierit libros suos lecticari Viennæ ĩ gallia. Vienna autem oppidum galliæ ad Rhodanũ situm erat:cuius nomẽ extat:licet mœnia sint collapsa.

Ex ipo ore:idest in ipso ortu.Ortus autem nili incertus est:licet nonnulli scribant in extremis Aethiopiæ esse montibus.supra:Et q̃ prĩma bibit deprensi flumina nili. Me⁹ tagus:ex hispania. Hybla hymettus:Hæc loca apta melli.

Nō nihil.i.aliquid: Blandæ linguæ:assentatoriæ. Credam iã pūto lause tibi:hoc dictum est ironice in Lausum qui ut supra dixit carpebat eius libros:& ait cum uienna legat meos libros nimiꝝ credã tibi o Lause reprehendenti.q.d.iam te cōtémo.

Fœlix:Corona sutilis ex rosa sumebaṫ in cœnis solēnibus & saliorū: cū núc Apollinari cœnã solutam celebret:mittit ei coronam rosaceam. Fœlix rosa:quia cingis tépora Apollinaris. Olim:diu multis annis. Venus:cui dicata est.

Nō nihil ergo sumus:nec blãdæ murmure liguæ
Decipimur.credam iam puto lause tibi.

Ad Rosam.

I fœlix rosa mollibusq; sertis
Nostri cinge comas apollinaris.
Q uas tu nectere candidas:sed olim
Sic te semper amet uenus:memento.

Ad Creticum.

Iactat inæqualem matho me fecisse libellum:
Si uerum est:laudat carmina nostra matho.
Aequales scribit libros caluinus & umber:
Aequalis liber est cretice qui malus est.

Ad Iuuenalem.

De nostro facunde tibi iuuenalis agello
Saturnalitias mittimus ecce nuces.
Cætera lasciuis donauit poma puellis:
Mentula custodis luxuriosa dei.

In Baccharam.

Si quid opus fuerit:scis me nō esse rogandū:
Bis nobis dicis bacchara terque die.
Appellat rigida tristis me uoce secundus:
Audis:sed nescis bacchara quid sit opus;
Pensio te coram petitur: clareq; palamq;

Actat:Inæqualis liber dicit:cuiꝰ ps probanda ē ps laudanda. Inæqualis ité qui uarietate rerum est distinctus: quod probaṫ ī poemate: nisi enī uarietas insit non oblectat. Matho Mart.libꝝ īæqualem dicebat:quū priore significatione acciperet: respōdet suum librū laudari a Mathone: quoniã bonus liber non sit nisi inæqualis.i.uarietate distinctus. Si ueꝝ.i.q; meus liber sit inæqualis. Critici:dicunt iudices qui aliena carpūt. Horatius: Vt critici dicunt:idem dicti sūt homeromastici ex historia:quõiam Zoilus olim teste Vetruuio hoc sibi nomē assūpsit dum carperet Homerꝝ. Vñ reliqui alienorum operum censores ex illo dicti sunt homeromastici A Catõe appellant uitiligatores: quoniã tanq; uitiliciū obtendentes morosa censura nihil prætermittunt intactum.festiue aūt dixit Pli. Vitiligatores fuisse appellatos: quoniam de uitio litigarēt. ita urbane īterpretatus est Cato: cura taméa uilitio uinculo dicitur.Caluinus & Vmber scribebant æquales.i.oío malos:ubi nulla est pars bona. Senec.l.inæqualē oratorē appellat.i.ptim bonum.Expone illud Et beryllos inæquales:appositio ité est:nam berylli īserebant phialæ:quod Strabo de indis ī poculis scribit īæquales:nam in sexangularē figurã poliebant berylli:ut repcussu angulorꝝ color excitaret:iccirco inæquales.Sed plura in cōmentariis.Iuue.quos ꝓpediem edemus una cum cōmentariis siluarum Papi.Silii:& epistolarum ad Atticum.

E nostro:Nuces saturnalitiæ dicunt:quoniam in saturnalibus his pueri ludebant: eædé appellatæ sunt iuglandes:nuptias ad maritū comitantes ut nōnulli putarūt: quoniam cadentes ex arbore tripudium faciant:ut alii doctius scribūt:quoniam nucleum & fœtum multiplici cortice tueant:qđ fœcūditati muliebri conuenit.mittebant ergo nuces a Marti.Iuuenali:& cã affert quare alia poma nō mittat:quoniã alia poma Priapus donauit puellis.

I quid:Bacchará dissimulatorē accusat:qui hortatus Mart.ut siquid opus esset peteret:postea cum illum audiret conquerentē dissimulabat se intelligere qua re indigeret. Secundus:creditor. Appellat:sollicitat me. Rigida:aspera uoce.

Nescis quid sit opus: idest dissimulas scire quid sit opus. Clara lectio est: ut Celsus quæ põt ab oĩbus audiri. Hoc op⁹: sensus é postq̃ non intelligis & dissimulas te scire qd sit opus: opus é ut sis mut⁹ & nõ loquaris ut nequeas dicer̃ mihi qd sit op⁹. Hoc opus est subito fias ut sidere mut⁹: sidus gen⁹ morbi é quo ĩprouiso & subito lingua amittit̃: unde siderati dicuntur: auctore Pli. eo morbo laborantes. infra: Sidere percussa est subito tibi Zoile lingua. Fias mutus subito sidere: idest morbo improuiso.

Arnia: Quint⁹ habebat agrũ cõfinem agro. Martialis hẽbat narnien sem agr̃: ĩ quo non uersabat̃: cõqueritur poeta Quintũ abesse: cuius ui cinitate Agellus nomentanus sibi erat ĩ precio Narnia oppi. alias dicebat̃ Neqnũ. Amnis: idest nar: unde Narnia. Vix adeũda est: quæ uix põt adiri.

Abducere: distrahere. Lẽta mora: diu. Perdis: aufers cãm amandi eum recessum & uoluptat⁹m: quã ego capiebã ,ppt̃ Quintũ uicinũ. Parce mihi: nam irata uidebatur eé Narnia cum non redderet Quintum.

Perpetuo põte: quia habebat pontem quo maxime gloriat̃.

Nguentũ: Onix significat lapidẽ coloris unguium. Onix itẽ significat âpullâ marmoreã: ut Porphyrio ĩterpretatur. Papilus erat cũnilingus: quod qui exercẽt salsum habent anhelitum: ut supra dixit in Bꝛeticũ: Teq; iuuant gerres & pelle melandria cana. Halitu igitur papili dicit unguentum factum esse garũ salsum.

Parua onix. i. ápulla. Ruma est: Linum monet ne se basiet hyemali tempore cum semper sit muciduſ: nam hic cũ uel let ambitioſus uideri: & amic⁹ omnibus naribus fluentibus obuios omnes basiabat. Niuali: oſculo mucido. Læſus: pcuſſus. Rudis: ĩdocta. Dulcior: ironia. Glacies liuida. i. mucus. Cilix: apud cilices & syrios capellæ & hirci ueſtiuntur uillo tõſili: unde veſtes fiebant quas nunc cilicia appellamus. Cynips: flu. eſt inter dũas syrtes auctore Herodoto & Pli. qui ex tumulo labitur: quem cariton appellauit. Illi sunt magni hirci: unde dicuntur hirci cyniphii. Virgil. Nec minus ĩterea barbas incanaq; menta Cyniphii tondẽt hirci: cynipheæ etiam segetes dicuntur a copia quæ illic est. Ouidi. Cynipheæ segetes citius numerabit ariſtas.

Audis: sed nescis bacchara quid sit opus.
Esse queror gelidasq; mihi critasq; lacernas:
Audis: sed nescis bacchara quid sit opus.
Hoc opus est subito fias ut sydere mutus:
Dicere ne possis bacchara quid sit opus.

Ad Narniam. 92

Narnia sulphureo quã gurgite candidus annis:
Circuit: ancipiti uix adeunda iugo.
Quid tam sæpe meum nobis abducere quintũ:
Te iuuat: & lenta detinuisse mora:
Quid nomentani causam mihi perdis agelli:
Propter uicinum: qui precioſus erat.
Sed iam parce mihi: nec abutere namia quinto:
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

De Papilo. 93

Vnguẽtũ fuerat: qd onyx modo parua gerebat:
Olfecit postquam papilus: ecce garum est.

In Linum. 94

Bruma est: & riget horridus december.
Audes tu tamen oſculo niuali.
Omnes obuios hinc & hinc tenere.
Et totam line basiare romam.
Quid possis grauiusq; sæuiusq;
Percussus facere atq; uerberatus.
Hoc me frigore basiet nec uxor.
Blandis filia nec rudis labellis:
Sed tu dulcior elegantiorq;:
Cuius liuida naribus caninis
Dependet glacies: rigetq; barba:
Qualem forcipibus metit supinis:

Marito cyniphio.i.hirco. Gallum recentem:an recentem gallum dicit:qm̃ hi quibus gẽitalia amputant́:primis diebus animam habent grauiſſime olentem:an quod non diſplicet:quoniã Bæticus gallus cuius ſupra meminit cunnis lingendis cæteros ãteibat. Recentem:qui nuper lingebat. In menſem aprilem:quia tunc non eris mucidus.

Onditus:Epitaphium Vrbici infantis. Tres Vrbici fuerunt: Vrbicus Pompeiº:cuius meminit Tacitus. Vrbicus cuius Iuue. Vrbicº infans:cuiº hoc epitaphiũ. Genus:maiores. Nomen: ortũ.

Tonſor cyniphio cilix marito:
Centum occurrere malo cunnilinguis
Et gallum timeo minus recentem.
Quare ſi tibi ſenſus eſt pudorq;
Hybernas line baſiationes
In menſem rogo differas aprilem.

Epi. Vrbici pueri.

Conditus hic ego ſum baſſi dolor urbicus ifans:
Cui genus & nomen maxima roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes:
Ruperunt tetricæ cum mala penſa deæ.
Quid ſpecies:quid ligua mihi:quid ꝓfuit ætas:
Da lachrymas tumulo qui legis iſta meo.
Sic ad letheas niſi neſtore ſerior undas:
Non eat:optabis quem ſupereſſe tibi

Ad librum ſuum.

Noſti ſi bene cæſium libelle
Montanæ decus umbriæ ſabinum
Auli municipem mei pudentis.
Illi tu dabis hæc uel occupato.
Inſtent millæ licet premantq; curæ
Noſtris carminibus tamen uacabit
Nam me diligit ille:proximumq;
Turni nobilibus leget libellis
O quantum mihi nominis paratur.
O quæ gloria quam frequens amator.
Te conuiuia:te forum ſonabit.
Edes:compita:porticus:tabernæ.
Vni mitteris:omnibus legeris.

Trieteris:eſt ſpatium trium ânoꝛ. Tetricæ deæ.i.parcæ inexorabiles & ſeueræ. Blæſa lingua:quæ non oĩo intelligit́. Supereſſe.i.diutius te uiuere. Niſi ſerior Neſtore.i.niſi per acta longiore ætate q̃ ætas Neſtoris. In eundem ferme ſenſũ é uerſus d̃ Glaucia:Qui fles talia:nil fleas uiator.

Oſti:Mittit librũ Cæſio Sabĩo Vmbro monetq; quãti facere debeat manº Cæſii:quia quãuis uni uideat́ mitti tamen ab omnibus legit́: nam Cæſius copiam omnibus faciet. Vmbriæ montanæ:quæ ĩ mõtibus ſita eſt. Auli pudẽti: amici. Vel:etiam. Proximũ: ſecundo loco. Turni:poetæ. Turnº & Memor fratres poetæ fuerunt:quoꝝ meminit Sidoniũs. Frequens amator.i.o quot erunt qui te amabunt.

Ad Caſtorem.

Omnia caſtor emis:ſic fiet ut omnia uendas.

Mnia:Caſtor cum pauperẽt magno precio omnia emebat: uaticinat́ fore Marti. ut etiam omnia uendat:ſi uoluerit parare uictum:monoſtichon eſt.

Ad Criſpinum.

Sic placidum uideas ſemper criſpine tonantem:
Nec te roma minus q̃ tua memphis amet.

Ic placidum: Ante imperatores Criſpini: fuerũt multi: temporibus imperatoꝝ tres: Criſpinus præfectus prætorii Claudii: Criſpinus filius Neronis ex Popeia: Criſpinus temporibus Domitiani claruit gratia principis: in hunc inuectus eſt Iuuenalis. Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas.

& ſupra meminit Martialis: Neſcit cui tyriam dederit Criſpinus abollam: nunc Martialis ſuum libellum ei cõmendat. erat ægyptius. Lector candidus: alienus ab inuidia. Nõ nihil: ideſt aliquid laudis præſtat temporibus. Parrhaſia: ideſt palatina. Frui aure Cæſaris: ideſt nonnunquam audiũtur & leguntur audiente Cæſare. Memphis: patria tua in ægypto. Marſo: poeta. Catullo: qui fuit temporibus Cæſaris Auguſti. Mãdo: cõmendo. Cætera: præmium dandum: quaſi dicat quum hæc dixeris: reliqua a Domitiano expecto.

Carmina parrhaſia ſi noſtra legentur in aula:
Nanq; ſõlent ſacra cæſaris aure frui.
Dicere de nobis ut lector candidus aude:
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis:
Nec marſo nimium minor eſt: doctoq; catullo:
Hoc ſatis eſt: ipſi cætera mando deo.

.M. Val. Mar. Liber Septimus explicitus eſt.

Octauus Sequitur.

Mperatori Domitiãno Cæſari Auguſto Germanico Dacio Valerius Martialis ſalutem. Omnes quidem libelli mei domine: quibus tu famam: ideſt uitam: dediſti: tibi ſupplicant: & puto propter hoc legẽtur: hic tamen qui operis noſtri octauus inſcribitur: occaſione pietatis frequẽtius fruitur. minus itaq; igenio laborandum fuit in cuius locum materia ſucceſſerat: Q ua quidem ſubinde aliqua iocorũ mixtura uariare tentauimus: ne cæleſti uerecũdiæ tuæ laudes ſuas: quæ facilius te fatigare poſſunt q̃ nox ſatiare: omnes uerſus igererẽt. Q uãuis autem epigrammata ſeueriſſimis quoque & ſupremæ fortunæ uiris ita ſcripta ſint: ut nimiam uerborum licentiam affectaſſe uideantur: ego tamen illis non permiſi tam laſciue loqui q̃ ſolent. cum pars libri & maior & melior ad maieſtatem ſacrimoniis tui allegata ſit: meminerit non niſi religionis purificatione luſtratus accedere ad templa debere. Q uod ut cuſtoditurum me lecturi ſciant: in ipſo libello huius nomine profiteri breuiſſimo placuit epigrammate.

Mnes quidẽ libelli mei. Octauum librum dicaturus Domitiano: profitetẽ ſe omnem uerborum laſciuiã declinaturum. Gratulatur enĩ imperatori: qui nuper ſarmatas deuicerat. Tantam autem materiam ſibi propoſitam eẽ ait: ut ad poema ornãdum nullo ferme ingenii labore opus fuerit: ait tamen ſe mediis laudibus alĩa inſeruiſſe: ne ſolum eſſet carmen & perpetuum de laudibus quod imperatoris aures fatigaret. Domine: o Domitiane. Famã perpetuitatẽ: Fama enim carmini idem ẽ qd uita homini. Supplicant tibi: ideſt dicati ſunt: ꝓpter hoc qa tibi dicati ſunt. Occaſione fruitur pietatis: ideſt te ſæpiuſ adorat: cum tibi totus ſit dicatus. Minus laborãdum. i. minus optet laborare. Duo poema faciunt ĩgeniũ & materia. Subinde: frequẽter. Omnis uerſus: epigramma. Fatigare: numero & multitudine. Satiare: nos narrantes. Viris ſupremæ fortunæ: ut ab Auguſto: qui libellum epigrammatõ edidit. Maior: quia continet uictoriam de ſarmatã. Allegata: miſſa. Meminerit: hæc ꝑs.

Aurigeros. Hactenꝰ Veſterē uidet coluiſſe: carmīs licentia: & laſciuia uerboꝝ nūcꝙ Venere Palladē inuocat: cuiꝰ nomē colebat a Domitiāo: & dea erat pudicitiæ. Laurigeros penates. i. triūphalē domū recenti uictoria de ſarmatis. Sanctiꝰ: maiori pudore. Venus nuda: eſt laſciua & impudens uerborum licentia.

Aſtoꝝ. Reuertentē ex ſarmatis Domitianū uictorē mēſe ianuario: Ianꝰ: ūt ait poeta: doluit ſe nō poſſe cernere pluribꝰ oculis: ꝓmiſitꝙ ei lōgiſſimā Neſtoris ætatem ſed tñ nō ſatiſfactū eſt deſiderio populi optāti: ut nō mō annos Neſtoris uiuat Dōitianꝰ: ſed ét ipſi Iani. Ianꝰ dicit parēs faſtoꝝ: qm̄ ĩitiū præbebat āni. Faſti aūt ꝑ ſingulos annos ſcribebant. Hiſtri: ſarmataꝝ qui ad Hiſtꝝ habitāt. Tot uultꝰ: Ianus duos uultꝰ ut nōnulli ſcribunt q̄ttuor hūit. Plures oculos. i. ut poſſit cernere Domitianū. Oī līgua. i. q̄terna. Addas tuā ætatē: qa nō ſatis putat pop. Ro. habere uitā Neſtoris.

Vinꝙ ſatū. Introducit muſā eū hortantē: ut ſcribat epigrāmata: ne uideat alia cā: q̄ hōeſta ſcribere. Ludere carmine: laſciuire. Sit pudor: carmine. Et finis: nil plus addere poteſt fama: q̄ addidit. Teritꝰ: cō ſumit. Meſſala: orator ſtematis domeſtici ſtudioſiſſimꝰ: magnificas hūit ædes: quæ cū domo Licinii Craſſi certabāt. Si tu: ætuſtate. Infra de eodem Marmora meſſalæ findit capficus. Marmora Licinii ædes marmoreæ Licinii Craſſi. Perſiꝰ: In Licinii ædes. Hic ē ille q̄ cognōmto dictꝰ ē diues: ꝑmus oīum romānoꝝ: poſtea decoxit irriſiōe tñ occurrētiū ſalutabatur diues: Qui ĩ ꝓthos iuit non fuit appellatꝰ diues ꝑmus: ſed hic. Nona. i. una ex muſis. Sordida: oblita unguēto. Soccū: grādē uocē. Soccꝰ genꝰ calciamēti quo utebant comici: cothurno tragici: Tragicos cothurnos: altū genꝰ ſcribēdi. Paribꝰ mōis. i. uerſibꝰ heroicis. Rauca uoce: magno hiatu. Lucerna: q̄a poemata q̄ñꝙ ſcribūt ad lucernā. Licet: eſto. Anguſta: auena: ĩfimo carmīe. Vīcat tu

Ad librum ſuum.

Laurigeros domini liber intrature penates:
Diſce uerecundo ſanctius ore loqui.
Nuda recede uenus: non eſt tuus iſte libellus.
Tu mihi tu pallas cæſariana ueni.

Ad Ianum:

Faſtorum genitor parenſqne ianus.
Victorem modo cum uideret hiſtri.
Tot uultus ſibi non ſatis putauit.
Optauitque oculos habere plures.
Et lingua pariter locutus omni
Terrarum domino deoque rerum
Promiſit pyliā quater ſenectam
Addas iane tuam pater rogamus.

Ad Muſā:

Q uinque ſatis fuerant uel ſex ſeptēque libelli
Et nimium: quid adhuc ludere muſa iuuat?
Sit pudor & finis: iam plus nihil addere nobis
Fama poteſt. teritur noſter ubique liber.
Et cum rupta ſitu meſſale ſaxa iacebunt:
Altaque cum licini marmora puluis erunt:
Me tamen ora legēt: & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram: cum ſic reſpondit nona ſororum:
Cui coma & unguento ſordida ueſtis erat:
Tu ne potes dulces ingrate relinquere nugas?
Dic mihi quid melius deſidioſus ages?
An iuuat ad tragicos ſoccū tranſſere cothurnos
Aſpera uel paribus bella tonare modis?
Perlegat ut tumidus rauca te uoce magiſter:
Oderit & grandis uirgo: bonuſque puer.
Scribāt iſta graues nimium: nimiumque ſeueri:
Q uos media miſeros nocte lucerna uidet:
At tu romano lepidos ſale tinge libellos.
Agnoſcat mores uita legatque ſuos.
Anguſta cantare licet uidearis auena.
Dum tua multorum uincat auena tubam.

bas mūltoꝝ.i.magis hæc legāt:q̄ heroica.

Vantus. Multa exempla erexit Domitianus diis:adeo ut q̄ātū dēat ī patori ſolue re non poſſint:ut altero epigrāmate dixit. Impatore igit̄ reuertente ait nō modo populū romanū lætari:qui fruit̄ uultu Cæſaris ſed & ip̄os deos:q multa accipiunt ab im patore. Aras latias:romanas. Suſcipit:facit gaudia q̄ tu ſis reuerſus. Faciunt ſacra.i.ſa crificant læti tuo adūentu.

Vm. Macer poeta fuit ue ronenſis:cuius meminer̄t Oui.& Euſebius.fuit item ma cer equeſtris ordinis tēporib⁹ Domitiāi q mūeribus dati pu= ellis īminuerat cēſum equeſtrē adeo ut āplius eques eē nō poſ ſet:cum quadringēta nō hēret. Qui aūt priuabatur dignitate equeſtri deponebat annulū in ſigne ordinis equeſtris: Ait er= go Martialis Macrū donaſſe tot annulos puellis:ut q̄ē ip̄e geſtabat annulū equeſtrē co= actus ſit deponere.Iuue. Tali⁹ a dn̄is poſt cuncta nouiſſim⁹ exit Annulus. Deſiſti:quia ī= minuiſti cenſum equeſtrem.& depoſuiſti annulum.

Rchetypis.Euct⁹ uaſa ha bebat argētea: quæ uetu ſtiſſima eſſe prædicabat: & cū diu in enarrandis uaſoꝝ laudi= bus fuiſſet occupatus: appō= bat in hiſdē præſenti āni uinū. Deridet igitur poeta uetuſtiſſi mis poculis bibētē nouū uinū.

Archetypa uaſa dicunt̄ uetu ſtiſſima & primi exēpli. Cimbia:uaſa. Luto ſaguntino: nā factilia uaſa cōficiebāt̄ ter ra ſaguntina.Iuue. Pugna ſagūtina: feruet cōmiſſa lagœna.Martialis alibi:Hiſpanæ lu teum rotæ toreuma.De terra ſagūtina teſtimoniū extar Plinii. Mucida uina:ideſt uer bis ſuis facit mucida uina. Ferret hæc:acciperet hæc pocula:nā Apollo & Neptun⁹ ædi ficarunt troiam: pacti a Laomedonte pocula cum Iapythis.In pugnā centauroꝝ nobiliſ ſimū craterem fuiſſe legim⁹:quo Euritū Theſeus interemit:Oui.Forte fuit iuxta ſignis extantib⁹ aſper Antiquus crater:qué uaſtū uaſtior ip̄e Suſtulit ægides. Craterem itē Hi leo dat Virgilius eadem in pugna:Et magno hileum lapythis cratere minātem.Martialis dat Rheto ut Flaccus in p̄mo argonauticorum:Multoq̄ infamis hiaco Rhetus:& paulo poſt:Crateres menſæq̄ uolant. Debile:īminutū fractum. Vaſa argentea aliis ſuppō ebant̄ tanq̄ nidi.Plini⁹ de poculis:Ad ſuſtentanda obſonia int̄ addidim⁹ altera:& ītereſt q̄ plurimū lima p̄diderit. Cēſent̄:ī p̄cio ſūt. Lōgæuo Neſtore:p̄p uetuſtatē ducta uſq̄ a Neſtore. Colūna.i.fundū:quo ſuſtinet̄ poculū. Trita:uſu. Pollice manu Neſtoris.

Aeacides.Achilles. Miſceri:propinari iuſſit Patroclo. Ipſe bibit: tres ad Achillem oratores uenerunt:Vlyxes:Aiax:Phœnix:in quorum aduentu Achilles ita loquitur Pa troclum maiorem iam craterem Menœtii filii appone: & ex hilara frōtem:poculūq̄ ap pone ſingulis:nam amiciſſimi homines meas ædes ſubuenerunt. Et bibit:ip̄e merum

Ad Cæſarem domitianum. 4 H

Quantus io latias mundi conuentus ad aras
Suſcipit:& ſoluit pro duce uota ſuo.
Nec ſunt hec hominū germanice gaudia tātum:
Sed faciunt ipſi nunc puto ſacra dei.

Ad Macrum. 5

Dum donas macer ānulos puellis:
Deſiſti macer ānulos habere. 6

In Euctum.

Archetypis uetuli nihil eſt odioſius eucti
Ficta ſaguntino cymbia malo luto.
Argenti furioſa ſui cum ſtemmata narrat
Garrulus: & uerbis mucida uina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula menſæ:
Ferret ut hæc muros ſtruxit apollo lyra.
Hoc cratere ferox commiſit prælia rhetus.
Cum lapithis:pugna debile cernis opus
Hi duo longæuo cenſentur neſtore fundi
Pollice de pylio trita columna nitet
Hic ſcyphus eſt in quo miſceri iuſſit amicis
Largius æacides & bibit ipſe merum.

bibit enī Achilles. Homerus inñuit phœnici & Aiaci: & bibit Bitias notus carmine Virgilia. Tū bitiæ: dedit icrepitans. Astyanacta: uinū nouū. In cya. Pri. i. ī scyphis archetypis Oc est. Cinna uolebāt disertus causidicus uideri: & cū tandē inciperet agere causas uix. x. horis absoluerat nouē uerba: a iudicibus itē petiit quattuor horas: qđ spatiū cū uideat datū ad dicendū: poeta urbanit̄ ait Cinnā ipetrasse lōgū spatiū horaꝝ quo posit silere. Sed mō. i. cū nondū absoluisses. x. horis. Quattuor clespydras. i. q̄ttuor horas. Potes tacere. q. d. melius fuerit tā diu silere: q̄ agere cās. Vel certe potes silere: qm̄ non agis cās dicendo sed siles: adeo paucadicis & urbāe eum silere ait tam lente loquentem.

Hac propinauit bitiæ pulcherrima dido
In patera phrygio cum data cœna uiro est.
Miratus fueris cum prisca toreumata multum
In priami cyathis astyanacta bibes.

In Cinnam.

Hoc agere este causas hoc dicere cinna diserte
Horis cinna decem dicere uerba nouem.
Sed modo clepsydras ingenti uoce petisti
Quattuor: o quantum cinna tacere potes.

Ad Ianum.

Principium des iane licet uelocibus annis:
Et reuoces uultu sæcula longa tuo:
Te primum pia tura rogent: te uoce salutent.
Purpura te fœlix: te colat omnis honos.
Tu tamen hoc mauis latiæ quod contigit urbi
Mense tuo reducem iane uidere deum.

Ad Quintum.

Soluere dodrantem nuper tibi quinte uolebat
Lippus hylas: luscus uult dare dimidium.
Accipe q̄ primum: breuis est occasio lucri
Si fuerit cæcus: nil tibi soluet hylas.

De Basso.

Emit lacernas milibus decem bassus
Tirias coloris optimi lucrifecit.
Adeo bene emit inquis: imo non soluit.

Ad Cæsarem domitianum.

Perueniss̄e tuam iam te scit rhenus in urbem:
Nam populi uoces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes: histrumque getasque
Letitiæ clamor terruit ipse nouæ.

Rincipium. Ianuario mē si nihil maius in esse ait: cū & initiū anni sit & tunc fasces consulares sumātur q̄ q̄ eo reuersus est Domitianus e sarmatis uictor. Hoc mauis: qđ contigit. Reducē: incolumem & uictorem. Domitianū. Velocibus.: cito labētibus. Tuo uultu: tuis enim calendis renouantur anni. Te primū pia tura: nam ianuario sacra peragebāt ut fœlix ānus esset. Purpura fœlix: idest cōseq̄ fasces sumebant mense ianuario.

Oluere. Hylas factus lippus idest oculis stillātib⁹ uoluit soluere nouē partes creditæ pecuniæ Quinto: mox amisso altero oculo uoluit dare partē dimidiā: cōsuluit Martialis ut āteq̄ alterꝝ oculū amittat accipiat dimidiū: nā cū nup morbo oculorum subtraberet tres uncias: mox lusc⁹ tres: Verendū est ne totū neget amisso utroq; oculo. Dodrātē. i. nouē uncias. Lusc⁹: fact⁹. Vult dar̄ dimidiā: sex uncias. Occa. lu. ē bre. qa cito peribit alter ocul⁹ Cæc⁹: amissis duob⁹ oculis.

Mit. Bassus. x. milib⁹ nūmū emit lacenas: sed cū nō esset solutur⁹: poeta ait eū lucratū esse has uestes. Lucri fecit. i. lucratus est. Adeo bene emit. i. adeo uiliter emit Interrogatio est: cui ita respondet. Immo non soluit: quod maius est.

Erueniss̄e: Redeūtē Domitianū tāto applausu popul⁹ in circo excepit: ut sarmatæ ūde uenerat potuerīt exaudire clamorē: qđq; magis ē mirādū: occupati oculi īpatore īspiciēdo nō uiderī equos q̄ī circo iā q̄ter cucurrerāt. Rhen⁹. fl. germāiæ. Vrbē: romā. Ille Rhenus. i. accole rheni: letitiæ nouæ te ueninete. Histrum: accolas histri.

Nemo:nullas ſpectator. Miſſos q̄uat̄:ſepties.ñ.mittebāt eq̄ a carcerib⁹ iñ circo:ſed cū Domitian⁹ uellet centū miſſos uno die p̄ſici:iuſſit ut q̄nq̄es tm̄ ſinguli mitterent̄.In eū dē ſenſū ſupra:Adeoque mētes oīum tenes un⁹:Vt ipſa magni turba neſciat circi: Vtrū ne currat paſſerin⁹ an tigris. Lōga gaudia:ideſt plauſus lōgi. Nec te ſic Cæſar:ideſt nū quā amauit tantū quantū nūc:quaſi dicat ad cumulū amoris perucniſti:& nullus locus relictus ē ut amari poſſis āplius. Vt uelit ipa:ēt ſi roma uelit plus nō poteſt amare.

Dum te longa ſacro uenerantur gaudia circo:
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum roma ducem:nec te:ſic cæſar amauit.
Te quoque iam nō plus:ut uelit ipſa:poteſt:

Ad Priſcum.

Vxorem quare locupletem ducere nolim
Q uæritis:uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit priſcæ marito:
Non aliter fiunt fœmina uirque pares.

Ad Gargilianum.

Morio dictus erat uiginti milibus emi
Redde mihi nummos gargiliane ſapit:

In Crudelem amicum.

Pallida ne cilicum timeant pomaria brumam:
Mordeat & tenerum fortior aura nemus.
Hibernis obiecta notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles:& ſine fæce diem.
At mihi cella datur:non tota clauſa feneſtra:
In qua nec boreas ipſe manere uelit.
Sic habitare iubes ueterem crudelis amicum:
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

Ad Domitianum.

Dum noua pannonici narratur gloria belli
Omnis & ad reducem dum litat ara iouem.

Xorem.In eos q̄ locuple tem uxorē ducunt:nā hī nubunt uxori:ut illud Plauti: Dotē accepi libertatē uēdidi locupletis uxoris inſolētiā ſatyra inſectatur Iuuenalis. Nolo nubere uxori:q̄a oportet me parere. Inferior:nobilitate & opibus. Pares:in amore:& concordia:niſi mulier ſit inferior nobilitate & opibus.

Orio.Moriōes dicebāt̄ q̄ naturali q̄dā ſtoliditate & ꝺformitate oris oblectabāt. hi adhibebāt̄ cœnis diuitū:p̄pterea Plini⁹ cū inuitat amicū ad frugalē cœnā:Cœnabis inquit ſine moriōe.Morio noīe ipō ſignificat ſtultū.Martialis morionē emerat adduct⁹ noīe: ut ipe iocat̄:putans eū eſſe ſtultū.ſed cū haberet domi uidiſſetq̄ eū non angi: nō cruciari: nō uexari aliquo furore:eē mē te trāquilla:ſimplicitate q̄dam naturæ:poeta iudicauit eū ſapientē:p̄pterea repetit a Gargiliano preciū datū: q̄m̄ uendiderit ſapientē p̄ ſtulto.Ita quoq̄ de Morione loquit̄ in diſtichis:Quiſq̄s pl⁹ iuſto ñ ſapit il le ſapit.Nā uerā uitā putat eſſe ī trāquillitate mētis:& rex contēptu. Sapit:nam poeta more Epicuri putat ſapientiam ſummam eſſe: quali eſt morio.

Allida.Horti pēſiles erāt apud ātiquos q̄ rotis p̄mouebāt̄ in ſolē ab holitorib⁹:rurſus hibernis dieb⁹ ſpecularib⁹ tegebāt̄ ne uētus læderet.Pli.de cucumeribus Tiberii:Nullo nō die cōtigit penſiles hortos nō p̄moueri rotis ab holitoribus ī ſolē:p̄rius hibernis diebus ītra ſpecularīū munimēta reuocātib⁹.Amic⁹ Martiali penſiles hortos ita texerat:cū poeta haberet cellā aptā uentis:ait ergo ſe melius futurū hoſpitē arboris:q̄ talis amici:quia tegeret ſaltē ſpecularibus. Specularia:lapides ſpeculares. Admittūt diem ſine fæce:nā excludunt uentos & brumam. Nemus p̄ tenero i.hortulos. Non tota feneſtra:ſed partim aperta.

Vm noua.Domitianus edomitis ſarmatis noluit triumphare:ſed lauream tantum rettulit Ioui capitolino.Poeta ait tantā fuiſſe populi lætitiā:ūt hæc laurea nō ſit minor triumpho:& laudandum eſſe animū Impatoris:q̄ confidat ſe nō fore minori uenera

tione apud ſuos hac laurea: q̃ ſi triũphaſſet. Memorabit: celebrabit. Et ditãt latias ter-
tia dona tribus. Ita & codex antiqu⁹ habet & é legendũ. Latinæ feriæ dicebant dies: qui-
bus fœdus ictũ é a latinis cũ populo Ro. Hiſdẽ diebus licebat populis latinis petere car
né ex mõte albano a ro. põ. ex ſacris. Ci. in oõne p Planco hoc ĩdicat: dũ paucitaté homi
nũ in qbuſdã municipiis oſtẽdit his uerbis: Quib⁹ e municipiis uix q carné latinis petant
ĩueniunt. Victoria ſarmatica tertia erat: de q̃ hic loquit bis iã domiti cattis & dacis. Ter
tia igit dona .i. ſacrificia quæ
tertia iã uictoria fiebãt. Dita-
bãt tribus latias. i. populos lati
nos: quia iã tertio carnes dabãt
Auctores ſunt Macrobius: &
Varro. Latinæ aũt feriæ in põ
pa triũphali indicebãtur. Triũ
phos ſecretos: laureã apellat tri
umphũ ſecretũ quaſi ea uolue
rit Imperator triũphũ celare.

Dat populus: dat gratus eques: dat tura ſenatus
Et litant latiæ tertia dona tribus:
Hos quoque ſecretos memorauit roma triũphos
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erat.
Quid tibi de ſancta credis pietate tuorum:
Principis eſt uirtus maxima noſſe ſuos.

In Ciperum:

Piſtor qui fueras diu cipẽrẽ:
Nunc caus agis: & ducenta quæris
Sed conſumis: & uſque mutuaris.
A piſtore cipere non recedis:
Et panem facis: & facis farinam.

Ad ſextum.

Egi ſexte tuam pactus duo millia cauſam:
Miſiſti nummos quot mihi mille: quid eſt:
Narraſti nihil inquis: & a te prodita cauſa eſt
Tanto plus debes ſexte: quod erubui

Ad Cirinium.

Sic tua cirini promas epigrammata uulgo:
Vt mecum poſſis uel prior ipſe legi.
Sed tibi tantus ineſt ueteris reſpectus amici:
Carior ut mea ſit q̃ tua fama tibi.
Sic maro nec calabri tentauit carmina flacci:

Tuæ pacis: quã dediſti roma
nis pdomitis ſarmatis. Panno
nici: ſarmatici. Noſſe ſuos: p
ſpectos hr̃e aĩos ſuos: & eos co
gnoſcere. Credis tibi: de pieta
te ſancta tuorum erga te.

Iſtor. Ciperus iunci gen⁹
é apud Pli. hic é propriũ
nomẽ: Hic ex piſtore fact⁹ fue
rat cauſidic⁹: lucrabaturq; mul
tũ: ſed cõuiuis liguritorib⁹: ne
bulonibus multa dabat. Facẽ
pané & farinã: dicit piſtor: qui
pinſit far & coquit pané & fari
nã. Facere ité pané & farinã di
cit qui liberalitate ſiue pdigali
tate ſua aliis pané & farinã ſub
miſtrat. Cũ igit Ciperus nũc
multos paſcat pdigalitate ſua
æque piſtor uidet ac olim erat
cũ panem & farinã piſtor facie
bat. Huc ſpectat totũ hoc epi-
grãma: ut oſtẽdat Ciper⁹ q liberalis uolebat uideri multos alẽdo: nõ agere id ex liberalita
te: ut. ſ. det pané & farinã multi: ſed ueteri more & iſtituto piſtoris. Piſtor a pinſendo far-
re dict⁹: oliq; tm̃ farinã faciebat: pané ipi qrites & mulieres: ſentẽtia é Attei Capitõis. Po
ſtea receptũ fuit: ut idem & panem coqueret: ppterea ait: et facis pané & facis farinã: nã
utrũq; ad piſtorem ptinebat. Mutuaris: accipis ab aliis ut oſtendat pdigalitatem. A pi-
ſtore: ab inſtituto & ope piſtoris non diſcedis dũ multos paſcis.

Gi. Iocus eſt q; cã amiſſa plus ſibi debeat q̃ ſi uiciſſet: nã laus fuiſſet loco pti alicuius
pmii. Pactus duo milia. i. pmiſiſti mihi duo milia. Erubui: tuli illũ pudorem ppter te.

Ic tua ceri. Ceriniũ deridet qui dicebat ſe poſſe ledere epigrãmata ſed nolle: ne Mar
tialis æmulus uideret: poeta ita reſpõdet ut oſtendat ſe nõ ſentire: quoniã nemo ſit
tã amicus qui uelit cedere ingenio & nolit doctior uideri. Supra in eundé ſenſũ: Verſus
ſcribere qui põt diſertos Non ſcribat laheri uix putabo: hæc dicit deridẽdo. Vel mecũ
pari laude: uel mecũ maiori. i. maiori laude. Amici: Martialis ſic pari reſpectu amicitiæ.
Flacci calabri. i. Horatii. Idem Virgilius noluit ſcribere eo ſcribendi genere ut cederet

amico. Pindarus Scopælindii filius poeta thebanus lyricoꝝ princeps: ut ſcribit Fabius: tantæ æſtimationis ut & macedoniæ regibus carus & Alexander thebis captis edixerit pindari domũ ne comburite. Id enim fuit Alexandri uerbum: licet nonnulli græci ſcribãt ea uerba ædibus pindari fuiſſe aſcripta. Inuentus eſt mortuus cũ cœpiſſet dormire in gymnaſio: in gremio pueri dilecti. Ceſſit: laude. Romani cothurni. i. tragœdiæ romãæ. Horatius: Scriberis uario. Variũ ſcribit Quintilianus cuius tragœdia Thieſtes cuilibet græcoꝝ conferri poſſet. Frequẽs amicus. i. multi amici.

Auper. Amici monoſtichon. Cinna ita erat pauper ut uellet uideri diſſimulare diuitias: at inquit Martialis: ita ẽ neqꝫ magnope laboret in hoc ſimulando oportet.

Vm. Varrꝰ flu. eſt qui diſterminat italiã a narboneſi gallia. hic nomen ẽ ꝓpriũ uiri: is cõponebat ducẽtos uerſus eodẽ die: qua in re nõ erat ſapiens. Eſt enim inanis cuiuſdã ingenii tot uerſus effundere: tñ hoc iactabat ita ut uellet laudari: ſed non recitabat: in hoc erat ſapiens. Sapiẽtia enim erat quærere laudẽ hac iactantia ſi poterat: ſed tamẽ nihil recitare: quoniã recitãdo nullã potuiſſet aſſequi laudem. Nulla nõ luce: .i. quotidie. Nõ ſapis: non es doctꝰ poeta. Sapis: qa nihil recitas. Ad Luciferum.

Hoſphore. Venturo Cæſare noctu conquerit̃ diẽ ſero redire: quo die Domitianꝰ erat in urbem ingreſſurus. Phoſphorꝰ Lucifer ſtella quæ diem præcedit. Moraris: retardas'. Noſtra gaudia: aduentus Cæſaris. Lento igne: tarda ſtella. 'Abducere cyllaron: ut celeriꝰ uẽires: ut ſatisfaceres populo romano. Hic equus ẽ ſtellificatus: dicatꝰ erat romæ ad foꝝ in æde Caſtoris. Papi. Et puer aſpiciẽs lædeꝰ ab æde ꝓpinqua Cyllarꝰ. Titana: ſolẽ. Tenes: moraris ſolẽ cupiẽtẽ uenire: & ſatisfacere lætitiæ populi. Xanthꝰ: qꝫ flauus ſit. Aethon: qa uideat ardere.

Equi ſolis uolũt fræna. i. uolũt currũ. Ménonis alma parẽs: Aurora mat̃ Ménonis. Vigilat: iam diu cupiens exire. Luci nitidæ: ueniẽte Domitiano. Nõ cedunt. i. non dant locum. Luna: quæ nondum diſceſſit e cælo: quia ipa etiã uult uidere Cæſarẽ. Nõ deerit dies populo. i. populus uidebit te etiã media nocte.

Nuitas. Hibrida dicit̃ ex iparibus parẽtibꝰ natꝰ: ut Porphirio iterp̃tatus ẽ Horatiũ canis natꝰ ex uenatico: & gregario hibrida. Itẽ auctore Pli. dicit̃ fœtꝰ apri & ſuis domeſticæ: & hoc etiã cõuitiũ in hoies dicit̃: eoqꝫ uſus ẽ Cicero in Marcũ Antoniũ. Porcũ: ſuem domeſticũ. Das uerba: ſi derides: ut hoc. ſ. oſtendas.

Pindaricos poſſet cum ſuperare modos:
Et uario ceſſit romani laude cothurni:
Cum poſſet tragico fortius ore loqui
Aurum & opes & rura frequẽs donauit amicus
Qui uenit ingenio cedere: rarus erit:

De Cinna:

Pauper uideri uult cinna & eſt pauper:

Ad Varum.

Cum facias uerſus nulla non luce ducentos:
Vare nihil recitas: non ſapis: atque ſapis:

Ad Luciferum.

Phoſphore redde diẽ: quid gaudia nra moraris.
Cæſare uenturo phoſphore redde diem:
Roma rogat: placidi nunquid te pigra bootæ
Plauſtra uehunt: lẽto quod nimis igne uenis.
Ledæo poteras abducere cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi caſtor equo.
Quid cupidũ titana tenes: iam xãthus & æthõ
Fræna uolunt: uigilat mẽnonis alma parens:
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſydera luci:
Et cupit auſonium luna uidere ducem.
Iam cæſar uel nocte ueni ſint aſtra licebit
Non deerit populo te ueniente dies

In Gallicum.

Inuitas ad aprum ponis mihi gallice porcum:
Hibrida ſum: ſi das gallice uerba mihi.

Sſe. Verberauerat coquũ: q̃ui male cœ̃nam parauerat: inq̃uit Martialis ſi coqu⁹ nõ eſt uerberandus q̃ cœnam malefecerit inquit: qua cauſa erit uerberandus: quaſi dicat nulla alia de cauſa debet uerberari. Cædo: uerbero.

Iqd. Blande rogat Domitianũ ut mittat pecũniã nec debeat ferre aĩo iniquo. Improba: iſaturabilis Permitte: æquo aĩo ſinas te rogari a me. Qui rogat: q̃ ſupplicat Idiſti. Opian⁹ mali erat coloris: neq̃ cõualeſcere poterat. ſupra: Eſſet caſtrice cũ mali coloris: Verſus ſcribẽ cœpit Opianus. Mart. ſæpe ægrotauerat: ſed cõualuerat: ut ſupiore carmine oſtendit: locat̃ igit̃ ĩ Opianũ: qui ꝑpetuo male habebat: neq̃ unq̃ cõualeſcebat.

Male. i. male habentẽ uidebo te. Sæpe. ſ. male habentem: ſemp enim male habes.

On tot. Dederat ſpectaculo Domitianus multas tigres. Tigrũ prim⁹ oſtendit Auguſtus Romæ manſuefactam Claudi⁹ quattuor: plurẽs nũc Domitian⁹. Poeta ait eũ ſupaſſe Bacchum: q̃ gemina tm̃ tigride dicit̃ triũphaſſe. Plinius ſcribit elephantes duxiſſe Bacchi currũ: & Pompeiũ ita eé æmulatum triumpho ſuo. Tigres aũt fuiſſe indicat Silius duob⁹ in locis: Qualis odoratis deſcẽdens Bacch⁹ ab indis. Raptor fœtus enĩ tigridis rapit̃ ea abſente totus: reuerſa ad uacuũ cubile cũ id ſenſit raptoris fugienti ueſtigia ꝑſequit̃. ille paſſim relictis catulis morat̃ ferã referentẽ ſingulos ad cubile: tãdem cũ ad flumen aliq̃d uel ad littus ꝓuenit: naui eſt tutus geſtaq̃ ſecũ qui ſupſunt. Alb⁹ pallẽs præ metu. Supra: Viuat & urbanis albus in officiis. In æquo hyrcano: nã in hyrcania & india ſũt tigres. Gangetic⁹: Indus: a gange fluuio. Timuit tot: nam numeroſ⁹ eſt parthus tigridis. Aeois armis. i. indis. Ouas: inſolitas. Tigres nouæ erant nunc in ſpectaculis: nam raro uiſæ fuerant: cum tamen uariæ feræ ex genere pardorum: & ſimiles tigridi ſæpe ſpectatæ fuerint: nam Scaurus ædilis. c. &. l. oſtendit Pompeius. cccc. &. x. Auguſtus. cccc. &. xx. Delitias: ſpectaculi. Tua harena: ideſt tuũ ſpectaculum. Triumphos erythræos: ideſt indicium triumphum. Victoris: dei Bacchi: nam tertius Bacchus de indis triumphauit auctore Diodo. Ageret indos captiuos .i. cum triumpharet de indis.

Vnera. Gaurum monet orbum & diuitem ut captatores cõtemnat: qui cũ mittãt mũera nõ amãt: ſed optãt morté. Locupleti: tibi diuiti: ait uidet̃ dicere morere. Si ſapis

Ad Ruſticum.

Eſſe tibi uideor ſæuus nimiumque gulоſus:
Q ui propter cœnam ruſtice cedo coquum:
Si leuis iſta tibi flagrorum cauſa uidetur:
Ex qua uis cauſa uapulet ergo coquus?

Ad Cæſarem Domitianum.

Si quid forte petam timido gracilique libello
Improba non fuerit ſi mea cartha: dato:
Et ſi non dederis cæſar: permitte rogari:
Offendunt nunq̃ tura preceſque iouem:
Q ui fingit ſacros auro uel marmore uultus.
Non facit ille deos: qui rogat ille facit.

In Opianum.

Vidiſti ſemel opiane tantum
Aegrum me male: ſæpe te uidebo:

Ad Cæſarem Domitianum.

Non tot in æois timuit gangeticus aruis
Raptor in hyrcano qui fugit albus equo.
Q uot tua roma nouas uidit germanice tigres
Delitias potuit nec numerare ſuas.
Vicit erythræos tua cæſar harena triumphos:
Et uictoris opes diuitiaſque dei.
Nam cum captiuos ageret ſub curribus indos:
Contentus gemina tigride bacchus erat.

Ad Gaurum.

Munera qui tibi dat locupleti gaure ſenique:
Si ſapis & ſentis: hic tibi ait morere.

ſi cor habes & percipis.

Ic toga. Parthenius præfectus cubiculi Domitiani togam candidã Martiali misit: quã poeta laudat: ſed iocans oſtẽdit ſibi deeſſe lacernã: quoniã lacerna ſua trita nõ bñ conuenit tã pulchræ togæ. Alloquit togã: & rogat cui⁹ lanæ p̃cioſiſſimæ uelit exiſti mari. Amici facundi. i. parthenii qui doctus erat: ut alibi inquit poeta: Nec muſis uacat aut ſuis uacaret. Cui⁹ gregis ẽ: cui⁹ uelleris. Fama: laus. Phalãti ledæi. i. laconici tarenti: nã tarentini ducũt originẽa laconicis duce phalãto. Herba appula. i. paſcua apuliæ.

Saturat: irrorãdo alit. Galeſus: fluuius labit e calabris: fluit ꝓpe tarentũ Canuſinæ & tarentiuæ lanæ in preeio hẽbãt.

Bætis tarteſſiacus. i. bætis hiſpanus q bæthis tarteſſus dicebat. ut Strabo: Aq̃ bæthica lanæ fiũt fuluæ. Stabuli hibe. .i. pecudũ hiſpaniæ. Multifidũ: timauũ lanæ patauinæ ĩ p̃cio erãt: qđ Strabo ſcribit: & in diſtichis ẽ. Non ꝑcul aũt a patauio timauũ eẽ error qdã recepit: placet magis hoc q̃ ut ĩtelligas de lanis hiſtriæ aut tergeſtinis. Nũerauit: alludit ad nũerũ hoſtio⁹ timaui: q octo hẽt.

Aſtrifero: cæleſti. Relat⁹ enĩ ẽ ĩ cælũ Cyllar⁹. ſupra: Hic ubi ſeptenas Cyllar⁹ hauſit aquas. Nõ decuit: ñ par fuit. Liuere: ĩfici. Amyclæo ueneno: purpura laconica. de purpura laconica Papi. Quis purpura ſæpe Oebalis: & tirii moderator liuet aheni. Et in carminibus Horatius. Nec purpuras laconicas trahunt clientes. Sunt qui de cocco ĩtelligant potius q̃ purpura: quoniam in laconica naſcat: ſed placet de purpura. Miletus: tribus ĩ locis ẽ caput ioniæ: unde mileſia uellera dicta fũt a Virgilio nõ a lanæ præſtãtia: ſed a colore. Lanas enĩ ſolitas fuiſſe illic tingi hic uerſus indicat.: & Hora. ĩ epiſtolis. Textã mileti uitabit chlamydẽ. Vincis: ſupas. Lilia: cãdore. Liguſtra nõdũ delapſa: quæ ceciderũt. Vir. Alba liguſtra cadũt. Ebur albet: qa frigore aſſeruatur illic frigiditate. Sparthan⁹ olor. i. olor ledæ⁹. Paphiæ colũbæ: dicatæ Veneri. Gẽma. i. unio Vnionẽ ſoli romani appellarũt: reliquæ etiã gẽtes margaritas: gẽmæ in cõchis oriũtur: quæ colligunt ab urinãtib⁹: & clariores fũt ex mari rubro. Eruta: euulſa. Aemula: ferme paria. Primis niuibus. i. ĩtactis. Cãdidiora ſuo parthenio. i. aĩo ſui parthenii: q miſit. Babylonis: Babylonii uarios picturæ colores: auctore Pli. ueſtib⁹ acu intexebãt: Veſtes aũt pictæ dictũ apud Homerũ ſunt: Vñ triũphales deductæ ſunt. Texta: ueſtimẽta. Picta: diſtincta. Variant: ornant: & pĩgunt. Acu ſemiramia: babylonia. Nã Semiramis regina babylonis fuit. Aeolus pat Athamãtis pr̃is phryxi: & Helles ex nepte: unde pecus æolium: quare aries quo phryxus nepos Aeuli uectus eſt in pontum: licet alii ſcribant arietem fuiſſe inſigne nauis: qua nauigauit phryxus: alii pædagogũ phryxi: qué Gãbrus rex ſcytarũ excoriari iuſſit: accepto in munus phryxo ab Aeeta. Fabula optinuit ũt arietẽ brutũ putem⁹: cui⁹ uell⁹ fuerit aureũ. Nõ miferme: hoc ẽ nõ placeret magis. Au

De Partheniana toga. 27

Dic toga facundi gratum mihi munus amici
Eſſe uelis cuius fama decuſque gregis:
Appula ledæi tibi floruit herba phalanthi
Q ua ſaturat calabris culta galeſus aquis.
An tarteſiacus ſtabuli nutritor hiberi
Bæthis in heſperia te quoque lauit aqua:
An tua multifidum numerauit lana timauum:
Q uem prius aſtrifero cyllarus ore bibit:
Te nec amyclæo decuit liuere ueneno:
Nec miletus erat uellere digna tuo.
Lilia tu uincis nec adhuc dilapſa liguſtra
Et tyburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor: paphiæq; columbæ.
Cedet erythræis eruta gemma uadis.
Sed licet hæc primis niuibus ſint æmula dona:
Non ſunt parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim babylonica picta ſuperbe
Texta: ſemyramia quæ uariantur acu.
Non athamantheo potius me mirer in auro:
Aeolium dones ſi mihi phryxe decus.

ro athamantæo.i.phryxi filii athamantis.O quãtos risus aliis mouebit nostra lacerna tri ta.tacite petit lacernam.

Istica.Fatet se decipere lectorẽ:qui scribat disticha:& ita teneat lectorem breuitate sed tamen tot scribat ut librum conficiat:uel quod placet ostendit causam quare scripserat longũ epigrãma.nam cum libꝝ absoluere uelimus inquit qd refert disticha ne scribam⁹ an longiora epigrãmata.nã q̃ me hortaris scribere disticha:uis ut placeam breui tate:sed nulla põt esse breuitas cũ faciamus libꝝ. Si liber ẽ: si tẽdo ad iustũ librũ: & si multa disticha legere te oportet.

O quantos risus pariter spectata mouebit
Culta palatina nostra lacerna toga.

De Distichis. 29

Districha qui scribit puto uult breuitate placere:
Quid prodest breuitas:dic mihi sic liber est?

De Spectaculo scæuolæ: 30

Qui nunc cæsareæ lusus spectantur harenæ
Temporibus bruti gloria summa fuit.
Aspicis ut teneat flammas pœnaque fruatur
Fortis:& attonito regnet in igne manus.
Ipse sui spectator adest:& nobile dextræ
Funus amat:totis pascitur illa sacris.
Quod nisi rapta foret nolenti pœna parabat
Sæuior in laxos ire sinistra focos.
Scire piget post tale decus:quid fecerit ante
Quam uidi satis est hanc mihi nosse manũ.

In Dentonem. 31

Nescio quid de te non belle dento fateris
Coniuge qui ducta iura paterna petis?
Sed iam supplicibus dominum lassare libellis
Desine:& in patriam serus ab urbe redi.
Nam dum tu longe deserta uxore diuque
Tres quæris natos:quattuor inuenies.

De Columba Aretullæ. 32

Aera per tacitum delapsa sedentis in ipsos

Vi nũc.Ita puhiebant dã nati:ut ãte te dictũ a Do mitiãno:ut peuntes uel tragœ diã repræsentarẽt:ut supra de Laureolo: & Orpheo: uel aliq̃ ex historia:dãnat⁹ repñtat uir tutẽ. Scæuolæ uera imitatõe nã & ipe sibi manũ cõburit ipe ratoris iussu:poeta de hoc spe ctaculo edit epigrãma. Bruti: maiorꝝ:& Porsenæ: nã Brutus fuit post Porsenã. Teneat.i.q dãnatus ẽ repñtet Scæuolam. Fruat pœna.i.fruat laude pœ næ. Regnet:pstet ipe dãnat⁹. Adest spectator sui.i.spectat laudẽ suã. Illa:dextra. Totis sacris.i.totis focis sacrorꝝ:nam Scæuola:ut Liuius:combussit dextram ad aram sacrorꝝ in ca stris Porsenæ. Quod nisi:& hoc erat repræsentandũ ex hi storia Mutii:ut ille abduceret ab igne cũ pararet etiã sinistrã cõburere.supra:Sed tam sæua pius miracula non tulit hostis: Et raptum flãmis iussit abire uirum. Nolenti:recusanti. Sæuior:maiore uirtute q̃ fue rat dextra Scæuolæ. Laxos:extictos pœnæ. Piget scire.i.nolo scire. Quid ante:nã ob scelus dãnatus erat:& ob scelus laudem consecutus cõburẽdo manũ fortit. Nosse ma num:dignam laude.Nihil enim añ dignũ laude fecit.

Escio.Dento ducta uxore petiit ius trium liberorum:uel quod aliud ipse genus li bidinis sectaretur:uel quod mariti officium non posset præstare: ut iocatur Mar tialis de iure trium liberorum. Supra dictũ. Non belle fateris:quia uideris fateri te sẽ tari aliud genus libidinis:& non posse arrigere. Iura patna:idest ius trium liberorꝝ. Li bellis supplicibus.i.supplicationibus longe ab hispania.

Era per tacitum.Aertullæ frater in exilio erat ĩ sardinia:qui ut restitueretur soror sæpe imperatorem rogauerat:nuper ea sedente & sparsis auibus in theatro.Nam id spectaculi genus edidit Domitianus:quod Papinius in saturnalibũs testatur:& olim ediderat Nero.Columba in gremium decidit:neque inde uoluit euolare.

Colũbæ aũt fuerũt nũñciæ graũiorib⁹ rebus alligatis pedibus epiſtolis: quod in obſidione mutinenſi accidiſſe antiquoꝝ monumẽta teſtant: emiſſa columba a Decio Bruto obſeſſo in caſtra conſulum. Eundem mortẽ oſtendit Iuuenalis: tãq̃ præcipiti ueniſſet epiſtola penna: Ex hoc caſu theatri nactus occaſionẽ poeta & Aertullæ pietatem laudat rogantis Domitianũ ꝓ fratre: & poeta quoq; rogat dũ ita ſcribit. Aues quæ ſpargebant in theatro miſſiles dicunt. Caſus luſerat: hoc eſt hoc uideret ſine numĩe accidiſſe.

Fluxit aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus: niſi inobſeruata maneret
Permiſſaque ſibi nollet abire fuga:
Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori:
Et dominum mundi flectere uota ualent:
Hæc a ſardois tibi forſitan exulis oris
Fratre reuerſuro nuntia uenit auis.

Inobſeruata. i. nõ retenta: poſtea quæ manebat in ſinu: nõ retenta é: factũ numine Domitiãi. Permiſſa fuga. i. facta poteſtate euolandi. Exulis: ubi frat exulat. Piæ: laborãti pro fratre. Flectere: exorare. Vota: ſororis & aliorum.

Ad Paulum de phiala.

De prætoritia folium mihi paule corona
Mittis: & hoc phialæ nomen habere iubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctũ
Pallida quam rubri diluit unda croci:
An magis aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri

E prætoritia. Paul⁹ Martiali amico miſit phialã in ſaturnalibus. Phialã aũtẽ ſolere mitti ĩ ſaturnalibus ex diſticho cognoſcitur: q̃uis calaico rubeã generoſa metallo: Gloꝛior arte magis quod me⁹ iſte labor. Phiala erat uas cõmune aquæ & uino elaboratũ: imprimis argẽtea: aut aurea. Iuuenalis. Viro tenet Phialas tibi non committitur aurum. A paulo ñunc miſſa tam ſubtilis & exilis lamæ erat: ut nullius ferme precii eſſet: in quo poeta pauli auaritiam deridet: qui ingenio ũidetur excogitaſſe quo pacto mitteret exiguũ munus: cum poſſet & min⁹ mittere: & nihil ſi uolebat. Corona prætoritia: ideſt corona ĩ ludis data: nam coronæ fiebant ex bracteis uel auri uel argenti iñ ſpeciem florum: quæ in ludis dabantur. Primus Craſſus argento & auro folia imitatus in ludis ſuis coronas dedit. Prætores autem præerant certaminibus theatri: unde munera prætoritia quæ dantur in ludis theatri. Suetonius de Nerone: Magiſtros certamini præpoſuit conſulares: ſorte ſede prætores Iuuenalis de præfectis ludorum: Nullius fibula durat Vocem uendentis prætoribus. Eſt igitur tam ſubtilis q̃ bractea coronæ prætoritiæ. Pægma perunctum: argento incruſtare pægmata mos fuit apud antiquos: ſed id fecit ĩ magnũ luxum. C. princeps: ꝓpterea Tranquillus ut ſupra de pægmate in Claudio. Perunctum: ĩcruſtatum. Hac nebula: ideſt hoc folio & lama ſubtiliſſima argenti. Pallida unda: quia crocus ſpargebatur in theatro uino dulci mixtus: auctor eſt Plinius. Cum autem loqueret Virgi. de uino dulci ex molo mõte ait: Nõ te uides croceos ut mittat tmolus odores: India mittit ebur. Croceos odores intelligit uinum dulce: quod miſcebatur croco ſpargendum in theatro nam quod probus & alii exponunt pro croco falſum eſt: nam præſtantiſſimum crocũ ex cilicia: non autem ex tmolo mittebatur. De uino autem & uinetis tmoli multa extãt teſtimonia. Miſceri uino crocum ĩdicat etiam Horatius: Coritioque croco ſparſum ſtetit. Suetonius: Sparſo per uias identidem croco. Diluit: abluit: cum in theatro funderetur. Lama groſſior eſt: & ex ferro aut huiuſmõi metallo: bractea eſt plicabilior & ex auro potiſſimum: aut argento. Virgilius: Leuiter crepitabat bractea uento. Iuuenalis: Bracteolam de Caſtore. Lecti ſiue triclinia incruſtabantur argento: quod Carbilius eques Romanus primus inſtituit: poſtea lecti mulierum omnino operiebant.

gula'Ait poeta hanc phialam esse bracteam derasam ex lecto pauli ungue ministri furacis: nam a furantibus seruis nonnunquam deradebantur ungue. Tranquillus de Calli Romæ publico epulo seruum ob detractam lectis argẽteam lamam carnifici tradi iussit.

Fulcro: lecto sponda. Sentire: nam concutitur. Agi: agitari. Vapore: leui afflatu. Volitat: impellitur. Cariota: est species palmarum. auctor ẽ Pli. idem testatur Strabo libro ultimo his uerbis: Duplex est palma cariota & reliqua thebaica durior suauior gustatu: dicta cariota a cara: quod significat caput: nam ex ea fiebant uina iniqua capiti. Mitteban tur calem. iani i distichis. Aurea porrigitur iani cariota calẽdis. Erat autẽ aurata imitatione uanitatis græcorum: q̃ quẽ fructum putarũt gratissimi saporis esse fecerunt aureum in templo Apollinis delphici raphanum aureum: betam auream: rapum plumbeum: pro uarietare metalli saporem fructꝰ indicantes. dicuntur etiam cariotides. Papinius: prægrandes cariotides cadebant.

Sputo: tam subtili aureo crasso. Asse: paruo precio. In distichis ꝺ cariota. Sed tamen hoc munus paupis esse solet.

Colocasia: herba ẽ quæ ĩ nilo nascit foliis latissimis: quã non nulli cyamon dixerũt. ducit dẽ tibꝰ tãquã lana: & quidẽ subtilis. In distichis: Niliacũ rudebis olus lanasq; sequaces. Improba cũ morsu fila manuque

Bractea de fulcro quod reor esse tuo?
Illa potest culicem longe sentire uolantem:
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ uolitat suspensa uapore lucernæ:
Et leuit fuso rumpitur icta mero.
Hoc linitur sputo iani cariota calendis.
Quam fert cum paruo sordidus asse cliens.
Lenta mínus gracili crescunt colocasia filo.
Plena magis nimio Lilia sole cadunt.
Nec uaga tam tenui discursat aranea tæla:
Tam leue nec bombix pendulus urget opus.
Crassior in facie uetulæ stat creta fabullæ.
Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior intortos seruat uesica capillos
Et mutat latias spuma bataua comas.
Hac cute ledæo uestitur pullus in ouo:
Talia lunata splenia fronte sedent.
Quid tibi cũ phiala: ligulam cũ mittere possis?
Mittere cũ possis uel cocleare mihi?

trahes. Lenta colocasia: nã flexibilia sunt. Lilia: nõ cãdida: sed purpurea magis. Plena: grossiora hac phiala. Bombix: prius bombilis dictꝰ: inde necidalus: demum bombix araneorũm: modo texit telas in assyria: quas Pamphyle Platis filia ĩ cœa insula & retorqueri & texi docuit: unde uestes bombicinæ fiebãt: quibus mulieres romanæ pellucebant.

Creta. i. terra silinusia siue chia: quæ faciebat ad poliendam cutẽ qua utebatur Fabulla.

Bulla: erat ornamentũ pueri ingenii in spẽm cordis: remediis quibusdã inclusis aduersus inuidiam. Bulla itẽ significat aquã tumescentẽ. Varro in re rustica: Vita nostra bulla ẽst. de hac intelligit Martialis. Offensæ aquæ: percussæ. Crassior: grossiore supficie q̃ phiala quã mihi misisti. Vesica: tegmẽtum & mitellam capitis significat subtilissimã: qua germanorum crines contegebant. Bataua spuma: idest germanico sapone. Sapo autem gallorum est inuẽtum ad crines colorandos: Cum autem sit in precipuo usu germanis spuma germana dicta est. In distichis: Caustica theutonicos accendit spuma capillos. Captiuis poteris cultior esse comis. Spuma bataua: idest saponis qua illinuntur crines. Mutat: nam colorat crines. Pullus: cygnus. Ouo lædeo. i. ouo cygni: nam pellis inest cũ aliis ouis cygnorum qua pulli uestiũtur. Splenia: flameola subtilissima: ut supra est dictum. Splenia tolle leges quæ ita capiti componebant ut dum a fronte ad utrãq; genam ducuntur: relinquantq; uultus spatium apertum: cornua lunæ effingant. Frõte lunata. i. ita cõposita ut uideat cornuata tãq̃ luna. Cocleare: mittebatur ĩ saturnali bꝰ. Infra: Sũ cocleis habilis sed nec minꝰ habilis ouis. Nũqt scis potiꝰ cur cocleare uocer

Mittere nihil: quod melius fuisset q̄ excogitare hoc ut pat̄ca mitteres.

Archetypū. Archetypa uasa dicebāt uetustissima: & quoniā erāt i precio: archetypa ét significabāt preciosa. In furé: siue captatoré hoc é distichon: qui archetypa uasa habebat: nulla sua pecunia cōparata. Vas dicit factū sine te: hoc é sine sūptu tuo: & sine te factū dicit: hoc é nōdū te nato hic iactabat se hīe archetypa. Myos. i. uasa ab ipo Myesculptore facta. Mart. respōdet eo magis eé archetypa itelligés eo esse maioris precii: quoniā sine eo facta sunt: itelligés sine eius sumptu cū ille posset intelligere. Martialé dicere magis archetypa. i. uetustiora & sine eo facta. i. anteq̄ nat⁹ esset.

Myos: artificis sculptoris: quéadmodū archetypū. i. mentoris in distichis. Mys seru⁹ fuit Pythagoræ. Mys præterea agragas: Betus eodé tépore claruerunt argento celādo. Myos opera erāt i æde Liberi pris rhodi Sylenus: Cupido.

Vm sitis. Mirat cōiuges pessimis morib⁹ non conuenire: cū ita opteat eos eé cōcordes: quéadmodū & boni cōueniūt. Cōuenire uobis. i. nō esse concordes.

Egia Pyramidū. Laudat ædes Domitiāi: quæ ædificatæ fuerūt a Rabirio: magis .n. placet: qđ supra dixit Rabiriū struxisse ædes Domitiani: q̄ ædé Iouis capitolini. Ride: coténe. Regia miracula pyramidū: nā pyramides sunt structæ a regib⁹. Aeoum opus. i. orientale. Labor mareoticus .i. pyramides ægyptiæ. Qūota ps. i. minima ps Domitiani.

Credas: credere posses. Pariter assurgere: ideſt superīponi. Ossa breuior: minor. i. cum montes a gigantibus fuerunt superimpositi: ut raperent cælum: domo palatina.

Apex: sūmitas aulæ palatinæ. Serenus qui in serenū consurgit. Et prius: sūma loca p̄ mo sole illustrant: tantæ altitudinis hanc aulā esse dicit poeta: ut sol nascēs prius eius apicē attigat: q̄ mōtem Circes filiæ suæ: nā Circæ Solis filia fuit ut cecinit Virg. ut Diodo. Aeetæ et Echates: hæc cū regē sarmatarū cui nupserat ueneno substuliſſet: expulsa a populariby⁹ i italiā uenit: q̄uis qui parū recte Homeri uerba interpretant: eā ignotā Oceani insulam tenuisse putent. Circeū aūt mōtem ita scribit Vlyxes apud Homerū: Especula inquit uidi insulam q̄uā īgens pontus ambit: Sita est ipa terra: uidi autem in medio fumū. Virgi. Atq; hic Aeneas ingentē ex equore lucum Prospicit. Præterea Inaccessos ubi solis filia lucos seruat. Apollonius & Theophrast⁹ meminerunt Arcano lumine: aliis mortalibus: quia antequam Sol aspiciatur ab aliis apex domus Domitiani illustratur.

Vod. Policarm⁹ cū uellet liberalis uideri reddidit tabellas Gaietaño q̄ debitor erat

Magnanimis loquimur: coclea cū mittere posses
Denique cum posses mittere paule nihil.

In Iactatorem. 34

Archetypum myos argentum te dicis habere:
Quod sine te factū é hoc magis archetypū é

In pessimos coniuges.

Cum sitis similes paresque uita
Vxor pessima: pessimus maritus
Miror non bene conuenire uobis.

Ad Cæsarem domitianum. 35

Regia pyramidum cæsar miracula ride
Iam tacet æoum barbara memphis opus.
Pars quota parrasiæ labor est mareoticus aulæ
Clarius in toto nil uidet orbe dies.
Septenos pariter credas assurgere montes
Thessalicum breuior pelion ossa tulit.
Aethera sic intrat: nitidis ut conditus astris
Inferiore tonet nube serenus apex.
Et prius arcano satietur lumine phœbi
Nascentis circæ q̄ uidet ora patris:
Hæc auguste tamen quæ uertice sydera pulsat
Par domus est cælo: sed minor est domino:

Ad Polycarmū. 36

Quod gaietano reddis polycarme tabellas

ut illæ tabellæ testabant: sed nunq̃ soluturus. Mart. negat hoc fuisse liberalis animi dedisse. x. milia quæ nõ erat habiturus: qđ si uult liberalis uideri credat duo milia & suat tabellas. c. miliũ quas restituerat. Reddis tabellas: quib⁹ debebat. c. milia. Crede. i. mutua duo milia quæ donabis. nam ille nunq̃ restituet: ita eris liberalis.

Vi præstat. Melior duos habuit puros: quoꝝ alter Blesus dictus é alter Glaucias. Blesũ prius amisit: qué pudice amabat: deíde Glauciã: qué educabat ut leniter deside-
riũ Blesi amissi. Blesus apđ inferos his uersib⁹ Glauciã agnoscit: ut est apud Papi. Mox ubi delitias & rati pign⁹ amici Sen
sit & amissi pueꝝ solatia Blesi.

Milia te centum num tribuisse putas.
Debuit hæc inquis: tibi habe polycarme tabellas
Et gaietano milia crede duo.

Ad meliorem. 37

Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis
Captet forsitan: aut uicem reposcant.
At si qnis dare nomini relicto
Post manes tumulumque perseueret
Quærit quid nisi parcius dolere?
Refert sis bonus: an uelis uideri?
Præstas hoc melior sciente fama
Qui solennibus anxius sepulti
Nomen non sinis interire blesi.
E de munifica profusus arca
Ad natalicium diem colendum
Scribarum memori piaque turbæ
Quod donas facis ipse blesianum
Hoc longum tibi: uita dum manebit.
Hoc & post cineres: erit tributum.

Ad Domitianum. 38

Qui paletinæ caperet conuiuia mensæ
Ambrosiasque dapes non erat ante locus:
Hic haurire decet sacrũ germanice nectar:
Et ganymedea pocula mixta manu.
Esse uelis oro serus conuiua tonantis
At tu si properas iuppiter: ipse ueni:

Ad priapum. 39

Non horti neque palmitis beati
Sed rari nemoris priape custos:
Ex quo natus es: & potes renasci
Furaces moneo manus repellas:
Et siluam domini focis reserues:
Si defecerit hoc: & ipse lignum es.

Ad Faustinum. 40

Tristis athenagoras non misit munera nobis

Vi. præstat. Melior duos habuit puros: quoꝝ alter Blesus dictus é alter Glaucias. Blesũ prius amisit: qué pudice amabat: deíde Glauciã: qué educabat ut leniter desideriũ Blesi amissi. Blesus apđ inferos his uersib⁹ Glauciã agnoscit: ut est apud Papi. Mox ubi delitias & rati pign⁹ amici Sen
sit & amissi pueꝝ solatia Blesi. Tollit humo: Attedi⁹ melior dié natalem Blesi ét mortui singulis annis celebrabat: hoc laudatur a poeta. Qui præstat: sensus est ille qui præstat uiuo amico aliquid: agit id ut aliqd expectet. at q mortuo facit: id pre amore tm̃ agit: ñ ut captet hæreditaté ab amico. Noí relicto. i. mortuo amico. Dolere parti⁹: nisi ut cõsolet dolorem amici. Refert: magna é differé tia. Nomé Blesi. i. memoriam Blesi. Solennib⁹ dieb⁹ natalitiis celebrâdis. Piæ turbæ: celebrantiũ natalẽ. Scribaꝝ: qa Blesus erat de turba scribarũ: hũi⁹ Horati⁹. Facis blesianũ: qa nihil inde expectas: sed totũ id possideśa bleso: & blesianũ é

Vi. In laudẽ dom⁹ de qua supra. Decet: par é. Sacrũ nectar. i. diuinũ poculum.

Oro uelis: oro ut sero uelis ire í cælũ in cœnatiõe Iouis.

At si ꝓperas o Iuppit. i. si uis cito hr̃e Domitianũ cõuiuã.

On. Minatur se Priapum custodé hortoꝝ cõbustorũ: nisi custodierit siluã unde possit mistrare aliméta foco.

Palmitis beati. i. magni uineti. Rari: exigui & præclari.

Ex quo: nemore. Tu es nat⁹: es fac⁹. Defecerit hoc: nem⁹.

Et ipe lignũ es: & ipe poteris cõburi. q. d. tu ardebis.

Ristis. Alibi iocat í Athéagorã ubi plura đ eo dicent

Nõ misit mũera: saturnalitia.

Medio menſe brumæ: ideſt menſe decembri: quo mittebant ſaturnalia muñera.
I te ſportula. Inuitat Mathonem ad balnea: ſportulá dabant. c. quadrantes. Supra
Dat baiana mihi quadrantes ſportula centũ: & alibi: Centum miſelli iam ualete q̃
drantes: Quos balneator diuidebat elexus. Iocat poeta in Mathonem: cui pollicetur ſe
datur: ſportulam ſuã. i. nihil. De noſtro centies. i. de noſtra ſportula. c. quadrantũ. Cor
rũperit: corruptum te nõ uocauerit. Licebit laueris. i. poteris lauari. De noſtro cẽties. i.
de ſportula. c. quadrãtum: quã
nos damus: ea aũt nulla eſt.

Emp. Chriſtilla maritos
necabat. Fabius uxores:
optat poeta: ut hi coniugañtur
nam peribunt ambo. hoc acci
dit: ut tales coniuges coniunge
rent temporibus Auguſti: cũ
mulier ſeptem maritos uir to=
tidẽ uxores occidiſſet tũc quo
q̃ compoſitum epigrãma: cũ
Bito Bacchus: Bitus & Bacch⁹
gladiatores fuerunt: q̃ multos
ſuſtulerant: & tandem cõgreſ=
ſi mutuo uulnere ceciderunt.
Effert: efferri: cadauera dicũt
ad ſepulturã. Facem funereã:
ad differentiã tædæ nuptialis.
nã & in nuptiis & funerib⁹ ad=
hibebãt. Cõmitte hos duos. i.
fac ut hi duo uictores cõgredi
antur. Libitina: ſandapila.

Itülle. Titullum monet
ut det aliqñ operã ueræ
uitæ: hic aũt adeo anxius erat
quærẽdis diuitiis: ut cum duæ
horæ mane datæ eẽnt ad ſalu=
tãdũ: ut ſupra. Prima ſalutan=
tes atq̃ altera cõtinet hora: ipe
tertiam quoq̃ occuparet: cum tertia data eſſet cauſidicis: quinta uariis laboribus ſupra:
Exercet raucos tertia cauſidicos: In quintam uarios extendit roma labores: ſimul monet
amicum eum quærere diuitias his qui nullas habebunt gratias: ſed læti eius labor ib⁹ fru
entur. Viue: da operam quieti: & laxationi ſemper. Hoc ſerum: ideſt uiuere quia nũ=
quã nimis cito fit. Conteris limina: ideſt adis limina. Vdus: madidus. Oſculis urbis:
nam oſcula dabantur ſalutatis. Sparſus: uagus. Ante equos omnes. i. ante omnes iudi=
ces: nam iudices equites erãt teſtantur hoc leges ãtiquorum: & Plinius plurimis uerbis.
Aedemq̃ Martis: Intelligit tertium forum: extruxit Auguſtus cum templo Martis
Suetonius. Ex quibus præcipua: forum cum æde Martis ultoris. cauſa fori extruendi fu
it hominum & iudiciorum multitudo: quæ uidebatur non ſufficiẽtibus duobus etiam
tertio indigere. Coloſſum Augũſti: intelligit ſtatuam Apollinis: quæ ad bibliothecam
erat iuxta forum. Iuuenalis: Sportula deinde foꝝ iuriſq̃ peritus Apollo. Tertias & qn
tas. i. tertiã & qntã decuriã iudicũ. hã qntã decuriã addidit. C. p̃nceps: cũ quartã addidiſſet

Quæ medio brumæ mittere menſe ſolet.
An ſit athenagoras triſtis fauſtine uidebo:
Me certe triſtem fecit athenagoras.

Ad Mathonem. 41
Si te ſportula maior ad beatos
Non corruperit: ut ſolet: licebit
De noſtro matho centies laueris.

In Fabium & chriſtillam: 42
Effert uxores fabius: chriſtilla maritos.
Funereamque toris quaſſat uterque facem.
Victores committe uenus: quos iſte manebit
Exitus: una duos ut libitina ferat.

Ad Titullum. 43
Titulle moneo uiue ſemper: hoc ſerum eſt
Sub pædagogo ceperis licet: ſerum eſt
At tu miſer titulle nec ſenex tiuis.
Sed omne limen conteris ſalutator
Et mane ſudas urbis oſculis udus
Foroque triplici ſparſus ante equos omnis
Aedemque martis: & colloſſon auguſti:
Curris per omnes tertiaſque quintaſque

Augustus: & ita intelligas Titullum consumere tertiâ horâ in foro discurrentẽ per oĩa subsellia iudicũ: ut salutaret. Congere: collige. Palleat: argento. C. paginæ calendarꝝ. i. centum libri debitorꝝ. Papyro: utebant ad rogum: ut magis arderet: nã & papyro utuntur ægyptii auctore Plinio ad ignem. Pluteũ tabulam: & scamnũ. Prima nocte: qua mortuus fueris.

Riscus. Priscus Terentius ex sicilia reuersus amicus Martiali cãm dat nouæ uoluptatis: iubetq; Martialis ꝑmi amphorã uini uetustissimi. In omni enĩ lætitia hoc epicurei agebã: quos poeta secat. Idem agit Horatius in carminibũs: Nũc est bibendũ: nunc pede libro pulsanda tellus: & alibi alloquit amphorã: O nata meuũ consule Manilio: eadẽ uoluptate fruet ut ait: cũ Flaccus amicus fuerit reuersus ex cypro.

Rape: congere: aufer: posside: relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis
Centum explicentur paginæ calendarum
Iurabit hæres: te nihil reliquisse
Supraque pluteum te iacente uel saxum
Fractus papyro dum tibi torus crescit:
Flentes superbus basiabit eunuchos.
Tuoque tristis filius: uelis: nolis.
Cum concubino nocte dormiet prima.

Ad Flaccum.

Priscus ab ætneis mihi flacce terentius oris
Redditur hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat & lento splendescat turbida limo:
Amphora centeno cõsule facta minor:
Continget nox quando meis tã candida mensis
Tam iusto dabitur quando calere mero.
Cum te flacce mihi reddet cythereia cypros:
Luxriæ fiet tam bona causa meæ.

Ad Cestum.

Q uãta tua ẽ probitas: q̃ta est præstãtia formæ.
Ceste puer puero: castior hippolyto.
Te secum diana uelit: doceatque natare
Te cybele secum uellet habere phryga.
Tu ganymedeo poteras succedere lecto.

Gẽma lactea. i. candidus lapis.

Aetnæis oris: idest ab oris siculis. Gẽma lactea: fœlices dies: gẽma lactea: & candido lapide. infœlices atro notare & ad fũmũ uitæ dinumerare ẽ tharcum inuentũ: sed & cretenses idem egerunt. Horatius: Crassa ne careat pulchra dies nota.

Defluat: hauriatur. Lento limo: nã amphoræ erãt fictiles.

Splendescat: poliatur. Tam candida: tam plena uoluptati.

Mero: tam iusto calere. i. quãdo potero tam iuste ebriari.

Cytheria: dicata Veneri: nam illic Venus colebatur ad phaõ: & palepahon.

Vanta. Cesto eam formã inesse ait: ut pudorẽ quẽdam uirginalem pre se ferat: adeoq; careat omni suspitione libidinis: ut nec Diana eum timeat: nec Athis puer præponi posset a Cybele: & basia posset dare Ioui sine Iunonis suspitione: quod non potuit Ganymedes. Quanta est infantia formæ: idest pie simplicitatis infantilis indoles. Castior Hippolyto: castitatẽ Hippolyti & fabulæ & historiæ testant: qui nouercalẽ cõcubitum repudiauit. Diana quæ repudiat adolescentes: & Actæonis oculos ulta est. Tres Athes fuerũt duo filii Crœsii: quoꝝ natu maior in uenatione ab Adrasto: auctore Herodoto interfectus est. Iunior imminẽte percussore patri os aperuit ante mutus in hæc uerba homo ne interfice Crœsum: Athis item puer phrygius dilectꝰ ẽ a Cybele: qui deæ immemor & datæ fidei: cũ sagaritide nympha priores amores uiolauit: unde uel statim in furorem uersus: ut scribit Ouidius: uel cum aquas Galli fluminis potasset: ut Catullo placet: pudenda abscidit: sensus poetæ est Cybelem malle Cestum puerum non mutilatum: ueluti Athim: sed totum: q̃ Athim ipm. Mallet te habere phryga: idest mallet te habere phrygum: idest non mutilatum. Tu poteras succedere lecto ganymedeo: sine suspitione Iunonis.

Ars maxillarum. Exquiſitæ elegãtiæ hominem deridet: qui in facie expoliẽda uolſellis: forpicibus & culto utebatur: cum alii tantum cultris eſſent cõtenti: alii forpicib⁹ & iuniores uolſellis: ſed cum cuiuſlibet ætatis inſtrumentis utatur: non poteſt unum caput uideri. Tõſa: forpicibus quibus uti ſolent grandiores adoleſcentes. Raſa: cultro: quo utuntur uiri. Vulſa: uolſellis: quibus utuntur iuniores. Vnum caput: & non triplicis ætatis: ſimul eum oſtendit eſſe inſanum.

Eſcit. Criſpin⁹ de quo ſupra ſatis multa: nup furto amiſerat abollam: cum togã ſumeret. furem hortat Martialis: ut abollam reſtituat: quæ eum ſit magni precii: non poterit non deprehendi ubiq; ꝙ ſi uult furto impune frui: ſũat potius togam quæ facile poterit latere. Abolla: utebant ex tremi reges: ea erat magni ſplẽdoris: & precii: hoc ĩdicat Suetonius: quod ſupra dictũ eſt.

Tyriam: purpuream. Iuuéalis: Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas. Quiſqs habes: o fur: accipe togã quæ poterit latere in te. Fallere: non deprehendi. Lucri fœdi: ideſt furti.

Vanta: Dõitian⁹ cõginarium populo dedit: & inter ſpectacula epulum largiſſimũ cũ ciues ſportulã nũmoq; tantũ expectarent: quam alias habuerant: eo epulo ipe prim⁹ cœpit ueſci ciuibus omnibus & omni ordine diſcumbente: hoc carmine celebrat Papini⁹. Datũ aũt fuit ob recentẽ uictoriã de ſarmatĩ: añponit hoc mẽſæ Iouis: qua reliquos deos accepit poſt triũphũ giganteũ.

Tuas laurus. i. tuã lauꝝ: non appellauit triũphũ: nã lauꝝ tm̃ intulit Ioui capitolino. Oĩb⁹ ſupis: nã oẽs dii parit accubuerunt. Noſtra gaudia: quæ declaramus ex laurea ſarmatica.

Omnis ordo: ideſt equeſtris ſenatorius. Veſcit: omnis ordo: idem uerſus apd Papiniũ: Vna ueſcitur omnis ordo menſa: pui: fœmĩa: plebs: eques ſenat⁹. Promiſſa ſportula: ui debaris daturus ſportulam: ut bis antea cõſueſti: dediſti cœnam præter conſuetudinem ita lege.. Recta data eſt: ideſt cœna ad differentiam ſportulæ: cœna recta dicebatur ſuo apparatu ab amico domi: in ſportula dabantur quadrantes: unde obſonia ad cœnam domum referebant. Suet: ſportulas ad cœnas rectas redegit de Domitiano.

Vis labor: Phialã miſſam a Ruffo carmĩe celebrat. Phialæ: uaſa argẽtea elaborata.

Myios: ſculptoris. Hæc manus mentoris: qui primus claruit argento celando.

Securus domino balia ſola dares.
Fœlx quæ tenerum uexbit ſponſa maritum:
Et quæ te faciet prima puella uirum.

In uarie ſe tondentem. 46

Pars maxillarum tonſa eſt tibi: pars tibi raſa eſt:
Pars uulſa eſt: unum quis putet eſſe caput?

De Abolla criſpini: 47

Neſcit cui dederit tyriam criſpinus abollam:
Dum mutat cultus induiturque togam.
Quiſquis hẽs hũeris ſua mũera redde precãur:
Non hoc criſpinus te: ſed abolla rogat.
Non quicunque capit ſaturatas murice ueſtes
Nec niſi delitiis conuenit iſte color:
Si te præda iuuat: fedique inſania lucri
Quo poſſis meliusfallere: ſumme togam.

Ad Cæſarem domitianum: 48

Quanta gigantei memoratur mẽſa triumphi:
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit.
Quas bonus accubuit genitor cũ plebe deorũ:
Et licuit faunis poſcere uina iouem.
Tanta tuas celebrant cæſar conuiuia laurus:
Exhilarant ipſos gaudia noſtra deos:
Veſcitur omnis eques tecũ: populuſq;: patreſq;:
Et capit ambroſias cum duce roma dapes.
Grandia pollicitus quanto maiora dediſti:
Promiſſa eſt nobis ſportula recta: data eſt.

De Phiala ruffi: 49

Quis labor ĩ phiala docti myos an ne myronis?

Polycletus: ſtatuarius fuit Ageladis diſcipulus: qui q̄tū reliquos ſuperauit in forma hominū ad ueritatē effingēdā: tm̄ abfuit ab auctoritate reddēda formæ numinū: quod datū eſt Phidiæ & Alcameni. Liueſcit: liuida ē. Nulla caligine: fumi exigne. Et liueſcit nulla caligine fuſca. Nā ex electro conſtabant phialæ nō ſucino dico: ſed qđ ex auro fiebat argento addito: ex quo Helena ſacrauit calicē in templo Mineruæ lindiæ. Odit focos exploratores. i. nec ſigna habet foci quo exploratū eſt eius argentū. nā electri natura eſt ad lucernarū lumina clarig argēto ſplendere. Ita locū illū Iuue. ſumus iterp̄tati: Viro tenet phialas: appoſitio ē cruſtas heliadum. i. quæ conſtāt ex lamina heliadum electri. ſubtiliſſima. n. materia & ut ita dicam cruſta electri phialæ erant formatæ. Mart. De prætoritia foliū mihi paule corona Mittis: et hoc phialæ nom̄ hīc iubes.

Mentoris hæc manus eſt: an polyclete tua?
Liueſcit nulla caligine fuſca: nec odit:
Exploratores nubilla maſſa focos.
Vera minus flauo radiant electra metallo:
Et minium fœlix puſtula uincit ebur.
Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem:
Plurima cum tota lampade luna nitet.
Stat caper æolio thebani uellere phryxi:
Cultus: ab hoc mallet uecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec cyniphius tonſor uiolauerit: & tu
Ipſe tua paſci uite liee uelis.
Terga præmit pecoris gēitis amor aureus alis:
Palladius tenero lotus ab ore ſonat.
Sic mityleneo gauiſus arione delphin:
Languida non tacitum per freta uexit onus:
Imbuat egregium digno mihi nectare munus:
Non grege de domini: ſed tua ceſte manus:
Ceſte decus menſe miſce ſetina: uidetur
Ipſe puer nobis. ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis inſtantis littera ruffi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.
Si theletuſa uenit: promiſſaque gaudia portat:
Seruabor domine ruffe triente tuo.

Electra: candida ſiue nigra in p̄cio non ſunt. fulua, pbant̄. ut Pli. ea ingenti luce radiant: tm̄ ming pura ſunt hac phiala. Flauo metallo: electro. Puſtula: bractea ex argento puriſſimo: unde argentū puſtulatū ſupra Argēti tibi librā puſtulati: quē admodū micā nitellā dicimus i auro & argento. Fœlix: elaborata. Opus artificū: in phiala. Non cedit: uincit a materia.

Stat caper: in hac phiala erat caper: nā in phiala ſculpebant̄ nonnunq̄ capri: quōiā animal infenſum baccho: & obſcena īterdum. Stratonicus in phiala ſatyrum ſomno grauatum collocauit. de capro Iuue. Argentum uetus & ſtantem extra poculā caprum. Vellere æolio: aureo quale habuit aries Phryxi filii Athamantis filii Aeli. Soror: helle: quæ in mare ſe deiecit. Tonſor cyniphig: cilix qui tōdet capellas. Amor aureus. i. cupido in auro effictus. Lothos. i. tibia. Vel palladia: q̄ ea ſit uſa Pallas: uel q̄ lothos i aphrica naſcitur: nō procul a tritōe lacu Palladis. Sic: eodem more. Methinna: oppidum Leſbi: patria Arionis: ut ſcribit Strabo. de Arione hiſtoria eſt apud Herodotū in primo. & apud Aulum Gellium. Non tacitum onus: ſed ſonātem arionem. Onus: Arionem. Languida: placida. Imbuat: ideſt primo uino tingat. Munus: phialam.

Certa manus: quæ recte miniſtrat id quod uult. Puer: cupido. Det: quando hilarius bibebant antiqui tot cyathos ſumebant: quot littere erant nominis amicorum. ſupra: Neuia ſex cyathis: ſeptem iuſtina bibatur. Inſtantis littera: ideſt numerus elementorum. Inſtans auctor fuit muneris: quia ille miſit hanc phialam. Si theletuſa: quando expectabant amicas parcius bibebant: quoad illæ uenirent: ſupra de Ruffo dixit.

Dominæ thetuſæ. Tuo triente: ideſt ego potabo quattuor cyathos: ideſt epotis quattuor cyathis.

Si dubium eſt:an ſit uentura amica. Vtrũq; nomẽ.i.Inſtantẽ & Ruffũ.i.xi.cyathos.

Ormoſam:Cæcus amabat puellam formoſam:formoſa iquit é ſed utrũq; res ſit: plus amat q̃ uidet:an hoc alludit ad illum cæcum Iuuenalis:Qui nunq̃ uiſæ flagrabat amore puellæ.Cui⁹ etiã meminit Pli.in epiſtolis:ſed placet hunc eſſe alium quemadmodũ ſupra eſt:Codrus qui cæcus amabat.

Onſorem:Tonſoré Ruffo miſerat:qué ille tam diu detinuit barba tondenda:ut q̃ imberbis erat:ſit reuerſus barbatus hui⁹ tonſoris mollitiem anteponit puero Neronis qui duos habuit in delitiis Sporum:qué habitu iuſtæ ſpõſæ duxit uxorem:& Doriphorum cui ipſe nupſit:qué Tranquillus appellat Doriphorẽ.

Tacit⁹ Pythagorã his uerbis: Pythagoræ ex grege contamĩatorẽ nupſt. & infra: Qualis Pythagoras dabat Neroni: Sũtq; qui legãt: Thalamus Neronis: ut thalamus ſit tõſoris nomẽ: Sed nõ placet. Talem artẽ: tondendi. Barbæ druſorũ: ideſt Neronũ. In genas æquãdas:ideſt barbam æquandam.

Barbatus eſt reuerſus:& indicat detinuiſſe:& menſes & annum. Cenſura ſpeculi.i.ſpeculo cenſore. Epaphæreſis: nũerus crinium excogitat⁹ a molꝛlioribus:qui conficiebatur ſuꝛciſa uariis in locis coma:cũ alienum ab hac mollitie oſtendit Scipionẽ Silius: ita canit. Martia frõs facileſq; comæ:nec pone retroq; Cæſaries breuior:ĩtelligẽs utputo de hac epaphæreſi. Longam:ideſt dum diu tondens.

Si dubia eſt:ſeptunce trahar.ſi fallit amantem:
Vt iugulem curas:nomen utrunque bibam:

De Aſpro. 50

Formoſam plane ſed cæcus diligit aſper:
Plus ergo ut res eſt: quam uidet:aſper amat:

Ad Cedicianum. 51

Tonſorem puerum ſed arte talem:
Q ualis nec thalamis fuit neronis:
Druſorum cui contigere barbæ:
Aequandas ſemel in genas rogatus:
Ruffo cediciane commodaui:
Dum iuſſus repetit pilos eoſdem.
Cenſura ſpeculi manum regente:
Expingitque cutem:facitque longam:
Detonſis epaphæreſim capillis:
Barbatus mihi tonſor eſt reuerſus.

Ad Eundem de leone. 52

Auditur quantum maſſyla per auia murmur:
Innumero quotiens ſilua leone furit.
Pallidus attonitos ad plena mapalia paſtor:
Cum reuocat tauros:& ſine mente pecus.
Tantus in auſonia fremuit modo terror harena:
Q uis non eſſe gregem crederet:unus erat.
Sed cuius tremerent ipſi quoque iura leones.
Cui diadema daret marmore picta nomas:

Vditur:Domitianus conficiendis feris delectabat:quod teſtatur Tranquillus:idẽ aſſumpſerat ſibi nomen Alcidæ maioris:cuius factum ut imitaretur nuper in harena proſtrauit leonem:quod olim Nero facere ſtatuerat:feræ magnitudinem admiratur: Et fortitudinem imperatoris laudat poeta. Tantus:ideſt tantus timor. In harena auſonia:in theatro Domitiãi. Per auia maſſyla:ideſt per ſaltus maſſyliæ:partis libyæ:& leuitate equorum & ferarum multitudine nobilis. Pallidus:timens. Sine mente pecus.i. attonitũ. Iura.i.ſupercilium. Nomas picta marmore intelligit hunc leonem ſuperaſſe omnes numidicos leones:nomas enim græce:latine numidia eſt. Picta marmore: pp marmor quod ex numidia afferebatur.Id genus marmoris.M.lepidus collega Catulli in conſulatu primus romæ oſtendit. Nomas picta marmore.i.numidici leones eligerẽt hunc regem:& darent coronam:nam quod de figuramarmorea romæ aiũt:nec cõuenit

nec uerum eſt. ſupra tamen. Eſt locus marmoreis feris diſtinctus Exornant pictæ qua platanona feræ: ſed non conuenit. Lunatæ: tortæ. Stetit: inhorruit. Iubæ: iubati. n. leones generoſiores habebant. Quã decuit: q̃ par fuit. De magna morte: manu imperatoris. A iugis Cybeles: nã currus Cybeles uehit leonibus: quod Virgilius cecinit & Lucretius: Hanc ueteres graiũ docti cecinere poetæ Sedibus ĩ curru biiugos agitare leones. Frater: Titus qui relatus eſt in numerũ deorũ. Vel pater. i. Veſpaſianꝰ. Ab aſtro herculeo. i. a leone ĩterfecto ab Hercule: qui in cælo eſt aſtrum.

O quantũ per colla decus quẽ ſpargit honorem:
Aurea lunatæ cum ſtetit unda iubæ.
Grandia quam decuit latum uenabula pectus:
Quantaque de magna gaudia morte tulit.
Vnde tuis libye tam fœlix gloria ſiluis:
Acybeles nunquid uenerat ille iugis.
An magis herculeo germanice miſit ab aſtro:
Hanc tibi uel frater uel pater ipſe feram.

In Catullam. 53

Formoſiſſima quæ fuere uel ſunt:
Sed uiliſſima quæ fuere uel ſunt.
O quam te fieri catulla uellem:
Formoſam minus: aut magis pudicam.

Ad Flaccum. 54

Temporibus noſtris ætas cum cedat auorum:
Creuerit & maior cum duce roma ſuo.
Ingenium ſacri miraris abeſſe maronis:
Nec quenquam tanta bella ſonare tuba.
Sint mecœnates: non deerunt flacce marones:
Virgiliũque tibi uel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miſeræ uicina cremonæ:
Flebat & abductas tityrus æger oues.
Riſit tuſcus eques: paupertatemque malignam
Reppulit: & celeri iuſſit abire fuga.
Accipe diuitias: & uatum maximus eſto:
Tu licet & noſtrum dixit alexin ames.
Aſtabat domini menſis pulcherrimus ille:
Marmorea fundens nigra phalerna manu.
Et libata dabat roſeis carcheſia labris:
Quæ poterant ipſum ſollicitare iouem.
Excidit attonito pinguis galathea poetæ:

Ormoſiſſima: In Catullam quæ cum ob elegantiam formæ a multis appetere tur: habebatur uiliſſima: optat poeta: ut aut minꝰ formoſa fiat ne a tot appetat: aut magis pudica ne ſit uilis.

Emporibꝰ: Reddit rationem Flacco miranti quare in p̃ſtinã dignitatem Roma reſtituta a Domitiano: non adſint quoq; antiquorũ poetarũ ingenia: quia. ſ. deſunt Mecœnates qui dent mũera. Cedat: uincatur magnificentia. Cũ ſuo duce: Domitiano. Tanta tuba: quanta cecinit Virgilius.

Tityrus: perſona ſumpta ẽ a Theocrito & Virgilio. Id aũt ſignificat hircũ magnũ lingua libyca: ſi Probo credimꝰ: ſed ſtra boni placet tityros fuiſſe Bacchi ſacerdotes: ut Silenos: ſatyros: bacchas: lenas: thiades: minalões: nayades: nymphas. Tityrus autem carmine hoc eſt Virgilius. Miſeræ cremonæ: alludit ad carmen Virgilii: Mã tua ue miſeræ nimium uicina cremonæ. Mecœnas: fuit ordinis equeſtris: & a tuſcis regibus ducebat originem. Alexis. fictum nomẽ: ita enim nõ appellabatur ſed dicebat Alexander: ſed ut carmini conueniret nomen eſt mutilatum: & cum poeta laſciuum carmen ſcribit in hunc appellat ſe Coridonem. Domini: Virgilii. Marmorea: candida in ſpeciẽ marmoris. Pinguis galathea. i. pingue carmen de galathea. Attonito: amore Alexis.

Testylis: nomen mulieris: cuius & Virgilius & Theocritus meminit. Excidit: ex aio discessit. Arma uirūq; alludit ad carmen Virgilii. Qui modo uix culicem opere: quod extat: ubi culicis pastoris mortē deflet. Rudi ore: īpolito carmine. huiꝰ meminit Papi. Ante annos culicis maroniāi. Varros: q; tēporibꝰ Cæsaris habuit quem amaret. Marsus: amauit Melenem.

Agna: Congiariū ter dederat Domitianus: quod ne uideat̄ feciſſe ut alienos populi animos cōciliaret: ea enī ferme de causa cōgiarium dari solebat: poeta ait nō allici populū ad amorem īperatoris mūeribus: sed allici ad amorem munere & dignitate imperatoris qui donat. Non ꝓpter præmia. i. congiarium. Totiēs: te uictor.

Ducum: qui omnes duces uicis. Et uictor tui: ille seipm dicitur superare: nihil agit prætrationem: & appetitū domat. alibi: Ardua res hæc est opibus non tradere mores. An uictor sui ipius Domitianus: quia iā non habet cum quibus contēdat: sed secum certat: & se quotidie superat uirtute: quod & de Crasso scribit Cicero: q quotiens dixit alios supauit eo die seipsum.

Testylis & rubas messibus usta gēnas.
Protinus italiā concepit & arma uirumque:
Qui modo uix culicem fleuerat ore rudi.
Quid uaros marsosque loquar: dictataq; uatū:
Nomina: magnus erit quos numerare labor.
Ergo ero uirgilius si munera mœcenatis:
Des mihi. uirgilius non ero marsus ero.

Ad Cæsarem Do. 55

Magna licet totiens tribuas maiora daturus:
Dona: ducum uictor: uictor & ipse tui:
Diligeris populo non propter præmia cæsar:
Propter te populus præmia cæsar amat.

De Picente. 56

Tres habuit dentes pariter quos expuit omnes:
Ad tumulum picens dum sedet ipse suum.
Collegitque sinu fragmenta nouissima fracti
Oris: & aggesta contumulauit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres:
Hoc sibi iam picens præstitit officium.

In Artemidorum. 57

Cum tibi tam crasse sint artemidore lacernæ:
Possum te sagarim iure uocare meum.

In Luscum furem. 58

Aspicis hunc uno contentum lumine: cuius
Lippa sub attrita fronte lacuna patet.
Ne contemne caput: nihil est furatius illo:
Non fuit autolyci tam piceata manus.

Res habuit: Picens adeo senex erat: ut cōdito tumulo suo expuerit: tres dentes ceciderūt in sinu. Nouissima fragmenta: idest ultīos dentes. Picens: item apud Iuuenalem: Tum Picens accipe dixit. Laxi oris: eneruati & languentis. Licet: cōcedit̄. Præstitit officiū: quia sepeliuit ipe suos dentes.

Vm tibi: Artemidorꝰ nomē compositum ē: significatq; Dianæ donū: quo noīe erat superbus & elatus: at poeta ait cū crassas habeat lacernas: non mō Artemidorū: sed sagarim posse appellari a sagis: hoc est uestibus uilioribus quas gestabat.

Spicis: In Luscum furacem: quem ad furta duos oculos habere ait. & iocat̄ dū singula eius furta cōmemorat. Lacuna: cōcauitas oculi euulsi. Lippa: stillans & manās. Ne cōtēne caput: quia habebat unum oculum. Autolyci: Autolycꝰ filiꝰ Mercurii furnotissimus: Eleonem oppidum Parnassi ut Homerus & Crates scribunt: tenuit: cum proximo loco furto infestaret. Sextius scribit Autolycum non potuisse tenere Eleonem in parnasso: cum illic non sit Eleo oppidum: sed Neo. Tam piceata: quia capit quicquid attingit: ut pix: tunc cum est conuiua.

Ligula: instrūmentū argenteū est: de qua iñ distichis. Subducere: subfurari. Frau dare uernā lucerna: idest non erubuit eripere lucernā uernæ. Soleas: sensus é si non po test furari aliquid alienum furātur soleas puero suo quas cōmisit custodiendas: nā cœna turi deponebāt soleas. alibi: Deposui soleas afferēt ptinus ingens. Puerꝝ: seruum suum.

Arte dolosa. i. furto.

Vmma: Claudiam tantæ magnitudis eé ait: ut si uoluerit esse par colosso Domitia ni: eam oportet sic esse minorē sexquipede. Tam portentosæ magnitudis fuerūt apud anti quos: Gabara nouē pedum: Pu sio & secundilla nouē pedū cū dimidio. Aequare: par esse.

Hunc tu conuiuam cautus uitare memento:
Tūc furit: atque oculo luscus utroque uidet.
Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri:
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit:
Et tectus lænis sæpe duabus abit:
Nec dormitantem uernam fraudare lucerna
Erubuit fallax: ardeat illa licet.
Si nihil inuasit: puerum tunc arte dolosa:
Circuit: & soleas furripit ipse suas.

In Claudiam.

Summa palatini poteras æquare colossi:
Si fieres breuior claudia sexquipede.

In Carinum:

Liuet carinus: rumpitur: furit: plorat:
Et quærit altos unde pendeat ramos:
Non iam quod orbe cantor & legor toto.
Nec umbilicis quod decorus & cedro:
Spargor per omnes roma quas tenet gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstiuum:
Vehimurque mulis: non ut ante conductis:
Q uid imprecabor o seuere liuenti:
Hoc opto mulas habeat & suburbanum.

De Picente:

Scrrbit in auersa picens epigrammata charta:
Et dolet: auerso quod facit illa deo.

De Aulo:

Thestylō aulus amat: sed nec minus ardet alexi:

Colossi pal. de statua equestri Domitiani: quæ erat iuxta pallatium: potes & de colosso apollinis itelligēr: qui fuit ere ctus ab Augusto in pte pallatii.

Sexquipede: pede uno cū dimidio: de sexquiliora: sexqpla ga. sexquipede alibi diximus.

Iuet Carinus: In Carinū inuidum: q uirtuti non inuidebat: sed uel exiguis diuitiis nūc rumpebatur Martiale possidente mulū suū & suburbanū: cū ille eét ditissimus: imprecatur poeta tātæ iuidiæ ut ipse possideat mulū & suburbanū: hoc é ad eandē deueniat cōditionē. Carinus contrariū nomē est inuidenti. nā Carinus significat lætū. Liuet: rūpitur inuidia: inuidere liuentis é.

Vnde pendeat: id est undè se suspédat. hic enim exitus est in uidi. Et cedro perunctus: id ē oleo cedrino: nā ut precioſi libri & bona carmīa seruabant.

Rus æstiuum. i. rus ad æstiuandū. Mulis: nō ut ante cō ductis sed meis. & mulum con ductū scribit Horatiꝰ in sermonibus. Opto héat mulos & suburbanum. i. opto admittat diuitias quas habet: & sit nr̄e cōditiōis ac fortunæ: cui iuidet. i. sit pauper.

Cribit: Consules & duces ī charta transuersa scribebant: auctor est Trāquillus. sed scribere hic in charta aduersa: utputo accipiēt ꝓ eo quod é scribere in pagina & ī tergo. Picens tam longa scribebat epigrāmata: ut & tergū impleret: neqꝫ placebat: poeta ait non esse mirandū: si cū in charta aduersa scribat: aduerso quoqꝫ deo faciat uersus: designans loquacitatem Picentis. Aduerso deo: idest nulla gr̄a. nam illi scribunt carmīa deo aduerso: qui non placent. alibī. Carmina quod scribis musis: & Apolline nullo.

Hestylon: Aulus is tantum uatibus blandiebatur: quoꝫ pueros amabat: hoc ꝓdit

Martialis. Thestylon: puer. Voconii. Delitias uatum: qui sunt delitiæ poetarum.

T poscas: Mittebant munera amicis: cum diem natalé celebrabant: Clytus ut frequentiora munera colligeret: noues celebrabat diem suũ natalé in anno: poeta monet nisi destiterit tã multos natales celebrare: se nõ putaturũ eum esse semel natũ: hoc é nõ missurũ uel semel munus. Nasceris: diem natalem celebras. Non natalitias calédas: id est singulis mensibus celebras natalem: exceptis tibus uel quattuor. Tu nobis uideris senex: cum celebraueris totiens natalem. Licebit: quãuis'. Moro caduco: præmaturo: ut supra. Massã: metam. Alligati: coagulati. Cruda innupta. Sit pudor: pudeat te. Modus: finis. Nasci semel: uñũ tm̃ celebrare natalé i anno. Non putabo te natũ semel. i. ne ipo quidem die natali munus mittam.

Ic ubi: Domitianꝰ auctore Tranquillo post uictoriam sarmaticam cum multos arcus cum quadrigis & insignibꝰ triũphorum per regiones urbis erexisset: maximũ sibi poni uolulit: hũc celebrat poeta carmiẽ. Fuit ét cõditum tẽplũ. Fortunæ reducis: quod reducem servasset iperatorem. Fortuna uariis numiñibꝰ tépla hébat: nam erat ædes fortũæ reducis. & ut Plutarchi uerba ex questionibus recitemus: Euelpedis atropeæ, progeniæ uiscatæ: Breuis hæc condita est Seruio tullo. Erat & tẽplum malæ fortunæ in æsquiliis. Fœlix area: locus paratus ad ædificãdũ: Vel fœlix. i. ampla. Vel qa conditũ postea illic tẽplũ. Iubar: radios.

Arcꝰ ouãs: triũphalis. Stat: erectus est. Gemini currus: Nam arcus habebant quadrigas: uel propter duplicem triũphum: quem hactenus reportauerat ex dacis. Ipe aureus. i. statua Domitiani aurea: Non enim passus est poni sibi statuam nisi auream: & argenteam: ut Tranquillus tradit. Suffi cit: par est. Immensis iugis: quadrigis.

Forsitan & nostrum sic iacinthon amat.

I nunc & dubita uates an diligat ipsos:

Delitias uatum cum meus aulus amet.

In Clytum. 63

Vt poscas clyte munus exigasque:
Vno nascéris octies in anno.
Et solas puto tres ue quattuor ue
Non natalitias habes calendas.
Sic uultus tibi lenior licebit:
Tritis littoris aridi lapillis.
Sit moro coma nigrior caduco
Vincas mollicie tremente plumas:
Aut massam modo lactis alligati:
Et talis tumor excitet papillas.
Quales cruda uiro puella seruat:
Tu nobis clyte iam senex uideris:
Tam multos quis enim fuisse credat:
Natales priami ue nestoris ue:
Sit tandem pudor & modus rapinis:
Quod si ludis adhuc: semelque nasci:
Vno iam tibi non sat est in anno:
Natum te clyte nec semel putabo.

Ad Domitianum: 64

Hic ubi fortunæ reducis fulgentia late:
Templa nitent: fœlix area nuper erat.
Hic stetit arctoi formosus puluere belli:
Purpureum fundens cæsar ab ore iubar:
Hic lauro redimita comas & candida uultu:
Roma salutauit uoce manuque ducem.
Grande loci meritum testantur & altera dona:
Stat sacer edomitis gentibus arcus ouans:
Hic gemini currus numerãt elephãta frequẽter:
Sufficit immensis aureus ipse iugis.
Hæc est digna tuis germanice porta triumphis:

Vrbem Martis: dei bellorũ. Hos aditus: ideſt triũphales: ideſt ut imperatores agãt tales triumphales.

Vgũſto: Silius poeta tertiũ cõſulatum accepit a Domitiano: comparat eum poeta conſulem tertiũ cum Pompeio: qui tres conſulatus geſſit: & decus Silli anteponit rebus omnibus quas tribus illis conſulatibus geſſit Pompeius: hac una ratiõe: quoniã Domitianus dederat tertiũ conſulatum longe maior ſenatu & Cæſare: qui dederũt tres conſulatus Pompeio. Augu ſto: Domitiano. Biſſenos fa ſces: conſulatum. Noto cõ ſule. i. ad Siliũ quib⁹ fuerat cõ ſul. Sonare: pulſare. Nobi li uirga: fores a magiſtratibus uirga lictoꝝ pulſabantur. Papi nius de conuentu ad Stellã: Et multa pulſant limina uirga. Li uius in ſexto ab urbe: Forte ac cidit ut lictor Sulpitii cũ is de foro domũ ſe recipet: fores ut mos eſt uirga percuteret. Pli. i .vii. naturalis hiſtoriæ ſcribit Pompeium cõſulem ꝓhibuiſ ſe lictorem pulſare fores Poſſi donii ueneratione tanti uiri.

Purpura fœlix: Põpeii. Ter tiuſq; conſul. i. tertius conſula tus. Quod optet: ideſt ut op tet datum fuiſſe conſulatum a te. Numerare: cõſulat⁹ ſic da tos a Domitiano. Ianus paci ficus: ideſt annus. Quorum pacificus: ter ampliauit: iunge cum inferiorib⁹: ut referas ad conſulatus Silii. Pacificus: ad differentiã pompeianorũ: qui ĩ armis uerſati ſunt: ideſt Silius mauult ſic: ideſt ſine bellis nũe rare ſuos conſulatus frequẽtes hoc eſt ſæpe tales habere: quo rum nomina Ianus pacific⁹ ter ampliauit: nam ter conſul fuerat.

Hos aditus urbem martis habere decet.

De Conſl. Silii. 65

Auguſto pia tura uictimaſque:
Pro noſtro date ſilio camœne.
Biſſenos iube en redire faſces.
Nato conſule nobilique uirga:
Vatis caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus & una cæſar:
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet:
Fœlix purpura tertiuſque conſul.
Pompeio dederit licet ſenatus
Et cæſar genero ſacros honores.
Quorum pacificus ter ampliauit
Ianus nomina: ſiluis frequentes:
Mauult ſic numerare conſulatus.

In Cecilianum. 66

Horas quinque puer nondũ tibi nũciat & tum:
Iam conuiua mihi ceciliane uenis.
Cum modo diſtulerint raucæ uadimõia chartæ:
Et floralicias laſſet harena feras.
Curre age & illotos reuoca caliſte miniſtros:
Sternantur lecti ceciliane ſede.
Caldam poſcis aquam: ſed nondũ frigida uenit:
Alget adhuc nudo clauſa colina foco.

Oras quinq; Cecilianum intempeſtiuum conuiuam accuſat: qui ĩuitatus debebat ad nonã horã uenire: nã tũc cœna parabat: Imperat extructos frangere nona toros ſed ante quintam properauerat: monet ut celeri⁹ ét ueniat: uel ſerius nona: ita enĩ nõ cœ nabit. Puer nunciat: nam pueri nunciabant horam dominis. Raucæ cæræ: ideſt libel li forenſes. Diſtulerint uadimonia: peregerint iudicia: nam tertia hora in foro uerſabã tur. Feras floralitias: feræ ab ædilibus paratæ ad aliquem ludum laſſabantur quarta ho ra uſq; ad quintam ad iugum patritiũ: ubi florales ludi exercebantur: uel quia menſe ap li prætores ludos edebant feris ad megaleſia: quo tempore & floralia fiebant: unde flora litiæ feræ dicuntur: hoc eſt editæ in ſpectaculum eo méſe quo floralia agebãtur. hæc una ſententia mihi placet. Calida. i. cocta utebant in conuiuio. Alget: ideſt eſt ſine igne Nudo foco: carente lignis.

Sero:uel poſt noñam: uel ſero præcedeñtis diei: ñam ita quoq; ñon cœnabis.

Vis corcyræi:Laudat rus Entelli tectū lapidibus ſpecularibus:q̄les hortos habuit.

Tyberius:& ſupra cōmemorauit. Corcyræi regis:alcinoi q regnauit ī iſula corcyra.Vindemia:racemi uuaꝝ. Géma pſpicua.i.lapidib⁹ ſpecularibus. Nec tamé latet:ſed cernitur. Bombicina:ex ueſte bombicina. Mulieres bombicina: uiricœa pellucebāt Lapidibus ſpecularibus:quib⁹ uuæ ſeruabantur. Sterilis hyems:alibi ſterilis. Iubetur ferre autumnum: ideſt fructus autumnales.

Iraris:Vacerra ſignificat ſtipitem ad quem alligatur equi.Vacerra item ſignificat uecordem & inſanum. hic nomen ꝓprium eſt cuiuſdam qui mortuos tantū poetas laudabāt:ait poeta ſe nolle laudari: ideſt nolle mori:ut ob hoc laudetur.Idem uerſus é ſupra: Si poſt fata uenit gloria non ꝓpero. Miraris:laudas. Nō eſt tanti: ideſt non tanti facio perire ut placeam tibi: hoc eſt non tanti facio iſtam laudem: ut morte tibi placere uelim.

Vanta:Neruæ coccei ingenium & carmé laudat: qué præſtātiſſimum ait eſſe poetam ſi uoluiſſet aperte ſe poetā fateri:ſed præ modeſtia ſilet:aut certe tenue carmé ſcribit in quo tamé a Nerone dictus eſt alter Tibullus. Permeſſis:ſiue permeſſus fluuius é:qui ex parnaſſo labitur:unde etiam Olmeus defluit. Verecundam ſitim:ideſt uoluit parum guſtare. Frontem pieriā: ideſt poeticā. Tenui corona: ideſt hederacea:nam poetæ heroici corona querna utebātur ꝓpterea ſi placet ſupra:dū ſcribit ad Collinū:O cui tarpeias liciūt contingere querc⁹:nam ille de poetis erat coronatus a Domitiano:corona autem hederacea elegi & tenuiores poetæ utebant.Properti⁹:Ennius hirſuta cingat ſua dicta corona:Mi folia ex hedera porrige Bacche tua. Nec dare uela.i.non ſequi famā.Nero ſcribit eſſe alterꝝ Tibullū Neruam.Nero.n.carmina componebat:quod multis negantibus Tranquillus affirmat ex pugilarib⁹: quos uiderat.

Vattuor:Argentū mittebatur in ſaturnalibus:Poſthumianus.x.ante annis ſolebat

Mane ueni potius.nam cur te quinta moretur?
Aut cur non ſero cæciliane uenis?

Ad Entellum. 67

Quis corcyræi uidit pomaria regis:
Rus entelle tuæ præferat ille domus.
Inuida purpureos urat ne bruma racemos:
Et gelidum bachi munera frigus edat.
Condita perſpicua uiuit uindemia gemma:
Et tegitur fœlix nec tamen uua latet.
Fœmineum lucet ſic per bombicina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio uoluit natura licere:
Autumnum ſterilis ferre iubetur hyems:

In Vacerram. 62

Miraris ueteres uacerra ſolos:
Nec laudas niſi mortuos poetas.
Ignoſcas petimus uacerra.tanti
Non eſt ut placeam tibi:perire.

De Nerua. 69

Quanta quies placidi tāta eſt facundia nerue:
Sed cohibet uires ingeniumque pudor.
Cum ſiccare ſacrum largo permeſſida poſſet:
Ore:uerecundam maluit eſſe ſitim.
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus:famæ nec dare uela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſit temporis eſſe tibullū:
Carmina qui docti nota neronis habet.

In Poſthumianum. 70

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ:

mittere Martiali quattuor argenti libras: sed singulis annis tm̃ detraxerat ut iam non habe ret hoc decem anno quod posset detrahere: rogat poeta ut ad quattuor libras reuerta tur. Tempore brumæ: hyemis. i. saturnalibus. Stare: pmanere in eodem numero aut q̃ litate qua solet. Libra septitiana: libra: as: pondus: assipondiũ item erat. nam. xii. uncias ualebat. Secundo autem bello punico: cum res ad penuriam argenti redacta esset: patres persoluturi stipendium militibus libram minorem esse uoluerunt: adeo ut sustẽtario põ dere finiret ex duabus unciis. libra item decem quæ decẽ un cias ualebat. Septitiana: maio ris ponderis q̃ octo unciarum: bes seu des octo uncias signifi cat. Scutula: uasculũ est: qđ mensura par est octo unciis.

Ad scutulam bessalem: idest octo unciarum. Cotila: uascu lũ est: q̃uis nonnulli ĩterpretã tes carmen Homeri đ medico qui cibum cotila poscebat in odyssea: cotilam cõcauitatem manus exponant. capit aũt co tila sex uncias ut supra scutula octo: Cotillus autem collis est idæ ut Demetri⁹: ex quo labun tur Scamander Granic⁹ & Esa pus. Octauo anno misisti ligu lam: instrumentũ argẽteũ. Sex tãte: duab⁹ unciis.

Ondũ: Libellũ alloquitẽ: quem dono dat arcano amico reuertẽti narbonẽ in gal liã. Murice: purpũra. i. narbo ciuitas galliæ. Votieni: pue tæ patris. Annuos fasces: ma gistratus. Quod: reuerti nar bonẽ. Talibus uotis: non mi nore desiderio. Meus: libel lus: ut possem sequi amicum.

Nstanti: notũ argumen tũ: cynthia amica Prop tii uero noĩe Hostia dicebatur. Corinna fictũ erat apud Oui. cũ puellam Cæsareã uellet no minare. duæ aũt fuerunt Co rinnæ thebanæ: quarũ utraq; fuit eruditissima carmine: & p pterea suam puellã appellauit Corinnam Ouidius.

Plomachus. Oplomachi dicebant́ q armati pugna bãt in spẽm iustæ dimicatõnis ὅπλον arma significat: μαχή

Misisti ante annos posthumiane decem.
Speranti plures: nam stare aut crescere debent:
Munera: uenerunt plusue minusue duæ.
Tertius & quartus multo inferiora tulerunt:
Libra fuit quinto septitiana quidem:
Bessalem ad scutulam sexto peruenimus anno:
Post hunc in cotula rasa selibra data est:
Octauus ligulam misit sextante minorem:
Nonus aculeolos in cocleare tulit.
Quod mittat nobis decius iã nõ habet annus:
Quattuor ad libras posthumiane redi:

Ad Librum suum. 72

Nondum murice cultus asperoque:
Morsu pumicis aridi politus.
Artanum properas sequi libelle:
Quem pulcherrima iam redire narbo.
Docti patria narbo uotieni.
Ad leges iubet annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est.
Continget locus ille: & hic amicus:
Quam uellem fieri meus libellus.

Ad Instantium. 73

Instanti quo nec sincerior alter habẽtur:
Pectore nec niuea simplcitate prior.
Si dare uis nostræ uires animosque thaliæ:
Et uictura petis carmina: da quod amem:
Cinthia te uatẽ facit lasciue properti:
Ingenium galli pulchra lycoris erat:
Fama est arguti nemesis formosa tibulli.
Lesbia dictauit docte catulle tibi.
Non me pelignus nec spernet mantua uatem:
Si qua corynna mihi: si quis alexis erit.

In Malum medicum. 74

Hoplomachus nũc es fueras ophthalmicus ãte:

pugna: unde oplomachus: & calicula Proculũ: quẽ ab eximia magnitudine cõlossum appellabat oplomacho obiecit & bis uictorem iussit iugulari. In malũ medicũ est distichon q cum olim oculis mederet hoies necabat ĩperitia nũc fact⁹ oplomach⁹ idẽ faciebat. Op lqtamicus dicit: qui oculis medet.

Vm repetit: Galli sacerdotes Cybelis mortui uidebant posse appellari sectis uirilibus: nuper aũt qui ex gallia uenerat in urbẽ: cũ offensus lapide nocte cecidisset: nõ habuit qui ignoto opitularet: puer qui molẽ corporis nõ poterat tollere. uespiliones prætereũtes rogauit: ut feretro dominũ susciperent: quod illi cadauere depositio fecerũt: quod ĩgallos dicit sacerdotes: inquit poeta in hunc mihi optime ũi detur cõuenire: ut dicamus o Galle mortue. Lingon⁹: lingones populi Galliæ: Dixit ligonum cum alii dixerint lingonẽ

Recens: qui nuper uenerat.

A tecta & flamminia: flammi nia notissima est: tecta itẽ uia. quæ in flamminiam ducit a tecto oppido. idem uerbũ ẽ apud Tib. Macer: seru⁹. Casus: fortuna. Inscripti: uespilões ad id munus electi. Permutat onus: quia susceperũt gallum & reliquerunt cadauer. Galle mortue. i. hic mihi uidet recte dici gallus mortu⁹: nam & gallus erat: & q̃uis uiueret: tamen p mortuo ferebat: cum id gallis sacerdotib⁹ dicat: alludit ex nomine galli.

Ic mihi: Festiue gallico ostẽdit eũ male agere cãs: & male scribẽ: nã ille poscebat ut uerũ diceret: Martialis quid sentiret de se respondet eũ non libenter audire uerum: idest nõ audire se uituperari libenter.

Amabo: obsecro aduerbiũ.

Dic uerũ: uerba Gallici. Sic: respondet Martialis. Verum nõ audis: quasi diceret si uolue ro dicere uerum: non audies me libenter: nam te non laudabo.

Iber: Ad liberum amicum pugilem: ad quem infra est epigrãma: Liber amiclæa frõtem redimite corona. Hunc hortatur ad epicuream animi relaxationem: hocẽ ad rosas ad amomum ad uinum. hoc enim pacto uitam fieri longiorem ostendit: & qui dimidium ætatis ita uixerit: plus temporis uixisse q̃ dii dederint.

Fecisti medicus: quod facis hoplomachus.

De Gallo lingolo. 79

Dum repetit fera conductos nocte penates:
Lingonus a recta flaminiaque recens
Expulit offenso uitiatum pollice talum:
Et iacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret gallus: qua se ratione moueret?
Ingenti domino seruulus unus erat.
Tã macer ut minimã possit uix ferre lucernam.
Succurrit misero casus opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant uile cadauer:
Accipit infœlix qualia mille rogus.
Hos comes inualidus submissa uoce precatur:
Vt quocunque uelint corpus inane ferant.
Permutatur onus: stipataque tollitur alte
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus lucane uidetur:
Cui merito dici: mortue galle potest.

In Gallicum. 76

Dic uerum mihi marçe dic amabo:
Nil est quod magis audiam libenter.
Sic & cum recitas tuos libellos:
Et causam quotiens agis clientis.
Oras gallice me: rogalque semper:
Durum est me tibi quod petis negare.
Vero uerius ergo quid sit audi:
Verum gallice non libenter audis.

Ad Liberum amicum. 77

Liber amicorum dulcissima cura tuorum:

Liber:nomẽ proprium. Aeterna rosa:idest in perpetua uoluptate. Splendeat: nite at. Amomo:nã crines spargebantur amomo assyrio. Nigrescat:nam falernum nigre erat. Caleat amore:nullum enim conuiuium aut hic:aut Horatius: aut quicũq; Epicurum sectatur sine amorum delitiis celebrat. Vita est facta lõgior.i.,pducta est uita huic qui tali uoluptate fruitur. Sic:tali uoluptate. Finitus.i.mortuus. Vel medio æuo: sensus est:anni longiores q̃ dii dediderint fieri possunt uoluptatibus:numero enim dierũ non terminat uitam poeta sed uoluptate.

Liber in æterna uiuere digne rosa.
Si sapis:assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat:& cingant florea serta caput.
Candida nigrescant uetulo crystalla falerno:
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic uel medio finitus uixit in æuo:
Longior huic facta est:quam data uita fuit

De Ludis stellæ.

Quos cuperet phlegræa suos uictoria ludos:
Indica quos cuperet pompa lyeæ tuos.
Fecit hyperborei celebrator stella triumphi:
O pudor o pietas:& putat esse parum.
Non illi satis est turbato sordidus auro.
Hermus:& hesperio qui sonat orbe tagus.
Omnis habet sua dona dies:nec linea diues
Cessat:& in populum multa rapina cadit.
Nunc ueniũt subitis lasciua munimata nimbis.
Nunc dat spectatas tessara larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet:& absens
Sortitur dominos:nec laceratur auis.
Quid nũerẽ currus terdenaq; præmia palmæ:
Quæ dare non semper consul uterque solet;

Vos cuperet: Stella poeta celebrauit Domitiani sarmaticam uictoriam carmĩe. Papinius de Domitiani animo erga Stellam:Dacas quæ ẽ gloria maior:Exuuias lauroscq; dabit celebrare recentes: non cõtentꝰ ea laude carminis ob pietatem in principem:hoc laudatur a Martiale:non sine laude Stellæ quem diligebat. Triũphi hyperborei.i.uictoriæ sarmaticæ. Victoria phlegræa: an Iouis qui gigantes fulmina uit:an potius Herculis:quod placet:qui auctore Strabõe gigãtes phlegræos superauit ĩ cãpania:placet ĩquã hoc: quoniã hi duo triumphi Herculis.s.& Bacchi celebrãt a Silio: coniũcto carmĩe:Silius: Qualis odoratis descendens liber ab indis
Aegit pãpĩeos, frenata trigide currus
Aut cũ phlegræos cõfecta mole gigantum Incessit campis tangens tirynthiꝰ astra
Quos ludos.i.quales uellet de se celebrari Hercules. Pompa:indicus triumphus. Putat:Domitianus. Illi:Domitiano Non est satis:ad liberalitatem. Omnis dies habet sua dona.i.spectacula. Diues linea: idest diues cauea diuitum & cuneus. Cessat:his spectaculis. Panaria:distribuit Domitianus senatoribus & equitibus:plebi sportulas cum obsonio. In sequenti die auctore Tran.omnis generis missilia sparsa sunt:ut etiam Papinius canit:quicquid nobiles porticis nucetis fœcundis cadit aut iugis idumes. Cessat:quin diripiat quæ sparguntur.

In populum:magna pars missilium cecidit in populum. Tessera:significat cubum ut Gellius:sed a nobis aliter exposita est alibi. Tessera ité erat genus mensuræ:quæ in mũere principis maxime cõmemorat:inde fit ut tessera hic ꝑ munere accipiat. tessera ité erat symbolum inter milites. Auis:aues sparsæ sunt a Domitiano:quod olim egerat Nero. Papi. Intẽ quæ subito cadũt uolatũ:Immẽsæ uolucꝛ ꝑ astra nubes. Securos:nihil curantes. Papi. Desunt qui rapiãt:sinuscq; plẽi Gaudẽt. Absens:libera uolãs. Sortit̃:designat oculis dominum ad quẽ deuolet. Palmæ:uaria præmia ludoꝝ ꝓposita fũt a Domitião: certamĩa mulierũ:pumilionũ:curruũ:pugilũ. Vtercq; con.non modo alter sed utercq;.

Oĩa: hæc oĩa cantata ſũt a ſtella & repetita a Mart. ut adderet hoc qđ. ſ. oĩa hæc ſuperant hac una re: q̃ Domitianus ea ſpectauerit: ꝓpterea puto poti⁹ ſimpliciter ĩtelligẽdum epigrãm i: ut dicat ſtellã ceciniſſe hæc oĩa: ſed præ pudore & modeſtia putare ſe nõ ſatisfeciſſe magnitudini reꝝ. Tua laurus. i. tua uictoria ſarmatica: nã de ſarmatis laureã tantũ intulit Ioui capitolino: ut ſcribit Tacitus.

Mnes: Fabulla cũ anus eſſet: ne collatis puellis rugæ ꝓderẽt: uetulas ſemp hẽat comites: eã deridet Martia. Sic: hoc pacto. Formoſa. i. formoſa uideris: aut puella: quia uideris pulchrior inẽ has comites.

Omnia ſed cæſar tanto ſuperantur honore:
Quod ſpectatorem te tua laurus habet.

In Fabulam.

Omnes aut uetulas habes amicas:
Aut turpes: uetuliſque fediores:
Has ducis comites: trahiſque tecum:
Per conuiuia: porticus: theatra.
Si formoſa fabulla: ſic puella es.

Auctorꝝ: Laudat Domitianus q̃ pugiles cõmiſerit iñ theatro: repũtat enim antiquoꝝ ſimplicitatẽ. nam ante armoꝝ uſũm pugnis certabãt.

Mori: memoria excidere.

Veteres ritus: morem ueterẽ: mos uet⁹ ut pugiles ſine armis pugnarent: quod a lacedæmoniis acceptum fuit: profitenti b⁹ ludi auctorem Pollucẽ. Lucretius: Arma antiqua mãus ungues dẽteſq̃ fuerunt. Sic: hoc pacto. Caſa: hũilis ædes.

Habet numen: ẽ in uenerato̅ne. Sub Ioue tã culto. i. ſub Ioue capitolino culto tua magnificentia. Caſa: louis ãtiqui erat ĩ capitolio ueterẽ ut Varro.

Ad Domitianum.

Sanctorum nobis miracula reddis auorum:
Nec pateris cæſar ſæcula cana mori.
Cum ueteres latiæ ritus renouantur harenæ:
Et pugnet uirtus ſimpliciore manu
Sic priſcis ſeruatur honos te præſide templis:
Et caſa tam culto ſub ioue numen habet.
Sic noua dum condis reuocas auguſte priora:
Debentur quæ ſunt: quæque fuere tibi.

Renouas quæ ſunt: præſentia ſæcula. Quæ fuerũt. i. priſca & antiqua.

On: Gellia uniones tã pdite diligebat ut negaret ſe plus ũictura: ſi eos amitteret optat manũ furacẽ Annei Sereni: ut unionib⁹ ſubreptis Gellia occidat. Sacra myſtica dindimenes. i. Cybeles: p cui⁹ ſacra antiqui iurabãt: ut ſupra: iuro p berecynthios furores. Dindimene ꝓprio noĩe: poſtea Cybele: ut placet Diodoro a monte dicit: ut Straboni & nr̃is placet Bouẽ: Iſidẽ. Iuuẽcæ niliacæ .i. Iſidis: ſacra Iſidis romæ erãt & pẽa iurabãt: ut ſupra diximꝰ iñ eũ locũ Iuro p ſyrios tumores. Vniões: grãdiores margarithæ appellatæ ſunt bello iugurthino a romãis tm̃: ut Helius ſcribit. Acrius: uehemẽtius. Duob⁹ natis: filiis. Annei ſereni: ſunt q̃ hũc dicãt liquefeciſſe unionẽ aceto ĩ cœna Cleopatre: ſed falſũ ẽ. iꝑa enĩ Cleopatra eos liquefecit aceto: qđ & Eſopus hiſtrio fecerat: ut luxũ oĩum mortaliũ ſuparet: expertus an uniones palato eſſent grati: ego Anneũ Serenum furem intelligo: quod nomen conuenit. Nam Tacitus ſcribit Anneum Serenum damnatum repetundarũm.

In Gelliam.

Non per myſtica ſacra dyndimenes:
Nec per niliacæ bouem iuuencæ.
Nullos denique per deos deaſque:
Iurat gellia: ſed per uniones:
Hos amplectitur: hos deoſculatur.
Hos fratres uocat: & uocat ſorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu:
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Heu quam bene nunc papiriane:
Annei faceret manus ſereni.

Ante: Hoc epigrâmate îperatori assentat: q̄ poetis fauebat. Deū: te Domitiane.
Rebus: administratione îperii. Parua: exilia. dēpmit. n. se. Libellos querulos: epithetum libello⁹. nam eiusmōi libelli aut paupertatem: aut aliquid aliud conquerunt.
Non quercus te sola: an hoc dicit non quercus. i. corona querna de ciuibus seruatis. & amplificato îperio conuenit tibi: an refert hoc ad carmē heroicū: quoniā heroici poetæ corona querna cingebant. quod Iuppit uaticinat apud Siliūm. Huic sua musæ sacra ferent meliorq̄ lira cui substitit hebrus: Cui uenit Rhodope Phœbo miranda loquet. Idem Quintilianus testatur in. x. ut sit sensus: Carminis heroici la⁹ non te sed & corona tenuiorū poetarum: qualis sum hedera tea tibi cōuenit. Quintilian⁹: Nos tamē sacra litera⁹ colentes feras Cæsar: si taciti præterīm⁹ Virgiliano uersu testatur Inter uictrices hederā tibi cōpere lauros. Distinguatur potius hoc pacto. Non quercus. i. nō corona querna: de seruati ciuibus. Nec laurea phœbi. i. nec laurea maio⁹ poeta⁹ sola decet te. Fiat nostra ciuica. i. fiat corona ā nobis tenuiorib⁹ poetis seruatis ex hedera: nā ex hedera ut diximus coronabāt tenuiores poetæ. Properti⁹: Ennius hirsuta cīgat sua dicta corona: Mi folia ex hedera porrige Bacche tua.

Ad Domitianum.

Dante tibi turba querulos augustæ libellos:
Nos quoque q̄ domino carmina parua dāus.
Posse deum rebus pariter musisque uacare:
Scimus: & hæc etiam serta placere tibi.
Seruates auguste tuos: nos gloria dulcis:
Nos tua cura prior delitiæque sumus.
Non quercus te sola decet: nec laurea phœbi:
Fiat & ex hedera ciuica nostra tibi.

Liber Nonus.

Ve mi toranni frater charissime: epigrāma quod extra ordinē paginarū est ad Stertinium clarissimum uirum scripsimus: qui imaginem meā ponere in bibliotheca sua uoluit. De quo scribendū tibi putaui: ne ignorares auitus iste quis uocat: Vale & para hospitium.

Ad Auitum.

Non tē cælabis sublimi pectore uates:
Cui refert serus præmia digna cinis:
Hoc tibi sub nostra breue carmē imagine uiuat:
Quam non obscuris iungis auite uiris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris: sed puto lector amas.
Maiores maiora sonent: mihi parua loquuto:
Sufficit in uestras sæpe redire manus:

On te cælabis: Stertinius: quē alio nomine Auitum appellat: imaginem Marti. in bibliotheca collocauerat. Auctorum olim imagines: aut i ædē camœnarum: aut in priuatis bibliothecis collocabant. L. Actius poeta Maximā sibi statuā posuit in ædē camœnarum: cum ipse breuissimæ esset staturæ. & a studiosis tantum hæ imagines collocabantur: ut quisque nomen auctoris diligebat: sed multi labentibus moribus romanis: cum nullam operam uirtuti præstarent nō uerebant̄ auctorum imagines penes se habere. Inde exit illud satyricū: Quāq̄ plena omnia gypso Crispi inuenias. Martialis & agit gratias Stertinio & edit carmen subscribēdum statuæ suæ.
Non te cælabis. i. non latebis apud posteros: & non indiges imagine. Non obscuris. i. nobilibus. Laude nugarum: idest iocos & tenuioris carminis.

Vm Ianus: Flauiæ gentis templū condidit Domitianus: huius meminerunt Fuſebius & Tranquillus & Papinius: Et quæ tibi templa dicamus Ipſe colas. Vaticinat poeta templum hoc fore perpetuum: ſed diuturnitatem ex his rebus colligit: quibus pncipi aſſentatur Luce romana. i. imperio romano. & Papinius: Stabit dum terra poluſq: Dū romana dies. Dū Ianus accōmodabit hyemes: ideſt dum erit Ianuarius. Dum Domitianus autumnos: Nā october mēſis dictus Domitianus: quod eo natus ſit: appellatus etiā Germanicus ſeptember: a cognomento Domitiani qui deuicerat Germaniam. Dedit autē nomē Domitianus: quoniam eo mēſe ſuſceperat īpiū.

Dum lux germanicarum calendarum: ideſt menſis ſeptēbris. Rheni famuli: ideſt germanorū famulorū: & Germaniæ deuictæ. Iuliæ nomē: inter deas rettulit Iuliam neptem: quā perdite amauerat Domitianus: eiq; ſacra inſtituit ſingulis annis. Dulce numē: dulce .i. grām Domitiani.

De Templo flauiæ gentis.

Dum Ianus hyemes domitianus autumnos:
Auguſtus annis commodabit æſtates.
Dum grande famuli nomen aſſeret rheni:
Germanicarum magna lux calendarum.
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum uoce ſupplex: dumque ture placabit.
Matrona diues dulce iulium numen:
Manebit altum flauiæ decus gentis.
Cum ſole & aſtris cumque luce romana:
Inuicta quicquid condidit manus: cælum eſt.

In Lupum.

Pauper amicitiæ cum ſis lupe: non es amice:
Et quæritur de te mentula laſa nihil.
Illa ſiligineis pingueſcit adultera cunnis:
Conuiuam paſcit nigra farina tuum.
Incenſura niues dominæ ſetina liquantur:
Nos bibimus torti pulla uenena cadi.
Empta tibi nox eſt fundis: non tota paternis:
At ſua deſertus rura ſodalis arat.
Splendet erythreis perlucida mœcha lapillis:
Ducitur addictus te futuente cliens.
Octo ſyris ſuffulta datur lectica puellæ:
Nondum ſandapilæ pondus amicus erit.
I nunc & miſeros cybele præcide cinædos:
Hæc erat hæc cultris mentula digna tuis.

Auper: Huius gnis amicos reprehendit Iuuēa. qui cum amicæ multa donēt: pauperem amicū negligunt: optat talem amicū fieri ſacerdotem Cybeles: nā uirilia ipſa tantæ īgratitudinis cauſam afferunt.

Cum ſis pauper amicitiæ. i. pauper īamicum. Siligineis cūnis: ex ſiligine Priapi fiebāt & inguina etiā muliebria. Siligine⁹ priapus ī diſtichis ē his uerſibus: Si uis eſſe ſatur nīm potes eſſe papum: Ipe licet rodas īguina purus eris. Cūnis ſiligineis. i. cūnis factis ex ſiligine ſiligo præſtātioris farinæ gen⁹ ē ex qua gratiores panes & faciliores ad cōcoctōnem: auctore Celſo huius panis etiam meminit Iuuenalis. In Virrone.

Pingueſcit: fit pinguis. Incenſura niues: quæ uidebantur incendere niues: nam ninib⁹ quæ erant in delitiis colabatur uinum. Incenſura autem apta metaphora ab igne: Nam falernum rubens ardere uidetur & incendere niues: per quas colo niuario attenuatur.

Pulla uenena: ideſt uina nigra. Cadi torti: appellat cadum tortum amphoram habentem uinum expreſſum torculari ad fæcem. Nox ē empta: non tota: quia non manſiſti tota nocte cum amica. Non ſua rura: ſed aliena. Lapillis erythreis. i. unionibus. Addictus. i. ānnexus: Annexus dicitur qui ære alieno alicui addict⁹ eſt. Addicere autem ē uerbum prætoris ſolēne cū aliquem condēnaret: tamē ducitur a creditore. Suffulta: geſtata. Octo ſyris: ideſt ſeruis: ideſt Octophorum. Præcide: caſtra. Tuis cultris: ut abſcindantur: cum tot mala inde eueniant.

Vantum: Recenſentur hoc epigrâmate ædificata opera a Domitiano plura quã hi ſtoria tradiderit: uel Euſebii: uel Tranquilli. & ait poeta cælũ tantũ debere Domitiano: ut non poſſet uno die ſoluere. Cõturbabit: totũ cælũ: ut ſupra dictum eſt. Decidat: decertet: computet tecũ: & ſummã faciat. Auctio: ſubhaſtatio cæli. Capitolinis templis: hoc dicit quia templũ Ioui cuſtodi erexit. Tarpeiæ frondis: hoc dicit propter capitoliũ: quod incenſum inſtauauit. Frondẽ aũt tarpeiã rettulit ad laurũ: quæ in capitolio erat iuxta quercũ und coronæ certaminib⁹ dabãtur. alibi: Tarpeias Diodor⁹ ad coronas: O cui tarpeias licuit cõtingere quercus. Matrona tonantis. Iuno pro geminis culminibus. Palladã: Domitian⁹ templum Palladis chalciœcæ erexit. Tuas res agit: nã Pallas erat ñumẽ familiare Domitiani. Alcidem: templũ Herculis. Pios laconas. i. Caſtorẽ & Pollucem: qui mutua pietate alterni uiuunt in cælo. Tẽpla flauia. i. gentis flauiæ quæ cõdidiſti tu. Ad foꝛ latiũ erat ſtatua equeſtris Domitiãi iuxta templa flauiæ gentis. Expectes & ſuſti. i. differri patiaris.

Vreolis: Aeſchilus cũ ad Gallam meretricem iret: cogebatur dare denos aũreolos: aliis aut duos. Aut quattuor ſoluentib⁹: nã fellabat Gallam irrumãtem Aeſchilum. Qui fellat loqui non poteſt: ex hoc iocat poeta: ut alibi. Si te pẽdero Gargili tacebis. Si totidem addideris. i. duos. Tacet: qa tu irrumas: ergo cũ ſit pſtituti pudoris: uendit incõmodũ nõ pudorẽ: afficit aũt incõmodo dũ fellat: qa loq nõ põt. Quid ergo? iterrogãti. i. quare cũ ſit pſtituti pudoris: exigit tm̃. Taceat: reſpõdet Mart. i. non pudoꝛẽ tibi uẽdit tanti: ſed tacendi ĩ cõmodũ: nã cogit ſilere: & ita feſtiue indicat Aeſchilũ irrũatorẽ

Ad Domitianum. 4

Quantum iam ſuperis cæſar cæloque dediſti:
Si repetas: & ſi creditor eſſe uelis.
Grandis in æthereo licet auctio fiat olympo:
Coganturque dei uendere quicquid habent.
Conturbabit atlas & non erit uncia tota:
Decidat tecum qua pater ipſe deum.
Pro capitolinis quid enim tibi ſoluere templis?
Quid pro tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culmĩbus geminis matrona tonãtis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas:
Quid loquar alcidẽ: phœbũque piolq; laconas?
Addita quid latio flauia templa polo?
Expectes & ſuſtineas auguſte neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſoluat: non habet arca iouis.

In Aeſchilum. 5

Aureolis futui cum poſſit galla duobus:
Et pluſquam futui ſi totidem addideris.
Aureolos a te cur accipit æſchile denos?
Non fellat tanti gallia: quid ergo: tacet.

In Paulam. 6

Nubere uis priſco: non miror paula ſapiſti:
Ducere te non uult priſcus: & ille ſapit.

Ad Domitianum. 7

Tibi ſumme rheni domitor & parens orbis:
Pudice princeps gratias agunt urbes.
Populos habebunt. parere iam ſcelus non eſt.
Non puer auari ſectus arte mangonis.
Virilitatis damna mœret erepta:
Nec quam ſuperbus computet ſtipem leno:

Ibi: Promulgata lege a Domitiano: ne ſpadones fierent infandæ libidinis diuerticulum inuentum: nam pueri intra ſeptimum annum proſtituebantur: quod imperator edicto prohibuit: hoc laudatur a poeta. Domitor rheni: ideſt o germanice. Pudice: quia adulteria prohibuiſti. Non eſt ſcelus parere: ſcelus uidebatur eſſe parere filiũ: aut proſtituendum: aut caſtrandum: aut certe parere ex adulterio. Sectus puer: ſpado factus. Leno: qui conducebat infantes proſtituendos a matribus.

Lupanari: in lupanari erat libertas: ut posset se unusquisq; pstituere: sed tu illic quoq; noluisti licere omnia. Cubiculis: uxoribus: quia erant ante te pmiscua adulteria. Lupanari. i. noluisti esse in lupanari infantes pstitutos.

Icere. Reduci: reuerso incolumi. De libycis gentib⁹: e libya. Non uacat: occupatus é. i. satis é me uenisse ter & qter. Non uis auere: tanq; uni⁹. Vale: ut morituus.

Anq. Idem argumentu. Raptus ab ubere. i. intra septimu annu. In uagitu: hoc dicit in cõmiseratõe pueri: q non sétiebat coitu. Sexus nri: uiriles. Prostituisse: publice mares. Immatura: libidine. Pœnas infandas: cruciabant. n. libidine uiroz. Ausonius pat: Domitian⁹. Ephœbis: pueris. Sæua libido: uiroz qui uolebant habere eos in delitiis.

Il tibi. Bithynnicu capta
toré deridet: q quot ánis
Fabio orbo & diuiti sena milia donabat: moriés Fabius nil reliqt Bithynico: at. M. Tibi sena milia reliqt: quia. s. ñ dabis áplius quæ solebas dare uiuo.

Legauit: reliqt tibi testamentu. Ille: Fabius. Dedit: reliqt: quia reliquit illa ánua sena milia quæ dabas.

Oenes. Cantar⁹ & alicas
sectabat cœnas: & omes carpebat: monet Martialis: ut assentet: si uult gulæ seruire.

Foris: apud alium. Liber: liberi animi.

Vbere. Paula uolebat nubere prisco diuiti: sapit inquit Martialis: at pscus eá me retricé renuit: minus ét ipse sapit. Sapisti: cœpisti consilium bonum.

Omen. Earinus libert⁹ fuit Germanici: qui pocula Impatori miscebat: spado paucis dieb⁹ ante legem pmulgatá de eunuchis. Dicitur aut Earinus q̃si uernalis: ná ἐαρ græce: latine uer. mediá syllabá ita corripit: ut & tertiá & pmam: adeo ut nueris carmis iseri nõ possit hoc cõquerit Martialis q; cum uelit noinare Earinu nõ possit.

Nomen: Earin⁹: nat⁹ a uere.
Quo uer: ná uernalis ps optia é

Dat prostituto misera mater infanti:
Q ui nec cubili fuerat ante te quondam:
Pudor esse per te cœpit & lupanari.

In Affrum.

Dicere de libycis reduci tibi gentibus affer
Continuis uolui quinque diebus aue
Non uacat aut dormit dictu bis terque reuerso
Iam satis est: non uis affer auere: Vale.

Ad Domitianum.

Tanquá parua forte sexus iniuria nostri
Fœdandos populo prostituisse mares:
Iam cunæ lenonis erant: ut ab ubere raptus
Sordida uagitu poscceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpor pœnas:
Non tulit ausonius talia monstra pater:
Idem qui teneris nuper succurrit ephœbis
Nec faceret steriles sæua libido uiros.
Dilexere prius pueri iuuenesque senesque:
Ad nunc infantes te quoque cæsar amant.

Ad Bithinicum.

Nil tibi legauit fabius bithinice: cui tu
Annua: si memini: millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri bithinice noli:
Annua legauit millia sena tibi.

In Cantarum.

Cœnes cantare cum foris libenter:
Clamas & maledicis & minaris.
Deponas animos truces monemus:
Liber non potes: & gulosus esse.

In Paulam.

Nubere uis prisco: non miror paula sapisti.
Ducere te non uult priscus: & ille sapit.

De Earino domitiani.

Nomen cum uiolis rosisque natum
Q uo pars optima nuncupatur anni

Hyblam quod ſapit atticoſque flores:
Q uod nidus olet alitis ſuperbæ.
Nomen nectare dulcius beato
Q uo malet cybeles puer uocari:
Et qui pocula temperat tonanti:
Q uod ſi parraſia ſones in aula
Reſpondent ueneres cupidineſque.
Nomen nobile molle delicatum
Verſu dicere non rudi uolebam
Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt earinon tamen poetæ
Sed græci quibus eſt nihil negatum.
Et quos ares ares decet ſonare.
Nobis non licet eſſe tam diſertis
Q ui muſas colimus ſeueriores.

De eodem. 14

Nomẽ habes teneri quod tẽpora nuncupat anni
Cum breue cecropiæ uer populantur apes.
Nomen acidalia meruit quod arundine pingi
Q uod cĩtherea ſua ſcribere gaudet acu
Nomen erythreis quod littera facta lapillis
Gemma quod heliadum police trita notet.
Q uod penna ſcribente grues ad ſydera tollant
Q uod decet in ſola cæſaris eſſe domo

De eodem. 15

Si daret autũnus mihi nomen oporinos eſſem.
Horrida ſi brumæ ſydera chimerinos.
Dictus ab æſtiuo therinos tibi menſe uocaret
Tempora cui nomen uerna dedere: quis eſt.

In Fictos amicos. 16

Hunc quem cœna tibi quẽ mẽſa parauit amicũ
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat & mulos & ſumen & oſtrea: nõ te.
Tam bene ſi cœnem: noſter amicus eris.

De Cloe. 17

Inſcripſit tumulo ſeptem celebrata uirorum
Se feciſſe cloe: quid pote ſimplicius?

De Coma Earini. 18

Conſilium formæ ſpeculum dulciſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata deo.
Ille puer tanto domino gratiſſimus aula

Hyblam: flores hyblæos ſiciliæ: nã uere & hyblam ſiciliæ & hymettũ atticæ aues populantur. Superbæ alitis. i. phœnicis: quæ ex ſurculis turis: & lignis odoratis cõficit nidum.

Puer Cybeles. i. Athis. Quod nomẽ. Parraſia. i. palatino: ab Euãdro: parraſio ut Silii & Virgilii carmine alibi demõſtrauimus. Contumax: aduerſaria uerſus eſt Homeri cuius initiũ αρεσ αρεσ βροτολοι γε. uerba autẽ ſunt Apollinis ĩ Martem ubi ares in primo pede producit primam: & eadem dictio in ſecũda corripit: græci ergo abutuntur licentia. Tam diſertis: non licet nobis latinis eadẽ licentia uti.

Omen. Idem argumẽtũ.

Teneri anni: ideſt ueris.

Breue uer: ideſt flores uernales in hymetto. Harundine: acidalia: ideſt uenerea. Sua acu: menſis aprilis eſt dicat⁹ Veneri: quo uer floret. Lapillis erythreis: unionibus. Gẽma heliadum: ideſt gẽma ſucini.

Grues: quæ. V. litteram faciunt: unde uer.

I daret. Au. Idem argumẽtum: Oporinos ſignificat autũnalẽ: Chimerinos hyemalem: Thermos æſtiuũ.

Vnc. Guloſum amicum eſſe non poſſe oſtendit: quippe q cibos ſectet: nõ fidẽ amicitiæ. Erit noſter. i. ſi cœnem tam bene: ueniet ad me.

Nſcripſit: Cloem: meretriciũ nomẽ apud Horatiũ ĩ carmĩbus: oſtendit. vii. uiros necaſſe: qđ illa uolẽs oſtẽdere pietatẽ ſuã pdidit. ſcripſit. n. celebraſſe exeqas ſeptẽ uiros: quo teſtimõio nihil ẽ aptius eã ſeptẽ uiros necaſſe. Celebrata. i. ſolẽnia & iuſta. Quid ſimplici⁹. i. qd apti⁹ iſta cõfeſſiõe.

Onſiliũ. Earin⁹ miſit comã detõſam cũ ſpeculo

& pixide gẽmata. Aeſculapio ꝑgameo: quod ita teſtat Papinius in tertio libro: cũ Earinus petiiſſet: ut capillos ſuos quos cũ gemmata pixide & ſpeculo ad pergameũ Aſclepiũ mittebat uerſibus dedicaret: Nero etiã ita capillos ſuos dedicauit. Qui ſignat tẽpora. i. Earinus. Deo pergameo. i. Aeſculapio.

Atonæ. Ad Aeſculapiũ de hiſdẽ capillis. Latonæ nepos: quia Aeſculapius filius Phœbi filii Latonæ: Earinus ꝑgameus erat: ut Papinius oſtendit. Exoras: precibus rogas. Nitidum orbem. i. ſpeculum. Tuta: bene culta.

St mihi. Domitianũ rogat: ut riuum ꝑducat domũ ſuam ex aqua martia: quæ erat ꝓxima: hoc ẽ ut det pecuniã: qua poſſit aquam illã deriuare: cũ nulla re indigeat niſi aq̃ ad domus amœnitatẽ: eo autẽ erit gratior: quoniã data a Domitiano aut ex caſtalio monte uidebit̃: aũt a Ioue miſſa. Antlia: inſtrumẽtũ eſt ad aquã hauriendam: nam antleo græce: latine ſignificat haurio. Laboratas: ex labore hauſtas. Foueri: irrorari.

Audas. Sabelli gulam accuſat: qui multis uerſibus laudauerat balnea pontici: non qa ꝑbaret: ſed ut inuitaret̃ ad cœnam ea aſſentatione.

Aec. Natus eſt Domitianus i ſeptĩa urbis regiõe ad malũ punicã: domũ poſtea conuertit in templũ flauiæ gẽtis. Huiꝰ ædificii fœlicitas laũdat̃ a poeta: alterã domũ qua latuerat apud Corneliũ iuxta uelabꝝ bello uitelliano: Ioui cuſtodi dicauit patre ĩperante: caſu expreſſo in marmore auctore Tacito: mox eidem numini cõſecrauit: ſeque i gremio collocauit. Domini: Domitiãi.

Quæ patet: in templum flauiæ gentis.. Reptantes: ſerpẽtes per humum. Hic: duæ inſulæ numina texerunt: Creta Iouem infantem: ubi natus ẽ: rhodos Neptunum: quem infantem a Rhea matre cõmendatum: Thelechines filii: mari: una cum Caphrina Oceani filia educarũt. Hic: in templo. Rhodos aluit Neptunum & Creta Iouem cælo: ita hæc domus aluit Domitianum in utilitatem orbis.

Nomine qui ſignet tempora uerna ſuo.
Fœlix quæ tali cenſetur munere tellus
Nec ganymedeas mallet habere comas.

Ad Aeſculapium. 19

Latonæ uenerande nepos qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa breueſque colos.
Hos tibi laudatos domino ſua uota capillos
Ille tuus latia miſit ab urbe puer.
Addidit & nitidum ſacratis crinibus orbem
Quo fœlix facies iudice tuta fuit.
Tu iuuenile decus ſerua: ne pulchrior ille
In longa fuerit q̃ breuiore coma.

Ad Cæſ. Domitianum. 20

Eſt mihi ſitque præcor longum te præſide cæſar
Rus minimum parui ſunt & in urbe lares.
Sed de ualle breui: quas det ſitientibus hortis
Cura laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo ſe rore foueri:
Cum mihi uicino marſia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris auguſte penatibus undã
Caſtalis hæc nobis: aut iouis imber erit.

In Sabellum. 21

Laudas balnea uerſibus trecentis
Cœnantis bene pontici ſabelle
Vis cœnare ſabelle: non lauari.

Ad Domitianum. 22

Hæc quæ tota patet tegiturq; & marmor̃ & auro
Infantis domini conſcia terra fuit.
Fœlix quæ tantis ſonuit uagitibus: & quas
Vidit reptantes: ſubſtinuitque manus:
Hic ſteterat ueneranda dõus: quæ præſtitit orbi
Quod rhodos aſtrifero: quod pia creta polo

Curetes: ex terra orti: ut alii uolũt ab Ideis dactylis: nouẽ fuerũt qui Iouem infantem de latũ ad antr⁊ sacrum lacte & melle aluerunt: dom⁹ ueſtigia ubi hæc acta ſunt: cũ nemore cupreſſeo extare ferebat in creta tẽporibus Diodori. Semiuiri phryges: exitus hui⁹ epigrãmatis ſatis oſtendit Martialis loqui de domo in qua latuit in bello uitelliano: malo tamen ſentire de domo natali.

Redis. Diuitias ſe optare ꝓfitet: non ea de cã qua reliqui optant: ad corporis. ſ. uoluptatẽ: ſed poti⁹ ad munera: & ædificia qd utrũq; magni uiri aĩo ingẽtẽ uoluptatẽ affert.

Cretẽſes texere iouem crepitantibus armis
Semiuiri poterant qualia ferre phryges:
At te protexit ſuperum pater: & tibi cæſar
Pro iaculo & parma fulmen & ægis erat:

Ad Auctum. 23

Artemidorus habet puerum ſed uendidit agrũ:
Agrum pro puero calliodorus habet.
Dic uter ex iſtis melius rem geſſerit aucte:
Artemidorus amat: calliodorus arat.

Ad Paſtorem. 24

Credis ob hoc me paſtor opes fortaſſe rogare
Propter quod uulgus craſſaque turba rogat.
Vt ſetina meos conſummat gleba ligones:
Et ſonet innumera compede tuſcus ager:
Vt mauri libycis centum ſtent dentibus orbes:
Et crepet in noſtris aurea lamma toris.
Nec labris niſi magna meis chryſtalla terantur:
Et faciant nigras noſtra falerna niues.
Vt canuſinatus noſtro ſyrus aſſere ſudẽt:
Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Aeſtuet ut noſtro madidus conuiua miniſtro:
Quem permutatum nec ganymede uelim:
Vt lutulenta linat tyrias mihi mula lacernas
Et maſſilleum uirga gubernet equum
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos ac ſydera teſtor
Ergo quid: ut donem paſtor & ædificem.

Rogare opes a diis. Vulg⁹: uulgares hoĩes & craſſa turba. i. plebei. Gleba ſetina. i. ager ſetin⁹ unde uina optima naſcunt.

Conficiat: cõſumat multos ligones. Ager tuſcus ſonet: obſtrepet. Compede ĩnumera: .i. multis ergaſtulis: nam ſerui in ergaſtulis fodebant agros: præſertim in ætruria. Iuuenalis. Certe in lucanos aut tuſca ergaſtula mittas. Vt mauruſiaci: ſed placet magis mauri libycis. Mauri orbes dicuntur mẽſæ citreæ rotũdæ: quæ ex atlante mõte magis æſtimatione romæ fiebãt tãto artificio: ut dimidiati orbib⁹ coniunctis cõmiſſura non appareret: hiſtoria eſt Pli. ſed & Strabo ſcribit mẽſas nõnũq; ex uno ligno mauritaniæ cõfici romæ. Libyci dentes: dicũtur dẽtes elephãti ni q citreas mẽſas ſuſtinebãt: iccirco illud ĩ diſtichis quærunt: An poſſint libycas ſubſtituiſſe trabes. Lãma aurea: foliũ aureũ. Nris toris. i. in nris triclíniis: nã lecti ĩ triclinio incruſtabant lãmis aureis: & argenteis: ut ſupra: De fulcro quã reor eẽ tuo. Terãt: uſu: ut. ſ. habeã chryſtallina pocula: nã chryſtallina ĩ maxio erãt ꝓcio: adeo ut trulla. c. & .l. milib⁹ ſeſtertiorum empta fuerit a matrefamilias: & duo calices chryſtallini in delitiis Neronis fuerunt quos mortuus fregit. Canuſinati. i. canuſina lana induti. Serui ditiſſimor⁊ hoĩum & ꝑncipũ currũ geſtabãt. Trãquillus de Nerone: Nũq; min⁹ mille carrucis feciſſe iter traditur ſoleis mular⁊ argẽteis: canuſinati mulionibus. Aſſere: currus: & lecticæ ligno ꝓminenti: cui ſerui colla ſubiiciũt. Iuue. Ferit aſſere. Cato ĩ re ruſtica aſſerculũ dixit lignũ non teres: ſed ĩ latitudinẽ noĩauit extentũ. Linat: cõtaminet. Lacernas. i. hẽam lacernã. Maſſileũ: maſſili populi libyæ: idẽ maſſeſili dicti ſũt: cũ ſint numidæ: auctore Strabone equos hñt: Quos uirga non freno gubernant. Virgi. numidas ĩ frenos iccirco appellauit. Silius: Hic paſſim exultant numidæ gens inſcia freni. Quis inter geminas per ludum mobilis aures
Quadrupedem flectit nõ cedens uirga lupatis. Aedificare. i. donare magni animi eſt.

Cui. Carus Centurio donatus est ab Impatore corona oleagina aurea. eã enī coronā in albão donabat Domitianꝰ. Infra. Cuiꝰ iuleæ capiti nascantur oliuæ: Destinet æthereus cui sua serta patꝫ. Olim ex olea dabatꝫ his qui triũphum ꝓcurarent. Carus igitur tantæ coronæ reuerentia Domitiani statuã magno artificio effictã ea coronauit. Auro uirgineo. i. corona aurea palladia. Decus palladium. i. corona quã donauit Domitianꝰ. Papi. de eadẽ corona: Palladio tua me manus iduit auro. Comas: illius imagis. Vltro: discessit a me: & iuitī comas Domitiano: nã hi duo uersus sunt ex ꝑsona Cari respondentis.

Libare: cedere. Vel liuere in uidere: ut alii habent codices.

Illa: olea. Pia querꝰ: Ioui dedicata. Prior: potius q̃ querꝰ: uerba sũt. M. his duobus uersibus ultimis.

Vis. Idẽ argumentũ in statuã Domitiani quæ apud Cadꝫ erat. Phidias: ebore cælãdo oẽs superauit Ioue præsertī olympio: nam deos effinxit nemo melius auctore Plinio. Illa Pallas: dedit tibi hanc imaginem: hoc é nullus potuisset dare tibi effigiẽ tuã ueris liniamẽtis expressã: nisi Pallas quæ & artificii est dea: & quotidie uersatꝫ cũ Domi. Idẽ uersus Papi. An te Palladiæ talẽ germanice nobis Effinxere manꝰ. Nõ tribuit solã coronã: nã & ex olea erat Palladis arbore: & in eius deæ qnq̃triis fuerat coronatꝰ: ꝓpterea Pallas eam coronã dedisse uidebatꝫ: sed eã īquit ñ solũ tribuit: dedit ẽt istã imaginẽ

Antem. In afrũ qui puerũ suũ nõ patiebatꝫ inspici a cõuiuis. Notas: designas.

Lumine toruo. i. toruo aspectu. Ilus fuit filius Herculis: sed hic miscebat pocula: quod pulchriores ministri apud antiquos præstãt æmulatione Ganymedis qui Iouis pincerna dicitꝫ. Auertãironice nimiꝛ. Tãq̃ gorgon. i. medula quæ uertebat hoĩes ī saxa. Phinea: accusatiuꝰ græcꝰ: hic ex cõi illa fabula dicitꝫ cæcatꝰ ira numinũ qm̃ filios suasũ Harpalices occæcasset. Gratuior historia habet phineũ Ideã filiam Dardani scithaꝛ regis adeo adamasse: ut eiꝰ suasu filios ex Cleopatra supplicio destinauerit: quo tẽpore Hercules cũ argonautis phineũ obtrũcauit: & eiꝰ socios: sed ut dixi uulgata historia é cæcũ fuisse: & harpiis quæ dapes fœdabãt filioꝛ Boreæ bñficio liberatã: Oedipodẽ cæcũ fuisse uulgata tradit historia: sed Diodorus scribit cognito scelere cõcubitus materni a filiis eũ ꝓhibitum egredi domo.

Vdet. Carmen Neruæ iteꝛ laudat: de quo supra. Pallia glaucina. i. uestes uiles Co-

Ad Carum. 29

Ocui uirgineo flauescere contigit auro
Dic ubi palladium sit tibi care decus?
Aspicis en domini fulgentes marmore uultus:
Venit ad has ultro nostra corona comas.
Albane libare potest pia quercus oliuæ:
Cinxerit inuictum quod prior illa caput:

Ad Eundem. 26

Quis palatinos imitatus imagine uultus
Phidiacum latio marmore uicit ebur:
Hæc mundi facies: hæc sunt iouis ora sereni:
Sic tonat ille deus cum sine nube tonat.
Non solam tribuit pallas tibi care coronam:
Effigiem domini: quam colis: illa dedit.

In Afrum. 27

Dantẽ uina tuum quotiens aspeximus Ilum
Lumine nos afer turbidiore notas.
Quid rogo? qd̃ scelus é mollẽ spectare mistrũ?
Aspicimus solem: sydera: templa: deos.
Auertam uultus tanquã mihi pocula gorgon
Porrigat: atque oculos oraque nostra tegam.
Trux erat alcides sed hylam spectare licebat,
Ludere mercurio cum ganymede licet.
Si non uis teneros spectet conuiua ministros
Phineas inuites afer & œdipodas.

De Nerua. 28

Audet facundo qui carmina mittere neruæ
Pallia donauit glaucina cosme tibi.

smo: qui habet uestes purpureas. Colono: pæstano: illi qui pæstū colit refertū rosis in lucania. Mella corsica: in persis: & mauritania uel uenenatū gignit: in corsica uero uenenatū ob multitudinē herbaꝝ: quæ illic sūt amaræ Apibus hyblæis. i. homini habēti mel hyblæū: qđ præstātissimū est. Lupo: pisce preciosissimo & optimi saporis: q capit inter duos pontes: hoc est qđ scribit Quintilianus: Et in grandioribus cœnis uiliores nonnūq̄ cibi delectant. Nero: q ad te scripsit q te alterū Tibullū appellauit Opus lasciuū: elegiacū. Tuas aures. i. tuū iudicium.

Pæstano uiolas & cana liguſtra colono
Hyblæis apibus corsica mella dabat.
Sed tamen & paruæ nonnulla est gratia musæ
Appetitur posito uilis oliua lupo.
Nec tibi sit mirum modici quod conscia uatis
Iudicium metuat nostra thalia tuum:
Ipse tuas etiam ueritus nero dicitur aures
Lasciuum iuuenis cum tibi lusit opus.

In Crestum. 29

Cum depilatos creste coleos portes:
Et uulturino mentulam parem collo:
Et prostitutis læuius caput culis:
Nec uiuat ullus in tuo pilus crure:
Purgentque seuæ cana labra uolsellæ
Curios camillos quintios numas ancos
Et quicquid usq̄ legimus piloſorum
Loqueris sonasque grandibus minax uerbis
Et cum theatro sæculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista draucus: &
Iam pædagogo liberatus: & cuius
Refibulauit turgidum faber penem
Nutu uocatum ducis: & pudet fari
Catoniana creste quod facis lingua.

Epitaphium Latini. 30

Dulce decus scænæ ludorum fama latinus
Ille ego sum plausus delitiæque tuæ:
Q ui spectatorem potui fecisse catonem:
Soluere qui curios fabricioſque graues.
Sed nihil a nostro sumpsit mea uita theatro:
Et sola tantum scænicus arte feror.
Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
Interius mentes suspicit ille deus.

Vmde. Chrestum: quod nomen unctū & mollem significat accusat: qui in cultu corpis muliebres delitias sectabat: & suoꝝ tēpoꝝ mores quotidie notabat magnis uociferationib⁹: sed cū catoniana & cēsoria linguā hēret: merito silebat scelus suū: pudet enī catonianā fari talia scelera: erat enī cinædus socratic⁹ & faciem colebat: ut pædicaret a draucis.

Mentulā paré collo uulturino: nā eneruata ē & mollis breuib⁹ pilis: ut uultures nullas ferentes plumas in collo. Culis ꝓstitutis. i. cinædoꝝ. Leuius: politius. Volsellæ: instrumenta ad depilandū corp⁹ auctore Varrone. Seuæ: nā doloré faciūt: quum uellūt pilos. Coleos: græce significat uaginā: unde & colei testes. Refibulauit .i. maiore fibula cinxit crescente péne. Rixaris cū theatro. i. dānas theatrū & sæculū. Qđ facis: nā seruis drauco: & pædicaris. Līgua catoniana. i. quū tanq̄ alter Cato de morib⁹ loq̄ris: ñ audes fateri turpitudinē tuā: nā tua līgua talia nō loqt̄.

Vlce. Epitaphium latini mīmi: cui⁹ meminit Trā quillus in Domitiano. Is recitādis diei fabulis risum ꝓncipi ꝓuocabat. Decus scænæ: nam i scæna risum mouebat. Plausus tu⁹: cui applaudebas o spectator. Qui potui fecisse spectatorē. i. allicere i theatrum. Slrouee: ad risū. A nro theatro. i. mea uita nullos mores theatrales habuit obscenos. Scænic⁹: mīmus arte: nō uita & moribus. Domino: Domitiāo. De⁹: tanq̄ deus cognoscebat me exercentē scænicam: & tamen bene moratū. Mimmi dicunt phœbi parasiti: quia seruiunt poetis.

Vos me laurigeri parasitum dicite phœbi:
Roma sui famulum dum sciat esse iouis.

Epitaphium Philenis. 31

Sæcula nestoreæ permensa phileni senectæ
Rapta es ad infernas: tam cito ditis aquas:
Euboicæ nondum numerabas longa sibyllæ
Tempora: maior erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua silet: non illam mille cataſtæ
Vincebant: nec quæ turba serapin amat.
Nec matutini cirrata caterua magistri
Nec quæ strymnnio de grege ripa sonat.
Q uæ nunc thessalico lunam deducere rombo:
Q uæ sciet hos illos uendere lena toros?
Sit tibi terra leuis mollique tegaris harena
Ne tua non possint eruere ossa canes.

De Antistio. 32

Cappadocum sæuis antistius occidit oris
Rusticus: o tristi crimine terra nocens.
Rettulit ossa sinu cari nigrina mariti:
Et questa est longas non satis esse uias.
Cũque daret sanctã tũulus: quibus iuidet urnã:
Visa sibi est rapto bis uiduata uiro.

De Velii uoto. 33

Dum comes arctois hæreret cæsaris armis

Vel dicite me. i. esto dicatis me. Parasitũ phœbi: ñam iñ palatio colebaꝫ Apollo iñgẽti colosso. Horatius: Scripta palatinus quæcũq; recepit Apollo. Latinus frequẽtabat palatiũ: & parasitus habebaꝫ honesto noĩe dicit se fuisse parasitũ: nõ palatii sed Apollinis: alludens ad poetas: quoꝝ scripta mimi recitant. Laurigeri: epitheton phœbi & poetaꝝ.

Famulum Iouis: quia plus est seruisse Ioui Domitiano q̃ esse parasitus phœbi. q. d. hãc artem exercui ꝓpter dominum: & non alia de causa

Aecula. Epitaphiũ ĩ Philenim: cui⁹ uita supra descripta ẽ: & nũc loquacitas recenseꝫ: optat poeta: ut leui t̃ra tegatur: ut canes cadauer possint effodere. Permensa: quæ es mensa. Sæcula nestorea. i. tria sæcula: quasi. ccc. annoꝝ.

Rapti: dicunꝫ qui ante temp⁹ moriunꝫ. Tãcito: ironice dictũ est. Euboicæ: cumanæ. Sibylla cumana a Virg. dicitur Deiphobe: aliis noĩb⁹ a Varrõe a phœbo ĩpetrauit: ut quot harenas manu cõplecteretꝫ: tot annos uiueret: iccirco ãni pulueris euboici dicũnꝫ ãni Sibyllæ.

Quæ lingua. i. q̃ loquax lingua. Cataſtæ: loca seruoꝝ ue nalium a κατίσχω: quod ẽ expono: Illic pueroꝝ garritu ĩgẽs erat strepit⁹: quẽ stult⁹ uĩcebat garrulitate. Nec quæ turba serapin amat. i. turba quæ colit Serapĩ: an ĩtelligit eos: q colũt sacra Isidis: q repñtantes Osyrĩ iuẽtũ clamãt. Iuue. Exclamare libet populus qđ clamat osyri Inuẽto: nõ placet: sed poti⁹ placet ut ĩtelligas strepitũ eoꝝ q noctu dieq; cimbis nauigãt ad sacra Serapidis: quæ ĩ ægypto coluntur: ea enim fossa auctore Strabone plena semper est mulieribus & uiris impudenter cauentibus. Eundem strepitum exponit Silius: Vt strepit assidue phrygiam ad niloti ca lothon Memphis: amycleo passim lasciua canopo. Cirrita caterua: ideſt caterua puerorum. Persius: Te cirratorum centum dictata fuisse. Cirrati autem capillis cirratis dicuntur: ideſt tortis. Grege strymonio: ideſt gruibus: grues enim obstrepunt. Deducere lunam. i. excãtare lunã. Rõbothes: rõb⁹ instrumẽtũ est ĩcãtatoriũ: cui⁹ figuram describit Theocrit⁹: eo fila torquebãt: Propti⁹ & Oui. In amorib⁹ meminerũt. Lucan⁹ magicã uertiginẽ appellat: Traxerũt torti magica uertigĩe fili. Iuue. Vna laborãti poterit succurrere lunæ.

Appadocũ. Cappadocia ps minoris armeniæ ut placet Appiano: uel ipa minor arméia: ut Ptholome⁹: Inde maritũ mortuũ delatũ Nigrina uxor sepeliuit: ei⁹ pietas laudat. nã nõ sec⁹ defleuit maritũ cũ hũaret: q̃ cũ audiuit mortuũ. Sæuis oris. i. sæua regiõe cappadociæ. Vias lõgas: nõ sati. i. nõ eć lõgiores uias: ut diuti⁹ possit cõtinere ossa mariti sinu. Vrnam sanctam. i. sepulturam.

Vm. Vibius Crispus: cuius meminit Tranquillus in Domi. & Tacitus: comes Im

peratoris in expeditiõe ſarmatica uouit anſerem Marti ꝓ duce reducꝰi: nam anſer dicatus eſt Iunoni: ut Li. indicat in obſidione capitolina tanti meriti apud romãos ex quo cuſtodes capitolii excitauit clangore aduerſus gallos: ut anſeꝝ aliméta a céſoribus ſingulis ânis locarent: nũc anſerem argéteũ dicauit ad pedes Martis porrigenté octo numiſmata roſtro: Inde ſumpto argumento poeta ait: Anſeré oſtendere nõ eſſe âpliꝰ opꝰ ferro in toto orbe ope Domiti. cũ pecuniâ det deo ne mactet ferro. Marti: ſed tam̃ ut dixi dicata é Iunoni. Arctois. i. bello germanico. Pendere: extare hæc numiſmata. Litat: Marti ꝓ tuo reditu Cæſar. Opus ferro. i. nuſquâ eſſe opꝰ ferro pace data a te & tuis armis.

Anc. Palliolũ habitus ancillaris erat. Iuue. Dorida nullo cultâ palliolo: ex ſententia Cato. hoc ſcribit: q ad ꝓſtitutas accedendũ putauit omiſſis matronis: & lautioribus. Burdigalus nomen diuitis fictũ a burdigalia oppido aquitaniæ inde ſumpſit nomen: qm̃ burdigali dicuné quaſi bardigalli. i. ſtulti galli. Vult. n. non modo diuité ſignificare ſed ſtultũ. Gallꝰ hoc loco ſyllabâ in compoſitione mutauit.

Vppit. In creta eraṅt ueſtigia domus: qua educatũs eſt Iuppit infans: teſtatur Diodo. Erat præterea ſepulchꝝ eiuſdé numinis cũ inſcriptõe: ut ſcribit Lactãtiꝰ: nup inquit poeta cũ Iuppit tépla a Domitiano erecta uidiſſet in capitolio: nã ædé flauis ĩperator erexerat: dixit filiis ſuis: ab impatore plus tributũ eſſe a Domitiano patri Veſpaſiano: q̃ ſibi a ſuis q̃ tumulũ in creta erexerãt Idæi buſti. i. falſum tumulum in creta: quia illic non eſt ſepultus. Ita etiam appellat Papi. in thebaide. Auguſti. Auguſte ædificati. Sororem: Dianam. Arcas. i. Mercurius filius Iouis & maiæ. Plus: quia obſeq

tur patri. Monumenta gnoſia: ideſt cretenſia. Patrem Cæſaris: ex hoc ego ſenſum epigrammatis ita intelligo: iterum enim dicã: ut laudent tépla flauia: quæ Domitianus dicauerat patri fratri & ſuis: ait igit Iuppit plus dediſſe Domitianũ patri ſuo Veſpaſiano: cui tantum templũ conſecrauit: q̃ Phœbum: Dianam: Mercuriũ ſibi: qui tumulum tantum in creta ſibi conſtruxerant: hæc una ſententia mihi ꝓbatur.

Rtibꝰ. Philomuſum captatoré cœnæ: & deridet: & monet: ne loquacitate ſua qua

Velius: hanc marti pro duce uouit auem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes
Debita poſcebat iam ſibi uota deus:
Ipſe ſuas anſer lætus properauit ad aras.
Et cecidit ſanctis hoſtia parua focis.
Octo uides patulo pendere numiſmata roſtro
Alitis hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te non ſanguine cæſar
Victima: iam ferro non opus eſſe docet.

Qualem Velit amicam. 34

Hanc uolo quæ facilis: quæ paliolata uagatur.
Hanc uolo quæ puero iam dedit ante meo.
Hanc uolo quam redimit totã denarius alter:
Hanc uolo quæ pariter ſufficit una tribus.
Poſcenté nummos & grandia uerba ſonantem
Poſſideat craſſi mentula burdegalæ.

Ad Flaccum. 35

Audierit in quo flacce balneo plauſum
Morionis illic eſſe mentulam ſcito.

In Laudem Domitiani: 36

Iuppiter idæi riſit mendatia buſti:
Dum uidet auguſti flauia templa poli:
Atque inter menſas largo iam nectare ſuſus
Pocula cum marti traderet ipſe ſuo.
Reſpiciens phœbum: pariter phœbique ſororẽ
Cum quibus alcides & pius arcas erat.
Gnoſia nos inquit nobis monumenta dediſtis:
Cernite q̃ plus ſit cæſaris eſſe patrem.

In Philomuſum. 37

Artibus his ſemper cœnam philomuſe mereris

cœnas ſolet captare: ueniat ſibi conuiua. Pacorus: nomẽ regis parthorum: cuiꝰ ẽt me minit Plutarchus in Antonio. Arſates item rex pthorum fuit: quẽ alii a ſcythis oriũdũ alii a bactrianis ſcribũt. Araſcidæ reges parthoꝝ: non auté perſarũ: ut putauit Seruiꝰ.

Temporibus Domitiani Volgeſus parthis imperauit. Pacorũ: igitur pro quocũqꝫ rege parthorũ poſuit. Arſacia: particha. Manũ rhenanam: ideſt cenomanos & ſarmatas ſimul deficit Domitianus conſentiẽtes: ut Papinius ſcribit ĩ epicœdio ætruſci.

Reſignas: aperis. Cattis: nam Catti & Daci coniuraue-
rãt aduerſus Domitianũ: ideſt ita narras ac ſi uidiſſes litteras ſcriptas a duce dacorũ Cattis.

Laurũ uictricẽ: ideſt uictoriã futurã. Syene: in egypto ſub-
dita ſolſtitio æſtiuo aquarum penuria laborat: puteos ppen-
diculares habet nulla umbra. Lucanus: Nã qs cancro torren
te ſyenem ibit. Fuſca: a colo re incolarum. Pharioloue. i. pluuia ægyptia. Quota pu-
pis: ideſt quot naues: nã carthaginenſes claſſe imminebant romanis: hoc autem quod ait ſi Plinio credimus uidebat Stra-
bo ex lilybæo promontorio ſi ciliæ. Oliuæ iuleæ: ideſt co
ronæ oleagĩnæ dandæ a Cæſa re: nam uictores in quĩquatriis albanis oleagina corona auro expreſſa donabat: ut mox oſtẽ demus. Deſtinet: animo ppo nat dare.

Iderat: Earinus comã de-
poſuerat: ut ſupra: cum Ganymedes ex cælo hoc de-
ſpexiſſet: popoſcit a Ioue: ut ẽt liceret ſibi deponere crines: qm̃ eſſet barbatus: q̃ aũt facere id Iuppit negauerit poeta ĩdicat. Phryx puer. i. Ganyme-
des. Poſito nũc crine. i. q̃ paulo añ depoſuerat comã. Alterius Iouis: Domitiani. Latet: .i. iã ſubẽ meis capillis. Vocat uirum: dicit me eſſe egreſſum a pueritia. Ipſa re. i. neceſſitas negat hoc. Qui miſceat nectar. i. puer formoſus: nã formoſi tm̃ ad id eligebantur.

Vm ſis. Gallam anum meretricẽ ornantẽ faciẽ medicamentis deridet: nã uolebat dare ſexcenta: q̃uis ita ornata: uiro quẽ poſſet allicere ad ſe. At inqt poeta Quãuis illa ſit cõdita multi medicamẽtis et ſit mẽtula luſca: tm̃ eam inſpici qualis ſit. Media ſuburra. i. ex medicamẽtis: quæ emunt in ſuburra. Abſentes: alienis medicamẽtis: accerſiti nigreſcant. Serica: ueſtes ſericas. Tua facies: quã præ te fers & pulchritudo quã tibi paras

Plurima dum fingis: ſed quaſi uera refers.
Scis quid in arſacia pacorus deliberet aula
Rhẽnanã numeras ſarmaticamque manum.
Verba ducis daci cattis mandata reſignas:
Victricem larum q̃ uenit: ante uides.
Scis quotiẽs phario madeat ioue fuſca ſyene:
Scis quota de libyco littore puppis eat.
Cuius iuleæ capiti naſcantur oliuæ
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes: hodie cœnabis apud me
Hac lege: ut narres nil philomuſe noui.

De Ganymede & Ioue. 38

Viderat auſonium poſito modo crine miniſtrum
Phryx puer alterius gaudia nota iouis.
Quod tuus ecce ſuo cæſar permiſit ephebo
Tu permitte tuo maxime rector ait.
Iam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Iam tua me ridet iuno uocatque uirum.
Cui pater æthereus puer o dulciſſime dixit:
Non ego quod poſcis: res negat ipſa tibi:
Cæſar habet noſter ſimiles tibi mille miniſtros:
Tantaque ſydereos uix capit aula mares.
At tibi ſi dederit uultus coma tonſa uiriles:
Quis mihi: qui nectar miſceat alter erit?

In gallam. 39

Cum ſis ipſa domi mediaque ornere ſuburra:
Fiant abſentes & tibi galla comæ.
Nec dentes aliter: quam ſerica nocte reponas:
Et lateas centum condita pyxidibus.
Nec tecum facies tua dormiat innuis illo

non manet tecũ:cum dormis. Veſperi enĩ dormitũra ea deponis ornamenta. Inter tuos auos: adeo ſenex eſt cunnus. Promittis.ſ.fututoribus. Surda eſt:non arrigit. Et licet ſit luſca:nam unum tantũ habet oculum.

Vmma. Agathinũ laudat:qui parmam in theatro ita iactabat:ut nuſq̃ caderet: ſed mõ crinibus exciperet:mõ pede magna ſpectatorũ oĩum admiratione. Ludas ſumma pericula:conſtructio græca eſt qui dant accuſatiuũ his uerbis:ideſt ludas in ſũmo diſcrimine:& tentes difficillima quæq;. Sedet:hæret. Pulpita:theatri. Sint lubrica:in quibus ueſtigia nõ poſſint cõſiſtere. Nimbo corycio:croco. nã croco uino dulci mixto ſpargebant theatra uaſe quod appellant nimbum. Vela obtẽdebãtur ĩ theatro ad arcẽdũ ſolẽ & uentũ. Lentulus ſpinther ꝑm⁹ id oſtẽdit ludis apollinaribus: Cæſar item totũ foꝝ romanũ texit: Marcellus foꝝ Auguſti: ubi lites exercebant:ne litigãtes ſole aut uento offenderẽt.

Vela dicunt data uenti qñ ducunt recta ĩ altũ. Negant uero uentis qñ iacent. Vela theatri negata erant uẽtis qñ iacebãt. Iccirco uerſus Martialis:alibi. Et põpeiano uela negata noto. Ita accipio ut ét hunc locũ: nõ aũt uela negata.i. uela iam ĩutilia theatris qm̃ & ſi noua ſunt tamẽ negant uenti:dũ ita operiunt theatrũ ut uentũ nõ excipiant:ſed iacent excepta. Vnda:uinũ ſparſũ cũ croco. Artifici:agathino. Vt peccare uelis.i.errãs ut cadat parma tibi.

Quod tibi prolatum eſt mane ſupercilio.
Et te nulla mouet cani reuerentia cunni:
Quem potes inter auos iam numerare tuos.
Promittis ſexcenta tamen:ſed mẽtula ſurda eſt.
Et ſit luſca licet:te tamen illa uidet

Ad Agathinum. 40

Summa licet uelox agathine pericula ludas:
Non tamen efficies ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur:tenueſque reuerſa per auras
Vel pede uel tergo clune uel ungue ſedet.
Lubrica corytio quãuis ſint pulpita nimbo
Et rapiant celeres uela negata noti.
Securos pueri neglecta perambulat artus
Et nocet artifici uentus & unda nihil.
Vt peccare uelis cum feceris omnia:falli
Non potes:arte opus eſt ut tibi parma cadat.

De Natali Cæſoniæ. 41

Prima palatino lux eſt hæc orta tonanti
Optaſſet cybele qua peperiſſe iouem:
Hac & ſancta mei genita eſt cæſonia ruffi
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur gemina uotorum ſorte maritus:
Contigit hunc illi quod bis amare diem.

De uoto philenis. 42

Tapeias diodorus ad coronas
Romam cum peteret pharo relicta
Vouit pro reditu uiri philenis.

Rima. Nono calẽdas nouẽbris natꝰ eſt Domitianus: eodẽ die cæſonia ruffi nata erat. Ruffus igit cũdẽ diem natalẽ & uxoris & Domitiani celebrat. Hæc lux:noño calẽdas nouembris. Cybele:Rhea matr deorum. Ruffi:ſanctonici gallici ſanctones populi galliæ. Debet:quia nata fuit eodem die quo Domitianꝰ. Bis:duabus de cauſis.

Arpeias. multi fuerunt Diodori:zonas:orator Diodorus: grammaticus: Diodorꝰ qui hiſtoriam edidit temporibus Tiberii: Diodorus citharœdus temporibus Veſpaſiani cuius arte princeps delectatus eum donauit & ingenti pecunia: & multis donis aureis,

Cum Romam inquit poeta nauigaret ex ægypto: Philenis uxor uouit ſi maritus incolumis rediret ſe paſſuram:ut ſimplex puella ſibi lamberet cunnum. Reuerſus eſt:ſed naufragus o tardum maritum ait Martialis:nam ſi puella mea tale uotum feciſſet: ſtati a littore ipſo eſſem reuerſus.

Oſtendit enī puellā ſuā īmuñda fœmora habere: & indigere purgante lingua. Tarpei⁹ fuit citharœdus Veſpaſiani auctore Trâquillo. Pharo: ægypto. Triſtibus procellis: triſti naufragio.

Ontice. Maſturbari a uerbo græco tractum ē: nā μαζροπτεύω ſignificat lenocinio conciliare: unde īpudice tractare membra uirilia dictū eſt maſturbari. Horatius ut tres.

Sequimus albanus habuit geminas filias: quaꝝ altera nupſit Horatio romano: altera Curatio albāo: utraq; trigemi
nos peperit horatios. ſ. trigemi
nos: & curatios: ut & hiſtoria Dionyſii tradit: & Pli. in. vii. fieri poſſe ratiōe naturæ affirmat

Illam lingeret ut puella ſimplex
Q uam caſtæ quoque diligunt ſabinæ
Diſperſa rate triſtibus procellis
Merſus fluctibus obrutuſque ponto
Ad uotum diodorus enatauit
O tardus nimis & piger maritus
Hoc in littore ſi puella uotum
Feciſſet mea: protinus rediiſſem.

In Ponticum. 43

Pontice quod nunquā futuis: ſed pellice læua
V teris: & ueneri ſeruit amica manus.
Hoc nihil eſſe putas: ſcelus ē mihi crede: ſed īgēs
Q uantum uix animo concipis ipſe tuo.
Nempe ſemel futuit: generaret horatius ut tres
Mars ſemel: ut geminos ilia caſta daret.
Omnia perdiderat ſi maſturbatus uterque
Mandaſſet manibus gaudia fœda ſuis.
Ipſam crede tibi naturam dicere rerum
Iſtud: quod digitis pontice perdis: homo eſt.

Ad Apollinem. 44

Campis diues apollo ſic murinis
Sic ſemper ſenibus fruare cygnis

Ampis. Stella optabat ſū mopere conſulatū a Domitiano: rogat poeta Apollinē poetaꝝ numen: ut Domitiāo ſuadeat hoc efficiat: ut Stella habeat conſulatum: uouet iuuencū aurat⁹ cornib⁹: ex huius deſiderio. Ita Venus uaticinatur apd Papiniū de Stella apd Violantillam loquens: Iāq; parens latius cui⁹ prænoſcere mētem. Fas mihi purpureos habitus iuuēiq; curule. Indulgebit ebur. Campis murinis: chriſſa opidū eſt: iuxta theben ciliciæ: templū Apollinis ſmīthei cuius meminit Euſtachi⁹ in p̄mum iliados: meminit præterea Strabo: ambigitq; an idem ſit apollo cilleus & ſmintheus. Illud aūt cōſtat ſmintheū dictū a muribus uel cōſecratis: uel illic abūdantib⁹: quos ſminthe as appellañt. Cōfirmat hoc Euſtachi⁹ ex mure: quē ait fuiſſe ī ſculptū ſtatuæ ſimulacri illius nec miꝝ a mūribus appellatū Apollinem: nam & Hercu les conopios apud cereos colit: qm̄ conopas. i. culices extinxerit. Boetii pronopionem Apollinem colunt: qm̄ culices quos ip̄i pronopas uocant ſuſtulerit. Sminthe⁹ igit Apollo latine dicit murin⁹ a mure: & Campi murini dicunt campi Apollinis ſminthei. Quod autem nonnulli legunt cāpis murinis a murina urbe æoliæ: nō conuenit: nā eā illic fuiſſe urbem Homerus quidem Strabo & Ptholomeus ſcribunt: ſed illic cultū Apollinis non repperio. Præterea a murina diceret cāpus mirine⁹ nō aūt mirinus. ſyllabā a primitiuo mutat a mure murin⁹ corrupit: qd dandum eſt poetæ in uerbo quod recens p ſmintheo deriuauit: quāuis Pli. ordeum murinum dixerit a muribus. Sic murinis: ita ſcriptum ē in antiquiſſimis codicibus: ſed recentiores deprauati. Semurinis habent. Legatur igit ſic ſis diues o Apollo campis murinis: ideſt ſic religioſiſſime colaris in campis ſmintheis tibi dicatis Homerus: Smintheu præclare tendi dominator Apollo. Senibus cignis: nam cigni ſenes dicati ſunt Apollini: auctore Cicerone in tuſculanis quæſtionibus: quoniam uaticinantur ſibi morté cantu: uatum autem deus eſt Apollo. Et cum futura præ dicere putenturcorui: eadem de cāuſa Apollinis numini ſunt dicati.

Sorores: muſæ. Delphis: ſacerdos tua quæ delphis ẽ: & delphis dicit᷑. Doctæ: an ꝓpter fortunâ: quæ fortuna etiã prædicebat ſub imagine duaꝝ ſororum. Papini⁹: Et præneſtinæ poterát migrare ſorores. Erant & ſorores dodoneæ: ſed placet de fortuniis potius. Palatia colant: nã in parte palatii erat coloſſus Apollinis. Debitor uoti: ideſt reus uoti. Cornib⁹ aureis: ideſt frõte aurata: nã auctore Plinio hoſtiarũ cornua ĩaurabãt᷑. Vnde illud Virgilii aurata frõte ꝓ auratis cornibus accipiẽdũ ẽ. Moraris: ceſſas rogare.

Docte ſic tibi ſeruiant ſorores:
Nec delphis tua mentiatur ulli.
Sic pallatia te collant amentque
Bis ſenos cito me rogante faſces:
Det ſtellæ bonus annuatque cæſar:
Fœlix tunc ego debitorque uoti:
Caſurum tibi ruſticas ad aras
Ducam cornibus aureis iuuencum:
Nata eſt hoſtia phœbe: quid moraris:

Domitianũ ut det cõſulatum ſtellæ.

De Statu herculis.

Hic qui dura ſedens porrecto ſaxa leone
Mitigat exiguo magnus in aere deus:
Quæque tulit ſpectat reſupino ſydera uultu
Cuius leua calet robore: dextra mero.
Non eſt fama recens nec noſtri gloria cæli
Nobile lyſippi munus opuſque uides.
Hoc habuit numen pellæi menſa tyranni:
Qui cito perdomito uictor in orbe iacet.
Hunc puer ad libycas iurauerat hannibal aras
Iuſſerat hic ſyllam ponere regna trucem.
Offenſus uariæ tumidis terroribus aulæ
Priuatos gaudet nunc habitare lares.
Vtque fuit quondam placidi conuiua molorchi:

Ic. Vindex Ciuis tẽporib⁹ Domitiani notus carmine Papinii habebat poculũ: qđ tenebatur manu Herculis ex ære. Id poculũ apte apellat Papinius Herculẽ epitrapegion: nã epitrapegia dicũt᷑ uaſa quæ ſunt apta mẽſis. Lyſippus op⁹ effinxerat: fuerat autẽ pri⁹ hoc Alexandri: & de eo loquit᷑ Plutarcus: cũ ait nondum empto Herculis ſcypho: poſtea peruenerat ad Hânibalem: tertio ad ſyllam. Papinius: Pellæus habebat Regnator lætis numen uenerabile menſis. De Hânibale: Mox naſamoniaco dec⁹ admirabile regi. De Sylla Cõuiua ſibyllæ Cœnabat ſemper ſibyllæ: ideſt ſyllæ: nâq; prim⁹ eſt ſylla: ut docuit Macrobius Laudatur ergo Hercules epitrapegius a Martiale. quẽadmodum a Papinio: hic deſcribit poculũ. Porrecto leone: cum pelle leõis ſtrata ſupra ſaxum.

Aere exiguo: & ita Papinius paruitatem admiratur. Dextrã: qa ĩ manu habebat paterâ. Non eſt recens fama: ideſt non eſt nup ſculptus. Cæli noſtri: ideſt artificii noſtrorũ temporum. Lyſippi: Papinius de eodem: Seſeque uidẽ dum Indulſit Lyſippe tibi. Tyráni pellæi: Alexandri. Numen hoc: ideſt poculũ: in quo Hercules erat ſculptus. Iacẽt: prius iacuit ĩ babylonia: poſtea delatus eſt in ægyptum: nã Ptholomemus ægyptius urnam abſtulit Perdicæ qua reliquias Alexandri ĩ macedoniam geſtabat: ut Strabonis noſtrorũq; monumentis accepimus: collocauit autem in linteolo aureo: quem coctas ſyrus ſubripuit. Puer: nouẽ annorum. Iurauerat hũc: hoc falſum eſt: nam ita iurat apud Silium: Hanc mẽtem periuro noſtri per numina Martis Permanes regina tuos. Voluit autem hoc oſtendere Martialis poſſeſſum fuiſſe ab Hannibale. Hic: Hercules. Syllam ponere: ideſt dictaturam: & hoc falſum eſt: nam Sylla dictaturam depoſuit: exterritus quadam umbra in ſomnis: quæ eũ uocabat: ut Appianus ſcribit: Vel ut idem tulit ſponte ciuili metu: ſed ingenioſe poeta uoluit oſtendere per hoc fuiſſe poſſeſſum a Sylla. Variæ aulæ: modo Alexandri: modo Syllæ. Priuatas domos: ideſt priuatam domum. Vindicis: ſine imperio.

Lcidem.Idé argumeñtum. Viñdicis:amici. Neſcis græce:ideſt neſcis litteras græcas. Baſis:fundamentũ cuiuſque rei. Lyſippu:genitiuus græcus lyſippu. Phidiæ putaui:dicit poeta ſe putaſſe op⁹ phidiæ ob excellẽtiã operis.nã phiadas ſimulacris deorũ maieſtaté addidit ſupra cæ̃teros opifices:ĩ eoq; obtinuit palmã:ut Pli.ſcribit. Iles.Marcellinũ popularem ſuũ euñté in ſcythiã hoc epigrãmate ꝓſequit:Caucaſus mons é indiæ:ea ꝑte q̃ uergit ĩ ſcythiã:in eo Promethe⁹ Iapeti & Aſiæ fili⁹ ad ſaxũ religat⁹ pœnas formati hominis dabat: aquila uiſcera corrodẽte.Liberatus aũt eſt ſagittis Herculis:quod nũquã ꝑmiſit Iuppiter niſi ea cõditiõe: ut annulũ ferreũ geſtaret indiciũ uinculoꝝ:unde nõnulli annuloꝝ originẽ ductã uolunt. Scribit hoc apte ꝓbus: ſub obſcur Pli.in uerbis.Itẽ annulus Promethei indiciũ ſupplicii. Monet amicũ Martialis ĩſpecturũ ſaxa caucaſi: ad quæ ſi poterit credere religatũ Prometheũ: poterit ét ſibi ꝑſuadere eundẽ finxiſſe hominẽ primum.q.d. utrũq; eẽ fabuloſũ:de Marcellino ſupra. Triones hyꝑboreos.i.ſeptẽtrionẽ. Et eſto q; tuleris.i.ꝓtuleris. Sydera pigra:.i.urſam minoré & maioré. Pigra:quæ nõ occidũt. Fabulas mõtis.i.fabuloſus caucaſus. Videris ĩmenſis:diſſuadet ne eat. Saxa:caucaſea. Cõclamata:cõtuſa clamoribus Promothei. Ille:Promothe⁹. Et licet poteris tã ſupra hoĩem é potuiſſe perferre caucaſũ mõtem:q̃ finxiſſe hominem.

Eli⁹.Geliũ nihil donãtẽ accuſat:q ſẽp aliq̃d ædificabat:ut hac excuſatõe petentes aliq̃d amicos reiiceret. Limia lapides q ſuſtinẽt ſupioꝛs ꝓtes hoſtii:uñ ſublimis. Quidlibet etiam rem minimam.

Emocritos.Pãnic⁹ quotidie de grauioꝛib⁹ philoſophoꝝ ſectis diſputabat:cũ eẽt molliſſim⁹:& draucis ꝓuiret: ait poeta ſe extimare eũ eẽ doctiſſimũ philoſophũ:& ſtoicũ & epicureũ & acadæmicũ:de qb⁹ quotidie loquebat: ſed tã é cupe ĩtelligeꝛ colere draucos qđ dogma ſit.Democrit⁹ auctor epicureæ:zeno auctor ſtoicæ:Plato acadæmicæ. Implicitos:recõditæ doctrinæ. Pythagoræ:ũde manauit philoſophia. Perpẽder:plixa ẽ. Hicroſis hicroſi hoĩes uirilitate male olentes.Catullus:Vale ſub alarũ trux habitare caper.Iuue. Hiſpida membra quidem:& illud.Et de uirtute locuti Clunem agitant.

Sic uoluit docti uindicis eſſe deus.

De Eadem ſtatua. 46

Alcidem modo uindicis rogabam
Eſſet cuius opus laborque fœlix
Riſit: nam ſolet hoc:leuique nutu
Græce nunquid ait o poeta neſcis?
Inſcripta eſt baſis:indicatque nomen
Lyſippum lego: phidiæ putaui.

Ad Marcellinum: 47

Miles hyperboreos modo marcelline triones
Et getici tulerit ſydera pigra poli.
Ecce prometheæ rupes & fabula montis
Quam prope ſunt oculis nũc adeunda tuis.
Videris immenſis cum conclamata querelis
Saxa ſenis:dices durior ille fuit.
Et licet hoc addas:potuit qui talia ferre
Humanum merito finxerat ille genus.

In Gelium. 48

Gelius ædificat ſemper:modo limina ponit
Nunc foribus claues aptat:emitque ſeras.
Nunc has nunc illas mutat reficitque feneſtras:
Dum tamen ædificet quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Vnum illud uerbum gelius ædifico.

In Panicum. 49

Democritos zenonas inexplicitoſque platonas
Quicquid & hirſutis ſqualet imaginibus.
Sic quaſi pythagoræ loqueris ſucceſſor & hæres
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed quod & hircoſis ſerum eſt & turpe piloſis

Aeredem. Gallicus dixerat Martiali ſcripſiſſe hæredem in q̄uartam parte bonorū: quod & putans & ſperans poeta: miſit multa munera: demum aprum ad qué multis a Gallico inuitatis ipſe quoque fuit conuiua: ſed ne coſta ei quidé data eſt: quid īquit ſperem de tuo teſtamento Gallice: cum de meo nihil dederis. Quis dānet libenter ſua uota. i. quis é q nolit credere ſua uota & id qđ optat. Fouim⁹: ſubſtituim⁹ miſſis minoribus. Aprū laurentē: ex agro laurente. Calidō: urbs ætoliæ. i. putaueris hūc eć aprū illū qué interfecit Meleager. Callida: aſtuta quæ uenat́ conuiium. Hæſi: adductus fui. Quadrāte. i. quarta ꝑte bonoꝝ tuorū. Vncia nulla ućit: ad nos refert quia dixit quadrantem.

In molli rigidum clune libenter habes.
Tu qui ſectarum cauſas & pondera noſti
Dic mihi præcidi panice dogma quod eſt:

In gallicum. 5 6

Hæredem cum me partis tibi gallice quartæ
Per tua iurares ſacra caputque tuum.
Credidimus: quis enim damnet ſua uota libēter:
Et ſpem muneribus fouimus uſque datis.
Inter quæ rari laurentem ponderis aprum
Miſimus: ætola de calydone putes.
At tu continuo populumque patreſque uocaſti:
Ructat adhuc aprum callida roma meum.
Ipſe ego: quis credat: conuiua nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt cauda ue miſſa mihi.
De quadrante tuo qui ſperem gallice: nulla
De noſtro nobis uncia uenit apro.

De Partheniana toga. 5 1

Hæc eſt illa meis multum cantata libellis
Quam meus edidicit lector amatque togā.
Partheniana fuit: quondam memorabile uatis
Munus: in hac ibam conſpiciendus eques
Dum noua: dum nitida fulgebat ſplendida lana
Dumque erat auctoris nomine digna ſui.
Nunc anus & tremulo uix accipienda tribuli
Quam poſſis niueam dicere iure tuo.
Quid nō longa dies: quid non conſumitis anni?
Hæc toga iam non eſt partheniana: mea eſt.

In Gaurum. 5 2

Ingenium mihi gaure probas ſic eſſe puſillum
Carmina quod faciam quæ breuitate placēt.
Confiteor: ſed tu bis denis grandia libris
Qui ſcribis priami prælia: magnus homo es.
Nos facimus bruti puerum: nos langona uiuum

Quā quadrāte. i. quarta ꝑte bonoꝝ tuorū. Vncia nulla ućit: ad nos refert quia dixit quadrantem.

Aec eſt. Togā miſſā a Parthenio: Partheni⁹ ſignificat q habet uirginalé aſpectū: iā tritā ita cōmiſerat́: ut aliā petat. de hac toga ſupra. De toga facundi mihi gratū mun⁹ amici. Partheniana: miſſa é a Parthenio. Facundi: de quo alibi. Nā quis ab aonio largi⁹ amne bibit. Auctoris: Parthenii.

Tribules: paupes appellant́: q extra cēſum ſūt a ſola tribu appellati: Contribules auté diciunt́ eiuſdé trib⁹. Martialis niueam togā appellat́ tritam. ſupra: Quiſquis te niueā dicit habere togā. Parthēiana. i. digna parthenio. Mea eſt: digna me paupere.

Ngenium. Gaurus Martialis ingenium laudabat ſed ita ut puſillum diceret: & ī breui carmīe uerſari: poeta ait eū facere maius opus qui ſcribit bellū troianū. xx. libris: ſed maiorem eé laudem ſuā qui faciat puerum Bruti: & lagonem uiuos: q̄ Gauri: qui facit gigantē luteū. Puer Bruti: paruæ admodum ſtaturæ fuit: & fictilis fiebat. In diſtichis: Gloria tā pui nō eſt obſcura ſigilli Iſti⁹ pueri brutus amator erat. Huius meminit Pli. ſcribit enim Brutum huic puero amādo cognomen dediſſe a Syllaniōe cognomine inſano fictū fuiſſe æneū Lagon & caius: pane dulciario effingebantur: ſpargebanturq; in theatro diebus ſaturnalitiis: a Lagone fecit dīminutiuum. Papinius: Molles caioli: lagunculique: paruæ ſtaturæ pueri hi ſunt in hiſtoria

Lagonis pueri meminit Pli.in statuariis:Luciscusiquit Lagona pũerũ subdolæ ac fucatæ uernilitatis:hi autẽ eiusdẽ exiguitatis fuerunt. Cañopas:duorum pedum & palmi i delitiis Iuliæ neptis Augusti:Andrõeda liberta Iuliæ Augustæ:Lucius adolescẽs minor bipedali mẽsura imensa uoce. Sysiphꝰ pumilio Marci Antonii. Pueꝛ:Bruti qui solet esse fictilis. Et lagona:qui solet effingi pane dulciario:& fictili ope:aut æneo:ut apud Plinium. Facimus inquit res paruas uiuas:tu res magnas luteas & plane mortuas.

Vod.Lucanus extinctus est:de quo supra: Si Lucane tibi epitaphium ẽ. Ante mori:ante fratrem. Minor natu:Castor senis mensibꝰ.Castor & Pollux sibi inuicẽ succe debãt in cælo:sensus poetæ ẽ: tanta est pietas tua erga fratrẽ Lucane:ut etiã si posses redire ad superos:ut frater tibi succederet ritu Castoris & Pollucis nolles:imo moneas Castorem ut eadem pietate in Pollucem fratrem utaꝫ:sinatq; eũ uiuere ipe apud inferos permaneat.

Alternus:uice sua.

I.Qu. Ouidiꝰ natus erat mẽse aplis: Martialis mẽse martii. Quod:quã rem:ut amem tuum natalem æqũe ac meum. Lapillis.Persiꝰ:Hũc macrine diem numera meliora lapillo.

I Mihi Picena. Munera cortis sunt gallinæ:& alia altilia.ea noñ ferme mittebantur nisi a rusticis:mittunt autẽ nunc a Mariale caro cognato suo. Qua in re ne subrusticꝰ uideaꝫ causas affert quare mittat:quia.s.non habeat alia:mittit autem hæc:quoniã dies festus cognatos celebrat:nam cognati quodã die cõueniebant: mittebantq; mutuo mũera eũ diem charistia appellãtes a χαριστ:quod significat gratiã: ad gratiã.n. & amorẽ seruandũ id agebãt. Ouidiꝰ auctor ẽ in fastis: Frĩguillæ aues. Voce:frĩguare. Martiꝰ i Cassina:Quid fringuatis. Venat:amœnus ẽ: & uer agit. Arguto: canoro.

Picæ:aui:nam pica salutatoria est: ut in distichis. Et apud Persium.

Tu magnus luteum gaure giganta facis.

De Lucano & Tullo. 52

Quod semper superos inuito fratre rogasti:
Hoc lucane tibi contigit ante mori.
Inuidet ille tibi:stygias nam tullus ad undas
Optabat:q̃uis sit minor:ire prior.
Tu colis elysos nemorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si iam nitidis alternus uenit ab astris
Pro polluce mones castora:ne redeat.

Ad Quintum. 53

Si credis mihi quinte:quod mereris
Natales ouidi tuos apriles.
Vt nostras amo martias calendas
Fœlix utraque lux diesque nobis.
Signandi melioribus lapillis.
Hic uitam tribuit:sed hic amicum
Plus dant quinte mihi tuæ calendæ.

Ad Eundem. 54

Natali tibi quinte tuo dare parua uolebam
Munera:tu prohibes imperiosus homo es.
Parendũ est monitis:fiat quod uterq; iubemus:
Et quod utrunque iuuat: tu mihi quite dato.

Ad Cognatum.

Si mihi picena turdus palleret oliua.
Tenderet aut nostras silua sabina plagas.
Aut crescente uadis traheretur arundine præda
Pinguis:& implicitas uirga teneret aues.
Cara daret solenne tibi cognatio munus
Nec frater uobis nec prior esset auus.
Nunc sturnos iopes fringuillarumque querelas
Audit: & arguto passere uernat ager.
Inde salutatus picæ respondet arator.
Hinc prope sũma rapax miluus i astra uolat.

Sæpe ꝓpinquus i.sæpe accipies tañq̄ ꝓpinq̄us:nam die etiã quo charistia non agentur mittam munera.

Vce:locat in Stellam & Flaccũ poetas:quibus die ꝓpinquoꝝ statuerat mittere turdos:sed tã multi poscebãt ut tutius putet non mittere duobꝰ q̄ multos offendere. Propinquoꝝ affiniũ cũ charistia agunt. Demereri:é beneficio conciliare.Columella De merenda é uxor aliquo benéficio rusticano. Merebor ueniã.i.a nemine accusabor.

Mittimus ergo tibi paruæ munuscula cortis
Q ualia si recipis:sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum.

Luce propinquorum qua plurima mittitur ales:
Dum stellæ turdos dum tibi flacce paro.
Succurrit nobis ingens onerosaque turba:
In qua se primum quisque meumque putat.
Demeruisse duos uotum est:offendere plures:
Vix tutum:multis mittere dona:graue est.
Q ua possum sola ueniam ratione merebor:
Nec stellæ turdos:nec tibi flacce dabo.

De Splendophoro.

Splendophorus libycas dnī petit armiger urbes:
Q uæ puero dones tæla cupido para.
Illa quibus iuuenes figis mollesque puellas:
Sit tamen in tenera leuis & hasta manu
Loricam clypeumque tibi galeamque remitto:
Tutus ut inuadat prælia nudus eat.
Non iaculo:non ense fuit læsusue sagitta:
Casside dum liber parthenopeius erat.
Q uisquis ab hoc fuerit fixus morietur amore:
O fœlix:si quem tam bona facta manent.
Dum puer es redeas:dum uultus lubricus:& te:
Non libyæ faciat:sed tua roma uirum.

In Edilum.

Nil est tritius edili lacernis:
Non ansæ ueterum corinthiorum.
Nec crux compede lubricum decenni:
Non rupte recutita colla mulæ.
Nec quæ flãmineam secant salebræ:
Nec qui littoribus nitent lapilli.
Nec tusca ligo uinea politus:

Plendophorus:Splendophoꝝ Domitiãi tyronẽ euntẽ in libyã carmine ꝓsequitur:appellans cupidinẽ ut tela paret digna tanto puero. Armiger:tyro. Remitto tibi clypeũ.i.sino ut non des clypeũ.

Tutus:illæsus uulneribus.

Parthenopeꝰ:filiꝰ Meleagri & Atlantæ formosissimꝰ qualis describit a Papinio in quarto thebaidos:Iturꝰadbellũ thebanũ: pulchrior haud ulli triste ad discrimẽ ituro Frons fuit in siluis:qualis bellis:iã cassi demissa:Parthéopeꝰ erat. Lubrici:dicunt uultus iuuenum. uel a similitudine locoꝝ lubricorum:Vel quia multos in errorẽ ĩpellant.Lubricum ætatis a Quintiliano dicit:cũ nondũ quis ad ætatem ꝓuenit adultã sed facile labi potest.

IL:Ansæ dicunt partes: quibus uasa capiunt:uetera corinthia dicit: quoniã es corinthium quod in maximo pretio habebatur iã pene obsoluerat: & noua uasa ex alio ære fiebãt. Nec crus cõpede: crus serui in ergastulis. Lubricum:attritum. Decenni cõpede:idest uinculis decem annorum. Recutita: noua cute restituta. Mulæ ruptæ:iã deficientis. Recutiti etiam dicuntur iudæi circũsecti.PersiꝰRecutitaq; sabbata palles. Salebræ:saxa eminentiora.& orationem incultam salebras dixerunt auctore Festo. Lapilli:supra: Tritis littoris aridi lapillis. Vinea tusca:in ergastulo ætruriæ.supra:Et sonet innumera compede tuscus ager.

Tribulis: Et tremulo uix accipiēda tribuli. Muliones: dicebātur essedarii. nā primi muli fuerūt q currū ueherēt. Iccirco apd Suetoniū mulionibus canusmatis: ideſt essedariis expone. Dens apri: nā dētes aprorū crebra elimatione atteruntur.

Ympha. Cesius sabinus ūber amicus erat. M. supra: Nosti si bene Cesiū libelle mōtanæ decus umbriæ sabinū: hic domū fonte amœnissimo excoluerat: poeta mittit carmina emēdanda: alloquiturqūe fontē Cesii: sed tamē ex hoc dicit omnes posse intelligere quāti faciat carmina sua: cum ea mittat ad fontē q̄si mergenda. Pio munere. i. munere suæ pietatis. Sarsina: oppidū umbriæ lactis abundans.

Sollicitos: qui timēt iudiciū Cesii. Fueris unda pegasis. i. ego putabo te fontem pegesē um. Nympharum: aquarum.

Quid debeat fieri libris: utī mergantē: nā ut sæpe ē dictum Quum carmē deprimit aquis mergēdū dicit: quāti inqt mea carmina faciam quæ nūc mitto: ex hoc pōt cognosci qd ea dico nymphis. i. aquis: de q̄bus hoc epigrāmate est locutus.

Nseptis: Mamurra tēporib⁹ Cæsaris floruit nat⁹ formiis: ut Cornelius scribit: & eques romanus. hic lacerat⁹ ē carmine Catulli ueronensis. In quē carmen extat. Hic Mamurra alius deridet a. M. q̄ gloriabūdus obierit oīa septa ubi erāt res uenales precioſissimæ ſingulorūq; precia popoſcerit tanq̄ empturus. sed tandem discedens emerit duos calices: & ipē tulerit secum carēs puero.

In septis. i. cāpo martio. Roma aurea. i. diuites romāi. Vexat opes: expēdit: iactat. Pueros molles: qui uenales erant.

Primæ casæ. i. tabernæ exposītæ & uiles. Prostituere: habēt uenales. Cataſtæ: officinæ. Mea turba. i. paupes. Satur: īſpectis pueris. Optos orbes. i. mēsas citreas. Poposcit: a magīro. Ebur: dētes eburneos: qb⁹ mensæ sustentabantē. Pingue: lubricū. Testudo: aīal notū. Testudo itē genus ædificii. Cicero: Galbā oībus exclusis cōmentatū in quadā testudine cū seruis lītatis fuisse. Operiebātur aūt lecti discubitorii testa testudinis secta in lāmas: qd Caius Aruili⁹ Pollio prim⁹ instituit. Fenestella scribit tēporib⁹ Tyberii triclinia testudinea uenisse ī usū antea fuisse lignea: & rotūda. Exaclinō: ſignificat lectū discubitoriū: q̄ sex capiat: ut triclineū: qui tres. Testudineū: dicit a forma: ut dixi testudīs: Nā antea erant rotunda: postea quadrata: demū testudinea: simul testudineum a lāmis testæ testudīs q̄bus opiebat.

Suo citro. i. suæ mensæ citreæ. Corinthiū æs: ut dictū est in magno erat precio: sed postea ꝓmiscuū fuit: ut quæ corinrhia nō essent corinthia tñ dicerentur: unde porticus

Nec pallens toga mortui tribulis:
Nec pigri rota quassa mulionis.
Nec rasum cauea latus bisontis
Nec dens iam senior ferocis apri.
Res una est tamen: ipse non negabit:
Culus tritior edili lacernis.

Ad Nympham. § 8

Nympha sacri regina lacus cui grata sabinus:
Et mansura pio munere templa dedit.
Sic montana tuos semper colat umbria fontes:
Nec tua baianas sasina malit aquas.
Excipe sollicitos placide mea dona libellos:
Tu fueris musis pegasis unda meis.
Nympharū tēplis quisquis sua carmina donat:
Quid fieri libris debeat ipse monet.

In Mamurram. § 9

In septis mamurra diu multumque uagatus:
Hic ubi roma suas aurea uexat opes.
Inspexit molles pueros oculisque comedit:
Non hos quos primæ prostiuere casæ.
Sed quos arcanæ seruāt tabulata cataſtæ.
Et quos non populus nec mea turba uidet.
Inde satur mensas & opertos exuit orbes:
Expositumque alte pingue poposcit ebur.
Et testudineum mensus quater exaclinon:
Ingemuit citro non satis esse suo.

Romæ a Cneo Octauio ſtructa ad Circū flaminiū corithia dicta é a capitulis colūnarum æneis q̄is corinthia nō eént. Polyclet⁹ in ſtatuis uſus é ære nō corinthio ſed de liaco: au ctor é Pli. iccirco culpat hic a Mamurra. Cōſuluit nares: an uaſa ærea eént corinthia.

Culpauit: qa erāt ex ære deliaco: quo ille é uſus ut ſcribit Pli. Turbata: uiciata modico uitro. Myrrina: uaſa humor erat déſat⁹ ſub terra ī ſpém uitri maculoſi: & nō nihil cō médabat odore auctore Pli. Calathus: ſignificat calicé uinariū. Virg. Vina nouū fundā calathis aruiſia nectā. & in diſtichis: calathi: Nos ſatyrus nos bacchus amat. Veteres: arche typos. Et uirides: & pōderauit calices gématos. Calices enim apd antiquos ſmaragdo inſerta ornabāt. de his ī diſtichis Gématum ſcythicis ut liceat igni b⁹ aur&. Scythicis ignib⁹. i. ſmaragdis: nā ſmaragdi ſcythici reliquos ſupant: cū héant maiorē aſpitatē & min⁹ uitii. Virides gémas. i. ſmaragdos. Ab aure niuea: de elenchis & crotalis ītelligit: nā crotala grandiores margarithæ ex cōchis auri b⁹ mulier& addebant ut ſonitu delectarent. Virgi. Criſpū ſub crotalo docta mouere lat⁹. Idé Pli. de margarithis. Veros: nō uiciatos. Sardonice: uſus eſt p̄ mus ſupior aphrican⁹. Fecit p̄ ciū: obtulit p̄ciū. Hyaſpides: lapides tantæ magnitudis: ut Pli. teſtet ſe uidiſſe hyaſpidem duodecim uncia&: Vnde imago Neronis thoracata ſit exp̄ſſa. Laſſus: longa luſtratione. Ip̄e tulit: qa carebat puero. ſupra: Nūq̄ nequior fuit clauis.

Eu tu: Poetis roſaceæ coronæ mittebāt ad menſā exhilarandā: ita nūc mittit corona a. M. Ceſio cui dicit fore gratiorē ſi putauerit roſā illā natā eſſe ī ſuo agro nométano erat. n. amic⁹ Ceſius Sabin⁹: putet te de nométano meo. Ruris cāpāi: ubi erāt pulchræ.

Consuluit nares: an olerent æra corinthon:
Culpauit ſtatuas & polyclete tuas:
Et turbata breui queſtus cryſtallina uitro:
Myrrina ſignauit ſepoſuitque decem.
Expendit ueteres calathos: & ſiqua fuerunt:
Pocula mentorea nobilitata manu.
Et uirides picto gemmas numerauit in auro:
Quicquid & in niuea grandius aure ſonat.
Sardonicas ueros menſas quæſiuit in omnes:
Et precium magnis fecit iaſpidibus.
Vndecima laſſus cum iam diſcederet hora:
Aſſe duos calices emit: & ipſe tulit.

De Corona roſea.

Seu tu peſtanis genita es: ſeu tiburis aruis:
Seu rubuit tellus tuſcula flore tuo.
Seu preneſtino te uillica legit in horto:
Seu modo campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut noſtro uideare corona ſabino:
De nomentano te putet eſſe meo.

De Platano cordubenſi.

In thateſiacis domus eſt notiſſima terris:
Qua diues placidum corduba bætin amat.
Vellera natiuo pallent ubi flaua metallo:
Et linit heſperium bractea uiua pecus.
Aedibus in mediis toros amplexa penates:
Stat platanus denſis cæſariana comis.
Hoſpitis inuicti poſuit quam dextera fœlix:

N Thartesſiacis: Platanū celebrat carmé quæ dicit plâtata fuiſſe ī agro cordubési a Cæſare. de hac nihil ī hiſtoria extat q̄is legam⁹ platanū fuiſſe in licia mō domicilii concauā: & caliculæ ī agro ueliterno: & ī creta ſub q̄ ferūt Iuppiter cū Europa concubuiſſe: & delphis quæ ſata dī māu Agaménonis hæ ſūt platâi memorabiles. de platano aūt cæſariana nihil extat præter hoc carmé: Thartesſiacis: hiſpanis. Bætis thartesſus dictus é: ut Strabo ſcribit. Corduba: oppidū bæticæ. Amat: proximū habet. Lanæ bæticæ: fuluæ ſūt in ſpeciē auri ſine ullo medicaméto. Metallo natiuo. i. naturali & īſito colōr. Bractea: lammina auri. Linit: uidet linire & inaurare. Pecus: heſperium. i. oues hiſpanas. Stat: ſurgit. Dextera fœlix: uictrix.

Auctorē: plantatorē. Syrinx: nympha arcadiæ: quā Pan ꝑsecut⁹ est usq; ad Ladonē flu. ubi illa ope aliaꝝ nymphaꝝ cōuersa est ī calamos palustres unde Pan phistulā composu- it. Sera phistula. i. syrinx. Lyæo: Baccho celebrāte cōuiuia. Mero effuso. i. affuso uino nā platani auctoribus Pli. & Macrobio uino alunt: adeo ut Hortensius petierit a Ci. diē actōis cōmutari: qm̄ ipse erat eo die iturus in tusculanū ad platanos suas uino irrigādas.

Externis: nō usitatis. Dicere nemorosas: qa spōte ꝓueniebāt. Perpetuos honores. i. ꝑ petuā uiriditatem: nō man⁹ Pō peii uicti: sed Cæsaris uictoris.

Inctis: Philenis qd ageret illi duo uersus docuerūt Dii mentē tibi dent tuā Phile- ni cū nos lingere quæ putas ui rile: hæc purpureis uestib⁹ ute- bat: quæ male olebāt apud āti quos. supra: Quod bis murice uell⁹ Inquinatū. utebat igitur iis Philenis: nō ꝓpter colorem sed ꝓpter odorem: cui lingēdis cunnis erat assueta.

D cœnā: Iocus ē Phœbū pasci mētula: qm̄ eius cā iuitat a cinædis: qui ita pasci nō pōt hēre puꝝ os: nā hic mē- tula uidebat pasci & mentulā deglutire.

Erculis: Germāicus stra- uituiā appiā ea ꝑte qua paludes ītercludebant: uel ha- renæ: ut scribit Papini. & quæ nūc solidū diē terrebat: Hora- rū uia facta uix duaꝝ: carmen est Papi. Hercules aūt traiectu rus armenta Geryōis uiam. vii. stadiorū muniuit iuxta auer- nū ad litt⁹: germāic⁹ Hercules maior appellabat. In hoc ope præsertī Herculē appellat: qm̄ ita appiā quā Papi. Domitianā noīat strauerat: quēadmodū m Hercules olim uiā herculeā ad auernū. poeta nūc tm̄ hic tem pli Domitiani memīt: in quo sub noīe Herculis colebatur. & alibi. Appia q̄ simili uenerādus in Hercule Cæsar. Papi. solus longiore carmine stratam uiā ꝑsequit. Erat aūt hoc templū in hac uia ad octauū lapidem.

Cœpit & ex illa crescere uirga manu.
Auctorem dominūque nemus sentire uidetur:
Sic uiret: & ramis sydera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica frunde dryas.
Dūque fugit solos nocturnum pana per agros:
Terruit & tacitam fistula sera domum.
Atque oluere lares comessatore lyeo:
Creuit: & effuso lætior umbra mero.
Hesternisque rubens delecta est herba coronis:
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis o magni cæsaris arbor:
Ne metuas ferrum sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
Non pompeiane te posuere manus.

De Phileni. 62

Tinctis murice uestibus quod omni:
Et nocte utitur et die philenis
Non est ambitiosa: nec superba.
Delectatur odore: non colore.

In Phœbum. 63

Ad cœnam inuitant omnes te phœbe cinædi:
Mentula quē pascit nō puto purus homo est

De Statua Do. 64

Herculis in magni uultus descendere cæsar:
Dignatus latiæ dat noua templa uiæ.
Q ua triuiæ nemorosa petit dum regna uiator:
Octauum domina marmor ab urbe legit.

De Eadem statua: 65

Ante colebaris uotis & sanguine largo:

Descendere: qa colebāt sub noīe magni Herculis: quē uult assentādo uideri esse īferioris numinis q̄ sit Domitianus.

Regna triuiæ: nā sacerdotes triuiæ aricinæ reges dicebant: ut apud Flaccū ī argonaut Immitis aritia regi: Et Papi. in siluis. Et Trāquillus regem nemorensem appellat illū sacer dotem ī Caligula. Longa extat apud Strabonem historia de suis int̄ se pugnātibus. de eo sacerdotō Ouidius ī fastis meminit. Regna nemorosa: qa Diana dicebat illic nemorēsis.

Hunc mãiorẽ.i.Domitianũ. Securus hõ.i.nihil magñi cogitans aut optãs. Illi.i.Herculi minori.q.d.magna hic petunt: ab Hercule minore parua.

Lcide: Idẽ argumentũ. Agnoscẽde: digne ut agnoscaris. Hercules Romæ erat i foro boario triũphalis: ita dictus: quoniã p dies triũphi habitu triũphali iduebat. Erat itẽ eius colossus i capitolio. Argolico tyrãno: Euristeo regi argolico Euristeus Stelleni filius fuit: q Perseo successit in regnũ mycenarũ: Sed argiuũ tenuit. occubuit ad mar. tonẽ in prælio aduers⁹ filios Herculis: q seruitutẽ patris ulciscebãtur: caput eius corinthi ẽ sepultũ: relique partes corpis targeti. auctor ẽ Strabo. Lychas: q ptulit tibi tunicã a Deianira sãguine Nessi uenenatũ. Securus: sine ulla ui. Oetei rogi.i.rogi quo cõbust⁹ ẽ in Oetha mõte. Pœna: mors grauis: qa uiuus combustus fuit. Lydia: Hercules omphale paruit: i cuius gratiã ueniisse dicitur. Styga nec adiuisses iferos. Hebe: iunonis filia sine patre: uxor data Herculi post deificationem ut scribit Homer⁹. Hebe quæ fuit filia Iunõis & habuit odio te: amasset te. Videat: te.

Maiorem alcidem: nunc minor iste colit:
Hũc magnas rogat alter opes rogat alt honors:
Illi securus uota minora facit.

Ad Herculem de eadem statua. 66

Alcide latio nunc agnoscende tonanti:
Postquam pulchra dei cæsaris ora geris.
Si tibi tunc isti uultus habitusque fuissent:
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis:
Argolico famulum non te seruire tyranno:
Vidissent gentes: sæuaque regna pati.
Sed tu iussisses eurystea: nec tibi fallax:
Portasset nesi perfida dona lichas.
Oetei sine lege rogi securus adisses:
Astra patris summi: quæ tibi pœna dedit:
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ:
Nec styga uidisses tartareumque canem.
Nunc tibi iuno fauet: nunc te tua diligit hebe:
Nunc te si uideat nympha remittet hylam.

Ad Fabullum. 67

Vxõr cum tibi sit formosa pudica puella:
Quid tibi natorum iura fabulle trium.
Quod petis a nostro supplex dominoque deo:
Tu dabis ipse tibi: si potes arrigere.

In Eschilum. 68

Lasciuam tota possedi nocte puellam:
Cuius nequitias uincere nemo potest.
Fessus mille modis illud puerile popposci:
Ante preces totas primaque uerba dedit.
Improbius quiddã ridensque rubensque rogaui:
Pollicita est nulla luxuriosa mora.
Sed mihi pura fuit: tibi nõ erit eschile: si uis:
Accipe & hoc munus conditione mala.

In Magistrum ludi. 69

Quid tibi nobiscũ est ludi scelerate magister?

Aureolos cur accipit Eschile denos: nuper Martialis ait se popposciisse irrũatõnẽ a puella: q illa quidẽ pollicita ẽ: sed poeta renuit cũ paup sit: nã tellatricib⁹ maius dabat pmiũ: monet Eschilum: qui non dubitat id precii dare: ut hanc accipiat ẽt si uelit. Nequitias: blãditias.

Popposci puerile.i.nates.

Quiddã improbi⁹.i.irrumatõnẽ. Pura fuit: eã non attigi. ne cogerer mai⁹ dare. Mala conditione.i.magno precio: ut supra soluerat.

Vid tibi: Accusat uociferationẽ magistri triuialis: qui mãe pueros obtũdebat uerberib⁹ & uocẽ: qui cũ iterpellet

ei ſomnũ paciſcitur: ut tm̃ accipiat ſi uelit ſilere q̃tũm lucrat̃ ꝑ ſua uociferatõe. Virgini bus: quæ eruditũtur. Horatius: Diſcipulaꝝ iter iubeo plorare cathedras. Rupere ſilẽtia .i. cecinere. Medio equo: ſtatuas equeſtres ponebãt ſibi ipſis cauſidici i ueſtibulis ſuarũ ædiũ: ut a clientib⁹ conducerent̃ & haberent̃ in precio. Nemo. n. conducebat̃ ad cãs agẽdas ut cõqueritꝰ Iuuenalis: niſi ſtẽmata & ſtatuas hẽret i ueſtibulis: notat igr̃ mores ſuoꝝ tẽpoꝝ Martialis: aitq; ſceleratum magiſtrũ ludi tanto murmure obſtrepere: q̃to reſonat officina fabroꝝ: cum ſtatuam equeſtrem facit cauſidico. Iuue. Emilio dabit̃ quantũ petit & melius nos egim⁹: quare huius. n. ſtat curr⁹ Aene⁹: alti quadriiuges i ueſtibulis: Atq; ipſe feroci bellatore ſedẽs curuatũ haſtile minatur Eminus: & ſtatua minatur prælia luſca.

Equo medio: equeſtri ſtatuæ Parma: nomen ꝓpriũ pugilis. pugiles aũt & aurigæ hẽbãt ſuas factiones: ut meminit Trãquillus: magnũ ergo uictorem factioſi ſequebant̃. Peruigilare: uſq; ad lucẽ. Vicẽti parma: placet de Agathino itelligas: q̃ ſæpe parma uĩcebat i theatro.

Ixerat: In Cecilianũ ẽ epigrãma: qui ut ſe bonũ uirũ iactaret: uſurpabat Ciceroĩs uerbũ: O tẽpora: o mores. Cicero aũt eo uerbo uſus eſt aduerſus Catilinam coniuratũ i patriam: & cum arma ciuilia mouerentur. M. in aſſentatione Domitiani ait Cecilianum ſibi ſuis moribus diſplicere nõ alienis. Strueret: moliretur.

Nephas: excidiũ patriæ. Cicero in Catilinã: O tẽpora: o mores. Senatus hoc intelligit: conſul uidet: hic tamen uiuit. Gener & ſocer: Pompeius & Cæſar. Cæde: ideſt ſanguine ciuili. Nulla feritate ducum: ut fuit ſub Cæſare & Pompeio. Sordent tibi: ideſt uidentur ſordida & diſplicent. Tui mores: perditi.

Inuiſum pueris uirginibuſque caput.
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure iam ſæuo uerberibuſque tonas:
Tam graue percuſſis incudibus æra reſultant:
Cauſidicum medio cum faber aptat equo:
Mitior in magno clamor furit amphitheatro:
Vincenti parmæ cum ſua turba fauet.
Vicini ſomnum non tota nocte rogamus:
Nam uigilare leue eſt: peruigilare graue.
Diſcipulos dimitte tuos: uis garrule quantum:
Accipis ut clames: accipere ut taceas?

In Policarmum. 70

Cum futuis policarme ſoles in fine cacare:
Cum pædicaris quid policarme facis?

In Cecilianum. 71

Dixerat o mores o tempora tullius olim:
Sacrilegum ſtrueret cum catilina nefas.
Cum gener atque ſocer diris concurreret armis:
Mœſtaque ciuili cæde maderet humus.
Cur nunc o mores: cur nunc o tempora dicis
Quod itbi non placeat ceciliane quid eſt?
Nulla ducum feritas: nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa lætitiaque licet.
Non noſtri faciũt tibi quod tua tempora ſordẽt:
Sed faciunt mores ceciliane tui.

De Leone & Ariete. 72

Maſſili leo fama iugi: pecoriſque maritus:
Lanigeri mirum qua poſuere fide.
Ipſe licet uideas cauea ſtabulantur in una:

Ideſt uidentur ſordida & diſplicent. Tui mores: perditi.

Aſſili: Leo & Aries adeo cõuenerant: ut & terroris aries & feritatis leo obliti eodẽ ueſcerentur cibo. Leonem manſuetum temporibus Domitiani fuiſſe: & epigramma alibi docuit: & Papinii carmẽ teſtatur: maiore merito utrũq; dignum ait poeta: ut hic pro leone nemeo inter aſtra ſit: Ille ꝓ ariete Phryxi. Iugi maſſili: nam maſſilia habebat i gentem famam leonũ. Poſuere: ideſt mites facti ſunt. Venti ponũt quando ceſſant: & feræ ponunt cum miteſcunt. Cauea: locus erat quo feræ ſeruabuntur.

Et pariter ſocias carpit ueterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudẽt:ne mitibus herbis:
Concordem ſatiat ſed rudis agna feram.
Quid meruit terror nemees:qd portitor helles
Vt niteant celſi lucida ſigna poli.
Sydera ſi poſſent pecudeſque feræque mereri:
Hic aries aſtris:hic leo dignus erat.

Ad Liberum amicum. 73

Liber amyclea frontem redimite corona:
Qui quatis auſonia uerbera graia manu.
Clauſa mihi texto cum prandia uimine mittas:
Cur comitata dapes nulla lagena uenit.
At qui digna tuo ſi nomine munera ferres:
Scis puto debuerint:quæ mihi dona dari.

In Sutorem. 74

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles:
Et mordereluto putre uetuſque ſolum:
Preneſtina tene defuncti rura patroni:
In quibus indignor ſi tibi cella fuit.
Rumpis & ardenti madidus cryſtalla falerno:
Et pruris domini cum granymde tui.
At me litterulas ſtulti docuere parentes:
Quid cum grãmaticis rhetoribuſque mihi?
Frange leues calamos:& ſcinde thalia libellos:
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

De effigie Camoni. 75

Effigiem pueri tantum pictura camoni
Seruat:& infantis prima figura manet.

Dapes ſocias.i.cõiũctas. Licet ipſe uideas.i.tu ipe potes uidere. Fœtu nemoꝝ.i. præda ferarꝝ qua ſolent ueſci leones. Rudis agna ſatiat ferã.i.leonem. Terror nemeæ: .i.leo nemeus:qui inẽ aſtra eſt:quẽ auctore Hyginio:illic collocauit antiquitas: uel qꝝ ſit ꝓnceps ferarũ:uel qꝝ ꝑmo certamĩe iterfectꝰ ſit ab Hercule inermi. Portitor Helles: aries qui traiecit Hellem aureã pellem hũit ut Heſiodꝰ & Pherecides ſcribũt:ũde ĩ reliquos fabula manauit.Heratoſtene autẽ auctore eam detraxit Iaſon:mox inter aſtra euolauit: hanc nõnulli ſcribũt eſſe ĩ Orchomẽo Boetiæ oppido.Hermippꝰ auctor ẽ arietẽ inẽ aſtra illũ eſſe qui Libero patri ꝑexuſta Libyæ ducenti exercitũ fõtem indicauit.

Iber:Ad Liberꝝ pugilẽ: cuiꝰ ſupra meminit is mi ſerat res aptas prandio in ciſta: nihil aũt uini: cũ tamẽ eiꝰ noĩe munus dignũ ſit uinũ. Corona amyclea.i.laconica:hoc propter Pollucẽ:qui amycleꝰ fuit: & inter pugiles tenuit prĩcipatũ:quod uerſus Homeri oſtendit:& pugna illa bebricia cãtata ab Apollonio:& Flacco inẽ noſtros. Graia uerbera:qa ducebant originẽ ab amyclis:patria Pollucis. Texto uimĩe.i.ciſta an oliuas dicit:ut ſupra: Oliuarũ breue uimẽ picenarũ:Quicqd uis accipe miſſum in ciſta.

Tuo noĩe:qa tu appellaris Liber:ad Liberꝝ Bacchũ alludit.

Dona.i.uinũ: quod dignum eſt Baccho.

Entibꝰ:In Cerdonẽ ſutorẽ q factꝰ erat diues morte patrõi: adeo ut munꝰ gladiatoriũ ediderit: qđ ſupra ĩdignatꝰ poeta cõqueſtꝰ ẽ. Pelles antiqs.i.uetera coria. Vetꝰ ſolũ: an ſolũ ĩtelligit trã in corio:quæ dũ fit madida reſoluit in ſpẽm luti.

Putre:reſolubile. Ardẽti:qa ardere uidet. Pruris:laſciuis.

Litterulas:ad cõtẽptũ ẽ uſus hoc dĩminutiuo. Leues: uel ut ſit epithetũ calamoꝝ:uel ut nihil hẽant emolumenti.

Ffigiem:Camoni uigeſimũ annum natũ pater amiſerat:mos aũt erat ut cariorum pignorum defunctorum imagines domi ſeruarentur.Pater aũt Camoni noluit effigiem eius ætatis qua mortuus eſt:ſed fecit infantem.Cauſam affert poeta: quia.ſ.ſi uideret.xx.annorum adoleſcentem pictum nihil loquentem:recordaret mortuum quod acerbum eſſet:ſed ſi uidet infantem non exprimentẽ uerba:non miratur.Id enim eſt infantis non loqui. Tantum:ſolum. Prima figura.i.primæ etatis figura.

Florétes uultus.xx.annorũ. Muta: nihil loquentia.

On ſilice: Tuccã deridet: q balneũ aq̃ frigidaꝝ: hoc é caſã ad quã aquæ frigidæ deriuabãt ex ligno cõſtruexerat: thermas aũt aq̃ calidaꝝ: hoc é ubi erãt calefacienda aquæ ex marmore ſine lignis: poeta ait optere ut balneũ ſubiiciat thermis: ad q̃s calefaciẽdas thermæ hẽbãt locũ aq̃ frigidaꝝ: qd carmẽ Papi. oſtẽdit ĩ balneis ætruſci: & poeta ſupra: Ritꝰ ſi placeat tibi laconũ: Cõtẽtus potes arido uapore Cruda uirgine martiaq; mergi. Strage nemoꝝ. i. ſtrue lignorũ. Pinea cõpage. i. conĩũctis tabulis pineis. Cariſtos: op. euboicæ ĩſulæ: ĩde marmora cariſtia. Papi. ũdoſa cariſtos.

Sinas: uicus phrygiæ: unde marmor ſinadicũ mittebatur.

Nomas: numidia aphricæ ꝓuinciæ. i. marmor numidicũ: ſupra: Marmore picta nomas.

Eurotas: flumen laconiæ: ut ſcribit Callimachꝰ Fontes agit ex monte mænalio: Cõfundit̃ alpheo: rurſuſq; diſcedit. Ripæ eiꝰ tauro mõte obũbrãt̃. In lacõia aũt marmor uiride effodit̃: quod cũctis é hilariꝰ: & eurotã Pap. poſuit ꝓ marmore laconico: Vix locꝰ eurotæ ripis.

Frõte uirenti: na illud é uiride marmor.

Aec: In laudẽ eiuſdẽ Camoni. Prima forma: infantia. Creuerat: erat adultꝰ.

Suas genas: in quibꝰ pululabat. Purpura: lanugo illa purpurea. Inuidit una ſoror: ut ſupra: De tribꝰ una negat. i. lachefis. Feſtinati penſis: imaturis. Ne loquat̃. i. qd ex pictura nõ appeat eũ mortuũ ãno. xx. Certæ chartæ meæ: hoc ĩdicabũt. & meũ carmẽ teſtabit̃.

Vod: Optimũ carmen trimetꝝ iambicũ: ſubdito dimetro: Deridet Priſcũ: qui lõgo carmĩe deſcripſerat qd̃nam eẽt bonũ conuiuiũ. Idẽ fecerat olim Varro ĩ Menipeis: Quid opus inquit é tã longo carmĩe ego uno uerbo dicam illud eſt optimum cõuiuium: in quod nõ admittitur choraules: hoc eſt ubi aſſit ſobrietas & quieta menſa. Choraules. citharœdus:

Florentes nulla ſignauit imagine uultus:
Dum timet ora pius muta uidere pater.

De Blalneo Tuccæ. 76

Non ſilice duro ſtructili ue cemento
Nec latere cocto quo ſemyramis longam
Babylona cinxit tucca balneum fecit
Sed ſtrage nemorum pineaque compage
Vt nauigare tucca balneo poſſit.
Idem beatas lautus extruit thermas.
De marmore omni quod cariſtos inuenit:
Quod phrygia ſinas afra quod nomas mittit:
Et quod uirenti fonte lauit eurotas.
Sed ligna deſunt: ſubiice balneum thermis.

De Effigie Camoni. 77

Hæc ſunt illa mei quæ cernitis ora camoni
Hæc pueri facies primaque forma fuit.
Creuerat hic uultus bis denis fortior annis:
Gaudebatque ſuas pingere barba genas.
Et libata ſemel ſummos modo purpura cultus
Sparſerat: inuidit de tribus una ſoror.
Et feſtinatis incidit ſtamina penſis:
Abſentemque patri rettulit urna rogum:
Sed ne ſola tamen puerum pictura loquatur:
Hæc erit in chartis maior imago meis.

De Conuiuo Priſci. 78

Quod optimum ſit diſputat conuiuium:
Facunda priſci pagina.
Et multa dici multa ſublimi refert:
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum ſit quæritis conuiuium:
In quod coraules non uenit.

Ad Picentinum. 79

Funera poſt ſeptem nupſit tibi galla uirorum:

Vnera: Venefica uenefico nupſerat. Poſt funera ſeptẽ uiroꝝ: interfectoꝝ ueneno.

Vult ſeq̃ui uiros: quos necauit: nã & ip̃a iterficiet a te qui ueneficus es.

Derat: Laudat Domitiani familiã: cuius moribus tota ciuitas amica ſit: cũ antea imperatoriæ familiæ ſuperbiã ſoleret odiſſe: hoc aũt factũ ait moribus principis q talis eſt.

Turbã minorem: ideſt domũ palatinã: palatinũ ſuperciliũ. Tuorũ: tuæ familiæ ut ſit. Cuique cura domus: ideſt ita diligũt ciues tuã familiã: ut pluris faciãt tuos famulos ꝫ ſuos. Reuerentia noſtri: ideſt tantũ ueremur no ciues tuam familiã: Nemo habet ſuos mores ſed tuos o Cæſar.

Vxerat: Gellius olĩ pauperimus uxorẽ duxerat locupletẽ: & anũ: ita eã paſcit. & aliis utiẽt ad coitũ: locꝰ é: nã cũ uideaẽt diceẽ Gelliũ paſceẽ uxorẽ & futuere: ĩtelligit eũ ex dote cõparaſſe familiã cinædoꝝ: quã paſcit & futuit.

Ector: Carmina Martialis a lectoribus laudabãẽ: ſed a quodã poeta uituperanẽ: poeta cõpat coquo: nã hic carmina: ut ille dapes parat: lectorẽ & auditorẽ cõuiuis: Nam hi carmĩbus frunnẽ: ut conuiuæ dapibꝰ. Ex hac metaphora exiſtit acumẽ poetæ: & ait ſe optare fercula ſuæ cœnæ placeẽ potius cõuiuis: q̃ coqs. Lector: q cũq̃ legit & audit nr̃os libellos. Exacctos: politos.

Ixerat: locaẽ in Cinnam: cui aſtrologꝰ prædixerat mortẽ ĩtra paucos menſes: hic ne quid hæredi reliqueret: oĩa abſumpſerat falſa fuit aſtrologi fides: uiuebatq̃ paup Cinna at poeta ait aſtrologũ ñ mentitũ eẽ: nã periit: cũ oĩa abſũpſerit quibus uitã ſuſtẽtabat. Luxurioſus: deditus luxui. Tuũ bis decies. i. uicies ſextertia.

Tabuit: conſumptum fuit.

Hoc é pire: nã paupes mortuos ſolet appellare. M.

Nter: Germanicꝰ harenã hiſtriõibꝰ ĩterdixit: cõceſſit tm̃ arté ut domi exercerét: auctor eſt Tranqllus. Agit gr̃as principi Martia. q̃ noluerit offendi aures ſpectatoꝝ obſcéis hiſtrionum dictis. Vicit clara munera. i. ſuperauit ſpectacula ĩperatorum dignitate. Spectãt. i. relati ſunt inter ſpectatores: nam hiſtriones iam ſpectabant alios ludos in theatro: non ip̃i artem ſuam illic exercebant.

Vm tua: Norbanum ſibi amicum alloquiẽt cui recitata olim duierſis temporibꝰ epi

Picentine ſequi uult puto galla uiros.

Ad Domitianum.

Oderat ante ducũ famulos turbãque minorem:
Et pallatinum roma ſupercilium.
At nunc tantus amor cunctis auguſte tuorum:
Vt ſit cuique ſuæ cura ſecnnda domus.
Tam placidæ mentes: tãta eſt reuerentia noſtri:
Tam pacata quies: tantus in ore pudor.
Nemo ſuos: hæc eſt aulæ natura potentis:
Sed domini mores cæſarianus habet.

De Gellio.

Duxerat exuriens locupletem pauper anũque
Vxorem: paſcit gellius & futuit.

Ad Aulum.

Lector & auditor noſtros probat aulæ libellos:
Sed quidam exactos eſſe poeta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula noſtræ:
Malim conuiuis q̃ placuiſſe cocis.

In Cinnam.

Dixerat aſtrologus perituru te cito cinna:
Nec puto mentitus. dixerat ille tibi.
Nam tu dũ metuis. nequid poſt fata relinquas:
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Bis quartum decies: non toto tabuit anno:
Dic mihi: non hoc eſt cinna perire cito.

Ad Cæſarem Do.

Inter tanta tuæ miracula cæſar harenæ:
Quæ uincit ueterum munera clara ducum:
Multum oculi: ſed plus aures debere fatentur:
Se tibi. quod ſpectant: qui recitare ſolent:

Ad Norbanum.

Cum tua ſacrilegos contra norbane furores:

grammata cũ aduerſus.L.Antonium militet ꝑ Domitiano in germania:nunc ĩ libellum redacta mittit. Sancta fides.i.tu fideliſſimus. Sacrilegos furores.i.cõtra.L.Antonium. Rheti:& uindelici populi ſunt cõiuncti noricis. Arctos.i.hoĩnes colentes germaniã. Oris uindelicis:in ſeptẽtrione. Eſſe raptũ:interiiſſe:nã ægrotauerat Martialis. Nec neſcio:quia nouerat me. Bis iuncta trieteride.i.iã ſex annis.

Anguidior:Paulum diſſimulatorẽ accuſat:qui quotiens uolebat ĩuitare:ſimulabat ſe languere ut amici non ueniꝛ rent:cũ autẽ inuitabaꝫ accede bat ꝑpere:Neſcio quo fato ſit inquit:ut mea cœna Paulo lãꝛ guẽti det pedes quibus acceleꝛ ret. Abſtinet ſuis conuiuis: quia eos non admittit. Sporꝛ tula mea.i.mea cœna. Dedit tibi pedes:ut.ſ.uenires.

Eſtinata: Conſolatio eſt Silii Italici lugentis filiũ mortuũ ab exemplo:q̃ nõ mo do mortaliũ hominũ: ſed deo rum ẽt filii mortui ſint. Po tens ore auſonio.i.facundus.

Non ſemel:non uno tm̃ gñe nã ꝺclamauit & carmĩa cecinit Linon:& Linus meꝰ eſt morꝛ tuus. Tu quoq; habes uulnꝰ .i.habes luctum amiſſi filii Orphei. Iuppiť tarpeius:tonans Iuppiť:palatinus Domitianus: quoꝝ utriuſq; filii Iouis Sarpedon & Domitiani infans in ſecũdo cõſulatũ mortui ſunt.

Nephas:tm̃ ſcelus. Exonera re poſſis.i.merito debes exonerare.i.leuare deos accuſatõne.

Obnoxia:parentia ſubdita.

Fatis:nã fata ĩmutabilia dicuntur.

Eptẽ:Luper cũ itẽ accuſat ſupponentẽ falſas teſtaméti tabulas:& rogãtẽ Martialẽ ebrium ut teſtam̃tũ ſignet.at inqt poeta nũc nõ ſignat meꝰ annulus teſtamẽtum ſed lagenã ut oſtẽdat ſe potũ & ebrietate occupatũ. Diodoꝛ uocať:quem iuſſi eť liberꝝ his tabulis. Bleſus:balbutiẽs. Signat lagenã: q̃a ebriꝰ ſum:& ſũ occupatꝰ in uini lagenis ſignãdis.Ita eludit prauũ hoĩnem:& ſcelus ſuorũ tẽporum notat.

Vm:Amicũ mũcrib9 cõ

Staret pro domino cæſare ſancta fides:
Hæc ego pieria ludebam tutus in umbra:
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi uindelicis raptum narrabat in oris:
Neſcia nec noſtri nominis arctos erat.
O quotiens ueterem non inficiatus amicum:
Dixiſti meus eſt iſte poeta meus.
Omne tibi noſtrum:quod bis trieteride iuncta:
Ante dabat lector:nunc dabit auctor opus.

De Paulo. 26

Languidior noſtri ſi quando eſt paulus atili:
Non ſe conuiuis abſtinet ille ſuis.
Tu langore quidem ſubito fictoque laboras:
Sed mea porrexit ſportula paule pedes.

De Filio Silii. 27

Feſtinata ſui gemeret cum fata ſeueri:
Silius auſonio non ſemel ore potens:
Cũ grege pierio mœſtus phœboque querebar:
Ipſe meum fleui dixit apollo linon.
Reſpexitque ſuam:quæ ſtabat proxima fratri:
Calliopen:& ait tu quoque uulnus habes.
Aſpice tarpeium pallatiumque tonantem.
Auſa nefas lacheſis læſit utrumque iouem.
Numina cum uideas duris obnoxia fatis:
Inuidia poſſis exonerare deos.

Ad Lupercum. 28

Septem poſt calices opimiani:
Denſo cum iaceam triente bleſus.
Affers neſcio quas mihi tabellas:
Et dicis modo librum eſſe iuſſi.
Zenas:ſeruulus eſt mihi paternus:
Signa:cras melius luperce fiet.
Nunc ſigna meus annulus lagenam.

Ad Ruffum. 29

Dum me captares mittebas munera nobis:

ciliauerat Martialē Ruffus: a quo cū iā coleret: nihil mittebat: monet posse fieri ut fugiat more belluæ quæ nō pascit ī cauea. Postq̄ cœpisti me. i. postq̄: cœpisti me: ut te coleré.

Ege: Hoc distichon é ex medio conuiuio: iubéte Stella ut Martia. carmé cōpōeret discūbens: tu hoc inquit poeta iubes Stella nimis dura conditōe & ut absoluat distichon: nā ad dapes pperabat licet inquit ét uersus malos facere: ut ītelligas Mart. hactenus progressum aliquādiu substitisse: demū, pperantem ad epulas effutisse reliqua. s. licet uersus scribeī Nempe malos.

Postquam cœpisti das mihi ruffe nihil.
Vt captū teneas: capto quoque munera mitte:
De cauea fugiat ne male pastus aper.

Ad Stellam. 90

Lege nimis dura cōuiuam scribere uersus:
Cogis stella: licet scribere nempe malos:

Ad Flaccum. 91

Sic in gramine floreo recliuis:
Q ua gemantibus hinc & inde riuis:
Curua calculus excitatur unda:
Exclusis procul omnibus molestis.
Perfundas glaciem triente nigro:
Frontem sutilibus ruber coronis
Sic uni tibi sit puer cinædus.
Et castissima pruriat puella:
Infamem nimio calore cypron:
Obserues moneo: præcorque flacce.
Messes area cum teret crepantes.
Et fului iuba sæuiet leonis
At tu diua paphi remitte nostris.
Illæsum iuuenem remitte uotis.
Sic martis tibi seruiant calendæ:
Et cum ture: neroque uictimaque.
Libetur tibi candidas ad aras:
Secta plurima quadra de placenta.

Adulatur Domitiano. 92

Ad cœnam si me diuersa uocaret in astra:
Hinc inuitator cæsaris: inde iouis.
Astra licet propius: pallatia longius essent:
Responsa ad superos hæc referenda darem.
Q uærite qui malit fieri conuiua tonantis:
Me meus in terris iuppiter ecce tenet.

Ad Condilum. 93

Q uæ mala sūt domini: quæ serui cōmoda nescis
Condile: qui seruum te gemis esse diu.

ī cypro erat: qđ supradixit: Cum te Flacce mihi redderet cythereia cypros: hūc amicū monet: & p uoluptaté epicureā quā se quiē rogat declinet æstus cyprios. Nam ægrotationé & mortem afferunt sæpe. Obserues: diligent uites. Crepátes menses. i. mense augusto. Iuba leonis. i. qñ sol est in leone. Gramine florido. i. ī herba floribus distincta. Glaciem: ex niuib⁹ & glacie aquæ congelabant uinū. Corōis sutilib⁹: rosaceis.

Paphus duplex in Cypro: nā est paphus & palepaphus. i. antiqua paphus: utraq; sacra Veneri erat. Inde mō paphia: mō palephia dicit. Calendæ martiæ: Veneri seruiebant: qm̄ colebant a mulierib⁹. colebantur autē quoniā tunc primū Iunonis ædes cœpit coli. Plurima quadra: placéte in q̄dras secabā tur ī sacrificiis cultro: quē sece pistā appellabant. Hoc libum quo ī sacrificiis utebant sectiū appellabāt auctore Festo.

D Cœnam: Hoc aptū est argumentū: sed dictum é in illud conuiuiū: quo Domitianus post uictoriam sarmati cā totam Romam accepit. Inuitator Cæsaris: qui inuitaret numen Domitiani.

Væ mala: Condylum in gemiscentē diuturno sertitio consolatur: dū ostendit plura esse icōmoda: q̄ serui domini: nō tīi hoc dicit ex aīo sed ut derideat Caium condyli patronum: cuius & uitia: & incōmoda refert.

Lecticula: paruū lectū ſignificat: q̄ uel in bello uel paupes domi iacebāt Liuius de Scipiōe: Scipio lecticula in aciē dilatus cōflixit. Securos: nō ꝓturbaturos. Phœbus: fœnerator. Tortores: dicebant: q̄ plectebāt ſeruos domi qñ peccabant in dominū. Qđ ſenſus eſt: hæc cōmoda uidentē eē in dño tuo: quod uomit mane & lingit cunnū ſed tu non malles illa cōmoda: q̄ tria illa ſupiora incōmoda: hoc ē ſalutationē æs alienū: podagrā. i. chiragrā. Eſſe tuus Caius ter. i. habere illa tria incōmoda: quæ habet Caius tuus.

Addere quid: potus eſt ſolutus in uenerationē Domitiani: In cuius nominis litteras pari numero cyathos potat Eundē potū ſupra celebrauit Næuia ſex cyathis. Immortale: qđ non corrūpitur. Roſa ſutilis. i. corona ex roſis quotiens bibebāt aptabāt coronā capiti: ut ſit ut æquemus lras illius. Qui poſuit nobile opus hoc ē tēplū ſacræ gētis flauiæ.

Germanicus: a germania deuicta: hoc nomē æquat numero poculoꝝ. Opꝰ. i. ædē flauiā. i. Domitianus. Orbe odryſio: .i. a ſeptētriōe. i. germanicus in quo noīe ſunt decē litteræ.

Antonica: Abſcinthiū & ſantonicū dicebat a ſantone oppido galliæ: & pōticum a pōto uinum fiebat: q̄ appellabāt abſinthitē ab abſinthio immixto libra ī q̄dragīta ſextariis muſti. hoc cū aliis medicamētis aptū erat: tum potabat ab eo q̄ eēt uictor ī feriis latinaꝝ: qbꝰ q̄ ſrigæ in capitolio certabant. Hippocrates medicus tāq̄ bñ cōſulēs Mart. miſerat abſinthitē & popoſcerat tā: ūdē mulſi mitteret. Mulſū erat uinum melle cōditū hoc deridet. Hippocrates: medicina primus claruit. ſecuti ſūt Dyocles: Praxagoras: Criſippꝰ: hic altē. Os hoīs: uerbū Cice. i. o hoiem ignauū & īprudētē. Virga ſantonica. i. abſinthio ſantōico. Tā ſtupidus: hoc ē ex ſeptē Homerii iliade: ubi arma ꝓmutant a Glauco: q̄ dat aurea cū Diomede: q̄ dedit ænea. Tā ſtupidus: tā ſtolidus nō fuiſti o Glauce: Homerꝰ hoc Glauco Saturniꝰ mētē abſtulit Iuppit: qui cū Diomede tytide arma ꝓmutauit aurea æneis. Chryſſea: aurea Diomedi donāti. Eleborꝝ: malos hūores emendat: & inſaniā hoīs: olim potabat ad aciē ingenii ppurgandā: iccirco Carneades reſponſuris libris zenonis eleborū candidum ſumpſit. Sumebat autem tutiſſime in Anticyra inſula. Ouidius: I. bibe dixiſſem purgantes pectora ſuccos. Quicquid & in tota naſcit anticyra. Horatius: Si tribus anticyris caput īſanabile. Inquit igit Martia. ſi quis poꝓoſcerit munus dulce pro amaro dabo: ſi tam̄ uult potare cū eleboro quaſi dicat nemo niſi ſtultꝰ indigens eleboro: poſceret mulſum ꝓ abſinthite.

Dat tibi ſecuros uilis tegeticula ſomnos:
Peruigil in pluma caius ecce iacet.
Caius a prima tremebundus luce ſalutat:
Tot dominos: at tu condile nec dominum.
Quod debes cai redde inquit phœbus: & illinc:
Cinnamus: hoc dicit condile nemo tibi:
Tortorem metuis: podagra chiragraque ſecatur
Caius: & mallet uerbera mille pati.
Quod nec mane uomis: nec cūnū cōdile lingis:
Non mauis: quam ter caius eſſe tuus
Ad Calatiſſum. 94
Addere quid ceſſas puer immortale falernum:
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic quis erit: cui te calatiſſe deorum:
Sex iubeo cyathos fundere: cæſar erit
Sutilis aptetur decies roſa crinibus ut ſit:
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da baſſia: fiat ut illud:
Nomen ab othryſio quod deus orbe tulit.
De Hippocrate. 95
Santonica medicata dedit mihi pocula uirga:
Os hominis mulſum me rogat hippocrates.
Tā ſtupidus nūquam nec tu puto glauce fuiſti:
Chalcea donanti chryſea quid dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro:
Accipiat: ſed ſi potat in helleboro.

Ephic⁹: Athenagoras cui⁹ ét ſupra memīt: Me triſté fecit Athenagoras fuerat chirurg⁹: ducta uxor cœpit lingere cunnū: in hoc apto noīe iocat poeta: cū alibi muta re ſoleat noīa. ut ſupra: Nō dicā licet uſq; me roget Quis ſit poſthumus in meis libellis: Et ſupra ī noīe Auiti idé fecit. Vt aūt ex mutatiōe lr̄arū riſū moueret ſimul & derideat Athenagorā: nō appellat eū chirurgū: ſed alphicū q̄ſi medicū uiliginū. nā ἀλφος græce latine ſignificat uiliginé: unde alphe⁹ ſu. dict⁹ é: q; ei⁹ aq̄ uiliginies ſanat. Mutato igit̄ ꝓmo elemēto Alphic⁹ inqt fuit Athenagoras: ſed ducta uxore fact⁹ olphic⁹: olphacit cunnū.

De Athenagora.

Alphicus ante fuit: cœpit nunc olphicus eſſe:
Vxorem poſtquam duxit athenagoras.
Nomen athenagoræ credis caliſtrate uerum:
Si ſcio diſpeream quis ſit athenagoras.
Sed puto me uerum caliſtrate dicere nomen:
Non ego: ſed ueſter peccat athenagoras.

Noīa athénagoræ: nomé: utr credis illū eé athenagorā & me appellaſſe uero noīe ille é: nec fictū é nom̄: qa neſcio qd ſignificet Athéagoras ut potuerim hoc fingere. Non ego pecco: qa apte eū noīo: & q alphicū & olphicū nouis noībus dixi: ſed ueſter græc⁹ qa olphacit. nā peccare é errare: ut ipē de ſe intelligit: peccare itē ſceleratū aliqd cōmittere: ut dicit ī Athéagoram cunnilingum.

De Herode.

Clinicus herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit ſtulte quid ergo bibis:

Linic⁹: Clinici dicebant medici q ægrotātib⁹ medebāt: ad dr̄iam eor& q ī gymnaſiis bn̄ualétes curabāt. herodes clinicus & fur ſubripuerat uas ægro: quē curabat: cū eēt depḥéſus ne uideret furari ſed conſulere morbo illi⁹: dixit ſtulte quar̄ bibis. Trulla: dīminutiuū eſt a trua uaſe: quo aq̄ laua trina ī culinā inferebat: fiebat ex ære corīthio magno p̄cio & argēto. Corīthiā fuiſſe teſtatur Pli. Argéteā Cicero ī Verrem. Truleū uas eiuſdem formæ: ſed maius. Trullam: uas ad bibendum.

Ad Iulium.

Rumpitur inuidia quidam chariſſime iuli:
Quod me roma legit. rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia: quod turba ſemper in omni:
Monſtramur digito: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia: tribuit quod cæſar uterque:
Ius mihi natorum: rumpitur inuidia.
Rūpitur iuidia: quod rus mihi dulce ſub urbe é:
Paruaque in urbe domus: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia: quod ſum iucundus amicis:
Quod conuiua frequens: rumpitur inuidia.
Rūpitur iuidia: quod amamur quodq; ꝓbamur:
Rumpatur quiſquis rumpitur inuidia.

Vmpit́: Monſtramur digito: ut illd̄ Perſii: Pulchr& é digito mōſtrari & dicier hic é.

Ad Ouidium.

Vindemiarum non ubique prouentus:
Ceſſauit ouidi: pluuia profuit grandis:
Centum coranus amphoras aquæ fecit.

Vtq; Cæſar: Tit⁹ & Domit. Sub urbe: ī laniculo. Qđ cō uiua frequés: qđ ſæpe iuitor. Rūpat́: ut illud Virgilii: Rumpant́ ut ilia codri. Indemiar&: Coranus auarus in penuria uini uaſa omnia diluerat multa aqua. In hunc iocatur Ouidi. Non ubiq; prouentus uini ceſſauit. Grandis pluuia ꝓfluit: de hac pluuia ſupra diſtichō extat. Coranus: Corani meminit Horatius alterius.

Ad Atticum de. M. Antonio.

Marcus amat noſtras antonius attice muſas:
Charta ſalutatrix ſi modo uera refert.
Marcus palladiæ non inficianda toloſæ:
Gloria: quem genuit pacis amica quies.

Arcus. M. Anto. toloſan⁹ & īr̄is & forma inſignis fuit. alibi: Talis erat Marc⁹ mediis Antonius annis amicus. Martiali optabat eius carmen legere: quod cū poeta ex litteris

cognouisset: misit illi bellū addito hoc epigrāmate. Charta salutatrix: dicebat charta augusta qua utebantur in epistolis scribendis: sed hic p epistola. Palladiæ ubi studia colūtur. Tolosa: oppidū galliæ in isthmo: ubi a mari narbonēsi oceanus repellit. Ex hoc oppido in puerbio fuit aur tolosanum in eū qui īfœlix esset: siue ut Timagies scribit: qm̄ tolosani socii fuerūt gallor: qui tēplum delphicū spoliarūt: ut Trogus scribit: & relatos ī patriā thesauros Scipio abstulit tāta īfœlicitate: ut quicūq; fuerīt participes miserrime uixerint: siue ut Possidoni⁹ tradit: qm̄ romani lacus locarunt tolosanos: in quibus moles argenteas redēptores inuenerunt unde dictū aur tolosanū. Gellius auri tolosani memīt ut eq sciani. Amica quies: pacis ad differentiā. M. Anto. q turbulent⁹ fuit. Absentis amici. i. mei. Auctor: ego qui mitto ad te.

Enariis: Bassum accusat: qui uelit se coli: cum det cœnā uel sportulā triū denariorū: tu fortasse inqt das puū p̄cium: qa mea toga ē trita & uidetor īhonest⁹ comes. At quæcūq; ē: nō emīt a me trib⁹ denariis quot tu auar⁹ das. Togatum ātecābulonē præcedēr sellā. i. añ ambulare. Plus minus decē. i. circīt decē.

Ppia quā: Hui⁹ templi ad octauū lapidē cui⁹ etiā supra memīt: cā fuit q; Dōit. coleret sub imagine Hercu. ob uiā appiā stratā ab eo ī q̄ erat alloq̄tur appiā poeta: & añpōit gesta Domitia. gestis Herculis. Appia: qa ab Appio cæco strata ē. Tres uiæ nobiles: ualeria: latīa appia: sed appia reliquas supabat. Papi. Appia lōga; terit regīa uia;. Cōsecrat: sacrā facit suo tēplo. Prioris: ātiq Herculis thebāi. Domuit libyn. i. Anteū cui⁹ uxor dcā ē Tigéa ī libya: sed tñ hic labor non nūc rat īnt duodecī a Diodoro siculo. Aurea poma: hoc dicit pp aurea poma hesp idū. de qb⁹ dū Diodo. historiā refert multa dicit. Peltatā: amazona. Impio Euristei balteū mēalippæ amazōi Hercules detraxit: ñ sin̄ graui pugna ad themischirā op. ī q̄ cecidert Aella: philippis pthoe clara. vii. uictoriis Eribie: Celeno: phœbe: arthēis: & aliæ multæ: āthiopē rapuit quā dedit Theseo. Amazōa. mēalippē. Pelta: scuto lūato. Scythico: fuert & amazōes libycæ. Addidit. leo. ter. i. int fecit leonē: cui abstulit t̄g⁹ & sibi addidit: & ap; arcadicū in erimātho: ceruā hñtē aurea cornua & uelocissimā ut alii scribūt retib⁹ cepit: ut alii dormiētē occupauit: ut alii lōga īsectatōe fessā apphēdit quā rettulit euristeo. Stymphal⁹ lac⁹ arcadiæ palustris: ūde labit eras in⁹ flu. illic tot aues cōuenerāt ut toti⁹ regiōis fluct⁹ populā rēt Hercules iussu eristei eas substulit tabulæ æneæ tīnitu & sagittī. Vndis: stymphalo lacui. Hydrā lernā: reparātē capita succisa ope Iolai oppressit. Lerna ē int agros & micenas: quæ cū lustrata & purgata eēt: recepta ē in puerbiū: lerna malo;. i. lustratio malo;. Reuiuit: igne adhibito. Fœcundā mortib⁹. i. ex morte crescentē. Repari: reuiuiscere.

Ad Librum.

101

Tū qui longa potes dispendia ferre uiarum:
Liber absentis pignus amicitiæ:
Vilis eras: fateor si te nunc mittere tento:
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum crede mihi refert: a fonte bibatur:
Qui fluit: an pigro quem stupet unda lacu.

In Bassum.

102

Denariis tribus inuitas: & mane togatum.
Obseruare iubes atria basse tua.
Deinde hærere tuo lateri: præcedere sellam:
Ad uiduas tecum plus minus ire decem:
Trita quidē nobis togula est uilisque putrisque:
Denariis tamen hanc non emo basse tribus.

Adulatur Domitiano.

103

Appia quam simili uenerandus in hercule cæsar:
Consecrat ausoniæ maxima fama uiæ.
Si cupis alcidæ cognoscere facta prioris
Disce: libyn domuit: aurea poma tulit.
Peltatam scythico discinxit amazona nodo:
Addidit arcadio terga leonis apro.
Aeripedem siluis ceruum stimphalidas undis
Abstulit: a stigia cum cane uenit aqua.
Fœcundam uetuit reparari mortibus hydram:

Boues hesperias.i.armenta Gerionis. Geriones autē fuisse tres filios Chrysi scribit Diodo. In amne tusco:in tyberi. Alcides minor.i.Hercules theban⁹. Asseruit:ex bel lo uitelliano.Domitian⁹ puer una cū Sabino patruo fugit in capitoliū:unde uitelliāi eie cti sunt:sed pugna cōserta uitelliani uictores irruperūt in capitoliū alios trucidarūt: Atti cū & Sabinū in uinculis duxerunt.Sabinū mortuū ad gemonias traxerunt:Domitian⁹ di lapsus fuga latuit apud Corneliū ad uelabrū habitu sacerdotis isiaci: historiā supra me morauimus.Iuppiter apud Si liū:Neu te teruerunt Tarpei culminis ignes: Sacrilegas iter flammas seruabere terris. As seruit:liberauit eiectis uitellia nis. Malis ignis.i.a uitelliāis.

Solus:hoc dicit i gratiā Domi tiani: q creatus impator:iacta bat se dedisse impiū pri: & fra tri & illos sibi reddidisse. Iule as habeas.i. imperiū romanū. Tertius post patrē & fratrem. In suo orbe:imperio. Cor nua histri perfidi .i. germaniā. Ter:nā bis superauit dacos & cattos:semel sarmatas. Sæpe: Volgesus parthorū rex petiit auxiliū a Vespasiano cōtra ala nos simul rogauit ut unus ex li beris Vespasiani mitteret.Do mitian⁹ cōtēdit ut mitteret ipe studio & cupiditate triūphi p thici:sed id recusatū ne reliqui oriēti regesidē peterēt. Recuse tū āt hoc fuit sæpe:qa hoc sæ pe cōtēdit mūerib⁹ Domi. Sæ pe recusato .i. cū sæpe recusa tū eēt. hui⁹ elocutiōis frequēs usus ē apd Curtiū: & Sili⁹ eam usurpauit.Rettulit nom̄:qa di &⁹ germāic⁹. Ocia fer.qa Ger māiā uicit. Astra suis:qa dedit tēpla Flauiæ gēti. Sidera cælo qa suos rettulit int̄ sidera & pa trē fratrē filiū & uxorē. Serta Ioui:qa laureā coronā ītulit Io ui capitolīo ex uictoria sarma tica:auctor ē Trāql. Numen Herculis:nō sufficit tātis actis. Cōmodet ora patri tarpeio.i.sumat Domitian⁹ imaginē Iouis:cuius unius numē tātis gestis par ē. -tū:ut te putē liberalē.

Vadrīgētoꝝ:Idē argum̄tū tabellas scriptas qb⁹ apparet me debere tibi. Poti⁹ da cē

Væ noua: Laudat Assili & Pieri geminoꝝ forma: ut magis similes sint q̄ Castor & Pollux:& formosiores Helena:qꝑ si eos Paris uidisset cum rapuit Helenā: & fuissēt tales Castor & Polux eos Helena dimissa rapuisset. Noua læda: alia soror. Tindaris:idest forma Helenæ. Therapnæis amyclis:Castori & Polluci:nā therapnæ oppidū laconiæ amyclæ patria Castoris & Pollucis. Dona promissa:idest dona Veneris:idest Helenam.

Hesperias tusco lauit in amne boues:
Hæc minor alcides:maior quæ gesserit audi:
Sextus ab albana quem colit arce lapis.
Asseruit possessa malis pallatia regnis:
Prima suo gessit pro ioue bella puer.
Solus iuleas cum iam retineret habenas:
Tradidit inque suo tertius orbe fuit.
Cornua sarmatici ter perfida contudit istri
Sudantem getica ter niue lauit equum.
Sæpe recusatos parthos duxisse triumphos:
Victor hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis:mores populis:dedit otia ferro:
Astra suis:cælo sydera:serta ioui.
Herculeum tantis numen non sufficit actis:
Tarpeio deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. 104

Quadringentorū reddis mihi phœbe tabellas:
Centum da potius mutua phœbe mihi.
Quære alium:cui te tam uano munere iactes:
Quod tibi nō possum soluere phœbe:meū ē.

De Geminis fratribus. 105

Quæ noua tā similes genuit tibi læda mistros:
Quæ capta est cygno nupta lacæna alio.
Dat faciem pollux hiero:dat castor asillo:
Atque in utroque nitet tyndaris ore soror.
Ista terapnæis si forma fuisset amyclis:
Cum uicere duas dona minora deas.
Mansisses helenæ:phrygiamque rediset ī urbē
Dardanius gemino cum ganymede paris.

I Nimius uideor ſeraq; coronide lõgus. Decimum librum editum ad iudi-
cium & emendationem præcipiti ardore emiſſum reuocauit: ſuſpenſũq;
habuit lectorem diutius: dum & carmen iam editum emendat: & nouum
inſerit. Cum eundem librum iterum ſit editurus: initio liber ipſe expectã
tem lectorem monet ne ſuſpicetur nimis longum fore: q; diũ in manibus
fuerit. q; ſi id exiſtimat: & noua caſtigatione creuiſſe arbitratur: monet ut
pauca legat: Ita enĩ fiet ut bre-
uis uideatur. Coronis: hemi-
ſtichium Homeri huius uerbi
uſum dedit: nam ita ſcripſit ꝺ
eo: qui arcum perfecerat: aure
am autem coronam addidit. i.
extremitatem. In uſum autem
receptum eſt: Vt coronis dice
retur quicquid additur in fine.
poeta igitur appellat coronidẽ
id quod addidit noua emenda
tione. maleq; ſunt ĩterpretati:
qui coronidem pro fiñ totius
operis intellexerunt: nam hoc
uerbum rettulit non ad oñes
ſequentes libros: ſed ad id qꝺ
huic decimo addiderat: Ita aũt
fuiſſe caſtigatum librum inſe-
quens epigramma ĩdicat. Ho-
merus roſtratas naues coroni-
das appellat: nã roſtra nauib9
addita dicuntur: uident & ap-
pendices. Euſtachi9 hoc uerbo
uſus eſt in p̃mum iliados. Se-
ra coronide: ſera appendice.
Ero libell9: uidebor tibi libel-
lus. Fac me bre. i. legito pauca.
Quã cu. ip̃e. i. quãtũ uis tu ip̃e.
Eſtinata. Idé eſt ferme
argumentũ: ſed poeta loquit̃ indicãs ſe decimũ lib; emendaſſe. hoc accidit: qñ
ſub mortem Domitiãi hũc libellũ abſoluerat: Neruæ ſucceſſoris tẽporib9 non
edidit: Traiano euecto ad ĩperiũ emiſit. Feſtinata: ꝓperata. Elapſũ: qꝺ exciderat. No
ta: q̃uæ olim legiſti in prima editione. Vtriq; primo carmini: quod nõ indiguit emẽda-
tione: & quod nuper emendaui. Pigra: cenoſa. Fugies flumina lethes: Ille uitat flumina
lethes: qui celebrat̃: & nõ fama mãdat̃ obliuioni: nã ληθη ſignificat obliuionẽ: & aquæ le
theæ obliuionẽ ducere dicunt̃. contra qui in nulla p̃manet mẽoria hoĩum: dicit̃ ad infe-
ros deſcendere. Supra idem dixit eodem ſenſu: Nec laſſi marmora ſiſyphi Videbit: de li-
bro non ĩterituro. Eris ſuperſtes: uiues. Meliore p̃te tui: fama ĩgenii. Marmora meſ
ſalæ: Et ſenior: & iunior ſtẽmatis domeſtici ſtudioſiſſimi fuerũt: adeo ut alienas imagi-
nes atriis ſuis miſceri paſſi non ſint. apte igit̃ poeta Meſſalã pro quocunq; qui imagines
auorum oſtentat. hic dicebatur Meſſala Coruinus: de quo puto ſcripſiſſe Iuuenalem de
ſtatuis loquentem: Naſũq; minorẽ Coruini. Marmore aũt caprifico findebantur. Iuue-
nalis de monumentis marmoreis: Ad quæ diſcutienda ualent ſterilis mala robora fici. i.
caprifici. Mulio: auriga. Criſpi: ponit Criſpum pro quocũq; diuite ſiue a Vibio Cri-
ſpo: de quo Tacitus: ſiue a Criſpo Victrico Neronis: de quo Tacitus. Nec proſunt ſa-
cula: Non uetuſtate pereunt poemata: nã ſæculis non cædunt.

I nimius uideor ſeraque co
ronide longus
Eſſe liber: legito pauca: li
bellus ero.
Terque quaterque mihi fi
nitur carmine paruo
Pagina fac me: tibi quam
cupis eſſe breuem.

Ad Lectorem.

Feſtinata prior decimi mihi cura libelli:
Elapſum manibus nunc reuocauit opus.
Nota leges quædam: ſed lima raſa recenti
Pars noua maior erit: lector utrique faue.
Lector opes noſtræ: quẽ cũ mihi roma dediſſet
Nil tibi quod demus maius habemus ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina lethes:
Et meliore tui parte ſuperſtes eris.
Marmora meſſalæ findit caprificus & audax
Dimidios criſpi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent: nec ſæcula proſunt
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Ernaculorũ. In eũ poetã eſt epigrãma: qui Martialis nomẽ mẽtitus camina emitebat plẽa maledictis: & pene ſatyrico genere: de quo ſupra é cõqueſt⁹: Quid ꝓdeſt cupiãt cũ quidã noſtra uideri: Si qua lycambæo ſanguine tela madẽt: Vipereũque uomũt noſtro ſub noĩe uirus. Multis autẽ argumẽtis probare nitit̃ ſe nõ eſſe tã fœdi carminis auctorẽ. Poeta clãcularius dicitur qui tenebris delectatur: neque audet ſuũ nomẽ ꝓfiteri ad clanculũ: In eundẽ ſenſũ ſupra dixit. Qui phœbi radios ferre diẽque negant. Verna: nã uernæ intẽperanter iocãtur & inepte. Inde fit ut nõ dãnẽ prioré noſtrã ſetentiã: Non es crede mihi quid ergo? uernaes: ut ſimpliciter uernã illic intelligas. i. ſuũ. Denté ſordidũ. i. impurã reprehenſionẽ: nã q̃ carpũt: genuinũ denté agitare dicuntur. Vt illud: Et genuinũ fregit in illis. Probra fœda: cõtumelias. Linguæ circulatricis: circulatores dicũtur qui uerborũ copia quæſtũ facientes proximi ſunt ſcurris: hi magna uerbo⁊ licẽtia uti ſolent: quod ſupra dixit: Hoc qđ Trã ſtyberin⁹ ãbulator: hoc é circulator. Proxineta: negociator.

Vatinio⁊ uaſo⁊: uitreorum nã Vatinius beneuentan⁹ calices uitres faciebat. In diſtichis

Ad Priſcum.

Vernaculorum dicta ſordidum dentem
Et fœda linguæ probra circulatricis
Q uæ ſulphurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxineta fractorum
Poeta quidem clangularius ſpargit
Et uult uideri noſtra: credis hoc priſce?
Voce ut loquatur pſitacus cothurnicis
Et concupiſcat eſſe canus aſcaules.
Procul a libellis nigra ſit meis fama
Q uos rumor alba gemens uehit penna.
Cur ego laborem notus eſſe tam praue?
Cum ſtare gratis cum ſilentio poſſim.

Ad Lectorem.

Q ui legis œdipodem caligantemque thyeſtẽ
Vilia ſutoris calices munim̃ta uatini Accipe. Is fuit diſtorti corpis ſutrinæ alũn⁹: ediditq⁊ mun⁹ gladiatoriũ beneuẽti auctore Tacito. Nolit ẽpta. i. nolit emiſſe. Ram̃to ſulphurato. i. lignis ſulphurati: nã ſulphurata ligna uitreis fractis ꝓmutabãt. Pſitac⁹: bon⁹ poeta Pſitacus ſupra oẽs alites hũanas uoces reddit: ut Pli. ſcribit. celebrat̃ carmĩe Oui. & Papi. Hũanæ ſolers imitator pſitace linguæ. Coturnix: ĩdocilis eſt. Apte igit̃ ſe pſitacũ appellat q̃ſi ſalutatorẽ & bñ ſermocinãtẽ: & poetã clancullariũ coturnicẽ indocilẽ ad uoces humanas. Can⁹: choraules fuit: hoc é tibicen. hic mire placuit Galbæ a quo donat⁹ eſt multis nũmis ex ꝑuata pecũia cũ eũ ſupra cœnã delectaſſet. Hui⁹ meminit ẽt Plutar. & Tranq̃llus. Aſcaules ſignificat eũ q̃ tibia ex utre utit̃: quæ qdẽ uilio⁊ é ꝓſona⁊ & plebis. Trã q̃llus Vtriculari⁹ dixit in Nerone uerbũ ex græco latinũ faciẽs. Vouerat ſe pacta uictoria ludis & hydraulẽ & choraulẽ & utriculariũ. Senſus eſt putas ne me uelle uideri auctorem iſtius carmĩs: qđ tantũ differt a nr̃is nũeris: q̃tum cedit aſcaules Cano egregio tibicini. Nigra fama. i. male parta. Rumor gẽmeus: fama clara nõ obſcura. Vehit: in æſtimationẽ & laudẽ. Alba pẽna: fœlici pẽna & pura: hoc é q̃ ſua puritate laudant̃ nulli⁹ fama dilaceráte: qđ ſupra dixit. Gaudet honoratus multo ſed noĩe lector. Notus eſſe: aſſeq̃ famã.

Tã praue: tãto alienæ famæ detrimẽto & hoĩum odio. Cũ ſtare grati ſilẽtiũ poſſit: hoc eſt cũ iſtud odiũ maledici carmĩs & detrimentũ alienæ famæ ſilendo poſſim uitare.

Vi legis. Mamurra Martialis carmen aſpnabat̃: q̃ ĩ rebus quotidianis uerſaretur: q̃ nihil dignũ hẽret poetico ĩgenio & fabuloſo. Poeta hãc nõ eé cãm ait cur Mamurra carmẽ ñ legat: ſed id accidere qm̃ nolit mo⁊ reꝑhenſionẽ legere: quæ ĩ epigrãmate é: conſcius ſuæ turpitudĩs: nã q̃q̃d capit̃ putaret ĩ ſe dictũ. Oedipodẽ. i. fabulã Oedipodæ & tragœdiã ſcriptã. Thyeſten: tragœdiã Thyeſtæ: auctore Fabio Quintili. Varrus magna laude ſcripſit: Filius Pelopis & Hippodaniæ cui Atreus frater Tantalum filium epulandum appoſuit. Caligantem: rettulit ad hiſtoriam fabuloſam: nam caligantem lucẽ ſcribunt poetæ ea cœna. ſupra: Fugerit an phœbus menſas cœnãq⁊ Thyeſtæ.

Colchidas.i.tragœdiã Medeæ:quã etiã Ouidius cõpoſuit. Hylas:raptꝰ a nymphis & ab Hercule.egloga extat Theocriti quæ inſcribit argonautica. Parthenopeꝰ.i.hiſtoria de parthenopeo filio Meleagri & Atalantæ qui unus fuit ex ducibꝰ thebãis. Athis:puer Cybelis. Endymion:primus curſum lunæ deprehendit:unde & dictꝰ amicus lunæ: quod ſcribit Pli.eundẽ dormientẽ luna ãplexu dicit fouiſſe.Ci.Endymion:ſi fabulas audire uolumꝰ:neſcio quid in latino obdormiuit:qui ẽ mons cariæ nondũ opinor exrectus:ũde auctore iterpte Apollonii latmiꝰ ſomnꝰ dicit longiſſimus a ſomno Endymionis:q in latio obdormiuit. Puer exutus pẽnis:Icarus filius Dædali. Hermaphroditus: filiꝰ Veneris & Mercurii fuit. Aquas amatrices.i.ſalmacẽ. Salmacẽ fontẽ i caria ſcribit.Strabo falſo calũniatũ:q eiꝰ aqua molles hoies redderet.Vetruuius huius fabulæ reddit rationẽ:aitque loci amœnitate id exiſtimatũ fuiſſe:plura ſũt apud illũ uerba. Ludibria:luſus fabularũ. Miſeræ chartæ:quæ ſeruit fabulis. Centauros:fabuloſos filios Ixiõis & nubis. Gorgonas:heſperides:Vt lycophron ſcribit erãt Meduſa:Euryale:Steno:Gorgones: Gorgon: Enio Pephredo:ſed noia hæc cõfundunt:& p Gorgonã Meduſã accipimꝰ. Harpiyæ filiæ Plutonis:Vt flaccus canit Thiphonis:ſed Orpheus Thiphonẽ ipm Plutonẽ appellat carmĩe eo noĩe iſcripto. Hoiem ſapit.i.uitã homis:& ea cõtinet quæ ad hoiem ſpectant. Nec te ſcire:ſenſus ẽ nõ legis carmẽ meũ:ne ĩ eo tuos agnoſcas mores:q ſi fabuloſa te delectãt:lege opuſculũ Callimachi ĩ Ibim:nã illic reppies fabuloſe multa dicta:ſimul repheſionẽ morꝫ:ſed nec illa leges:qm̃ & ſi fabuloſis oblectaris:tñ ea oĩo reformidas:ſi q̃ rephenſio cõiuncta ẽ.Illa ergo legis qa hæc fugis:nõ quia illis delectaris.Callimachꝰ grãmaticꝰ:Callimachꝰ itẽ poeta ſcripſit ĩ Apolloniũ rhodiũ diſcipulũ ſuũ quẽ ĩbim appellauit:carmen pobſcurꝫ:qđ Oui.apud nos inſcriptõe & gñe carmĩs imitatus ẽ:multa a Callimacho dicũtur ĩ ibim fabuloſa:ut ab Ouidio dũ illiꝰ mores inſectat:illud opuſculũ appellat Mart.ethea:nã more ſignificat & totũ illiꝰ opuſculũ in moribus uerſat. Legas ethea Callimachi:ſed nec illud leges:qa illud ẽt eſt ĩ moribꝰ. Ita codex antiquus habet. Sunt qui legant:Nec te ſcire iuuat ethea Callimachi.i.tu nõ uis legere libꝫ Callimachi de moribꝰ:qđ nõ placet:nã Callimachꝰ nullã obtinuit præcipuam laudem:aliquo ope edito de moribꝰ:ut cũ poeta uellet noĩare eius opis auctorẽ: hoc ẽ de moribꝰ:callimachũ dixerit:potiuſq Ariſtotelẽ:ſed ut dixi intelligẽdũ eſt de opere callimachi ĩ ibĩ.

Colchidas & ſyllas:quid niſi monſtra legis:
Quid tibi raptus hylas:qd pthẽopeus & athis:
Quid tibi dormitor proderit endymion:
Exutus ue puer pennis labentibus:aut qui
Odit amatrices hermaphroditus aquas.
Quid te uana iuuant miſeræ ludibria chartæ:
Hoc lege quod poſſis dicere iure meum eſt:
Non hic centauros non gorgonas arpyaſque
Inuenies:hominem pagina noſtra ſapit:
Sed non uis mamurra tuos cognoſcere mores
Nec te ſcire:legas ethia calimachi.

In Maledicum poetam. 4

Quiſquis ſtolæue purpuræue contemptor
Quos colere debet:læſit impio uerſu.
Pontes per urbis erret exul & cliuos
Interque raucos ultimus rogatores.
Oret caninas panis improbi buccas.

Viſquis.In eundẽ poetam:in qué ſupra:Vernaculoꝫ dicta:licet nõ nulli iprudent putauerint hoc ſcriptũ eſſe iñ eũ:qui ĩ Martialẽ ſcripſerat.hic enim machi ĩ ibĩ. non inuectus eſt ĩ Martialẽ ſed in alios ſub Martialis noĩe:cui poeta extrema ſupplicia ĩ præcatur. Stolæ.i.matronaꝫ.nã matronæ ſtola utebantur:auctores ſunt Marcellus & Porphirio.Ouidius:Ecquid ab hac oẽs rigida ſubmouimꝰ arte. Quas ſtola contingi:ſũptaqꝫ uitta uetat. Verſu ĩpio:ſatyrico. Per pontes:ubi ſunt mẽdici. Et cliuos:colliũ. Rogatores:mẽdicos. Raucos:aſſidua uoce mendica. Buccas:fruſta:ſupra dictũ eſt. Caninas:dandas canibus. Improbi:hoc dicit quoniã panes magno diſcimine appo-

nebañ:alii ostrearii.artolagañi.speusici:alii furnacei aquatici seu pthici. Caninas igitur buccas.i.dãdas:seu obiiciẽdas canib9:quẽadomodũ apud Varronẽ dañ paupib9. Solidæ: nã mucida frusta fariæ dura sũt.Iuue.Quæ genuinũ agitẽt nõ admittẽtia morsũ. Lõg9 decẽber.i.lõga hyems male idut9. Fornix:paupes obsturcto fornice aliqđ domiciliũ sibi componebãt. Extẽdat::faciat longũ:quãdo nõ defẽdit. In spõda orciniana.i.sandapila. Orciniana:significat thecã ex lignis rudib9 & impolitis.periphrasis ẽ sãdapilæ.ερκὸσ significat septũ:unde lect9 orcinian9.Sãdapila dicit ex uimĩb9

Illi december longus:& madens bruma
Claususque fornix triste frigus extendat.
Vocet beatos clamitetque fœlices
Orciniana qui feruntur sponda.
Et cum supremæ fila uenerint horæ
Diesque tardus:sentiat canum litem:
Abigatque moto noxias aues panno.
Nec finiantur morte supplicis pœnæ
Sed modo seueri sectus æaci loris
Nunc inquieti monte sisyphi pressus:
Nunc inter undas garruli senis siccus:
Delasset omnes fabulas poetarum
Et cum fateri furia iusserit uerum
Prodente clamet conscientia:scripsi.

De aduentu Cæsaris.

Fœlices quibus urna dedit spectare coruscum
Solibus arctois syderibusque ducem.
Quando erit ille dies quo cãpus & arbor & ois
Lucebit latia culta fenestra nuru.
Quãdo more dulces longusque a cæsare puluis
Totaque flaminea roma uidenda uia.
Quando eques & picti tunica nilotide mauri
Ibitis & populi uox erit una:uenit.

Ad Rhenum.

Nympharum pater amniumque rhene
Quicunque othrysias bibunt pruinas
Sic semper liquidis fruaris undis
Nec te barbara contumelios
Calcatum rota conterat bubulci.
Sic & cornibus aureus receptis

Litẽ canũ:uolẽtiũ discerpere cadauer. Aues noxias.i.sectã tes cadauera:ut uultures corauos & miluos. Pann9:uestis: ita.n.ĩ paupe dicit:unde pãnosus.Sisyphi iqeti:ñ quiescẽtis. Ouidius: Aut petis aut urges rediturę sisyphe saxum ẽ. Aeoli fili9 fuitq isthmũ Pelopõnẽ si latrociniis infestauit. Vnde Isthmi9 sisyphius dictus a Silio: Quã quæ sisyphio fũdauit nomẽ ab Isthmo. Garuli senis.i. Tantali:q ptulit secreta Iouis mortalib9.Ouidi.Quærit aq̃s i aquis & poma fugacia captat Tantalus.hoc illi garula lĩgua dedit.Iouis fili9 fuit ex Plote: tenuitq; paphlagoniã impio.

Delasset:exerceat oĩa supplicia ficta a poetis.

œlices. Traianus de dacis & scythis triũphauit uicto rege Decibale:daciã ꝓuinciã fecit:ei9 ex germãia reditũ optat poeta. Vrna:sors. Ducẽ: Traianũ. Vrna:hoc dicit ĩ laudem Traiani: q quæ ab aliis Impatorib9 olĩ arbitrio cõstituebãt ad urnam & sortes redegit. Ita laudat a Pli.Sors & urna fisco iudicẽ assignat:licet reiicere:licet exclamare. Hunc nolo: timidus ẽ.Intelligit igitur poeta sorte datũ eẽ militib9:ut sequerent Traianũ nõ coacti ĩperio.

Nuru latia:mulierib9 eũtib9 ad spectaculũ Traiani ueniẽti.

Dulces moræ:interuenientis:nam extra portam expectabantur:ueteri istituto apparandi triumphi.

Ympharũ: Traianus in germãia p rhenũ nauigauit.Pli.de Traiano:Rhenus & Danubius tñ illud decoris nr̃i uehere gaudebãt.hũc noĩe tybris rogat poeta:ut restituat Impatorem. Bibunt:liquefactas accipiunt. Contumelios: quia calcat. Aureus: ꝓpter aureã harenã. Recepũ cornibus:alterũ cornu habebant transrhenani: alterę erat

ī imperio romano⁹. Vtraq; ripa: utroq; cornu. i. ſic aſſerto & uindicato ī poteſtate utro q; cornu ſeruias romanis quod cuperes.

N lenis. locat ī famā ſibi cōmunē cū ſcurris: ego inquit ſū not⁹ oīb⁹: ſed cur īuidea tis mihi cū Caballus urbanitate ſua me notior ſit. Multo ſale: multis facetiis. Nō t ñ proteruo: qa abeſt a maledictis. Teſti⁹: Andremō Caballus dictis: & urbanitate magnā famā eſt aſſecut⁹. Eſt præterea Andremō ī fabula maritus Dryopes puellæ com preſſæ a phœbo quaſi dicat qui ſcurili⁹ iocat notior eſt: notās tpa ſua.

Et romanus eas utraqne ripa.
Traianum populis ſuis & urbi
Tybris te dominus rogat remittas.

De Paula. 7

Nubere paula cupit nobis: ego ducere paulam
Nolo: anus eſt: uellem ſi magis eſſet anus.

De Se. 8

Vndenis pedibuſque: ſyllabiſque
Et multo ſale: nec tamen proteruo
Notus gentibus ille martialis:
Et notus populis: quid inuidetis?
Non ſum andremone notior caballo.

In paulum. 9

Cum tu laurigeris annum qui faſcibus intras
Mane ſalutator limina mille teras
Hic ego quid faciā? quid nobis paule relinquis
Q ui de plebe nūæ denſaque turba ſumus?
Q ui me reſpiciat dominum regemqne uocabo?
Hoc tu ſed quanto blandius ipſe facis.
Lecticam ſellamque ſequar: nec ferre recuſo.
Per medium pugnas: ſed prior ire lutum.
Sæpius aſſurgam recitanti carmina: tu ſtas
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Q uid faciet pauper: cui non licet eſſe clienti?
Dimiſit noſtras purpura ueſtra togas.

In Calliodorum. 10

Nil aliud loqueris q̄ theſea perithoūque:
Teque putas piladi calliodore parem:
Diſpeream: ſi tu piladi preſtare matellam
Dignus es: aut porcos paſcere perithoi.
Donaui tamen inquis amico milia quinque:
Et lotam ut multum terque quaterque togā.
Q uid quod nil unq̄ piladi donauit oreſtes?
Q ui donat: quāuis plurima: plura negat.

Vm tu. In Paulū cōmiſe rās pauper & cōditionē: q; iā nobiliores ita oē captatiōis genus occupauerint ut paupe ribus locus nō ſit. Intras annū faſcibus. i. qui geris conſulatū

De plebe Numæ: Numa fu pauper inter reges. i. ſum⁹ pau peres & ignobiles. Dominū & regē: hæc duo uerba ſūt pau perū blādientiū diuitib⁹. Pu gnas: faciēs iter. In geminas man⁹: hoc datur aſſentatori: ut a facie iactet manus. Iuuenalis: Nocte dieq; poteſt alienū ſu mere uultum. A facie iactare manus laudare paratus: Si bñ ructauit ſi rectū minxit amic⁹.

Eſſe clienti ſeruire. Veſtra purpura. i. uos nobiliores.

Noſtros togatos. i. nos pau peres. Iam togatis nō ē opus: quia purpurati eadem officia præſtant. Dimiſit: ab officiis excluſit.

Il aliud. In Calliodorū: qui uix exiguo munere dato ſe Pirithoo aut piladi pa rem prædicabat: quorum al ter cum Theſeo: alter cū Ore ſte inter paria amicorū nume ratur. At poeta negat muneri bus quenq̄ poſſe uideri uerū amicum: nam ueris amicis cō munia omnia eſſe oportet.

Matellam. i. ſcaphium uas urinarium. Porcos pirithoi: ātiqui heroes habebāt porcos ut Vlyxes apud Homerū. Vt multū: ad ſūmū: uerbū Martialis. Plura negat: quia non uult reliqua eſſe communia.

Emiliæ gentes. Domitiũ pfecturũ in æmiliâ & uercellas hoc epigrâmate dimittit inuitus: quod cũ ei sit amic⁹ sed tamẽ pmittit hoc: cũ cupiat eũ recreari ex urbanis laboribus una saltẽ æstate: simul ostẽdit hunc multis eẽ chariſſimũ. Gẽtes æmiliæ: ubi bononia. Vercellas: apollineas: Vercellis Apollinẽ cultũ fuisse nondũ legi: licet tamen sentire cultũ illic fuisse: uel ex hoc loco: Martialis. Sunt qui sentiant uercellas dici apollineas ꝓpter auꝝ quod effodiebat: quod placet: nã Eustachio auctore aurũ dicatũ ẽ Apollini: argentũ Lunæ. fuisse autẽ fossum illic aurũ testat Plini⁹.

Padi phaethõtei: In quẽ phaeton cecidit. Perusta: attrita.

Iugo urbano: seruitute urbana. Tanti est: tm̃ ualet apud me. Quam formosus: q̃ placebis. Cum peregrinus eris. i. cũ ueneris. Albis amicis: qui ĩ urbe manserunt. Pallida turba: amicorũ. Roma: amici romani. Niliaco ore: ægyptii fusci sunt.

Icit. Maniũ una educatũ a primis annis alloqtur: cuius gr̃a se in patriã redire fatẽt: quod libent̃ facit: cum nõ modo in patria causa Mannii esse uellet: sed in scythia si op⁹ esset. Simplicibus annis: idest puerilibus. Prætexata amicitia: idest puerili: nam pueri añ xiiii. utebant̃ prætexta. Oras auriferas. i. hispaniam. Pendẽtia tecta. i. bilbilim quæ ĩ edito est. Mapalia: casæ getulox: quæ calamis tegũtur. Pœni ficci: quia pœni carent aquis.

Casas scythicas: quæ ĩ plaustris sunt: ut Strabo. Roma erit. i. uidebitur nobis ubicunq; fuerimus propter mutuum amorem.

Vm. Cathedralitii hoĩes dicuntur molles. Supra: Inter fœmineas tota qui luce cathedras Desidet. tales ministros habebat Tucca: & multa

Ad Domitium. 11

Aemyliæ gentes & apollineas uercellas
Et phaetonthei qui petis arua padi.
Ne uiuam nisi te domiti permitto libenter
Grata licet sine te sit mihi nulla dies:
Sed desiderium tanti est: ut messe uel una
Vrbano releues colla perusta iugo.
I precor & totos auida cute combibe soles
Quam formosus eris dum peregrinus eris.
Et uenies albis non agnoscendus amicis:
Libabitque tuas pallida turba genas.
Sed uia quem dederit: rapiet cito roma colorẽ:
Niliaco redeas tu licet ore niger.

Ad Manium. 12

Dicit ad auriferas quod me salo celtiber oras
Pendula quod patriæ uisere tecta libet.
Tu mihi simplicibus mani dilectus ab annis
Et prætextata cultus amicitia:
Tu facis: in terris quod non est alter iberis
Dulcior & uero dignus amore magis.
Tecum ego uel sicci getula mapalia peni
Et poteram scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem: si nostri mutua cura est
I quocunque loco roma duobus erit.

Ad Tuccam. 13

Cum cathedralitios portet tibi rheda ministros
Et libys in longo puluere sudet eques.
Strataque non unas cingant triclinia baias

praeterea ad luxum. sed captus amore mœchæ quotidie suspirabat. Scis inquit poeta: quare male habes o Tucca: quia est tibi bene. nam ditissimus es. Ad lumina nocturna. i. tu nocturnus. Fastosæ: superbæ. & spernentis te. Madet: lachrymis tuis. Rheda: currus erat quo extra urbem utebant̃. sequebatur inquit Asconius uxor Clodii cum rheda. Libys eques: hoc est equus massyleus. erat enĩ in delitiis equus massyleus. In longo puluere: dum egredieris ex urbe. Triclinia strata: paratam cœnationem. Tuo unguento uel croci uel unguento quo uteris in cœna. Baias nolanas. i. uillam tuam amœnissimam.

Triẽtes ſetini. i.cyathi uini ſetini. Venus ĩ meliore pluma: quæ dormit ĩ pluma olorina: & tu ĩ eadẽ dormis.

Edere. Ad Criſpum. Te nõ cedere in amore. i. non uinceris ĩ amore erga me. Nõ caperet: non poſſet continere. Cũ tua niliacus. i. cum habeas rura fertiliſſima.

Otatæ. Aper diuitem uxorẽ ludo ſimulato ſagitta necauit: uidetur fortaſſe uobis id cõmiſiſſe per errorem: quia neſciret ludere: ĩmo ſciuit ludere: nã factus eſt diues morte uxoris. Dotatæ: locupleti. Dotata: ut Marcel. ſcribit: cuius uir rei copia dicitur affluens.

Idonare. Caium deridet qui ſolis promiſſis uolebat uideri amicus: & liberalis. Si inquit, pmittere eſt donare ego promittam tibi multo plura q̃ tu mihi: quæ accipies quomodo tu das mihi. Aſtures fodiũt aurum in gallatia. Silius. Aſtur auarus: Viſceribus lacere telluris mergitur imis: Et reditĩfœlix effoſſo concolor auro. Alga erythrea. i. in fundo maris erythrei: nam Plinio auctore margaritæ ab ĩdis urinãtibus in fundo maris rubri colliguntur. Auis unica. i. phœnix. Aheno agenore. i. uaſe purpuræ.

Aturnalitõ. Sternebatur uia appia a Domitiano: ut ſupra dictũ é: cui operi præfectus erat Macer: ad hũc poeta in ſaturnalibus ſolebat carmen mittere: nunc eo occupato alloquit' muſam quaſi recuſantem illuc accedeř. Fruſtra cupis: quia nõ impetrabis hoc a me: qũia omnino mittam te.

Tributo. i. carmine qđ ſoleo mittere in ſaturnalibus. Solẽnes: quos ſoleo mittere ſingulis annis. Nugas: uerſus. Obticuiſſe: ſiluiſſe. Menſorum: menſores dicuntur qui de ſpatiis itinerum ſcripſerunt: & ratõne uiarũ: In quo fuerũt Diognet⁹ & Beton Iolius: Itẽ Viſp⁹ nonnulla de uiis apud nos tradidit. horũ libros legebat nũc Macer: ut appiæ muniẽdæ rationé pcipet. Vacat: dat opã.

Et thetis unguento palleat uncta tuo.
Candida ſetini rumpant cryſtalla trientes
Dormiat in pluma nec meliore uenus.
Ad nocturna iaces faſtoſæ limina mœchæ:
Et madet heu lachrymis ianua ſurda tuis.
Vrere nec miſerum ceſſant ſuſpiria pectus
Vis dicam male ſit cur tibi tucca: bene eſt.

In Criſpum. 14

Cedere de noſtris nulli te dicis amicis
Sed ſit ut hoc uerum: quid rogo criſpe facis?
Mutua cum peterem ſeſtertia quinque negaſti:
Non caperet nummos cum grauis arca tuos:
Quando fabe nobis modium farriſque dediſti?
Cum tua niliacus rura colonus aret.
Quãdo breuis gelidæ miſſa ẽ toga tẽpore brũæ
Argenti quando miſſa ſelibra mihi eſt?
Nil aliud uideo quo te credamus amicum:
Quam quod me coram pædere criſpe ſoles.

De Apro. 15

Dotatæ uxori cor arundine fixit acuta
Sed dum ludit aper: ludere nouit aper:

In Caium. 16

Si donare uocas promittere nec dare cai:
Vincam te donis muneribuſque meis:
Accipe callaicis quicquid fodit aſtur in aruis:
Aurea quicquid habet diuitis unda tagi.
Quicquid erithrea niger iuenit indus in alga
Quicquid & in nidis unica ſeruat auis
Quicquid agenoreo tyros iproba cogit aheno
Quicquid habent oẽs: accipe quomodo das?

De Macro. 17

Saturnalitio macrum fraudare tributo
Fruſtra muſa cupis: non licet ipſe petit.
Solennique iocos nec triſtia carmina poſcit:
Et queritur nugas obticuiſſe meas.
Menſorum longis ſed nunc uacat ipſe libellis

Appia quid facies.q.d.ñegligetur appia.

Ec.Nimiũ ſtudiũ colendoꝝ diuitum carpit:nâ uſq; eo :ꝓceſſit paũperꝝ aſſentatio ut etiã ſi nihil miſerint diuites tñ eos colant. In quo genere Mariũ auaꝝ accuſat qui multos togatos habebat:cũ nihil his mitteret:& q; grauius é Marius cũ ſit pauper: nec poſſit dare colit' í quo nõ mõ hoĩnem derideꝫ:ſed etiã togatos eũ ſequẽtes. Spõdet: pro comitibus. Sterilẽ nihil reddentẽ. Fatuæ togæ.i.fatui togati.q ſteriles amicos colũt non modo diuites:ſed etiã pauperes.

Ec doctũ:Pliniũ. Secundũ hoc epigramate laudat: cuius rei ipſe Plini⁹ í epiſtolis meminit.Mittit aũt librũ legẽdũ & monet ut eius domũ quærat í æſquiliis. Parũ ſeuerum uerſanté in iocis. Breuis eſt labor.i.tibi tãtũ pagẽdũ eſt iter.

Subire:ut peruenias í æſquilias. Lubricũ theatri: erat enĩ Orpheus ꝓpe theatrũ:uel igit' ex ſtillicidiis theatri:uel ex unguẽto theatrali lubric⁹ & udus erat. Mirãtis ſonum Orphei.

Auẽ regis:aquilã.hæc eſt illa imago í quã ſupra é epigrãma: Dic mihi quâ portes uolucrũ regina tonãté. Pedonis:ille é pedo cui⁹ meminit luuenalis. ſic Pedo cõturbat: Matho deficit:pedonis poetæ meminit Ouidius:Sydereuſq; pedo:ſed hic alt' é. Celata pẽna mĩore:q̃ illa q̃ Ganymedũ ſuſtulit Ioui.

Ianuã:Plinii. Non tuo tp̃e.i. ĩtẽpeſtiua:& añ calices. Dat tot os dies Mineruæ tetricæ.i.litteris ſeueris. C. uirorũ: erat patronus apud ẽtũ uiros quĩ erãt iudices:ut ipſe in epiſtolis ſcribit. Tua hora:rettulit ad illud qđ ſupra:Nõ tuo tp̃e. Roſa:nã roſacea corõa í luxu erat. Tũc:eo tp̃e ſparſo lyæo.

Cribere.Sextũ deridet:q; obſcuritate poematũ doctus uolebat uideri:& probari ait enĩ ſe male ſcribere carmĩa: quæ & grãmaticis placeant: & ſine grammaticis probentur: hoc eſtintelligantur a lectoribus:q̃ quæ doctiſſimo iudice & interprete indigeant. Fuiſſe nonnullos ſcribit Quintilianus auctore Liuio:qui diſcipulos iuberent orationem obſcurare quod damnat. Claranus & Modeſtus iuriſcõſulti fuerunt doctiſſimi:qui cũ legum interpretatione uerſentur hos duos nominauit cum uellet accutiſſimos in

Appia quid facies:ſi leget iſta macer?

De Mario. 18

Nec uocat ad cœnam marius:nec mũera mittit
Nec ſpõdet:nec uult credere.ſed nec habet.
Turba tamẽ non deeſt:ſterilé quæ curat amicũ:
Heu quã præfatuæ ſunt tibi roma togæ

Mittit Librum ſuum ad Plinium. 19

Nec doctum ſatis & parum ſeuerum
Sed non ruſticulum nimis libellum
Facundo mea plinio thalia
I perfer:breuis eſt labor:peractæ
Illic orphea protinus uidebis
Alium uincere tramitem ſuburræ:
Vdi uertice lubricum theatri
Miranteſque feras:auemque regis
Raptum quæ phryga pertulit tonanti.
Illic parua tui domus pedonis
Celata eſt aquilæ minore penna
Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebriã ianuam uideto.
Totos dat tetricæ dies mineruæ
Dum centum ſtudet auribus uirorum
Hoc quod ſæcula poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis
Seras tutior ibis ad lucernas
Hæc hora eſt tua:dum furit lyeus
Cum regnat roſa:cum madent capilli:
Tunc me uel rigidi legant catones.

Ad ſextum. 20

Scribere te quæ uix intelligat ipſe modeſtus
Et uix claranus:quid rogo ſexte iuuat?

terpretes nominare. Cinna: cornelius. Cina: cui nonnulla carmina extant perobscure scripsit. Sic: ista obscuritate. Sine grāmaticis. i. sine interprete.

Vr spleniato. Phileni deformem: cuius uultum mentulæ comparauit supra eo epigrammate: Non basio te phileni ruffa es: monet quare spleniis utatur: & labris cerussatis: ne. s. eam basiet. Mento spleniato. i. mento tecto spleniis. Ceruſſa. i unguēto.

Am numerat. Anto. primus dictus tolosanus: cuius meminit Tranquillus in Vitellio: & supra poeta Marcus amat nostras: Marcus palladiæ nō inficiēda tolosæ Gloria. Epicurum secutus relaxationi animi indulgebat: in quo a poeta eiusdē sectæ laudatur.

Iam: hoc die natali nam celebratur natalis. Primus: cognomen est: nam dicebatur Anto. primus auctore Sueto. Placido æuo: placida uita. Quindecies olympiadas. i. lxxv. annos respicit dies præteritos: q acta uita delectantur. Nulla dies ī grata. i. nullus dies displicet.

Cui nō memīsse uelit. i. cui recordatōne nō delectat. Posse frui priore uita. i. posse capere uoluptatem uitæ præteritæ.

Atales. Celebrat natalē suum & cū. lvii. annū expleuerit: ut alii codices habent .xviii. ānos: ut alii .xxvii. adhuc optat: calendis martiis natus.

Lux formosior: pulchrior.

Et puellæ: etiā quibus solēt mitti mūera hoc die ab amicis mihi natalem celebrāti mittūt munera. Martiis autē calendis munera mitti solebant fœmīs ut supra ex Tranquillo recitauimus. L. liba: idest. l. sacrificiū. Bis annis. i. bis nouenos: ut alii codices hñt ter nouēos.

Nōdum piger nimia senecta: .i. nōdum decrepitus. Pactis trib⁹ aureis uitæ: Si legis supra ter nouenos: conuenit fortasse: quod nonnulli ex uulgo dicunt de numero aureo: quī in nouenum numerum diuidi tur: ut dicat tribus aureis hoc est .xxvii. annis perfectis. Si legis bis nouenos: quod placet tribus aureis intellige. i. tribus partibus uitæ aureis: quæ sunt inuenta uirilitas: & senectus. hæ enim tres sunt aureæ: & his solis uidemur uiuere cum īfantia: nec ætas decrepita ullam uiuendi uoluptatem habeant: hoc inquam placet quoniam optima ætas aurea dicta est: deterior argentea: pessima ferrea. uel aureis: a numero elementorum noīs: nā sex sunt. Ita ter fient. xviii. ita solet a nominū litteris numerū ducere.

Non lectore tuis opus est: sed apolline libris
Iudice te maior cinna marone fuit
Sic tua laudentur: sane mea carmina sexte
Grammaticis placeant & sine grammaticis

In Philenem. 21

Cur spleniato sæpe prodeam mento
Alba ue pictus sana labra ceruſa
Phileni quæris: basiare te uolo.

De. M. Antonio. 22

Iam numerat placido fœlix antonius æuo
Quindecies actas primus olympiadas.
Præteritosque dies: & tutos respicit annos.
Nec metuit lethes iam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata grauisque:
Nulla fuit cuius non meminisse uelit.
Ampliat ætatis spatium sibi uir bonus: hoc est
Viuere bis: uita posse priore frui.

Ad Calendas martias: 23

Natales mihi martiæ calendæ
Lux formosior omnibus calendis.
Quæ mittunt mihi munus & puellæ
Quinquagesima liba septimaque
Vestris addimus hanc focis acerram
His uos: si tamen expedit roganti
Annos addite ter precor nouenos
Vt nondum nimia piger senecta
Sed uitæ tribus aureis peractis
Lucos elysiæ petam puellæ

Posthac: qdam codex antiquus habet post hoc: nec morâ nec diẽ rogabo. alii ita habent: post hoc horã ego nec diẽ rogabo: qđ placet.

N Matutina: Repetitũ é spectaculũ mutii. Idẽ suppliciũ magna animi cõstãtia subiuit: nõnulli mirabanť: poeta inquid eũ fortioré uideri potuisse si nõ peccasset. Abdera urbs traciæ cõdita ab Abdera Diomedis sorore: eadẽ ĩstaurata a clazomeniis ueniẽtibus ex asia: & dicta clazomene: patria fuit Democriti. Matutina harena matutino tẽpore. Plebis abderitãæ: an dicit ĩsanus es: nã Ci. ĩ natura deorũ ĩsaniã abderitãis ĩsitã affirmat an dixit plebis abderitáæ pro thracia: hoc est tu es crudelissimus: quales sũt thraces: ut cõueniat cũ illo Horatii: Quale mollire possetípia thracũ Pectora. Est plus dicere. i. plꝰ laudis est. Tunica molesta. i. satellitibus & apparitoribꝰ molestis. Vel tunica molesta præsente q tunica q̃ deceptꝰ é Mutiꝰ in scriba ĩ spectaculo repræsentabať. Non facio: ut ostendat laudẽ animi eẽ: & nõ corpis an rettulit hoc ad ĩnocẽtiã: qđ placet: nãq Mutiũ repræsentabat: scelere damnatꝰ fuerat: cuiꝰ laus fuisset maior: si nõ cõmisisset aliqd cur dãnaretur.

Arre. Vargę centurionẽ ĩ ægypto extinctũ hoc epigrãmate deflet: & celebrat. Vite latia i. centurio natu: nã centuriones uitẽ latiã gestabant. Pli. Centurionũ in manu, uitĩ Lucanus de Sceua cẽturione Latiã longo gerit ordine uitẽ. Silius: Nã uitis honore Perfũctus latiæ subito stimularat agrestis. Iuuéa. Post hæc nodosam sumebat uertice uitẽ. & lege sancitũ est suppliciũ militi: qui castigare se uolenti centurioni uitem tenuisset. Parethonias: ægyptias. Centũ uiris: quia centurio præerat centũ uiris. Frustra promissa: qa omnes sperabamus te rediturum. Tura pinguia: nã uaporem pinguem emittunt. Ni le fallax: qui non reddidisti Vargę. Nũquid potes hoc negare ut nõ demꝰ carmẽ uicturęAtali. Diodori supra facta é mentio & tradita historia. Is enĩ Vespasiani temporibꝰ citharœdus ĩperatoris gra floruit: nunc celebrat natalẽ: aliter ut sentio Diodorꝰ magno quidem conuiuio & mẽsa: adeo ut & senatus discumberet: & equester ordo: tamẽ ita ab oĩbꝰ uel negligebať: uel habebatur odio: ut nemo ei munus mitteret: cũ aliis diem natalẽ celebrãtibus dona ab amicis mitti solerẽt. festiue igitꝫ poeta in hunc iocať. Accubas discũbit conuiua: nã promulgata lege Othonis a Domitiano ad minorẽ numeręm redacti sunt equites: cum pauci essent: qui cen um haberent equestrẽ quãdo ita loquunť timidi ĩ distichis: Añ frequés: sed nũc rarꝰ nos donat amicꝰ. Nemo natũ semel putat. i. nẽo mittit tibi munꝰ: ut supra. Natũ nec semel te putabo. i. nemo tibi ullũ munꝰ in tuo natali.

Post hanc nec horam nec diem rogabo.

De Mutio. 24

In matutina nuper spectatus harena
Mutius: imposuit qui sua membra focis.
Si patiens fortisque tibi durusque uidetur:
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præsente molesta:
Vre manum: plus est dicere: non facio.

De Varro. 29

Varre parethonias latia modo uite per urbes
Nobilis: & centum dux memorande uiris.
At nunc ausonio frustra promissa quirino
Hospita lagæi littoris umbra iaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora:
Pinguia nec mœstis addere tura rogis.
Sed datur æterno uicturum carmine nomen.
Nunquid & hoc fallax nile negare potes?

Ad Diodorum. 26

Natali diodore tuo conuiua senatus
Accubat: & rarus non adhibetur eques.
Et tua tricenos largitur sportula nummos.
Nemo tamen natum te diodore putat:

Nnoꝛ. Epigrãma eſt in laudé Traiãi qui tẽplũ Iano dederit addito q̃rto foro. ædes Iani olim a Numa cõdita fuit. Domitianus foꝛ quod trãſitoriũ appellauit iuxta extruxit. hoc uerbo græco a Tráquillo & metodiũ appellat: addito aũt quarto foro a Traiano tranſitorii fori uſus ceſſauit. Quẽ ianũ. Primũ: nam calédis ianuarii publica ſacra celebrant Iano: cum ſit anni principiũ. Peruius: uel qđ referat ad foꝛ trãſitoriũ: qđ dixi mus cõditũ a Domitiano: uel Peruiꝰ hians frequentibꝰ rimis laxus. Tot fora. i. quattuor fora. Bifrontẽ Ianũ formauit antiquitas quaſi ſupeꝛ & inferũ ianitoré: ut Macrobius ſcribit ex ſententia. Baſſi: eũdem q̃driformẽ quaſi cõplexũ quattuor mũdi climata. Tanto munere: q̃tum dedit Traianus. Clauſtra ferrea: hoc é ianuas tuas ferreas ut ſint clauſæ. i. da nobis pacẽ. nota eſt hiſtoria fabuloſa uel ex Ouidio uel ex Macrobio.

Vam mihi. Iocat in Sextili anũ nõ ſine fellis aſpgine. eũ. n. accuſat: q amore puellæ captꝰ ei mittat oĩa mũera: quæ olim ſolebat mittere ſibi in ſaturnalibꝰ: & die eius natali. Iã inquit amas: & poteris puella gratis: quã redimis meis mũeribus. Dominæ tuæ. i. puellæ tuæ: cuiꝰ amore captꝰ es. Tépore Saturni. i. in ſaturnalibꝰ: In quibꝰ mittebantur munera amicis. Syntheſis praſina. i. uiridis: uerbo græco uſus eſt: nã praſinos ſignificat uiride: & ſupra uirgã praſinã dixit. Viridẽ aũt ueſté ĩ uſu fuiſſe & hic idicauit: Herbaꝛ fueras ĩdutꝰ baſſe colores. huiꝰ coloris erat præſertĩ faſcia pectoralis. Papinius: Nũc herbas imitare ſinu Iuuenalis: Viridẽ thoraca iubebit aufferri. i. ídumẽtũ pectoris: nam θωραξ græce ſignificat pectꝰ. De nr̃a toga. i. ex q̃ emebas ſyntheſim amico calédis martiis qa ea die natꝰ é Mar.

Téperatæ. Phormianã uillã Apollinaris amiciſſimi celebrat hoc epigrãmate: ſimul accuſat occupatiões urbanas: qbꝰ fit ut tãta amœnitate rariꝰ utatur Apollinaris. O phormiæ tépatæ. i. celi tépati. Phormiæ a lacõibus cõditæ ſũt dictæ ab ὁρμισεωσ. i. ſtatiõis felicitate: & inꝺ loca amœna nũerauit Papi. oppidũ. Martis ſeueri. i. romãi. Inquietas curas ab effectu: tuſculũ amœniſſimũ erat uinetis floribꝰ & frequẽtibus uillis. Papi. Cedãt telegoni cedãt laurẽtia turni lugera. Iugera telegõi. i. tuſculũ cõditũ a Telegono. Algidos colles. i. albanũ: & prænęſte ĩter loca amœna. Domꝰ fortũaꝛ nã illic duæ fortunæ colebãt ſub imagĩe duaꝛ ſoroꝛ. Silius: Fortũæ prænęſte ſacꝛ. Pap. Et prænęſtinæ poterãt migrare ſorores. Antiũ datũ erat receſſui p̃ncipiũ ut ſcribit Stra. cũ ex laboribꝰ urbãis reſpirarẽt. Bláda Circe. i. circei dicti a Circe. Papi. Cedãt uitreæ iuga p̃fida Circes Caieta dardanis: troiana: nã dicta eſt caieta a nutrice Aeneæ: q̃uis Stra. aliꝫ ſentiat: a curui

Ad Ianum. 27

Annorum nutidiqne ſator pulcherrime mundi
Publica quem primũ uota preceſque canunt
Peruius exiguos habitabas ante penates:
Plurima qua medium roma terebat iter.
Nunc tua cæſareis cinguntur limina donis:
Et fora tot numeras iane: quod ora geris.
At tu ſancte pater tanto pro munere gratus
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

Ad Sextilianum 28

Quam mihi mittebas ſaturni tempore lancem:
Miſiſti dominæ ſextiliane tuæ.
Et quam donabas dictis a marte calendis:
De noſtra praſina eſt ſyntheſis empta toga.
Iam cõſtare tibi gratis cepere puellæ
Muneribus futuis ſextiliane meis.

De Littore formiano. 29

O temperatæ dulce formiæ littus
Vos cum ſeueri fugit oppidum martis
Et inquietas feſſus exuit curas
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce tybur uxoris
Nec tuſculanos algidos ue feceſſus
Prænęſte nec ſic antium ue miratur.
Non blanda circe dardanis ue caieta

tate enī putat appellatā caietā: nā lacones curua caieta appellāt Papi. Sedes phrygio: q̄s debet alūno Mittis anus. Marica: a marte Latini dicta. Nec liris ꝺ prauata dictio apꝺ Strabonem. & p liris eris ſcriptū eſt médoſe. labit aūt ex apéninis mōtibus præterfluit flagellas deriuatꝰ in lucū ſacꝝ: qué minturnéſes religioſiſſime colūt: huiꝰ ripæ præſertī quæ ſilera dicebāt: ut Ci. ſcribit p lege agraria amœniſſimæ erāt. Salmacis loca in uena lucrina: ego puto hoc referri ad amœnitaté lacus lucrini: nā ſalmacī fuiſſe ad lacum lucrinū nondū repperi. Salmacū tm̄ in caria fuiſſe nr̄oꝝ monuméta teſtāt fonté cuius aqs hoīnes molleſcerent & effœminarent: q̄uis Strabo ueritaté hiſtoriæ ſecutꝰ falſo id exiſtimari ſcribat: & Vetruuiꝰ ratione perquirat altius. Lucrinū lacū molles homines potuiſſe reddere amœnitate & nitore ſuo: nemo é q neget cū molles baias legamꝰ: mollé lucrinū: & totū illd littꝰ molliſſimū. Apte igit poeta cū lucrinū uult ſignificare mollé & amœnū: ait Salmacem nymphā i eo ſe lauiſſe: de cuiꝰ nymphæ fōte hi exrát uerſus Ouidii: Vnde & pulchritudinem & mollicié itelligas: Quiſqs i hoc fōtis uir uenerit exeat ide. Semiuir: & tactī ſubito moleſcat i undis. Prætereа uidet hic ſtagnū lucétis ad imū. Vſq; ſolū lymphæ. Nec ſalmacis. i. amœnitas lucrini. Hic i phormiāo Stringit: uétilat. Sūma Thethis. i. maris ſupficies. Sed uiua. i. mouet. Venit frigus ſalubre. i. uétus ſalubris. Nō amátis æſtaté. i. nequeūtis ferre caloré. Lineā: filū hami. Aeoli renū. i. uétos. Rūbos: piſces. Lupos uernas: piſces illic natos. Murena delicata: i nōnullis piſcinis: piſces ita erāt aſſuefcí a magro ut uocati ad cibos

Deſiderantur nec marica nec lyris
Nec in lucrina loca ſalmacis uena
Hic ſumma leni ſtringitur thetis uento
Nec languet æquor uiua ſed quies ponti
Pictam phaſelon adiuuante fert aura
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Multa ſalubre purpura uenit frigus
Nec ſeta longo quærit in mari prædam
Sed a cubiculo lectuloque iactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando nereus ſentit æoli regnum
Ridet procellas tuta de ſua menſa
Piſcina rombum paſcit & lupos uernas
Nata ad magiſtrum delicata murena
Nomenculator mugilem citat notum
Et adeſſe iuſſi prodeunt ſenes nulli.
Frui ſed iſtis quando roma permittis?
Quot formianos imputat dies annus
Negocioſis rebus urbis hærenti:
O uinitores uillicique fœlices:
Dominis parantur iſta ſeruiunt uobis.

In Calliodorum.

Addixti ſeruum nummis here mille ducentis
Vt bene cœnares calliodore ſemel.
Nec bene cœnaſti: mullus tibi quattuor emptus.
Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet: non eſt hoc improbe non eſt

uenirēt: nec i piſcinis tm̄: ſed i mari multis i locis i elore oppido ſiciliæ nō pcul a ſyracuſis

In labra louis gnidii fōte āguliæ idé faciebāt. Lucinī Mutianus ut ſcribit Plinīꝰ tradidit murenas euocari ſibilis: qm̄ ſolitæ coire cū colubris ea uoce alliciant. Noméculator dicit ille q apud magiſtratū pfitet noía hoīum: & noīatim uocat. Muli ſenes: aut ſenes propter barbā: qđ placet: aut quia diu fuerāt i piſcina. Quot dies phormianos. i. amogocíis urbanis. O uinitores. i. o uili. Seruiūt uobis: quia uos ſoli fruimini.

Ddixti. Calliodorū derideт: qui ſeruū uédiderat: ut bene cœnaret trecētis nūmis: q bꝰ multū emit ppter gulā: & una cœna trecētos nūos abſūpſit. In gullā iuehit poeta Ad dicēr: é plꝰ p̄cii pollicéti & uédere & aliéare. Pōpa: & caput qa tota illa pecūia emiſti mulū

Hominem: seruum.

Implicior. Nota cõquestiõe Numatiũ rogat: ut quos uersus legerit maledicos suoi scriptos noi: cõtedat nõ fuisse scriptos a Martia. Venio nõnũq; i suspitioné Iuue. carmé notari quia ita satyrã scribebat: ut nemo dico qdé auditorio eã committere unq; ausus sit. Simplicior: studiosior ueræ uirtutis. Sabinus: nã sabini simplicitate: omnes & bonitate superarũt. Senẽ cecropiũ: Epicuriũ: qui idé Gargetius dictus é a gargeto pago i quo est nat⁹ auctore Laertio: placet itelligas: senẽ cecropiũ .i. Epicurum: quia ipse poeta epicureæ sectæ est. Casta uenus: pudor uxoris. Numatius cũ socero uiuebat. Sic.i. sic tu uiuas: constãti amore cũ uxore tua domi soceri. Viridi erugine.i. liuore & maledictis. Vt facis: quemadmodum cœpisti. Cõtẽdas: cõstãter testeris.

Seruare hũc modũ: hãc reuerẽtiã. Parcere personis: noib⁹ personarum abstinere.

Ii Tibi: Romulus cũ plebeios uellet esse tutos a patriciis: Iussit ut unusquisq; eligeret sibi qué uellet patricium patronũ. Officia aũt cliẽtis i patronũ: & patroni i clietẽ præscripsit: tũc primũ clientulæ & patrocinia istituta sũt: nõ tamẽ recẽti exẽplo: nã thessali añ romanoꝝ tpra cliẽtes suos habebãt quos appellabãt penetas. i. pauperes: & athenienses thetas. i. seruos mitiores. Romani dixere cliẽtes quasi se colẽtes: cliés patronũ: nec patronus cliẽté poterat accusare: auctor é Dionysius halicarnasse⁹.

Domitianus aũt: ut Trãquillus scribit ꝓmiscua q̃dã lege libertinos æquauerat militibus romanis: maximis q̃busdã officiis inter eos cõicatis. Quod aũt recitauimus de cliente: idé erat de manumisso siue de liberto: qui patronũ accusare non poterat: nuper Traianus libertos in suos fines redegit: & sua iura restituit patronis: ut scilicet si liberti in officio nõ essent: reuocari possent in seruituté. Factũ impatoris laudat hoc epigrã mate. Et uelint esse rara. i. firma. Rata uerbũ augurale: nam aues dicunt facere rata: quæ firma faciũt alis & garritu. Patrono spoliato: nã patronus erat spoliat⁹ iure suo: cũ pauloante libertus eẽt æquatus dño. Exula suis libertis: exul erat pauloante: quia nullũ ius in suos libertos habebat: & poterat accusari. Dignus es: ciuis romanus pauloante non retinebat totam dignitatem amisso iure in libertos: propterea non erat integer parte sublata: nunc autem factus est totus: & integer restituto iure in libertum. ciuem romanum appellat clientem imperatoris. Restituisti: inquit poeta ius suum patrono: ut maior sit laus tua o Traiane: q̃ habeas clientẽ ciuem tuum romanum integrum: quem seruas. minor enim laus tua esset: si eum amissa dignitate seruares.

Piscis: homo est: hominem calliodore uoras.

De Imagine. M. Antonii. 31

Hæc mihi quæ colitur uiolis pictura rosisque
Quos referat uultus ceciliane rogas.
Talis erat marcus mediis antonius annis
Primus in hoc iuuenem se uidet ore senex.
Ars utinam mores: animũque effingere posses
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Numacium gallum. 32

Simplicor priscis numaci galle sabinis:
Cecropium superas qui bonitate senem.
Sic tibi cum soceri claros retinere penates
Perpetua nate det face casta uenus.
Vt tu si uiridi tinctos erugine uersus:
Forte malus liuor dixerit esse meos.
Vt facis: a nobis abigas: nec scribere quenq̃
Talia contendas carmina qui legitur
Hunc seruare modum nostri nouere libelli
Parcere personis dicere de uiciis.

Ad Traianum. 33

Dii tibi dent quicquid princeps traianẽ mẽreris
Et rata perpetuo quæ tribuere uelint.
Qui sua restituis spoliato iura patrono

Totũ: ītegra dignitate. Vt liceat: mõ dee occasio. Potes pbare eẽ uera. i. potes oñdere.

Mnes sul. Sulpitiæ carmẽ: & pudorẽ laudat: cui⁹ meminit ẽt Sidoni⁹. hæc uxor Caleni carmẽ scripserat pure & simplicit̃. Sulpitiã: carmẽ sulpitiæ: quæ scribit d̃ amo eõingũ. Prandia thyestæ: qui apposuit natũ fratri epulandũ. Nec credit. i. nõ credit fuisse uerã fabulã de scylla: cũ Sulpitia adeo casta & pudica sit: ut hoc non potuerit existimare cõtigisse fœminæ. Biblys: amauit Caunũ fratrem: filia Mileti & Cyanes: conuersa tandem in fontẽ sui nois cũ deflere tur amores suos repudiatos.

Libertis exul non erit ille suis:
Dignis es ut possis totum seruare clientem.
Vt liceat tantum uera probare potes.

De Sulpitia. 34

Omnes sulpitiam legant puellæ
Vni quæ cupiunt uiro placere.
Omnes sulpitiam legant mariti
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc colchidos asserit furorem
Diri prandia nec refert thyestæ
Sillam biblida nec fuisse credit:
Sed castos docet & pios amores:
Lusus: delitias: facetiasque.
Cuius carmina qui bene extimarit
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales egeriæ iocos fuisse.
Vdo crediderim numæ sub antro
Hac condiscipula uel hac magistra
Esses doctior & pudica sappho
Sed tecum pariter: simulque uisam
Durus sulpitiam phaon amarat
Frustra nanque ea nec tonanti uxor
Non bacchi nec apollinis puella
Erepto sibi uiueret caleno.

In Munnam. 35

Improba massiliæ quicquid fumaria cogunt
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus.
A te munna uenit: miseris tu mittis amicis
Per freta: per longas toxica sæua uias.
Nec facili precio sed quo contenta falerni
Testa sit aut cœllis setia cara suis.
Non uenias quare tam longo tempore romam
Hæc puto causa tibi est: ne tua uina bibas.

Ad Maternum. 36

Iuris & æquarum cultor sanctissime legum.
Veridico latium qui regis ore forum.

Lusus: inter coniuges. Nequiorem: studiosiorem lusuũ & iocorum int̃ coniuges. Aegeria nympha: cuius cõgressũ Numa Pompili⁹ uolebat uideri numinis alicui⁹ monitu tradere leges romanis. Eadẽ a nõnullis dicta est una ex nouem musis: ad quod uisus est alludere supra: Siue Numæ coniũx Triuiæ te misit ab Anna: Siue camœnarũ de grege nona uenis: & hoc potes addere. Antro: nã Aegeria antrũ habebat in nemore arcino: Vt Iuius.

Esset doctior: q̃ fueris. Phaon amaret: ostendit pulchriorẽ Sulpitiam Sappho: & potuisset conciliare te Phaoni. Frustra amaret: quia Phaon nihil a Sulpitia haberet.

Mproba. Mũnã tenentẽ uina mala deridet massiliẽses. n. colorẽ & ætatem uini mõ fumo: modo aloe adulterabãt: auctore Plinio. Supra ẽ expositũ: & dicet̃ ī distichis. Fumaria: loca ubi condiebant uina fumo. Improba: adulterantia uinum. Accipit ætatẽ. i. uel det̃ uetus. Miseris amicis: quibus mittis. Nec facili precio sed magno & difficili. Setia uinum setinum.

Vris. Ad maternum: cui⁹ memit supra & Plin in epistolis lã affect⁹ tedio regẽ urbanarg: & secessurus ī patriam rogat amicum an uelit aliqd mãdari simul comparat amœnitatẽ hiberiæ cũ Italiæ sterilitate.

Iuris: īperfecta est oño sed intelligas sum discessurus. Ore ueridico: non mentiente.

Aci: piſces ſunt q̄i græce dicunt belones: hi pariūt cōfracto uētre multitudīe partus: exigui precii remittere tanq̄ cōtēnēdū. Sua ſaxa: hiſpaniæ. Minor tribus libris: romæ in maximo erat precio: ſi perueniebat ad duas libras: ut Plinius: poſt cuius tempora eundem piſcem maioris ponderis fuiſſe auctor eſt Macro. Peloris: genus cōchæ. Fatuam: ſine pondere. Summa menſa. i. lautiſſima menſa. Oſtrea non liuentia: non inferiora non inuidentia. Oſtreis baianis: nam illa res dicit alteri liuere: quæ eſt peior altera. Papinius: Rupeſq; nitent: quis purpura ſæpe. Oebalis: & tyrii moderator liuet aheni.

Olidam: male olentē quādo fugit. Præda: uulpes. Humida lina: retia. Impediēt: implicabūt. Superbus tānq̄ aliquid magnū cepiſſet. Martes: genus uulpis: cui fortaſſe accōmodari poteſt: quod Ariſtoteles ſcribit cinadon. Ad mare: ad laurentū. Ab urbano macello. i. ex urbe. Callaicū: diſcedo inquit ſi quid mandas ī hiſpaniā.

Molles. In gratia Sulpitiæ hoc ſcriptū eſt dū Calenū cōiugē fœlicē uocat q̄. xv. ānis cū tali uixerit uxore: & nullum diē periiſſe ait: quo uerā uitam nō egerit. O molles: o iocundos. Iugalis: matrimoniales. Notata: ſignata tāq̄ fœlix. Caris lapillis: margarittis. Littoris īdici. i. maris rubri. O quæ prælia: Ioc⁹ Propertii: Quam multa appoſita narramus uerba lucerna. Quantaq; ſublato lumine rixa fuit. Nymbis niceroticis. i unguēto. Nicerotis aūt pinguētari⁹ ſyr⁹ fuit. Laberius: Et quæcūq; ſyrus niceroteſ ſolet: Et quicquid croci caſiæq; cinnamique udus Cæſariæ ſpirat delicatus arabs: Hoc totū uobis nūc ad ſcænā affero. Vixiſti: uerā uitā egiſti: nā tātum uiuunt qui uerā agunt uitā. Computat: aſcribitur ſibi tanq̄ præſtita a te. Solos numeras dies mariti. i. ſolū uixiſti eo tempore quo fuiſti maritus.

Onſule: In Leſbiam annum quam dicit non eſſe natam aliquo conſule.

Municipi materne tuo ueterique ſodali
Callaicum mandas ſi quid ad oceanum.
An laurentino turpes in littore ranas
Et ſatius tenues ducere credis acos:
Ad ſua captiuum q̄ ſaxa remittere mullum.
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus.
Et fatuam ſumma cœnare pelorida menſa
Q uoſque tegit leui cortice concha breuis.
Oſtrea baianis qnā non liuentia teſtis:
Q uæ domino pueri non prohibente uorent.
Hic olidam clamoſus age in retia uulpem:
Mordebitque tuos ſordida preda canes.
Illic piſcoſo modo uix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos:
Dum loquor ecce redit ſporta piſcator inani:
Venator capta marte ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano uenit ad mare cœna macello:
Callaicum mandas ſi quid ad oceanum

37

Ad Calenum.

O molles tibi quindecim calene
Q uos cum ſuplitia tua iugales
Indulſit deus & peregit annos.
O nox omnis & hora quæ notata eſt
Caris littoris indici lapillis.
O quæ prælia: quas utrinque pugnas
Fœlix lectulus: & lucerna uidit
Nymbis ebria nicerotianis.
Vixiſti tribus o calene luſtris
Aetas hæc tibi tota computatur
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet atropos uel unam
Malles q̄ pyliam quater ſenectam.

In Leſbiam.

32

Conſule te bruto quid iuras leſbia natam:

ut alii computabant ſuos annos: ſed tẽporib⁹ Numæ. uel potius fuit ficta a promotheo luto hoc eſt ceno ꝓmothei: qui finxit hominẽ ex luto. Tu fuiſti prima mulier: quã finxerit: adeo anus es.

Enſe. Proculeia maritũ dimiſerat facto diuortio: nullã aliã ob cauſam: ut uaticinatur poeta: niſi ꝙ factus erat prætor: & ludis megaleſibus multa erant ípendẽda quæ uxorem oportuiſſet ſuppeditare. ſimul igitur & paupertaté prætoris notat: quæ ſola uxore pendebat: & nouũ ꝓculeiæ cõſilium. Veteré: quẽ diu hũiſti.

Habere res ſuas: Verba ſũt ex ritu diuortii: ut apud iuriſcõſultos: nam coniuges diſſidẽtes alter alteri dicebant res tibi habeto tuas: res tibi agito tuas.

Erat prætor: & cum ſit prætor noluiſti eum. Purpura megaleſis: dicitur qua prætores ĩ megaleſibus uti ſolent. nã megaleſes ludi a prætoribus celebrabãtur ĩ honoré magnæ matris méſe aꝑlis: quos ludos curant purpura ĩduti pene triumphali. Iuuena. Interea megaleſiacæ ſpectacula mappæ
Idæum ſolenne colũt ſimiliq; triumpho
Prædo caballorum prætor ſedet purpura. Sacrũ populare: megaleſia appellat ſacra popularia: hoc eſt gratiſſima populo: nam his populis romanus maxime delectabat: quod Iuuenalis notauit: Nam ſi deficeret mœſtam attonitãq; uideres hanc urbem. Tu liſſet: abſumpſiſſet. Sed eſt lucrum: ne iſtam pecuniam amittas in marito prætore.

Vinte: Qu. Ouidium in Britanniam proficiſcentem monet ut aliquando uelit ſe ad ocium cõferre & uiuere: præſertim cum ſatis ſit quod olim maximũ Ceſonium exulem ſecutus eſt: non uerit⁹ Neronis indignationem. Ouidi: Ouidius quidem eſt apud Plutarcum: ſed eundem eſſe non arbitror. huius ſupra meminit

Calidonia: ſilua britanniæ: quo arma romana ꝓceſſerunt.

Patré: Oceanũ qui ambit terrã: uel unde reliqua maria deriuantur mediterranea.

Mentiris: nata es leſbia rege numa.
Sic quoque mẽtiris: nãque ut tua ſæcula narrant
Ficta prometheo diceris eſſe luto.

Ad Lupum. 39

Semper cum mihi diceretur eſſe
Secreta mea polla cum cinædo:
Irrupi lupe non erat cinædus.

In Proculeiam. 40

Menſe nouo iani ueterẽm proculeia maritum
Deſeris: atque iubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo qd factũ ẽ: ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes: dicam ego prætor erat.
Conſtatura fuit megalenſis purpura centum:
Milibus ut nimium munera parca dares.
Et populare ſacrum bis milia dena tuliſſet:
Diſcidium non eſt hoc proculeia: lucrum eſt:

Ad Dindimum. 41

Tam dubia eſt lanugo tibi: tam mollis ut illam:
Alitus: & ſoles: & leuis aura terat.
Celantur ſimili uentura cydonia lana
Pollice uirgineo quæ ſpoliata nitent.
Fortius impreſſi quotiens tibi baſia quinque.
Barbatus labris dindime fio tuis.

Ad Philerotem. 42

Septima iã phileros tibi conditur uxor in agro:
Plus nulli phileros quam tibi reddit ager.

Ad Qu. Ouidium. 43

Quinte calidonios ouidi uiſure britannos:
Et uiridem thetym oceanumque patrem.
Ergo numæ colles & nomentana relinques
Otia: nec retinet ruſque focuſque ſenem.
Gaudia tu differs. at non & ſtamina differt
Atropos: atque omnis ſcribitur ora tibi:
Præſtiteris caro: quis non hoc laudet amico:
Vt potior uita ſit tibi ſancta fides.

Reddere: reſtituaris. Inter amicitias.i.uelis frui amicitiis.

I Quid: Malum interpreté ſui carminis accuſat: qui ita legat: ut ſi quid eſſet in his quod felle careret: reprehéderet tanquã pingue & craſſum: Obſcena auté laudaret. Rhodere coſtam.i.uis maledicum carmen. tranſlatio ab apro. Apri laurentis: qualé mittit laurentum. Bibas uaticana.i.quæras malos poetas. Noſtra lagœna.i.noſtrum carmen. perſtat.n.in metaphora.

Mnia: Ita Matho laudabat carmẽ: ut diceret bel le ſcriptũ eſſe frigidæ laudãs. Hui⁹ liuorem cum notet poeta: ait o Matho tu uis dicere omnia belle.i.uitupera aliqñ: ſi piget laudare. Sũt qui referãt hoc ad ſtudium Mathõis: qui conabat oratõnem ſemp belle componere: In quo Martialis eũ deridet. placet prior ſententia.

Itã: Per mũera uitæ beatæ ſe ipſum alloquitur & ex ſentẽtia Epicuri hæc ſcribit. Parta: quæſita. Nõ ingratus: nõ nimiũ fertilis. Toga rara.i.rarũ officium erga diuites. ſequebant enĩ togati diuites. Vires ingenuæ: nõ portẽ toſæ. Salubre: quia ñõ aduexetur aduerſa ualitudine. Pares amicos: ut nõ habeas ſuperiores. Facilis nõ quæſit⁹ magno labore. Breues tenebras .i. ſit tibi ſomn⁹ ſuauis: ut nox uideat breuis. Summum diem: ideſt mortem.

Vnciat: Inuitat amicos ĩ balnea: & cœnã pollicet frugalẽ: ſed ingenuo ſtomacho. Iſis Romæ colebatur iuxta capũ martium. Iuuena. Antiquo quæ proxima ſurgit ouili. Hui⁹ ſacerdotes habitu lineo cum ſiſtris ſacra celebrabant: repræſentantes indagationem filii: quem olim amiſſũ: ut Herodotus & Lactanti⁹ ſcribũt & anxie perquiſiuit & fleuit: timẽs ne quid ei accideret: quod patri euenerat Oſyridi. Hora octaua hæc ſacra erant abſoluta. Sua turba: ſacerdotum. Iuuencæ phariæ: Iſidi. Pilata: ſiſtrata. Redit: ab indagatione. Immodico Neronе: ideſt ĩmodice æſtuantibus neronianis thermis.

Sed reddere tuis tandem manſure ſabinis:
Teque tuas numeres inter amicitias.

In Delitiatum lectorem. 44

Si quid lene mei dicunt & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu pingue putas: et coſtam rodere mauis:
Ilia laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas: ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachũ noſtra lagœna tuum.

In Mathonem. 45

Omnia uis belle matho dicere dic aliquando:
Et bene dic neutrum: dic aliquando male:

Ad Martialem amicum. 46

Vitam quæ faciunt beatiorem:
Iocundiſſime martialis hæc ſunt.
Res non parta labore: ſed relicta.
Non ingratus ager focus perennis.
Lis nunquam: toga rara: mens quieta.
Vires ingenuæ: ſalubræ corpus.
Prudens ſimplicitas: pares amici.
Conuictus facilis ſine arte menſa.
Nox non ebria: ſed ſoluta curis:
Non triſtis torus: attamen pudicus.
Somnus qui faciat breues tenebras
Quod ſis eſſe uelis: nihilque malis.
Summum nec metuas diem nec optes.

Parat conuiuium. 47

Nunciat octauam phariæ: ſua turba iuuencæ:
Et pileata redit iamque ſubitque cohors.
Tẽperat hæc thermas nimios prior hora uapoꝛs
Halat: et immodico ſexte nerone calet.
Stella nepos cani cerealis flacce uenitis:

Septé signa: alludit ad cœnationē: nā nōnullæ cœnatiōes sex capiebāt: aliæ septem: aliæ octo. de stipadio ī distichis: Accipe lunata scriptū testudīe: signa Octo capit. ueniat quis quis amicus erit. Adde lupū: qui erit septimus. Sedés: sessilis: quæ eadē dicit laconica. Sectile porrū: ad differētiā capitati. Ructatrix: codex antiquus habet stupratrix. métam græci mintā olim dixerūt: gratissimi é saporis: ut scribit Plinius ī rusticis præsertim dapibus. ī hāc uersa é puella amata a Plutone. si ructatrix legis: dicit qa facit ructare. Si stupratrix quod placet ex codice antiquo: alludit ad nomé diminutiuū métula. Herba salax: ego puto d eruca ītelligi quæ facit hoīes salaces. Columella: Excitet ut ueneri tardos eruca maritos. Oua secta: erat genus cō diméti ex ouis & liquamīe salso. supra: Diuisis cibiū latebit ouis. Cibiū significat pelamidé cōcisam. Ruta: ab urédo dr ei⁹ manipulus uicé liquaminis salsi & olei nōnunq̄ præstat.

Septem signa capit: sex sumus: adde lupum.
Exoneraturas uentrem mihi uillica maluas:
Attulit & uarias quas habet hortus opes.
In quibus est lactuca sedens: & sectile porrum:
Nec deest ructatrix menta: nec herba salax.
Secta coronabunt rotatos oua lacertos:
Et madidum thinni de sale sumen erit:
Paruus onix una ponetur cœnula mensa:
Hædus: inhumani raptus ab ore lupi.
Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ.
Et faba fabrorum prototomique rudes.
Pullus ad hæc cœnisq̄ tribus iā perna superstes:
Addetur: saturis mitia poma dabo.
De nomentana uinum sine fæce lagœna:
Quæ bis frontino consule prima fuit.
Accedent sine felle ioci: nec mane timenda:
Libertas. & nil quod tacuisse uelis.
De prasino conuiua meus uenetoque loquatur:
Nec faciant quenquā pocula nostra reum.

In Cottam.

Cum potes ametistinos trientes

47

Lacertos: igit pisces dicit rutatos. i. ruta cōditos: & mustū rutatū legimus datū a Cornelio Cetego: populo romano ī consulatu. Sumen thynni: piscis: Nā sumē thynni ī precio erat: cauda minīe: qa caret pingui. Onix: accipit pro salino apud Horatiū: q̄uis sit ampulla marmorea: Vt Porphirio īterpretat. Vna cœnula: quia totus absumet. Rapt⁹: semilacerat⁹ a lupo. Structores: ut apud Iuuenalē dicebant qui mensas & cibaria curabāt: At nōnunq̄ scindebant. Ofella significat panē medicatū. A Varrōe autem numerat inter carnes conditas. Faba quibusdam herbis condita fabrilis dicebat Columella. Quæq̄ fabis: habilis fabrilia miscet. Prothotomi dicūtur primi caules qui succidūtur: ut uerbum ipsum indicat: Nam πρωθον significat primum: & τεμω incido. Columella: Et iam prothotomos tempus decerpere caules.

Perna: petaso. Supstes cœnis tribus. i. quæ reliqua fuit. Sine fæce: prothopum dicit uinum: quod primum defluit sponte: nec exprimitur. Bis plena: iocatur dicit se datuꝝ uinum ex lagœna: quæ fuit plena bis Frōtino consule ut nouum indicet uinum. Imitatio est Horatii: Vina bibis iterum tauro diffusa. Non timenda mane: hoc é cuius te nō pœniteat mane sequenti: Vt ebrios pœnitet libertatis loquendi. Praffino & ueneto: de duobus aurigis charissimis imperatori. Quenquam reum: hoc est si quid dictum fuerit ī ter pocula neminem accusabimus.

Vm potes: Cotta aureo uase uina pessima propinabat: cum ipse opimianum & falernum biberet: ait nihil imprudentius factum: Nā quis acciperet uina plúbea ī uase aureo: ut Martialis ait: Per plumbeum uinum pessimum ītelligit. plumbeum autem dixit ut in methaphora permaneret. Nam uas aureuu dixerat. Color amethystinus purpureus est: qualis est setino & falerno: Posuit trientes pro poculo.

Opimiano.i. uino cõdito Opimio cõſule:qđ diu ſuatũ ẽ. De hoc alibi multa diximꝰ
Rãgat:Scorpũ aurigã.xxvii. anno extĩctũ deflet: Nã aurigæ & ĩpatoribꝰ & populo
fuerũt gratiſſimi:ut ĩcitatꝰ caligulæ:Praſſinꝰ Neroĩ:Scorpus Traiãno. Victoria triſtis:mœſta morte Scorpi. Palmas idumæas.Idumæ ꝓuincia ẽ ſyriæ:ciuſdẽ noĩs oppidũ ẽ phœniciæ:palma arbor illic luxuriat:copioſeq; ꝓuenit.ut Trogꝰ & Pli.ſcribunt.Lucanꝰ Arbuſto palmaꝝ diues idumæ.Virgiliꝰ:Primꝰ idumæas referã tibi mantua palmas. hæc arbor dicata eſt numini uictoriæ:qm̃ aduerſus ĩpoſitũ pondus renitit́.Vt Gelliꝰ ſcribit ex auctoritate Ariſtotelis. Frãgat palmas idumæas.i.arbores ſibi dicatas. Flãmis iniqs: rogo Scorpi iniquo. Iungis nigros equos:ĩfernales.ꝓmanſit ĩ offitio aurigæ. Illa meta:ad quã ueniebas ĩ certaminibꝰ cur fuit ét tã ꝓpe uitæ tuæ.q.d.cur ét tã cito ueniſti ad metã uitæ.

Ydera:Fauſtinũ accuſat q; accepto magiſtratu ab ĩpatore præſit rauẽnatibꝰ:nec fruat́ receſſu ſuo teracinẽſi. deſcribit aũt uer:& aſtroꝝ rõne & ex floribꝰ terræ. Taurꝰ tyrius:q uexit Europẽ: q ẽ in cælo q reſpicit ſydera. Agni phryxei.i.q uexit Phryxũ & hellẽ.i. iã ſol uenit in tauꝝ ꝑ qđ notat aꝑlẽ. Altrnũ caſto.i.gẽinos nã ſibi hoc ãtiqras ſuaſit:Caſtorẽ & Pollucẽ eẽ illud ſydꝰ qđ gẽinos appellãt:q̃is auctore Higino alit tradiderũt eẽ Triptolemũ & Iaſonẽ:alii Herculẽ & Apollinẽ. Pellex attica:philomela quæ ꝑmo uere canere ſolet. Ithĩ iſmariũ:thracẽ filium Terei & Prognes. Thucidides ſcribit ĩ ſecũdo hiſtoriarũ Tereũ illũ cui nupſit Prognæ:nõ fuiſſe regẽ thraciæ:ut nr̃æ fabulæ tradiderũt: ſed daulidis oppidi phocẽſiũ:unde eodẽ auctore Philomela dicit́ daulias.Eundẽ ramen a thracibus ortũ non negat.emẽdandus ẽ error apud Strabonẽ.Ille enĩ cum ſententiã Thucididis rettuliſſet:neq; eũ noĩnaſſet ſed dixiſſet nõnullos ita ſcribere ſubdidit. Thucidides uero ad megara hæc geſta fuiſſe:cum ut dixi extẽt uerba Thucididis affirmãtis actã fabulã ad daulida nõ ad megara. Emendet́ igit́ hoc pacto.Ita Thucidides:Alii ad megara geſta ſcribũt. O tunicata quies:in q̃ quiete ſolemus uti ſola tunica. Aequoreus:quia ad mare. Non unius undæ:nam & foſſam habebat iuxta ſe teracina & mare. Fluminis:nam & foſſa cõtigua teracinæ: ut Strabo: frequẽs erat nauigatio:quæ fiebat aquis pluuialibus.Et fluuius ꝓximus erat.Item fluuiꝰ quem Vfentem noſtri appellarunt deprauata dictione Aufidum Strabo dixit. Neque Marcelli:theatrum cuius ſcæna reſtituta Veſpaſianus ludos edidit. Thermæ triplices: dicuntur quæ triplici ſerie ædificantur.

Et nigro madeas opimiano
Propinas modo conditum ſabinum
Et dicis mihi cotta uis in auro:
Quiſquam plumbea uina uult in auro?

De Scorpo. 49

Frangat idumæas triſtis uictoria palmas:
Plange fauor ſæua pectora nuda manu.
Mutet honor cultus & iniquis mũera flammis:
Mitte coronatas gloria mœſta comas.
Heu facinus prima fraudatus ſcorpe iuuenta:
Occidis:& nigros tam cito iungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata breuiſque.
Cur fuit & uitæ tam prope meta tuæ.

Ad Fauſtinum. 50

Sydera iam tyrius phryxei reſpicit agni:
Taurus:& alternum caſtora fugit hyems.
Ridet ager:ueſtitur humus:ueſtitur & arbos:
Iſmarium pellex attica plorat ithim.
Quos fauſtine dies:qualẽ tibi roma rauennam:
Abſtulit:o ſoles:o tunicata quies.
O nemus:o fontes:ſolidũque madentis harenæ:
Littus & æquoreis ſplendidus anxur aquis.
Et non unius ſpectator lectulus undæ:
Qui uidet hinc puppes fluminis:ide maris:
Sed nec marcelli pompeianumque:nec illic:

Templa flauiæ gentis: quæ cõdidit Domitianus. Quæ tua sũt. i. tuos honores.
Helim: mœchæ in adulterio deprehensæ toga indutæ in publicũ procedere cogebantẽ. hoc satis supra é demonstratũ. Festiue igit poeta ait Numã dixisse spadonẽ qui effœminatus est: cũ eum uidisset togatũ. Esse mœchã dánatam: nam mulier in toga nõ cõspiciebatur: nisi in adulterio fuisset deprehensa.
Lle ego: Alterx epitaphiũ Scorpi. Circi clamosi gloria: nã in circo aurigæ certabãt

Sunt triplices thermæ: nec fora iũcta quater.
Nec capitolini summum penetrale tonantis
Quæque nitent cælo proxima templa suo.
Dicere te lassum quotiens ego credo quirino:
Quæ tua sũt tibi habe: quæ mea redde mihi

De Spadone. §1

Thelin uiderat in toga spadonem:
Damnatam numa dixit esse mœcham:

Epitaphium Scorpi. §2

Ille ego sum scorpus clamosi gloria circi:
Plausus roma tui delitiæque breues.
Inuidia quem lachesis raptum trieteride nona:
Dum numerat palmas credidit esse senem.

In Olum. §3

Mensas ole bonas ponis: sed ponis opertas:
Ridiculum est: possum sic ego habere bonas.

In Marullam. §4

Arrectum quotiens marulla penem:
Pensauit digitis diuque mensa est.
Libras: scrupulas: sextulasque dicit:
Idem post opus & suas palæstras.
Loro cum similis iacet remissus:
Quanto sit leuior marulla dicit.
Non ergo est manus ista sed statera.

In Gallum. §5

Totis galle iubes tibi me seruire diebus:
Et per auentinum ter quater ire tuum.
Eximit aut reficit dentem casellius ægrum:
Infestos oculis uris higine pilos.
Non seccat & tollit stillantem fannius uuam:
Tristia saxorum stigmata delet heros.
Enterocellarum fertur podalyrius hermes:
Qui sanet ruptos dic mihi galle quis est.

Ad Sextum. §6

Argenti libram mittebas: facta selibra est:

Rapti: dicũtur qui añ legitimũ tempus moriũtur. Nona trieteride. i. xxvii. ãno. Palmis: uictoriis.
Ensas: Olus mensarx laudem iactabat: sed his optis amicos accipiebat: nã & mẽsæ sua habebãt ẽpositoria. poeta eũ deridet: qꝫ uelit hoĩnes ita fallere: nã ego qui habeo pessimas mẽsas: possẽ uideri hoc cõmento habere bonas. Sic: ista fraude.
Rrectum: Obolus & scrupulus idem ẽ: ut Dardanus scribit. Vterqꝫ: continet sex siliquas.
Otis: Galli auaritiã accusat: & aliorx simul diuitũ Enumerãs enim medicos qui ĩ urbe sunt: dicit oĩ generi morbi suũ medicũ adesse prætereqꝫ ruptis. Rupti aũt dicũtur quodã morbo laborãtes: sæpe apd Pli. & Celsum. locat hoc uerbo igit poeta & cũ uideatur loqꝫ de morbo: Intelligit ruptos .i. fessos laboribꝰ colẽdorx diutũ. Nã rupti dicũtur ẽt defessi: & lacceratis uestibus supra: Rũpes íquit equo leporẽ. & rũpere latꝰ dicit fatigari. Flauiꝰ: medicus. Vuã. i. morbũ qui ĩ gutture nascit. Stillãte: epiphora
Podalyrius: filius Aesculapii.
Enterocellæ: significat morbũ ĩtestinorx defluẽtiũ in testiculos. sũt præterea Hidrocellæ eiusdẽ gnis: & ramex: Vñ ramicosus. Qui sanet ruptos. i. fessos: & lacceratas habẽtes uestes: cũ uideat intelligere de illis: qui laborant eo morbo.
Rgenti: Sextus in saturnalibus cũ soleret mittere libram argenti: nũc mittit

ſelibrā piperis.iocat in hunc Mart. Tanti.i.ñolo ſelibrā piperis ꝑ libra argenti.

Nxuris: Ad Frontinū ſcribit: cui ſolebat eſſe comes in agro quē uariis ī locis hēbat: & cām affert quare nūc non poſſit āplius eſſe comes: ſe tñ quāuis comes nō ſit: nō minus eū amare q̄ ſolebat. Placidos receſſus: anxurinos. Nemus rheginū: nā ut Diodo. ſcribit & Strabo repetit p̄cibus Herculis illac trāſeuntis factū eſt ut in agro rhegino cicadæ uocē non habeāt: cū in littore lucrino ꝓxīo ſint reſonantes: unde Eunonii citharœdi locris ſtatua errecta ē cicada citharæ ī ſidente a qua adiutus ē: cum in certamine deſcendiſſet in locū chordæ quæ eſt fracta. Cancro feruente: menſe iulio. Lacus flumineos: an ꝓpter eum lacū quē ante teracinā duo flumīa efficiebāt. uel quod placet de omni lacu qui īgreſſu flumi nis augetur: nā is eſt amœnior.

Sterili: nihil aſſequente. Paſcimur: ſuſtinem⁹ & colimus.

Lares: in ianiculo: ſed non ſolus ille te amat: qui te frequentat: ſed etiam ego qui te nō colo. Etiā non officioſus: q̄uis non ſim tibi comes: Tranquillus: ſenatores circunſteterunt ſellam Cæſaris officii gratia. i. comitatus. & Marrialis alibi: Viuat & urbanis alb⁹ ī officiis.

Onſūpta: Delicatū lectorem monet nō eſſe aptū ſuis carminibus: quemadmodū conuiua eſt moleſtus: q̄ delicatos tantū cibos ꝓquirit. Is enim in quem ſcribit faſtidioſi ſtomachi breuiora tantum epigrāmata legebat. Léma: genus é argumentationis: meminit Laertinus in zenone. Ci. id appellauit uerbo latino cōprehēſionē. Léma apud Mar. ſignificat inſcriptionē epigrāmatis:

Sed piperis tanti non emo ſexte piper.

Ad Frontinum. 57

Anxius æquorei placidos frontine receſſus:
Et prōpius baias littoreamque domum:
Et quod inhumanæ cancro feruente cicadæ:
Non nouere nemus flumineoſque lacus
Dum colui doctas tecum celebrare uacabat:
Pierides: nunc nos maxima roma terit.
Hic mihi quādo dies meus eſt: iactamur in alto:
Vrbis: & in ſterili uita labore perit.
Dura ſuburani dum iugera paſcimus agri:
Vicinoſque tibi fancte quirine lares.
Sed non ſolus amat: qui nocte dieque frequētat:
Limnia: nec uatem talia damna decent.
Per ueneranda mihi muſarū ſacra: per omnes:
Iuro deos: & non officioſus amo.

In delicatum lectorem. 58

Conſumpta eſt uno ſi lemmate pagina tranſis.
Et breuiora tibi non meliora placent.
Diues & ex omni poſita eſt inſtructa macello:
Cœna tibi: ſed te mattea ſola iuuant.
Non opus eſt nobis nimium lectore guloſo:
Hunc uolo: qui fiat non ſine pene ſatur.

De Munna. 59

Iura trium petiit a cæſare diſcipulorum:
Aſſuetur ſemper munna docere duos.

quā tot⁹ ſēſus cōprehēdit: hic accipit ꝓ arguīnto. Cōſumpta uno lémate. i. uno epigrāmate. Oī macello. i. ex oīb⁹ obſoniis. Foꝛ: ubi obſonia uendūtur: macellū dicit. Mattea: cōdimentū é carniū unctū a uerbo græco: ut cōceſſit Varro: Nā matto ſignificat obtundo. Inde uerbū é apud Ariſtophané: q̄ guloſū appellat matteolicū. i. mattea ſectāté. Trā q̄llus gñe fœminino ꝓtulit in Caligula: matteas inq̄t uenenatas multis miſit. Sola mattea. i. ſola uncta. Lectore guloſo: pſtat ī metaphora. Qui ſine pene: nonnulli codices hñt pane. penē antiq̄ caudā dixerūt. Hoc é eū uolo: qui non mō delicatiores ptes appoſiti aīalis comedat: ſed & qui caudā nōnūq̄ ſumat. q. d. nolo lectoré qui totū op⁹ legat. & ad penē hoc ē ad caudā pueniat. hæc placet. Alii codices hñt pane: ut hoc ſit dictū in guloſum. Et Mart. uelit lectoré: qui nō tm̄ matteis ſed & pane una ueſcat: quē guloſiores aſpernātur.

Vra: In Mūnā pædagogū triuialē: q̄ cū ſupra duos ruſticāos diſcipulos nō hēret: petiit ius a Cæſare triū diſcipuloꝛ: adductus coꝛ exemplo qui iura trium natoꝛ pe-

tebant.hunc deridet poeta.

Ic:Epitaphiũ est Herotionis puellæ:quã supra & commẽdauit parẽtibus mortuis: Vmbra festinata:morte ĩmatura. Hyems sexta.i.sext⁹ann⁹. Regnator:dñs. Nostri agelli: ubi sepeliuimus puellã. Iusta ânua.i.exequias solennes. Exiguis umbris:puerilibus. Sic solus:hic tumulus sit flebilis.i.sic nullus tuo⁹ moriat.alibi: Quid fles talia:nil fleas uiator.

Epitaphium Herotionis. 60

Hic festinata requiescit herotion umbra:
Crimine quam fati sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli:
Manibus exiguis annua iusta dato.
Sic lare perpetuo: sic turba sospite solus:
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Ad Magistrum ludi. 61

Ludi magister parce simplici turbæ
Sit te frequentes audiant capillati:
Et delicatæ diligat chorus mensæ.
Nec calculator:nec notarius uelox:
Maiore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces:
Tostamque seruens iulius coquit messem
Cirrata loris horridis sectæ pellis
Qua uapulauit marsyas celenæus
Ferulæque tristes sceptra pædagogorum
Cessent.& idus dormiant in octobris.
Aestate pueri si ualent:satis discunt.

Epitaphium nobilis matronæ. 62

Marmora parua quidem sed non cessura uiator:
Mausoli saxis pyramidumque leges.
Bis mea romano spectata est uita tarento:
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque ddit pueros totidẽ mihi iuno puellas:
Clusertũt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara:fuitque
Vna pudicitiæ mentula nota meæ.

Ad Pollam. 63

Contigeris regina meos si polla libellos:
Non tetrica nostros excipe fronte iocos.
Ille tuus uates helyconis gloria nostri:

Vdi magister: In ludi magistrũ:cui⁹ uocifer atõib⁹ offẽdebatur. supra: Quid tibi nobiscum ludi scelerate magister? hũc rogat ne pulset pueros æstiuo præsertim tẽpore.

Chorus mẽsæ delicatæ.i.chorus pulchrio⁹ ministro⁹. Calculator:qui docet numeros & arithmeticã. Notarii:dicebantur qui excipiebant uerba aliena:quo⁹ memĩt Plutharcus ĩ Catone.ho⁹ manus uelocitas erat ĩ precio.in distichis: Currãt uerba licet man⁹ est ueloci or illis. Albæ lu.& cãdescẽtes dies. Flãmeo leone:mẽse iulio.

Pellis scytæ.i.lorũ factum in scuticã.ipsa.n.scutica a scytos: quod est coriũ dicitur. Marsias celenæus qui uapulauit ab Apolline. Celenæus a celenis urbe phrygiæ eius patria.Papinius: Nosset & illustres satyro pẽdente celenas.

Armora: Matronæ nomẽ in quã hoc erat epitaphium non extat.huius pudicitiã laudat quæ decem filiis superstes unũ nouit maritũ. Saxis mausoli.i.mausoleo: qđ Arthemisia cõiugi suo erexit. Pyramidũ:quæ egyptiis regib⁹ erigun tur. Bis romano terento.i.lx. expleui annũ. Nã.xxx. quoq; anno sacra celebrabant ĩ campo martio ad locũ quem terenton appellabãt.alibi:Hic colat albano:Et quæ romule⁹ sacra terẽtus habet.Et nihil perdidit qa totã bene collocauit uitã. Clauserunt: filii enim parẽtis mortui lumina claudebant. Vna mentula:id est uni marito seruiui.

Ontigeris:Polla uxor Lucani superstes marito ĩterfecto a Nerone monetur a Martiale ne accusat epigrãmata lasciua: cũ eius marit⁹ lasciuũ aliquãdo carmẽ composuerit

quod inſerit. Regina:diues. Noſtri heliconis.i.carminis latini.

Vm te: In Carmenoné mollem & effœminatum: qui Martialem appellabat fratré cum nulla ex parte eſſet ei ſimilis: ego inquit appellabo te ſororem: notans mollitiem & turpitudiem hominis.

Municipem: ciuem corinthium: an uultu ſimiles ſumus ut ꝓpterea me appelles fratré.

Dropace: unguento ad expilãdos pilos. Os blæſum: molle & blandiens. Debilis: fracta & effœminata. Dorcas: eſt genus capreæ uelociſſimæ: ut Pli. ſcribit. Sororé: nam tu fœmina es ego ſum uir.

Vis: In Theopompũ cuiꝰ amore captus. Vncto igne.i.nidore. Quis: nam qui propinabãt erant pulchriores. Iſte exitus.ſ.culinæ.

Yrrhe: In Politiã eodé ferme argumẽto quo ſupra ſcripſit ĩ Vetuſtillã: cuius pruritus nulla ætate potuerat extingui: eiꝰ autẽ decrepitã ætatẽ feſtiue & fabuloſã deſignat. Hæc tandẽ mortua ſepulta é cũ coniuge Melantione. Pyrrhæ filiæ duæ: Prothogenia & Melãthia. Nouerca Neſtoris: nullã nouercã Neſtoris legimꝰ: Cloré tantum matrem: ſed hoc ex poetæ irriſione dicitur. Cornicibꝰ ſuperſtes: quæ ſuperabit ætate oés cornices: quæ diutiſſime uiuunt.

Vm tibi: Impudicã Leliã accuſat: quæ uoculis græcoꝛ utebat uiro blandiens. idẽ carpit a Iuuena. ϗωη καὶ ψυχὴ mõ ſub lodice relictis Vteris ĩ turba. hæc uerba meretricia eé oſtẽdit: nã imitant Laidé corinthiã quæ ita ſolebat loqui: ſed tam̃ Lelia nunq̃ poterit uideri Lais cũ ſit deformis q̃uis illius uerbis utat. Epheſeos: ciuitas Ioniæ eadẽ ſmirna dicta: patria Hiponactis poetæ: Parraſii & Apellis pictoꝛ & Alex. oratoris. Rhodos ĩſula pãphilii maris. Mitylene: ciuitas int̃ methymnã & maliã é duos portꝰ

Pieria canerẽt cum fera bella tuba.
Non tamen erubuit laſciuo dicere uerſu:
Si non pædicor: cotta: quid hic facio?

In Carmenionem. 64

Cum te municipem corinthiorum?
Iactes carmenion negante nullo:
Cur frater tibi dicor exhiberis.
Et celtis genitus tagique ciuis:
An uultu ſimiles uidemur eſſe?
Tu flexa nitidus coma uagaris.
Hiſpanis ego contumax capillis:
Leuis dropace tu quotidiano.
Hirſutis ego cruribus: geniſque.
Os blæſum tibi: debiliſque lingua eſt
Nobis filia fortius loquetur.
Tam diſpar aquilæ columba non eſt:
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Q uare deſine me uocare fratrem:
Nec te carmenion uocem ſororem.

De Theopompo. 69

Q uis rogo tã durus: quis tam fuit ille ſupbus:
Q ui iuſſit fieri te theopompe cocum?
Hanc aliquis faciem nigra uiolare culina:
Suſtinet: has uncto poluit ungue comas:
Q uis potius ciathos: aut quis cryſtalla tenebit:
Q ua ſapient melius miſta falerna manu.
Si tam ſydereos manet exitus iſte miniſtros:
Iuppiter utatur iam ganymede coco.

Epitaphium Vetulæ. 66

Pyrrhæ filia: neſtoris nouerca:
Q uam uidit niobe puella canam:
Laertes auiam ſenex uocabit.
Nutricem priamus ſocrum thyeſtes
Iam cornicibus omnibus ſuperſtes:
Hoc tandem ſita prurit in ſepulchro
Caluo plotia cum melanchione.

In Læliam. 67

Cũ tibi nõ epheſos necſit rhodos aut mitylene:

habens: patria Pithaci: Alcei poetæ lyrici Anthimenidæ fratris: & Sapphus. Nunq̃ lita: i. quæ nunquã habuit sibi fucatũ colorem. Aetruscis: mulieribus quæ colorant. Aricina: regio. sunt qui referant ad duos uicos in urbe. i. ad uicum tuscum: & regionem arici nam: quæ loca erant in urbe: quod non placet. Hersilia: uxor fuit Romuli rapta una cũ aliis sabinis: quæ ut Iuba scribit: sexcentæ. lxxx. tres fuerunt. Alii scribunt Hersiliã ue nisse i sortem Hostilio. Cum iis ciuis Hersiliæ & Aegeriæ. i. quæ fuerunt pudicissimæ.

Sed domus in uico lælia patritio
Deque coloratis nunquã lita mater ætruscis:
Durus aricina de regione pater.
{ωὴ καὶ ψυχὴ congeris usque:
Proh pudor hersiliæ ciuis & ægeriæ
Lectulus has uoces: nec lectulus audiat: omnis:
Sed quem lasciuo strauit amica uiro
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris:
Nunquid cum crisas blandior esse potes?
Tu licet ediscas totam referasque corynthon:
Non tamen omnino lælia thais eris.

Nunquã. q. d. quid opus est condias & facias gratum opus satis blanda es: dũ crissas: si quidem formosa es. Totam corinthon. i. totam linguam corinthiorum. Nõ omnino eris lais: quia tu deformis es: & illa pulchra fuit.

De Polla. 67

Custodes das polla uiro: nec accipis ipsa
Hoc est uxorem ducere polla uirum.

Vstodes: Almo effœminatus uxorem habebat: quæ spadonib⁹ delectabat: sed timens mollitiẽ uiri: ne. s. ipse subagitaretur a spadonibus: adhibebat ei custodes. Hoc in qt poeta facere: quia duxit uirũ uxorem: & cum uideat dicere nupserat uiro suo tanquam uxori cũ adhibeat ei custodes ipse intelligit duxit uir: uxorẽ. i. cinædum. Das custodes: qa times ne subagitet. Non accipis ipsa: quia subagitabat a spadonib⁹: quod supra dixit: Irrupi lupe non erat cinædus.

Ad Potitum. 69

Quod uix unus toto liber exeat anno:
Desidiæ tibi sum docte potite reus.
Iustius at quanto mirere quod exeat unus:
Labantur toti cum mihi sæpe dies.
Nunc resalutantis uideo nocturnus amicos:
Gratulor & multis: nemo potite mihi.
Nunc ad luciferam signat mea gemma dianam:
Nunc me prima sibi: nunc sibi quinta rapit..
Nunc consul prætor ue tenet: reducesq; choreæ:
Auditur toto sæpe poeta die.
Sed nec causidico possis impune negare:
Nec si te rhetor grammaticus ue rogent

Vod: apud Potitũ cõquerit de occupationibus urbanis: qui mirabatur quar uix unũ librũ toto anno cõposuisset. Ego sum re⁹ tibi. i. ego accusor a te. Exeat mihi: cõpõatur a me. Mihi: nil agendo & scribendo. Gratulor: multis: aut magistratũ adeptis: aut aucta supellectile. Luciferam Dianam: nonnulli intelligunt Dianam auentinam: quæ una cum Lucifero in auentino colebatur: & eadem Lucina dicebat quasi afferés lucẽ parientibus: cui deæ matronæ supcilia consecrabant ubi uetustissimus lucus erat. Vnde Plinio placet datum ee nomẽ deæ: ut supra: Lucina a luco dicat. Alii palatinam intelligunt: quæ noctiluca dicebat: quoniã eius templum ut Varro noctu ĩ palacio lucebat. Choreæ reduces: placet ut intelligas comites multos reducentes Vironem: & diuitem. hoc magis placet: q̃ intelligas choreas p saltatoribus. Poeta: ut Ligurinus & alii: sæpe oportet audire carmina. Impune: sine dã no. Petuntur balnea: ut sequar sportulam.

Centum quædrantes. hâ ea ſportula dabatur in balneis.

Viſqs: Laudat pietaté Rabirii q cõdidit parétes ſenes eodẽ tumulo. & eos q̃uis ultĩa ætate extincti eẽnt ñ ſecꝰ deflebat q̃ ſi iuuenes amiſiſſet. Cõdidit: ſepeliuit. Clauſit: abſoluit: perfecit. Bis ſex luſtra. i. lx. annũ. Bina funera: duo corpora. Improbiꝰ: ĩſatiabilius.

Ruſtra: Dãnatis temporibus Domitiãi ſeruit Traiano: ſub quo aſſentationi & blãditiis nullũ locum eſſe affirmat: neque eſſe amplius opus appellare cũ dominũ & deũ: ſed imperatoré. Fruſtra: quia non utor amplius uobis. Attritis labris: diuturna aſſentatione in Domitiãо. Dominũ & deum: ut dixerat ſupra. Edictum domini deiq̃ noſtri.

Parthos: parthi regem ſuũ ſupſtitioſe uenerabantur adorabantq̃ & oſculis pedum & ſeruilibus ſupplicationibꝰ: ĩmo & eum adituri terram ore tangebãt: ut auctor eſt Xenophon. Iccirco ſupra liberũ dixit poeta: qui tanquã deus a ſuis ſuſpiciebatur. Picti: dicũtur reges parthorum: quoniam pictis ueſtibus utebant auctore Plinio. ut & agathirſi thraces dicũt picti a Virg. qa quo ditiores erãt ut ſcribit Mela eo luxurioſius ſe ſe tingebant: ſed picti parthi quia ueſtibus pictis utunt. eoſdé poeta appellat pileatos uel quia mitris utunt. uel qđ placet a ſimilitudine ſeruoꝝ q teſtant libertaté cũ pileũ ſumũt: ut oñdat eos eſſe cõditionis ſeruilis & libertinæ. Ad parthos q. d. locus é uobis apđ parthos nõ apud Traianũ. Prioribus: qbus uti ſolebas ĩ Domitiano.

Ittera. A. M. Antonio miſſam togã laudat: quæ eo ipſi fuit gratior: quoniã & ille appellabat Marcus: & uidetur bene iudicaſſe de eo: nam pulchrũ eſt laudari a laudato uiro: & donari. Céſor: qui laudabat paupertatẽ. Mecœnas: qui ut Seneca ſcribit luxurioſas ueſtes habuit: ĩ quo male audiuit Victima litat: placat deos: quaſi dicat non quicunq̃ cedit uictimam: placat deos.

Balnea poſt decima laſſo centumque petuntur:
Quadrantes: fiet quando potite liber?

De Rabirio. 70

Quiſquis læta tuis & ſera parentibus optas:
Fata: breuem titulum marmoris huius ama:
Condidit hac caras tellure rabirius umbras:
Nulli ſorte iacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori: nox mitis & ultima cluſſit:
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos ſibi quærit i annis:
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

Adulatorium. 71

Fruſtra blanditiæ uenitis ad me
Attritis miſerabiles labellis
Dicturus dominum deumque non ſum.
Iam non eſt locus hac in urbe uobis
Ad parthos procul ite pilleatos.
Et turpes humileſque ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus ſed imperator:
Sed iuſtiſſimus omnium ſenator.
Per quem de ſtygia domo reducta eſt:
Siccis ruſtica ueritas capillis.
Hoc ſub principe ſi ſapis caueto:
Verbis roma prioribus loquaris.

Ad Marcum. 72

Littera facundi gratum mihi pignus amici:
Pertulit auſoniæ dona ſeuera rogæ.
Qua non fabricius ſed uellet apitius uti:
Vellet mecœnas cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet.
Non quacunque manu uictima cæſa litat.
A te miſſa uenit poſſem niſi munus amare:
Marce tuum poteram? nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt: & nomine gratius ipſo:

Am parce: Indignatus est: q̄ Scorpus auriga nuper una hora lucrat⁹ sit quindecim saccos auri: cum ipse non habeat in sportula supra centum quadrātes tota die: quare damnatis opibus iam optat somnum Gratulatori lasso. i. mihi: qui sum lassus. Togatulos: quæ præcedūt. Centum plumbeos: inuidiose dixit plumbeos. Victor: ex certamine Circi. Auri feruētis: nā uidetur ardere. Nilus spicifer: fertilis annonæ. Vua: nā setia est iter pontinas paludes: optimūq̄ fert uinum.

Officium docti iudiciumque uiri.

Ad Romam. 73

Iam parce lasso roma gratulatori
Lasso clienti. quamdiu salutator
Anteambulones & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto.
Cum scorpus una quindecim graues hora:
Feruentis auri uictor afferat saccos.
Non ego meorum præmium libellorum.
Quid enim merentur? apulos uelim campos:
Non hybla non me spicifer capit nilus:
Nec quæ paludes delicata pontinas.
Ex arce cliui spectat uua setini.
Quid concupiscam quæris ergo? dormire.

De Galla. 74

Milia uiginti quondam me galla poposcit:
Et fateor magni non erat illa nimis.
Annus abit biſquina dabis sestertia dixit:
Poscere plus uisa est: qua prius illa mihi.
Iam duo poscenti post sextum milia mensem:
Mille dabam nummos noluit accipere:
Transierant binæ forsan trinæ ue calendæ:
Aureolos ultro quattuor ipsa petit.
Non dedimus. centū iussit me mittere nūmos:
Sed uisa ē nobis hæc quoque summa grauis.
Sportula nos iunxit quadrantibus arida cētum:
Hanc uoluit puero: diximus esse datā.
Inferius nunquid potuit descendere fecit:
Dat gratis ultro. dat mihi galla nego.

De Meuio. 75

Hoc fortuna tibi uidetur æquum:
Ciuis nos syriæ ue parthiæ ue
Nec de cappadocis eques catastis:
Sed de plebe remi numæque uerna.
Iocundus. probus. innocens. amicus.
Lingua doctus utraque: cuius unum est:
Sed magnum uitium. quod est poeta.

Ilia: locus est in Gallam: quæ annis ī contēptum uenerat: cum olim magno prostraret precio: eadem cum gratis inuitet Martialem: negligitur. Non erat: tunc cum iuuenis erat. Nimis magni: nō admodum indigna uidebatur eo precio. Summa: centum denariorū. Iunxit nos: habuit nos in officio & suitute. Sportula: arida exigua.

Oc fortuna: Notat tempora sua amare: q̄ mulio nes ditissimi fiant: poetæ esuriant. posuit autem icitatum p quocunq̄ auriga. Hui⁹ meminit Trāquillus in Caligula: nā equo dedit marmoream imaginem: præsepe eburneum: purpuræ tegmenta: monile e gemmis: domum familiam supelle &ilem aurigæ: cui etiā consulatum destinauerat. ponit item Meuium pro quocūq̄ poeta. Meuii autem meminit Virgilius: Qui Bauium non odit: amet tua carmina Meui. & Eusebius in temporibus. Non ciuis syriæ: non libertinæ conditionis: idest nō seruus. Nam e syria serui ueniebāt uenales.

Ve parthiæ: notat libertos sui temporis: qui e libertia cōditione fiebant equites. Catastis cappadocis: e cappadocia mittebantur serui. De plebe remi: roman⁹ & natus Romæ.

Cucullo:ueſte ũeneti coloris.Meuius item ut ſcribunt:qui tradiderunt de perſonis horatianis tantæ fuit gulæ ut ingens patrimoniũ abſumpſerit calendis Ianu.dânauerit ĩ capitolio ſe optare quadringenta milia æris alieni:cãm quærenti reſpondit:quoniã octingenta haberet:ſed hic ꝑ poeta accipitur.

Equius:In Carum medicum:qui ĩperitia multos necauerat: nuper aũt mortuꝰ eſt febre.Dolet poeta eũ eſſe extinctũ tam cito:cum fuiſſet diu cruciãdus:qđ poterat fieri ſi ſaltem fuiſſet quartana.

Fecit nephas:qđ eum extinxerit tam cito.

Bis:Aemiliꝰ Macer poeta fuit ueronenſis: q Augusti tꝑibꝰ in aſia mortuꝰ eſt:ut Euſebiꝰ ſcribit eodẽ noĩe Macer tꝑibꝰ Domitiani rexit Hiſpaniã:nũc in dalmatiam mittebaẽ:quẽ abeũtẽ poeta in hiſpaniã reditурꝰ hoc epigrãmate ꝑ ſequitur.alibi de mĩſtrata hiſpãia Nõ ignorat onꝰ q ſcit ſuccedere Macro. Salonæ: op.dalmatæ & emporiũ adlitиꝰ.dalmatæ aũt.l.oppida habuiſſe dicũtur:ex quibꝰ Priamonẽ:Niniã: Sinotiũ:& nonnulla prætera Augu. deleuit: auctores ſunt Strabo & Appia. Littoreas ſalonas.i.ĩ dalmatiã. Ptãs: hocẽ oĩs magiſtratꝰ quo fungeris.

Pauperior laus: hocẽ ex tuis magr̃atibꝰ redis paupior. Terræ auriferæ.i.dalmatiæ ferẽtis auræ:unđ metallũ dalmaticum auræ dicitur.Papi.Robora dalmatico lucent ſatiata metallo. Sinu ua.i.nihil furatũ aut populatũ. Vdo gaudio:lacrhymoſa lætitia. Petemus celtas:& hiberos.i.ibimus bylbilĩ celtiberiæ. Minor Catullo: alludit ad Marcũ ueronẽſem: qui Catullo populari ſuo fauebat.

Sic ſim tibi.i.ſic ego cedã uni Catullo tuo iudicio.

Dlapidẽ:Fabula uulgari uanitatẽ Otacilii paupis

Pullo meuius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget incitatus.

De Caro medico. 76

Nequius a caro nihil unquã maxime factũ eſt:
Quam quod febre perit:fecit et ille nefas:
Sæua nocens febris ſaltem quartana fuiſſet.
Seruari medico debuit illa ſuo.

Ad Macrum. 77

Ibis littoreas mater ſalonas
Ibit rara fides amorque recti.
Et ſecum comitem trahet pudorem:
Semper pauperior redit poteſtas.
Fœlix auriferæ colone terræ.
Rectorem uacuo ſinu remittes:
Optabiſque moras:& exeuntem.
Vdo dalmata gaudio ſequeris.
Nos celtas macer & truces iberos:
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic:
Piſcoſi calamo tagi notata.
Macrum pagina noſtra nominabit:
Sic inter ueteres legar poetas.
Nec multos mihi præferas priores:
Vno ſed tibi ſim minor catullo

De Torquato & Otacilio. 78

Ad lapidem torquatus habet prætoria quartũ:
Ad quartum breue rus emit otacilius:
Torquatus nitidas uario de marmore thermas:
Extruxit:cucumam fecit otacilius.
Diſpoſuit daphnona ſuo torquatus in agro

contendentis cum Torquato diuite rerũ omnium magnificentia deridet:uaticinaturq; fore ut ita rumpatur Otacilius uolens æquari torquato:quẽadmodum rana dirupta eſt cum uocem bouis uellet emittẽr. Cucumam:appellat cucumam fornaculam exiguam uix cucumam uas excedentem Daphnona.i.nemus laurorum:ut platanona ſupra dixit nemus platanoræ.multa aũt erant lauretain urbe ut ſcribit Pli. omnium nobiliſſimum ĩ Auentino & celeberrimũ in uia flamina ad octauũ lapidem in uilla Cæſaræ:quæ ad gallinas dicebaẽ:ex quo laureto triũphãtes coronabanẽ & ramũ manu geſtabant.

Lorat: In Herotem eodem argumento quo supra scripsit in Mamurrã: cupientem ornatissimam supellectilem emere: cum pecũia careret. supra in septis: Mamurra diu multũq; uagatus: & sub eodem noĩe alios item notat idẽ cupiẽtes. Myrræ maculosæ: maculis distinctæ: nam myrra humor condẽsatus q ducebat in uasa maculis distincta & magni precii: unde myrrina pocula. Citrũ: mensam citriã. Tota septa: quicquid uenditur in septis. alibi in septis: Mamurra diu multũq; uagatus.

Castaneas centum: seuit otacilius
Consul torquatus: uici fuit ille magister:
Nec minor in tanto uisus honore sibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim:
Sic puto torquatus rumpet otacilium.

De Heroe. 79

Plorat heros quotiens maculosæ pocula myrræ:
Inspicit: aut pueros nobilius ue citrum.
Et gemitus imo promit de pectore: quod non
Tota miser cœnat: septa feratque domum.
Quã multi faciunt quod heros: sed lumie sicco:
Pars maior lachrymas ridet & itnus habet.

De Phyllide. 80

Cũ duo uenissent ad phyllida mane fututum:
Et nudam cuperet sumere uterque prior.
Promisit pariter se phyllis utrique daturam:
Et dedit: ille pedem sustulit: hic tunicam.

Ad Gallum. 81

Si quid nostra tuis adiicit uexatio rebus:
Mane uel a media nocte togatus ero.
Stridentesque feram flatus aquilonis iniqui:
Et patiar nymbos: excipiamque niues.
Sed si non fias quadrante beatior uno:
Per gemitus nostros ingenuasque cruces.
Parce præcor lasso: uanosque remitte labores:
Qui tibi non prosunt: & mihi galle nocent.

Ad Marinum. 82

Raros colligis hinc & hinc capillos
Et latum nitide marine caluæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt iubente uento:
Reddunturque sibi: caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt:
Inter splendophorum theophorumque:
Cide stare putabis hermerotem.

Vm: Phillis nomẽ lenæ é apud Propertiũ. hic meretricis in quã iocat recenti facto: Nam cũ duo pariter ad eã uẽissent & uter prior futueret discẽptarent, pmisit se daturã utriq; parit & dedit: nã utraq; pte est occupata. ego potius intelligo iocũ esse in uerbo sustulit: nã sustulit significat in altũ tulit: sustulit ité surripuit: alter igit surripuit tunicã: alter potitus est coitu: & ita utriq; dedit alteri coitũ & alteri tunicã. Sustulit pedem. i. eam compssit: alibi de ea quæ futueret: Tollunt q; pedes o medicia grauis.

Quid: Gallum rogat ne exigat a se operã togatã: hoc é ne uelit se comité cũ ea ire magnã faciat iacturã ocii: & Gallus nullã capiat utilitatem.

Cruces ĩgenuas: ad differentiã cruci seruorũ: nã cum ingenui simus: uidemur tolli í crucé: quẽadmodũ crux est supplicii serui: ita hic labor est crux nobiliũ. Vanos: nullã afferentes utilitatẽ. Nocent: quia facio ocii iacturam.

Aros: Eodẽ argumẽto supra scribit in senẽ: qui ad motis tẽporib⁹ capillis medio caluitio: Gerio uidebat: hoc é habere tria capita: Núc notat Marinũ eadẽ accusatõe: q cum oia fecerit: tñ caluitio prodit.

Hinc & hinc: utroq; latere capitũ. Redeũt: ex caluitio. Reddũt sibi: in locũ suũ. Cyris. i. nodis grãdibus. Almyrotem: Almyrotes significat Marinũ locatur igit: aitq; capillis redeuntibus ad tempora Almyrotem: hoc est Marinum uideri sedere inter duos comatos.

Caluitiũ: cõparat Marino ſeni tempora comata Splẽdophoro: & Theophoro pueris comatis & elegãtibus: quorum utriuſq; meminit Martialis. Caluo comato. i. ſene: qui uelit uideri comatus: quum caluus ſit.

Am: Ladon fluuius ẽ ĩ arcadia ut alii ſcribũt ĩ theſſalia paſ Daphnes: ut cecinit Papinius: ut alii filiam Penei ſcribunt: hic nauta ẽ: qui paratis hortis iuxta tyberim nauim merſam appoſuit aduerſus inundationes fluuii: Vnde opẽ tulit ſuo fundo: ea naui merſa quæ anteq̃ mergereſ nihil faciebat lucri: ĩ hoc iocaſ poeta.

Vis tu ſimplicius ſenem fateri:
Vt tandem uidearis unus eſſe
Caluo turpius eſſe nihil comato.

De Ladonte nauta. 23

Iam ſenior ladon tyberinæ nauta carinæ:
Proxima dilectis rura parauit aquis.
Quæ cũ ſæpe uagus premeret torrẽtibus ũdis:
Tybris & hiberno rumperet arua lacu.
Emeritam puppim ripa quæ ſtabat in alta:
Impleuit ſaxis oppoſuitque uadis.
Sic nimias auertit aquas quis credere poſſit:
Auxilium domino merſa carina tulit.

De Lauro. 24

Nemo noua caluit ſic inflammatus amica:
Flagrauit quanto laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat luſor dum floruit ætas:
Nunc poſtquam deſit ludere: prima pila eſt:

De Afro. 29

Miraris quare dormitum non eat afer:
Accumbat cum qua ceciliane uides:

De Natali Reſtituti. 26

Octobres age ſentiat calendas
Facundi pia roma reſtituti
Linguis omnibus & fauete uotis.
Natalem colimus: tacete lites
Abſit cæreus aridi clientis:

Carinæ tyberinæ: quæ uelaturã faciebat in tyberi. Vagus: inundãs. Emeritã: quæ iã ceſſabat ĩ ripa. Vadis. i. inundationi fluuii. Auxilium: quia iugera ſeruauit.

Emo: Laurus pila optime luſit dum iuuenis eſſet factus ſenex pauper uidebatur.

Prima pila: lacerata ueſte. primæ pilæ dicebãtur effigies laneæ: quæ ĩ cõpitis ſuſpẽdebãſ ut ſupra dictũ eſt: primæ dictæ ut placet: quoniã ĩ principio & capitibus uiarum pendebant: his addebanſ ueſtes laceratæ.

Caluit: incẽſus fuit. Pilæ: luſoriæ. Prima pila: hoc ẽ uideſ illa prima effigies lanea: quæ appẽdebaſ in cõpitis adeo laceratas habet ueſtes.

Iraris: Afer ob deformitaſ uxoris noctem ducebat inſomnẽ: qđ cũ ob aliã cauſam uideresſ facere: poeta indicat uerã rationẽ. Cũ qua: quaſi diceret cum deformi.

Ctobres: Natalem reſtituti patroni celebrat hoc carmine: ad huñc ſcribit Plinius ĩ epiſtolis. Cũ aũt diẽ natalẽ celebrãti munera mitti ſoleãt: optat Martialis ut ãpliſſima munera mittanſ Reſtituto: nõ parua & exigui precii qualia ĩ ſaturnalibus ei afferebanſ a cliẽtibus tanq̃ patrono: nam clientes munera patronis afferebant: ut Macrobius tradit. Pia: ſtudioſa ſacroꝝ. Calẽdas octobres: quæ ſũt dies natalis reſtituti cauſidici.

Fauete linguis. i. ſilete ut Macrobius interpretaſ ĩ Virgilio. Cærei: mittebanſ i ſaturnalibus non ſatis explorata cauſa monumentis antiquorum. Alii enim ſcribunt miſſos fuiſſe ut ſatiſfieret oracuło: quod iuſſeraſ τα φωτα dari Saturno: φως autem ſignificat lumen & uirum: & alii huius inſtituti originem referunt ad publicum tribunum plebis: q cum patroni grauiora munera exigerent a cliẽtibus: iuſſit ut cærei tantũ mitterentur ditioribus. Aridi: ideſt pauperis.

Triplices tabellæ: quæ habeñt tria folia. Iocos decẽbris: ſaturnalia: nunc caleñdis na talib⁹ Reſtituti. Agrippa: dicit́ quicunq; in pedes naſcit́ quod mali ominis eſt: ut Noni⁹ Plinius Solinus ſcribunt. Hoc nomiñe fuit rex qui tenuit iudæam palæſtiñã ut ex hiſto ria Ioſephi percipi licet. Tumidus negociator: hoc eſt epitheton ſyrorũ: nã ſyri tumidi dicũtur: inde ueni ĩ hanc opinionem: quod ſupra dixit: Iuro per ſyrios tibi tumores ita eſſe intelligendũ: Hoc eſt iuro per ſacra Iſidis ſyriæ: Nã ſanctiſſimũ erat iuſiurandũ per Iſidem: ut ſupra: Nec per Nilia cæ boué iuuécæ: Et per ſiſtrũ Iſidis ille iurat apud Iuue. Cœ natoria: dicebant́ ueſtes: quib⁹ ĩtercœnãdũ utebant́: ꝓptere a ita loquunt́ ĩ diſtichis: Nec fo ra ſunt nobis: nec ſũt uadimo nia nota. Hoc opus é pictis ac cubuiſſe toris. Reus pugnor .i. ebrius q aliquẽ nocturno tẽ pore pulſauerat: Nã ebrii olim Romæ occurrẽtib⁹ pugnos in ferebãt: ut illd Iuuenalis: Aut dic aut accipe calcẽ. Infamata: accuſata adulterii. Senex: alter Euctus.

Et uani triplices breueſque mappæ.
Expectent gelidi iocos decembris.
Certent muneribus beatiores:
Agrippæ tumidus negociator.
Cadmi municipes ferat lacernas
Pugnorum reus ebriæque noctis
Cœnatoria mittat aduocato.
Infamata uirum puella uicit:
Veros ſardonicas: ſed ipſa tradat.
Mirator ueterum ſenex auorum.
Donet phidiaci thoreuma cæli.
Venator leporem colonus hædum:
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque: quid poetam
Miſſurum tibi reſtitute credis?

Ad Cottam. 27

Omnes perſequeris prætorum cotta locellos:
Accipis & ceras: officioſus homo es.

De Statua Iunonis. 28

Iuno labor polyclete tuus & gloria fœlix:
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus.
Ore nitet tanto: quanto ſuperaſſet in ida:
Iudice coniunctas non dubitante deas.
Iunonem polyclete ſuam niſi frater amaret:
Iunonem poterat frater amare tuam.

In Ligellam. 29

Quid uellis uetulum ligella cunnum?
Quid buſti cineres tui laceſſis?
Tales munditiæ decent puellas:
Nam tu iam nec anus potes uideri.
Iſtud crede mihi ligella: belle:
Non mater facit hectoris: ſed uxor:
Erras ſi tibi cunnus hic uidetur
Ad quem mentula pertinere deſit.
Quare ſi pudor eſt: ligella noli:

Mnes: In Cottã furem: q cũ alii alia officia diuitib⁹ præſtarét: ipſe loculos tãtũ uo lebat geſtare: & tales: ſed ut fu raret́ aliquid: Valde ĩquit poe ta officioſus é Cotta: q loculos tãtũ prætorũ uelit geſtare.

Officioſus: irronia: qa ipſi tã tũ tibi ſeruis nõ alteri officium præſtas: & alludit ad officia ip ſa. i. magiſtrat⁹: quorum fiſcũ gerebat.

Vno labor: Laudat effigi em Iunõis ſculptã a Po lycleto: quãuis hanc imaginem non repperiam inter Polycleti antiqui opera cuius duo pueri talis ludẽtes nudi: q aſtragali zõteſ dicebant́ ĩ Titi imperato ris æde erãt: & Hercules Antæ um ſuſpẽdens a tellure: & alia præterea opa: ſed de altero Po lycleto loquit́. Deas: Miner uam & Venerem.

Vid uellis: Expilas. Laceſſis: puocas. Cineres: ita appel lat cũnum. Mater: Heccuba.

Leoni mortuo:a fœtore oris:q̄ui ſimilis eſt cū hno: Vel q̄uod placet puerbium eſt: cū uolumus aliquem excitare:qui moueri non poteſt.

Ari: Diſceſſurus in hiſpaniam cōmēdat rus & domum Mario amico. Atina:oppidum Latii iuxta pontinas paludes eiuſdem nominis in Boetia. Tonantis: Iouis habebat in hortis aram Iouis & Siluani:cui pinus eſt dedicata:& fructus Cybeli. Dominam uirginem:ideſt Dianam. Matrem principem:quoniam calendis martiis ſum natꝰ.

Nemus floræ: omnes nymphæ fugiunt Priapum.

Barbam uellere mortuo leoni.

I prior: Flauius Clemens patruelis fuit Domitiani hic alter Clemens eſt coniunx Ateſtinæ Sabinæ: cui carmīa mittit. Regio helicaonis:dicitur regio patauina. Inepte igit hunc locum deprauarunt & imprudenter ſcripſerunt helicōis pro helicaonis: quod ne facerēt potuerunt admoneri diſticho:ubi lanæ patauinæ ita loquunt:Nos helicaōia de regione ſumꝰ:quare dicta ſit helicaonia illic dicemus. Si tu prior ante me:nam ego cogito illuc: Euggāei populi ſunt dicti a nobilitate:nā nobilioribus Herculis ſociis duxerūt genꝰ q̄ſi euganei:unde Plinius auctor. Picta arua:ideſt uineta patauina.

Suta:tecta. Charta noua:nondum edita. Nec ſordida mēto:ideſt nondum barbata: ut ī diſtichis exponemus & ſupra diximus.

Oñ: Mittit amico poma non nata in agro ſuo nomentano: ſed nata in ſuburra: hoc eſt empta. nam & ſupra dixit. Quicquid alteri ager dat ſibi naſci in media ſuburra. Serpens maſſilus: ideſt heſperidū qui ſeruabat poma aurea heſperidū. Alcynous: rex phæacum habuit pulcherrimū agꝝ. Germinat: producit mihi fructus. Mala plumbea: nullius precii:alludit ad aurea mala.

De Almone. 90

Omnes eunuchos habet almo:nec arrīgit ipſe:
Et queritur:pariat quod ſua polla nihil.

Ad Marium 91

Mari quietæ cultor & comes uitæ:
Q uo ciue priſca gloriatur atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commēdo pinus:iliceſque faunorum:
Et ſemidocta uillici manu ſtructas:
Tonantis aras horridique ſiluani:
Q uas tinxit agni ſæpe ſanguis & hædi:
Dominamque ſancti uirginem deam templi.
Et quem ſororis hoſpitem uides caſtæ
Martem mearum principem calendarum.
Et delicatæ laureum nemus floræ:
In quot priapo perſequente confugit.
Hoc omne agelli mite paruuli numen
Seu tu cruore ſiue ture placabis:
Vbicunque noſter martialis eſt dices.
Hæc ecce mecum dextera litat uobis:
Abſens ſacerdos:uos putate præſentem:
Et date duobus:quicquid alter optarit.

Ad Clementem. 92

Si prior euganeas clemens helyconis in oras:
Pictaque pampineis uideris arua iugis.
Perfer ateſtinæ nondum uulgata ſabinæ:
Carmina purpurea ſed modo ſuta toga.
Vt roſa delectat metitur quæ pollice primo:
Sic noua nec mento ſordida charta iuuat:

Munuſculum Pomorum. 93

Non mea maſſilus ſeruat pomaria ſerpens:
Regius alcinoi nec mihi ſeruit ager.
Sed nomentana ſecurus germinat hortus:
Arbore:nec furem plumbea mala timent
Hæc igitur:media quæ ſunt mihi nata ſuburra:

Nfantem: Ludens ostendit Gallam esse fellatricē: Quod supra dixit: Non fellat tā ti Galla: Quid ergo? tacet. natū enī infantem & maritus negauit esse suū: & adulter ait poeta cū maritus & adulter negent filiū natū suū esse: aperte negant se futuisse. q.d. Irrumarunt te se llantem. Futuisse: sed irrumasse.

Aepe: Laudat ociū patriæ suæ ubi poterit uiuere puo precio: quo Romæ non põt stultū igitur est colere diuites: cū locus possit tibi suppeditare id quod ipsi nō dant. Auitus mirabat quare uellet reuerti in patriā cum fuerit Romæ xxxiiii. Sitia: hispaniæ locus ē Ptolemeꝰ scribit iuxta Alauonam. Beatum: me uideri diuitem. Luxuriantur: possunt afferre luxum. Pascitur ager: ut supra: Pascimus iugera. Pascitur: substentatur. Maligno: quia emuntur ligna. Conturbator: ut dixit conturbator ap qui multa requirit: & sollicitudinem & curam. Quattuor autūnis. i. quattuor annis.

Vm: locus est in fœlicitatem suam: q̄ scriptus hæres a moriente: cuius funus curabatur: causam conualescēdi dederit: nam ille liberatus est a morbo. Papyrus adhibebat rogo mortuoꝝ: ut arderet facilīꝰ q̄d docuerunt ægyptii: q̄ papyro ad ignē utūtur: ut scribunt Pli. & Strabo. odores item spargebātur: ut myrrha: & casia: & alia. Papiniꝰ: Sed quid ego exequias & prodiga flammis Dona loquar: mœstoque ardentia funera luxu. Quid cilicū flores quid munera graminis indi? Polinctores: dicebantur q̄ curabāt funus: ut Nonius ex Varronis & Plauti testimonio docet. & Cassius in annalibus polincere dixit procurare funus: Numa inquit cōstituit ut pisces qui squammosi nō essēt ni polincerent: patrimonia ad cōuentus publicos: & collegia facilius emerentur: Polinctore: uespillione. Vespillio tamē dicitur qui effert cadauer.

Mittimus autumni cærea poma mei.

Ad Gallam. 94

Infantem tibi uir tibi galla remisit adulter
Hic puto non dubie se futuisse neget.

Ad Auitum. 95

Sæpe loquar nimiū gentes quod auite remotas
Miraris latia factus in urbe senex.
Auriferumque tagum sitiam: patriūque salonē:
Et repetam saturæ sordida rura casæ:
Illa placet tellus: in qua res parua beatum:
Me facit: & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic ibi pascit ager. tepet igne maligno:
Hic focus: ingenti lumine lucet ibi.
Hic preciosa fames conturbatorque macellus:
Mensa ibi diuitiis ruris operta sui.
Quattuor hic æstate togæ pluresue teruntur:
Autumnis ibi me quattuor una tegit.
I cole nunc reges: quicquid nō præstat amicus:
Cum præstare tibi possit auite locus.

De Numa. 96

Dum leuis arsura struitur libitina papyro:
Dum myrrham & casiā flebilis uxor emit:
Iam scrobe: iam lecto: iam polinctore parato:
Hæredem scripsit me numa cōualuit.

In Publium. 97

Addat cum mihi cecubum minister
Ideo resolutior cinædo:
Quo nec filia cultior: nec uxor
Nec mater tua: nec soror recumbit:
Vis spectem potius tuas lacernas
Et citrum uetus indicosque dentes.

Ddat: Publius ægre ferebat ministros pulchros inspici a Mart. conuiua: quade re supra conquestus est in afrun: hi inquit ministri non conueniunt tuis moribus: nā uolueris eos adesse: necesse est inspiciantur. Vetus citrum: idest mensam citriam.

Præſta: fac adeſſe. Hircoſi: male olentis. Dolor: quo afficeris dū ſpectāt miniſtri. I romana: In imaginē Socratis: cuius grauitatē ſi os romanū eſſet: nō græcū: ſimilē eſſe dicit ſeueritati: q̄ Iulius ruffus ī ſatyra ſcribēda utit̄. Laus ē igit̄ Iulii Ruffi: q̄ tā q̄ alter Socrates uitia carpat: cuius meminit Plinius ī epiſtolis. Romana .i. ſi romanus fuiſſet Socrates.

Vid: Noto argumento conqueritur quēdam poetam inſerere carmina ſua uerſib⁹ ineptis quos componebat: de quo ſupra eſt conqueſtus in Fidentinum: ſed tamen eum nō magis poſſe eſſe bonum poetā ait: q̄ poſſet currere ſi alterum pedem ligneum haberet: alterū Ladæ uelociſſimi curſoris.

Quid tibi eſt? quid habes. Litigante: quia meum carmē nō conuenit tuis uerſibus. Lada: curſor Alexandri: qui pendentibus ueſtigiis uix harenam ſignabat. huius meminit Solin⁹ & Catullus ueronenſis.

Lyſio: laudat Capitolinū ſcurrā: quē Galbæ anteponit qui cæſarianis temporib⁹ floruit notus carmine Iuuēa. Si potes illa pati quæ nec ſarmētus iniquas Cæſaris ad mē ſas: nec uilis Galba tuliſſet.

Suo Cæſare: Auguſto: quod placet. q̄uis nonnulli de Tiberio ſentiant.

Va: locus eſt in Philenū & Gaditanum quorum alter adulterio uxoris habebat filios: alter alieno carmine ſibi uendicato uolebat uideri poeta. Sit factus pater: id eſt habeat filios.

Vnicipes: Reuerſurus: in patriam alloquitur populares ſuos & quærit: an poſt xxxiiii. quos in urbe conſūpſerat uelint ſi in urbem accipere: & an humanitatem didicerint qua cum carerēt ipē romā uenit. Municipes: populares. Tenui: uerſanti in lyriro carmine. Ruſtica: id eſt cdum agitis uitā ruſticanam.

Suſpectus tibi me tamen recumbam
Præſta de grege ſordidaque uilla
Tonſos: horridulos: rudes puſilos
Hircoſi mihi filios ſubulci.
Perdet te pudor hic: habere publi
Mores non potes hos: & hos miniſtros:

De Figura Socratis. 98

Si romana forent hæc ſocratis ora fuiſſent:
Iulius in ſatyris qualia ruffus habet.

In Commiſcentem uerſus operi. M: 99

Quid ſtulte noſtris uerſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi miſer libro?
Quid congregare cum leonibus uulpes
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pede ladæ:
Inepte fuſtra crure ligneo curres.

De Capitolino. 100

Elyſio redeat ſi forte remiſſus ab agro:
Ille ſuo fœlix cæſare galba uetus.
Qui capitolinum pariter galbamque iocantēs:
Audierit dicet ruſtico galba tace.

De Phileno. 101

Qua factus ratione ſit requiris
Qui nunquam futuit pater philenus:
Gaditanus auite dicat iſtud
Qui ſcribit nihil: & tamen poeta eſt:

Ad Bilbilatonos agros. 102

Municipes auguſta mihi quos bilbilis agri:
Monte creat rapidis quos ſalo cingit aquis
Ecquid læta iuuat ueſtri uos gloria uatis?
Nam decus & nomē famaque ueſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui uerona catullo:
Meque uelit dici non minus illa ſuum:
Quattuor acceſſit trigeſima meſſibus æſtas:
Vt ſine me cereri ruſtica liba datis.

Mœnia dū colimus dominæ pulcherrima romæ:
Mutauere meas itala regna comas.
Excipitis reducem placida si mente uenimus:
Aspera si geritis corda:redire licet.

Ad Librum:

I nostro comes:i libelle flauo
Longum per mare sed fauentis undæ:
Et cursu facili tuisque uentis.
Hispanæ pete taraconis arces.
Illinc te rota tollet:& citatus
Altam bilbilin & tuum salonem
Quinto forsitan essedo uidebis:
Quid mandem tibi quæris:ut sodales
Paucos & ueteres:et ante brumas
Triginta mihi quattuorque uisas
Ipsa protinus a uia salutes.
Et nostrum admoneas subinde flauum
Iucundos mihi nec laborioſos
Secessus spatio paret salubri:
Qui pigrum faciant tuumparentem
Hæc sunt iam tumidus uocat magister
Castigatque moras:et aura portum
Laxauit melior:uale libelle
Nauem:scis puto:non moratur unus.

Epigrammaton Val.Martialis Liber:xi.

Vo tu quo liber
ocioſe tendis
Cultus syndonē non
quottidiana:
Nunquid parthenium
uidere tentas?
Vadas & redeas
irreuolutus:
Libros non legit ille sed libellos.
Nec musis uacat:aut suis uacaret.
Et qui te satis extimas beatum
Contingunt tibi si manus minores.
Vicini pete porticum quirini:
Turbam non habet ocioſiorem

Nostro:Dat libellū Flauo amico eunti ī patriā: & mādat ut ueteres sodales salutet:& sibi agrū paret ad ociū

Taraconis: Taraco nobile oppidum sine portu:& nobile uino. Quinto essedo.i.quinta mānsione. Tuum parentē: idest me qui te edidi. Iam timidus:similis locꝰ est apud Iuuenalem. Vmbritii:dum a mulione uocaretᵉ. Laxauit:aperuit emissis multis nauibus. Nō moratᵉ unus.i.oēs adsunt præter te. Vel non moratur unꝰ.i. uniꝰ expectatio non solet retinere nauim:quin discedat.

Vo quo liber ocioſe tendis: Exiturū undecimū librū alloquitᵉ:quasi pperātē in palatia:quo uiuo Domitiano solebat mitti: præfecto cubiculi Parthenio: qui poetæ carmina īperatori reddebat:eūq; monet ut potiꝰ ad turbam ocioſam se cōferat occupato Parthenio supplicū libellis. Ocioſe: ocii īdigens.

Syndōe nō quottidiana: sed festa. Irreuolutꝰ:nō lectꝰ:Nō enī legeris. Vacat:īpartitᵉ ociū. Parthenius enim doctus erat: ut supra:Nā quis ab aonio largius amne bibit? Manus minores.i.satis sit tibi si legeris a minoribus Parthenio. Porticus quirini:habebat enī iuxta porticū quirini: Quod supra dixit: Vicinoſq; tibi sancte quirine lares: Eo loco conuēiebāt homines negociorum componendorum causa:& nonnunq; agebantur illic sponsalia. Vt Iuuenalis indicat: officium cras primo sole mihi peragendum in ualle quirini tamen sequitᵉ: Nubit amicus.

Pompeius: porticus pompeiana: porticus europæ: & portic⁹ argonautaꝝ in cãpo martio. ſupra: Hinc ſi receſſit porticũ terit tẽpli: An ſpatia carpit lentus argonautaꝝ An delicatæ ſole rurſus europæ. Puella agenoris: porticus europæ. Dominus p̀mæ carinæ. i. Iaſon. Leuis: alludit ad argo: quæ dicta eſt a celeritate. Spõſio: ſpõſionẽ appellat depoſitionẽ pugnoꝝ. Vter eſſet futurus uictor: An incitat⁹: an Scorpi⁹: nã hi duo aurigæ oĩum ſermone celebrant⁹: ſunt qui hoc ad ſponſalia referant: ſed non placet.

Riſte: Dimittit oẽm frõtis ſeueritatẽ: cãtatur⁹ carmen ſaturnalitiũ ueteri licẽtia: principe Nerua. Dux: Catõis ſtoici. O filia. i. o cẽſura. O faſtus pſonati. i. o uos qui erigiti ſupercilium & frontem tanq̃ perſonam: & laruam ſeueram ſumitis. quum alia frons leuis & mollis ſubſit.

Ectores: Santra poeta fuit: qui grauitate cẽſoria carmen ſcripſit: duris numeris lepore nullo complex⁹ philoſophoꝝ dogmata: quorũ etiã imagines coluit. Ediſcite: mãdate memoriæ. Nihil mihi uobiſcum eſt: nolo uos lectores.

On: Auaritiam ſuorum temporum notat: ait n. ſe poſſe ſcribere grande carmẽ ſi fata dediſſent alterũ Mecœnatem: quẽadmodũ Neruã alteꝝ Auguſtũ cõceſſerunt. Pypleis: dicit⁹ muſa: nam pyeria: olympus: lebetrũ pypla: loca Thratiæ ſunt: quoꝝ ĩcolæ migrarunt in Parnaſſum: & hiſdẽ noĩbus loca dicarunt. auctor ẽ Strabo: Eadẽ dicit⁹ pyplea. Papinius Licet enthea uates exuperet pyplea ſitim. Vrbana ocia: ideſt homines urbani in ocio. Terit⁹: uſu & lectõne cõſumit⁹. Geticis pruinis: nã illic ĩ expeditione erat Traian⁹. Britannia albiũ dicebatur ab albis mõtibus: hoc nomẽ ſibi uſurpauit: cũ reliquæ ĩſulæ uicinæ britãniæ dicerent⁹: ut Plinius tradit formæ triãgularis ex dimẽſiõe Diodo. Domitorẽ non ſenſerunt: nec Bacchũ: nec Herculem: neq̃ ullũ ante Cæſarẽ. Neſcit iſta: quia nihil pecuniæ mittunt. Auguſtũ: ideſt Neruam alterum Auguſtum.

Acra: Optat fœlicitatem Neruæ & perpetuum ĩperium una cum ſenatu: primum rogat Veſtam: cuius ſacra ex Troia allata fuerunt ab Aenea: unde ignis ueſtalis dicit⁹ troicus a Papinio. Silius: Et uos uirginea lucentes ſemper in ara: Laomedonteæ troiana altaria flammæ. Heros Troiæ: ideſt Aeneas.

Pompeius: uel agenoris puella:
Vel primæ dominus leuis carinæ.
Sunt illic duo treſue: qui reuoluant
Noſtrarum tineas ineptiarum.
Sed cum ſponſio fabulæque laſſæ
De ſcorpo fuerint & incitato.

Ad Lectores. 1

Triſte ſupercilium durique ſeuera catonis
Frons & aratoris filia fabritii:
Et perſonati faſtus & regula morum
Quicquid & ĩ tenebris non ſumus ite foras.
Clamant ecce mei io ſaturnalia uerſus:
Et licet & ſub te præſide nerua licet.

Ad Lectores. 2

Lectores tetrici ſalebroſum ediſcite ſanctram:
Nil mihi uobiſcum eſt: iſte liber meus eſt.

De ſuis libellis. 3

Non urbana mea tantum pipleide gaudent
Ocia: nec uacuis auribus iſta damus.
Sed meus in geticis ad martia ſigna pruinis:
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & noſtros cantare britãnia uerſus:
Quid prodeſt: neſcit ſacculus iſta meus.
At quam uicturas poteramus pangere chartas:
Quantaque pieria prælia flare tuba.
Cũ pia reddiderint auguſtum numina terris:
Et mœcenatem ſi mihi roma daret.

Precatur Deos pro Nerua traiano. 4

Sacra lareſque phrygũ quos troiæ maluit hæres:

Auro æterño.i.æterna auri imagine. Soror:O Iuno. Filia:o Minerua. Tota:quia ex ſolo capite eius nata eſt. Tertia nomina faſtis purpureis:uel quia tribus annis regnauerit:quod non placet: Vel ad tria nomina Iani alludit:qui Ianus Patultius:& Cluſius dicebatur:ut Ouidius oſtendit magis placet diſtinguas:ut de conſulatibus Neruæ intelligas:qui tertium iam gerebat conſulatum:quéadmodum Domitianus ſeptimũ conſulatum geſſit.

Quam rapere arſuras laomedontis opes.
Scriptus es æterno nunc primum iuppiter auro:
Et ſoror & ſummi filia tota patris.
Et qui purpureis iam tertia nomina faſtis:
Iane refers :neruæ uos precor ore pio.
Hunc oẽs ſeruate ducem:ſeruate ſenatum:
Moribus hic uiuat principis ille ſuis.

In Laudem Neruæ traiani.

Tanta tibi eſt recti reuerentia cæſar et æqui:
Quãta numæ fuerat:ſed numa pauper erat:
Ardua res hæc eſt:opibus non tradere mores:
Et cum tot creſos uiceris eſſe numam.
Si redeant ueteres:ingentia nomina: patres:
Elyſium liceat ſi uacuare nemus.
Te uolet inuictus pro libertate camillus:
Aurum fabricius te tribuente uolet.
Te duce gaudebit brutus tibi ſylla cruentus
Imperium tradet cum poſiturus eris.
Et te priuato cum cæſare magnus amabit:
Donabit totas & tibi craſſus opes.
Ipſe quoque infernis reuocatus ditis ab umbris
Si cato reddatur:cæſarianus erit.

Ad Romam & Dindimum.

Vnctis falciferi ſenis diebus
Regnator quibus imperat fritillus
Verſu ludere non laborioſo
Permittis:puto pilleata roma
Riſiſti:licet ergo nec uetamur

Anta. Neruã ãtiquis nominibus morũ ſanctimonia anteponit. O Cæſar: Neruа. Sed Numa pauper erat: propterea minꝰ ĩ eo mirãdũ é ꝙ coluerit rectum. Non tradere.i.magnæ continẽtiæ eſt inter diuitias. Cręſos:diuites. Numam.i.eé cõditionis Numæ & animi. Ingẽtia numina .i.qui ſunt in magna admiratione. Vacuare.i.educere umbras ab elyſiis. Camillus qui urbem defendit a gallis ab exilio reuocatus quo fuerat miſſus:ꝺprehẽſis duabꝰ portis æneis ut ſcribit Plutar. eiꝰ domi ex præda ueiẽtana:nĩi exilium illud aſcribũt prædæ malæ diuiſæ. Is ſecundus Romulus é appellatus:ꝙ ut ille cõdiderit:ita hic ſeruauerit urbem. Fabritius:miſſum aurũ a Pyrrho repudiauit:ĩmortali aĩ continentia. Brutus:qui reges eiecit.

Gaudebit:patiet̃ te eſſe imperatorẽ:quod nõ paſſus eſt ſub Tarquinio. Sylla cruẽtꝰ: nã ĩ bello ſupra.c.milia hominum deleuit auctore Appião: nonaginta ſenatores.xv. cõſules: equeſtris dignitatis .ii.milia & ſexcẽtos dictaturam depoſuit ſpõte quæ ĩ eo erat imperium: Corn.Iſaurico & Claudio pulchro conſ. ſeceſſitꝙ Puteolos ad ocium. Craſſus qui iuit in parthos ut cõueniat cum Cæſare & Pompeio. Cato perpetuus hoſtis Cæſaris: Cato uticenſis:ut Cæſar ſcribit in commentariis. Erit Cæſarianꝰ:id eſt cæſaris noſtri ſtudioſus:ut Iulium Cæſarem odio habuit.

Nãtis.Saturnalitium.potum exercet:Iuſſurus laſciuum carmen. O Roma pileata: nam ſerui in ſaturnalibus pilea ſumebant libertatem agentes quinq; diebus. Pileata:libera. Verſu non laborioſo:ſed facili & laſciuo. Diebꝰ unctis:rettulit ad commeſſatiões & ebrietatẽ eoꝝ dieꝝ. Senis falciferi:ſaturni q habet falcẽ. Fritillꝰ:ludꝰ alcæ. Regnator:qa ĩpune exercet̃. Fritillꝰ:alueus: ſimũ idẽ ſignificat:ut Porphirio ĩterp̃tat.

Pallentes procul hinc abite curæ
Quicquid uenerit obuium loquamur.
Morosa sine cogitatione
Misce dimidios puer trientes.
Quales pythagoras dabat neroni
Misce dindime: sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrunt mihi quindecim poetæ.
Da nunc basia: sed catulliana:
Quæ si tot fuerint: quod ille dixit:
Donabo tibi passerem catulli.

In Paulam. 7

Iam certe stupido non dices paula marito:
Ad mœcum quotiens longius ire uoles.
Cæsar in albanum iussit me mane uenire:
Cæsar circeos: iam stropha talis abit.
Penolope licet esse tibi sub principe nerua:
Sed prohibet scabies ingeniumque uetus.
Infœlix quid ages: ægram simulabis amicam:
Hærebit dominæ uir comes ipse suæ.
Ibit & ad fratrem tecum matréque patremque:
Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
Dicet & hictericam se forsitan altera mœcha:
In sinuesano uelle sedere lacu.
Quanto tu melius: quotiens placet ire fututũ:
Quam uerum mauis dicere paula uiro.

De Basiis sui pueri. 8

Lassa quod externi spirant opobalsama drauci:

Curæ pallétes: quibus hoies pallẽt. Moro'a: difficili. Nolumus cogitare: an sit ben dict'úq. imidios: quia q nolebãt iocari nõ poscebãt plenos triẽtes: sed dimidios: ut diuti us eẽnt ĩ iocis. Pythagoras marit9 fuit Neronis: nã ei ex grege cõtaminatorũ nupsit Ne ro: ut Tacitus scripsit: iusto ritu nuptiaꝝ celebrato. cũdẽ Tranqullius appellat Doripho rũ. Polyclet9 sicyoni9 Doriphoꝝ ære expressit uirilit pueꝝ. Doriphori aũt dicebant' q ha stas gestabãt. Xv. poetæ. i. multa poemata cũ caluero mero. Catulliana: multa quod po poscit Catullus: Da mihi basia mille: deinde. C. deinde. iiii. al- tera: da secũda cẽtum. Dona bo passerẽ. i. scribã carmẽ ĩ lau dẽ tuã quale scripsit Catullus: q̃d passer ĩscribit' ĩ amicæ cõso lationẽ quæ passerẽ amiserat: tãto est maior passere Catulli: q̃to etiam opus Stellæ de colũ ba Violãtillæ amicæ: quod co lumba inscribit'.

Am certe: In Paulã mœ- cham: de qua supra: Co- mœdi tres sunt: Sed amat tua Paula luperce Quattuor. hæc tẽporibus Domitiani maritũ fallebat excusatione specioſa quotiens ad adulterium se con ferebat: nam modo dicebat se uelle ire in albanũ iussu Cæsa ris: qui illic quinq̃tria celebra- bat: modo circeios nunc mor tuo Domitiãо & sublata oĩ ex cusatione simplicit' uiro fate- bat' se uelle ire ad adulterium.

Stupido: hebeti ĩprudenti.

Iam stropha: talis abit stropha significat dolosam excusatio- nẽ. supra: Nihil stropharũ esse iam salariũ dandum est. Pli. hic ego aliquã stropham inueniã.

Abit: sublata est. Licet tibi esse penelope. i. debes seruare pudicitiã. Scabies: prurit9 tuæ libidinis. Ingenium uetus. i. ĩ ueterata natura: ergo tuo inge nio es mœcha & non iussu' im peratoris. Ingeniosa: quæ solebat uti stropha. Hictericam: Hictericus morbus est quem Celsus arcuatum uocat siue regium. Regium autem ut ipse interpretatur: quoniã luxurioso cubiculi apparatu: & regiæ magnificentiæ aspectu curatur. Lacu sinuessa- no: Sinuessana balnea: quibus Narcissus libertus Claudii morbo leuatus ẽ: ut scribit Ta citus. multis morbis medebantur: ut auctor est Strabo.

Assa: Odorem basiorum pueri odoramentis omnib9 anteponit. Balsamum iudeæ peculiare est: omniũq̃ unguentorum odorem superat. Opobalsamum succus bal sami eximiæ suauitatis: qui tam tenui gutta colligit': ut Alex. illic res gerẽte toto die uix concha impleretur. Opobalsama: unguenta suauissima. Externi: nã mitylenæi pueri

& ex toto orieñte petiti iñ precio erañt: & ipſa unguenta fuerùnt exterña Exoticaq; dicebañt: ut e Iulii Cæſaris & Licinii craſſi edicto apparet: qui unguenta exotica uendi ꝓhibuerunt. Laſſa: uel attritu: nã unguenta attritu fragrant: qđ placet: uel lapſa ꝓ labẽtia nam opobalſama labuntur. Crocus: ad coricum omnia ſuperat: ſecundũ cilicum: tertiũ centuripinum ſiciliæ: quartum phlegræum. Capſa hyberna: quæ hyeme aſſeruantur. Præla: ioculi erant quibus compreſſæ ueſtes continebãtur: ſupra eodem uerbo uſus é:

VItima coricio quæ cadit aura croco
Poma quod hyberna matureſcentia capſa:
Arbore quod uerna luxurioſus ager:
De palatinis dominæ quod ſerica prælis:
Succina uirginea quod regelata manu.
Amphora quod nigri: ſed longe fracta falerni:
Quod qui ſicanias detinet hortus apes:
Quod coſmi redolent alabaſtra focique deorũ:
Quod modo diuitibus lapſa corona comis.
Singula quid dicam: non ſunt ſatis oia miſce:
Hoc fragrant pueri baſia mane mei.
Scire cupis nomen: nil præter baſia dicam
Iuro tibi nimium ſcire ſabine cupis.

De Statua Memoris.

Clarus fronde iouis romani fama cothurni
Spirat apellea redditus arte memor.

De Turno.

Contulit ad ſatyras ingentia pectora turnus:
Cur non ad memoris carmina? frater erat.

Ad Puerum ſuum.

Tolle puer calices: tepidique toreumata nili:
Et mihi ſecura pocula trade manu.
Trita patrum labris & tonſo pura miniſtro
Antiquus menſis reſtituatur honor.
Te potare decet gemma. qui mentora frangis

In numeris pellucent præla lacernis. Serica: ueſtes ſericeæ: nã ſericeis utebañt mulieres: quæ naſcebañt in arboribus ſerũ. Regelata: cõcalefacta: nã fragrãt. ſupra: Quã nec peſtis regelare: & Columella eodem utit uerbo. Opes ſicanias. i. mella hyblea. Alabaſtra: pixides unguentariæ. Alabaſtrites gen⁹ marmoris plucidi: ut Pli. ſcribit: Alabaſtrũ ampulla unguentariæ: quẽadmodũ onyx dures marmor & onyx: ampulla marmorea. Comis diuitib⁹ unguentatis. Oĩa miſce: quæ odoré mittunt: nõ ſolum ſingula ſuperat odor baſioꝝ: ſed etiam omnia ſimul ſi ꝓpter baſia uis ſcire nomen. Nimium: alludit ad illud: quoniam non tantũ uis ſcire: ut baſia carpas ſed etiã ut abutaris.

Larus: Memor & Turn⁹ poetæ fuerunt & fratres quoꝝ: meminit Sydonius: alt ſcripſit tragœdiã uel qđ magis placet heroicum carmen: alter ſatyram. laudantur ergo imagines utriuſq; pictæ in eadem tabella. Appellæa arte: excellẽtiſſimi pictoris. Frõde Iouis corona querna: q̃ coronabãt poetæ heroici. Romãi cothurni. i. tragœdiæ qđ nõ placet: uel fama romani cothurni. i. carmĩs heroici: qđ carmẽ ſurgit ĩ magnificẽtiã tragicam. Vnde Ilias Homeri tragœdia dicta eſt ut Euſtachius ſcribit: ob magnitudinem & cædes. Frater erat: laudatur pietas Turni: qui uoluit ſcribere ſatyram & abſtinere carmine heroico: cũ poſſet eo eſſe clarus: ne ſcilicet fratri Memori æmulus uideretur: qui carmen heroicum ſcribebat: ut legas per interrogatõnem & reſpondeas. Frat erat. i. ne æmulus uideret frĩ.

Olle. Sardanapallum non ſine felle deridet: qui ex gemmatis & aureis poculis ſcaphium urinarum conflauerat amicæ: dignus inquit eſt qui bibat gẽmis. In ſcaphio gemmato: nam potabit lotium. Tepidi nili. i. uaſa chryſtallina: quæ ex ægypto afferebantur. infra: Cum tibi niliacus portet cryſtalla cataplus. Toreumata: uaſa. Secura manu: quia non timebis ne fragrantur. Labris maioꝝ. i. uſu. Antiqu⁹ honor: fictiliũ uaſoꝝ. Dignus es: potare illo uaſe: quia potabis lotium.

Vs: In obſcuros natales zoili ſeruilis conditionis olim ius trium nato⁊ petebat: cũ ipſius parentes eſſent ignoti.

Viſquis: Epitaphium eſt Paridis pantomimi: qui in aula Domitiani gratioſus erat: eius amore captam Domitiã uxorẽ Domitianus repudiauit eiuſque diſcipulũ quoniã perſimilis magiſtro uidebatur necauit. Terris flãminiã: ideſt quiſquis ambulas per flãminiã uiã. Ioci nili: ideſt ægyptii. Decus: dum uixit. Dolor: mortuus.

Aeredes: In breuem colonum male colẽtem agrũ: monet hæredes ne eum mortuum ſepeliant: quoniam cum terra ſepulta ſit optanda leuis ipi grauis eſt. quippe cuius cultum omnino aſpernat⁹ é. Grauis: moleſta: non poteſt ferre terram.

Vnt: Cantaturus ſaturnalitium carmen ꝓfitet ſe ceciniſſe: quæ poſſint legi a pudicis: ſed poſt hac luſurum licentia ſaturnalitia: monet tñ Apollinarem cenſorem: ne putet eoſdem mores ĩeſſe poetæ: qui uidebuntur in carminibus cum fateatur nullos ĩeſſe mores carmini ſuo. Sunt mihi chartæ i. iam edidi carmina.

Coſmiano: unguẽto. Illam parentem: matrem mẽtulam.

Saturnalitios: datos ſaturnalibus.

Vi grauis: Eodem argumẽto monet lectorem grauem: ut nunc diſcedat. Quo libet: quocunq; uis. Togæ urbanæ: leuiorib⁹ perſonis: nã togati ſequebant̃ diuites. Lãpſatio: lampſacus olim Pithiuſa dicebatur: non procula priapi oppido: cuius regionem cõſuetudo Aduaſtiã appellauit: & eodem nomine Homerus: In eo tractu erant uites magna fertilitate: qua de cauſa illic colebãtur a comitibus Bacchi ſacra: & Priapus. Item Horneus ſuum illic cultũ habebat. Vñ uerſus lampſatius dicit̃ qualit̃ Priapus colitur: dicimus & lãpſacenum. Tarteſſiaca: hiſpana: Nam hiſpana laſciuia ſonorum & tympanis reliquas antecellebat. ſupra.

In ſchaphium mœchæ ſardanapallæ tuæ.

In Zoilum. 12

Vs tibi natorum uel ſeptem zoile detur:
Dum matrem nemo det tibi: nemo patrem.

Epi. Paridis: 13

Q uiſquis flammineam teris uiator:
Noli nobile præterire marmor
Vrbis delitiæ ſaleſque nili.
Ars & gratia: luſus & uoluptas
Romani decus & dolor theatri:
Atque omnes ueneres cupidineſque
Hoc ſunt condita quo paris ſepulchro.

De Colono. 14

Hæredes nolite breuem ſepelire colonum:
Nam terra eſt illi quantulacunque grauis:

De libro ſuo. 15

Sunt chartæ mihi quas catonis uxor:
Et quas horribiles legant ſabinæ
Hic totus uolo rideat libellus.
Et ſit nequior omnibus libellis.
Q ui uino madeat: nec erubeſcat:
Pingui ſordidus eſſe coſmiano:
Ludat cum pueris: amet puellas.
Nec per circuitus loquatur illam
Ex qua naſcimur omnium parentem
Q uam ſanctus numa mentulam uocabat:
Verſus hoc tamen eſſe tu memento.
Saturnalitios apollinaris:
Mores non habet meus libellus.

Ad Lectores. 16

Q ui grauis es nimiũ potes hinc iã lector abirẽ:
Q uo libet: urbanæ ſcripſimus iſta togæ
Nam mea lampſacio laſciuit pagina uerſu:
Et tarteſiaca concrepat æra manu.

Elere laſciuos ab bætica cruſmata geſtus. Licet ſis patauina: licet ſis pudica: quales fuerunt patauinæ: quarum pudorem teſtatur Pli. in epiſtola: cũ ſcribit de muliere pudica: eã patauinis quoq; mulieribus frugalitatis exemplũ eſſe poſſe. Lucretia: pudica puella.

O quotiens rigida pullabis pallia uena:
Sis grauior curio fabricioque licet.
Tu quoque nequitias noſtri luſuſque libelli
Vda puella leges: ſis patauina licet.
Erubuit poſuitque meum lucretia librum
Sed coram bruto: brute recede: leget.

Ad Sabinum. 17

Non omnis noſtri nocturna eſt pagina libri:
Inuenies et quod mane ſabine legas.

In Lupum. 18

Donaſti lupe rus ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi maius in feneſtra:
Rus hoc dicere rus potes uocare?
In quo ruta facit nemus dianæ
Argutæ tegit ala quod cicadæ:
Quod formica die comedit uno:
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt:
In quo non magis inuenitur herba
Quam coſti folium: piper ue crudum:
In quo nec cucumis iacere rectus
Nec ſerpens habitare tota poſſit.
Erucam male paſcit hortus unam.
Conſumpto moritur culex ſalicto.
Et talpa eſt mihi foſſor atque arator:
Non boletus hiare non mariſcæ
Ridere: aut uiolæ patere poſſunt.
Fines mus populatur & colono
Tanquam ſus calidonius timetur:
Et ſublata uolantis ungue prognes
In nido ſeges eſt hirundinino:
Et cum ſtet ſine falce mentulaque
Non eſt dimido locus priapo.
Vix implet cocleam peracta meſſis:
Et muſtum nuce condimus picata:
Erraſti lupe littera ſed una.
Nam quo tempore prædium dediſti:
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

Ad Lectorem grauem. 19

Cæſaris auguſti laſciuos liuide uerſus

On: Dicit ſe ediſſe carmina: non mõ quæ legẽda ſint noctu: ſed etiam die. ſupra: Tunc admitte iocos greſſu metire licẽti: Ad matutinũ noſtra thalia Iouem.

Onaſti: locatur cũ Lupo amico: qui exiguum prædium donauerat: a quo mallet accepiſſe prandium. Maius ĩ feneſtra: ñã plebs urbana in feneſtris hortulos hẽbat: qđ Pli. his uerbis teſtatur. Iam quoq; in feneſtris ſuis plebs urbana imaginem hortoꝝ quotidiana oculis rura præbebãt. Coſti: quod naſcitur in India. nam coſtũ radix ẽ eximii odoris: foditurq; in petale inſula Gangeti.

Piper crudum acre: Vel piper crudũ. i. pẽdẽs de ipa arbore & nõdũ torrefactũ: primũ appellat longũ: alteꝝ albũ: tertiũ nigrũ. Eruca: qua caules eduntẽ.

Culex: qui alitẽ ſalicetis. Talpa: fodit hortos: & facit cuniculũ. Eſt tota: collocatur: & conſumitur in nido. Coclea: genus menſuræ exiguæ quæ tota uix opobalſamo implebatur: ut ſcribit Plinius indicans eſſe menſurã. Nuce picata: alludit ad uas picatum: Nã Cato docuit eſſe uaſa picanda.

Aeſaris Auguſti: Totũ eſt idem epigramma: ſed duo tantum primi uerſus: & duo ultimi ſunt Martialis: ſex inſerti Octauii Auguſti. Auguſtus libellum epigrammatõ edidit: quæ balnei tẽpore meditabatur: ex eo hoc recitatur epigramma a Martiale: ut oſtẽdat laſciuiam carminis imperatori quoq;. Auguſto placuiſſe in epigrammate. Poſt primam ſimultatem cum Antonio cũ utriuſq; milites poſcerent: ut neceſſitudĩe. aliqua cõiũgerẽt

actum est ut Augustus duceret Claudiam filiam Fuluiæ uxoris Antonii: quam susceperat ex. P. Clodio priore uiro: eam ītactam reliquit: orta simultate inter ipsum & Fuluiam socrum: Simultatis causa non exponitūr a Tranquillo: docet Augustus hoc epigramma te: ait enī Fuluiam socrum popoſciſſe ab eo coitum in ultionē Antonii coniugis: q mimmam cytheridem amabat: sed se id recusasse quoniā anus erat. Latina: nuda & aperta.

Glaphyram. i. mimmam cytheridem. Nam Glaphyrus nomen est cytharœdi apd Iuuenalem. de quo: Cytharœdus echion: aut Glaphyr⁹ fiat pat̄: & apud Mart. Plaudere nec cano plaudere nec Glaphyro. apte igit̄ mimmam cytheridē appellat Glaphyrā quā Antoniū perdite amasse Plutarch⁹ & Plinius testant̄ & Ci. adeo ut iunctis currui leonibus eā per Italiā circūtulerit: fecit demum diuortiū nihilq; ut Cice. scribit egit honestius in uita Antoni⁹ q̄ q; cū mimma fecit diuortiū.

Fuluia: socrus mea. Signa canāt. i. pugnemus. Absoluis uersus. M. uerba sunt ī uersus Augusti.

Sex lege: qui tristis uerba latina legis.
Quod futuit glaphyrā antōius: hāc mihi pœnā
Fuluia constituit: se quoque uri futuam.
Fuluiam ego ut futuam: quid si me manius oret:
Pædicem: faciam? non puto si sapiam.
Aut futue aut pugnēus ait: qd quod mihi uita:
Carior est ipsa mentula: signa canant.
Absoluis lepidos nimirum auguste libellos:
Qui scis: romana simplicitate loqui.

In Gallam. 20

Quæris cur nolim te ducere gallā? diserta es:
Sæpe solœcismum mentula nostra facit.

In Lydiam. 21

Lydia tam laxa est equitis quam culus aheni:
Quam celer arguto qui sonat ære trochus.
Quam rota transmisso: totiēs impacta petauro
Quam uetus a crassa calceus udus aqua.
Quam quæ rara uagos expectant retia turdos:
Quam pompeiano uela negata noto.
Quā quæ delphitico lapsa est armilla cinædo:
Culcitra leuconio quam uiduata suo.
Quā ueteres bracchæ britonis pauperis: & quā

Væris: Notant̄ mulieres a Iuuenale: q; litteraꝝ cēsura usq; eo processerint: ut ēt doctissimos rhetoras in contētionem uocaret: ut Iuue. Celso dictare paratæ. Galla eo genere erat quam poeta deridet: ait enī se eam nolle ducere uxorē: quoniā eius mentula faciat sæpe solœcismum: quē ipsa diserta castigaret: hoc est non legitime semper coit: alludit ad litteras & ad coitū illegitimum.

Ydia: Lassi homines fessi dicuntur: lassæ item res dicunt̄ attritæ: in Lydiam ē epigrāma: cuius lassitatē & deridet & detestatur ea offensus, pximo coitu. Equitis aheni: alii referunt ad militem armatum quod non placet: alii quod sentio ad instrumentū illud quo uas in igne sustentat̄. Nam eques non modo apd̄ antiquos sessorē sed & equū significabat: cuius uice fungi uidet̄ tripos: cum sustineat ahenū. Lydia. i. femur lydiæ.

Trochus: significat rotā in cuius similitudinem factū ferrum nunc admittit pilas ligneas. de ea rota loquit̄. Celer: quia celeritate uertit̄: ut in disticho: Iste troch⁹ pueris at mihi cantus erit. Petaurus: dicebat̄ qui corp⁹ emittebat p circulos. Idem petauriſta appellat̄ a petane quod significat uolo: auctor est & Marcellus: Firmus ī astronomico. Petauro transmisso. i. dum petaurus trāsmittit corpus. Crassa aqua: cenosa. Noto pōpeiano: nō dicas quæ amplius non sunt utilia theatro pōpeiano: q; uelis tegebat̄: nā uela dicunt̄ negata uētis: quādo nō surgentia in altū eos excipiunt sed iacēt̄: quēadmodum tegentia theatrū. eodem epitheto usus est supra: Et rapiant celeres uela negata noti. Armilla: siniſtrarum ornamentum. Delphitico: quales delphi mittunt. Leuconicum: genus lanæ: quo culcitræ farciebātur. Braccha: erat genus uestis: q̄ Britanni utebātur: auctor ē

Turpe rauennatis guttur onocrotali.
Hanc in piſcina dicor futuiſſe marina:
Neſcio: piſcinam me futuiſſe puto.

In Pædiconem maſturbantem: 22

Mollia quod niuei duro teris ore galeſi
Baſia: quod nudo cum ganymede iaces:
Quis negat hoc nimiũ: ſed ſit ſatis: iguina ſaltẽ
Parce fututrici ſollicitare manu.
Leuibus in pueris plus hæc: quã mẽtula peccat:
Et faciunt digiti præcipitantque uirum.
Inde tragus celereſque pili mirandaque matri
Barba: nec in clara balnea luce placent:
Diuiſit natura mares: pars una puellis:
Vna uiris genita eſt: utere parte tua.

In Syllam. 23

Nubere ſylla mihi nulla non lege parata eſt:
Sed ſyllam nulla ducere lege uolo.
Cum tamen inſtaret: decies mihi dotis i auro:
Sponſa dabis dixi. quid minus eſſe poteſt?
Nec futuam quamuis prima te nocte maritus:
Communis tecũ nec mihi lectus erit.
Coplectarque meam: nec tu prohibebis amicã:
Ancillam mittes ſed mihi iuſſa tuam.
Te ſpectante dabis nobis laſciua miniſter
Baſia: ſiue meus ſiue erit ille tuus.
Ad cœnam uenies: ſed ſic diuiſa recumbes:
Vt non tangantur pallia noſtra tuis.
Oſcula rara dabis nobis: & non dabis ultro:
Nec quaſi nupta dabis ſed quaſi mater anus.
Si potes iſta pati ſi nil perferre recuſas:
Inuenies qui te ducere ſylla uelit.

Ad Labullum. 24

Dum te proſequor & domum reduco:
Aurem dum tibi præſto garrienti:
Et quicquid loqueris faciſque laudo.
Quot uerſus poterant labulle naſci.
Hoc damnum tibi non uidetur eſſe
Si quod roma legit: requirit hoſpes
Non deridet eques: tenet ſenator.
Laudat cauſidicus: poeta carpit.
Propter te perit: hoc labulle uerum eſt

Diodorus. Onocrotall⁹: auis ſimillima cygno: a quo non diſtingueretur: niſi eis faucibus i eſſet alterius uentris ſimilitudo. quicquid enim comedit in fauces congerit: diuque continet: cum tamẽ ſint miræ capacitatis: ut auctor eſt Plinius.

Ollia: Conqueritur q̃ q̃dam non modo pædicet puerum: ſed etiam eius inguina tractet inter op⁹: quib⁹ ſollicitãdis efficit: ut cito pueri uiri fiant. Galeſi: pueri. Duro ore: barbato mento. Præcipitant: ante tẽpus. Inde: ex hoc. Placet: quia non audet prodire in lucem. Vna puellis: anterior uiris poſterior. Tua parte: poſteriore tibi conceſſa.

Vbere: Syllam prouocantem poetam ad nuptias aſpernatur: quoniam non ſperet ſe habiturũ uxorem quæ poſſit pferre mores ſuos: quos exponit. Nulla non lege: omni conditione. Inſtaret: prouocaret: ut ſe acciperem in uxorem. Mihi: non alteri. Siue erit tu⁹: ideſt eunuchus & ſpado.

Vm: Noto arguméto rogat Labullum: ne operã togatam a ſe exigat: cũ magnã faciat ocii & carminis iacturã: & poema amittat ſequens cœnam. Naſci: ideſt componi a me. Perſequor: dum ſequor te. Præſto: accommodo.

Damnum: quod carmina nõ ſcribam. Poeta carpit: notat mores poetarum: qui aliẽa carmina carpunt: quibus quoniã bona inuident. placet magis ut carpit exponas frequenter carpit: & ſuffuratur.

te:c: hoc pacto dum ꝓsequor
Si& capto cœnam.

Mihi: Thelesphorũ pue
rum nil præter amplexũ
permittentem alloquitur ĩter
brachia. O blãda cũ.o amor.

Vda falerno:idest basia sine
cura.

Lla: Vaticinatur Linũ cũ
fuerit salacissimus futu-
tor fore cunnilingum: quoniã
desiit arrigere. Sagax:luxurio
sa. Caue lingua:quia erit cun-
nilingus: & te inseret femori-
bus.

Erre⁹: Flaccum ancillam
& paruo prostrãtem pre
cio amantem deridet: fieri enĩ
non posse putat ut quæ paruũ
exigit precium sit iocundi coi
tus. Orat:ꝓ coitu. Garum li
quamen:ex garo pisce. Cibiũ
significat cõcisam pelamidem:
ut Plinius de genere thynni.

Botrione: botrion liquamis
genus salsi:inde botellus gen⁹
farcimis. Gaudens: tanq̃ pu-
tet rẽ magnã Perfricuit:dicũ-
tur perfricuisse frõtem qui de
posuere pudorem. Plinius ĩ ꝓ
œmio naturalis historiæ: Per-
fricui frontem: & nihil ꝓfeci.

Foliatum:dicebatur unguen
tum quod item dicebat nardi
num: & erat magni precii. De
tusco uico: nam in uico tusco
uestium bombicinarum textu
ra commendabatur.

Anguida: Philix nutrix
fuit Domitiani:eadẽ an⁹
lena: sub quo nomine nũc de-
ridet mulier quæ deformis &
anus ĩguina poetæ sollicitabat
cũ excitari non possent: docet
quo pacto possit arrigere. Iu-
gulor.i.pollice:quia cadit men
tula. Vix.x.horis:adeo cadit
mens.

S.In zoilum fellatorem:
quẽ sæpe supra noĩauit
hoc noĩe:ut supra:Nec te uin-
dicare possumus:fellat: hic cõ

Hoc quisquam ferat: ut tibi tuorum
Sit maior numerus togulatorum.
Librorum mihi sit minor meorum.
Triginta prope iam diebus una est
Nobis pagina uix peracta. sic est
Cum cœnare domi non uult poeta.

Ad Thelesphorum. 29

O mihi grata quies o blãda thelesphorẽ cura:
Quaiis in amplexu non fuit ante meo.
Basia da nobis uetulo puer uda falerno:
Pocula da labris facta minora tuis:
Addideris super hæc ueneris si gaudia uera
Esse negem melius cum ganymede ioui:

In Linum. 26

Illa salax nimiumnec paucis nota puellis:
Stare lino desit mentula lingua caue.

Ad Flaccum. 27

Ferreus es si stare potest tibi mentulla flacce:
Cum te sex cyathos rogat amica dari.
Vel duo frusta rogat cybili:tenuem ue lacertũ:
Nec dignam toto se botryone putat.
Cui portat gaudens ancilla paropside rubra:
Alecem:sed quam protinus illa uoret.
Aut cũ perfricuit frontẽ:posuitque pudorem:
Succida palliolo uellera quinque petit.
At mea me libram foliati poscat amica:
Aut uirides gemmas:sardonycas ue pares:
Nec nisi prima uelit de tusco serica uico:
Aut centum aureolos:sic uelut æra:roget.
Nunc tu uelle putas hæc me dare dona puellæ:
Nolo:sed his ut sit digna puella uolo.

Ad Phyllidem. 28

Languida cum uetula tractare uirilia dextra
Cœpisti:iugulor pollice phylli tuo.
Nã cũ me uitã cum me tua lumina dicis.
Horis me refici uix puto posse decem.
Blanditias nescis:dabo dic tibi milia centum:
Et dabo setini iugera culta soli.
Accipe uina domũ:pueros:chrysendeta mẽsas:
Nil opus est digitis:sic mihi phylli frica.

In Zoilum. 28

Os male causidicis:& dicis olere poetis:

querebatur os cauſidicoꝝ & poetaꝝ male olere: cū referret hoc ut puto ad male dicta. Rñdet poeta peiꝰ olere fellatori notās hoīs turpitudiné: q̄ſi male oleř alit ipe accepiſſet.

Nuaſit: locat ambiguitate uerbi præcido: nam & īcidere ſignificat & frangere podicem. alterū tractum é a cædo: alterum a præciſo inteſtino: medicus inquit phreneticus inuaſit Hilā ſicca & eum præcidit: cū uideat dicere uulnerauit: intelligit pædicauit ꝓpterea ſubdit: medicus non phreneticꝰ ſed ſanus qui tā bonum cepit conſilium. Sicca: gladius eſt latronis: unde ſiccarii dicti ſunt: ſicca ité numerat inter ferramenta chirurgica.

Treus: Cecilium derider: qui amicos accipiebat uarietate ciborum: qui oés confecti erant ex cucurbita & cum uarias epulas uideatur apoſuiſſe: ſolam dedit cucurbitam. Cecilius atreus: tanquā alter Attreus qui Tantalum Thieſtæ fratri filium epulandum appoſuit: Atreus laniator cucurbitarum. Edes: guſtabis: guſtare eſt leui cibo lenire ſtomachum intra ſatietatē.

Cœna: ideſt prima & ſecunda cœna. Epidipnidas: dapes epidipnides dicunt quæ poſt dipnon. i. cœnam opponūtur.

Hinc: ex hac cucurbita. Farreas: ex farre: nam placétæ farreæ in maiore erant precio.

Multiplices tabellas: Nam tabellæ dicūtur duplices & triplices a numero foliorum: & tabellæ mittebantur in ſaturnalibus. Cariotides: & cariotæ dicunt fructus: hæ inauratæ mittebantur amicis. Papini. Et latente palma prægrandes cariotides cadebāt. Notas theatris: qa ī theatris ſpgunt.

Minutal: piſcé marinū ſignificat: quē ita cōdit Apitiꝰ: ut addat liquamen oleū uinū coctū & reliq̄. Minutal ité genus cibi cōfecti ex uariis leguminibꝰ.

Sed fellatori zoile peius olet.

De Phrenetico medico. 29

Inuaſit medicus ſicca phreneticus eucli:
Et præcidit hilam. hic puto ſanus erat.

In Cecilium. 30

Atreus cecilius cucurbitarum
Sic illos quaſi filios thyeſtæ
In partes lacerat ſecatque mille.
Guſtu protinus has ædes in ipſo:
Has prima feret alteraue cœna.
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit
Hinc piſtor farreas facit placentas:
Hinc & multiplices ſtruit tabellas.
Et notas cariotidas theatris.
Hinc exit uarium coco minutal.
Vt lentem poſitam fabamque credas.
Boletos imitatur & botellos.
Et caudam cybili: breueſque mænas.
Hinc cellarius experitur artes.
Vt condat uario uafer ſapore
In rure folium capilliana.
Sic implet gabatas paropſideſque:
Et leues ſcutulas cauaſque lances
Hoc lautum uocat: hoc putat uenuſtum:
Vnum ponere ferculis tot aſſem

In Neſtorem. 31

Nec toga: nec focus eſt: nec tritus cimice lectus:
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:

Variū: ex uariis rebus confectū. Hinc: ex cucurbita. Botellꝰ: genꝰ farciminis ut Feſtꝰ ſcribit. Menæ: piſces ſunt q̄ coloré mutāt: ut Pli. tradit: nā hyeme cādidæ ſūt: æſtate nigriores: eoꝝ maria ſtrumis medét. Libres: põdꝰ libræ trahétes: ut bilibres dicimꝰ duaꝝ libraꝝ. Capilliana: ruta a capillaméti herbaꝝ & folioꝝ. Gabatas: hæ ſupra dicunt gabatæ. i. lāces cōcauæ

Ec toga: In Neſtoré eodé arguméto: quo ſupra dixit: quédā uelle uideri pauperé & eé. Is. n. cū nihil héret uolebat dici pauꝑ q̄ſi ſpōte id genꝰ uitæ delegiſſet: at īqt poeta eū nō poſſe pauperé appellari cū nihil habeat: & hoc pacto nouā hominis oſtétationé eludit. Teges: é pauperis domciliū. Palude bibula: ex herba paluſtri.

Affectas: refertur ad quandam ostentationem Vano: non profuturo. Non est paupertas: sed mendicitas.

Aepius: Laudatur victoria Prasini aurigæ: qui cū téporibus Neronis uinceret multos habebat fautores: nō deerant tamen qui dicerent eum reportare victoriâ: quoniam multi fauerent ob Neronem a quo diligebatur: nunc mortuo Nerone uicit ut tota victoria ipsi debeatur. Cessisse Neroni: idest fauisse Prasino ob Neronem.

Edes: In Aprum pauperem: & alienas sectātem cœnas: qui casam humilem: & nigram emit: iuxta hortos Maronis pulcherrimos: ut illic sæpe cœnaret: de hoc nō tanquā de puero ut nonnulli putarūt: sed de paupere: & alienam mēsam sectante illud distichon factum uideri potest: Nō cœnat sine apro noster Tite cecilian⁹ quo uersu cum uideatur dicere Cecilianum omnibus mensis habere aprum animal: deceptum lectorem in sequēti uersu frustratur & ait bellum conuiuium Cecilianus habet: quo intelligit aprum pauperē illi esse conuiuam. Bellum autem ironice: hoc est illepidum. Cœnabit belle: in hortis Maronis.

Nec puer: aut senior: nulla est ancilla: nec infans:
Nec sera: nec clauis: nec canis atque calix.
Tu tamen affectas nestor dici atque uideri:
Pauper: & in populo quæris habere locum?
Mentiris: uanoque tibi blandiris honore:
Non est paupertas nestor habere nihil.

De Prasino. 32

Sæpius ad palmam prasinus post fata neronis:
Peruenit: & victor præmia plura refert.
I nunc liuor edax dic te cessisse neroni:
Vicit nimirum: non nero: sed prasinus.

De Apro. 33

Aedes emit aper: sed quas: nec noctua uellet
Esse suas: adeo nigra uetusque casa est.
Vicinos illi nitidus maro possidet hortos:
Cœnabit belle non habitabit aper.

Ad Fabullum. 34

Ignotos mihi cum uoce trecentos
Quare non ueniā uocatus a te
Miraris: quereris que: litigasque.
Solus cœno fabulle non libenter.

De Caio proculo. 35

Caius hanc lucem gemma mihi iulius alba:
Signat: io uotis redditus ecce meis.
Desperasse iuuat: ueluti iam rupta sororum
Fila: minus gaudent: qui timuere nihil:
Hypne quid expectas piger: immortale falernū
Funde: senem poscunt talia uota cadum.
Quincūces & sex cyathos bessenque bibamus.
Caius ut fiat iulius & proculus.

In Zoilum. 36

Zoile quid tota gemmam præcingere libra

Gnotos: Respondet Fabullo ignotos homines inuitanti quare ad cœnam nō eat etiam ipse inuitatus: quoniam scilicet cum inter ignotos cœnaret: uideret solus cœnare. Festiue se solum appellauit inter ignotos.

Aius: Soteria: hoc est uota ob Caium Iuliū Proculū: qui conualuerat: celebrat soluto potu poscens cyathos numeros parem litteris noium amici. Signat: idest facit hanc lucem fœlicem. Desperasse: quod desperauerim. Minus gaudet: ego tāto magis gaudeo salute quo plus desperaui & timui. Hypne: hypnos græce latine significat somnum. Cō uenit ergo nomeñ puero ministrāti Bacchum somni ducem: & auctorem. Bessem. uas octo mensurarum.

Oile: In zoilum qui ex seruo ad equestres annulos pūenerat: ūt supra exposuimus: has cū gemina compede dedicat cathéas Saturne tibi zoilus ānulos pores. Hic tāti

ponderis annulum huñc geſtabat: ut aptius oli potuerit eé cathena eius pedibus: q̃ nũc annulus digito. Nonnulli auctore Pli. auri pondus in annulis oſtentabant: Alii leues bracteas inſerebant gemmaꝝ preciũ oſtentantes. Eam bracteam appellauit aurũ æſtiuum. Iuuenalis tangens hoc annuloꝝ genus: Ventilet æſtiuum digitis ſudantibus aurũ: Nec ſufferre queat maioris pondera gẽmæ. Perdere: occultat: quia non eſt in tãto precio gẽma cũ additur nimiũ auri. Tuis cruribus: p compede: Erat enĩ ſeruus fugitiuus.

Te iuuat: & miſerum perdere ſardonica.
Annulus iſte tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conueniunt.

In Charidemum. 37

Cunarum fueras motor carideme mearum:
Et pueri cuſtos: aſſiduuſque comes.
Iam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba:
Et queritur labris puncta puella meis:
Sed tibi non creuit. te noſter uillicus horret:
Te diſpenſator: te domus ipſa pauet.
Ludere nec nobis: nec tu permittis amare:
Nil mihi uis & uis cuncta licere tibi:
Corripis: obſeruas: quereris: ſuſpiria ducis:
Et uix a ferulis abſtinet ira manum:
Si tyrios ſumpſi cultus: unxiue capillos:
Exclamas nunquam fecerat iſta pater:
Et numeras noſtros aſtricta fronte trientes:
Tanquam de cella ſit cadus ille tua:
Deſine: non poſſum libertum ferre catonem:
Eſſe uirum iam me dicet amica tibi.

De Luperco. 38

Formoſam glyceram amat lupercus:
Et ſolus tenet: imperatque ſolus:
Quam toto ſibi menſe non fututam
Cum triſtis quereretur: & roganti
Cauſam reddere uellet ſeliano:
Reſpondit glycere dolere dentes

De Mulione ſurdo. 39

Mulio uiginti uenit modo milibus aulæ:
Miraris precium tam graue: ſurdus erat.

De Amynta. 40

Indulget pecori nimium dum paſtor amyntas:

Vnarum: Charidemum pædagogum ſuum & libertũ: a quo obiurgatur: cum iam ſit uir. Mearũ cunaꝝ monitor: qui me ĩfantem monuiſti: uel monitor: qa mouiſti cunas mihi ĩfanti. placet ꝑ ſcriptura. Sudaria: uerbũ Catulli. Pannos lineos: qui excipiunt cadentem barbam a tonſore.

Sed tibi non creui. i. nondum putas me ſatis adoleuiſſe. Catoné: qui utatur cẽſura Catõis.

Ormoſam: Lupercum captum amore Glyceræ irrumatorem eſſe oſtẽdit: & Glycerã fellatricé urbano ioco: dũ ait Lupercũ nuper dixiſſe ſe iã menſe toto non futuiſſe amicam: quia dentes doleret: nã ſi dentes & os ægrum ĩpedimento erat quo minꝰ illa coiret: ſati aptum é indiciũ eſſe irrũatoré.

Vlio: Vẽditum mulioné ſupra uiginti milibꝰ nũmum conqueritur: & quaſi miranti magnitudinem precii: iuſtam tam grauis uenditõis cauſam uellet afferre: ſubdit eũ fuiſſe ſurdũ ob hoc cũ minoris debuerit uendi: ipſe idem commemorat: quaſi fuerit iuſta cã tam grãdis precii. Surdꝰ erat: eludit auctum.

Ndulget: Lygdũ formoſum paſtoré ſuum per caſum monet recentem: ne uelit conſcendere arbores capitis piculo ad glandes decutiendas: Nam amyntas paſtor: dum ſaginandis ſuibus ĩcumbit: ex arbore glandifera quã conſcẽdit: cecidit: eiuſq; paꝰ ſiluæ ligna ſuccidi iuſſit ad rogum filii. Amyntas: nomen paſtorale eſt: ſumptum a Theocrito & uſurpatum a Virgilio.

Et gaudet fama luxuriaque gregis:.
Cedentes oneri ramos: siluamque fluentem
Vicit: concussas ipse sequutus opes.
Tristæ nemus diræ uetuit superesse rapinæ:
Damnauitque rogis noxia ligna pater.
Pingues lygde sues habeat uicinus iollas:
Te satis est nobis annumerare pecus.

In Cecilianum. 41

Viuida cũ poscas epigrammata: mortua ponis
Lemmata: quid fieri ceciliane potest?
Mella iubes hyblæa tibi uel hymettia nasci:
Et thyma cecropiæ corsica ponis api.

In Vxorem. 42

Deprensum in puero tetricis me uocibus uxor
Corripis: & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quotiens lasciuo iuno tonanti:
Ille tamen gracili cum ganymede iacet.
Incuruabat hylam posito tyrinthius arcu:
Tu megeram credis non habuisse nates?
Torquebat phœbum daphne fugitiua: sed illas
Oebalius flammas iussit abire puer.
Briseis uultum quamuis auersa iaceret:
Aeacidæ propior leuis amicus erat.
Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus:

Cedentes: honustos gladibus'. Opes Cassas. i. glandes deiectas. Nemus triste: cuius casu perierat filius. Diræ rapinæ: filii. Damnauit rogis ligna. i. rogis dedicauit. Ligna noxia: e quibus cecidit Amyntas. Annumerare. i. reddere numerũ.

Iuida: Cecilianum auarum accusat: qui poetæ epigrammata dixerat nõ esse uiuida: Hoc enĩ fieri dicit Martialis eius causa qui nihil donat: Nam uita carminis ex argumento ducitur: referatur hoc quod magis placet quod parum uiuidum esset: quia de Amynta mortuo é scriptum: Ex hoc iocans poeta dicit: non mirandum esse si nõ est uiuidum: cũ de mortuo sit compositum: & eius culpa hoc accidisse: qui ad argumentum proposuerit.

Lemmata mortua. i. argumẽta de mortuo. Thymum: florem significat gratissimũ apibus: quod circa solstitia nascit: cum large floresçit: protendit mellis prouẽtum: ex attica trãslatum est: adeoq; promiscue nascit: ut in Narbonensi agro lapidoso maxima copia puẽiat. auctor est Pli. Thymum tamẽ atticum principatum tenuit: & æternum epitheton inde sortitum é. Virg. Cecropiũq; Thymum in insula Corcyræ ĩ amaritudinem pungit. unde corsica mella eundẽ seruãt soporẽ.

Eprensum: Imprudentiã uxoris accusat: quæ ipm deprehenderat dũ pædicaret: obiurganq; se pueri ptes posse præstare affirmabat. Posito arcu: nam ipe arcũ gestabat: Hylas pharetrã: ut Apollonio longo carmine scribit. Megara: Creontis filia fuit Herculis uxor. Megarã dici non Megerã carmen Homericum testat in Manium euocatiõe Homerus & Megarã Creontis magnanimi filiã: quã habuit Amphytrionis filius roboris ĩdomiti. Fugitiua: dũ cõuersa est ĩ laurũ. Oebalius puer: Hiacynthus Lacedæmonius: quem dilectũ disco Phœbus interemit per imprudẽtiã: uersus aũt est in florem sui nominis. In eundẽ floré Aiax conuersus est: cum iudicio armorum superatus sibi mortem consciuit. Inde idem flos dicit' flos œbalius: ab Aiace. Columella: Et male damnati' mœsto de sanguine surgũt Aiacis flores. Briseis: patronymicum est: proprio noĩe dicebatur Hippodamia: ut scribit Eustachius dilecta est ab Achille. Leuis amicus: Patroclus: nam Achilles Patroclum amauit: qui e patria opũtia iussus est exulare: cum affinẽ œanthem per imprudentiam necasset: unde œanthium sacellũ: & fons œãthi[9] in siluis. Erat idẽ necessitudĩe cõiũct[9] cũ Achille ut colligit Eustachius: cũ quo é educatus post exilium. promiserat aũt Menœtio patri Patrocli Achilles se post expeditionem troianam eum domum reducturum. Dare mascula. i. noli existimare tibi aliquid masculum esse.

Rbus es: Imprudentiã orborũ oĩum & diuitũ accuſat: q̃ captatores putaṅt ſibi eſſe amicos. Natus cõſule Brutos. i. es decrepitæ ætatis. Nouus: nuper fact⁹ amic⁹: nã is captator eſt: & ſpe obuenturæ hæreditatis tibi blanditur.

Ntraſti: In Cãtharũ irrumatoré: quem eo uitio laborare ex coniectura oſtendit. nã ſiue mulieré adiret: ſiue puerũ non patiebaṫ: uel minimã rimã hiare: adeo ut uelox foramĩa acu facta obſtruéda curaret: nemo inquit poeta: qui uel pædicat: uel legitimum init coitũ mulieris tã anxio pudor̃ afficiẽ: ſed irrũator. Cellæ fornicis meretricis: noĩbus ĩhabitantiũ inſcribebatur. Iuuenalis: Titulum mentita lyciſcæ.

Velo: quo circũdãtur cẽtões.

Terebranṫ: perforanṫ. Laſciuia: laſciuenti & paſſim pungẽte. Solliciti: anxii. Qui pædicat: aut futuit ſed q̃ irrumat.

Am niſi. Memiũ monet uẽ cũ arrigere non poſſit fiat irrumator: nã ſupra dixit: Nemo eſt Galla ſenex ad irrumandũ. Verpi: dicunṫ iudæi circuncuſi: eodẽ habitu eſt mẽtula. Pãnucea: a pãno fit pannuceus. a. um. dĩminutiuũ pannicula: auctor eſt Pompei⁹: uel a pãno: quod placet uena eminẽtiore: cuius dĩminutiuũ eſt pãnicula: nã & mulier̃ mãmæ & membra ſenilia iuuenili humore exhauſta pãnucea fiunt: hoc eſt uenoſa. ſupra: Aut tibi pannoſæ dependent pectore mammæ. Laceſſis: iſequeris.

Sũma petas. i. os: & fias irrũator. alibi: Nemo eſt thai ſenex ad irrumandum.

Mnia. Blataram derider̃ qui cum omnem mulierũ turbã deuitaret: & lingeret cunnos: cauſa inquit ẽ ne cogatur futuere. Vmbra pompeiana. i. porticu Pompeii. alibi: Sic ueterem ingrati Pompeii quærimus umbram. Limina inachidos. i. porticũ Europæ filiæ Inachi. alibi: Aut ubi ſidonio taurus amore calet. Lacedæmoniũ: dicit̃ ceroma: quoniã palæſtram lacedæmonii in uenerũt: & eo ceromate ſe ũgebãt. Virgĩe. i. aqs gelidis uirgĩs: nã martia aq̃: ut Pli. ſcribit natatu: uirgo tactu p̃ſtabat. Ilius. Sili⁹ poeta prædiũ Virgilii ĩ neapolitão habuit: ut ſcribit Pli. in epiſtola. habuit

Teque puta cunnos uxor habere duos.

Ad Senem orbum. 43

Orbus es: & locuples: & bruto conſule natus:
Eſſe tibi ueras credis amicitias.
Sunt ueræ: ſed quas iuuẽis quas paup habebas:
Qui nouus eſt: mortem diligit ille tuam.

In Cantharum. 44

Intraſti quotiens inſcriptæ limina cellæ
Seu puer arriſit ſiue puella tibi.
Contentus non es foribus uelloque ſeraque:
Secretumq; iubes grandius eſſe tibi.
Oblinitur minimæ ſi qua eſt ſuſpitio rimæ:
Punctaque laſciua quæ terebratur acu.
Nemo eſt tam teneri: tam ſollicitique pudoris:
Qui uel pædicat canthare: uel futuit.

In Meuium. 49

Iam niſi per ſomnum non arrigis: & tibi meui
Incipit: in medios meiere uerpa pedes.
Truditur: et digitis pannucea mentula laſſis:
Nec leuat extinctum ſollicitata caput.
Quid miſeros fruſtra cunnos culoſque laceſſis?
Summa petas: illic mentula uiuit anus.

In Blataram. 46

Omnia fœmineis quare dilecta cateruis
Balnea deuitat blatara: ne futuat.
Cur nec pompeia lentus ſpatiatur in umbra:
Nec petit inachidos limina? ne futuat.
Cur lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelida uirgine? ne futuat.
Cum ſic fœminei generis contagia uitet
Cur lingit cunnum blatara? ne futuat.

De Silio. 47

Silius hæc magni celebrat monumenta maronis

item uillam Ciceronis littoralem: quæ occurrebat a Lucrino Baias uenientibus. ibi Tullius olim instaurauit monumentum: & locum appellauit academiam: academiæ athenié sis æmulatione: eo mortuo, pruperunt illic fontes calidi: qui oculis medebantur. Posse dit eundem locum Vetus Antistius. fontes celebrati sunt carmine liberti Cicerõis: cui⁹ hi duo sũt postremi: Vt quòniã totum legit᷑ sine fine per orbem: Sint oculis plures quæ medeant᷑ aquæ. Vtrunq; autem prædium uoluit habere Silius: quõiam & Ciceronem olim fuerat imitatus in causis agendis: & postea ĩ carmine punico Virgilium: hoc igitur ĩ laudem Silii dicitur. Celebrat: nam coluit diligẽtissime tumulum Virgilii: ut ait Pli. Tumulũ: ad Virgiliũ. Lares: ad Tullium refertur.

Vlla est. Philĩ multa quotidie ab eo poscentem monet: ut cum ei quæcũq; petiit donauerit & ipa det fellatõné.

Nulla est hora. i. nulla hora labit᷑. Relicto attrito: res relictæ cõsumptæ dicunt᷑ imitatõne græcorum qui apolebméa dicũt. Lapis: de crotalo siue de eleuco: quod placet. Possunt: dicuntur posse Lucri fieri: uili pcio emi. Sicc⁹ onyx ficcũ diapasma: nam cõstat ex siccis odoribus: ut Pli. tradit.

Proferẽt: ante oculos ferẽt meos ut emam. Cariosa: multorum ãnorum. Expiet: purget somnos de te aduersos. Indixit cœnam: te uelle cœnare tecum apud Ciceronem est eadẽ significatiõe: condicere cœnã. Condicere aũt ẽ prisca lingua denunciare. Nil mihi galla nega. i. patere te irrumari: nam nil negare apud poetam id significat ut ante exposuimus. Id aũt perfacere te hoc loco dixit. Nã aliđ uidet᷑ dicer̃: cũ tñ hoc dicat

Iugera facundi qui ciceronis habet.
Hæredem dominumque sui tumulique laresque
Non alium mallet: nec maro: nec cicero.

In Phyllida. 48

Nulla est hora tibi qua non me phylli furentem
Despolies: tanta calliditate rapis.
Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto
Gemma uel a digito: uel cadit aure lapis.
Nunc furtiua lucri fieri bombycina possunt:
Profertur cosmi nunc mihi siccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri cariosa falerni:
Expiet ut somnos garrula saga tuos.
Nũc ut emam grandẽ lupum: mulũ ue bilibrem
Indixit cœnam diues amica tibi.
Sit pudor & tandem ueri respectus & æqui:
Nil tibi phylli nego: nil mihi phylli nega.

De Silio. 49

Iam prope desertos cineres & sancta maronis
Nomina: qui coleret pauper & unus erat.
Silius arpino tandem sucurrit agello
Silius: & uatem non minus ipse tulit:

De Titio. 50

Tanta est quæ titio columna pendet:
Quantam lampsaciæ colunt puellæ.
Hic nullo comitante nec molesto
Thermis grandibus & suis lauatur
Anguste titius tamen lauatur.

Am ppe: Laudat᷑ Sili⁹ q̃ emerit prædiũ uirgilianũ: cũ aũt sibi nõ min⁹ uẽdicauerit Virg. quẽ carmĩe exp̃sit imitãdo. Desertos cineres: quoniam tumulus erat ĩ agro Tulit: accepit & assecutus est.

Anta. In fabulosa ẽ historia Titi⁹ Iouis: & Helaræ fili⁹: dict⁹ fili⁹ terræ: qñ mr̃ natũ ifantẽ specu occultauit: ex q̃ cũ adult⁹ pdierit: fabulã dedit q̃ ex tr̃æ uiscerib⁹ nat⁹ eẽt: eã secut⁹ Virg. tr̃æ oĩpotẽtis alũnũ dixit. Vñ spec⁹ helaritia dicit᷑ nõ pcul a patria Aepei qui ligneũ equũ struxit: hic alt᷑ est Titi⁹ qué masturbatoré fuisse ostẽdit poeta elocutõne. ait .n. lauari hũc suis thermis: quæ q̃is grãdes sint: ãguste lauant mẽtulã Titii: eodem elocutionis genere supra est usus: Secretusq; tua cunne lauaris aqua. Et columnam: etiam in priapo dicunt poetæ. Lauatur anguste: quia masturbatur.

Oeñabis belle. Inuitat Iulium Cerealẽ his ferme appoſitis ferculis: quæ ſupra promiſit amicis: Nunciat octauiam phariæ ſua turba iuuencæ: & hoc amplius: q̃ nihil recitatuꝝ, pmittit: ſed auditurum bellum giganteum: quod amic⁹ conſcripſerat. Bello: feſtiue cum relaxatiõe animi. Conditõ melior: ſi nõ habebis meliorẽ cœnam. Octauã: nã e1 hora lauabaꝫ Martialis. Stephani: memĩt Trãquillus ĩ Domitiãо: is balnea ſtruxit. Porrum: duo genera habet ſectile: & capitatum. Sectile diciꝫ fila habeẽ: quæ Pli. appellat inciſuras: & in diſtichis: Fila tarentini grauiter redolẽtia porri Ediſti: quotiens oſcula clanſa dato. Nero omnibus æſtatis menſibus porro ueſcebatur uocis gratia. Mella equeſtris ordis: cum a Tyberio pncipe damnatus accreſceret: ſuc cum porri ad trium denariorũ argenteoꝝ põdus hauſit: quo expirauit. Si ſupra id pondus ſumatur: diciꝫ non eſſe noxi⁹. Cordyla. i. fetus thynni. Lacertuſ: gen⁹ piſcis. Rutæ: ut ſupra rutatos dixit lacertos. Maſſica: potes ad maſſam lactis referre: hoc eſt caſeum: nã caſeus eſt fumo uelabrenſi commendabatur ex uelabro regione urbis. unde caſeus uelabrenſis in diſtichis eſt. Poteſt referri quod magis placet ad uinũ. Igne enim & fumo condire uina docuit Maſſylia galliæ.

Oliuæ picenæ: cibis accõmodatæ in guſtu: nã dabatur quicquid ante cibariorũ lãces propter guſtũ dabatur: quod ſupra uerbo græco dixit propinin guſtare. Aues cortiles. i. gallinas. Aeterno: immortali. Proxima: uicina laude.

Laudia. Claudiã britãnã utraq; lingua eruditam laudat: ſimul & ipſi & marito optat fœlicitatẽ. Pectora: mores. Cærulei: dicuntur inſulani: Vnde & ipſa Circe uitrea dicta eſt q̃ coleret circeios inſulã: Vitreæ iuga perfida Circes:

Ad Iulium cerealem. §1

Cœnabis belle iuli cerealis apud me
Conditio melior ſi tibi nulla: ueni.
Octauam poteris ſeruare: laudabimur una:
Scis qua ſint ſtephani balnea iuncta mihi.
Prima tibi dabitur uentri lactuca mouendo
Vtilis: et porris fila reſecta ſuis.
Mox uetus: et tenui maior cordila lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibuſ oua tegant.
Altera non deerunt tenui uerſata fauilla
Et uelabrenſi maſſa recocta foco.
Et quæ picenum ſenſerunt frigus oliuæ:
Hæc ſatis in guſtu: cætera noſſe cupis?
Mentiar ut uenias: piſces conchilia ſumen
Et cortis ſaturas atque paludis aues:
Q uæ nec ſtella ſolet rara niſi ponere cœna:
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipſe tuos nobis relegas licet uſque gigantes
Rara uel æterno proxima uirgilio.

De Claudia rufina. §2

Claudia ceruleis cum ſit rufina britannis
Edita cur latiæ pectora plebis habet:
Q uale decus formæ: romanam credere matres
Italides poſſunt: atthides eſſe ſuam.
Dii bene quod ſancto peperit fecunda marito:
Q uot ſperat generos: quotq; puella murus.
Sic placeat ſuperis coniuge gaudeat uno
Et ſemper uatis gaudeat illa tribus.

In Zoilum. §3

Vnguenta et caſias et olentem funera myrrham

Papinius. Nurus: ex filiis. Tribus natis: priuilegio trium natoꝝ. Ius etiã quattuor natorum dabatur mulieribus: trium uiris. Optat aũt poeta non ut tantũ tris natos habeat: ſed ut tot habeat liberos ut triũ liberorũ priuilegio ſuo iure utatur: nã qui aut nullum filium: aut tantum duos haberet non utebaꝫ iure triũ filiorum: de quo ſatis multa ante dicta ſunt.

Nguẽta. In zolũ furẽ quẽ & furti accuſat: cũ nup odoramẽta ad fun⁹pata ſubripuerit

& ſeruum fugitiuũ eſſe indicat: quod bis iam teſtatus ẽ ſuperiore carmine. Turpi: infami & furaci. Lecto ſtygio. i. capulo: nã capulus lectus ſtygius eſt. A pedibus: nã olim cum ſeruus eſſes fugiſti: & fuiſti in compedibus.

Ortatur. Lupus nouã artẽ captandi dicebat: & blãdiẽs hortabat Vrbicũ orbũ & diui tẽ: ut quæreret liberos: cũ tamẽ id minime uellet. Poeta in hũc iocat: hortatq; Vrbicũ ut moriat: tanq̃ ſuſcepiſſet liberos: hoc ẽ nihil relinquat. Lupo nã ſi morietur tanq̃ pater uidetur uſus conſilio Lupi

Fieri patrẽ: te quærere uxorẽ
ex qua filios ſuſcipias. Quod m'n⁹: qm̃ ipſe uellet eẽ hæres:
Videri uelle quod nolis: id qđ
ĩ dãnũ tuũ ſit. Vt facias: ut accipias uxorẽ. Sic: ita cõdito teſtamento.

Turaque de medio ſemicremata rogo.
Et quæ de ſtygio rapuiſti cinnama lecto
Improbe de turpi zoile redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare proteruæ:
Non miror furem qui fugitiuus erat.

Ad Vrbicum. § 4

Hortatur fieri quod te lupus urbice patrem
Nec credas: nihil eſt quod minus ille uelit.
Ars eſt captandi quod nolis: uelle uideri:
Ne facias optat: quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua ſe coſconia tantum.
Pallidior fiet iam pariente lupus.
At tu conſilio uidearis ut uſus amici:
Sic morere: ut factum te putet eſſe patrem.

Vod nimiũ. In Cheremonẽ q mortẽ laudabat: ĩ quo uolebat uideri ſectari ſapiẽtiã ſtoicos: q mortẽ cõtẽnũt: & de cõtẽnẽda morte præcipiũt cũ id ageret deſperatõe & ex rei domeſticæ difficultate: nulla inq̃t laus ẽ Cheremõ ſi ĩiſta miſeria mortẽ optas: maior laus fortitudinis fuerit ei q ĩopiam magno aĩo ferre poteſt. Stoice: q ſtoicus uis uideri. Tegetes: hẽbãt paupes. Nudi: ſine culcitra & nullo appatu. Magnus hõ: ironice loq̃t. Agedũ eſto hortãtis ẽ. Roſeo: iuueni li. Perdere nihil. i. ſẽp aĩum relaxare. Eſt facile: nulli⁹ laudis ẽ
In rebus anguſtis. i. inopia.
Qui miſer. i. qui inopiam nõ moleſte fert.

In Cheremontem. § 5

Q uod nimium laudas cheremon ſtoice mortẽ:
Vis animum mirer: ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi uirtutem fracta facit urceus anſa:
Et triſtis nullo qui tepet igne focus.
Et teges atque cimex: & nudi ſponda grabati:
Et breuis atque eadem nocte dieque toga.
O q̃ magnus homo es: qui fece rubentis aceti:
Et ſtipula: & nigro pane carere potes.
Lingonicis agedum tumeat tibi culcitra lanis:
Conſtringatque tuos purpura texta toros:
Dormiat & tecum quicũ modo cecuba miſcet
Conuiuas roſeo torſerat ore puer.
O quam tu cupias ter uiuere neſtoris annos:
Et nihil ex ulla perdere luce uoles.
Rebus in anguſtis facile eſt contemnere uitam:
Fortiter ille facit: qui miſer eſſe poteſt.

Iraris docto. Inuitat Seuerũ ad cœnã miſſo carmĩe: Seuerus & doct⁹ erat: ut uerſu nõ indigeret: & diues ut nõ deſideraret alienã cœnã: duabus ĩqt de cauſis potes mirari o Seuere: & quod mitto tibi carmina docto: & quod te uocẽ ad cœnã diuitẽ: at dii cũ ãbroſia ſatic̃t: accipiũt ét uinũ noſtrũ: q; ſi cœnã & carmĩa quæ habes: nõ amas & accipis: qd poterim⁹ dare. q. dicat ſi tantum ea daremus q bus indiges: nihil poſſemus dare: cum omnia habeas.

Ad Seuerum. § 6

Miraris docto quod carmina mitto ſeuero:
Ad cœnam quod te docte ſeuere uocem.
Iuppiter ambroſia ſatur eſt: & nectare uiuit:
Nos tamen exta ioui tura merũque damus.

Vim me. Iñ Theleſphorũ qui in media palæſtra cum iñcitatũ poetã uideret: grãdem ſtipem poſcebat: conquerit hoc fieri q; ſi tonſor iminẽte nouacula libertate & diuitias rogaret: Mart. ꝓmitteret: ſed tõſus nõ mõ nil daret: ſed & iã uerberaret. Idẽ nõ faciet Theleſphoro: ſed ne quid poſcat ei os obſtruet: quia eũ irrumabit. Permittũt ĩ me: quia magnam licentiam habent. Theca: repoſitoriũ nouaculæ. Nil faciam: non uerbe rabo te. Lota lana: pectinis ſcilicet ne aliquid poſſis poſtulare dicet λειχαζειν. i. irrumationẽ. Cupidæ auaritiæ. i. tibi cupido & auaro. eo uerbo græco uſus eſt Ariſtophanes. uel dicet ῥᾳ̃ον. i. bñ uale: & dimittet ſine premio quod te auarũ cruciabit. Mentula lota lana: ideſt cũ pacto ope abſterſa fuerit mẽtula. Lucili⁹: Mutoni lachrymas a leua abſterſit amica.

Enos Carinus. Dactylotheca ſignificat repoſitoriũ cõplurium gemmarũ. ꝑm⁹ Scaurus priuignus Syllæ id romæ oſtendit: Pompei⁹ mithridatico triũpho attulit: qđ Varro prælatũ ſcribit fuiſſe dactylothecæ Scauri. Cæſar ei⁹ gñis ſex dicauit ĩ ædes gñis genitricis. Dactylothecæ nom̃ ductũ eſt ab annulis reponẽdis: tñ ut dixi cõpluriũ gemmarũ ẽ repoſitoriũ: quæ ꝑ arbitrio dñi ĩ annulis concludi poterant. Carinus ſex annulos hẽbat conductos: quos die noctuque geſtabat. id cũ alii luxui & magnificẽtiæ aſcriberent: poeta ait eũ id agere: qm̃ plures nõ hẽbat: nec dactylothecã. Videt ſignificare eũ non habere repoſitoriũ annulorũ: cũ intelligat non habere plures gẽmas: ſed eas conductas: ex aliena dactylotheca: ut illud Iuue. Educta paulus agebat Sardonyce.

It Phlogis. Vtrunq; nomen fictum eſt. Phlogis ab ardore: nã phlox ſignificat flammam. Chione frigus a χιὼν quod niuẽ ſignificat. Alutã languentẽ: mentulam. Nõ ſinat: non poſſit excitare. Peliam: Iaſonis patrem. Critoñ: medici nomen eſt maſculi & mentulã habenti. Hygea: filia Aeſculapii medica. Euſtachius quidẽ in Homero & Diodor⁹ & noſtri duos tantũ filios Aeſculapio dedere: Machaonẽ & Podaliriũ. At ĩterpres Lyophoronis uſus teſtimonio Appollodori & Pli. In pictura Hygeã: Elgen: panen: Calaſum Aeſculapii filias eſſe teſtat: quas Socratẽ pinxiſſe cũ patre Aeſculapio Pli. affirmat. Hygea aũt nomen conuenit medicæ: Hygia. n. græce latine ſignificat rectã ualitudinem opponit aũt Critonem: & Hygeam ut oſtẽdat illam indigere uiro maſculo: non fœmĩa.

Omnia cum tibi ſint dono conceſſa deorum:
Si quod habes non uis: ergo quid accipies?

In Teleſphorum. 57

Cum mẽ uelle uides tecũque theleſphore ſẽtis
Magna rogas: puto me uelle negare: licet?
Et niſi iuratus dixi dabo: ſubtrahis illas
Permittunt in me quæ tibi multa nates.
Quid ſi me tonſor cũ ſtricta nouacula ſupereſt:
Tunc libertatem diuitiaſque roget:
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonſor:
Latro rogat: res eſt imperioſa timor.
Sed fuerit curua cum tuta nouacula theca
Frangam tonſori crura manuſque ſimul.
At tibi nil faciam: ſed lota mentula lana
Leicazin cupidæ dicet auaritiæ.

De Carino. 58

Senos carinus omnibus digitis gerit
Nec nocte ponit annulos.
Nec cum lauatur: cauſa quæ ſit queritis:
Dactilothecam non habet.

De Chione & Phlogide. 59

Sit phlogis achione ueneri magis apta requiris:
Pulchrior ẽ chione: ſed phlogis ulcus habet.
Vlcus habet priami: quod tendere poſſit alutã:
Quodque ſenem pylium nõ ſinat eſſe ſenẽ.
Vlcus habet quod habere ſuã uult quiſq; puellã
Quod ſonare criton: nõ quod hygia poteſt.
At chione non ſentit opus: nec uocibus ullis:

Marmoream: cum non moueretur.

Ingua. In Maneium lingentem femur: cuius supra meminit. Vrbane autē ait eius linguam dū nuper muliebri īguini hæreret: menstrui profluuio obturpuisse adeo ut posthac nō sit futura uteris ueteri libidini. Mœchus ore: dū fellat. Maritus lingua: dum hæret femori mulieris. uel remotis arbitris quod placet. Summemianis: meretricibus. Nudū: uel inopem deducitur. Per tubos: tubi dicuntur cannæ plūbeæ quib⁹ aqua Tubos: appellat inguina muliebria. Consci a: quasi rem ueram sciret. Morbus īdecēs: sanguis mēstrualis. purus dicit nō cōtaminat⁹ aliq̄ labe: ad corpus refert. Pur⁹ itē cū de aīo dicit: est nō cōtaminatus ullo uitio: hic uerborum ābiguitate utit poeta. Nō mirandū: nā ut scribit Pli. tā male fici humoris ē ut iactæ segetes eo marcescant: apes īmoriant aspectu mulieris eo laborātis: speculū hebetet. Purus: nō potest eē cōtaminatus. s. eo menstruo: nec īpur⁹: qm̄ id sceleris nō poterit āpli⁹ cōmittere.

Adiuuat: absentem marmoreāque putes.

Esbia. Agere grati aliquis dicit: qui opē p̄ciū nō exigit: gratis itē agit q̄ nihil soluit hāc ācipiti uerbor̄ significatione Lesbiā poeta deridet: quæ iurabit se nunq̄ gratis fuisse fututā intelligēs se nō feciss e copiam sui nisi magno p̄cio: poeta ex altera uerbi significatōne ait uer̄ esse quod Lesbia dicit: nunq̄ enī fuit fututa grati: qm̄ oportuit eam soluere precium his quos uolebat fututores.

Exorare dei si uos tam magna liceret
Et bona uelletis tam preciosa dare:
Hoc quod habet chiōe corpus faceretis haberet
Vt phlogis & chionē q̄ phlogis ulcus habet.

De Maneio. 60

Lingua maritus mœchus ore maneius
Suminianis inquinatior buccis:
Q uem cum fenestra uidit a suburana
Obscena nudum lena fornicem clausit.
Mediumque mauult basiare q̄ summum:
Modo qui per omnes uiscerum tubos ibat
Et uoce certa consciaque dicebat
Puer an puella matris esset in uentre
Gaudete cunni: uestra nanque res acta est:
Arrigere linguam non potest fututricem.
Nam dum tumenti mersus hæret in uulua
Et uagientes intus audit infantes
Partem gulosam soluit indecens morbus
Nec purus esse nunc potest: nec impurus.

De Lesbia. 61

Lesbia se iurat nunquam gratis esse fututam
Verum est: cum futui uult: numerare solet.

Pectas nos. Philomusū mutoniatos pueros ī balneis spectantem & interrogantem magna cura q̄re eos Martialis habeat puros: cinædū esse ostendit. Pædicāt curiosos festiue eum cinædum eē ostēdit: cum sit tam curiosus ī mutoniatis inspiciendis. Curiosus enim dicitur qui magna cura aliquid perquirit.

In Philomusum. 62

Spectat nos philomuse cum lauamur
Et quare mihi tam mutoniati
Sint leues pueri subinde quæris.
Dicam simpliciter tibi roganti
Pædicant philomuse curiosi.

In Faustum. 63

Nescio tam multis quid scribas fauste puellis.

Escio. Faustus cū haberet cōmercium cum adolescentibus: ñolitq; id palam fieri dabat litteras ad puellas: ut cum his commune aliquid habere uideretur: eum urbaniter redarguit poeta inquiens nescio quid scribas puellis: sed rem illā scio: q̄ puellæ non scribunt tibi: hoc est turpitudinem tuam inter pueros.

Hoc scio.i.cõmercium tuum. Ipse enim abutebatur pueris: & pueri eo.

Excenti. Iustinus solitus Martialem inuitare ad diem natalem: eum nunc prætermittere rat. dc. inuitatis: pmittens datur cœnam in sequenti die: cũ poeta munus mittere soleret ueteri instituto natalem celebranti: & ipse præteritus a Iustino mun⁹ differt in dié crastinum: mittant inquit sexcenti inuitati munera tibi hodie: cras ego mittam: quoniá cras me inuitasti. Iustinus crastinam cœnam ꝓmittebat insequentis diei. Poeta crastinum munus pollicet quod nunq̃ est futurũ: ut supra: Dic mihi: cras istud posthume quãdo uenit: cum uideat pollicerí crastinum munus.i. insequentis diei. Ad officium lucis: ad celebrandum dié natalem. Postera.i. cœnam sequentis diei. Sexcentis hodie.i. dc. mittant hodie munus: quos inuitasti.

Hoc scio: quod scribit nulla puella tibi.

In Iustinum. 64

Sexcenti cœnant: a te iustine uocati
Lucis ad officium quæ tibi prima fuit.
Inter quos memini non ultimus esse solebam:
Nec locus hic nobis inuidiosus erat.
Postera sed festæ reddis solennia mensæ:
Sexcentis hodie: cras mihi natus eris.

In Vacerram. 65

Et delator es: & calumniator
Et fraudator es: & negociator
Et fellator es: & lanista miror
Quare non habeas uacerra nummos.

In Maronem. 66

Nil mihi das uiuus dicis post fata daturum:
Si non es stultus: scis maro quid cupiam.

Ad Mathonem. 67

Parua rogas magnos sed nõ dant hæc quoq; magni
Vt pudeat leuius te matho: magna roga.

Epi. Canis lydiæ. 68

Amphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix: filius aspera blanda domi
Lydia dicebat domino fidissima dextra
Qui non erygones mallet habere canem.
Nec qui dictea cephalum de gente secutus
Luciferæ pariter uenit ad astra deæ.
Non me longa dies: nec inutilis abstulit ætas:

T Delator es. uacerra cõquerebatur q̃ nummos non haberet: poeta tẽpora sua notans mirat quare pecuniam non hẽat: cum tam malas exerceat artes: quibus solis pecũia querebat. Calumniator: falsas accusationes repperis. Lanistæ: dicebantur qui emebãt pueros nutriẽdos ad gladiaturam. Mangones: ad uendẽdũ dicti a manu & ago: hoc est expoliendis pueris ut maiore ueniant. Inde mãgonizare tractũ é: quod significat expolire ad sallendum emptorẽ: agrosque mangonizatos legimus: & mãgonizata balnea apud Pliniũ: & Varronem.

Arua rogas. Mathonem agendis causis nihil iã lucrátem: & ne minimã quidem stipem consequentem a diuiti b⁹ deridet: simul monet ut pudorem suæ repulsæ leniat magnarum rerum petitione: nam nimis ignominiæ fuerit si in magnis tulerit repulsam de Mathone luuena. Sic Pedo conturbat: Matho deficit: idest pauper fit.

Mphitheatrales. Epitaphiũ Lydiæ canis: quæ discerpta fuerat ab apro in uenatiõe theatri. Nutrita: loquitur canis. Magistros: qui præsunt theatris. Erigõe: mortuũ patrem Icca⁊ repperit cane duce: cui Imera erat nomẽ. hæc dolore obit⁹ paterni sibi mortẽ cõsciuit: Imera item dominæ mortuæ spũ parentauit: ut alii scribũt coniecit se in puteum: quem anigrum appellant: hoc est sine humore. nemo enim post canis fabulâ ei⁹ aquis usus est numinum miseratiõe. eius effigies in cælum relata est. Cephalum: canis datus est custos Europæ a Ioue: quẽ laborantem procris sanauit: Inde canem meruit dono. ex creta igit́ Cephalus coniunx Procri mortua uxore duxit Thebas. Ibi erat fera in

ſuperabilis canibus: ut Ouidius cecinit. Vt autem ex teſtimonio Iſtrii ſcribit Igini⁹ erat uulpes inſuperabilis canibus: Cephalus: Ielapa ita enim appellabatur canis emiſit in uulpem. Cum autem & numine Iouis canis eſſet inſuperabilis & Themidis uulpes utrunq; in marmur conuertit Iuppiter: ut alii ſcripſerunt canis in cælum eſt relatus. Cani: Dulichio: ideſt itacenſi cani Vlyxis. Canes Vlyxis apud Eumeum ſubulcum redeuntem dominum poſt. xx. annos agnouit: ut ſcribit Homerus: qui eoſdem blandientes Thelemacho introduxit. Ille appellabatur Argus. hunc in ſimo reppe rit Vlyxes reuerſus plenum pediculis. Longum extat Homeri carmen in odyſſea. mortuus eſt extrema ætate confectus.

Erimãthe: quẽ interemit Hercules. Calidon: quem Meleager. Tertius aperí Lydia ubi periit Athis filí⁹ Crœſi: ut ſcribit Herodotus.

Endere. Tuccam accuſat qui teneros emebat pueros: eoſdem exoletos uendebat. Dominos: pueros olim amatos a te: ut dominam amicam dicimus. Rudes: pueriles. Luxuria in eadem ſignificatione eſt ſupra. Non amo iam dices: hæc quoque luxuria eſt. nam luxuriam appellat non modo nimium rerum appetitum: & luxum: ſed etiam í modicum contẽptum earum rerum quibus uti debes.

Ictericam. Ioc⁹ eſt in Lædam fallentem maritum noua arte: ait enim ſe eé hictericam: neq; ulla arte poſſe ſanari niſi futuatur. Tanti: ideſt ſe tanti facere ſalutem. Tollun tur: í uenerem. ut ſupra: Suſtu lit ille pedes: ſuſtulit hic tunicam.

Rauci. In natam blandam & exiguo uerbo appellantem mentulam exoleti ſui pipi nam. nam pipere eſt minorum pullorum uocem emittere. Vnde pipillo frequentatiuum quod paſſeri dedit Catullus: Ad ſolam dominam uſq; pipillabat. Poeta ait tantæ magnitudinis eſſe: ut ſi Priapus conferat: poſſit Gallus uideri: hoc eſt caſtratus. nonnulli codices habent bipennem: hoc eſt duplicem pennem: ſed placet prior ſententia: licet ſyllaba mutata ſit.

Qualia dulichio fata fuere cani:
Fulmineo ſpumantis apri ſum dente perempta:
Quantus erat calydon aut erymãthe tuus.
Nec queror ifernas q̃uis cito rapta ſub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

In Tuccam. 69

Vendere tucca potes centenis milibus emptos
Plorantes dominos uendere tucca potes.
Nec te blanditiæ: nec uerba rudeſque querelæ:
Nec te dente tuo ſaucia colla mouent:
Ah facinus tunica patet iguen utrũque leuata:
Inſpiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia uende
Argentum: menſas: myrrina rura domum.
Vende ſenes ſeruos: agros & uende paternos:
Ne pueros uendas: omnia uende miſer.
Luxuria é emere hos: qs enĩ dubitat ue negat ue
Sed multo maior uendere luxuria eſt.

De Læda. 70

Hictericam uetulo ſe dixerat eſſe marito:
Et queritur futui læda neceſſe ſibi.
Sed flens atque gemens tanti negat eſſe ſalutẽ:
Seque refert potius propoſuiſſe mori.
Vir rogat ut uiuat uirides nec deſerat annos:
Et fieri quod iam non facit: ipſe ſinit.
Protinus accedunt medici medicæque recedunt
Tollunturque pedes: o medicina grauis.

De nata. 71

Drauci nata ſui uocat pipinam
Collatus cui gallus eſt priapus.

Enturum. Cõqueritur se decipi sæpenumero a Lygdo puero: cui imprecatur: ut pileo tegat mẽtulam. Vmbella: indumentum capitis erat: quo Solis radii arcebantur: huius erit distichon. obscena metaphora abusus est: nã per dominam luscã & si aliud uidet intelligere mẽtulã significat. Tegas umbella. i. tegas natibus mẽtulam: uel ore: tãquã umbella: nã erat fellator: ut alibi: At quondã mihi Lygde nil negabas. i. fellabas. Vrãdum. Medico rituali. i. qui eundem amat quẽipse. Gallus: iocus est i Gallo. & græco: & significat sacerdoté Cybelis.

Heca tectus. Eodẽ argumento supra scripsit in Lecãiam: Inguina succintus tibi nigra seruus aluta Stat quotiés calidis tota foueris aquis. Nam & hæc Celia lauabatur ĩter uiros nudos inguinibus solum seruum uidebat sibi astare fibulatum: quod cũ alia de causa facere uideretur: poeta ĩdicat eam ita egisse: ut seruum ad coitum recentem haberet: nam fibula non modo uelãdis inguinibus: sed etiam coercendo impetu libidinis utebãtur.

Aena nigra: nã ex aluta nigra erat fibula: ut supra: Nigra seruus aluta. Vt quid facias: nã citharœd⁹ & coraules & comœdus ad uocé seruandam fibula utitur: quoniã nimio coitu raucescit. Ne uidearis inuidere: uolentibus. s. uti magno pene serui tui. Remitte: cõcede ut non utaé fibula.

Oluere: Quæ mutuaueras. Bucco: dispensator. Non mea: sed Bucconis.

N omnibus. In Vacerrã qui ut cœnam captaret: omnes inibat cœnatõnes: & in ꝓxĩo loco simulabat se demittere aluum: ut aliqua permanédi cã esse uideret: & parata cœna inuitaret a domino. Cõclaue: locus ad cœnandum: ut est apud Ciceronem. Cœnaturit: cupit cœnare.

Tere. Cõsulit amico ducturo uxorẽ: qui hactẽ⁹ nullũ cũ fœminis habuerat cõmerciũ: ut ante nuptias discat muliebré palæstram a perita meretrice: quoniam a sponsa uirgine & rudi eam discere nõ poterit. huc spectat epigrãma ut derideat eum qui cogitat de ducenda uxore. Flamea: indumenta capitis: quib⁹ in nuptiis matronæ utebantur ad

In Lygdum.

Venturum iuras semper mihi lygde roganti:
Constituisque horam: constituisque locum.
Cum frustra iacui longa prurigine tentus:
Succurrit pro te sæpe sinistra mihi.
Quid precor o fallax meritis & moribus istis
Vmbellam luscæ lygde feras dominæ.

De Bacchara.

Curandum penem commisit bacchara græcus
Riuali medico: bacchara gallus erit.

In Celiam.

Theca tectus ænea lauatur
Tecum celia seruus: ut quid oro
Non sit cum citharœdus aut coraules?
Non uis ut puto mentulam uidere:
Quare cum populo lauaris ergo:
Omnes an tibi iam sumus spadones?
Ergo ne uidearis inuidere:
Serue celia fibulam remitte.

Ad Pætum.

Soluere pæte decem: tibi me sesteria cogis:
Perdiderat quoniam bucco ducenta tibi:
Ne noceant oro mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere: perde decem.

In Vacerram.

In omnibus uacerra quod conclauibus
Consumit horas: & die tota sedet.
Cœnaturit uacerra: non cacaturit.

Ad Victorem.

Vtere fœmineis complexibus utere uictor:
Ignotumque sibi mentula discat opus.
Flamea texuntur sponsæ iam uirgo parata est

uelandū pudorem. Lucanus: Flamea ſollicitū præuelatura pudorem. Tondebit: faciet tonſos tuos cinædos: ne tibi placeât. Peregrina. i. ſi neſciueris uti cunno: ut ſit tibi ignota. Suburranæ meretrici: nam in ſuburra erant meretrices: ut ante. Faciet te uirum: docebit officium uirile.

D primum. Pætus malos miſerat mulos poetæ: quem ad p̄mum lapidem inuitauerat: ut uix decima hora eo peruenerit: cū pigritia accuſaret a Pæto: ait culpam illi⁹ eſſe: qui tam pigros mulos rhedarios miſerit: qualib⁹ ſcilicet Pætus ip̄e utebat: ita eum deridet.

Ittus. Iocatur cum Flacco qui petierat ut uillam baianam uerſibus laudaret: ait enī ſe male indulgeſſe Genio: q̄ uerſibus baianis: pluris enim ſe facit q̄ baias: quas Flaccus uerbis magnificis aureum litt⁹ appellabat. Baias: totiens inculcatū eſt ī contéptum Flacci. Vtrū q̄: indulgere Baiis & mihi. Detur: ut faciam hoc. Quid: o quantum Martialis & Baiæ. i. ut ego mihi indulgeam: & tam̄ Baias laudem: & ī ea uerſuum cura uoluptatem capiam.

Vm ſene. Egles uicē dolet: quæ & ſpadoni nupſerat: & adulterum ſenem habebat: ut neuter uiri officium præſtare poſſet: optat miſera alterum ſpadonem fieri uirū: alterum ſenem fieri iuuenem.

Sicca: carēs officio uiri. Opi: uenereo. Anus: ꝓpter ætatē.

Vterq; labor: uterq; laborās.

Citherea: Venus: quæ geniali toro præes.

Sinueſſanis. Philoſtrat⁹ multa apud græcos ſcripſit: ſed hic cum in balneis Sinueſſanis eēt tm̄ uini potauit: ut ebri⁹ fact⁹ ſcalar̄ lapſu pene extinct⁹ ſit: quo facto periit Elpenor. Elpenor enī Vlyxis ſoci⁹ cuius cadauere manes euocati ſunt ab Vlyxe ebri⁹ fact⁹ apud Circē: lapſuſq; e ſcalis periit. hoc mortis gen⁹ notat Ouidi⁹ in Ibim: ipſe apud Homer̄ in carmine īfernali Vlyxi narrat.

Nocte iubēte. i. nocturno tēpore ita iam exigente.

Tondedit pueros iam noua nupta tuos:
Pædicare ſemel cupido dabit illa marito:
Dum metuit teli uulnera prima noui.
Sæpius hoc fieri nutrix materque uetabunt:
Et dicent uxor: non puer iſte tibi eſt.
Hæu quantos æſtus quantos patiere labores:
Si fuerit cunnus res peregrina tibi.
Ergo ſuburranæ tyronem trade magiſtræ
Illa uirum faciet: non bene uirgo docet.

Ad Pætum. 78

Ad primum decima lapidē quod uenimus hora:
Arguimur lentæ criminæ pigritiæ:
Non eſt iſta quidem: non eſt mea ſed tua culpa:
Miſiſti mulas qui mihi pæte tuas.

De Bais. 79

Littus beatæ ueneris aureum baias
Baias ſuperbæ blanda dona naturæ
Vt mille laudem flacce uerſibus baias.
Laudabo digne non eſt ſatis: tamen baias.
Sed martialem malo flacce quam baias.
Optare utrunque pariter improbi uotum eſt.
Quod ſi deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum eſt martialis & baiæ.

De ſpadone & ſene. 80

Cum ſene communē uexat ſpado dindius eglē:
Et iacet in medio ſicca puella toro.
Viribus hic operi non eſt: hic utilis annis:
Ergo ſine effectu prurit uterque labor.
Suppelex ille rogat: pro ſe miſeriſque duobus:
Hunc iuuenem facias hunc citherea uirum.

De philoſtrato. 81

A ſinueſſanis conuiua philoſtratus undis
Conductum repetens nocte iubente larem.
Pene imitatus obit ſeuis elpenora fatis:

Emo habitat. Sosibianus nouo genere captationis utebat: nã orbis & diuitibus partem domus suæ gratis habitandã dabat: quod cũ ex liberalitate uellet uideri facere: poeta indicat eum auarissime agere: quippe qui eo munere hæreditatem petat lõge maioris precii q̃ sit iusta pensio. Pluris locat: quoniã ita hæreditatem captas.

Vi nondum. In Anthiochi tonsoris ĩperitiã: a quo cum nuper tonderet: crebris ĩcisuris notatus est. Brachia tondebantur: qui inter se lacerantur in sacris Cybellis. Enthea: deo plena. Alcon: medicus uulnerarius.

Enterocellas: intestina. Dedolat: apta ossa. Pẽthe⁹ ad matrem: Agauem a qua laniat⁹ fuit. Orpheus: laniatus a ciconibus. Mendas: mulieres furentes: nam μαίνω est furere. Qualia: quales incisuræ. Picta trõte: idest rugosa. Habet cor. i. est sapiens.

Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset nymphæ tam magna pericula passus:
Si potius uestras ille bibisset aquas.

Ad Sosibianum. 82

Nẽo habitat gratis: nisi diues & orbus apud te:
Nemo domum pluris sosibiane locat.

Ad Antiochum tonsorem. 83

Q ui nondũ stigias descendere quærit ad ũdas:
Tonsorem fugiat si sapit antiochum.
Alba minus seuis lacerantur brachia cultris:
Cum furit ad phrygos enthea turba modos.
Mitior implicitas alcon secat enterocellas:
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes cynicos & stoica menta:
Collaque puluerea nudet equina iuba.
Hic miserũ stithica sub rupe promethea radat:
Carnificem nudo pectore poscet auem.
Ad matrẽ fugiet pẽtheus: ad mænadas orpheus
Antiochi tantum barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo nũerasti stigmata mẽto
In uetuli picta qualia fronte sedent.
Non iracundis fecit grauis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est et scelerata manus.
Vnus de cunctis animalibus hircus habet cor
Barbatus uiuit: ne ferat antiochum.

In Zoilum. 84

Idere. Sidus est gen⁹ morbi: ut supra é dictum: quo linguæ usus amitti solet. supra Hoc opus est subito fias ut sidere mutus. Vnde siderati qui b⁹ urina pulli asinini nardo admixto per coniunctionem medetur. zoil⁹ fellator erat quod frequẽti carmine ĩdicauit: nũc amissa lingua cogetur futuer̃.

Lingere: fellare est apud hunc poetã. supra: Lĩgas nõ mihi: nã proba & puella est. Dum lingis. i. dum fellas: uel cunnũ lingis quod placet: nam supra idẽ est epigrammatis argumentũ in eum qui dum cunnum lingeret: linguam amisit adeo ut præterea nec purus esse nec ĩpur⁹ posset. Certe nunc: post q̃ lingẽdi usum amisisti.

Sidere percussa est tibi subito zoile lingua
Dum lingis cunnum. zoile nunc futues.

In Parthenopæum. 85

Leniat ut fauces medicus: quas aspera uexat
Assidue tussis parthenopæe tibi.
Mella dari: nucleosque iubet dulcesq; placẽtas:
Et quicquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus:
Non est hæc tussis parthenopæe: gula est:

Eniat. In Parthenopæũ qui tussim simulabat: ut conditi cibis uesceretur: quod supra in alium scripsit. Nucleos: conditos. Dulces: mellitos. Non sinit pueros esse truces: ideſt quo pueri lugentes placantur. Est gula. i. ppt gulam id agis.

lues eras. Caridemus cum olim diues esset pædicabat: nunc factus pauper ut amis
sa bona instauraret anus sectabatur. hoc enim genus lucri ꝓpositum erat bene mẽ
tulatis: quod carpit Iuue. Vetulæ uesica beatæ: nã illud in uniuersũ dicit & nõ de una.

Vltis iam. Carisianũ deridet: qui cũ pædicaretur nolebat uideri pædicari: sed festi
ue crimẽ suũ prodidit per imprudentiam: nam cum multis iã diebus diceret se nõ
pædicasse: & causam quærerent sodales: dixit se habere uentrẽ solutum: qđ ipsum impe
dimento erat cinædo: non pæ
diconi.

Ntactas. Ad pollã: quæ
mittebat recentes rosas
& ĩtactas. poeta optat ut rosas
uexatas potius mittat ei⁹ deli
cias redolentes: an simul allu
dit festiue ad eunuchos pul
cherrimos: quos polla hẽbat:
ut supra dictum est.

Armina. Chrestillũ deri
det: qui ut lasciuum car
meñ àspernari uideretur: & se
uerum laudare Lucilii: Lucre
tii: Accii: Pacuuii poetarum ru
dimẽta: & quib⁹ ut scribit Quĩ
tilianus lepos: & ultima man⁹
defuit: uersus extollebat. sed
tamen ut inquit poeta cum qs
generis carmina legeret: non
ignorabat quid saperet mentu
la: per quod ostendit eum fuis
se fellatorem: & ĩter antiquos
poetas sectari recentes mores.
Salebras: duricię. Metropha
nes: hic uersus ẽ Lucilii: quẽ lu
culentũ fluere scribit Horati⁹:
& carpit: ꝙ græca uerba ĩferat
carmini. fuit aũt satyrarum au
ctor: sed hoc carmen est in Me
trophanẽ Columellam tumul
latum ei⁹ seruum: ut ita legaẽ:
Lucilli Columella situs est hic
Metrophanes. Columella Metrophanes: nomẽ est ꝓprium. Lucilli. s. seruus. Terrai:
genitiui antiquorum: quibus utitur semper Lucretiũs Accius: & Pacuuius scriptores tra
gœdiarum clarissimi sententiarum grauitate: ut scribit Fabius: & pondere uerborum:
sed his defuit expolitio: non eorum culpa sed temporum: quibus studia adhuc erant in
culta. Sapiat: quia es fellator: & mentulam lingis lasciuisq; nostrorum temporum mo
ribus inter seueros antiquorum uersus uteris.

Eolidos canace: In Canacem epitaphium quæ ulcere serpentis in ora extincta est.

Aeolidos: alludit de Canace filia Aeoli sorore Macareii. Ah facinus: genus morbi.

Ad Caridemum. 26

Diues eras quondam sed tunc pædico fuisti:
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc sectaris anus o quantum cogit egestas
Illa fututorem te carideme facit.

De Carisiano. 27

Multis iam lupe posse se diebus
Pædicare negat carisianus.
Causam cum modo quærerent sodales
Ventrem dixit habere se solutum.

Ad Pollam. 28

Intactas mihi quare mittis polla coronas:
A te uexatas malo tenere rosas.

In Crestillum. 29

Carmia nulla probas molli quæ limite currunt:
Sed quæ per salabras altaque saxa cadunt.
Et tibi mæonio quod carmine: maius habetur
Lucili columella hic situs metrophanes.
Attonituſque legis terrai frugiferai
Accius & quicquid pacuuiuſque uomunt:
Vis imiter ueteres crestillet tuosque poetas:
Dispeream si scis: mentula quid sapiat.

Epi. Canaces. 30

Aeolides canace iacet hoc tumulata sepulchro:
Vltima cui paruæ septima uenit hyems.
Ah scelus ah facinus properas quid flere uiator?
Non licet hic uitæ de breuitate queri:

Tenero: puellari. Oscula: ideſt os ipſum. Non sũt data: quia partẽ aſſumpſit morbus.
Ierios: In Theodorum malum poetam: in quem ſupra. Huius ædes incendio aſsũ
ptæ ſunt: De quibus uideatur conqueri Martialis quaſi amicus Theodoro: exit in
imprecationem: & conqueritur quod dominus non arſerit. Pierios: poeticos. Do-
minus: malus poeta ante dixit ſe huic ſuos libellos mittere nolle: ne ille ſuos mittat in-
eptos.

Triſtius eſt leto leti genus: horrida uultus
Abſtulit: & tenero ſedit in ore lues.
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi:
Nec data ſunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant uentura uolatu:
Debuerant alia fata uenire uia.
Sed mors uocis iter properauit cludere blandæ:
Ne poſſet duras flectere lingua deas.

In Zoilum.

Mentitur qui te uitioſum zoile dixit:
Non uitioſus homo es zoile: ſed uitium.

De Theodoro.

Pierios uatis theodori flamma penates
Abſtulit hoc muſis: hoc tibi phœbe placet.
Oſcelus o magnum facinus crimenque deorum:
Non arſit pariter quod domus & dominus:

In Verpum æmulum.

Quod nimium liues noſtris et ubique libellis
Detrahis: ignoſco: uerpe poeta ſapis
Hoc quoq; nõ curo: quod tu mea carmia carpas:
Corripias: et ſic uerpe poeta ſapis.
Illud me cruciat ſolymis quod natus in ipſis:
Pædicas puerum uerpe poeta meum.
Ecce negas iuraſque mihi per templa tonantis:
Non credo: iura uerpe: per anchialum.

Ad Flaccum.

Incideris quotiens in baſia fellatorum:
In ſolio puto te mergere flacce caput.

In Germanum.

Martia nõ rhẽus ſalit hic germane: quid obſtas?

Vod: In poetam iudæũ qui Martialis puerũ pædicabat. Verpe: iudeæ. Carpas: ſuffureris ut ſupra: poeta carpit: ideſt ſuffuratur. Corripias: frequenter rapias. Solymi: populi finitimi Liciæ. Vnd iudæorum gens deducta eſt eos Bellerophon expugnauit: ut Homerus meminit: & longa eſt diſceptatio apud Homeri interpretes: de quibus Solymis poeta intellexit. Strabo de finitimis Liciæ uidetur ſentire. Iuras per templa tonantis: ideſt iuras per numẽ romanum quaſi non ſis iudæus.

Anchiala: urbs eſt Ciliciæ littoralis condita a Sardanapallo ut Ariſtobolus ſcribit: In qua ẽ ſtatua lapidea conditoris: quæ dextræ manus digitos complicat: cum monumẽto litteris aſſyriis inſcripto: Sardanapallus Anacindaraxis filiꝰ Tharſum & Anachialim uno die cõdidit Ede bibe lude: & cum te mortalem noris: præſentibꝰ explede litiis animũ: Poſt mortẽ nulla uoluptas. placet igitur intelligas Anchialum numen Sardanapalli: quod Solymis finitimum eſt: ĩmo littoralem hãc Ciliciæ partem Solymi aliquãdo tenuerunt: ut ſcribit Ioſephus. Iura per Anchialum: ideſt per numen Sardanapalli: quo ſimul oſtendit eius mollitiem & patriam. Quod nõnulli ſentiũt de Anchialo puero hactenus non legi.

Ncideris: Feſtiue idem eſſe. docet baſiari a fellatore: qui mentula ſore abluit: & mergere caput in ſolium uas balneorum: ubi mentulæ lauantur. Puta te mergere caput: ideſt abluere caput.

Artia: Ex Martia de qua ſatis ſupra diximus: Germanus riuulum deduxerat

ſn ædes. Vnde nuper repulerat puerũ romanũ: poeta conqueritur martia aqua intercidi ciuem romanum a barbaro cum aqua ſit romana: & ciui debeat ſeruire potius q̃ captiuo. Salit: labitur ſaliens. Obſtas: reſiſtis. Imbre: irrigatione & unda diuitis large fluentis. Vnda uictrix: aq̃ martia romana. Captiuã ſitim. i. tuã q es captiu⁹. Submoto: repulſo.

Na nocte. In Theleſinam deformem: ad quã non poterat arrigere: quod ut oſtẽdat non ſua culpa accidere: ſed Theleſinæ hoc ſcribit. Poſſum. ſ. futuer aliquã: nõ poſſum te ſemel quattuor annis. oppoſitis dictiõibus acumen é ſemel & quat̃. iiii. annis & una nocte.

FFugere: Baſiatorũ oculis offendebat̃ Martialis nonnulli. n. blandiẽtes ſolebãt obuios amicos oſculari: Martialis hoc longo reprehendit epigrammate: conſulitq; Baſſo ut eos ſibi faciat amicos quos nolit baſiare: oñdens ſe malle amicitiã aliis ĩ rebus eſſe q̃ in baſiis quibus. ſ. offẽditur. optes inqt eos amicos qui te nõ baſiẽt: id enĩ eſt gratius q̃ baſiari. Non é effugere: fieri nullo pacto poteſt ut poſſis effugere baſiatores. Vicus: deterebit eos. Puſtulæ: ulcera parua. Triſte mẽtum ſordidi ue lichenes: idẽ dixit ut puto: Nã lichenes ulcera oris erant: quæ multoꝝ intuit⁹ occupabant: furfurẽ cutis excitantia: is morbus ĩcognit⁹ fuit ad mediũ uſq; Tiberii prĩcipatum: quo tẽpore Peruſin⁹ quidã eques ſcriba quæſtorius: eo morbo laborãs: quo ĩ Aſia correptus fuerat multos cõtagiõe fœdauit: eum appellarunt nomine latino Mentagram: quoniam a mẽto oriebat̃. Cerото: puto de Ceruſſa ĩtelligi: Nã labra ceruſſata dixit in Philenĩ ad emendationem ulcerum ꝓderit: quo minus te baſient.

Baſium nuptiale. i. mũda baſia: quæ obſtructo ore ſeruabãt ſponſæ. Cucullis: indumento capitis. Afferet: uendicabit te. Lecticæ pellibus & uelis ſternebant̃ præſertim nuptiales & ritu antiquo ſponſi ĩ pelle lunata ſedebant: ſed hic de quacunq; lectica intelligo. Conſulatus: ſi ét fueris conſul. Abiget: ſubmouebit. Sella curuli. potes intelligere uel de prætore uel conſule. Quem nolis. i. amicum a quo non baſia exigimus. id enim ſit amoris teſtimonium: q; ſcilicet te non baſiet.

Et puerum prohibes diuitis imbre lacus?
Barbare non debet ſubmoto ciue miniſtro
Captiuam uictrix unda lauare ſitim.

In Theleſinam. 96

Vna nocte quater poſſum: ſed quattuor annis
Si poſſum peream te theleſina ſemel.

Ad Baſſum. 97

Effugere non eſt baſſe baſiatores
Inſtant: morantur: perſequuntur: occurrunt.
Et hinc & illinc uſque quaque quacunque:
Non ulcus acre puſtulæ ue lucentes:
Nec triſte mentum ſordidique lichenes:
Nec labra pingui delibuta ceroto:
Nec congelati gutta proderit naſi.
Et æſtuantem baſiant & algentem.
Et nuptiale baſium reſeruantem.
Non te cucullis auferet caput tectum
Lectica: nec te tuta pelle ueloque.
Nec uendicabit ſella ſæpius clauſa
Rimas per omnis baſiator intrabit.
Non cõſulatus ipſe non tribunatus
Seuique faſces nec ſuperba clamoſi
Lictoris abiget uirga baſiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali.
Et ecuruli iura gentibus reddas.
Aſcendet illa baſiator: atque illa
Febricitantem baſiabit & flentem.
Dabit oſcitanti baſium natantique
Dabit & cacanti: remedium mali ſolum eſt
Facias amicum: baſiare quem nolis.

E Cathedra. Ficosam Lesbiam & pinguem deridet: cuius uestes natibus hærebant: quotiens surgeret. Miseræ tunicæ: uiscatæ. Pædicant: hærent culo. Symplegades: scopuli qui inter se cõcurrere uidentẽ: idem dicuntur cinacæ & minyæ a Mar. ob cursũ quẽ illac minyæ idest argonautæ tenuerũt. Nates appositæ: appellauit geminam symplegadem. Vel nimias i. præpingues: sed magis placet ut legas minyas. Nec sedeas: sed taceas natis supinis.

In Lesbiam. 98

De cathedra quotiens surgis iam sæpe notaui
Pædicant miseram lesbia te tunicæ.
Quas cum conata es dextra conata sinistra
Vellere: cum lachrymis eximis & gemitu.
Si constringantur gemina simplegade culi:
Et nimias intrant cyaneasque nates.
Emendare cupis uitium deforme: docebo:
Lesbia nec surgas censeo nec sedeas.

Abere. Obiurgat Flaccũ qui exilem & nullius pene corporis amicam diligat.

Pungat: præ macilentia. Sera: species feræ. Eminet: uidetur eminere. Carnari⁹: corpulentia aliqua delector.

Ad Flaccum. 99

Habere amicam nolo flacce subtilem.
Cuius lacertos annuli mei cingant.
Quæ clune nudo radat: et genu pungat.
Cui serra lumbis: cuspis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius sum: pinguiarius non sum.

Haida. Idem argumẽtũ: miratur oculos Flacci incidisse in eam quæ uix inspici potest: quã cũ uiderit dicit eũ etiam posse uidere incorporeum indicans corpore carere ei⁹ amicam: quasi dicat amica tua non habet corpus.

Ad Flaccum. 100

Thaida tam tenuem potuisti flacce uidere?
Tu puto: quod non est: flacce uidere potes.

On est. Post recẽtem Lydiæ cõcubitum hoc scribit: quã formosam carnem habere fatetur sed nõ faciem: nã caret illecebris & insulsa est.

In Lydiam. 101

Non est mentitus qui te mihi dixit habere
Formosam carnem lydia non faciem.
Est ita si taceas: et si tam muta recumbas
Quam silet in cera uultus et in tabula.
Sed quotiens loqueris carnẽ quoq; lydia perdis:
Et sua plus nulli quam tibi lingua nocet.
Audiat edilis ne te uideatque caueto.
Portentum est: quotiens cœpit imago loqui.

Carnem: formosum corpus.

Aedilis: præfecti templis curandis: si qua imago in templis aut sudasset aut esset locuta putabant portentum. Lydiam immobilem & illecebris carentẽ appellat imaginem.

Ad Sophronium. 102

Tanta tibi est animi probitas orisque sophroni.
Vt mirer fieri te potuisse patrem.

Anta tibi. Sophronium muliebri & molli ore miratur potuisse fieri patrem nõ referẽs hoc magis ad oris mollitiem: q̃ ad ꝓbitatem animi.

Fieri patrem: idest habeꝛ rem cum uxore: simul innuit eum raro cũ mulieribus uersatũ.

In uxorem 103

Vxor uade foras aut moribus utere nostris
Non sũ ego nec curius nec numa nec tatius
Me iocundda iuuant tracte per pocula noctes
Tu properas pota surgere tristis aqua
Tu tenebris gaudes me ludere teste lucerna

Xor uade. Dimittit uxor a poeta: et fit diuortiũ allatis caulis iustissimi discidii.

Curi⁹: dentatus arator. Tati⁹: rex sabinoꝝ q̃ castissimi habebãtur. Surgere: e mensa.

Rumpe latus:dicuntur operam ueneri dantes. Fascia pectoralis:qua utebantur mulieres. Patet:satis nuda est:quasi dicat nunq̃ tam nuda est quĩ magis nudam esse optem.
Opus:nostrum coitum. Motũ:crissatione. Sederat equo.Huius generis coitus meminit Ouidius in arte:sed contrario sensu:nam Hectorem dicit insedisse Andromache equo hectoreo:utebatur Hectore tanq̃ equo:nã ipsa supra erat.tãtæ erant illæ illecebræ Andromaches:ut serui uidentes masturbarent. Sis lucretia:idest utaris moribus lucretiæ. Thaida:uolo:te habere mores Thaidis & lasciuos.

Explicitum. Deridet Septitianum qui legẽdum librũ Martialis susceperat: nõ studio quidem legendi: sed ut sui quoq; a Martiale legerentur: hoc cum poeta intelligat restituto libro scribit. Cornua:usq; ad umbilicos:qui qui dem ex cornu fiebant:ut scribit Porphirio.

Vãuis. Vltima manus est undecimi libri ubi se plura potuisse scribere monet: ni quis esset qui munera daret: & leuaret difficultatem domesticam. Lupus:usurarius. Diaria:quotidianũ uictum dicunt & quidem seruorũ:ut hic Martialis accipit & Horatius:Cum ſuis urbana Diaria rodere mauis. Diaria: item erant libri quibus res quotidianæ continebantur. Solue usuram:dan dã lupo & Diaria pueris: idest seruis.

Et iuuat admissa rumpere luce latus:
Fascia te tunicæque tegunt obscuraque palla:
At mihi nuda satis nulla puella patet.
Basia me capiunt blandas imitata columbas:
Tu mihi das auiæ qualia mane soles.
Nec motu dignaris opus nec uoce iuuare:
Nec digitis tanquam tura merumque pares.
Masturbantur phrygii post hostia serui:
Hectoreo quotiens sederat uxor equo.
Et q̃uis itaco stertente pudica solebat.
Illic penolope semper habere manum.
Pædicare negas dabat hoc cornelia graccho
Iulia pompeio:portia brute tibi.
Dulcia dardanio mondum miscente ministro
Pocula:iuno fuit pro ganymede ioui.
Si te delectat grauitas:lucretia toto
Sis licet usque die:thaida nocte uolo.

Ad Garricum. 104

Mittebas libram:quadrantem garrice mittis
Saltem semissem garrice solue mihi.

Ad Maximum. 105

Albi maxime si uacabit hora
Hoc tantum lege:nanque & occupatus
Et non es nimium laborioſus.
Transis hos quoque quattuor:sapisti.

Ad Septitianum. 106

Explicitum nobis usque ad sua cornua librum:
Et quasi perfectum septitiane refers.
Omnia legisti:credo:scio:gaudeo:uerum est:
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad lectorem. 107

Quamuis tam longo possis satur esse libello
Lector:adhuc a me disticha pauca petis.
Sed lupus usuram puerique diaria poscunt:
Lector solue:taces:dissimulasque:uale.

Cio me. Tribus annis in ꝓuincia tacuerat: nunc priſco amica uenię̃te ſcribere incipit. primum autem cauſam affert ſilentii ſui: deinde in gratiã amici ſe intermiſſum opus reuocaturum pollicetur: & additurum librum.

Scio: ſenſus eſt ſcio me debere defendere ſilentii mei cõtumaciam cuius ſum reus. Quæ: deſidia. Abſoluenda eſt: excuſanda. Inter urbicas occupationes: ſi etiã fuiſſem in rebus urbanis occupatus. Moleſti: erga diuites quos colimus. Vbi: in qua ꝓuincia. Seceſſimus: ideſt uidemur ſeceſſiſſe. Quæro aures: ideſt deſidero aures quib⁹ placeant mea carmina: quaſi dicat hic nullæ ſunt. Alio foro: ideſt uideor habeſ cauſam ubi non ſint mei iudices. metapho ra eſt a litigantibus: qui niſi ad ſuos & præſcriptos iudices citentur forum declinant: & lité intermittunt: ita Martialis tãquã apud nõ idoneos lectores ſilebat. Auditor: iudicium auditoris ſubminiſtrauit materiã ſcribendi ſe. Studere omnib⁹ ſæculis: non uident ſe fore immortales. Ad ſũmã oĩum. i. poſtremo. Accedit: additur.

Rubigo: ruditas. Mũicipiũ: meoꝝ. Vnus aut alter: ratio é præterea quare nõ ſcripſerim: qm̃ quãuis pauci eẽnt ĩ hoc loco qui carperẽt mea carmina: tamen nõ poſſent non uideri multi in loco exiguo: eo qa ſcilicet nõ min⁹ hic unus offenderet: q̃ multi in urbe. Aut alter .i. duo. Imperabo mihi. i. præſt̃ conſiliũ meũ conferam me ad ſcribendum. Refero gr̃am. i. cuius meritis non uideor ſatiſ facere. Quæ poſſum: cũ multa plura debeã. Indulgere: relaxare animũ. Sua aduentoria: epiſtola aduentoria dicit̃: quæ amico uenienti occurrit. Periclitant̃: non ſunt ĩ piculo ut deleãt̃. Sepoſito nitore: ñ deſiderata expolitõe. Qđ é difficilli mũ: cũ tu ſis nitidiſſim⁹ & debeas iure tuo exigere nitorem.

Hiſpaniẽſis liber: q romana lĩgua ĩ hiſpãia é cõpoſit⁹ hiſpaniẽſis dicit̃: hiſpan⁹ q ĩ hiſpãia lingua hiſpana eſt compoſitus.

M. Valerii Martialis liber duodecimus.

Cio me patrociniũ debere cõtumaciſſimæ trienni deſidiæ: quæ abſoluenda non eſſet in ter illas quoque occupationes urbicas: quibus facilius conſequimur: ut moleſti potius: q̃ officioſi eſſe uideamur: ne dũ in hac prouinciali ſolitudine. Vbi niſi etiã intẽperanter ſtudeamus: & ſine ſolatio & ſine excuſatione ſeceſſimus. Accipe ergo rationẽ in qua hoc maximũ & primum eſt quod ciuitatis aures: quibus aſſueuerã: quæro & uideor mihi in alieno foro litigare. Si quid eſt enĩ i libellis meis quod placeat: dictauit auditor illã iudiciorũ ſubtilitatem. Illud materiarũ ingenium: bibliothecas: theatra: conuentus: in quibus ſtudere ſe uoluptatibus nõ ſentiũt ad ſummã omniũ ea quæ delicate reliquimus: deſideramus quaſi deſtituti. Accedunt his municipalium rubigo dentium & iudicii loco liuor: & unus aut alter mali: in puſillo loco multi aduerſus quos difficile é hére quotidie bonũ ſtomachum. Ne mireris igitur abiecta ab indignante: quæ a geſtiente fieri ſolebant: ne quid tamen & aduenienti tibi ab urbe & exigenti negarem. Cui non refero gratiam: ſi tãtum ea præſto quæ poſſim: imperabo mihi: cui indulgere conſueueram: et ſtatui pauciſſimis diebus ut familiariſſimas mihi aures tuas exciperem aduentoria ſua. Tu uelim iſta quæ tantum apud te nõ periclitãtur diligenter æſtimare: et excutere non graueris et quod tibi difficillimum eſt: de nugis noſtris iudices liuore ſepoſito: ne romam: ſi ire decreueris: nõ hiſpanienſem librum mittamus: ſed hiſpanũ.

Petit igitur ne deſideret elegantiam: ut plane uideat mittere hiſpanũ.i.ruditate & lingua hiſpana compoſitum ex hiſpania: & nõ hiſpanienſem.i.lingua romana compoſitum.

Etia. Priſco Terentio cuius gratia ad carmen reuerſus ẽ libellum cõmendat legendũ: quẽ uni⁹ horæ ſpatio plegi poſſe ait: quæ quidẽ hora ſi minus erit plena uoluptatis: certe nõ tota pdetur: ut oſtendat carmẽ ſuũ nõ uſquequaque contemnendũ eſſe.

Donare ocia: impartiri tẽpus næi: quod apud ipſos eſt: ĩde & uenationib⁹ canes apti mittebantur: ut a ſpartha pelopõne neſi ſparthani & a melita meli tæi qui erãt ĩ delitiis: ut ſcribit Callimachus: præter ſpartha nos & moloſſos tertiũ gen⁹ addit Varro ĩ re ruſtica paſtorale.

Quieſcit: ab indagine uenatorũ. Hora: quã cõſumis ĩ legendo libello. Aeſtiuã horã: dicimus datã relaxationi animi & plenã uoluptatis. Perit tibi: male collocat: qa aliquã capies uoluptatem.

Væ mõ: Librum alloquitur quẽ ut olim ex urbe mittere ſolebat: ita nunc ad urbem mittit. Pyrgi: urbs in tyrheno littore: unde ad triginta ſtadia frequentiſſimũ fuit cere tanoꝝ emporiũ: meminit Virgili⁹: Et pyrgi ueteres intempeſtæq; grauiſcæ. de hoc oppido ĩtelligo potiuſq; aut de turrib⁹ ligneis: aut de turri capitonis: quæ ĩ hiſpania eſt in media petra: q̃uis pyrgos ſignificat turrim: pyrgos aũt mittebant carmina: ut inde mitterent ad urbes, pxĩo portu uel emporio.

Mõ: cum eſſem in urbe.

D populos. Idẽ argumentũ. cõmẽdat librũ hiſpanũ Stellæ poetæ. Nup: ſupioribus annis. Tetrici: quoniã eius aq̃uis ferꝝ tẽperat: uel tetricos: accolas. Hoſpes: externus. Fratres: libellos. Domus remi: roma. Noui templi: nouũ templũ palatinũ appellat: quod redditũ dicit eẽ muſis fauore Neruæ ĩperatoris: qui poetas ãplectabat: & apte: nã poetaꝝ ſcripta in æde Phœbi palatini erant & recitabãtur: eadem dicta ædes muſarũ in palatio: ut Horatius ſcribit. Reddita: fauore Neruæ. Prima ſuburra: ꝑma parte ſuburræ. Mei conſulis: Stellæ: nã cõſulatum adeptus erat: ꝓ quo ſupra Phœbum ſic rogat: Campis diues Apollo ſic murinis. Sititor aquæ hianteæ: hoc eſt qui diu optauit Hiantidem coniugem in cuius ædibus fontem fuiſſe & Papi. carmine teſtati ſumus: & Mart. ipſe indicauit: ſimul alludit ad fontem parnaſſi: nam hiantes populi thratiæ parnaſſum ĩ coluerunt: Vnde fons hiantheus parnaſſi⁹ dici poteſt. Vbi: apud Violantillam. Torrẽte uitreo. i. aquis uitreis. Siccis: ſine lachrymis deſiderio mei.

Moloſſi: populi epiri ſũt nobiles oraculo Iouis dodo

Ad Priſcum.

Retia dum ceſſant latratoreſque moloſſi:
Et non inuento ſilua: quieſcit apro.
Ocia priſce breui poteris donare libello:
Hora nec æſtiua eſt: nec tibi tota perit.

Ad ſua carmina. 2

Quæ modo littoreas ibatis carmina pyrgas
Ite ſacra: iam non puluerulenta uia eſt.

Ad librum ſuum: 3

Ad populos mitti qui nuper ab urbe ſolebas:
Ibis tu romam nunc peregrine liber.
Auriferi de gente tagi tetricique ſalonis
Dat patrios manes: quæ mihi terra potens.
Non tamẽ hoſpes eris: nec iã potes aduena dici:
Cuius habet fratres tot domos alta remi.
Iure tuo ueneranda noui pete limina templi:
Reddita pierio ſunt ubi templa choro
Vel ſi malueris prima gradiere ſuburra:
Atria ſunt illic conſulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus ſtella penates
Clarus hianteæ ſtella ſititor aquæ:
Fons ibi caſtalius uitreo torrente ſuperbit:
Vnde nouem dominas ſæpe bibiſſe ferunt.
Ille dabit populo patribuſque equitique legẽdũ:
Nec nimium ſiccis perleget ipſe genis.

Titulum: nomen auctoris.

Vod Flacco prisco gratis agit: q; tanq̃ alter Mecœnas eũ ad poeticẽ reuocauerit.

Loquax: celebris fama. Charta anus: carmina futura antiq̃ apud posteros. Dicet: ñarrabit & testabit'. Atauis regibus: alludit ad carmẽ Horatii: Mecœnas atauis edite regibus. Vir. & Varrus incognitũ Horatiũ mecœnati cõciliauerunt: qđ ipse testat optim⁹ olim Vir. Varri⁹ post hunc dixere quid essem. Ingeniũ desidiæ. i. ocii litterarii: cõtra illiberalis desidia est ignauia.

Quid titulũ poscis? uersus duo tresue legantur:
Clamabunt omnes te liber esse meum.

Ad Priscum. 4

Quod flacco uarioque fuit summoque marõi:
Mecœnas atauis regibus ortus eques.
Gentibus & populis hoc te mihi' prisce terenti
Fama fuïsse loquax: chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium: tu si quid posse uidemur
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæs. 5

Longior undecimi nobis decimique libelli
Artatus labor est: & breue rasit opus.
Plura legant uacui quibus ocia tuta dedisti':
Hæc lege tu cæsar: forsan & illa leges.

In commendationem Neruæ.

Contigit ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerua: licet toto nunc elycone frui.
Recta fides: hilaris clementia: cauta potestas
Iam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi gentesque tuæ pia roma precantur
Dux tibi sit semper talis: & iste diu.
Macte animi quẽ rarus habet morũque tuorũ
Quos numa quos hilaris posset hẽre cato.
Largiri præstare breues extendere census:
Et dare quæ faciles uix tribuere dei.
Nunc licet. & fas est: sed tu sub principe duro
Temporibusque malis ausus es esse bonus.

De Lygia. 6

Toto uertice quot gerit capillos
Annos si tot habet ligia trina est.

Ongior. Decimũ quod supra dixit: & undecimum emendauit: q̃uis iã essent emissi: mũltaq; detraxit rogat Cæsarem ut utrũq; in breuitatem noua emendatione redactũ legat: relinquatq; legẽdũ integr; his quibus ipe opibus suis & liberalitate ociũ dedit: sed cum doctus sit fortasse etiã detracta epigrãmata leget. Longior: q erat ualđ longus. Artatus: noua emẽdatiõe. Vacui carentes negociis. Nec redacta: ĩ breuitatem.

Ontigit. Congratulatur poetis & uirtuti q; principẽ doctũ & uirtute prædituũ roma hẽat: simul assentãdo ait populos romanor; socios optar̃: ut roma semp hẽat talẽ ducẽ & neruã: qa semp uiuere non põt diutissime. Contigit: diuini⁹ datus est. Aulæ ausoniæ: imperio ro. Frui helicone: libere uacare musis. Cauta: prudẽs & sapiens & non temeraria.

Iam redeunt: in sæcula nr̃a.

Met⁹: hoc dicit ĩ Domitianũ: quẽ metuebãt olĩ. Tuæ: quæ tibi parẽt. Macte animi: laus Neruæ quẽ optimũ fore uaticinat' prícipẽ: cũ ei data sit potestas benefaciendi: qua olim q̃uis careret: tñ multis ꝓdesse nõ dubitabat: ẽt sub Nerone crudeli pricipe. Macte: magis aucte & fœlix. Quem: qualẽ animũ. Quos: q̃les mores. Hilaris: alioquin stoice frontis eẽt. Census: exercere liberalitatẽ: nam qui liberalitatem exercẽt dicunt' extẽdere diuitias: qm̃ ut supra dixit: Quas dederis solas semp hẽbis opes. Breues: cito interituros. Quæ dei. i. dare potes quæ dei rogati uix dare possunt. Principe duro: Nerone: in cuius aula uersabaris. Esse bonus: exercere liberalitatem.

Oto. Caluã Triphilẽ appellauit supra. i. triũ capillorum. hanc urbaniter Ligiæ ĩesse scribit. Ligia uero nomen fuit unius ex syrenibus: hæc alia ẽ. Trina: triũ annor;

Errarū dea. Traianum laudat: cui tā longam uitā fore ait: & tantū ineſſe roboris iuuenilis & lacertoꝝ: ut roma plane cōfidere poſſit oēs populos aſpectu tanti ducis p territos uēturos ſponte in deditionē. Secundū: pximum in laude. q.d. es extra omnem compationē. Computaret: aīo colligeret. Militē: robur militis. Parthoꝝ proceres hi oēs ſunt populi: qui ſæpius hoſtes erant populo ro. parthi lingua ſcythica dicunt exules ut Trogus: nam ex orientali ſcythia migrātes uenerunt in aſſyriā: ibiq; locatis domiciliis Parthi dicti ſunt nobiles morte Craſſi & pugna adeo tuti: ut maximos exercitus romāos ſæpe uel eluſerint: uel deleuerīt.

Seres: Claudio imperāte opa liberti Annii amicitiā cum po. ro. iniuerunt: magnitudinē humanā non excedunt: rutilis comis: cæruleis oculis: nullū cū externis cōmerciū linguæ habētes: arbores lanigeras habēt: unde ueſtes romanis mulierib⁹ texebant: quibus pellucebant. Ferri item & pellium præſtantia abundant: ſupra centū annos uiuere dicunt: quēadmodū æthiopes Macrobii. Seres lingua illa ſignificat ſyli⁹ nobiles: ſauromatæ a græcis dicūt: nr̄is ſarmatæ auctoꝝ Plinio getæ hiſtrū flumen accolentes finitimi ſunt Dacis: quorum ſermone utunt: ſed notiores ipſi fuerūt græcis: quoniā i utrāq; ripā euagabant. Poſſū oſtēdere Cæſarē. i. habeo quē admiremini: & poſſitis uenerari: hic iuuenis mihi ſatis ē ad totū orbē in officio continendum.

Alma. Traianus de dacis & ſcythis triūphauit auctore Euſebio: hyberos præterea ſauromatas arabas i fidē accepit: agit gr̄as poeta q; ei⁹ triūphis & uictoriis ita ſedata ſit hiſpania ut i quietiſſima uiuat pace. nam palmā accipio pro uictoria quāuis ſuſpicari liceat proprium nomen eſſe præfecti ꝓuinciæ: quod placet intelligas. Peregrina: hiſpania. Iugo placido: imperii tui.

Tuos mores: placidos: docuiſti uiuere morib⁹ tuis.

Abet. Aphricani diuitis auaritiam carpit: qui cum multa haberet: plura ſeruilibus officiis aucupabatur. Nimis. i. ſupra q̄ neceſſe ſit. Satis quātum optat: omnes plura cupiunt q̄ habeant.

Arthenio. Parthenio præfecto cubiculariorum [illegible]m ſuperiore carmine ſæpe appellauit: commendat librum reddendum Imperā[illegible] Tuo: qui te colit: nam doctus erat. Quis bibit plus. i. quis eſt doctior. De grege p[illegible]o. i. inter poetas. Vacabit: ideſt uacuus erit negociis. Breuem: pauca continentem.

In commendationem Traiani. 7

Terrarum dea gentiumque roma
Cui par eſt nihil & nihil ſecundum.
Traiani modo læta cum futuros
Tot per ſæcula computaret annos
Et fortem iuuenemquè martiumque
In tanto duce militem uideret
Dixit præſide glorioſa tali
Parthorum proceres duceſque ferum
Traces: ſauromatæ: getæ britanni
Poſſum oſtendere cæſarem: uenite.

Ad Cæſarem. 8

Palma regit noſtros mitiſſime cæſar hiberos;
Et placido fruitur pax peregrina iugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

De Aphricano. 9

Habet aphricanus millies: & tamen captat
Fortuna multis nimis dat: ſatis nulli.

Mittit librum ad Parthenium.

Patthenio dic muſa tuo noſtroque ſalutem
Nam quis ab aonio largius amne bibit?
Cuius pipleo lyra clarior exit ab antro
Quem plus pierio de grege phœbus amat.
Et ſi forte ſed hoc uix eſt ſperare: uacabit
Tradat ut ipſe duci carmina noſtra roga
Quattuor & tātū timidūque breuēque libellū

Hunc tua roma legit: uerba Parthenii ad Imperatorem. Deo: Imperatori. Mando cæ tera. i. reliqua in arbitrio Impatoris relinquo: ut ſcilicet det aliquid: quaſi dicat quũ duo mihi optem in hoc. i. commendationem & munus: tibi tribuo partes commendationis munus expecto ab Imperatore.

Mnia. In Poſthumum ebrium qui madidus uino omnia ꝓmittebat: ſobrius nihil præſtabat: optat poeta ut cum nunquã fit liberalis: niſi cum ſit ebrius bibat etiam mane. nam ſi nocte ebrius promiſit & mane ebrius dabit.

Enus aucte. Supra etiam dixit in diuites eos iraſci non iure: ſed quia id ipſos iuuabat quia. ſ. nihil irati dabant.

Arcius. Priſcum uenatorem fuiſſe ſupra oſtendit epigramma. Retia dum ceſſãt. hũc monet ne præcipiti equo ĩprudentius ferat cum id non fiat ſine capitis periculo. Partius: lentius & tardiꝰ. Veredi: equi a uelocitate rhedæ trahẽdæ dicti ſunt quoꝝ aurigæ uehedarii appellabantẽ. Satiſfecit prædæ: caſu ſuo. Inſidias: loca parata ad mortem. Fallere: ueſtigia equi. Leuiore: quoniam querela de te eſſet grauior q̃ de aliis in deos. Laxæ habenæ: equi præcipitis. Equité: ſeſſoré. Rumpere leporem: defatigare. Rumpere equité: interimere ſeſſorem.

Vicquid. Traianus ornamẽta priuatæ mẽſæ Domitiani cum primum ad imperium peruenit: dicauit Ioui auctore Plinio in panagirico ad Traianum: hoc factum laudat poeta. Parrhaſia: palatina.

Flãmas ſcythicas: ſmaragdos ſcythicos: quod placet potius q̃ de auro ſcythico qđ a formicis & grypibꝰ eruitur: nam ſmaragdi ſcythici præter cæteros commendabantur: & in gemmatis poculis erant. Stupet: cum admiratione inſpicit.

Luſus graues: hoc eſt precioſas laſciuias poculorum. Nuper: ſub Domitiano. Iuppit: carebat ornamento & nos pauperes eramus: omnibus opibus collatis in ſuppellectilem priuatam: nihil enim ne[c]ꝰ dabat.

Dixti. In eundem fere ſenſum eſt quo in eum qui ſeruum edit. hic uendit tres

Commendet uerbis: hunc tua roma legit:

In Poſthumum.

Omnia promittis cum tota nocte bibiſti
Mane nihil præſtas poſthume mane bibe.

Ad Auctum.

Genus aucte lucri diuites habent iram
Odiſſe quam donare uilius conſtat.

Ad Priſcum.

Partius utaris moneo rapiente ueredo
Priſce: nec in lepores tam uiolentus eas:
Sæpe ſatiſſecit prædæ uenator & acri
Decidit excuſſus nec rediturus equo.
Inſidias & campus habet: nec foſſa nec ager
Nec ſint ſaxa licet fallere plana ſolent.
Non deerunt qui tanta tibi ſpectacula præſtent:
Inuidia fati ſed leuiore cadunt.
Si te delectant animoſa pericula: tuſcis
Tutior eſt uirtus: inſidiemur apris.
Quid te frena iuuant temeraria ſæpius illis
Priſce datum eſt equitem rumpere q̃ leporẽ.

Adulatorium.

Quicquid parrhaſia nitebit aula:
Donatum eſt oculis deiſque noſtris.
Miratur ſcythicas uirentis auri
Flammas iuppiter: & ſtupet ſuperbus
Regis delitias graueſque luſus.
Hæc ſunt pocula quæ decent tonantem:
Hæc ſunt quæ phrygium decent miniſtrum.
Omnes cum ioue nunc ſumus beati:
At nuper pudet: at pudet fateri.
Omnes cum ioue pauperes eramus.

Im Labienum.

Addixti labiene tres agellos.

carebat ornamento & nos pauperes eramus: omnibus opibus collatis in ſuppellectilem priuatam: nihil enim ne[c]ꝰ dabat.

Dixti. In eundem fere ſenſum eſt quo in eum qui ſeruum edit. hic uendit tres

agellos & totidem emit pueros. Addicere: eſt plus precii pollicẽti aliquid uendere: quẽadmodum res ſub haſta.

Vare tã. Lentini gulam accuſat: q̃ui febricitans nullo genẽ delitiaꝝ abſtinebat: cõquerebaturq; q̃ febris nõ diſcederet: poeta reſpondet eam recte agere: cũ tam opulentum & delicatum dominũ habeat. Setino: uino quod iudicio Auguſti tenuit principatum. Niueam: expreſſam ex niuibus. Circunfuſa roſis. i. coronis roſaceis. Nigra: uncta amomo. Purpureo: nãtori purpura tegebant. Damma: lippꝰ erat ſordidus & pauper: ut poeta alibi indicauit.

Sit tam pulchræ: ideſt tã bene habeat.

Vm tu. Lætus ocio in qđ ab urbe diſceſſerat poſt xxxiiii. annum ad Iuuenalẽ amicum ſcribit uerſantem in laboribus urbanis: uitæq; ſuæ quietem cõmemorat: in qua & æta tem agere uult & mori. Duo ut ſupra dictum eſt fuerunt Iuuenales: quorum alter conſulatu & hiſtoria Taciti nobilis ẽ: alter ſatyraꝝ ſcriptor ſui tẽporis: teſtem non habuit præter Martialem qui ad eum ſcribit.

Superba: ædita abundãs auro & ferro. Fecit ruſticum: uitæ ruſticanæ addixit. Clamoſa: ob clamorem uendentium res. Dianæ: cuius foribꝰ pendebant cornua boum cum in aliis ceruorũ eſſent: auctor Plutarchus. Maior & minor celiꝰ ad colliculos celii refert: q ita ſurgebant ut ad radicẽ frequẽs eſſet habitatio ditiorum: nam cliuoſus erat. Botrodum: oppidum cũ nemore. Plateã: oppidum finitimum. Dulci labore: animi relaxatione. Tertia hora: quæ romæ data ẽ cauſidicis. Totum repono: quãtum ego uigilaueram romæ: tãtum hic dormio & reſartio qcquid romæ amiſi. Quidam noſtrorum temporũ ſcriptor accipit hoc loco Repono pro ſcribo: heu dementiam hominis: o uerecundiã nonne hic de ſomno loq̃itur. nonne dicit ſe repare ſomnũ dormiẽdo: quẽ in urbe uigilando amiſerat. plura in Iuuenalem diximus. Iuuenalis: Meliora ac pula reponit Perſicꝰ orboꝝ lautiſſimus. Reponit: reparat: reſarcit: ut hic. Toga ueſtis: quæ præſtabat officiũ erga diuites. Petenti. ſ. cum ſurgo a cathedra: nam ibi repoſita ueſperi fuerat. & mortem oſtendit hominis ruſticantis: q dum

Finiſti labiene tres cinædos.
Pædicas labiene tres agellos

In Lentinum. 15

Quare tam multis a te lentine diebus
Non habeat febris quæris: & uſque gemis:
Geſtatur tecum ſella: pariterque lauatur:
Cœnat boletos: oſtrea: ſumen: aprum.
Ebria ſetino fit ſæpe & ſæpe falerno:
Nec niſi poſt niueam cæcuba potat aquam.
Circunfuſa roſis et nigra recumbit amomo:
Dormit et in pluma purpueoque toro.
Cum ſit tam pulchre: tam bene uiuat apud te:
Ad dammam potius uis tua febris eat.

Ad Iuuenalem. 16

Dum tu forſitan inquietus erras.
Clamoſa iuuenalis in ſuburra
Aut collem dominæ terris dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga uentilat: uagumque
Maior celius: et minor fatigant.
Me multas repetita poſt decembres
Accepit mea ruſticumque fecit
Auro bilbilis et ſuperba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Boterdum plateamque celtiberis:
Hæc ſunt nomina craſſiora terris.
Ingenti fruor improboque ſomno:
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora:
Et totum mihi nunc repono: quicquid
Terdenos uigilaueram per annos.
Ignota eſt toga: ſed datur petenti

it dormitum ueſtem coniicit in cathedram ſolut⁹ curis: & omnes delitias aſpernatus cõtenens repoſitoria. Rupta: auget paupertatem: dũ ait cathedram quoq; ipam ruptam fuiſſe. Ruptum: placerato ſupra dixit: Qui ſanet ruptos: alludens ad morbum & auaritiam ſuorum temporum. Vicini iliceti: proximi luci. Coronat: circũdat. Sequit me egrediẽtem domo: Leuis: politus: nã ruſtici fiebant. Tonſi: abhorrentes a cultu urbano: ubi intonſi erant.

Rupta proxima ueſtris: & cathedra.
Surgentem focus excipit ſuperba
Vicini ſtrue cultus iliceti.
Multa uillica quem coronat olla
Venator ſequitur: ſed ille quem tu
Secreta cupias habere ſylua.
Diſpenſat pueris rogatque longos
Læuis ponere uillicus capillos.
Sic me uiuere: ſic iuuat perire.

De Aemilio. 17

In thermis ſumit lactucas oua lacertum
Et cœnare foris ſe negat æmilius.

Ad Fabulum. 18

Quare non habeat fabullæ quæris
Vxorem themiſon: habet ſororem.

Ad Marcellam. 19

Municipem rigidi quis te marcella ſalonis:
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum: tam dulce ſapis: pallatia dicent
Audierint ſi te uel ſemel eſſe ſuam.
Nulla nec in media certabit nata ſuburra
Nec capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partus
Romanam deceat quam magis eſſe nurum.
Tu deſiderium dominæ mihi mitius urbis
Eſſe iubes: romam tu mihi ſola facis.

De Philenide. 20

Quam ſit luſca philenis indecenter
Vis dicam breuiter tibi fabulle.
Eſſet cæca decentior philenis.

N Thermis. Aemyli⁹ cũ cœnas captaret nolebat uideri id agere: & ne apud diuitem cœnaret: poſt thermas ibidem ſumebat tm̃ ientaculoꝝ: ut cœna nõ indigeret. iactabat ergo ſæpe ſe non cœnare foris quod habebat ludibrio: poeta oſtendit cauſam quare id faciat quia ſcilicet in thermis lautum ſumat prãdium. In thermis: nam captatores cœnaꝝ lauabantur prius cum diuitibus in thermis: poſtea ſequebãtur cœnam paratam. Sumit: guſtat: ita inanem hominis iactantiam eludit.

Vare. Themiſon diſcipulus fuit Aſclopiadis medici: alter hic eſt qui ſorore utebatur p uxore.

Vnicipem. Marcellã hiſpanã laudat: quæ & uoce & moribus romana plane uidebatur. Tam rarum. i. tantã grauitatem cum comitate coniunxiſti. Certabit: grauitate & moribus. Suburra regio urbis dicebat: uel quod ſub muro terreo carinarum eẽt: uel ut Iunius ſcribit ſub antiqua urbe.

Peregrini partus: ſenſus é nefilii ex te nati cito te agnoſcẽt putantes te eſſe mulierem romanam: non hiſpanã. Riſu aũt filii ſe parentes agnoſcere teſtatur Virgilius: Incipe parue puer riſu cognoſcere matrem.

Peregrini partus: ideſt natus ex te peregrina. Ducat: putet romanam: & non hiſpanam. Iubes eſſe: facis ut minus deſiderem romam. Facis romã: repræſentas mihi romã: cum te audio.

Vam ſit luſca. Philenis luſca & deformis erat tanta deformitate: ut ſi eſſet cæca minus uideretur: nam cum alterum habeat oculum: & cætera conueniant habet formam mentulæ: ut ſupra: Non baſio te philenis luſca es.

Entibus.Lælia anus accersitis capillis & dentib⁹ uolebat puella uideri:oculi defor
mitatem quo carebat non poterat emendare in quo iocat poeta.
Iocunda.Couinnus currus britannicus erat qui sine auriga equis pusillis trahebat
hunc donauit Elianus Martiali:eius laudat solitudinem.alloquiturq; couinnum.
Essedum:genus currus.couinni meminit Lucanus:Et docilis rector monstrati belga co
uinni. Iuuante:quoniam ego ero adiutor. Vector niger:sessor maurus. Equi libyci:
equi massylei. Succinct⁹:ue
lox: contra discinctus piger.
Manni:equi pusilli dicuntur
quos uulgo burdos uocabant:
hi sine rectore curr⁹ regebant.
Horatius:si per obliquū simi⁼
lis sagittæ terruit mannos .i.
mānulos mānorum meminit
Pompeius. Timerem tertiā
aurē:idest non timerem ne ip⁼
se ad aliū uerba nr̄a deferret.
Sic:mutui sermōis libertate.
Vm rogo te. Thelesinū
fœneratorē accusat: qui
pecuniā non eius fidei:sed pi⁼
gnoribus credat. Habes:di⁼
cis habere. Carus:delator tē
pore Domitiani ut in cōmen⁼
tariis Iuue.testimonio epistō⁼
læ Plinii demōstrauimus. Ad
sit:defēdat cām tuam. Exilii:
si fueris dānat⁹. Agellus eat:
ueniat tecum Agellus: nā hic
credidisti pecuniam nō mihi.
Latronib⁹.Latrōes dicūt
qui latus custodiunt: un
de idē & custodes sunt qui as⁼
sistunt regi:& qui obsident iti
nera. Senia cū nollet uideri
fellatrix p̄dicabat se a latrōib⁹
fuisse fututā. poeta negat eos
futuisse:& irrūasse:in quē sen⁼
sum supra dixit:Hi puto non
dubie se futuisse negant. Ne⁼
gant:qui irrumant.
Oto ego.Cinnā conque
rentē q; Marti.aliud po
taret uinū: q̄ ipse: rep̄mit hoc
disticho: nō dabat ei bonū ui⁼
nū:qm̄ nimiū potabat. Bibere
idē est bibere idē uinū:Bibere
idem est tantūdē potare:quod

In Leliam. 21

Dētibus atque comis:nec te pudet uteris ēptis:
Quid facies oculo lelia:non emitur.

Ad iuuencum de couinno. 22

O iucunda couinne solitudo
Carruca magis essedoque gratum
Facundi mihi munus eliani
Hic mecum licet hic iuuence quicquid
In buccam tibi uenerit loquaris.
Non uector libyci niger caballi
Succinctus:nec cursor antecedit
Nusquam est mulio:mannuli tacebunt.
O si conscius esset hic auitus
Aurem non ego tertiam timerem
Totus quam bene sic dies abiret.

In Thelesinum. 23

Cū rogo te nūmos sine pignore:nō habeo inquis
Idem si pro me spondet agellus:habes:
Quid mihi non credis ueteri thelesine sodali
Credis colliculis arboribusque meis:
Ecce reum carus te detulit:adsit agellus
Exilii comitem quæris:agellus eat.

In Seniam. 24

A latronibus esse te fututam.
Dicis senia:sed negant latrones.

In Cinnam. 25

Poto ego sextantes tu potas cinna deunces
Et quereris quod non cinna bibamus idem.

In auarum amicum. 26

Sexaginta teras cum limina mane senator
Esse tibi uideor desidiosus eques:
Quod non a prima discurram luce per urbem

Martialis intelligens fatetur se idem non potare intelligens tantundem:quibus uerbis notat ebrietatem Cinnæ. Deunces:uasa.xi.unciarū ad mensuram.
Exaginta.Senatorem accusat:qui plurima diuitum limia adibat:ut salutaret:simul obiurgabat poetam:q; desidiosus esset:cum ipse senator obiret officia in diuites:&

Martialis eques idem non faceret: respondet poeta: & cam docet cur idem munus nõ subeat: quia. s. ille ex salutationibus suis aut consulatum assequebat: aut magistratus: poeta ex his laboribus uix cœnulã. des. i. consulatum. Matutinũ. i. inter matutinũ. Vag⁹: non constructo calceo. Aquæ crassæ: sudoris. Gelidã: refrigerato sudore. Nõ ego malo: non debeo magis uelle. Idẽ faciam⁹. i. eosdẽ labores. Nõ hẽamus: idẽ. s. precium. Ermogenes. Tigelius Hermogenes citharœdus fuit suauitate cantus Iulio Cæsari primum placuit: tum Cleopatræ: hic nomẽ fictum est in fure appositũ: nã Hermogenes dicitur nat⁹ ex Mercurio: Autolycus autem Mercurii filius furacissimus fuit: est igit Hermogenes alter Autolycus: sed his mappas surripiebat ĩ quarum furtis recẽsendis poeta risum mouet. Bebius Massa: spoliatæ ꝓuinciæ accusatus ẽ temporibus Domitiãi: quã accusationem peregit Pli. ut ipse multis in locis epistolarꝝ testatur. Bebii: item meminit Tacitus: quem aphricæ ꝓuinciæ ꝓcuratorẽ fuisse scribit. Massam: Senetio bithinicæ ꝓuinciæ aduocatus oppugnauit uehemẽt: quod nonnulli scribunt de massa nũmulario: nondum comperi: cum delatorẽ reum uellet nominare. Iuue. inquit: Quem massa timet quem munere palpat Car⁹. Trahit: surripit. Halitus: spiritus ceruorũ auctore Lucretio & Pli. serpẽtes etiam e cubiculo reniten tes extrahit. Iris: quæ fit ex mixtura nubium: & percussione radiorũ Solis: ut scribit Plinius: aquas ad se trahit Lucretius: Tum color in nigris existit nubibus arci: & cætera. Mirin⁹: gladiator erat: ut supra: Cũ peteret pars hæc mirinum. Is uolebat missionem impetrare: amicisq; parauerat cõuiuium.

Et referam lassus basia mille domum?
Sed tu purpureis ut des noua nomina fastis
Aut numidum gentes capadocum ue petas.
At mihi quem cogis medios abrumpere somnos
Et matutinum ferre patique lutum.
Quid petitur rupta cum pes uagus exit aluta
Et subitus crassæ decidit imber aquæ.
Nec uenit ablatis clamatus uerna lacernis:
Accedit gelidam seruus ad auriculam.
Et rogat ut cœnes secum letorius inquit:
Viginti nummis non ego malo famem.
Quod sit cœna mihi: tibi sit prouincia merces:
Et faciamus idem: nec mereamur idem.

De Hermogene fure. 27

Hermogenes tantus mapparum pontice fur est:
Quantus nummorum uix puto massa fuit.
Tu licet obserues dextram: teneasque siniſtram:
Inuenit mappam qua ratione trahat.
Ceruinus gelidum sorbet sic alitus anguem:
Casuras alte sic rapit iris aquas.
Nuper cum myrino peteretur missio læso:
Subduxit mappas quattuor hermogenes.
Cretatam prætor cum uellet mittere mappam.
Prætori mappam surripit hermogenes.
Attulerat mappam nemo: dum furta timentur:
Mantile e mensa surripit hermogenes.
Hoc quoque si deerit medios distringere lectos
Mensarumque pedes nõ timet hermogenes.

Læso: debilitato: nam debilitati gladitores uulneri⁹ missionem impetrabant. Iuuenalis: Sergiolus iam radere gutur Cœperat: & requiem secto separare lacerto. Cretatã: candidam: nã prætores exludis suis mappã mittebãt in eũ hoc é emittebãt ĩ eũ q in circo aurigaret. Trãqll⁹ de Nerõe aurigante: Aliquo ĩquit libertoriam mittente mappam: unde magistratus solent: Expore igitur mitteret: idest emittere uellet: Augurianti in circo Hermogenes subiẽs clam surripuit. Distringere: nudare & spoliare. Pedes mensarum: nam ad pedes sedebant serui.

Vela: quibus theatrum tegitur. Subſtrigere: colligere. Calui linigeri: ſacerdotes Iſiaci dicebant: q̄ & raſi eſſent & lineo uterentur habitu: Nam tertio quoq; die tondebantur ne pilorum ſordibus inter ſacrificandum piaculum committerent: ut Herodotus. Lineum fuiſſe habitum illorum teſtatur Tacitus: qui ubi Tranquillus dixit de Domitiāo Mane Iſiaci cælatus habitu iter ſacrificulos uanæ ſuperſtitionis: ſcribit ſolertia liberti lineo amictu turbæ ſacrificolǣ immixtus. Ouidius: Nunc dea linigera collitur celeberrima turba. Fiebant potiſſimū ægyptiorum ſacerdotum ueſtes ex lanugine: quæ ex frutice goſſipio naſcebatur ad ſuperiorem partē ægypti: alii xilon dixerunt: unđ ueſtes xilinæ appellabantur. Siſtrata: Iſidis ſacerdotes baculo: quem ſiſtrū appellabant utebantur: & ſupra poeta dixit: Et pilata ſubit itq; reditq; cohors.

Quamuis non modico caleant ſpectacula ſole:
Vela reducuntur: cum uenit hermogenes:
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ:
Ad portum quotiens paruit hermogenes.
Linigeri fugiunt calui ſiſtrataque turba
Inter adorantes cum ſtetit hemogenes.
Ad cœnā hermogenes mappam nō attulit unq̄
A cœna ſemper rettulit hermogenes.

Ad Aprum. 28

Siccus ſobrius eſt aper: quid ad me:
Seruum ſic ego laudo: non amicum.

Iccus. Aper cum pauper eēt: parcam habebat mēſam: uolebatq; uideri id agere inſtituto & moribus ſuis: poeta deridet: aitq; ſibi non uideri laudandum Aprum: q̄ ſobrius ſit: quōiam ea laus ſit in ſeruo: hoc ait ſecutus ſectam ſuā epicuream: in qua non ſobriū eē: ſed indulgere genio laus erat. Non amicū: quia uolo amicū qui indulgeat genio.

De hortis Marcellæ uxoris. 29

Hoc nemus: hi fontes: hæc textilis umbra ſupini
Palmitis: hoc riguæ ductile flumen aquæ.
Prataque: nec bifero ceſſura roſaria peſto
Quodque uiret iani menſæ nec alget olus.
Quæque natat cluſis āguilla dōeſtica lymphis:
Quæque gerit ſimiles candida turris aues.
Munera ſunt dominæ: poſt ſeptia luſtra reuerſo
Has marcella domos paruaque regna dedit.
Si mihi naſicaa patrios concederet hortos:
Alcinoo poſſem dicere malo meos.

Oc nem⁹. Marcella cui⁹ ſupra meminit irriguos hortos ei donauerat: quos hic epigrammate celebrat. Textilis: umbra dicit: quæ ex texti & inſertis inuicem ramis fit.
Supini: iacentis & hærenti.
Ductile: quod aliunde deriuatur. Pæſtum: opp. Lucāiæ ubi roſæ uernant bis ſingulis annis: ut triferæ dicuntur in ſannio. Olus de caule itelligit: cuius perpetua uiriditate hyems: ēt uernat: & colliculi Apitii induſtria pruina ad condimenta parabantur. ſupra: Algentem modo qui reliquit hortum. Nec alget: nec ullum ſignū frigoris præbet. Turris: periſterium ſiue columbarium. Candida: nam calcæ ex præcepto Columellæ tectoria obſtruebantur colūbaria: ne feles & meles poſſent irrepere.
Simile saues: columbas candidas. Regna: agellum. Nauſicaa filia fuit Alcynoi regis phæacum: quæ naufragum Vlyxem ad regiam paternam ex littore ꝓduxit: longum extat Homeri carmen. horti autem & pomaria Alcynoi inclyta ſunt monumētis & græcorum & latinorum. Bifera erant: ut ſcribit Homerus & Papini⁹: Quid bifera alcynoi referam pomaria regis. Malo meos: potius uolo quos dedit: Marcella q̄ tuos.

Iuliaꝝ. Vacerrâ deridet: qui calendis iuliis rus migrabat: ut diues uideret & alicuiu æstimationis: nâ calendis iuliis: ut ex Trâql. in Tiberii uita ꝓcipi licet: senatores migrabãt rus: nec añ licebat secedere: nisi auaro & ignobili: poeta recéset Vacerræ totã sup pellectilé eunti rus: & eius qdé inopiã deridet: q soléni die migrabat. Pro bina: ꝑ pensione duoꝝ annoꝝ. Ingenti: adulta & caréte uiro. Irus: médicus fuit Itacésis cui nihil erat roboris: præter linguâ: erat aũt binomius: nâ olĩ dicebat Arneus: postea Irus a loquacitate mendicitatis: Homerꝰ Arneo nom̃ erat: quod ĩdidit mĩ infanti. Irũ pueri oés uocabãt: supra: Iro pauperior licet fuisse. Cliuum aricinũ. i. oẽs pauperes: quia aricinum locũ tenent. Tripes: qui tribus pedibus substentabatur. Matella: uas urinarium. Meiebat: effluebat. Suberat: supposita erat. Impudicus: fœdus. Geres: genꝰ locaustarũ: ut scribit Plinius: supra: Teque iuuant geres. Menæ: pisces qui colorem hyeme mutant. Casei toloſani: ex gallia caseus neumasensis optimus erat: afferebantur ide toloſates mali saporis.

Quadrima: quattuor ânis seruata. Pulei: manipulum seruare docet Cato in re rustica ad rustica cibaria condienda.

Coronam: manipulum. Restes: appellant colligata allia.

Derides: quid uideris deridere uillicos tam tenui suppellectile: dum eoꝝ paupertatẽ ipĩs ad quos accedis repræsentas.

Ponti: proseuchæ pontis. i. ista suppellectile habitare inter médicos ad pontẽ nõ cum uillicis. Gratis: sine pensione.

T pueros. locus est ex dictiõe. Ficetũ dicit locus ubi multæ arbores ficulneæ sunt. Item ficetum potest dici ubi multi sunt laborantes fico morbo: cum Labienus hortos uendiderit: & emerit pueros laborantes fico morbo quẽ assidua subagitatio creabat. Ficũ habet. i. multos ficosos: quum poeta uideatur dicere: nihil nisi consitum ficis.

In Vacerram.

O iuliarum dedecus calendarum
Vidi uacerras sarcinas tuas uidi.
Quas non retentas pensione pro bina
Portabat uxor ruffa crinibus septem.
Et cum sorore cana mater ingenti.
Furias putaui nocte ditis emersas
Has tu priores frigore & fame siccus:
Et non recenti pallidus magis buxo:
Irus tuorum temporum sequebaris.
Migrare cliuum crederes aricinum
Ibat tripes grabatus & bipes mensa:
Et cum lucerna corneoque cratere
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis suberat amphoræ ceruix
Fuisse geres aut inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur.
Qualem marinæ misit aura piscinæ:
Nec quadra deerat casei toloſatis.
Quadrima nigri nec corona pulei
Caluæque restes alleoque cepisque
Nec plena turpi matris olla resina
Summiniane qua pilantur uxores.
Quid quæris edes uillicosque derides
Habitare gratis o uacerra cum possis:
Hæc sarcinarum pompa conuenit ponti.

De Labieno.

Vt pueros emeret labienus uendidit hortos
Nil nisi ficetum nunc labienus habet.

Ad Iulium.

Triginta mihi quattuorque messes
Tecum si memini fuere iuli.
Quarum dulcia mixta sunt amaris:

Riginta. Consilium ẽ a ꝑito: ut si uelis agere fœlicem uitam: nulli te facies nimiũ familiarem: nam ne ꝑ fælicitate amicorum nimium ita poteris efferri: nec calami

tate nimium torqueri. siue enim nimiũ gaudeas: siue doleas nimium: perturbatõ est ui tæ quietæ. Iocunda: pars uoluptatis. Bicolor: niger & ruber. Candida turba: candi dorum lapillorum. Cauere: declinare. Morsus: tristem mœrorem animi.

Anq̃. Eodem argumento supra scripsit in Seniam: quæ ut fellatiouis crimen dissi mularet dicebat se esse fututam a latronib9: nam hic Callistratus dicebat se eé præ cissum cum irrumationis crimen uellet tegere: quod poeta indicat ex coniectura. nemo enim scelus aliquod fatetur: ni si maius uelit dissimulare. Tã quam utuas mecum: tanquam mihi soli omnia aperias. Ta cet plura: uult dissimulare gra uiora: & qui fellant: ut dixim9 tacent.

Libras. In Labullum qui paruis muneribus uole bat uideri liberalissimus: cum homines sui temporis auaros superaret: poeta ait eum dignũ esse laude: facile enim est aua ros liberalitate supare: q9 si con tendet cum antiquis: erit illo9 ultimus: quum sibi uideat suo rum temporum primus. Au reoli nummismata erant. quæ præter cætera tinnitum habe bant: ut supra: Qui crepet au reolos forsitan unus erit. Du cere: substentare amicum duo bus mensibus. Optimus: libe ralissimus auarorum. Redde mihi: repræsenta liberalitate tua. Sed priores: antiquos nostri temporis. Fles ultim9: quia ultimum locum non asse queris. Tigrim: supra: Vt9 ne currat Passerinus aut tigris nam uelocissimi erant: compa rat Tigrim & Passerinum anti quis: Asellos nouis & recentio ribus.

Sed iocunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diuersus bicolorque digeratur.
Vincet candida turba nigriorem
Si uitare uelis acerba quædam:
Et tristes animi cauere morsus:
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus & minus dolebis.

In Calistratum. 33

Tanq̃ simpliciter mecum calistrate uiuas:
Dicere præcisum te mihi sæpe soles.
Non est tam simplex q̃uis calistrate credi:
Nam quisquis narrat talia: plura tacet.

In Labullum. 34

Libras quattuor aut duas amico
Algentemque togam breuemque lænam
Interdum aureolos manu crepantis
Possint ducere qui duas calendas
Quod nemo nisi tu labulle donas.
Non es crede mihi: bonus quid ergo?
Vt uerum loquar optimus malorum
Pisones senecasque memmiosque
Et crispos mihi redde: sed priores
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriari
Tigrim uince leuemque passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

In Nasutum. 35

Nasutus nimium cupis uideri:
Nasutum uolo: nolo polyposum:

Asutus. Nasuti dicuntur qui acriter iudicant: In eos scribit: qui ut scire aliquid ui derentur acriter potius q̃ perire iudicabant: ex metaphora igitur huiusmodi homi nes appellat polyposos. polyposi sunt quorum nasus polypo morbo in fœdam magnitu dinem excrescit. Nasutus: nimium iudicator.

Vnc qui: Mollem designat: qui uxori Cádidi amici hærebat: ut uir uideretur cum esset cinædus. Non est q3 timeas: non debes timere. Glaber: crure: depilato crure. Improbus: insatiabilis. Non futuit: quia est cinædus. supra: Irrupi Lupe non erat cinædus: quia scilicet ille futuebat: sed hic præcidebatur.

Di te. Sabellum deridet: qui bellus nolebat dici cum perabsurda sit appellatio uoce ipsa: ut dicas Sabelle belle: bellum mutilato noīe a Sabello. Belle: iocus est in uoce. Tabescas: fias tabid⁹. Alludit ad illud res putida: nā res putid æ tabescunt: uolo inquit potiꝰ bellum q̄ Sabellum. i. malem tantū bellū præcurto nomine q̄ sabellum bellū. Nā bis bellum ita inculcamus. Sabel læ bellæ: uocantis est & deridétis inculcationé nominis dicereris inepte.

Ad Candidum. 36

Hūc qui fœmineis noctesq3 diesq3 cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis.
Crine nitens niger unguento perlucidus ostro
Ore tener: latus pectore: crure glaber.
Vxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret
Non est quod timeas candide: non futuit.

In Sabellum. 37

Odi te quia bellus es sabelle:
Res est putida bellus & sabellus:
B llum denique malo q̄ sabellum
Tabescas uitinam sabelle belle.

In Pontilianum. 38

Mentiris credo: recitas mala carmina laudo:
Cantas canto: bibis pontiliane bibo.
Pedis dissimulo: gemma uis ludere uincor:
Res una est sine me quam facis: & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi: mortuus iquis
Accipiam bene te: nil uolo sed morere.

Entiris. In Pontilianū q poetæ omne genus officii præstāti nihil dabat: sed pollicebat se datum post mortem nihil ait se uelle Martialis nisi ut moriat ut ostēdat eum stultum qui amico ex morte spem pponat: cum ea sit cā nō cōcili ādi amici: sed ut morte optet.

Dissimulo: ostendo non audiuisse. Vincor: cedo. Gēma: latronib⁹. Quā facis: pædicas.

Accipiā bene te. i. bonis relictis bene tecum agam.

In Tuccam. 39

Non est tucca satis quod es gulosus:
Et dici cupis & cupis uideri.

On é In Tuccā qui & gulosus erat: & ita nolebat uideri. eodé argumēto supra in eū qui uolebat uideri pauper & erat.

De Calistrato & Aphro. 40

Barbatus rigido nupsit calistratus aphro:
Hac qua lege uiro nubere uirgo solet.
Præluxere faces: uelarunt flammea uultus:
Nec tua defuerunt uerba talasse tibi.
Dos etiam dicta est: nondū tibi roma uidetur
Hoc satis: expectas nunquid & ut pariat.

Arbatus. Seniorū nuptias celebratas iusto ferme ritu testat Iuue. Nubit amic⁹ dixit: & Nero suo Pythagoræ nupsit: qui & Doriphor⁹ dicebat: nup Callistratus Aphro nupserat celebratī nuptiis ī quo poeta urbis patiētiā detestat: q3 sile at tanq̄ partū expectet. Rigido. i. mētulato & mutoniato: erat enim draucus. Faces: tædæ geniales: nā ante ferebant

In Sabellum. 41

Facundos mihi de libidinosis

faces una cum aq̄ua: ut ait Varro. Talasso nuptiarum deo proprium erat carmen. supra: Quid si me talassionem iubeas uerbis dicere non talassionis. Vt pariat: ut illud Iuuēa. Interea tormentum ingens nubentibus hæret: Quod nequeant parere & partu retinere maritos.

Facundos. Sabelli poetæ impudentiam carpit: qui composuerat carmen de uario

cõcubitus genere: aitq; eum non debuisse tanti facere ingenii & eloquẽtiæ suæ laudẽ: ut hæc scriberet puellæ Didimi: mãgonis: qui Didimus dicebatur: nam Spasio & Hem⁹ puellas quidem habebant molli carmine eruditas. Papinius: diues Spasio: quos agit tumultus: Hunc intrant faciles hemi puellæ: sed Didimus moliores habebat: nomen tali magistro conuenit: cum supra legerimus Didimũ spadonem & mollem. hoc magis placet: q̃ ut dicas Didimi. i. phrygiæ a monte Didimo. Elephantis scripsit uaria concubit⁹ genera: ex eius libris Tiberi⁹ cubiculum instruxit editis picturis: quales libri designabant: & Virgilii lasciuo carmĩe Elephãtis nobilis est: ubi Lalage tabellam unam dicat Priapo. Illic: ĩ libris tuis. Nouẽ: nouẽ gña concubitus. Taceant: fellatiõné. Quo symplegmate: idest quo amplexu: Symplegma est complicatio. Catæna: serie in specie catenæ. Tanti: idest tãti non debebas facere te haberi disertũ: ut hæc scriberes: debuisses in aliis rebus eloquentiam & ingenium ostentare.

Nice cognato. Ad. M. Vnicũ: qui elegiacum carmen scribebat: & abstinebat heroico: ne æmul⁹ fratri uideretur: quẽadmodum supra dixit de Turno ĩ Memorem. Cognato sanguine: quia erat affinis.

Propinqua: qui eadem studia amas quæ ego. Lesbia: amica Catulli. Te posset amar̃: adeo elegãter scribis. Zephyri: fauor ingenii. Dare uela: scribere graue carmen: tractũ a nauigantibus Habes fratris: & ĩ hoc fratris officiũ demõstras: quoniam non uis certare cum posses.

Aedía: Pellicea uestẽ utebant olim quã scorteam uocabant: ut dicet in distichis: Phœbus nuper caput texerat ĩ dumento corii: quidam iocans dixit eum habere caput calceatũ: quod urbaniter & uere dictum poeta laudat. Nuda tempora: nam hic carens pilis: pellem hædi apposuerat: út ita caluam tegeret & ostentaret pilos.

Endunt: Gallus & Luperc⁹ mali poetæ insani habebant̃: tã malos carminũ emptores inueniebant iã sanos & prudentes esse dicit qui sciãt uendere mala carmina.

Ifficilis: In uariũ amicum cui⁹ moribus mõ alienabat̃: modo alliciebatur. Tecum: propter acerbitatem. Sine te: propter iucunditatem.

Legisti nimium sabelle uersus:
Quales nec didimi sciunt puellæ
Nec molles elephantidos libelli.
Sunt illic ueneris nouem figuræ
Quales perditus audiat fututor.
Præstent & taceant quid exoleti
Quo symplegmate quinque copulentur
Qua plures teneantur a catæna.
Extinctam liceat quid ad lucernam.
Tanti non erat esse te desertum.

Ad Vnicum. 42

Vnice cognato iunctum mihi sanguine nomen
Quique gerit studiis cor[illegible]ppinqua meis:
Carmina cum facias soli cedentia fratri
Pectore non minor es: sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te posset amare catullo
Te post nasonẽm blanda corynna sequi.
Nec deerant zephyri: si te dare uela iuuabit
Sed tu littus amas: hoc quoque fratris habes:

Ad Phœbum. 43

Hædina pelle tibi contegenti
Nude tempora: uerticemque caluæ
Festiue tibi phœbe dixit ille
Qui dixit caput esse calciatum.

Ad Classicum. 44

Vendunt carmina: gallus & lupercus
Sanos classicæ nunc nega poetas.

In Habentem uarios mores. 45

Difficilis: facilis: iucundus: acerbus es idem
Nec tecum possunt uiuere: nec sine te.

Oletos: Ex ſtomacho ſcribit epigramma in captatorem: qui cœnam dabat ut ſcriberet hæres q̄ cœnam: & ſi lauta uidetur acerbiſſimam ſibi eſſe ſcribit poeta: nec q̄ tangi a ſe: ſed malle inuitari ad tenuem cœnam: quâ poſſit reddere. Si tanquâ uilia: ſi lege & non ſic ut mendoſi habent codices: tanquâ uilia: ideſt tanquâ paruifaciens ea. Mea uota. i. me capi iis cibis. Volo: guſtabo. Vale: non cœnabo tecum. Protinus īmo nihil. i. cum primum fuerimus cœnati: nihil erit: nam gulæ uoluptas ſtatim finitur: præterea ea tota cõuerteret in emiſſionem uentris: quæ a cane lãbetur: aut in lotium uerſa fundetur in teſtã ꝓximã uiæ: qđ q̄ grauius eſt hoc unum in cœna lautiſſima mãet: ut ſulphureo colore ſimus: & podagroſi.

Spongia: & ad menſas tergendas utebant: & ad uaſa demiſſione uẽtris polluta: ea dicebat ſpongia dãnata: dãnata enim in ſtrumẽtũ dicim⁹ turpib⁹ miniſteriis dicata. Infœlix ſpõgia: dicata tã uili mĩſterio. Sciat: ſe tiat abſtergendo. Dãnatæ uirgæ: nã ſpõgia uirgæ alligabat.

Nec q̄cũq̄ cãis. i. quid erit mihi cœna: quâ paulo poſt in ſtercus emiſſam canis lãbet. Verecunde ſe ex ea cœna nihil habitu ꝛ ſignificat: dũ uult oſtẽdere ſe ꝓuifacere. Teſtæ: uiis: ꝓximæ erant in quas prætereuntes meiebant. Titius in oratione qua legẽ fannniam ſuaſit: Dum eunt nulla eſt ĩ angiporto amphora: quã non impleãt quippe: qui ueſſicam plenã uini habent. Pedes carnifices: podagroſi. Albana: epulum in albano inſtituerat Domitianus. i. non tanti facerem epulum albanũ ut uellẽ pati hæc.

Nec capitolini: intelligit de vii. uiris epulonibus qui in capitolio epulabant. Dapes põtificum: lautiores & luxurioſæ erant: hæ dicebãtur adipales: ut alii ſcribunt adiiciales Feſtus: & Pli. auctores uide Macrobiũ de cœna Metelli põtificis quã lauta fuit. Ipe deus: uel Iuppit uel imperator. Imputet: ſi laudat & magnificat. Vappa: ſignificat fæcem uini: ut Probo placet: ut alii ſcribunt uilius uinum eſt. Perfida. ideſt uenenata. Magiſter ſtructor cœnarum. Superba: fœlicia & magnifica.

Capiant: denunciant & delectent. Subitas: ad imperatos cibos.

Rinitæ. Linus pædagog⁹ libertus poſtumillæ tantæ erat apd patronam gratiæ: ut ei cõmitterent gemmæ: concubini: totum penu: poeta nunc geminos poſcit cum uideat uelle petere pueros geminos: petit uniones. Acumen poetæ ex eo eſt q̄ ad exitum uſque epigrammatis habet lectorem ſuſpenſum: quali petiturus ſit concubinos: quum tandem petat uniones. Turbæ crinitæ: puerorum crinitorum.

In Lautum Inuitatorem. 46

Boletos & aprum ſi tanquam uilia ponis
Et non eſſe putas hæc mea uota: uolo
Si fortunatum fieri me credis: & hæres
Vis ſcribi propter quinque lucrina: uale.
Lauta tamẽ cœna eſt: fateor lautiſſima: ſed cras
Nil erit immo hodie protinus immo nihil:
Quod ſciat infœlix damnatæ ſpongia uirgæ:
Vel quicunque canis: iunctaque teſta uiæ.
Mulorum leporũque & ſuminis exitus hic eſt:
Sulphureuſque color: carnificeſque pedes.
Non albana mihi ſit comeſſatio tanti:
Nec capitolinæ pontificumque dapes.
Imputet ipſe deus nectar mihi: fiet acetum
Et uaticani perfida uappa cadi.
Conuiuas alios cœnarum quære magiſter:
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.
Me meus ad ſubitas inuitet amicus ofellas
Hæc mhi quam poſſum redere cœna placet.

Ad Pædagogum. 47

Crinitæ line pædagoge turbæ:
Rerum quem dominum uocat ſuarum:
Et credit cui poſtumilla diues
Gemmas: aurea: uina: concubinas.
Sic te perpetua fide probatum

Nulli:non omnibus. Pares:laus est unionibus. Non pueros.s.peto ut putabas: sed uniones: & ita risum mouet.

Aphnonas: Diuitis auaritiã deridet: qui locum amœnũ parauerat arboribus: porcibus: balneis riuulis aquarũ: nusquã aperta cœnatione amicis. locum igit pulchrũ habebat ad nõ habitandũ: cum nec dormiret illic nec cœnaret. Daphnões: loca lauro cõsita: dicunt latine laureta. Solus habes: superas alios lauretis. uel solus habes: quia hæc non communicas cũ amicis: quos cœna nõ accipis: ut supra Omnia solus habes. Iuuenalis: Gentis uitio nunq̃ partit amicũ Solus habet. platani ad umbram tm̃ serebant. Cyparissos: cupressos: cyparissus cupressum significat: nã i delitiis erat cupressus quæ uariis animaliũ figuris formabat. Nõ uni⁹ balnea: nõ priuata sed magnitudine publica. Stat: erecta est cẽtenis columnis substentata.

Onyx: lapis onichites: q in pauimentis & thermis erat p̃cio⁹ sus. onyx pauimentum ex onichite lapide. Hippodromos: spatium ẽ quo equi cursus exercetur hippos græce latine significat equum dromos cursũ hic accipit locũ spatiosum quo currens equus possit euagari.

Vngula fugax. i. ungula celeris. Vbique sonat: ubiq; resonat. Vbiq;: toto domicilio.

Sed nusq̃ locus cœnantib⁹. i. nusquã est cœnatio & nec loc⁹ ubi dormias: cũ ergo non hẽas hæc nõ habes ubi habites: erat enĩ inhospitalis: & amicos non accipiebat mensa.

Am sæpe: Notat uersuti am hominũ suorũ: inter quos uir bon⁹ semp decipitur. Fabullus igitur ea d̃ cã sæpe decipiebat. Tyro est. i. semper i peritus tanquã miles nouus inter ueteranos.

Empora: Ruffus i tumulo celebratur: cuius uxor rapta fuerat: sed ea deserto raptore: redierat ad maritum: hoc totum epigramma non tã cõmemorat mortem Ruffi q̃ raptum Sẽproniæ. Reis: clientibus non minus q̃ poeta.

Tyndaris: Helena. Ad tuos raptus. i. dum audit te raptam rediisse ad uirũ. Absoluit. i. liberat odio. Loca læta: idest elysii campi.

Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero precor furori:
Et serues aliquando negligenter
Illos: qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus & diebus opto
In nostro cupidus sinu uidere
Formosos: niueos: pares gemellos:
Grandes: non pueros: sed uniones:

In Habentem amœnas edes. 48

Daphnonas platanos ac æreas cyparissos
Et non unius balnea solus habes.
Et tua centenis stat porticus alta calumnis:
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx.
Puluereũque fugax hippodromõ ũgula plaudit
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam
Nec somno locus est: quam bene nõ habitas.

De Fabullo. 49

Tam sæpe nostrum decipi fabullum
Miraris aule semper bonus homo tyro est.

Ad Semproniam. 50

Tempora pieria solitus redimire corona
Nec minus attonitis uox celebrata reis.
Hic situs est hic ille tuus sempronia ruffus
Cuius & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in elysio narraris fabulla campo:
Et stupet ad raptus tyndaris ipsa tuos:
Tu melior quæ deserto raptore rediisti:
Illa uirum uoluit nec repetita sequi.
Ridet & iliacos audit menelaus amores.
Absoluit phrygium uestra rapina parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum

Non aliena:noñ alieno aïo. Iſte amor:Ruffi:quo arſit in te.placet q̃ poti⁹ fuerit rapta a Ruffo q̃ q̃ fuerit coniunx. Dominam:Proſerpinam.

Vmmi:In Paternum auarũ iocatur:q nihil amicis dabat afferrés cauſam per iocũ q̃ ipſe eſſet filius rapacitatis:tu inquit poeta nunq̃ fuiſti fili⁹ uitii ſed pater peritiſſimus. Ciuis rarus.i.magni ciues. Luci ſcythici.i.templi Martĩ:nam uellus aureũ.lx. ſtadiis a regia colchorũ:ut ſcribit Diodorus:in tẽplo Martis cuſtodiebaṫ a dracone uigili:quẽ Medea ueneficiis in gratiã laſonis necauit:unũquodq̃ templũ ſuum habebat lucum:unde lucum ꝓ templo accipimus.Scytichum autem ꝓpter Martem:qui thrax & ſcytha é:& illic ſcythæ ſunt:unde alibi geticum legimus Martem.

Ecquid quæris.i.cur nõ quæris. Illudas quibus:ideſt quos fallas.

Rine:Fieri non poteſt ut

Aſpaſi⁹ ſcribit:ut q oino deformis eſt bonus ſit:ex hoc poeta in zoilum ſcribit:qué ex oris deformitate malũ eſſe ſuſpicaṫ. Lumine læſus:luſc⁹.ſ.

Rem magnam facis:nam tanta deformitate homines nõ ſolent eſſe boni:miꝛ igitur eſt ſi es bonus.

Ratis:In Eglem meretricem quæ cũ gratis fellaret:baſia poſtea uendebat hũane inqt poeta facit:q̃ magno p̃cio uẽdit baſia:ne ſæpi⁹ baſiet:cũ ſit fellatrix.fellatricis.n.oſculũ ĩpuriſſimũ é. Hoc:baſiatores. Bñ uẽdat.i.magno p̃cio.

Librã coſmiãi.i.foliati unguẽti. Quaṫ binos:a noua moneta.i.octo flauios. Baſia nõ muta.i.ſnõ ſine lĩgua ĩſerta. Facit hoc humane: Nã ſi daret grati multi baſiarent:& oris fœtore offenderentur. Lingere.i.fellare.alibi:Lingas non mihi.

Egrotas:In Polycarmũ:q̃ ut munera ab amicis exigeret:ſæpi⁹ ſimulabat ſe ægrotare. Nã cõualeſcẽtes dona ab amicis poſcebant:quæ diis uouerant ꝓ ſalute ea dicebantur ſoteria.Nã σω}ω ſignificat ſeruare:unde ſoteria dona data amico ſeruato:& reduci.Papinius carmẽ:quod ꝓ Rutili gallici ſalute cecinit:Soteria appellauit:hoc quod diximus argumento.

Non erit in ſtygia notior umbra domo.
Non aliena uidet:ſed amat proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliauit amor.

In Paternum. 51

Nummi cum tibi ſint opeſque tantæ:
Quantas ciuis habet paterne rarus
Largiris nihil incubaſque gazæ
Vt magnus draco:quem canunt poetæ
Cuſtodem ſcythici fuiſſe luci.
Sed cauſa ut memoras & ipſe iactas
Diræ filius eſt rapacitatis.
Ecquid tu fatuos rudeſque quæris:
Illudas quibus auferaſque mentem:
Huic ſemper uitio pater fuiſti.

In Zoilum. 52

Crine ruber:niger ore:breuis pede:lumie læſus:
Rem magnam præſtas zoile ſi bonus es.

Ad Puellas. 53

Gratis qui uos dare iubet puellæ
Inſulſiſſimus improbiſſimuſque eſt.
Gratis ne date:baſiate gratis:
Hoc egle negat:hoc auara uendit
Sed uendat:bene baſiare quantum eſt.
Hoc uendit quoque:nec leui rapina
Aut libram petit illa coſmiani.
Aut binos quater a noua moneta
Ne ſint baſia multa nec maligna:
Nec cluſis aditum neget labellis:
Humane facit hoc tamen:ſed unum eſt
Gratis quæ dare baſium recuſat.
Gratis lingere nec recuſat egle.

In Polycarmum. 54

Aegrotas uno decies aut ſæpius anno:

Nec tibi sed nobis hoc polycarme nocet.
Nam quotiens surgis soteria poscis amicos
Sit pudor ægrota iam polycarme semel.

Ad Sparsum.

Cur sæpe sicci parua rura nomenti:
Laremque uillæ sordidum petam quæris?
Nec cogitandi spatium nec quiescendi
In urbe locus est pauperi: negant uitam
Ludi magistri mane: nocte pistores:
Aerariorum marculi die toto:
Hinc ociosus sordidam quatit mensam
Neroniana nummularius massa.
Illinc paludis maleator hispanæ:
Tritum nitenti fuste uerberat saxum.
Nec turba cessat entheata bellonæ:
Nec fasciato naufragus loquax trunco
A matre doctus nec rogare iudæus
Nec sulphuratæ lippus institor mercis:
Numerare pigri damna quis potes somni?
Dicet quot æra uerberent manus urbis.
Cum secta colcho luna uapulat rombo:
Tu sparse nescis ista: nec potes scire.

Nocet nobis: quia mittim⁹ soteria. Aegrota semel. i. morere & absolue uitâ una ægrotatione: hoc autem dixit ambigue: cum dicere uideatur opto ut in unâ tantum ægrotationé incidas: nec sæpius ægrotes: intelligit moriaris.

Vr. Strepit⁹ urbãos & dormiẽtib⁹ & medicãtib⁹ aliquid molestos fuisse luue. testat ex Vmbritii persona: eodem argumento Mart. hoc scribit afferens cãm quare secedat in nométanum suum: nã prædium illic habuisse ipse sæpe supra testatus é. Cur petam. i. accedam. Sicci: aridi & laborãtis inopia aquæ. Magistri ludi: nã uicinos habebat magistros: ut alibi ĩdicat. Aerarii: dicunt milites faciẽtes sti pendiũ: ærarii item qui æs cudunt ut hic. Marculi: malleoli. Nummularius: trapezita latĩe nummularius: trapezita græce. Ociosus: quia ĩ ocio é.

Massa neroniana: neronianu argẽtũ intelligit puriſſiuũ: ut arbitror. nã ut Trãquillus scribit in Nerone. Exegit ingenti fastidio & acerbitate nummũ asperum: argẽtũ pustulatum: nã argentum pustulatũ: quod alii codices habent pusulatum erat puriſſimũ: & pusulla siue pustula erat bractea argenti puriſſimi: ut supra legim⁹: Fœlix pusulla sine pustula. De phiala id argentũ puriſſimũ insequẽtia uerba Trãquilli demõstrat q scribit Neronẽ exigisse præt argentũ pusulatum aurũ obrizon quod é puriſſimũ sæpi⁹ ex coctũ in similé igni coloré. Vel mẽsa neroniana qđ placet ĩtelligit mẽsam Claudii fœneratoris alludẽs ad uetus cognomẽ. nam Claudii Nerones dicebant. Mẽsa neroniana. i. mensa Claudii: de q̃ añ est locutus: Oppignerauit inqt annulũ mõ ad mẽsam Claudii. Hispanæ: aurũ ex hispãia allatũ rude ĩ urbe cõflabat cudebaturq; malleis ad ramẽta excutiẽda. In hispãia tm̃ in balneis quæ appellabãt chrysoplysia lauabat. Malleator: pcussor. Paludis hiberæ. raméti aurei qđ ex tago hispãiæ mittebat. Turba entheata bellonæ: Cybelis ĩ furorẽ actæ. i. coribãtes q nõ cessant a clamore dũ sacra faciũt. Trũco fasciato. i. tabella: ná naufragi solebãt médicare alligata collo tabella naufraga. Rogare: médicare. Iudæi nem⁹ egeriæ ĩcolétes mendicabãt. Institor: negociator. Mercis sulphuratæ. i. ligno⁹ sulphurato⁹. Lipp⁹: ob op⁹ sulphureũ. Dãna. i. qs posset nũerare q̃tũ somn⁹ amittit de suo. Rõb⁹ carmĩe magico lũa de cælo trahi dicebat ut despumaret herbas patas ad ĩcãtationé. Lucan⁹: Phœbeq; serena Nõ alit diris uerbo⁹ obsessa uenéis Palluit: præterea: Donec suppositas ꝑprior despumet in herbas: eo tpe ut mulieres laborãti lunæ succurrerẽt æra uerberabãt: sic. n. ĩcantationẽ ĩpediri posse putabãt. Iuue. de loq̃ci mulier: Vna laborãti possit succurrere lũæ. Rõb⁹ ĩstrm magicũ erat quo ꝺducta litia ré magicã adiuuabãt. ut supra ex Theocriti ꝺscriptõe & poeta⁹ nr̃o⁹ uerbis recitauim⁹. Colcho: magico: ꝑp medeã quæ magicã exercuit.

Quot manus urbis.i.mulierꝫ romanarũ. Petilianis regnis: uel de petilia lucanorum metropoli quia illic agrũ habuit petiliã: Philocretes a Meliboea ꝓfugus ædificauit: samnites muniuerũt. In regnis petilianis ĩ agro petiliãõ: uel de domo Petilii intelligit: quæ in fũmo ianiculo erat. Nec maior autũnus.i.nec est maior uindemia: nec plures fructus.

Cursus essedo.i.spatium currendo.i.tu habes gestationẽ: nã gestatio erat locus ubi gestabanẽ ob ualitudinẽ: uel de hippodromo ut supra dixit: Puluereũq; fugax hippodromon ungula plaudit. Sõnus in profundo.i.altus somnus.

Necdies admissus.i.non tibi est lux nisi quando uolueris apire molestias urbis: quas ne ĩ cubiculo quidẽ licuit euitare.

Petilianis delicatus in regnis
Cui plana summos despicit domus montes:
Et rus in urbe est: uinitorque romanus.
Nec in falerno monte maior autumnus
Intraque limen clausus essedo cursus:
Et in profundo somnus: & quies nullis
Offensa linguis: nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ.
Et ad cubile est roma tedio fessis:
Dormire quotiens libuit: imus ad uillam

Ad Alaudam. § 6

Ancillariolum tua te uocat uxor: & ipsa
Lecticariola est: estis alauda pares.

De Importunis basiatoribus. § 7

Tantum dat tibi roma basiorum
Post ãnos modo quindecim reuerso:
Quantum lesbia non dedit catullo.
Te uicinia tota te piloso
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor inde fullo:
Hinc sutor modo pelle basiata:
Hinc menti dominus periculosi:
Hinc defioculus & inde lippus
Fellatorque: recensque cunnilingus.
Iam tanti tibi non fuit redire.

Ad Suum natalem. § 8

Martis alũne dies roseam quo lampada primũ:
Magnaque syderei uidimus ora dei.
Si te rure coli uirideſque pigebit ad aras.
Qui fueras latia cultus in urbe mihi:

Ncillariorum. Ancillarius dicitẽ & qui ancillas sectatẽ: & qui ancillare officium præstat. Vxor obiurgãs Alaudam maritum: ꝙ ancillare officium subiret: uel qd ancillas sectaretẽ appellabat eũ ancillariorũ: ipa rem habebat cũ lecticariis: nam & ancillariolus & lecticariolus nomina sunt seruilia. Alaudæ: alludit ad nomẽ: cum utrunq; sit seruile. Alauda: hic proprium nomen: alibi est auis nomen: quæ nomẽ dedit legioni. legionis alaudæ meminit Sueto. & Cice. in Antonium: & ad Atticum: & Pli.

Antum. Basia sæpe detestatus est basiatores: idẽ facit nunc cum amicus reuersus a basiatoriꝺ dissuauietur.

Vicina: tribules. Osculo hircoso: fœtido. Defioculus: cui deest oculꝰ dicitẽ: ita habet codex antiquus: alii codices habent dexioculum: hoc est qui dextrum tantum habet oculũ placet prior scriptura. Lippꝰ utroque oculo stillante. Recens: qui nuper fuit in opere.

Non tanti: hoc est nõ debeo tanti facerẽ reditum: ut hæc uelis pati.

Artis. Natalem ĩ agro celebrat: quem in urbe solebat colere lautius: causam affert quare non sit in urbe hoc die: quia scilicet uelit esse eo die liber: quod in urbe non habitur. Aumae martis: calendæ martiæ. Roseam: phœbeam & solarem. Deisyderei.i.huius diuinæ machinæ: ideſt cælum. Virides aras: ad cespites ĩcultos & uirides. Cultus meis calendis: ideſt die mearum calendarum.

Viuere:relaxare aĩmum: ut ſæpe eſt dictum'.

Atali.Eodem argumento deridet eum qui celebret natalem ſuum lautis & laborio ſis menſis & ſponte tm̃ laboris ſuſcipiat in accipiendis amicis:q̃tum nollet ferre ſi dominus imperaret. Pallere:anxios eſſe. Sabello:amico inuitato. Saccus niuarius:di cebaꝫ pannus lineus quo niues attenuabanꝫ unde refrigerabanꝫ uina.Ita loquiꝫ in diſti chis: Attenuare niues norunt & lintea noſtra:Frigidior collo non ſalit unda tuo.attenua baꝫ item uinũ ut purũ eſſet & frigidum:de eo hic intelligit.

Liquidum:puꝝ. Surgere to ta cœna.i.uſq; ad finem cœnæ marmorea erant pauimenta i cœnationibus.

Da ueniam ſeruire tuis quod nolo calendis:
Et qua ſum genitus uiuere luce uolo.

De Sabello. 59

Natali pallere ſuo ne calda ſabello
Deſit:et ut liquidum potet alauda merum.
Turbida ſollicito tranſmittere cecuba ſacco
Atque inter menſas ire redire ſuas.
Excipere hos illos:et tota ſurgere cœna
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio eſt hæc ſponte tua perferre patiquẽ:
Quæ te ſi iubeat rex dominuſque reges.

De Ligurra. 60

Verſus et breue uiuidumque carmen
In te ne faciam times ligurra:
Et dignus cupis hoc metu uideri:
Sed fruſtra metuis:cupiſque fruſtra:
In tauros libyci ruunt leones:
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras cenſeo ſi legi laboras:
Nigri fornicis ebriumque poetam:
Qui carbone rudi putrique creta
Scribit carmina:quæ legunt cacantes:
Frons hæc ſtygmate non meo notanda eſt.

Erſus.Ligurra ut alicuius precii uideretur ſolebat ia ctare ſe uereri ne Martialis ali qd in ſe ſcriberet: cui poeta re ſpondet riſu & cõtẽptu. Viui dum q̃ ſit imortale Dignus hoc metu:ſcilicet ut ſcribam i te. Papilionibus:proueibiũ eſt apud Phalaridẽ:Elephas in dus culices negligit.Si laboras legi:ſi cupis fieri ppetuꝰ. Ru di carbone:uaticinatur illiꝰ car men cito interituꝝ: nam quæ carbone aut creta deſignantur cito euaneſcũt. Frõs hæc: no tat eum eſſe ſeruilis cõditionis Notãda: ideſt nõ es dignꝰ ut de te ſcribam.

Ad Saturnum. 61

Antiqui rex magne poli mũdique prioris:
Sub quo pigra quies nec labor ullus erat:
Nec regale nimis fulmen nec fulmine digna:
Scilla nec ad manes:ſed ſita diues humus.
Lætus ad hæc facilíſque ueni ſolennia priſci
Gaudia:cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſexta pater optime bruma
Pacifici latia reddis ab urbe numæ.
Cernis ut auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat:& quantus luxurietur honos.
Quã nõ parca manus:largæq; nũiſmata mẽſæ:

Ntiqui. Saturnũ iuocat ad ſaturnale epulum:qđ parabaꝫ luxurioſiſſime ob re ditum Priſci Terentii: Cuius ſupra meminit. Prioris mũ di:ideſt prioris ſæculi. Rex: Saturne. Sub quo pigra qui es:idem carmen ẽ apud Ouidi um. Regale:nimis terribile.

Digna:quia nõ cõmitteban tur ſcelera. Sciſſa:euiſcerata uſque ad inferos a ratõne & ef foſſionibus. Erat diues:pro ducebat omnia. Priſci:nomẽ proprium. Reddis:reſtituis.

Pacifici:q̃ pacẽ coluit. Simi lis pompa: id eſt apparatus ob ſoniorum. Macello.ſ. roma no.Luxuriet: late expolita ſit.

Tibi: in tuum honorem. Precium: ut maiora merita referantur. Illi: prisco. Sic: obsecrantis est.

Nõto corduba. In cordubensem poetã qui poetæ carmina recitabat: quod dolet cũ sua recitet & nihil de se scribat: quod Martialis ꝑ suo uelit ostentare: ĩ quo par pari refer re possit. nã erat malus poeta: rogatque cordubam illius patriam ut eum moneat ne reci tet. Venaphrum: campãiæ regio oleo nobilissima. tenet enim in eo principatum: pro ximum est litianum non pro cul: Tertio loco bæthicũ His paniæ: cum quo de palma cer tat histrum. Blandiens poeta cordubæ eius oleum & uena phrano & histro anteponit.

Vncto: ferente oleas. Te sta histra: idest testa olei histri.

Galesi albi: flu. tarentini qui reddit oues candida lana.

Non mendax: quia lanæ bæ thicæ non tingebantur. Vi uo: natiuo. Nostro: hispano.

Ferre: scilicet æquo animo.

Mutuos honores: idest uer sus: & ego pro meis recitarem.

Securus: quia non timet ut recitẽtur carmina sua: cum nõ scribat.

Quæ saturne tibi pernumerentur opes.
Vt sit his precium meritis & gratia maior:
Et pater & frugi sic tua sacra colit.
At tu sancte tuo sic semper amere decembri:
Hos illi iubeas sæpe redire dies:

Ad Cordubam. 62

Vncto corduba letior uenafro:
Histra nec minus absoluta testa:
Albi quæ superas oues galesi:
Nullo murice nec cruore mendax:
Sed tinctis gregibus colore uiuo.
Dic uestro rogo sit pudor poetæ:
Ne gratis recitet meos libellos:
Ferrem si faceret bonus poeta:
Cui possem dare mutuos honores.
Corrumpit sine talione celebs:
Cæcus perdere non potest: quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poeta.

De Cinna. 63

Vincentem roseo facieque comaque ministros
Cinna cocum fecit: cinna gulosus homo est.

Incentem. Coci olim cõ ducebantur ex macello. Inualescente autem luxuria in ter seruos habebantur: nuper cinna puer emptum pulcher rimum cocum fecit ĩ quo poe ta iocatur: ait enim eum hoc fe cisse: quia sit gulosus: & cũ ui deatur intelligere de cibis con ditis intelligit eũ tales pueros amare. Gulosus homo é: hoc é uult elegantes pueros solus.

Ad Clientes. 64

Matutine cliens urbis mihi causa relicte
Atria si sapias ambitiosa colas.
Non sũ ego causidicus nec amaris litibus aptus:
Sed piger & senior pieridumque comes.
Ocia me somnusque iuuãt: quæ magna negauit
Roma mihi: rideo si uigilatur & hic.

Atutine. Excludit clien té qui mane accesserat & somnũ interpellabat: nã & ipe ait ex urbe hac una de cã exie rat ut dormiret. iterpellatum fuisse somnum in urbe ipse di xit. Ambitiosa: quæ delectant isto honore. Litibus amaris: idest molestiis: & ꝓprium epi theton est litis. Negauit: non

De Phillide. 65

Formosa phillis nocte cum mihi tota:

ꝓmisit mihi: etiam hic ut in urbe faciebam.

Ormosa. In ebrietatem mulieris quæ pluris faciebat uinum q̃ ullum genus precii: eiusq; amphoram petiit a poeta: cum prius ipse esset anxius an libram unguẽti: an lanas bæthicas pro coitu daret.

Largâ omnibus modis: liberalem omni genere concubitus. Vtrum ne cosmi: tabernæ unguentariæ ut Cosmus. De moneta Cæsaris: idest Domitiâ. i. flauios. Amphoram uini: non propter utilitatem precii hoc deridet potius quâ propter genus præmii quod ebria popoſcerat.

Is quíquagenis. Amœnus domũ cẽtũ milibus emerat: quâ mĩore etiã precio uolebat uendere: ſed ut emptorẽ falleret ingenti ornauerat apparatu: in hunc poeta iocatur.

Breuiore p̃cio. i. mĩore. Corrũpis: alliciẽdo eũ. Vaphra: callida ambitioſa luxurians apparata. Diuitiis magnificẽtia apparatus. Gẽmantes: argẽto quia ĩcruſtabant argẽto: quod Seruili⁹ prim⁹ inſtituit: uel quia erant panonini ut in diſtichis dicemus. Citrũ: arbor in atlãte monte maritaniæ: unde citreæ menſæ maximæ luxuriæ apud romanos: ut ſupra dictũ eſt. Rara pondera. i. ingentia ligna & precioſa. Delphica: põt accipi ꝑ noĩe ancillæ quæ ex delphis uenerit: ut alibi legimus delphicũ puerum ut ĩtelligas delphicâ ancillã expoſuiſſe uenientib⁹ argentũ & auꝝ. Nã & apud Homerꝝ ancillæ penu cuſtodiunt: parantq; menſam hoſpiti ueniẽti qđ cũ multis in locis poeta oſtendat Eurycliâ præ⁊ti celebrat cuſtodiẽtẽ pẽu Vlyxis: placet magis ut ĩtelligas đ cortyna quæ epulâtib⁹ & tẽplo delphico cõis ẽ. Tripodes. n. ſiue cortynæ cũ Apollini ĩ p̀mis gratæ ſint: delphicæ ſũt appellatæ: ut Pli. ſcribit.

Non eſſe minoris: non poſſe uendi uilius. Inſtructam: apparatam tantis diuitiis.

Se præſtitiſſet omnibus modis largam:
Et cogitarem mane quod darem munus.
Vtrum ne coſmi nicerotis an libram:
An bæticarum pondus acre lanarum:
An de moneta cæſaris decem flauos
Amplexa collum baſioque tam longo
Blandita quam ſunt nuptiæ columbarum:
Rogare cœpit phillis amphoram uini.

Ad Amœnum. 66

Biſquinquagenis domus eſt tibi milibus empta:
Vendere quam ſumma uel breuiore cupis.
Arte ſed emptorem uafra corrumpis amæne:
Et caſa diuitiis ambitioſa latet.
Gemmantes prima fulgent teſtudine lecti:
Et mauriſiaci pondera rara citri.
Argentũ atq; aurũ nõ ſimplex delphica portat:
Stant pueri dominos quos precer eſſe meos.
Deide ducenta ſonas & ais non eſſe minoris:
In ſtructam uili uendis amœne domum.

De Idibus Maronis. 67

Maiæ mercurium creaſtis idus:
Auguſtis reddit idibus diana.
Octobres maro conſecrauit idus:
Idus ſæpe colas & has & illas:
Q ui magni celebras maronis idus.

Ad Paulum. 68

Sic tanquam tabulas ſcyphoſque paule
Omnes archetypos habes amicos.

Aiæ Mercu. Idũs octobres natalẽ Virgilii celebrãt. Natus enim eſt poeta Põpeio & Craſſo conſulibus: ut ſcribit Euſebius: Idibus octobris celebratione numinũ id⁹ maiæ ſacræ ſunt propter Mercurium: cui eo die ſacrificãt mercatores: ut ſcribit Macrobius. nam tunc natus dicitur: & idus Auguſti ꝑpter Dianam quæ colebatur in auentino ubi erat eius templum. Creaſtis Mercuriũ. i. idibus maiis natus eſt Mercuri⁹: Redit: celebrat. Conſecrauit: naſcẽs. Idus: diem natalem Virgilii.

I tanquã. Paulum auarum carpit: qui nihil dabat ueteribus amicis: ſed eos ĩter ſua bona connumerabat tanq̃ archetypa: quæ domino nihil ſumptus afferunt: ſed plurimum laudis.

Intea.In Aprũ:qui quâdiu pauper fuit ſolebat eos carpere:qui in thermis potabãt: factus dives luxurioſius ipe bibebat. Nuper:ſupiori tpe. Vanus:parui precii:ut ſupra:Et uani triplices. Lintea:quib⁹ abſtergeret ſe lotũ.Sederet:cuſtodiens ueſtem in apodyterio qui lotus erat:ubi ponebãt ueſtes loturi. Entherocellici: dicũtur qui enthe rocellas curant.Hic morbus eſt cũ inteſtina defluunt. Vnctor:medicus. Nudorum:eo tum qui ſe lauabant. Stillam.i.guttam e uaſe quod guttum appellabãt:& eo in balneis utebanť.luuéa.Et pleno com/ ponit lintea gutto. Venere:p pter hæreditatẽ. Sobrius:qui prius potauerit. Diatheca di/ cuntur tabulæ teſtamẽtariæ: uerbũ eſt græcũ: quo illi in ea ſignificatõe utunť. Diatheca: bona relicta teſtamẽto. Quin/ q; comãti: quinq; pueri relicti teſtamento.

IL non.Qui nil negat di citur fellare:ut ipſe expo net infra:nunc ĩ Lygdũ ſcribit qué difficilioré ſupra conque/ ſtus é: nam fefellerat poetam ſæpe expectãté:hunc tñ olĩ fu iſſe fellatoré ĩdicat uerecũde: ut miretur quare nũc ſit tã dif ficilis.Iccirco ſupiorem locũ ĩ Gallã: Nil mihi Galle nega: ita ĩterpretor ut poſcat fellatõné.

Nil negabas.i.dabas mihi fel lationem.

Vgera.Pãnicũ cauſidicũ derideť:qui relicto foro agellũ emerat ad buſta Gallica locus erat ad coaclã maximã: ubi coaceruata fuerũt oſſa gal lorũ:qui urbem poſſederant: idem dicebaťad Doliola:quo/ niam in nonnullis doliolis gal lorum cineres ineſſe putarenť. putabant tamen alii quædam myſtica Numæ Pompilii illic condita eſſe.

De Apro.

69

Lintea ferret apro uacuus cum uernula nuper:
Et ſupra togulam luſca ſederet anus.
Atque olei ſtillam donaret opelicus unctor:
Nudorum tetricus cenſor & aſper erat.
Frangendos calices effundendumque falernũ:
Clamabat biberet qui modo lotus eques.
A ſene ſed poſtquam mummi uenere trecenti:
Sobrius a thermis neſcit abire domum.
O quãtum diathetra ualent & quinque comati
Tunc cum pauper erat:non ſitiebat aper.

Ad Lygdum.

70

Nil non lygde mihi negas roganti:
Ad quondam mihi lygde nil negabas:

Ad Panicum.

71

Iugera mercatus prope buſta latentis agelli:
Et male compactæ culmina fulta caſæ.
Deſeris urbanas:tua prædia:panice lites:
Paruaque ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentũ milium ptiſanãque fabãque ſolebas
Vendere pragmaticus nunc uendis agricola.

Ad Catullum.

72

Hæredem tibi me catulle dicis:
Non credam:niſi legero catulle.

Buſta:præterea erant in æſquiliis: quoniam illic ſepeliebantur cadauera: quod pri/ mus Mecœnas prohibuit ob aeris ſalubritatem: auctores ſunt Varro Plutarchus & Porphyrio. Prope buſta:in æſquiliis:uel ad coaclam maximam. Male compactæ:ruen tis. Vrbanas lites:forum romanum ubi agebas cauſas. Parua:quia paruus erat agell⁹ qui uerſabantur in ocio utebantur tunica. Pragmatici: dicebantur qui ſuppeditabant iura cauſidicis:auctor Quintilianus. Vendere:quoniam mittebant tibi clientes. Ptyſa na inuentum eſt græcorum:conficitur ex ordeo.Horatius.ptyſanarium orizæ. Emis: quia non mittuntur amplius: necager ſuppeditat. Agricola:nam agrum emiſti & colis.

Aeredem.Catullus hæredem ſcripſerat poetam:urbane eius mortem optat: cum ait ſe non credere hoc niſi legerit.id enim legendum erat poſt mortem. Niſi lege/ ro:niſi fueris mortuus.

Vm tibi. Erant nonnulli calices: qui audaces dicebãtur ĩsertis gẽmis ex lapide obsidiano uitreo: nam usque eo processerũt officinæ uitri: ut pocula formarẽt: & pari prope artificio & toreumate quo argentea. Erant tamẽ exigui precii: nam & lapilli obsidiani ĩserti erãt ex specie uitri: ex qua dicauit Augustus quattuor elephanthos. distichõ de his calicibus extat: Non sumus audacis plebeia toreumata uitri: Nostra neque ardẽti gemma feritur aqua. poeta hæc pocula mittit Flacco addito epigrammate. Circo flãminio: ubi fiebant calices. Cataplus: nauigatio. Niliacus: nã ex ægypto crystalla afferebãtur. Talia munera. s. tã uilia.

Sollicitant: alliciũt ad furtũ aquis nimium calidis: ut ĩdisticis: Nostra neq; ardẽti gẽma ferit aqua. Securo: nõ obseruãte: nã in manib⁹ cõuiuã & posita pocula p̃cios custodiebantur a ministris. Iuue. Custos affixus ibidẽ Qui nũeret gẽmas ungues obseruet acutos. Nõ timuere. s. si frãgat: præterea iqt: si male olenti uoles ꝓpinare: poteris faciles hos frãgeꝛ post ꝓpiationẽ: & leuis erit iactura.

Festinat. Polytimus cogitabat de ducenda uxore: qđ cũ ageret ex auaritia: ut haberet dotẽ: iactabat id a se fieri qm̃ affect⁹ esset tedio puerorũ neq; aliquẽ repiret qui sibi placeret. poeta ostẽdẽs eũ quærere dotem: ait se eos malle pueros q̃ dotem. Inuitus: uerba politymi. Himnus: nomẽ pueri. Pastas: pingues tractum a suibus: qui pingueſcunt glandibus. Nasci puella: uel quod mollis: uel quia negat. Horum: uerba Martialis respõdẽtis Polytimo.

Mphora: Agricola cœnam captabat: & quãuis summa esset annonæ charitas & uini: tamen aliena mẽsa ebrius semp erat & repleto stomacho. Crudi: dicuntur qui nimium eduñt: quod decoquere non possunt. Ebrius: aliena mensa: nam captator est.

Ad Flaccum. 73

Cum tibi niliacus portet cristalla cataplus:
Accipe de circo pocula flammineo.
Hi magis audaces an sunt qui talia mittunt
Munera: sed gemmis utilis usus inest.
Nullum sollicitant hæc flacce thoreumata furẽ:
Et nimium calidis non uitiantur aquis.
Quid quod securo potat conuiua ministro:
Et casum trẽmulæ non timuere manus
Hoc quoque nõ nihil est: quod ꝓpinabis ĩ istis:
Frangendus fuerit si tibi flacce calix.

De Pueris. 74

Festinat polytimus ad puellas:
Inuitus puerum fatetur himnus:
Pastas glande nates habet secundus:
Mollis dindimus est: sed esse non uult
Amphion potuit puella nasci:
Horum delitias superbiamque:
Et fastus quærulos amice malo:
Quam dotis mihi quinquies ducena.

De charitate uini. 79

Amphora uigesis: modius datur ære quaterno:
Ebrius & crudus nil habet agricola.

De Ethonte. 76

Multis dum precibus iouem salutat:
Stans summos resupinus usque in ungues:
Ethon in capitolio pepedit:
Riserunt comites: sed ipse diuum.

Vltis. Aethon nomen equi solis est ab ætho quod significat ardeo. Aethõ item nomeñ ꝓprium hic uiri: qui pedendi uicio ita laborabat: ut nuper in templo capitolino non poterit eo abstinere: sed affectus hoc supplicio ut triduo cœnauerit domi: didicit comprimere nates: ne eadem pœna iterum afficeretur: nam aliena mensa uictitabat.

Vsque in summos ungues: mos erat precantium ut cælum respicientes resupini summis pedum digitis insisterent.

Offenſus:affectus iniuria. Clientē:ſequentē diuites. Domicœnio: ut trib⁹ noctibus domi cœnaret. Patroclus:tēporibus Neronis ad cōſulatū uſque ex infimo genere puectus iuxta capitoliū iambulationē ſtruxit cū latrinis:quas Martialis appellat ſedes patroclianas a conditore. Cauerit ſibi:prouiderit ſibi crepando pædendo:unde uentris crepitū dixerunt antiqui:& edictū Claudii extat ne quis comprimeret crepitū in ſenatu: cum deprehendiſſet ſenatorem ea de cauſa extinctum.

Offenſus genitor trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus æthon:
Cum uult in capitolium uenire.
Sellas ante petit patroclianas:
Et pædit decieſque uicieſque:
Sed quamuis ſibi cauerit crepando:
Compreſſis natibus iouem ſalutat.

Ad Bithinnicum. 77

Nil in te ſcripſi bithinnice:credere non uis:
Et iurare iubes:malo ſatiſfacere.

Ad Acticillam. 78

Donaui tibi multa quæ rogaſti:
Donaui tibi plura quam rogaſti:
Non ceſſas tamen uſque me rogare.
Quiſquis nihil negat atticillam fellat.

De Caliſtrato. 79

Ne laudet dignos laudet caliſtratus omnes:
Cui malus eſt nemo quis bonus eſſe poteſt?

De Vmbro. 80

Brumæ diebus feriiſque ſaturni
Mittebat umber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam factus eſt enim diues.

De Menogene. 81

Effugere in thermis & circa balnea non eſt:
Menogenem omni tu licet arte uelis.

IL in te.In Bithinnicum: qui cōquerebat̄ q̄ poeta in ſe carmen emiſiſſet: & iuſiurandū exigebat a Marti.negante.mos in foro ē ut qui iurare non uult ſoluat: Ex hoc urbāe poeta dicit ſe ſcriptuꝝ ī Bithinicū. uult en ī ſatiſfacere poti⁹ q̄ iurare. Malo ſatiſfacere:malo ſcribeř in te. Argute dictū: nam qui a debitore poſſit iuſiurādum mallet eum ſoluere. aduerſus ſe igitur carmē uidetur malle Bithinnicus: cū poſcat iuſiurandum a Martiale.

Onaui.Nil negare eſt p̄mittere omnia:nil item negare apud poetam eſt fellare.ſupra:Nil mihi galla nega. præterea:At quondā mihi lyde nil negabas.ex hac elocutōnis ābiguitate iocatur in Aticillam:nam q̄uis plura ab eo accepiſſet:plura tamen poſcebat notans imprudentiam eorum qui nil negant.eiuſmodi enim homīes ut Auguſtus dicere ſolebat uitam male īſtituerunt.

Qui nil negat fellat quaſi dicat adeo turpe eſt nil negař:ut idem etiam fellare ſignificet.

E laudet.Nouā Caliſtrati uerſutiam notat: qui ne quempiam laudarer:omnis laudabat.Is enim non uidetur laudare:qui neminem uituperat. Dignos:eos qui digni ſunt laude. Ab eo cui nemo eſt malus:ideſt qui neminem uituperat. q.d. nulla eſt laus laudari ab eo qui omnes laudat.

Rumæ.locatur in auaritiā Vmbri:qui olim cum pauper eſſet in ſaturnalibus poetæ munus mittere ſolebat aliculam:nūc factus diues mittit alicā.Alicula eſt maioris precii q̄ alica:ſed ex noīe iocat̄ poeta:nā alicula dīminutiuum eſſe uidetur minus alica:cum tamen maioris ſit precii.Alicula alicæ genus: alterū dicebatur ſecundarium:tertium apherema:quod grande erat & uilius.

Ffugere.In Menogenem:qui cœnā ex thermis captabat:neque ātea deſiſtebat minima quæque officia præſtare q̄ inuitaretur.

Trigonem:genus pilæ. Dextra & leua:nam in pila trigonali exercenda robur manus ſiniſtræ commendabatur. Iccirco ſupra dixit:Nec laudet polii magis ſiniſtras. Et ī diſtichis ita loquitur:Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris:Sum tua.mendoſe in multis codicibus feneſtris pro ſiniſtris. Imputet:adſcribat laborem ſuum in exercendis pilis.

Plenum:lana. Lintea:quibus utebantur in balneis.ſupra:Lintea ferret apro. Sinus:infantis ſemper ſordidus. Dente:pectine. Achilleas: quales habuit Achilles: ut ſcribit Homer⁹ pulcherrimas.

Tropin:bibebant poſt balnea ut ad uomitionem incitarentur:quod in mulieribus notauit Iuuenalis id uinum apte appellat tropin: Nam inuerſionem ſignificat: qua ſtomachū agitat. De fæce uini: maſſylianī:quod fumoſum erat. Veni:cœnatum mecum.

Eriſor: In Fabianum qui alienas hernias:ſolebat deridere:ſed cum ſuas paulo ante inſpexiſſet:ſiluit. Subito repente præter opinionē. Oms colei timebant:ſcilicet ne deridetur. Hydrocellæ morb⁹ erat ex genere entherocellarū: ut ſcribit Celſus:Cum inteſtina defluunt colliguntur q̄ .

Duo catulli:Catullus uirilium meſuram hyperbolice ſolet dicere. Catullus:Métulam habet inſtar.xxx.iug̃era prati.

Olueram:Polytimus tō ſus factus eſt cum cogitaret deducenda uxore:ut ſupra ē dictum. poeta dicit noluiſſe ut tonderetur:uerebatur enim ne deformis uideret: ſed iam lætatur hoc permiſiſſe cum totus ſit eburne⁹ & uideatur formoſior.Pelops dicitur humerum eburneum habuiſſe a Cerere:quem imprudēs comederat.Iccirco alludit ad fabulam.

Totum ebur:totum candorem tuum.

Captabit tepidum dextra leuaquē trigonēm:
Imputet exceptas ut tibi ſæpe pilas.
Colliget & referet lapſum de puluere follem:
Et ſi iam lotus iam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumas:niue cādidiora loquetur:
Sint licet:infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos
Dicit achilleas diſpoſuiſſe comas.
Fumoſæ feret ipſe tropin de fece lagœnæ
Frontis & humorem colliget uſque tuæ.
Omnia laudabit mirabitur omnia:donec
Perpeſſus dicas tædia mille ueni.

De Fabiano.

Deriſor fabianus herniarum:
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hygrocelas:
Quantum nec duo dicerent catulli
In thermis ſubito neronianis:
Vidit ſe miſer & tacere cœpit.

Ad Politinum.

Nolueram politine tuos uiolare capillos:
Sed iuuat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modo tōſe pelops: poſitiſque nitebas
Crinibus:ut totum ſponſa uideret ebur.

In Fabullum.

Pædiconibus os olere dicis:
Hoc ſi ſic ut ais fabulle uerum eſt:
Quid tu credis olere cunnilingis?

In non Arrigentem.

Triginta tibi ſunt pueri totidemque puellæ:
Vna eſt nec ſurgit mentula:quid facies?

Aediconibus: In Fabullum cunnilingum qui animam pædiconum male olere dicebat. Olere:ſcilicet male.

Riginta: Vaticinatur hunc fore cunnilingum & fellatorem cum mentula uti non poſſit & habeat pueros & puellas. Surgit:arrigit. Quid facies?quaſi dicat linges.

Is Cotta: Soleas ad conuiuiũ geſtabant: q̃uas deponebant cœnaturi: ne pauimenta contaminarent: ſeruabãturq; a ſeruis. Cotta pauperrimus iactabat ſe bis amiſiſſe ſoleas: & propterea ſe incedere pedibus nudis. Deridet hominis inopiã & iactantiã: Nam ibat excalciatus ob inopiã: non q; ſoleas amiſiſſet: aut ſurreptum iri timeret. Turbam: facit comitatũ. Sagax: ironice. Facere damnum: eſt pati damnum. Excalciati dicuntur qui depoſuerunt calceos. Idem uerbum uenit in iocum aduerſus ſeruũ Luctatii: qui dũ omni tp̃e & loco furaretur. ſurreptãq; numulario pecuniã indidiſſet calceis: coactus é calceos deponere: ubi repta pecunia in eũ dictũ eſt numularius te excalciauit: hoc é pecuniã abſtulit: nã calceus ſignificat æs unde deduxit uerbum excalciare auferre æs & pecuniam.

De Cotta.

Bis cotta ſoleas perdidiſſe quæſtus:
Dum negligentem ducet ad pedes uernam:
Q ui ſolus inopi præſtat & facit turbam.
Excogitauit homo ſagax & aſtutus
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

Ongilian⁹: habet naſum q; iudicat acriter. Habet ité naſum q; nares habet. Tõgilianus cẽſor acerrim⁹ in extremã deuenerat inopiam in hũc poeta iocat. Nil præter naſũ: Hic accipit hére naſũ ſimplicit nã erat pauprimus: in ſupiore uero ꝑ cẽſura: & mordacitate. Habet naſũ. i. cenſuram. Nil præt naſum: nã eſt pauprim⁹: & ex hac ambiguitate iocatur.

De Tongiliano.

Tongilianus habet naſum ſcio: non ego ſed iam
Nil præter naſum tongilianus habet.

Vod lana: Focale de quo ſupra eſt dictũ: recitaturi oratores ſumebant: ut int̃ ſtrepitus audirẽt nihil: ita enĩ erat cõpoſitũ: ut aures tegeret demiſſũ a uertice. Carin⁹ calu⁹ ut caluitii deformitatem tegeret induerat focale. Vrbãe ait poeta eum non tueri aures: ſed capillos. Non aures. i. non ſumpſiſti focale ꝑpter clamorem ſed propter caluitium. Sed capillis: nam propter caluitiũ id ſumpſiſti.

Ad Charinum.

Q uod lana caput alligas charine
Non aures tibi: ſed dolent capilli.

Ro ſene. Maro captator laborante aduerſa ualitudine amico ſene & diuite: uotum ſuſcepit pro illius ſalute: ut ſcilicet ſcriberetur hæres. Hac amoris ſignificatiõe ſcriptus hæres: & poſt uotum medicis ſpondentibus illi⁹ ſalutem: contraria uota faciebat ut ſcilicet moreretur: ne ſi conualeſceret: & promiſſam uictimam perſolueret: & hæreditaté amitteret. Hemitriteos: genus febris tertianæ ut ſcribit Celſus. Ne ſoluat uotum: quia uellet eum mori.

De Marone.

Pro ſene ſed caro uotum maro fecit amico
Cui grauis & feruens hemitritheos erat.
Si ſtygias æger non eſſet miſſus ad undas
Vt caderet magno uictima grata ioui.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem
Ne uotum ſoluat nunc maro uota facit.

Omnunis: Magula uiro nupſerat: qui exoletum habebat: quo & ipſe & uxor utebatur: ſed cum uir eſſet ueneficus: ac puero contentus uxorem negligeret: timebat uxor ne ueneno extingueretur: ꝑpterea eodem miniſtro menſæ non utebatur. hoc poeta indicat. Times lagœnam. i. ueneficium: nam lagœna miniſtra eſt ueneficii. ſupra: Diceris hac cælebs factus quater eſſe lagœna.

In Magulam.

Communis tibi cum uiro magulla
Cum ſit lectulus & ſit exoletus
Q uare dic mihi non ſit & miniſter?
Suſpiras: ratio eſt times lagœnam.

Aepe rogare: Priſcũ deridet qui ſæpe rogabat quales mores induceret ſi eſſet diues id enim nemo poteſt prædicere: niſi illud unum diuitem diuitis moribus uſurum.

Qualis ſim futurus: quales mores ſim habiturus.

Va mœchum: Fabullæ uerſutiam ita cõmemorat: ut mariti ſimplicitatẽ accuſet: nam hæc ut mœchum baſiarer: puerum Morionẽ ſuis oſculis madidum ei remitte bat. idem faciebat mœchus: maritus ſtupidus hoc non animaduertebat. Quanto eſt maior morio: q̃ ſtolidior ẽ ma- ritus: qui hoc non animaduer- tit.

Cribamus: Epos carmẽ trimetrum: ſignificat iã bicum cui dimetrũ ſuc- cedit perfecta clauſula. Hora tius: Pede ter percuſſo forte epos acer: ut nemo uarius di- cit. eo qui utuntur epici poe tæ ſunt appellati. Accuſat Tuccam: qui omne genus car minis attingebat in quo uer- ſaretur Martialis. Ceſſi tibi: ſcilicet ſcribenti: nam deſtiti.

Syrma: ueſtem tragicam ſi- gnificat. Ita locus Iuuenalis: Syrma uel antigones: id eſt tra- gœdiam Antigones: quã ſcri- pſit Accius poeta: Nec placet eorum ſentẽtia: qui ſyrma tra ctum orationis exponunt. Va lerius: Quid hic cum tragicis uerſibus: & ſyrmate facis. ſyr- ma a ſyro quod eſt traho dici- tur: id eſt & tu tragœdiam cepi ſti ſcribere. Fila lyræ: carmẽ lyricum. Ambitioſe: nimium cupide laudis. Noua: quia pau loante accepimus. Lucilius: primus ſatyrarum ſcriptor. tã- ta fuit laude & æſtimatione: ut non modo eius carminis poe tis ſed etiam aliis anteponeret Fabio teſte. Hunc carpit Ho- ratius nimium ambitioſe quẽ ait lutulentum fluere. Ludere dicuntur poetæ cum uerſan- tur leuiori carmine. Petitur: ideſt inuaditur a te: ut ſuperes: uel ſis par famæ meæ.

Ad Priſcum. 91

Sæpe rogare ſoles qualis ſim priſce futurus
Si fiam locuples: ſimque repente potens.
Q uenquã poſſe putas mores narrare futuros:
Dic mihi ſi fias tu leo: qualis eris?

De Fabulla. 92

Q ua mœchum ratione baſiaret
Coram coniuge repperit fabulla:
Paruum baſiat uſque morionem.
Hunc multis oſculis rapit madentem
Mœchus protinus: & ſuis repletum
Ridenti dominæ ſtatim remittit:
Q uanto morio eſt magis maritus.

In Tuccam. 93

Scribamus epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi:
Aemula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Trãſtulit ad tragicos ſe noſtra thalia cothurnos:
Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione noua.
Audemus ſatyras: lucilius eſſe laboras.
Ludo leues elegos: tu quoque ludis idem.
Q uid minus eẽ poteſt: epigrãmata fingere cœ
Hinc etiã petitur iam mea fama tibi. pi:
Elige quid nolis: quis enim pudor omnia uelle:
Et ſi quid non uis tucca relinque mihi

Ad Ruffum. 94

Muſei pathiciſſimo libellos:
Q ui certant ſybariticis libellis:
Et tinctas ſale pruriente chartas

Vſei: Muſeus laude lyræ prope par Orpheo: alter hic ſcripſerat molliſſimos libros qui non ſine pruritu legi poterant: horum laſciuiam ſignificat poeta Inſtantio ruf fo. Sibaritici libri molliſſimi fuerunt compoſiti temporib⁹ Ouidii dicti: uel a Sibari poe ta: uel a Sibari urbe: quæ in ingentem luxum aucta ſe ſuis delitiis perdidit: deleta enim

est a crotoniatis intra.lxx.dies horum meminit Ouidius:Nec qui composuit nuper fiba ritida fugit.Nec quæ concubitus non tacuere suos:quo uersu Elephantidem meretricé notat quæ genera concubitus carmine est complexa.supra:Nec molles elephantidos li belli:& in priapeia Lalage uouet tabellam pictam exemplo horum librorum. Pathicissi mos:mollissimos.

Vm tibi: uxorem accusat: quæ conquerebatur poetam habere quosdam cinædos: qui ut ipse ostendit plus uxori præstabant quam marito faciat. Sollicitos toros: non afficit te ulla cura. Sola quia non accedo ad alias. Ficus chia: saporem salis habet: Ficus marisca nullius est saporis:auctor est Varro:inde uxorem dicit esse marisca in cinædis chiam: quæ placet. ut supra: Hec mihi quæ nouit: pungere chia sapit.

Instanti lege ruffe:sed puella
Sic tecum tua.ne talassionem
Indicas manibus libidinosis:
Et fias sine fœmina maritus:

In Zelotypam. 95

Cum tibi nota tui sit uita fidesque mariti:
Nec premat ulla tuos sollicitetque toros:
Quid quasi pellicibus torqueris iepta ministris
In quibus & breuis est:& fugitiua uenus.
Plus tibi q̃ domino pueros præstare probabo:
Hic faciunt ut scis fœmina sola uiro.
Hi dãt quod nõ uis uxor dare:do tamen inquis
Ne uagus athalamis coniugis erret amor.
Non eadem res est chiam uolo:nolo marisca
Ne dubites quæ sit chia:marisca tua est.
Scire suos fines matrona & fœmina debet
Cede sua pueris utere parte tua.

In Bassum. 96

Vxor cum tibi sit puella:qualem
Votis uix petat improbus maritus
Diues:nobis:erudita:casta.
Rumpis basse latus:sed incomatis
Vxoris tibi dote quos parasti:
Et sic ad dominam reuersa languet
Multis mentula milibus redempta:
Sed nec uocibus excitata blandis
Molli pollice nec rogata surgit.
Sit tandem pudor:aut eamus in ius
Non est hæc tua basse uendidisti.

Xor cum: Bassum accusat:q ex dote uxoris multos emerat comatos: i quibus officium uxori non præstabat cum tamen mentulam uendiderit uxori pro dote:eum igitur in ius uocat:aut certe monet ut eam seruet uxori emptrici.

Ad Bætim 97

Bæthis oliuifera crinem redimite corona.
Aurea qui nitidis uellera tingis aquis.
Quẽ brõius:quẽ pallas amat:cui rector aquaq;
Albula nauigerum per freta pandit iter.

Aethis:Instantiũ russum euntem in Hispaniam prouinciam: & succedentem Macro qui eã administrabat. ut supra indicauit.Ibis littoreas Macer salonas:hoc prosequitur epigrammate.Bæthim alloquitur: rogatque:ut lætis auspiciis uenientem magistratum suscipiat.

Corona oliuifera:hoc propter ubertatẽ olearum dicit.

Aurea:coloris auri:quia lanæ bæthicæ coloris sunt ruffi.

Bromius:Bacchus:copia uini. Pallas:propter copiam olearum. Rector: id est dominus. Cui: in cuius gratia.

Iter nauigerum: nauigationem.

Oras noſtras: hiſpaniam. Vt: ea fœlicitate. Onus: difficultatem: difficultas eſt ſuccedere ei qui ſe bona geſſerit.

E toga cordilis ne penula deſit oliuis. In ſaturnalibus duo munera genera mittebantur xenia primũ: & hi quibus data erant mittebant apophoreta. Xenia autem dicuntur mũera hoſpitalia. i. amicorũ: nã xenos ſignificat hoſpitem. Apophoreta dicuntur ab apophorin: ideſt referre: hæc Veſpaſianum & alios Imperatores dediſſe legimus. Nã ipſi donati a populo xenijs remittrebant munera. Hi duo libri continebũt ſingulis diſtichis utrunque muneris genus priore ſunt xenia: poſteriore legũtur apophoreta. Quod autẽ nonnulli putarunt apophoreta inſcribi etiã lémata falſi ſũt. nam léma non ſolum diſtichis ſed cuiuſcunque epigrâmatis breuiter præſcriptum argumẽtum dici poteſt: licet Cicero philoſophiæ præceptis ſeruiens Lemma aliter ſit interpretatus hoc eſt comprehẽſionẽ.

Léma: præterea eſt genus argumẽtatõnis ſtoicæ quod ĩ zenone ſcribit Diogenes. Primo epigrâmate luſur⁹ carmine poeta in ſaturnalibus ait ſe malle uti hoc genere ludi: q̃ aut nucibus aut alea. nã nuces pueris ĩ ſaturnalib⁹ ꝓmittebãt: alea uiris. Cordilla: ẽ gen⁹ piſcis extynno ut ſupra é declaratũ. Cucullis: papyraceis ſalſamenta uendebant. Papyrus: papyrũ oſtendit prim⁹ Alexander ĩ ægypto cõdita Alexãdria: nã antea palmarũ foliis: poſtea q buſdã arborũ libris: tũ publica monuméta ĩ plũbeis: ꝑuata in linteis ſcribebant. Naſcitur aũt papyrus in ægypto nõ excedés altitudiné duorũ cubitorũ: ut Pli. ſcribit: ei⁹ flore dii coronabãtur. inde ét chartæ fiebant uariis noĩbus. Perdite: dãdo rebus uenalib⁹. Penula: ueſtis ſeruorũ. Ponit togã & penulã ꝓ cucullis. Blattæ: uermes una cñ tineis corrodentes papyros. Metuat famem: ideſt ut blatta poſcit paſci. Ebria bruma. i. dies hyemalis ſaturnalitius quo uino indulgeẽt. Non mea: puer nucibus: uiri alea ludebant. In alea hæc erant: talus: teſſera: alueolus: ſenio: canis: uenus. Teſſera erat talus quattuor latera. Talus ſex: ut infra dicetur. Talus aũt dictus a talo pedis: nã talus in pede auctore Ariſtotele in ſecundo de aĩalibus tres habet partes exterioré quã antiqui chias dixerunt: Interiorem quã colias: Superioré quã antennas. Inde ſæculum eruditius talum dolauit in ſex latera: & imitatione priſtinorũ nominum: uno quoq; in latere ſua noĩa dederunt punctis. In quibus canis afferebat iacturã. Erat enim unius puncti: ut Pollux ſcribit. Senio & Ven⁹ uictoriã & lucrũ. Perſi⁹: Quid dext senio ferat Scire erat in uoto damnoſa canicula quantum Raderet. Auguſtus præterea ita ſcribit: Talis iactatis ut quiſq; canem: aut ſenionẽ miſerat in ſingulos talos ſingulos denarios conferebat in medium quos tollebat uniuerſos qui uenerem iecerat: nam Venus ĩ talo colias dicebatur oppoſita cani: ut ſcribit Pollux. Colias Venus dicitur auctore Strabone a promontorio atticæ in quo colitur. Idẽ pũctus dicebatur coris: & canis alio uerbo dicebatur chius. Iuxta Venerem coliadem in attica erat templum Panos: quo per Ariſtonem ſpolia delata ſunt oraculo ita prædicto: Coliades mulieres remos timebunt. Mea teſſera: meus ludus minor. Nõ depugnat talo: qui habet ſex latera: & numero ſuperat teſſeram.

Omnibus lætis noſtras inſtantius oras
Intret: & hic populis ut prior annus eat.
Non ignorat: onus quid ſit ſuccedere macro
Qui ſua metitur pondera: ferre poteſt.

M. Valerii Martialis Xenia.

E toga cordilis & penula deſit oliuis
Aut inopem metuat ſorꝺida blatta famem.
Perdite niliacas muſæ mea damna papyros.
Poſtulat ecce nouos ebria bruma ſales.
Non mea magnanimo depugnat teſſera talo:

Ebur: quia tali fiebant ex ebore. Fritillus alueolus & fimũ dicit tabula q̃ alea exercet. Porphyrio putat dici Fritillũ a ſonitu ut puto quo lalea mouet. Seneca in Claudiũ: Iam quotiẽs miſſur⁹ erat reſonãte fritillo: Vtraq; ſubducto fugiebat teſſera talo. Antiq præterea appellarunt pulté fritillam: qua natalium ſacra celebrabantur. Iſta alea: carminis.

Nec facit damnum: ideſt non patitur damnum.

Aſutus. Lectorem monet ne ſua carmina reprehendat: quoniam ipſe ſatis ea deriſerit epigrãmate ſuperiore. Naſut⁹: Naſuti dicunt qui grauiore cenſura ſubſannant aliena: & Horatius a Perſio dicit ſuſpẽdere populum naſo: hoc eſt deridere. Plura: q̃ ego dixerĩ.

Licet: eſſet tibi tãtus naſus. .i. tanta cenſura. Latinũ: minimum Domitiãi qui alios deridet. Eſt opus carne: dicit eos habere carné qui poſſunt deri deri. Habe uirus: morde & exerce maledicétia. Qui ſe miratur: qui ſibi placet. Hoc nimium nihil: nõ tamẽ hoc eſt oĩno nihil. Cãdidus aure. i. ſine ĩuidia ad legẽda epigrãmata. Frõte nõ matutĩa. i. exhilarata: nã matutina frons triſtior eſt: cõtra poſt cœnam exhilarata.

Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.
Hæc mihi charta nuces: hæc ẽ mihi charta fritil
Alea nec damnũ: nec facit iſta lucrũ. lus:

In Detractorem. 2

Naſutus ſis uſque licet: ſis denique naſus.
Quantum noluerit ferre rogatus atlas:
Et poſſis ipſum tu deridere latinum:
Non potes in nugas dicere plura meas.
Ipſe ego quã dixi: quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus eſt: ſi ſatur eſſe uelis.
Ne perdas operam: qui ſe mirantur in illos.
Virus habe: nos hæc nouimus eſſe nihil.
Non tamẽ hoc nimiũ nihil eſt: ſi candidus aure:
Nec matutina ſi mihi fronte uenis.

Mnis. Xenoriũ eodem uerbo uſus é Pli. ad Cornelium ſcribens: Xenia inquit dedi. Xenia autẽ ſunt munera: quæ amicis mittuntur. Graci li libello: puo. Turba xenio rũ. i. diſticha. Duobus: alludit ad diſticha quæ duorũ carminũ ſunt. Triphõ: bibliopola. Titulos: lémata. Non facit ad ſtomachum. i. nõ placet: & ſimul alludit ad eſculenta quæ ſunt in diſtichis.

Ad Lectorem. 3

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello
Conſtabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor eſt nimium: poterit cõſtare duobus.
Et faciet lucrum bibliopola tryphon:
Hæc licet hoſpitibus pro mũere diſticha mittas:
Si tibi tam rarus: q̃ mihi nummus erit.
Addita per titulos ſua nomina rebus habebis:
Præterea ſi quid non facit ad ſtomachum.

Erus. Saturnalitia carmina ſunt addita muneribꝰ quæ amicis mittebantur. duo

Tus. 4

Serus ut ætherea germanicus imperet aula:
Vtque diu terris: da pia tura ioui

vide lib. 9. 66

autem erant genera: ut ſupra eſt dictũm: alia enĩ dicebant xenia: alia apophoreta. hæc xenia ſunt in quibus initium habet tus: cum ſacris dicatum ſit. id colligit in Arabia in Sabota monte excelſo regione Saba: Saba uero myſteriũ ſignificat ut græci iterp̃tant. Mineũ dicitur a Mineis populis per quos primum uehitur: Carphiatũ: Dactiacũ: Maſculum a Virgilio a rotunditate guttæ: cum in ture fœmininũ non reperiatur. olim in maxima penuria poſtea in abundantiam exceſſit armis Alexandri: qui ſubegit arabiam. Serus: alloquitur amicum. Germanicus: Traianum potes intelligere: qui Germaniam ſubegit: ut ſcribit Euſebius: ſed magis placet de Domitiano intelligas. hoc diſtichõ Domitiani téporibus inter ſaturnalia compoſitũ eſſe. Pia tura: quæ mitto: Ita alibi ait deos cito Herculi cælum dediſſe: ſed ſero daturos Domitiano. idem ſæpe optat.

Aerea Ficedula. Ficedula a fico cui⁹ cibo delectatur dicit: pingueſcit ét nuis. Inter aues optimi ſaporis a Celſo nūerat. Saporis fatui é: condit aūt ſynapi aut pipere. Piper addere cibariis prim⁹ gloriatur ſe īueniſſe Catius apd Horati. Prim⁹ & inuenio piper albū cum ſale nigro: Increti puris circūpoſuiſſe catillis. Piper qđ albū dicitur in precio é.

Lucet: præ pinguedine. Cærea: pinguis. Cū dat: cum tibi obuenit forte.

Os Alicam. Alica ab alendo dicit: ut Pōpeius ſcribit: inuenta é a romanis: nā tonſa fiebat triplici gñe: ut ſupra eſt dictū: minimo ſecūdario aphereemate: ætate Pōpeii magni nō repiebat: utilis tam habita é: & ſaluberrima: ſiū pota da daret in modū ptyſanæ: ſi ue aq̄ mulſa. In tāto p̄cio erat: ut Varro ſcribat morbū regiū dictū eſſe: q̄ mulſa p̄cioſiſſimo remedio curabat: licet alit ſupra ſit dictū ex ſentētia Cornelii. Mulſum: uinū mulſū quo elota alica utaris. Eme: mulſū nā oīno indiges ſi uolueris uti alica. Diues: nā mulſū diuiti é.

I ſpumet. F. cōchis. Conchis fabat iæ uirides dicebantur: conditæ liquamine coriandro cimino porro conciſo & oleo: qđ niſi plurimū ineſſet nullus erat cōchis ſapor. Iccirco ſupra dixit in male cœnantem: Et bene ſi cœnas conchis inuncta tibi eſt. hæc igit ſi fuerit bene uncta poteris bñ cœnare ſine mēſa diuitū. Spūet: multo oleo. Rubra teſta: fictili uaſe rubro. Potes negaſ: ſubtrahere te. Mēſis lautorū: nā domi cōche bñ cœnabis: Iuuēalis: Cui⁹ cōchæ tumes.

Mbue: Far. Far diu in precio fuit: quod in uſū menſæ docuit Numa: id autem cū ſit ſalubre ſi igne torreat: primus perſuaſit rōanis id non eſſe purum niſi torreatur. In ſacris igitur bis erat toſtum: & patiebat ignē: quoniam & oli fuerat igne purgatū: & tunc inurebatur: auctores ſunt Plini. & Dionyſius: inde farina dicitur. ccc. annis e frum̄to factum eſt cluſinum ut Pli. Varro & Columella ſcribunr: candore & magnitudine reliquum ſuperauit. Pulte diu romani uictitarunt: ut docet Enni⁹: cum ſcribit in obſidione offam infantibus fuiſſe ereptam. plus ex farre cluſino dulcé relinquit uaſis ſaporem. docet igitur uinñ eiuſmodi uaſe poſſe dulceſcere: ī quo puls ferrea cocta fuerit. Imbuere: eſt primum ſaporem dare. Plebeias: quibus utuntur pauperes. Dulcia muſta. i. uinum æque dulce ac eſt muſtum. Satur: quum inde ederis pultem. Vacuis: exhauſtis pulte.

Ccipe: Lens. Lens in ægypto peruenit duplici genere altero rotundiore & nigro: altero ſuæ figuræ. putauit antiquitas æqui animi fieri homines qui lente uterentur: unde lenti dicti ſunt homines qui non mouentur ullo affectu. Peluſia: ægyptia. Vilior alica. i. minoris precii q̄ alica. nam iam de ea dixerat. Carior fabam. ſ. uiridi conchæ de qua paulo ante.

Ec poteris: Simila. Simila ex tritico fiebat minutim cōciſo. hui⁹ panis ī maxīo erat p̄cio. Condimenti item plurimis ſeruiebat: ut ſcribit Apitius. Non numerare poteris: quia eſt minutim conciſa. Piſtores: qui faciebant farinam & panem coquebant.

Piſtori: qui inde panem faciet. Coquo: qui inde plurima parabit cibaria.

Piper. 9

Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo:
Cum tibi forte datur: ſi ſapis: adde piper.

Alica. 6

Nos alicam: mulſum poterit tibi mittere diues:
Si tibi noluerit mittere diues: eme.

Conchis faba. 7

Si ſpumet rubra conchis tibi pallida teſta:
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

Far. 8

Imbue plebeias cluſinis pultibus ollas:
Vt ſatur in uacuis dulcia muſta bibas.

Lens. 9

Accipe niliacam peluſia munera lentem:
Vilior eſt alica: carior illa faba.

Simula. 10

Nec poteris ſimilem dotes numerare nec uſus:
Piſtori totiens cum ſit & apta coquo.

Vlio: Ordeũ. Ordeũ olim panẽ dedit qui dãnat⁹ est: postea destinatum fuit reficiendis quadrupedibus: demũ excogitatũ facere ptysanã ex eo: quæ ualidissima erat & saluberrima: ut Hyppocrates uno uolumine testatus é. Copo: uini uenditor dicit & potus. Monet igitur amicũ se mittere ordeũ: qđ non dandũ sit quadrupedibus: cũ ñuper ĩuentũ sit facere ex eo ptysanã. Mulis tacituris: quos uelit tacere: nã hinniũt pingues ordeo. Cauponi: q ex eo faciat ptysanã. Non det mulis: qa. s. sublat⁹ sit usus ordei dandi quadrupedib⁹: ut scribit Pli.

Non tibi: ut. s. & facias ex eo panẽ: quod itẽ dãnatũ é auctore Pli. Coponi: ut. s. ex eo faciat ptysanã. nullus. n. maior ex ordeo fruct⁹ ꝑcipi põt: q̃ ut ĩde fiat ptysana qđ postremo é inuentũ auctore Pli. Varro tñ canes pane ordeaceo alẽdos scribit.

Ercentũ: Frumentũ triticeũ. Frumtũ triticeũ qđ sũma ubertate pueniebat: agri sæpi⁹ sati sterilescũt: mittit ergo copiã fruméti libyci ne frequenti satiõe agrũ suburbanũ sterilẽ reddat: qui cõparat⁹ é ad uoluptatẽ. Moriatur: sterilescat frequenti satione.

T sapiãt: Betæ. Betæ distinguũtur in duo gña ab aliis ĩ nigrã & cãdidã: ab aliis in uernã & autũnalẽ. leuissimæ sunt oĩum herbaꝝ hortensiũ. Sed condiunt acrimonia syna pi: ut Pli. docet ut Mart. uino & pipe. Ita cõditæ dicũt prãdia fabroꝝ. ab aliis dicunt dapes rusticanæ. Fatuæ: saporis salsi exptes. Prandia: ientacula fabroꝝ. Columella: Quæ que fabis habilis fabrilia miscẽt: de faba fabroꝝ loquens.

Laudere: Lactucæ. Lactucæ post cœnã olim sumebant: ut Horati. docet: nũc ꝑma mẽsa dicũt a lacte quo miconiũ unũ ĩter eas gen⁹ abũdat. Solũ oĩ cognitũ. In tria distiguũt gña: purpureas: crispas: cappadocas. Claudere: finire. Inchoat. i. sũit ꝑma mẽsa.

I uicina: Ligna acapana. Ligna acapna dicũt quæ ardẽt sine fumo: a. n. sine: capnos significat fumũ: Ea quomõ fiãt docet Cato ĩ re rustica. Cõspgũt. n. amurca & exponũt ad solẽ ut eũ ibibant liquorẽ. Nomti uillã hẽbat poeta: loca uicina erãt palustria & saliceta: unde Plutar. scribit Cæsarẽ statuisse siccare nomẽtanas & põtinas paludes. monet igitur ut si ad loca nomẽto uicina uelit accedere ferat secũ ligna acapna: qm̃ illic sunt uiridia & palustria. Nomento: quod erat ad. x. lapidẽ. De quo alibi multa diximus.

Aec tibi: Rapũ. Rapũ & rapa dicit simplici antiqtati cibus gratissim⁹: adeo ut legati afferentes aurum Curio: quo eum corrũpere cogitabant: hoiem repperierint rapa uoluentem. Græci rapam plumbeã in templo Delphici Apollinis dicarunt eius fatuitatem indicantes: sed ut Pli. scribit non erant Romæ ubi Curius rapis contentus augꝝ cõtẽpsit. In tantã excrescũt magnitudinẽ ut. xl. libraꝝ aliquando fuerint cõspectæ. Nursinæ: palmã obtinẽt. Romulus: ꝑ Romulũ simplicẽ antiquitatẽ ĩtelligit Romæ: quæ ut ꝑposuim⁹ rapis utebat. Fuit prætereа alter Pollio Romulus: qui supra centesimũ uixit annum mulsi potu & olei unguento. Gaudẽtia frigore: quia in usu sunt brumali tp̃re.

Esse: comedere: quia non nouit alium cibum q̃ rapam. Vult ostendere fuisse in precio sæculo Romuli: adeo ut meliorem in cælo nõ optet cibũ.

Ordeum.

Mulio quod non det tacituris accipe mulis
Hæc ego coponi: non tibi dona dedi.

Frumentum triticeum. 12

Tercentum libyci modios de messe coloni
Summe: suburbanus ne moriatur ager.

Betæ. 13

Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:
O q̃ sæpe petet uina piperque coquus.

Lactuca. 14

Claudere quæ cœnas lactuca solebat auorum:
Dic mihi: cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna acapna: 15

Si uicina tibi nomento rura coluntur:
Ad uillam moneo rustice ligna feras.

Rapa. 16

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus: in cælo romulus esse solet.

Etibi.Nitrũ ſalis gen⁹ é quod circa Acathin & Méphim ægypti ꝓuĕit. eo ægyptii utunt ad ea quæ nolunt iueteraſcere.Cucumeres eo ſeruant recentes:& braſſicæ ea aqua conſperſæ.quia & Pli.de caule ita ſcribit.Nitrũ etiã in coquendo uiriditatem cu ſtodit. Caulis multis a Catone laudib⁹ celebratur:ſinguliſq; remediis adhibetur: eo dũ imperite uteretur uxorem necauit. Braſſica aũt dicitur q̃ſi paſſica: uel a præſecando ut Feſto placet:quoniam præſecatur:hoc eſt præciditur ex thyrſo.Braſſica interior ps cau lis. Pallentes:quia dum inue⸗ teraſcunt palleſcunt. Fiat uiri dis:renouetur.

Ila:Porri ſectiui. Sectiuo porro uſus é Nero quo⸗ tidiæ:ſiue alio cibo æſtuo tẽ⸗ pore ad uocẽ ſeruandã.Acrius eſt q̃ capitatũ. Tarenti optime ꝓuenit. Sectiuũ dictũ quoniã in multas ĩciſuras ſecat.Idẽ ſe⸗ ctile dicitur.Iuue.Quis tecũ ſe ctile porꝛ. Oſcula clauſa:no⸗ lito aperire os ob fœtorem.

Ittit.Porrũ capitatũ Ho ſtiæ & Ariciæ optime ꝓ uenit.Columella:Et mater ari tia porri.Capitatũ fiebat ſup⸗ poſita tegula aut ſilice aut alio tñſlatũ ĩ caput excreſceret: mi tius eſt ſectiuo. Nemoralis:a nemore uicino. Præcipuos: peculiares. Virides comas.i. fo'ia uiridia.

Os:Napi.Napi in tria di ſtinguunt genera:alii.n. ſunt Amiternini ubi principa tum obtinẽt nurſini: demum noſtrates præſtãtiores ſunt ra pis. Amiternum patria Salu⸗ ſtii non procul ab Aquila. Pilas:rapas a rotunditate:ideſt cum rapas habueris poteris napis abſtinere.

Coliculi. 17

Ne tibi pallentes moueant faſtidia caules:
Nitrata uiridis braſſica fiat aqua.

Porri ſectiui. 18

Fila tarentini grauiter redolentia porri
Ediſti quotiens:oſcula clauſa dato.

Porri capitati. 19

Mittit præcipuos nemoralis aricia porros.
In niueo uirides ſtipite cerne comas.

Napi. 20

Nos amiternus ager fœlicibus educat hortis
Nurſinas poteris partius eſſe pilas.

Aſparagi. 21

Mollis in æquorea quæ creuit ſpina rauenna:
Non erit incultis gratior aſparagis.

Vua duracina. 22

Non habilis cyathis:& inutilis uua lyeo:
Sed non potanti me tibi nectar ero.

Chia ficus. 27

Chia ſeni ſimilis baccho quam ſetia miſit.
Ipſa merum ſecum portat:& ipſa ſalem.

Ollis:Aſparagus.Aſparagus ab aſperitate dicit:uel potius q̃ aſparagus externa lin gua ſignificat uirgultũ:olim tm̃ reperiebat inculto paſſim:poſtea luxuria mortalitũ cœpit eos colere & educare:adeo ut Rauenna triũ librarꝫ aſparagũ aliqñ produxiſſe di⸗ catur:nunc mittuntur aſparagi inculti non hortenſes:& altiles.Plini⁹ de aſparagis:Nul⸗ lum gratius iis ſolum q̃ rauennatiũ hortorꝫ indicauimus:corrudam hunc intelligim⁹ ſil ueſtrem aſparagum:quem græci omnium aut myacanthum uocant:aliiſue nominibus.

Mollis:molli cultu. Spina:ideſt aſparagus:nam ut Plinius ſcribit:aſparagus in totũ ſpina eſt. Aequorea:quia ad mare eſt. Incultis:ſponte ſua natis quos nunc mitto: quaſi dicat Rauenna ubi altiles ſpectantur aſparagi:non habet meliores:q̃ hi ſint inculti quos mitto.

Hia:Ficus chia.Ficus chia gratiſſima poetæ eſt:ut ſæpe dixit.Ita a Macrobio no⸗ minatur. Pungit palatum:grato ſapore & uini ueteris & ſalis.Aridis ficis ut auc̃to re Catone excogitatum eſt:loco ſalis & caſei:ſed hic de ſapore chiæ intelligit. Baccho ſeni:ideſt ueteri uino. Portat ſecum merum & ſalem:quia habet ſapor̃ ſalis & meri.

I tibi: Poma cydonia. Poma cydonia ex creta afferebañt ubi ꝓuehiũt tãta ubertate: ut icuruati ramis ꝓhibeãt parẽtẽ creſceꝛ: ea melle ſeruari docet Columella & Cato. fiunt. n. ꝓpe melimella: quæ mellitum ſaporem habent ſua ſponte: & dicuntur muſtea a celeritate miteſcendi & maturitatis.

Oma: Nuces pineæ. Nuces pineæ ĩ tarentinas: arpinas: pthias diſtiguũt ipſæ dicatæ Cybeli ob copiã quæ ĩ ida é ei ſacra: ſed arbor ĩ tutela Siluãi: poma loquũt. noſtra ruĩa ne nos ruentes cadamus in caput tuum.

Orba: Sorba noto extãt nomine: In quattuor diui dũtur genera: Arida aluum ſiſtunt: Recentia ſtomacho proſunt: docet Cato ea cõdiri mel le durantia: quæ ſiſtimus & ſic cam⁹. Vẽtres molles. i. fluxos.

Puero: cuius uẽter ſæpe mollis eſt & laxus.

Vrea: Cariota. Cariotaꝛ petaliũ foliũ ſignificat arboris hic accipit ꝓ ramuſculo palmæ. Carioꝛta fruct⁹ eſt inter cæꝛta genera cibo & ſucco uberrim⁹. inde uina fiebãt noxia capiti: ex quo nomẽ datũ ẽ fructui: nã cara ſignificat caput uñ cariota eadẽ carioti dcã eſt a Papi. Et latẽte palma prægrandes cariotides cadebant: & a Martia. ſupra: Et notæ carioti des theatris: auctores ſunt Pli. & Strabo ĩ ultio. Tegebaꝛ aũt leni bractea auri calẽdis Ianua. mittebaturqꝫ a pauperibus. ſupra: Hoc linit ſputo iani cario ta calendis: Quam fert cum ꝓtio ſordidus aſſe cliens. In omnem futuræ ſuauitatis inſequentis anni: ut Ouidius ex lano in faſtis: Quid uult palma ſibi: rugoſaqꝫ carica dixi: ſed tam quãuis aurata ſit ſolet mitti a paupere: qui auro caret. Potes accipere petalion ꝓ bractea illa ſubtiliſſima qua tegebatur cariota. Tamen hoc munus: q̃uis auratum ſit.

Aec: Vas coctanoꝛ. Syria quoſdam fruct⁹ habet peculiares int̃ quos ſunt cõctana de genere ficoꝛ: ſed minora ſunt. hoꝛ meminit Iuue. Quo pruna & coctana uento. hæc mittebant coronata menta: ut recentia ſeruarent. Condita mẽta torta. i. corona mentæ. Si forent maiora: nã ſũt minora ficis. ut ſcribit Plinius.

Runa: uas damaſcenoꝛ. Damaſcena pruna erant peculiaria Syriæ: quæ uetuſtate ſiunt rugoſa: citantque uentrẽ. mittebãt in ſaturnalibus: ut indicat Papinius: Quæ ramis pia germinat damaſcos. Damaſcena dicta a damaſco urbe & mõte in quo naſcunt ſupra etiã ea rugoſa dixit. Carie: uetuſtate. Peregrinæ ſenectæ: qa ex Syria mittuntur.

Aſeus: Caſeus lunẽſis. Barbaræ gẽtes diu caſeũ ignorarũt: & ſi lacte uictitabãt: Romi hoc bonũ Italiæ oſtẽdit: int̃ ceꝛa caſeos gña mittebant a Luna urbe ĩter ætruriam & liguriam nobili portu & marmore cãdidiſſimo. hic magnitudĩe admirandus erat: nã ſingulæ maſſæ ad millena põdo nonnunquã ꝓmebat: auctor Pli. Aptæ igit̃ erant ad proꝛ turbã numeroſam alẽdã. Mille prãdia: multas ientatões. Luna. oppidũ ætruriæ.

Cydonia. 24

Si tibi cecropio ſaturata cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimella licet.

Nuces pineæ. 25

Poma ſumus cybeles: procul hic diſcede uiator:
Nec cadat in miſerum noſtra ruina caput.

Sorba. 26

Sorba ſumus molles nimium durantia uentres:
Aptius hæc puero quã tibi poma dabis.

Petalion cariotarum. 27

Aurea porrigitur iani cariota calendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Coctana. 28

Hæc tibi quæ torta uenerunt condita menta:
Si maiora forent coctana ficus erat.

Pruna Damaſcena. 29

Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſoluere uentris onus.

Caſeus Lunenſis 30

Caſeus ætruſcæ ſignatus imagine lunæ.
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

I:Caſeus ueſtinus.Caſeus ueſtinus in precio erat teſtimonio Pli. & Apitii: adeo ut uicé carniũ poſſet ꝓſtare. Hæc maſſa:hic caſe⁹. De grege ueſtio.i.ex ouib⁹ ueſtinis. On:Caſeus fumoſus.Caſeo caprío ſua é gratia & laus:ut Pli.ſcribit recéti maxíe:cõditur præſerti fumo: qualis í urbe cõficiebatur cunctis præferendus.Velabrum & maíus & minus:ut Varro ſcribit í urbe erat:ubi ganeatæ epulæ parabãtur.cũ ergo uelit ſignificare caſeũ urbanum apellat eum uelabrenſem:quia in eo urbis loco condiebatur fumo:nõ quia fumus uelabréſis aptior eſſet ad condiendum alio quocunque fumo. Qui bibit fumũ uelabrenſem.i.qui fit in urbe:nã ut Pli.ſcribit:caſeus qui in urbe fiebat præferebatur cæteris.

Caſeus ueſtinus. 31

Si ſine carne uoles ientacula ſumere frugi:
Hæc tibi ueſtino de grege maſſa uenit.

Caſeus uelabrenſis. 32

Nõ quẽcunque focũ:nec fumum caſeus omnẽ:
Sed uelabrenſem qui bibit ipſe ſapit.

Rebula:Caſei trebulani.

Trebula oppidum erat í agro reatino:ut Varro ſcribit í originib⁹. erat præterea iuxta cruſtumiũ colonia romanorũ eodé noíe.Cruſtumini autẽ caſei laudatiſſimi erant præſertí ex cãpo Cediciæ: auctore Pli. Trebulæ ſiue igne parentur ſiue aqua calida. Gratia duplex. .i.duo uſus ſiue igne ſiue aqua parantur habemus gratũ ſaporem Columella.

Caſei trebulani. 33

Trebula nos genuit:commendat gratia duplex:
Siue leui flamma:ſiue domamur aqua.

Vm:Bulbi. Bulbi ſũt minores aſcaloniæ multis gñib⁹.Cato megaricos laudat: ínter eos é epimenidũ: ut Theophraſtus ſcribit:qđ laudatiſſimũ puẽit í libya. legitimís nuptiis apponũt ſponſis:ut Varro & Apitius ſcribunt: cũ nucleis pineis aut cũ erucæ ſucco & pipe ad uſũ Veneris. Mẽbra mortua.i.ut non poſſis arrigere í illo medicamine.q.d.iis tm̃ ꝓſunt bulbi:qui in uſum libidinis pñt recreari:iis uero quib⁹ mẽbra mortua ſũt & cõiunx anus nihil afferũt:preẽ ſaturitatem:quũ pruritũ excitare nequeant.

Bulbi: 34

Cũ ſit anus coniunx:& ſint tibi mortua mẽbra:
Nil aliud bulbis:quam ſatur eſſe potes.

Ilia:Lucanicæ:Lucanica dcã eſt a Lucãia ꝓuincia:in q̃ milites id farcimís gen⁹ íuenerũt.has fieri docet Apiti⁹:pipe:cimino:ſatureia:cõciſis carnib⁹.Botell⁹ eiuſdé gñis é:und pultes coronatæ méſis appõebanť.ſupra:Et pulté niueã ꝑmés botell⁹.Pultes aũt fiebãt uario & noíe & cõdimẽto gñe:ut lulianæ:præẽa cũ iure œnogari cocti. Grata coro-

Lucanicæ. 35

Filia picenæ uenio lucanica porcæ:
Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Aec:Oliuæ picenæ.Oliuæ picenæ méſis ſeruabanť in [illegible]na:appoſita & cõdita. cibũ:nã his tota ducebaťr cœna ſũptis ab initio ad finẽ. Trapetũ:torcular oliuariũ a trapo qđ eſt uerto. Subducta:ablata:quia nõ torquebaťr. Inchoat:ſumiť in ꝓncipio.

Oliuæ. 36

Hæc quæ picenis uenit ſubducta trapetis:
Inchoat atque eadem finit oliua dapes.

Vt:Mala citria.Mala citria eadé mala medica dicunť:quæ Oppius ãtiquæ auctoritatis:Macrobius Pli.eadem eſſe demõſtrant:quæ a Virg.í Georgicis deſcribũtur: Media fert triſtes ſuccos.hæc interiecta ueſtibus tineas arcent:unde ueſtis citroſa dicta é his ſeruata:ut Neuius appellat.Quid uelit Feſt⁹ nõ ítelligo:qui ſcribit ueſté citroſam. dictam a ſimilitudine citri. Duo í terris pomaria cõmendabanť Alcynoi & heſperidũ. Iuue.Qualia perpetuus phæacum autũnus habebat:Credere quæ poſſis ſurrepta ſororibus aphris. Draconis maſſyli.i.a dracone maſſyliæ in hortis heſperidum.

Mala Citrea. 37

Aut corcyrei ſunt hæc de frondibus horti:
Aut hæc maſſili poma draconis erant.

Vrripuit:Coloſtrum.Coloſtrum ſignificat lac:quod exprimitur ex uberibus armentorum anteq̃ nati pulli os admouere poſſint:cogiturque ī ſpecie punicis:ſi aqua nō adhibetur.Ariſtoteles trophalida appellat. Hædis nondū ſtantibus:id eſt non erigentibus ſe ad ubera. Pli.Eſt autem coloſtrum prima a partu ſpongioſa denſitas lactis Stomacho accōmodatiſſimum caprinū:quoniam fronde magis q̃ herba ueſcuntur.
Aſciuū:Hædus.Hirci mactant Baccho:cū uites lædant. Pecus laſciuū.i.hædꝰ: ut illud:Laſciua capella. Dat pœnas:mactatur. Deo: Baccho: qa corroſit uites.oſtendit eum fore inutilē mēſis poſtea q̃ cœpit corrodere uites nā q̃diu ſugit lac:menſis aſt aptus.

Andida:Oua.Fractis ouis adhibebat gaꝛꝛ ſcombroꝛꝛ Scōbros aūt aptos ad gaꝛꝛ mittūt mauritania:bæthica :carteia:& inſula Herculis ī hiſpania dicta ſcōbria a multitudie ſcōbroꝛꝛ:q illic capiūt ad gaꝛꝛ.
Liquor heſperius.i.liquamen ſcombroꝛꝛ:q capiūt ī hiſpania.
Salſamēto ſupra oua condita legimus: Diuiſis cibiū latebit ouis. Vnda candida:ouorum. Vitellos croceos:a colore.
Acte.Porcellus lacteus dī qui nondū aliud cibi gēus attigit q̃ lac:hic habebat gratiſſimi ſaporis. Ponat .i. appōat mihi:nā porcellū:lacteū pluris facio q̃ aprū.Edat diues de ſue ætolo.i.ipſe diues ſibi héat īgētē aprū: q̃tꝰ fuit ætolꝰ īterfectꝰ a Meleagro:mō ego edā porcellū lacteū.q .d.hūc plurisfacio.
On Tuberes. Tuberes & Apiria:Sextus Papi.nouiſſimis Auguſti téporibꝰ attulit in Italia zinzipha ex ſyria:tuberes ex aphrica: utraq; ſunt ſimiliora bacis:q̃ pōis & malis. Tuberes erāt i p̄cio duplici genere cādido & ſerico.Apirinō ab a ſine:pirinō. i.nucleꝰ.genꝰ mali granati ē qđ nucleo ligno ſo caret:mitioriſq; ē ſaporis.hoc quoq; ex africa trāſlatū ē nā illic circa carthaginē béigniſſime naſcit:Plinīꝰ auctor.nūc hi fructꝰ ferbāt.poeta hébat uillā ī nométāo:qđ ſupra dixit.
Arboribꝰ nométanis.i:uillæ meæ nométanæ. Non de libycis:unde.ſ.olim petéda erāt.
Ecta:Idem. Tuberes uernæ:domi nati. Quid tibi cum libycis:quid quæris libycos cum habeas domeſticos.i.natos in agro romano.
Sſe:Sumen.Sumé ex papillis porcæ lactantis fit quo plus lactis continebat: eo plꝰ cōmendabatur. Putes:putare poſſis. Nondū:ſcilicet eſſe ſumen: ſed papillam.
Largo ubere:nam ex ubere fiebat. Papilla:nam uidebatur papilla lacte tumens.
I Libycæ.Pulli gallinacei.Aues libycæ dicunt gallinæ numidicæ:de quibus ſatis ſupra eſt dictum. Phaſidos aues:id eſt phaſiani. Aues cortis: pullos gallinaceos.
Acciperes:id eſt tibi mitterem. Aues cortis:id eſt gallinas quas ſolas habeo.

Coloſtrum.

Surripuit paſtor:quæ nondum ſtantibus hædis
De primo matrum lacte coloſtra damus
Hædi.
Laſciuum pecus & uiridi non utile baccho
Dat pœnas:nocuit iam tener ille deo:
Oua.
Candida ſi croceos circumfluit nuda uitellos:
Heſperius ſcombri temperet oua liquor:
Porcellus lacteus.
Lacte mero paſtum pigræ mihi matris alumnū
Ponat:& ætolo de ſue diues edat.
Apyrina & Tuberes:
Non tibi de libycis tuberes & apyrina ramis:
De nomentanis ſed damus arboribus.
Idem.
Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis:
Et uernæ tuberes:quid tibi cum libycis.
Sumen.
Eſſe putes nondum ſumen:ſic ubere largo
Effluit:& uiuo lacte papilla tumet.
Pulli gallinacei.
Si libycæ nobis uolucres:& phaſides eſſent:
Acciperes:at nunc accipe:cortis aues.

Ilia: Præcoqua ꝑsica. Præcoqꝫa ꝑsica dicunt quæ æstate matureſcũt cũ cætera mi
teſcant poſt autumnum. Id genus excogitatum eſt. xxx. annis ante imperium Ve
ſpaſiani tanta æſtimatione: ut ſingula ſingulis denariis uenirent. Plinius auctor: hoc fie
bat noua inſitione. Vilia: id eſt parui precii. Ramis maternis. i. noſtræ ꝫ matris in qb⁹ era
mus ãteq̃ inſita eſſemus. Adoptiuis: in quibus inſita ſumus. Cara. i. magni precii.
Icẽtina: Panes picẽtini. Picẽtes pane excogitato laudãt: quẽ cõficiebãt ex alicæ ma-
teria macerata. nouem dieb⁹ ea
ſubigebat una paſſa: torrebat
que i furno ĩpoĩta ollis quoad
frãgerẽt. hi ob duricié frãgi nõ
poſſãt: niſi lacte mulſo ue mol
liti: ut docet Pli. Ceres picẽtia
. i. pães picẽtini. Creſcit: tume
ſcit. Niueo nectar̃. i. lacte quo
auctore Pli. molliẽbatur. aliter
enim frangi non poterant.

Rgẽtũ. Boleti i maximo e-
rãt ꝓcio nobiles ueneficio
Claudii. Boletos: qa unuſquiſ
qꝫ uult ueſci poti⁹ q̃ miteṽ ãico
Vmpius: Tubera. Tubera
i lautis meſis fuiſſe Iuuena
lis carmẽ teſtat: Radẽt tubera:
ſi uer Tũc erit. Magnitudie li
berali nõnũq̃ uiſa ſũt. Africa
na præſtãt: ut ſcribit Pli. ĩde lu
ue. illud: Tibi habe frumentũ
Attili⁹ iqt O libya diſiũge bo-
ues: dũ tubera mittas. Imbres
autũnales: eodẽ auctor & cre-
bra ꝓſertĩ tõitrua ea gemerãt:
Idẽ Iuue. Et faciãt optatas toni
trua cœnas maiores. Sũt tener
ria uerno tpe. Iuue. ſi uer tũc e
rit. Id ĩ ãnalib⁹ ẽ de tubere: Laer
tio licinio prætori mordẽti tu
ber denariũ deꝑhẽſum dẽtes ꝑ
mos inflexiſſe. minoris tamen

Perſica nuciperſica:
Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptiuis perſica cara ſumus:

Panes picentini.

Picentina ceres niueo ſic nectare creſcit:
Vt leuis accepta ſpongia turget aqua:

Boleti.

Argentum atq; aurũ facile eſt: lænãque togamq;
Mittere: boletos mittere difficile eſt.

Ficedula.

Cum me ficus alat: cum paſcar dulcibus uuis:
Cur potius nomen non dedit uua mihi?

Tubera.

Rumpimus altricem tenero de uertice terrã:
Tubera boletis poma ſecunda ſumus.

Turdorum corona.

Texta roſis fortaſſe tibi uel diuite nardo:
At mihi de turdis facta corona placet

Anas.

Tota quidem ponatur anas: ſed pectore tantum
Et ceruice ſapit: cætera redde coquo.

Turtur.

Dum pinguis mihi turtur erit: lactuca ualebit:
Et cocleas tibi habe: perdere nolo famem:

precii ſunt ut poetæ pla. q̃ boleti. Rumpimus terram: quia rumpitur ubi naſcuntur.

Exta. Corona turdorum. In coronam pendentes turdi mittuntur: qui inter aues pri
mum obtinent ſaporem iudice poeta: nobiles ſunt loquacitate turdi Arippinæ: q̃
ſermonem humanum effingebat: hyeme in germania apparent. Coronæ ſutiles in ſolen
nibus conuiuiis dabantur: primum ex roſis: poſtea Plinio teſte datæ ſunt ex foliis nardi.
Nardo diuite. i. precioſo. Texta roſis. i. ſutilis corona. Vel nardo diuite. i. luxurio-
ſa: nam ex foliis nardi data eſt.

Ota: Anates. Anates a nãdo dictæ ſũt: ut placet Ciceroĩ. hanc pect⁹ tãtũ & ceruix gu
læ dabat: reliq̃ ĩutilia. Sapit ceruice. i. & ceruix grata ẽ. Redde coco: ĩũt. n. uilia.
Vm: Turtures. Turtures condiunt ab Apitio qui ſaginatis animalibus non eſt coñ
tẽtus. poeta tanti facit: ut nihil ante guſtãdum erit: cũ ponetur turtur. Lactucæ: co
cleæ excitando ſtomacho præguſtabant. ſupra: Non dederunt tibi ſi ſoles ꝓpinin. i. præ
guſtare. Valebis lactuca. i. non guſtabo te. Perdere nolo famem. i. nolo conſumere efu
ritionem hanc rebus uilioribus: cum habeam turturem & rem delicatam.

Vſteus. petaſo. Saliendũ petaſonem monet Cato ī re ruſtica. Id uerbũ apud alios auctores rarius præcipue commẽdat: cum Muſteus. i. recens: quo uerbo Plinius in hac ſignificatione ſæpe uſus ẽ: & Aptius condit petaſonẽ ex muſteis cũ bilibri ordei: & caricis. Propera: cito ede. Sit mihi nihil. i. non apponat uetulus petaſo.

Eretana: perna. pernã antiq dixerũt ī ſue parte cruribus ꝓpinquiorẽ: nã ſuẽ ita diuidebãt ī pernã: petaſonẽ: & lardũ. Pli. ꝓ crurib⁹ accepit: nã caſtrãdũ ſuem ꝓrib⁹ ꝓnis ſuſpẽdi iubet. Ex gallia a populis Mẽapiis & ex ætruria a cereta nis optĩe ꝓnæ mittebant. Menapii: galliæ populi utrãq; rhenī ripã incoletes ꝑ paludes: & nẽora: his finitimi fũt ſycãbri. Lauti: đlicatioris mẽſæ hoĩes Maſſa ceræ: ꝓna ceretana: uel menapiis. i. de menapia.

E Fortaſſe. Vulua ſumen ex papillis porcaꝝ fit. ex hiſdẽ abſcindit pars quã uuluã appellabãt: quæ ꝑſertim cõmẽdabat: ſi porca nõdũ pepiſſet: unđ uuluã ſterilẽ dixit Apiti⁹: quæ nondũ fœtu patuiſſet: & eã uariis cõdimẽtorũ generib⁹ aptã gulæ: nũc mittit uulua ex porca: quæ pepit. Vulua de uirgine porca: id eſt ſterili. Capit: delectat me.

Iliacũ. Colocaſiã nonnulli cyamũ dixerũt peculiares ẽ ægypti: unde eã i italia ſerere didicerũt. Caulẽ hẽt arenoſũ cũ coctus eſt: Fila item ſtamẽ lanæ imitãtia cũ comedit. ſupra: Tenui colocaſia filo: Ait q̃is in precio ſit colocaſia: tamẽ ob hoc eſſe parui facienda: ꝙ dum editur filis moleſta eſt. Olus niliacum. i. colocaſiam peculiarem ægypto. Lanas: tenuiſſima fila. Improba: nimia.

Spice. Iecur anſerinũ. Iecur anſerũ ī amplitudinẽ creſcit: ꝑſertĩ ſi fartilia anſeri obiiciũt. Idẽ cũ ita creuit exẽptũ e uentre anſeris lacte mulſo ue augẽt: habebaturq; olĩ inter lautiſſima cibaria. Incertũ Scipio ne Metellus uir conſularis: an. M. Seſius eadem ætate eques romanus iddocuerit. Tumeat: tumidũ ſit. Vbi. q.d. in tam anguſto uentre creſcere adeo non potuit: ſed lacte mulſo ue ut dixi exemptum tumeſcit.

Ota: Glires. Glires inter ſaginata animalia & adeps ganeatas habebantur: adeo ut Qu. Scaurus: & Marcus legem ſumptuariam ferentes prohibuerunt ne glires apponerentur: hyberno ſomno pingueſcunt. his Fuluius Lupinus uinatia in doliis excogitauit ad ſaginam hyeme iuueneſcunt. Quo. ſ. tempore hyberno.

Audet. Cuniculi uerbũ hiſpanũ eſt: ex genere leporũ habent: tanta multitudine meſes balearicas olim populabant: ut ĩcolæ opẽ petierint ab Auguſto aduerſus cuniculos. horũ fœtus laurices dicunt: qui ablati uberibus nõ purgatis interaneis inter lautas dapes apponebantur. ab his cuniculi uiæ ſubterraneæ dicti ſunt: nam milites terram ita fodere idem didicerunt: ut Catoni placet de re mi. Antris effoſis: uiis ſubterraneis. Hoſtibus: qui urbem obeſſam uiis ſubterraneis inde ingredi didicerunt.

59

Petaſo.
Muſteus eſt: propera caros nec differ amicos:
Nam mihi cum uetulo ſit petaſone nihil.

55

Perna
Ceretana mihi fiet: uel maſſa licebit:
De menapis: lauti de petaſone uorent.

56

Vulua.
Te fortaſſe magis capiet de uirgine porca:
Me materna graui de ſue uulua capit.

57

Colocaſia.
Niliacum ridebis olus: lanaſq; ſequaces
Improba cum morſu fila manuq; trahes.

58

Iecur anſeris.
Aſpice quã tumeat magno iecur anſere maius:
Miratus dices: hoc rogo creuit ubi.

59

Glires.
Tota mihi dormitur hyems: & pinguior illo
Tempore ſum: quo me nil niſi ſomnus alit.

60

Cuniculus.
Gaude in effoſis habitare cuniculus antris:
Monſtrauit tacitas hoſtibus ille uias.

Nter: Attagenæ. Auis iter raras epulas olim: ſed poſtea gallia & hiſpania his ueſci didicerant: ī lonia p̄ſertim optimi é ſaporis: teſtis é Plini. & Horatius: Nō afra auis: hō attagen ionicus: uocé quidé habet: ſed cū capitur obmuteſcit. Alitum: auium.

Aſcité: Gallinæ altiles. Saginare gallinas deliaci primi inuenerunt. Id quo modo fiat Columella & Varro docét tātæ olim gulæ: ut. C. Fannius ueteri interdicto ꝓhibuerit aliquid uolucrū apponi menſis: p̄ter unam gallinā: quæ non eſſet altilis. Si altiles aút apponebant́ ars culinarū erat: ut ab uno pede laceratæ tota repoſitoria occuparét. īde exit illud ſatyricū: Quo geſtu lepores uel quo gallia ſecetur. Eligebant́ ad ſaginam: quaꝝ cutis in ceruice fartilibus capiendis apta uidebat́. Dulci farina. i. elota mulſo lacte ue adhibito: & farīa mihi. Tenebris breui tegiculæ: ut docet Columella. reconditæ & luminibus cluſis altiles fiunt. Ingenioſa: quæ ſciuerit hæc excogitare.

E nimis: Cappones. iterdictis gallinis lege cēſoria iué tū é diuerticulū legi: nā cœperunt gallos ſaginare adhibito lacte: & cōuulſis teſtib⁹: tamen caſtrabant́ apud antiquos lumbis aduſtis candente ferro: aut imis cruribus mox illito uulnere creta. Gallus: gallinaceus.

Exhauſto īguīe. i. ſāguīe ī coitu. Amiſit teſtes: caſtratus é.

Nūc mihi erit. i. núc mihi uidet́ gallus. i. caſtrat⁹. gallū inqt nūc appellabo non itelligés de aue: ſed caſtratū ut galli ſacerdotes Cybeles idem. Sterili caſtrato: nam Cybeles ſacerdotes caſtrati erant.

Attagenæ. 61

Inter ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus attagenarum.

Gallina altilis. 62

Paſcitur & dulci facilis gallina farina
Paſcitur & tenebris: ingenioſa gula eſt.

Capo. 63

Ne nimis exhauſto macreſceret inguine gallus:
Amiſit teſtes: nunc mihi gallus erit.

Idem. 64

Succumbit ſterili fruſtra gallina marito:
Hanc matris cybeles eſſe dicebat auem.

Perdix. 65

Ponitur auſoniis auis hæc rariſſima menſis:
Hanc ī lautorum mandere ſæpe ſoles.

Columbæ. 66

Ne uioles teneras pro duro dente columbas:
Tradita ſic gnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Palumbus torquatus. 67

Inguina torquati tardant hebetantque palumbi:
Non edat hanc uolucrem qui cupit eſſe ſalax.

Galbula. 68

Galbula decipitur calamis & retibus ales
Turget adhuc uiridi cum rudis uua mero.

Onitur. Perdices inter heſternas aues habentur: & lautiſſimas: tanti precii: ut ī paucis mēſam nō uenirēt. Rariſſima: precioſiſſima. In lautorum. i. menſis.

E Violes. Colūbæ dicatæ ſūt Veneri: eiq; mactant́. Proptius: Sed cape torquate uenus o regīa colūbæ: Ob meritū āte tuos guttura ſecta focos. Virgilius maternas agnouit aues monet amicū: cui mittit colūbinos: ut ſi ſacerdos fuerit Veneris: his abſtineat: debet. n. deæ mactare ñ ueſci. Tāti oli p̄cii colūbæ erāt ut largi⁹ eques roman⁹ q̄drigétis déariis uédiderit āte bellū Pōpeianū. Gnidiæ deæ: Veneri cui ſacra é gnidos: nā debes eas mactare & nō ueſci: uel certe ñ uiolare: cū ſint deæ ſacræ: cuius es ſacerdos: q; placet.

Nguina. Palūbi & palūbes dicunt́: a colūbis differunt: nā colūbi aſſignatas in altis ædificiis aut turribus celas frequentāt cōueniūtq;: agreſtiores euagant́. Torquati dicunt́ a ſigno torquis: quod colo p̄ferunt. Propertius: Torquate uenus o regina colūba: ſalacitatem retardāt. Salax: fortis in libidinem.

Albula. Galbula raro uiſit́ in italia: nā cū fœtū eduxit euolat: a colore dicta é Galbula. Viridib⁹ adhuc uiuis: capit́ uiſco & retib⁹ calamis uiſcatis. Rudis: īmatura.

Annonicas. Catta auis ẽ pañnoñiæ pecularis: Raro alibi ĩ italiaq̃ ĩ umbria capitur
Aulus pudẽs poetæ amiciſſimus: ut ſupra ſæpi⁹ ẽlectũ ĩ umbria municipiũ habe
bat: & agrũ: cũ cattas caperet illic: nõ niſi ditiorib⁹ mittebat: quos coleret. Vmbria: ubi
p̃cipua eſt catta. Dño: diuiti quem colit: nam dominũ dicimus quem colimus. Men-
doſi co lices habent. Dominæ: ſed antiqui Domino: quod placet.
Iraris. Pauo ĩ trimatu explicat caudã: quã oſtentat aduerſo ſole ut irradiet. hanc auẽ

Cattæ

Pannonicas nobis nũquam dedit umbria cattas:
Mauult hæc domino mittere dona pudens.

Pauo.

Miraris quotiens gemmãtes explicat alas:
Et potes hunc ſeuo tradere duro coquo.

Phenicopterus.

Dat mihi pẽna rubens nomen: ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit: quid ſi garrula lingua foret.

Faſianus.

Argiua primum ſum tranſportata carina:
Ante mihi notum nil niſi phaſis erat.

Numidicæ

Anſere romano quamuis ſatur hãnibal eſſet:
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aues.

Anſer.

Hæc ſeruauit auis tarpæi templa tonantis:
Miraris: nondum fecerat illa deus.

ĩter epulas poſuit p̃mus H ortẽſius ĩ cœna adipali ſacerdotii ſui. mẽdoſe ſcriptũ ẽ apud Pli. adialitii cœna ſacerdotii: cum ſcribi oporteat adipali cœna ſacerdotii: quã adialitii dixerĩt mẽdoſe legentes hãc dictionẽ: eadẽ uerba ſũt apud Varronẽ ĩ re ruſtica. Explicat: p̃andit.
Gẽmantes: imitãtes gẽmas.
Sæuo: eã laniaturo. Coquo .q.d. cũ pauo edat tam pulchra ſpectacula nõ deberet laniari.
At mihi: Phœnicopter⁹.
Phœnicopterus a rubẽtibus alis nomẽ accepit: nã phœnix purpureũ ſignificat. & ptera alæ Inter mediocrs aues recenſetur a Celſo: ſed quo maior ẽ eo ẽ gratior. Iuuenalis: Et phœnicopterus ĩgẽs. huius linguã p̃ius Apitius nepotũ grues altiſſimus: ut Pli. ſcribit optimi eſſe ſaporis docuit: unde Viellius ĩ patinã illã d̃litiarum luxu nobilẽ habere noluit linguã phœnicopteri. Dat mihi: dicor phœnicopterus uocor a colore. Quid ſi. q.d. q̃to magis expectaret lingua ſi accederet ſermo & ſciret exprimere uerba: quũ aliaq̃ inquit auiũ linguæ p̃pter garrulitatẽ tãtũ expectant: ut luſciniæ & cætera. ego non expector niſi propter ſaporem.
Rgiua. Phaſiani. Ex põto p̃mũ allatæ ſũt hæ aues. Argute igit ab argonautis ſe expõto allatas fuiſſe aiũt: illic tamẽ auriculas ſubrigũt iter plumas: quod alibi nõ faciũt. Aphaſi fluuio colchoq̃ phaſiani ſunt dicti. Columella docet eos ſaginari a uariis in ĩſulis italiæ adiacẽtibus. Argoa carmina: ab argonautis: q̃ primi in ponto fuerũt. Nil niſi phaſis. i. ĩ ponto tantũ erã. Phaſis: ponti flu. de quo alibi.
Nſere. Gallinæ nũidicæ aphricæ ẽt dicunt & meleagrides. ut Pli. placet. Columella diſtĩguit criſta q̃ aphricæ ut ipe ſcribit habẽt rubrã: meleagrides cæruleã. In genẽ gallinaq̃ ſũt: cõſpſis plumis uariis notis. de his Papi. Quas udo numidæ legũt ſub auſtro.
Vltiæ pegrinaq̃ auiũ ſũt receptæ ĩ mẽſas pp ĩgratũ ſuccũ: ait igit Mart. ãſerẽ p̃us ĩ mẽſis fuiſſe. Suas aues: gallinas numidicas qa nõdũ erãt datæ mẽſis eis tẽporibus.
Aec. Anſeres. Anſer ob excitatas excubias capitolĩas tantũ fauoris meruit: ut publice anſeres alerẽtur cẽſoribus locãtib⁹ cibaria ſingulis ãnis: Solẽni præterea põpa ſigulis ãnis ĩter ædẽ iuuẽtutis & ſũani cães uiui affixi cruci ſãbuceæ circũferrebãt: ãlerẽ p̃ uiũ ĩſidẽte: nã canes q̃ i capitolio erãt ſupati ſũt uigilia anſeriq̃: hoc a pauciſſimis traditur. Plutarchus ĩ libello de fortuna romanoq̃ & Pli. auctores iuniores anſeres gancæ dicunt.
Seruauit ĩ clãgore ſuo: qa excitauit excubias. Deus Domitianus. placet. n. poti⁹ de hoc q̃ de Traiano: nã illa ĩſtaurauit. q.d. ſi fuiſſent tã minuta capitolia q̃ quæ inſtaurauit Domitianus: non irrepſiſſet hoſtis: quia olim ab anſere eſt proditus.

Vrbabis.Grues.& grues ī ſaturnalib⁹ Papinii cadunt. Papinius in ſaturnalibus: Ce ſuræq; uagis grues rapinis.nobiles carmine Homeri de eaꝝ pugna aduerſus pigmeos. In mēſas receptæ ſūt:nō tamē tāta gula:quāta ueniebāt tēporibus Veſpaſiani:nā Cornelius Nepos ſcribit diui Auguſti temporibus magis placuiſſe cinonias q̄ grues:ſed grues māſerūt inter p̄mas aues:q̄bus dixi tēporib⁹ cinoniis omnino repudiatis. Cū uolāt.y.litterā faciūt agmine diſpoſito. Aues Palamedis dicunt:qm̄ ut philoſtratus ī eo libello ſcribit q̄ heroica inſcribitur:glorianti Palamedi ſe tres litteras copiſſe q̄b⁹ carebāt græci.ph.ch.th. Vlyxes ī p̄ete obiecit eam laudē eſſe gruū quæ.y litterā faciūt:luſlitq; eas ſuſpici:nā p̄teruolabāt. Verſus: ordines. Vnā auē.i. tā cōpoſite uolāt:ut ſi una ſit amiſſa turbetur ordo.

Grues.

Turbabis uerſus:nec littora tota uolabit:
Vnam perdideris ſi palamedis auem.

Ruſticula.

Ruſtica ſum perdix: quid refert ſi ſapor idem ē?
Carior eſt perdix:ſi ſapit illa magis.

Vſtica.Ruſticulæ. Male iterpretant̄ q̄ ruſticā gallinā hoc loco accipiūt cui⁹ mētionē factā a Columella nō negauerī:eā.n. ſcribit ī ſeruitute nō parere & alēdā cibo ad ſaturitatē ſed īter gallinas ē.hic aūt de aue quæ ſit e genere p̄dicū intelligēdū ē q̄lis ē ruſticula quā priuatū habere inceſſū:ſcribit Pli. Eiuſdē p̄pe ē ſaporis: cui⁹ ē p̄dix ſed minus grata: qm̄ ut ipſa cōquirit̄ minore emitur p̄cio:& Horati⁹ pauonē hac una de cauſa mēſis gratū ſcribit:q̄ multo ueneat auro. Quid refert:quid utilitatis affert.Si ē idē ſapor:cū perdice.q.d.nō p̄pterea expector. Carior: uendit̄ maiore precio. Sic maiore precio empta.

Cygnus.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cygnus funeris ipſe ſui.

Vlcia.Cygni latine olores ob plumā unde lecti ſtruebātur in p̄cio erant morituri flebilem emittunt cātum:ut credidit anriquitas id falſū eſſe aliquādo nonnulli deprehenderūt.mutua carne ueſcunt̄. Ipſe ſui:hac de cauſa dicatus eſt Apollini:quia prædicit ſua fata cantu. Lingua defecta.i.uitali motu pene deſtituta.

Porphyriones.

Nomen habet magni uolucris tā parua gigātis:
Et nomen praſini porphyrionis habēt.

Omen.Porphyriōes p̄lōga hēnt crura rubētia & roſtra:p̄ter aliaꝝ auiū naturā morſu bibūt:tīgūtq; cibū ſæpe aqua:& ped̄ p̄id̄ ac manu ori admouēt. Inter gigantes ut apd̄ Lycophrōis ītel p̄tē ātiq̄ſſimū ī̄ppio duo p̄ncipatū tenuerī:Porphyrio & Alcyōeus.

Mulus.

Spirat in aduecto ſed iam piger æquore mulus
Langueſcit:uiuum da mare:fortis erit.

Praſſin⁹ itē auriga:cui⁹ Trāq̄llus ī Nerōe meminit Praſſinus purpurio dicebat̄. Laus ē porphyriōis auis:q̄ & gigātis & nobiliſſimi agitatoris appellationē habeat. Praſſini:auri

Pirat.Mulli uiui.Mullus piſcis a color̄ mollioꝝ calciam̄toꝝ nom̄ accepit:ut ſcribit Feneſtella:cū aſpirat uerſicolori ſquāmaꝝ mutatiōe niteſcit.oli ñ repperiebat̄ ferme ſupra duas libras.Aſinius Celer tp̄rib⁹ Claudii mullū octo milib⁹ nūmū emit:ne fabuloſū uideat̄ qd̄ ſcribit Iuue. Mullū ſex milibus emit:nūc mitit̄ uiuus ī aqua marina ad amicū:īde poeta ſcribit. In æquore aduecto:aqua marina:quæ una cū piſcē aduecta eſt. Da mare uiuū.i.reſtitue eum mari uiuo. Fortis:ad fugiendum.

Murena.

Quæ natat in ſiculo grandis murena profundo

Væ Murenæ Murēa ī tātis dlitiis olī fuit:ut & nom̄ Licinioꝝ faīliæ dederit Varro ne teſte:& mortua in piſcina defleta ſit a craſſū pullato:habuerit q̄ in aures baulis ab Antōia druſi.In ſilicia obtinet p̄ncipatū:ubi p̄ pingūdine in ſūmū pelag⁹ erūpit & ſole torrefacta neq̄t ſe curuar̄ ut māu capiat̄ ut Var.ſcribit in libro:q̄ inſcribit̄ gallus:tunc dicūt̄ græce plotæ latine flutæ a fluitando:nā p̄ ſumū æquor fluitant. Profundo mari

ſiculo prope rhegium. Exuſtam: quam eſt ſole torrefacta.

Vâuis lata gerat: Rõbi. Rõbus é inſtrumentũ magicũ: de quo ſupra: Rõbus piſcis noto ad ætaté nr̃am noĩe: rauénæ reliquos alibi ſupat magnitudo: nouã nõnũq̃ exigit patĩam: qđ ſatyrice ĩ Dõitianũ ſcriptũ legĩus: ad hoc alludẽs poeta ſcribit. Patella mẽſarium uas é diminutiuũ a patia. é ité uas dicatũ ſacris ligneũ reſinatũ: ĩ quã accipit̃ ſignificationé apud Liuiũ: cũ ſcribit nihil relictũ patribus præter patellã ſacrorum cauſa.

Non ualet exuſtam mergere ſole cutem.

Rombus.

Quamuis lata gerat patella rombum:
Rombus latior eſt tamen patella.

Oſtrea.

Ebria baiano ueni modo concha lucrino:
Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

Scillæ

Cæruleus nos liris amat: quem ſilua matrice
Protegit: hinc ſcillæ maxima turba ſumus.

Scarus.

Hic ſcarus æquoreis q uenit obeſus ab undis:
Viſceribus bonus eſt: cætera uile ſapit.

Coracinus.

Princeps niliacis raperis coracin⁹ macellis:
Pellæ prior eſt gloria nulla gullæ.

Echinnus.

Iſte licet digitos teſtudine pugnat acuta:
Cortice depoſito mollis echinus erit.

Bria: Oſtrea. Sergi⁹ Orata p̃us dep̃hendit optimũ eſſe ſaporé oſtreis lucrĩs: q̃obré excogitatũ é ut aliũde aduecta é lucrio cõpaſcerent̃ ſapore dignoſcebãt̃ an eſſét nata circeis an aduecta ex briania quæ nouiſſima italica ſuparũt deſignata a Iuuenale: Rutupino ue edita fũdo. Lucrina cõdiũtur ab Apitio pipere & liquamine. Ebria: compaſta alibi: oſtrea tu ſumis ſtagno ſatura to lucrio. Lucrino baiano: ad baias. Nobile gar̃: cõdit̃ ab Apitio pipere & liquamine: qui ét docuit eadé ut mullos necari ĩ garo ſocio r̃ qa fierét melioris ſaporis. Sitio gar̃. i. uelem garo condiri. Luxurioſa: ĩ maiores delitias.

Aeruleus. Scillæ piſculi ſũt minuturnẽſes: q gregati đgũt. loca ubi capiũt̃ Cicero ĩ or̃one p̃ lege agaria ſileta appellat: q̃uis nõnulli codices ſaliceta héant. Lyris: fluuius ortus ĩ apẽnino: præter labitur miturnas: Mirica uxor oli Fauni: littoris miturnenſis dea eſt. Maxima turba: quia gregatim natamus.

Ic. Scaurus olim p̃ncipatũ tenuit: ĩter piſces ſolus rumĩat: ut ſcribit Pli. herbis ueſcit̃ nõ aliis piſcib⁹: noĩe latino caret: in mari carpatio frequẽs eſt: Ignot⁹ olim italiæ: ſed optan⁹: ut Pli. & Macr. ſcribũt multos aliũde aduectos diſſeminauit inter hoſtiã & cãpaniæ orã: edicto ut ſi intra. v. annos caperẽtur ĩmitterent̃ incolumes. Ex piſcinis nõ eſt aptus: nec ſi aliũde q̃ ex mari capit̃ gratus é. Lecinora lautiſſimæ gulæ ſunt: quibus nõ carupatina illa Vitelli: cuius meminit Tranquillus. Obeſus: pinguis. Viſceribus: iecinore. Cætera. in cæteris partibus. Vile ſapit: uilis eſt ſaporis.

Rinceps niliaci. Coracin⁹ p̃ncipatũ ĩ ægypto obtinet ĩter piſces: quẽadmodũ zeus ſi ue faber gadib⁹: ſalpa circa ebuſũ: ſalmo ĩ Aqtãia. Peculiar̃s ãt ægypti piſces ſt̃ alabetæ: coracini: ſiluri: ut Pli. & Stra. ſcribũt. Alexãdria urbs cõdita é ab Alexãdro ĩ ægypto Dynocrate architecto: ut Vetruui⁹ ſcribit Alexãder Pellæus dr̃ a pella macedõiæ urbe. Dicitur igit̃ ab eo ĩ ægypto cõdita Alexãdria pellæa. Macellũ: loc⁹ obſonior̃. Pelleæ .i. alexãdrĩæ. Nulla gloria. i. nulli⁹ cibi laus. Eſt prior: potior gullæ pelleæ. i. alexãdrĩæ.

Ste. Echinnus ſpinas habet: quibus utitur pro pellibus: uoluitur in orbem cũ mouetur: incitatus naues dicitur retinere ſi hæſerit: quod a Plinio recitatũ. Lucanus carmine inſeruit ſyllaba prima producta uſus cum alibi corripiatur. In mediis echinus aquis. Miſeni oriuntur grati ſaporis. Horatius: Oſtrea circeis: miſeni oriũtur echini. Acuta teſtudine. i. ſpinoſa: ut in caſtaneis eſt.

Anguine de noſtro. Murices iter cõchilia numerantur: unde purpura tingiť: quæ in mediis eorum faucibus latet: eorũ teſtæ unguẽtis geſtandis deſtinatæ ſunt: unde ſupra legimus muricem unguẽti. Eſca ſumus: capiuntur in cibum etiam.

N Venetis. Gobius & gobio diciť. Iuue. Cũ ſit tibi gobio tãtũ. hic piſcis captus in regione põti ex glacie mæotidis nõ oſtẽdit motũ uitalẽ: niſi calore patíæ. Romæ exigui erat p̃cii: í ſtagnis uenetis & frequẽtiſſimus capiť & lautiſſimis mẽſis olim adhibebať: illic mutilatũ ꝑuat nomẽ.

Licet ſit lau. hoc é ueneti lautis me adhibent menſis.

Aneus. Lupus eſt piſcis a uoracitate lupía dictus: ut Varroni placet celebris é p̃ſertim q̃ capiť iter duos põtes í tyberi: nã q̃ tãtũ degũt í flumine nulli⁹ habenť ſaporis: neceſſe é ſiquidẽ cõmẽdari culinis a marinis aq̃s eñãtẽ í fluuiatiles: q̃les ſũt q̃ in liburnis ad oſtia.

Timaui alunť: nã & marinas cõbibũt aquas & p̃xio Timaui flumine abluunť. Lanei dicunť a cãdore carinũ. Recte interpretaus eſt Porphyrio: licet ambigẽs hoc dixerit piſcẽ iter duos põtes apud Horatiũ accipi p̃ lupo. Ora timaui eugãei: í populis eugãeis: ex hoc foro iuliẽſes ſuũ garum faciũt.

On. Aurata a colore dicta: unde Sergius orata dictus familiæ dedit nomẽ: ea maxĩe appetiť ãguloſis: quæ conchis edũcata fuerit í Lucrĩo. Tales commendabat mulos Apitius: q̃ & cõchis & limo ueſcunť.

Murices. 87

Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas
Induis: & non eſt hoc ſatis: eſca ſumus.

Gobius. 88

In uenetis ſint lauta licet conuiuia terris:
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Lupus. 89

Laneus euganei lupus excipit ora timaui:
Aequoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

Aurata. 90

Non omnis laudem preciumque aurata meretť:
Sed cui ſolus erit concha lucrina cibus.

Acipenſis. 91

Ad palatinas acipenſera mittite menſas:
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Lepus. 92

Inter aues turdus: ſi quis me iudice certet:
Inter quadrupes gloria prima lepus.

Aper. 93

Q uí diomedeis mẽtuendus ſetiger agris
Aetola cecidit cuſpide talis erat.

D palatias. Accipẽſis ſquámas ad hos uerſas hẽt: & cõtra aquã natãdo meat. In p̃cio olí maxĩo fuit: ut ex paraſyto apd Plautũ í Baccharia p̃cipiť: cui⁹ hæc ſũt uerba: q̃ mihi í mari accipẽſer latuit: cuius ego lat⁹ í latebras dedã meis dẽtibus: Idẽ docet Cicero í libello de fato apud quẽ diciť Scipioni numãtino Accipẽſeré eé paucoꝝ hominũ. Idẽ diſtichon poetæ ĩdicat: q̃obré minor Pli. ſcribere: q̃ eodẽ tp̃e uixit Accipẽſeré tũc nõ fuiſſe in p̃cio ſimul diligẽtiã deſidero í Macrobio: q̃ ſcribit op⁹ Plinianũ cõfectũ eé tp̃ib⁹ Traiani: cũ & multo ante cõpoſitũ fuerit: & dicatũ Tito Veſpaſiano. Palatinas: imperatorias.

Accipenſem. i. accipenſeré diciť etiã accipenſis. Munera rara: qualis eſt accipenſer.

Ornent dapes ambroſias. q. d. debeatur lautis & diuinis menſis.

Nter aues. Lepus. Et temporibus Auguſti turdos fuiſſe ſaginatos Cornelius ſcribit: & ætate ſua: in lepore idẽ fieri auctor é Varro í tertio de re ruſtica. Iudice poeta & turdus inter aues & lepos inter quadrupedes eſt primus: & ſapit melius.

Vi. Aper mittiť: ex quo ut ſupra octoginta ſapores Apitius excogitauit. Rutili⁹ p̃mus integꝝ apposuit mẽſis tã luxurioſa imitatiõe: ut & terni aliquãdo poſtea ponerẽtur. fuit aũt illius Rulli Rutili: i quẽ Cicero ſcripſit p̃ lege agraria. Magnitudo í hoc animali in precio erat: a qua nũc cõmẽdať. Cuſpide ætola: Meleagri. Diomedis. i. ætolis: quia ætolus erat Diomedes. i. hic aper ætolo illi prope par eſt.

Ente timet: Dãmæ. Dãmæ nõ mãſueſcũt: quod Pli. ſcribit: ſed iure feræ dici non poſſunt: quẽadmodũ hirũdines nec ſilueſtres ſunt: nec plane familiares. Cõquerũtur nũc ſibi arma deeſſe aduerſus canes: cũ cornibus careant & ualidis dẽtibus. Cornua: aduerſus canes. Imbelles: ſine armis. Niſi præda: capimur: nec reluctari poſſumus.

Atutinarũ: Erix. De iſtrice neceſſe eſt ĩtelligas: qui ex genere erimacei: in india præſertim & aphrica habent cute ſpinis cõtecta. Cũ intendit cutem ſpinæ emittunt eppĩquo: cũ pugnat aduerſus canes ut ualidi⁹ iaculent. ſub primã lucẽ hæ capiunt. Orix autẽ inter capreas numerat: quas nõnulli ſolos dixerũt cõtrario pilo ueſtitas ad caput uerſo.

Matutinæ quæ mane capiunt: qa ſæpe mortuis canibus capit. Morte canũ: nã canes iaculatione ſpinæ necantur.

Ic: Ceruus in p̃cio erat: uel hac una de cauſa: q̃ carnes tutũ p̃ſtãt a febrib⁹: ſi mane edãtur. Affirmat Pli. p̃ncipẽ fœminã uſam diu ſine febrib⁹ uixiſſe: quod uerũ maxime putãt ſi ex uulnere pierit ceru⁹ ætas longiſſima eſt: cum nonnulli cerui cõmemorẽtur torquibus obducta carne contectis: q̃ Alexandri fuiſſe dicũtur. Cerua prætera Sertorii fatidica nobilitatem huic feræ dedit: ſeorſum celebrata eſt cerua cãpana a Sillio. Antiquiores nõ fuerunt ceruo Cyparaſſi: & altero Siluiæ uirgilianæ. Ciparíſſus puer a phœbo amatus cerua habuit: quã eques regebat. Ouidius: Nunc equus ĩ tergo reſidẽs huc letus & illuc Mollia purpureis frenabas ora capiſtris. Ceruus hic commẽdat antiquate. Cyparíſſus uerſus in arboré ſui nominis dolore q̃ eũ interemerit p̃ imprudẽtiã. Domit⁹: manſuefactus. Tuo capiſtro: ut illud Ouidii: Mollea purpureis frenabas ora capiſtris.

Vm. Laliſio. Onager cum paruus eſt dicitur laliſio: cuius ſapore tunc aphrica gloriatur: nam illic onagri habentur ĩ phrygia quoq; & lycaonia circa montes frigidos: ut Strabo ſcribit. Laliſio igitur uerbum punicum eſt: ut ex Pli. diſcimus Quam diu ſola matre. i. ſolo matris lacte paſcitur dicit laliſio: quod Iſiodorus quidam addit laſionem paſci in locis ſemotis uix ſola matre præſente: nec Ariſtoteles tradidit: nec Pli. ſed ipſe confinxit. Sed breue: nam cito adoleſcit: & in onagrũ tranſit: ut feræ omnes beluæ grã diores. Sola ma. ſolo lacte matris paſcitur.

Endenté. Capreæ in uaria diſtinguũt genera: nã ſũt pigargi: ſterpſiceroles: Ibices: ſoli. Capreæ: quæ extremas rupes ſumma leuitate adeũt: canes ſub rupibus collocati caſurã expectãt: ut excipiãt: ſed ipſæ ſũma agilitate p̃ rupes omnes euadũt: fallũtque canes. De ſumma rupæ. i. ex rupe fragoſa. Decipit canes: qui eam ſectantur.

Elitiũ. Dorcades a Pli. dicũtur: hæ nõ trãſeũt mõtes ſyris uicinos: ĩ delitiis poti⁹ habẽdæ: q̃ menſis: Imprudenter igit faciũt: qui eas mittũt nobilioribus ut edãt: nam mittendæ ſũt: ut dẽt filiis delitias. Iactatis togis: nobilioribus: lactatis togis potes & ſic intelligere: ut dicat uile eſſe munus &: quod mitti ſoleãt uilioribus perſonis quales ſunt miniſtri togati, Iactati togis: hoc eſt feſſis & fatigatis togatis. Turba ſcilicet diuitum.

Dammæ. 94

Dente timetur aper: defendunt cornua ceruum
Imbelles dammæ quid niſi præda ſumus?

Orix. 95

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sæuus erix: conſtat quod mihi morte canum

Ceruus. 96

Hic erat ille tuis dominus cypariſſe capiſtris
An magis iſte tuus ſiluia ceruus erat.

Laliſio. 97

Dum tener eſt onager: ſolaque laliſio matre
Paſcitur: hoc infans ſed breue nomen habet.

Caprea. 98

Pendentem ſumma capream de rupe uidebis
Caſuram ſperes: decipit illa canes.

Dorcas. 99

Delicium paruo donabis dorcada nato
Iactatis ſolet hanc mittere turba togis.

Vlcher adeſt. Onager q̄ puincia ſit: ſupraeſt dictū. hoc diſtichō ē tāq̄ e media uenera
tiōe offerēte ſe onagro uenatiōi: dū uenator īdagaret elephātes. A labrioſa igitur ue
natione elephātorū reuocat uenatorem ad onagr̄: qui ſe obtulit ut oſtēdat maiorem e-
iuſmodi uenatione uoluptatem ineſſe: cū ſine ullo piculo peragat. Dentis erithræi. ele-
phāti q̄ indicus dicitur. Sunt. n. & indici elephanti Auctore Pli. Sinus: retia q̄bus nō indi
gemus ad onagrum. Is. n. facilius & maiori uoluptate capit. Iuue. Impleuit q̄ ſinus. i. retia.

Oc tibi oleū uenefranū in
cāpania nobiliſſimum dua
b⁹ de cauſis: q̄ & optimi eſſet ſa
poris: & odorē ūguēti haberet
ſecūda palma erat oleo liciano
ex p̄ximo agro: de t̄tia palma
cōtēdebat hiſtria & bætica: no
bilitas ex carmīe Iuue. etiā īdica
tur: Ipſe uenafrano piſcē p̄fun
dit oliuo. Bacca: oliua. Suda
uit: emiſit p̄ ſudorē: nō autē ad
fæcē expreſſiſtis. Sumis ūguē
tū. i. olfacis ūguētū. Olet: ut
Pli. ſcribit: ūguēto adhibet̄: un
de id unguentum olet.

Xpirātis: Garū ſocior̄: ga
rū erat liquamē ſalſū: qđ o
lī ex garo piſce fiebat: ūde nom̄
accepit didicit luxus e ſcōbris
piſcibus facere tāta æſtimatōe
ut ſingulis milib⁹ nūmū uix ſin
guli cōgii emerēt̄: nō tamē oēs
ſcōbri ad hoc erāt apti: ſed q̄ ex
hiſpāia mittebāt̄ ab īſula Her-
culis q̄ ſcōbria appellabat̄: aut
a clazomēis aſiæ palmā obtiuerīt: aut a Põpeiis italiæ: aut ā lepti aphricæ. Foro iuliēſes ue
ro ex lupo piſce gar̄ cōficiebāt. Præſtātiſſimū cognomē gar̄ ſocior̄ garomendoſe eſt a-
pud Pli. ubi de mullis ait eos necari ī ſocior̄ garo: nā ea res cognomē īuenit: deprauatū ē
p̄ ſocior̄ inſector̄: quē errorē indicat. xxxi. libro ubi garo ſocior̄ apte noīat. Expirātis:
uiuentis. Fæcoſū: nā q̄ multā habebat fæcē cōmēdabat̄: & gar̄ nihil aliud ē q̄ fæx liquo
re dēſo. Fæcoſū: ita habet codex ātiquus. Si faſtor̄ legis hoc rīfert̄ ad epulas lautiores uel
ad cerimonias in q̄bus garo utebant̄ auctore Pli. cōfectione piſcibus ſquāma carentibus.

Ntipolitani: Amphora muriæ. Liquamīa tres hēbāt gradus: gar̄ p̄mū e ſcōbris: alter̄
muria e thinnis: tertiū e minutioribus piſcibus alec q̄ nihil uidebat̄: q̄ fæx colata. An
tipolis opp. tribus in locis: ut ſupra in aſia in p̄mis ubi capiebāt̄ thinni: unde muria ātipo-
litana: e dalmatia itē mittebat̄ & ex ætruria. mittit̄ ātipolitana nunc hoc diſticho. Si eſſēt
ſcōbri. i. ſi eſſē gar̄ ex ſcōbro: qđ p̄cioſiſſimū eſt. Non tibi miſſa forem: ſed ſummiſſa: q̄a
non ſum tam precioſa. ſum enim muria ex thinno non garum ex ſcombro.

Oc tibi. Mel atticū toto orbe celeberrimū eſt magnis laudibus: ut Pli. tradit p̄ſertī ad
hymettū mōtē: ūde marmora ēt effodiunt̄: q̄ hymettia dicunt̄ ut Strabo ſcribit. Po-
pulatrix: q̄ populat̄ flores. Hoc nectar. i. mel qđ ē pinde ac ſi eēt nectar. Hymetti theſei
. i. hymetti attici a Theſeo rege. A ſiluis pallados. i. a ſiluis atticis: nā athenæ ſūt Palladis.

Vm: Faui ſiculi. Hybleū mel tā notæ gloriæ fuit: ut eius cauſa hybla ab Hyblōe rege
dicta auctore Thucydide p̄ſtinū ſeruauerit nomen cū a megarenſibus eſſet ſecundo
condita: & megara dici deberet. Hyblamōs: & oppidum. Cecropios: dices eundē ſaporē
hyblæi mellis & attici. q. d. hybleū nō ē īferius attico. Licet dicas: poteris iure appellār.

Onager.

Pulcher adeſt: onager mitti uenatio debet:
Dentis erycthrei: iam remouete ſinus.

Oleum uenafrum.

Hoc tibi campani ſudauit bacca uenafri:
Vnguentum quotiens ſumus: & iſtud olet.

Garum Sociorum.

Expirantis adhuc ſcombri de ſanguine primo:
Accipe faſtorum munera cara garum.

Muria.

Antipolitani fateor ſum filia thynni:
Eſſem ſi ſcombri: non tibi miſſa forem.

Mel atticum.

Hoc tibi theſei populatrix miſit hymetti:
Pallados a ſiluis nobile nectar apis.

Faui Siculi.

Cum dederis ſiculos mediis de collibus hiblæ:
Cecropios dicas tu licet eſſe fauos.

Nosia: Passũ uinũ post græcũ: ciliciũ: & africũ probat. fit ex uua quã græci sticamnos apianam dicimus ex scirpula: præterea diutius adustis sole uuis: aut feruẽti oleo donec paulo âplius dimidiũ superfit tunsas leniter exprimunt: ide fit passũ dulce tũ addita aqua uinaceis fit secundariũ. huius uini meminit Plautus ĩ pseudulo: passũ mirinã dulce quidẽ sed minoris precii: ut Varro morbũ regiũ dictũ putet: quod eo remedio curet auctore Varrone: & Pli. supra: Nos alicam: mulsũ poterit tibi mittẽ diues. Ait igit hoc disticho passum a paupere hĩ loco mulsi. Solet esse mulsũ pauperis: id ẽ loco mulsi apud paupẽ.

Passum. 106

Gnosia minoæ genuit uindemia cretæ:
Hoc tibi quod mulsum pauperis esse solet.

Aec de uitifera. Vinũ picatũ: hoc est picis odore excogitatũ est a Viennẽsibus auctore Pli. tum eodẽ teste uites quæ ei⁹ odoris uuas habebãt ĩ italia sponte nasci cœperunt. Mittit ergo nunc uinum: picanõ medicatũ a Viẽnen lib⁹: sed natũ in solo romano: id. n. erat gratius. Ipse romulus misit mihi. i. natũ est in agro romano.

Picatum uinum. 107

Hæc de uitifera uenisse picata uienna:
Ne dubites: misit romulus ipse mihi.

Ttica. Mulsũ uinum de quo paulo ante dictũ est magno impẽdio fiebat attico melle tẽperatũ. huius confectura docet Col. & Pli. Misceri: pinari a ganymede in cælo. supra: Ambrosias ornent munera rara dapes.

Mulsum. 108

Attica nectareum turbatis mella falernum:
Miscerit decet hoc a ganymede merum.

Oc albanũ cũ bona uina bonas ferme uuas esui hĩ non soleant: uinũ albanũ habebat uuas prædulces id oriebat in uicinis collibus albæ: q̃ ab Iulo Aeneæ filio cõdita ẽ: Mitis uĩdemia: quia sũt uuæ præ dulces. Quæ sibi placet: gloriatur. Monte iuleo: albano ab Iulo æneæ conditore. Cel lis: cesa. nam Do. Cæsar secessu albano oblectabatur.

Albanum. 109

Hoc de cæsareis mitis uindemia cellis:
Misit iuleo quæ sibi monte placet.

Vrrẽtina. Surrẽtinũ uinũ a patria nomẽ accepit ubi orit. In cãpania olĩ ĩ precio fuit ob salubritatẽ: sed Tiberius Cæsar dicere solebat medicos hoc iactare: ut ei auctoritatẽ afferrẽt alioquĩ esse generosũ acetũ: Caligula idem appellabat nobilem uappã: eodem ex loco afferebat terra: unde nobiles calices fictiles fiebãt. Picta: maculis distincta. Hæc uina surrentina. Suos calices: populares: nam surrentinos etiam habebis calices.

Surrentinum. 110

Surrentina bibis: nec myrrhina picta nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi uina suos.

E sinuessanis. Falernum. Falernum in secunda palma fuit in agro oriebat: q̃ a ponte cãpano incipit: nomen sortitum a falerno agricola: q̃ primus eas uites coluisse dr̃: sĩ fabulosis Silii carminibus credimus imis collibus nascebatur: mediis faustinum: summis gauranum. Centum falerni amphoris triumphalis cœnas Cæsar ornauit: eiusdem uini meminit Anaxipolis comicus eadem massica dicebãtur. Sinuessa iuxta falernum. Consule: nam consulum nomina amphoris addebantur. Horatius: O nata mecum consule manlio. Nullus erat: antequam consules essent diffusum fuit. ostendit uetustatem.

Falernum. 111

De sinuessanis uenerunt massica prelis
Condita quo quæris consule: nullus erat.

Endula. Setinũ diuus Augu. p̃mus. postea reliq p̃ncipes illius iudiciũ secuti p̃mo loco statuerũt: nomẽ a setia urbe ñ p̃cul a uelitris celebre ẽ testĩoniis: Pli. Strab. Silius: Ipsius mẽsis sepostalyæi setia. Pẽdula: ĩ colle sita. Pãpĩeos: uitiferos. Vetulos ca. uinũ uetus.

Setinum. 112

Pendula pontinos quæ spectat setia campos:
Exigua uetulos misit ab urbe cados.

Aec: Fundanum uinum a fundis oppido Campaniæ ubi naſcebatur: commenda tur hoc diſtico a uetuſtate: & a præcipua cæli temperie: quæ fuit. L. Opimio cõ ſule ſexcenteſimo & triceſimo quarto anno ab urbe cõdita: ea dicta eſt coctura: qua omnia uina eius anni ſolis opera præcipuum hubuerunt ſaporem: nataque ſunt ma gna copia: ut in ducentiſimum annum fuerint ſeruata: deuenerĩtque in ſpeciem mellis. unde uinum opimianum ſupra legimus: & expoſitum eſt. Cicero aniciana uina eadem ue tuſtate celebrat ab Anicio con ſule. Opimi: conſulis Opimii Mulſum: uinum opimianum appellat: quoniam in ſpeciem mellis erat. laus uini ẽ ꝙ eo an no quo expreſſum eſſet iã mul ſum: hoc eſt mulſum uideret.

On ſum. Tripholinũ: an triphilinũ ſit legen dum non ſatis habeo compertum. Triphilam ur bem fuiſſe multis in locis do cet Strabo. ſed in Italia Tri pholinum agrum legimus nõ triphilinum. Iuuenalis: Te tripholinus ager: fœcundis uitibus implet. Hoc uinum in ter plebeia numerabatur. De primo lyæo: de primo uino. Septima uitis: id eſt ſeptimo loco. Nam ſeptem genera uini iam numerauit poeta.

Ecuba. Cecubum ui num principatum ten dicauit: naſcebatur in Campania in locis paluſtribus: ſed interiit negligẽtia colonorum: & foſſa præſertim Ne ronis: quam inchoauerat nauigabilem a baiano lacu hoſtiam uſque. Amyclæ: urbs laco niæ patria Caſtoris: & Pollucis: eiuſdem nominis iuxta Terracinam: quæ ſunt deletæ a ſerpentibus ut hiſtoriæ credimus: quamuis ex uerſu Lucilii ob ſilentium periiſſe appare at: nam ait mihi loqui neceſſe eſt: nam ſcio amcyclas tacendo periiſſe. Coquuntur: ſole perueniunt ad maturitatem.

Otabis. Signinum a ſignia patria: cuius meminit Strabo Inter medicamenta nume ratur: nam fluxum aluum ſiſtit. Morantia: ſiſtentia. Ne nimium ſiſtant: ne nimi um morentur: ita habet codex antiquus. Sit ſitis: id eſt parce bibas & ſitias.

Mphora: Mamertinum. Meſſana urbs ſiciliæ a græcis condita ut meminerũt Thucidides: & Strabo habitata olim a mamertinis populis campaniæ: ut Polibi us refert: uinum optimum ferebat: quod cum italicis & præſtantiſſimis: ut Stra bo ait certaret: nam de ſiculo intelligo omnino: neque aliqua eſt mihi ſuſpitio de campa no. meſſanenſe dictum eſt mamertinum a mamertinis qui tenuerunt meſſanam: Immo meſſanenſe non dicimus: ſed mamertinum: ut Strabo tradit. Quod uis: id eſt poteſt & cecubum & falernum dici: ut ſupra: Et quicquid uoluit teſta uocatur anus.

Arraco: Tarraconenſe. Tarraco oppidum hiſpaniæ nobile emporio & portu conditum a phocenſibus uinum mittebat nobiliſſimum: ſed luſitania maiore co pia cum in tarraconenſi ſit maior elegantia. Silius in tertio: Phocaicæ dant em poriæ dat tarraco pubem Vitifero & latio tãtum ceſſura lyæo. Tuſcis cadis: uino tuſco.

Fundanum. 113

Hæc fundana tulit fœlix autumnus opimi:
Expreſſit mulſum conſul: & ipſe bibet.

Trifolinum. 114

Non ſum de primo fateor trifolina lyæo:
Inter uina tamen ſeptima uitis ero.

Cecubum. 115

Cecuba fundanis generoſa coquuntur amyclis:
Vitis & in media nata palude uiret.

Signinum. 116

Potabis liquidum ſignina morantia uentrem:
Ne nimium ſitias: ſit tibi parca ſitis.

Mamertinum. 117

Amphora neſtorea tibi mamertina ſenecta:
Si detur quod uis nomen habere poteſt.

Tarraconẽſe. 118

Tarraco campano tantum ceſſura lyæo:
Hæc genuit tuſcis æmula uina cadis.

Omentana. Nomentauum uinum a nométo patria ad.x.lapidem ubi ager olim erat ſterilis: ſed cura colonum optima uina cœpit ferre: ibi Palæmõ grammaticus habuit & Martialis ut ipſe dixit: & Quintus Mar. amicus: qui uina diligentius illic colebat: & habebat meliora: unde in eum dixit in tertio: Centenis q̃ emis pueros & ſæpe ducenis: Quod ſub rege Numa condita uina bibis. Meũ bachum: ex agro nomentano mitto tibi uinum. Bibes commodioria: quia ipſe poteſt dare meliora.

Nomentanum. 119

Nomentana meum tibi dat uindemia bacchum
Si te quintus amat commodiora bibes.

Spoletinum. 120

De ſpoletinis quæ ſunt carioſa lagenis:
Malueris: quaſi muſta falerna bibas.

Pelignum 121

Maſſica peligni mittunt turbata coloni:
Non tu: libertus ſed bibat illa tuus.

Acetum. 122

Amphora niliaci non ſit tibi uilis aceti:
Eſſet cum uinum uilior illa fuit.

Maſſilitanum. 123

Cum tua centenos expugnet ſportula ciues:
Fumea maſſiliæ ponere uina potes.

Ceretanum. 124

Ceretana nepos ponat: ſetina pũtabis:
Non ponit turbæ: cum tribus illa bibet.

Tarentinum. 125

Nobilis & lanis & fœlix uitibus aulon
Det precioſa tibi uellera: uina mihi.

Vnguentum. 126

Vnguentum hæredi nunquã nec uina relinquas
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

Corona Roſea. 127

Dat feſtinatas cæſar tibi bruma coronas:

Espoletinis: Spoletinum ſola uetuſtate conditur ut antiquiſſimum poſſit optimo muſto falerno comparari. Carioſa: antiquiſſima.

Aſſica. Peligni peſſimum mittebant uinũ ut ſupra i dicauit: Non hæc pelignis agit uindemia prælis. Tuus libertus: cui peius uinum dandũ ẽ.

Mphora. Acetũ in ægypto ex uino mareotico & ex uilioribus uini fiebat maiore precio q̃ ipſum uinũ eẽt. Vilis ſignificat cõtẽnẽd⁹ & parui precii. Nõ ſit uilis: nõ cõtẽna tur a te. Vilior. i. mĩoris precii.

Vm: Maſſilianũ uinũ a maſſilia urbe Galliæ conditũ fumo ut ſupra: Aut cocta fumis muſta maſſilianis: præterea: Improba maſſiliæ qcqd fũaria cogũt. docuerũt maſſiliẽſes medicari uinis nõ ſolũ fũo ſed aloe: ut Plini. tradit. Expugnet: gregati paſcit. Cum multos habeat clientes potes dicere maſſilienſe.

Eretana. Nepos ag& ceretanum habuit: ut ſupra meminit: ubi uinum colendo optimum ſeruabat: quo paucis cum amicis exhilarabatur.

Cũ tribus: alluſit ad triclíniũ: quod a triplici ordine dictũ ẽ.

Obilis. Tarentinum uinum. Aulon: iuxta tarentum opus achiuorum nobile uino: & lanis tarentinis. Habeas precioſas lanas. q. d. ſola uina mihi placent. Loquitur ex ſententia & ſecta Epicuri.

Nguentum hæredi. Vnguentum mittit: cuius luxum multis uerſibũs carpit Plinius: nam hæredi non reliquitur cum omnis alia ſuppellex precioſa ad hæredem peueniat: eſt enim comparatum ad luxum: & præſentem uoluptatem ex ſecta epicurea. Igit Martialis hortatur amicum ad unguentum: & uinum: ut ſupra etiam dixit: Et potius plenos ære relinque cados. Hæc ſcilicet uina.

At. Coronæ roſeæ in ſolẽnibus cœnis ſumebãt: ſed cũ nõ eſſẽt hyeme: ramẽtis argenteis effingebãtur demũ diligẽti ſatione in Cæſaris gratiam excogitatæ hyeme prouenie bãt: ũde illud ſupra: Mitte tuas meſſes: accipe nile roſas. Feſtinatas: ante legitimũ tẽpus

Veris: quia uere proueniebant. Nunc facta tua est: nam mensis october Domitianus dictus est auctore Tranquillo. Referatur igitur hoc ad nomē mensis quod placet: nam dicebatur Domitianus. Facta tua: id est tuo mense prouenito Domitiane.

Yntheſibus. Vltimus est qui inscribitur Apophoreta: ut superioris initio dictū est. Tranquillus hoc uerbū usurpauit pro munerib⁹: quæ ab imperatore ciuib⁹ remittebantur: ait enim Caligulam agitatori Cythico in apophoretis uicies ſex tertium contulisse: & Vespasianum dedisse apophoreta uiris ī saturnalibus: mulieribus calendis martiis: addit hunc: cum nihil aliud habeat agendū. Syntheſibus describit dies saturnales: quib⁹ senatores & equites ſyntheſibus utebantur: depositis togis: aliis dieb⁹ uti ſyntheſi luxuriosum habebatur. Vnde illud notatur in Neronem quod ſyntheſinam uestem indutus discalciatus aliquando in publicum ꝓdierit. Sumebātur præterea pilea a seruis in libertatis indicium: quæ illis diebus permittebantur: In monumentis tamen Cesii est seruos pileatos uenales fuisse in toga: quemadmodum in libello coronati uendebantur: ut Cato docet: & uersus Aristophonis in Plutone. Nec timet ſpectare ædilem: nec timet ædilem: uenientem cum ludit. Cum uideat uerna: id est cum uideat omnia uernantia prope dies saturnales: quibus omnia uernabant. Gelidos lacus: describit in urbe: Et si hyems erat: non placet legas. Verna: id est seruus est: nam nullus est sensus nisi ita exponas: ꝙ uerna nō timet ludere: quum uideat gelidos lacus: id est quum uideat esse decembrem mensem: & saturnalia: quo tempore ludus aleæ permittebatur Alternas sortes: mutua munera. Nostrum iouem: conueniunt clementiæ nostri imperatoris. Aedilem: ædiles præficiebantur aleæ prohibendæ in saturnalibus. Apinæ: nam res leuiores solebant mitti ī apophoretis. Apinæ: ab apino fructu fragilis corticis. Tricæ impedimenta dicuntur: unde extricari expedire quasi tricæ: ut placet Marcello hoc ē capilli: quibus gallinarum īcessus impeditur. Cicero hoc uerbo usus est: Tricas scilicet domesticas loquens de uxore. Quid agam potius: quam scribam tale carmen. Pro cælo: unde olim te deiecit. Troiam: bellum troianum. Micenas: id est classem micenam. Nucibus: pueri nucibus ludebant in saturnalibus.

Quondam ueris erant: nunc tua facta rosa est.

M. Val. Martialis Apophoreta.

Yntheſibus dū gaudet
eques dōinusq; lēatus:
Dumque decent nostr;
pillea sumpta iouem:
Nec timet ædilē moto
ſpectare fritillo:
Cum uideat gelidos iā
prope uerna lacus.

Diuitis alternas & pauperis accipe sortes:
Præmia conuiuæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ tricheæque: & si quid uilius istis:
Quis nescit: uel quis tam manifesta negat:
Sed quid agam potius madidis saturne diebus:
Quos tibi pro cælo filius ipse dedit:
Vis scribam thebas: troiāque malasq; mycenas:
Lude inquis nucibus: perdere nolo nuces.
Quouiscunque loco potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus

Lib 14

Emmata:ut ſupra bis eſt expoſitū iſcriptiones dicuñt quæ argumēta cōtinēt quales ſunt ī diſtichis.Exploſus eſt error eorū qui putarūt hūc librum lēmata inſcribi: cum id nō magis huic libro q̄ ſuperiori cōueniat:ſupra pro argumēto accepit. Si malueris .ſ. legere ſolas inſcriptiones:q̄ pigeat legere diſticha.

Ecta.Pugillares: tabellæ ſunt ī quib⁹ ſcribere licet: has ex ligno formauit Homeri carmē in cauſa Bellerophontis:quando ad litiorū regē miſſus eſt:ut ante epiſtolas pugillares fuiſſe demōſtrētur. hi mittebant in ſaturnalib⁹:qa cult⁹ hūani elegātioris auctor habitus eſt Saturnus. Primus luxus citreos cœpit cōponere: cū ex citro ligno ſolæ menſæ magna æſtimatione dolari ſolerēt:ut ſupra ē recitatū. quæ a dentib⁹ elephantinis ſuſtinebant. Mendoſa dictio:ī pleriſque codicib⁹ inualuit. nā cum onus ſcribi oporteat.uide etiā ueteris ſcripturæ opus eſt iuerſum. In tenues tabellas:pugillares. Nobile onus: quia menſæ fuiſſemus & ſubſtentatæ a dente elephantino. Dentis libyci.i.dentis elephantini: quo menſæ citreæ ſuſtinebant.

Aede.Quīcuplices tabellæ dicebantur a numero quinq; foliorū:cū alii pugillares leuiorib⁹ rb⁹ eſſēt dicati:his triumphus decretus nunciabatur īperatori uel conſuli.hunc morē diſtichon demonſtrat.

Cæra quīcuplici:tabellis qnquplicibus. Calet cæde iuuencorū.i. tepeſcit cæſis iuuēcis ī hecatombem.

Anguida.Pugillarēs ebur nei dabantur ſenioribus & lipīs:ut aptior his eſſet uiſus ad ſcribendū.Nigra littera:nigrū atramētum. Languida: debilia. Triſtes cæræ.i.obſcuræ tabellæ cæratæ:quibus aliis ſolent uti.

Vnc: Triplices a tribus foliis: quincuplices a quīq;:ſed hi rebus amatoriis & leuioribus ſeruiebant.

Sſe.Pugillares membrani.Mēbrana charta inuēta eſt pergami in aſia:ut Varro tradit:& repetitum ē a Plinio:unde pergamena dicta eſt.tanta craſſitie pugillares inde fiebant:ut non ſecus q̄ ex tabella ſcripta deleri poſſent. Puta has cæras.i.tabellas cæratas quia eundem uſum præſtabit. Nouare:iterum ſcribere.

On uitelliani.Vitellianæ chartæ uiris amicis ſcribentibus ſeruiebant: ut triplices mulieribus ad uiros. Nouit:quid cupiant.

Eu.Cum uaria eſſent chartarum genera auctore Plinio:ea quæ dicebatur auguſta auctoritatem retinebat in epiſtolis:hæc nunc mittitur. Iſta charta : auguſta. Suos: alludit:ad inſcriptionem:ut Cicero Lentulo ſuo. Leuiter noto:parum noto.

Apophoreta. 2

Lemmata ſi quæris cur ſint aſcripta docebo:
Vt ſi malueris lemmata ſola legas.

Pugillares Citrei. 2

Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas:
Eſſemus libyci nobile dentis onus.

Q uincuplices. 4

Cæde iuuencorum domini calet area fœlix:
Q uincuplici cæra cum datur altus honor.

Pugillares Eborei: 5

Languida ne triſtes obſcurent lumina cæræ:
Nigra tibi niueum littera pingat ebur

Triplices. 6

Nunc triplices noſtros non uilia dona putabis:
Cum ſe uenturam ſcribet amica tibi.

Pugillares membranei. 7

Eſſe puta cæras licet hæc membrana uocetur:
Delebis:quotiens ſcripta nouare uoles.

Vitelliani. 8

Nondum legerit hos licet puella:
Nouit quid cupiant uitelliani.

Chartæ epiſtolares. 9

Seu leuiter noto:ſeu caro miſſa ſodali:
Omnes iſta ſolet charta uocare ſuos.

Os:Loculi eburnei:Loculi miñores capſulæ dicebañt ī qb⁹ ſuabañt pecũiæ:unde Trãql.ſcribit galbã ex puatis loculis cana tibicini dediſſe pecuniã.Hi cũ erant eburnei aureolis ſuãdis deſtinabañt. Flaua moneta:aurea. Ligna uilia.i. loculi ligeni uiles.

I qd.Loculi lignei cũ uilé monetã ſuarét:paꝛ diligéter exhauriebañt: hæræbatq; fũdo ſæpenumero denarius:ex hoc loquétes loculi lignei iocañt. Fæce:fũdo. tractũ a uino:cuius fæx eſt ī fũdo. Erit mun⁹:hẽbis hoc munus. Locellus erit.ſ.munus:ſi nihil eſt pecuniæ.

Vod núnos.Viţelliãi ſũt loculi ex corio uitelliõ cõfecti:cũ ãt id genus chartæ ſoleat mitti amicæ ut ſupra dixit:nondũ legerit:& cætera:& loculus ex uitelliãis ſit inanis: iocaţ tu inqt putas hãc chartã mitti amicæ cũ ſit uitelliana: ſed falleris:nã ẽ loculus inanis ad pecuniã ſuãdã accõmodat⁹: & cũ uelit oſtendere inané eé ſubdit. Rogat nũmos: quia nullus.ſ.intus habet.

On.Chartæ maiores ſunt loculi chartei grãdiores: q puellæ mittunţ inanes: ut ſupra ſunt uitelliani. Chartas: charteos loculos uacuos.

Vm ſteterit. Tali eburnei quo nũero ſit initio ſupioris libri dictũ é.ſũt pluriũ angulorꝫ q̃ teſſaræ q̃ q̈ttuor tã tũ ptes habét ſed ipſi ſex. glori anţ igiţ nũc q; nũq̃ eodé pũcto cõſiſtãt: nã mõ bĩos ꝓferũt numeros: mõ ternos uiciſſiq; alternãt. Vultu eodé.i. eodé numero pũctorꝫ:nã quotiens ferme iaciunţ tali pũctũ mutant.

Magna mũera:quũ eodé munere tãtam uidebis uarietaté.

Loculi Eborei.

Hos niſi de flaua loculos implere moneta
Non decet:argentum uilia ligna ferant.

Loculi lignei.

Si quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli:
Munus erit:nihil eſt:ipſe locellus erit:

Idem uitelliani.

Q uod minimos cernis mitti nos credis amice:
Falleris.& nummos iſta tabella rogat.

Chartæ maiores.

Non ſunt munera quæ putas puella:
Cum donat uacuas poeta chartas.

Tali Eborei.

Cum ſteterit nullus uultu tibi talus eodem:
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Teſſera.

Non ſim talorum numero par teſſera:dum ſit
Maior:quam talis alea ſæpe mihi.

Curricula.

Q uærit cõpoſitos manus ĩproba mittere talos:
Si per me miſit:nil niſi uota facit.

Tabula Luſoria.

Hic mihi biſſeno numeratur teſſera puncto:
Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.

On ſim. Teſſara & ſi pauciores habet partes:tamẽ nõ minoré habet ludũ.cum grandior ſæpe pecunia teſſaris cõmittatur q̃ talis:ex hoc teſſaræ putant ſe nõ eſſe ĩferiores talis q̃uis numero angulorum ſuperentur. Pari numero:id eſt non habeam tot pũcta:nam ut apud græcos ſcribit Pollux aſtra galus quem ego puto teſſaram eſſe quattuor tantũ habet latera:nam uno latere duo puncta altero quinq; deſunt.cybos aũt.i.talus hét ſex latera. Maior alea.i.maior pecunia cõmittaţ ludo meo q̃ talis.

Værit. Turicula iſtr̃m erat quo cõcuſſi tali emittebãţ:ne luſoris fraud cõpoſiti optato pũcto cõſiſterét.Horat.uerbo græco uſus é:talos mitteret ī pyrgũ:nã pyrgus turri ſignificat:hæc igiţ gloriaţ q; doloſæ manus fraudes cõpeſcat. Facere uota.i.optare & ſuſcipere uota.manus ergo cũ iacit talos ꝑ turriculã:nihil aliud potes facere q̃ uota.i. poteſt optare bonũ pũctũ certũ præſtare minime. Per me:turriculam.

Ic mihi: Tabula luſoria alueũ puto intelligi:nã & ĩ analib⁹ illud eſt Põpeiũ e tertio triũpho alueũ luſoriũ reportaſſe e gémis:cũ teſſaris latũ pedes tris:longũ quattuor.eadé tabula & teſſaris & calculis ſuiebat.In calculis aũt ut infra diceţ:alii dicebãţ mili tes:alii hoſtes. Hic numeratur.i.hæc tabula ſeruit teſſaræ calculis.

Lea. Nuces pmittebant pueris i saturnalib⁹: si pterea ludebât napulabât a magro: supra: lâ tristis nucib⁹ puer relictis: clamoso reuocat a magro. Parua alea: paruus ludus. Et nõ dãnosa: quæ. s. ferat aliquid dãni. Nates: uerberatas a magistris.

Ortitus. Theca libraria: Theca repositorium cuiuscunq; rei dicitur: Libraria siue calamaria: quæ cõmunes librorũ. hãc donauit sine calamis. Eam sortitus: cum eã tibi sorte data sit. Leuiora: calamos.

Nucẽs.

Alea parua nuces et non damnosa uidetur:
Sæpe tamen pueris abstulit ista nates.

Theca Calamaria.

Sortitus thecam calamis armare memento.
Cætera nos dedimus: tu leuiora para.

Calculi.

Insidiosoruu si ludis bella latronum.
Gemmeus iste tibi miles et hostis erit.

Graphiarium.

Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones: non leue munus erit.

Dentiscalpium.

Lentiscum melius: sed si tibi frondea cuspis
Defuerit: dentes penna leuare potest.

Auriscalpium.

Si tibi morosa prurigine uerminat auris:
Arma damus tantis apta libidinibus:

Acus Aurea.

Splendida ne madidi uiolent bombicina crines
Figat acus totas: sustineatque comas.

Nsidiosorũ. Calculi idé latrones dicebãtur: q uitrei erãt duas in partes diuisi: cũ alii milites: alii hostes dicerẽt. Ouidi. Siue latrocinii sub imagine calculus ibit: Fac pere at uitreo miles ab hoste tuus. supra: Sic uincas nouiumq; publiũq; mãdris: Et uitreo latrõe clusus. Si ludis bella: si delectaris ludo latronũ. Iste calculus: gẽmeus uitreus. Erit miles & hostis: qa ĩde habebis tuos milites: & reliquos hostes.

Aec. Graphiarium a grapho dicitur: q̃ significat scribo: latini stilũ dixerũt unde extat fœdus Porsenæ cum romãis: ne alicui uti liceret ferro præterq̃ ad agriculturã: quo stili etiã cõprehẽdebant: nã ut additũ ẽ annalibus non satis tutũ habebat scribere stilo. Is si longior fuerit telũ habet: & dicit graphium quali Cæsar utebat & usus est in uulnere cascæ. de graphio. i. stilo ad scribendum Suetonius in Claudio: Graphiũ & libellos quos tenebat manu. Stilus aũtem totus ferreus est. Puero: pueri stilo utebantur ad scribendum.

Entiscũ melius. Dẽtiscalpiũ instrumẽtũ quo dentes scalpebãtur: id ex lentisco fiebat frutice celebrato monumentis Virgilii: Pli. & Ciceroni: aut certe ex penna rubra. supra: Stat exoletus subgeritq; ructanti pinnas rubẽtes cuspideſq; lẽtisci: Cõtra dentifriciũ dicebat qcquid remediũ dẽtib⁹ tergẽdis aptũ erat. Lẽtiscũ: instrumẽtũ ex lentisco. Leuare: expurgari. Melius: quã penna. Frondea: cuspis lentisci.

I tibi. Auriscalpiũ scalpẽdis auribus instrumẽtũ olim in precio cum prurientem aurem scalpere summæ sit uoluptatis: antiqui uerminari dixerũt p torqueri a uermibus qui facile se torquent: auctor est Marcellus. Arma: instrumẽta. Libidinibus tantis morosa prurigine: difficili & nimiũ eleganti. nam morosi dicuntur qui nimiam quærũt elegantiam a moribus: quos peculiares & ab aliis separatos habere uidentur.

Enia. Acus aurea: acus piscis genus: acus item crinalis componendis crinibus inuẽta est qualem Propertius celebrat: amomo uncti crines ĩ globum colligebantur antequam uitta tegerentur: nullum enim seruabant ordinem: & decor omnis amittebatur si passis & uagantibus super induceretur uitta præsertim cum uncti essent. Capillorum igitur globus acu sustinebatur: hæc mittitur. Tenia: uerbo græco usus est: nã ΤΕΝΙΑ græce latine uittam significat. Figat: globum. Madidos: amomo.

Vid pecten. Iocatur in caluum qui pectine non indiget: cum non habeat capillos: fiebat ex buxo ut nunc. Buxus multifido dente: periphrasis pectinis.

Austica. Sapo inuentus é a gallis capillis rutiládis ex seuo & cinere: cinis aũt faginus & seuũ caprinũ in hoc tenent palmã. Germani eodẽ utebantur liquido & denso: sed uiri potius q̃ fœminæ: ut auctor é Pli. ea dicuntur habere uim causticam: quæ sicut celerate adurunt ut cinis: nam ϛικοσ græce latine significat ignitum. hoc uerbo multis in locis usus é Pli. Mituli íquit in cinerib⁹ uí causticã habẽt. sapo igit nihil aliud est q̃ spuma caustica: í quo poeta seruata metaphora dixit accédit. Captiue comæ: germanicæ: dictæ sũt ĩ Domitiani gratiã: q̃ germaniã domuerat: supra hisdem uerbis usus est. Spuma caustica: sapo. Accendit: rutilat. Comis captiuis: germanis capillis: si sapone uti uolueris.

I. Mattiacum oppidũ germaniæ ut Ptolomeus scribit: q̃uis latinus codex mendose sit scriptus iuxta sunt Artauũ & Nuessium Sapo canis usui é: ut rutilétur crines: caluis nõ necessarius ex hoc constat distichõ. Mutare: rutilatione.

Quo tibi calua. i. in qué usum erit tibi o calua mulier. q. d. nullũ: nã caluis non é necessarius.

Quo tibi: illud ĩterpositũ é. si iã tibi legis: nec antiquã seruas scripturã: nec ull⁹ é sẽsus. alibi eadé elocutione usus é: Quo tibi decoctæ nobile frig⁹ aquæ.

Accipe pilas mattiacas. i. saponem factum in speciem pilarum: ut nunc apud tonsores cernimus. Quo tibi calua: id est quem usum potest tibi o calua præstare? nullum.

Ccipe. Vmbella exiguũ erat tentoriũ: quo singuli tegi poterant: unde diminutiuum accipit ab umbra. usui erat cum flante uento spectacula edebantur in theatro: nã uela superiora omnibus communia agitata solem admittebant. Tua uela: umbella tua.

N põpeião. Causea uerbũ externũ é: qd nusq̃ præterea legi: nisi apud Valeriũ Max. significat aũt tentorium: quo spectans populus solebat uti cum agitata uela uentis ea negarentur. Tectus: causea. Negare uela: propterea utar causea: qua tect⁹ spectabo.

Xcipient. Venabulum telum uenatorium: quod Piseus primus inuenit: ut Pli placet longiorem habebat cuspidem: excipiebatque quamuis feram modo forti dextera cõ sisteret. Excipient: uulnere. Firma: fortis.

I delecta. Culter uenatorius duplici telo aduersus grandes feras utebant: altero longiore: quod uenabulum dictum est: breuiore altero ut uenabulo mole feræ occupato hoc uulneratum conficerent: præcipuæ formæ fuisse uerba Tranquilli demõstriãt: q̃ scribit Lyxam ex Illyrico deprehensum fuisse in cubiculo Augusti cinctum cultro uenatorio. Cõminus: prope. Gemes: proprium est uenatoris cum p̃mit feram telo. Longo rostro: uel uenabuli uel feræ: quod placet: nam apri os acutum rostrum uidetur.

Pecten. 21

Quid faciet nullos hic inuentura capillos:
Multifido buxus quæ tibi dente datur.

Crines. 26

Caustica teutonicos accendit spuma capillos:
Captiuis poteris cultior esse comis.

Mattiacæ Pilæ. 27

Si mutare paras longæuos cana capillos:
Accipe mattiacas: quo tibi calua? pilas.

Vmbella. 28

Accipe quæ nimios uincant umbracula soles:
Sit licet & uentus: te tua uela tegent.

Causapa. 29

In pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam uentus populo uela negare solet.

Venabula. 30

Excipient apros: expectabuntque leones:
Intrabunt ursos: sit modo firma manus.

Culter uenatorius. 31

Si delecta geres longo uenabula rostro:
Hic breuis in grandem comminus ibit aprũ.

Ilitiæ.Paracon officii genus est sumpto nomine a uehiculis:quæ præit. Varro. hic omnia erat idem sacerdos præter paracos.Paracos ité significat principé populi:qualis é tribunus.Paracos telũ est ut hoc loco.quod nomé cũ cõmune sit quod significat tribunũ:poeta ex his facit distichon:& ait paracon telũ:quod mittit esse omen futuri tribunatus:cũ paracos caput populi significet. Qui parazoniũ scripserunt decepti sua interpretatione:a ueteri scriptura discesserunt & a sensu poetæ: Hoc:paracon. Omen grati honoris: id est tribunatus. Arma digna cingere latus tribunitium: cũ paracon significet caput populi.Sunt qui tueãtur multis etiam cõtumeliis suũ erroré cõté dantq; legendum esse parazoniũ quod sit ensis: dicaturq; a para quod é ab & zoni cíngulũ: quia.s.a cingulo pédeat O im pudétiam:si erroré suũ intelligunt:& defendũt.O ignorantiã & stultitiã sinon percipiũt. proferte Martialis codicé antiquũ:quẽ habetis quod léma é parazon inqent:uel parazoniũ. O uanos hoïes: nõ pudet affirmare parazoniũ extare usquã:quod nunquã legistis nisi a uobis ꝺprauatũ.Nullus codex nulla pagina tam mendosa est:quæ parazoniũ habeat. Atqui parazon dictio é imꝑfecta:ut Imꝑ.ꝑ ĩperatore: opt.max.ꝑ optĩo maxĩo:ne arguti uobis sũt oculi & admodũ curiosi:qui ex parazon parazoniũ legatis: ĩgeniũ uero nullum:qꝺ ita parazon scribi putetis.ut opt.ut max.ut imp.notas antiquas ꝑuertitis:boni uiri Martialis uerba dissipatis ĩuertitis cõfũditis.Proh.dei ĩmortalis fidẽ:quis unquã ꝑsuaderi poterit parazõꝑ paraꝫoniũ scriptũ esse:nisi idẽ temerarius: ĩsanus amẽs sit? An aliæ ĩscriptiões apud húc poetã usquã sũt mutilatæ:nimiq; hæc una dictio impfecta esse debuit. Quis ꝓterea obsecro uos parazoniũ unquã uel apud græcos uel apud latinos scripsit? Paracon legẽdũ esse cõtẽdimus:nam ne uobis ꝙdam ĩficiãtibus ĩmutata littera:parazon ĩ antiquis extat codicibus:paracon aũt caput populi esse Varro scribit:quẽadmodũ & parici quæstores dicebãtur:qui solebant creari causa req; capitaliũ quærẽdarũ:& siue paricos siue paracos legas:& Nonius & Festus id uerbũ ĩterpretari cõati sũt.Nonius aliter ex Varrõis testimonio: ait.n.paracõ esse etiã populi caput:q̃ Festus:q parricõ legit:scribitq; esse rei capitalis quæstorẽ.Nam quũ uterq; eam dictionẽ ꝑ magistratu apud antiquos legeret originis ratione inuestigata.Nonius paracon legẽdum putauit a paroco.i.uehiculis.Id quũ affirmaret ex Varonis uerbis:docuit paracon esse populi caput.Festus ut ꝓposui parricõ legit a parricidio:nam rei capitali ꝑerat parricus.Quid multa?Paracos uox antiqua est:& magistratum significat:uel quæstorẽ ut Pompeio placuit:uel caput populi.i.tribunũ:ut ex Varrone discimus:ad qđ alludens disticho poeta mittit eodé nomine ensem:aitq; quũ paracos dicat omen esse futuri tribunatus:illud tantũ istos offendit:q; tribunus militum nõ sit populi caput.locus est poetæ dementissimi homines & nõ ad milites:sed tribunũ argute alludit:q populi caput est.Sed iam ualeant isti cum suo parazonio:quod merito tãquã filium amant.Ipsi enim id crearunt:ipsi fecerunt:neq; usquã prætera reperitur:nos paracon legamus ex fide ueteris scripturæ:& Var.auctoritate.

Vgio. Telũ excauatũ ferro tépato aqs salonis fluuii hispaniæ ĩ usu erat:nomé e pugno sũpsit:cui subest dũ ĩfert uuln⁹. Salo:hispãiæ fluui⁹. Stridẽté:ná ferrũ cãdens stridet mersũ aqs. Breuis orbita:appellauit breué orbitã signa uiaq; qualia in ferro sũt bene temperato.

Alx.Falx agricolæ putatoria:se ex telis militaribus conflatã ait:cũ pace a Domitiano cõparata armis opus non sit. Certa pax:firma. Placidos:imbelles. Ante:

cũ essem telũ militare nõdũ pace cõparata.

Paratorium. 32

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris:
Arma tribunitium cingere digna latus:

Pugio. 33

Pugio quem curuis signat breuis orbita uenis:
Stridentem gelidis hunc salo tinxit aquis.

Falx ex ense. 34

Falx me certa ducis placidos curuauit in usus:
Agricolæ nunc sum:militis ante fui.

Vm. Securicula. Securim in bello Pentheſilea prima inuehit: q̃ parua ciues rõ mani utebantur in acie: bellis igitur ciuilibus multis ciuibus prodeuntibus ĩ aciem & ſecuriculã geſtãtibus: ſingulis facta eſt ſumma penuria huius teli: adeo ut .cccc. milibus nummum ueniſſe dicatur. Auctio: triſtis ſubhaſtatio bonorum ciuiũ: & proſcriptorum a Cæſare: cuius tempus deſcribit. Hæc ſecuricula: quaſi dicat omnia tunc fuerunt ferro uiliora.

Securicula.

Cum fieret triſtis ſoluendis auctio nummis:
Hæc quadringentis milibus empta fuit.

Ondẽdis. Ferramenta tonſoria ſaturnalibus dabantur: quæ Auguſtus Cæſar etiã hiſdem diebus dedit: Nã Tranquillo auctore dedit forpices: & eius generis res. In his alia erant reſecãdis unguibus: alia tõdendis capillis & inſtrumentũ reſecandis unguib⁹ tonſorum eſſe demonſtrat Horatius: qui ocioſum apud tonſorem reſecare ungues ſcribit. Illa: noua cula. Vtilis genis. ſ. tõdẽdis.

Ferramenta tonſoria.

Tondendis hæc arma tibi ſunt apta capillis:
Vnguibus hæc longis: utilis illa genis.

Onſtrictos. Scriniũ Vnguenta ſeruabant̃ ſcrinio & res precioſiores ex luxu pſico. Alexãder id inuenit uicto Dario: nunc admiſſurũ libros monet: ut prius compingatur ne tineis aditus ſit. Tineas: uermes corrodentes chartas.

Scrinium.

Conſtrictos niſi das mihi libellos:
Admittam tineas truceſque blattas.

Blattas: uermes. Conſtrictos: compactos. & ſcrinium Darii Alexander libris Homeri ſeruandis dſtinauit: ut ſcribit Pli.

Faſſes calamorum.

Dat chartis habiles calamos memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

At: Faſces calamorum. Calami apti chartis ex ægypto mittebantur cum haberẽt cognationem quandam cũ papyro: gnidii ex creta præſtantiores ſũt: ut ait Plini⁹: quamuis hoc nonnulli tribuant Gnido inſulæ dicatæ Veneri: naſcebant̃ item ad eundem uſum in Aſia: ad Aneticum lacum: ex calamis autem qui chartis non ſeruiunt domos̃ tecta in ſeptentrione conficiunt: durantq; altiſſima: ut Plinius tradit: gloriantes igitur calami ægyptii q̃ſi ſoli chartis apti ſit: aiũt reliq̃s harũdines dbeŕ parare tecta. Tecta texãt̃: cõficiãt̃. Reliq̃ palude: rliqs harũdinib⁹ paluſtrib⁹. q. dicat nos tãtũ chartis ſum⁹ habiles.

Lucerna cubicularia.

Dulcis conſcia lectuli lucerna:
Quicquid uis facias licet: tacebo.

Vlcis. Lucerna cubicularis. Candelabrum prius in uſu fuit: q̃ lucerna: ut Varro ſcribit: dicta hæc a luce: quod placet ex eodem auctore: uel a lychnos quod lucernã ſignificat. cubicularis dicebatur: quæ una tãtum flamma cubiculo ſeruiebat: ea quæ plures haberet flammas deſtinata eſſet conuiuiis illuſtrãdis. Licet facias quicquid uis: relaxa animum in quamuis uoluptatem: & tuo arbitrio ſis ĩ cubiculo. Illud Propertii: Quã multa appoſita narramus uerba lucerna.

Cicindela

Ancillam tibi ſors dedit lucernæ:
Tutas quæ uigil exigit tenebras.

Ncillam. Candela pauperiores utebantur: ut Feſtus ſcribit. quod & Iuuenalis oſtendit: Cuius diſpenſo: & tempero filum. dicitur ancilla lucernæ: qd cum lucerna hæreat immobilis: ipſa circungeſtatur ĩ omnes angulos. Sors: nam ſorte dabantur hæc munera. Vigil: quæ ardet. Exigit: expellit. Vult enim oſtendere ne paruum munus mittere uideatur: quamuis candela ſit pauperis: tamen eam præſtare eundem uſum: quem cæreorum & lucernarum lumina. Data inquit eſt candela tibi quæ uigil: id eſt cum ardebit totas tenebras expellat: quaſi dicat nihil plus alia lumina præſtant. Audio temerarios quoſdam commentariorum noſtrorum calumniatores hoc loco a nobis diſſentire: &

uernaculam quandam uocem sectantes: non candelam sed cicindelam deleta ueteri scriptura pro lemmate proponere: aiunt enim cicindelam lampadem esse: quæ ex uitro partim aqua: partim oleo impletur: atq; ita uulgo noiatur sumpto nomie a lápadibus: quæ cicindelæ dicunt: auctore Plinio. Id me ignorasse prædicat: quod me fateri non pudeat: cum ipsi idé male a uulgo didicerint pyralé: pyrâté: nitedulã: noctilucã cicidelã uolucré esse iam pridé legi apud Plinium & grâmaticos nostros: sed cicindelam ipsi iactent pro lampade magnificant: & istud suú inuentú ament: me certe riualem nõ habebũt: qui eiusmodi uoces nisi antiquoꝝ uel auctoritate: uel usu cõfirmẽt: Faci le uulgo útendas relinquo. Dicite obsecro qui docti haberi uultis: & eo nomie plurimũ gloriamini ũbi cicindelam pro lampade legistis? Plinius. Id lampadis genus lychnum pésilem appellat. Is autem quæ scriptoris est diligẽtia & cura si aut uitrea: aut ænea fuisset cicindela: aut certe lampas aliquo in loco appellasset. Quæ ista est temeritas? Quæ imprudentia? Quæ stultitia? Vt cum in omnibus codicibus reperiatis candelam pro lémate scriptam cicindelam inculcetis: Et si diis placet etiam ostentetis: Nimium amatis uernaculam linguam & plebeiam: nam ut multa alia omittam ĩ Polybio: quem totum aut peruertistis: aut certe reddidistis barbarum: pro conferere manus uenire ad manus non puduit sæpissime transferre: & pro sociis Hannibalis sequaces Hãnibalis scribere. Cur nimirum: quia ita uulgo loquitur. O homies plebeios uulgares: & plane contemnẽdos: Sed de Polybio alia est lucubratio: qua infantiam uestram & puerilem sermonem facile uel refellimus: uel certe in communem utilitatem emendauimus. Videre ne quum parum Festi Pompeii uerba percipitis: nouum uobis concinnetis uerbum. Festus enim: Cicindela inquit genus est muscarum: quod noctu lucet uidelicet a candeo: unde etiam candelabra putantur appellata. Aperire oculos q plautinis uobis sunt duriores: Adhibere aures Festo quasi clamãti non dixit cicindelã esse candelabrũ: sed cicindelam muscã a cãdeo: id est mico: & ardeo deriuari: q noctu lucet: unde etiã candelabra a cãdeo dicta putant: q candeãt & luceãt. Candela inquã scribendũ est: nam hæc in saturnalibus mitteba tur. Inter munera autẽ saturnalitia quæ apud Martialem sunt: nullum est candelæ distichon præter hoc, Codices & antiqui & rerecẽtes ita habent. Videte quid inter meã & uestrã interpretationẽ intersit: ego latinũ uerbũ: uos uulgare sequimini: ego anticuã scripturam: uos nullã nisi a uobis deprauatã. Vigil aũt candela expellit totas tenebras: nõ q a tota nocte ardeat: quod calumniator noster deridet: sed quia cũ nihil est. i. ardet: quocũ q ĩllata fuerit expellit totas tenebras & locũ illustrat: ut non minoris usus uideat: q̃ cæreus aut lucerna: quæ nihilo plus præstãt: & ex eo etiã laudatur q sit ancilla lucernæ preciosæ scilicet & unctæ: quoniã ut proposui ea ĩmobili hærente ipsa circũgestatur in omnes angulos domus: nam lucerna nec solet nec facile potest circũferri. Pudet refellere puerilem Iuuenalis ĩterpretationẽ: aiunt. n. quod apud Iuuenalẽ est: Cuius dispẽso & tẽpero filum: quod ut ostenderemus candelã pauperis esse: nos paulo ante usurpauimus ita accipiẽdum: ut intelligas iuuenem e fenestra prætereũtes aspicere: quo testas in eos iaculet. Est ne hoc interpretari poetas: an peruertere cicindelã: quod nusq̃ extat pro lápade. Videtis locũ apud Iuuenalẽ apertum expositũ facilé non ĩtelligitis. Id enim dictũ est de iuuene: q occurrẽtes pulsabat pauperes non autẽ fenestra despiciebat. Sed nimiũ insector istã uestrã sententiã quæ sua leuitate ab omnibus facile est explosa. De cæreo uero quod diximus candelabro & lucerna suis distichis explicatum est.

Lucerna polimyxos.

Illustrem cum tota meis conuiuia flammis:

Lluſtrem. Lucerna polimyxos μυξος significat lucernæ angulum. Lucerna polimyxos dicitur: quæ habet multos angulos & totidem flãmas: auctores Suidas: qui id cõfirmat epigrãmate: et Pollux qui cũ scribit de naribus myxã ait nares appellari a Sophocle: unde & dimixa lucerna potest uideri dicta: ita polimyxa dicetur. i. habẽs multos angulos cũ lichnis & flámis. Calũniator quasi polimychon & non polimyxon legerim⁹: hoc loco clamat: & obiurgat. At qui & apud Suidã & apud Pollucẽ hæc iam diu legim⁹.

ſed olim quoniam ſcriptum reperiebam polimychon: ex ea quoq; ſcriptura ſententiam alteram dixi. Quũ uero emẽdarent commentarii hanc tantum probaui: ut.ſ. polimyxos legatur. Itaq; ĩ hoc ſine aduerſario litigat: ſed illud præterire nõ poſſũ: quod ſcribit obeliſco: Lychnon militaré eſſe lampadẽ: ita eſt ut ait: quod Pollux ſcribit teſtimonio Theopompi: Ariſtotelis ĩ quarto de repu. & Pli. notás ſuorũ temporum luxum in tribunis militũ: qui candelabra corinthia magno emebant: Nec pudet inquit tribunos militũ ſalaris ea emere: quod ipſe nõ intelligens Salinis ſcripſit pro ſalariis: quia ut ipſe interpretatur ex candelabri tribuni ſalina cõflabant: quod periculum é ſentire: nos ex hoc Plinii loco ĩ cõmentariis Iuuenalis diximus tribunum illis uerſib⁹ deſignari a poeta: Quem coccína lena: & cætera. Multum præterea flammarum & ænea lampas. Quod auté contendit uuóu proceſſu & angulo nõ poſſe accipi: longe fallitur. Sed de græcis litteris quas uix primis rudimẽtis didicit non eſt a nobis cum eo diſputandum: nam q̃is parum græce ſciamus: tamẽ ſi audiret: quũ in acadæmia romana docemus: ubi litteras quoq; græcas ꝓ blica mercede profitemur: fortaſſe ita proficeret: ut aliquando græca in latinam uocem conuerteret: quod nõdũ potuit: nã ĩ eo aliena uſus é ope. Sed hæc ĩ alia ſunt lucubratione noſtra: quã edere tot exemplis noluimus. Neq; enim nos cõſtantiæ noſtræ pœnitet: q̃is laceſſitos. Hæc: ut propoſui conuiuiis illuſtrandis erat deſtinata. Tot myxos: id eſt tot angulos in ſpeciem narium. Vna lucerna: quaſi dicat uſum compluriũ lucernarum præſto: & tamen lucerna tantum appellor.

Totque geram myxos: una lucerna uocor.

Cæreus.

Hic tibi nocturnos præſtabit cæreus ignes:
Subducta eſt puero nanque lucerna tuo.

Candelabrum ligneum

Eſſe uides lignum: ſerues niſi lumina: fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Candelabrum corinthium.

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non norat parcos uncta lucerna patres.

Ic. Cæreus mittebaṫ ditioribus: ut ſcribit Feſtus: nam illi ſoli his utebanṫ. Cur auté mittanṫ in ſaturnalibus: in ſuperioribus libris fuit expoſitũ: qa.ſ. Publitius tribunus plæbis cũ diuites per occaſioné ſaturnaliorꝫ grauiora exigerét a pauperioribus munera: edixit ne quid mitteretṫ præter cæteros. Lucerna maioris erat luxꝰ: quod Pli. uel ex eo oſtendit quú ait Loliã paulinã tot gemmis ꝓceſſiſſe: ut ad lucernarꝫ lumen ſpectaretṫ.

Cæreus ſecundũ tenebat locum: quam æſtimationem hoc diſticho poeta oſtendit.

Subducta lucerna. q.d. quum careas lucerna cæreo utaris.

Sſe. Candelabrũ ligneũ. Candelabrũ a candelis ibi ardentibus nomẽ accepit: ut Pli. & Varroni placet: nã funes ĩ eo fixi accẽdebantur. Ligneũ fuiſſe hic indicat locus & credimus: cum Cicero lychno ligneolo delectaretṫ: ut ipſe ſcribit. & Cecilius in meretrice ita ait: Memini hic uidiſſe cãdelabrũ ligneum ardentẽ. Vides lignum: me eſſe lignum.

Magna lucerna: nam pariter ardebit candelabrum.

Omina cãdelæ. Candelabrũ corinthiũ. Ex ære cœperũt fieri candelabra: in quibꝰ æginetici hoĩes ſuperficié optime elaborabãt: Taréntini ſcapos. Nullum tamẽ erat corinthiũ: q̃is corinthia dicerenṫ: ut Pli. tradit: ſed ex ꝓximis corintho achaiæ urbibus mittebanṫ: cũ Mumius corintho deleta æra corinthia ĩ ꝓxima oppida diſpſerit. Nõ igit corinthiũ intelligas corinthi laboratũ: ſed ex ære corinthio: qđ ꝓpinquis locis datũ eſt. Lucerna candelabro ſucceſſit ut ꝓpoſui maiore luxu: qđ etiã hic locus affirmat: & Varro ſcribit his uerbis: Candelabrum a candela: ex hoc. n. funiculi ardentes figebantur: lucerna poſt inuẽta quæ dicta a luce: & cætera. Nomina candelæ: dicta ſumus a candelis. Vncta: oleo. Parcos patres. q.d. cũ maiores noſtri parci eſſent uncta lucerna nõ utebanṫ: ſed id poſtea eſt inuentum: propterea ſumpſimus nomen a candela: quæ eſt hominis pauperis: & frugi: non aũt lucerna quæ nunc uſurpatur.

Aec q̈uæ. Pila paganica a pagis dicta ẽ: ubi p̃mũ ẽ inũẽta: hæc nec tã mollis erat q̃ follis: nec tã dura q̃ pila rusticana ẽ: erat. n. & ad rusticoꝝ uoluptatẽ iuẽta. Turget: plena ẽ. Pluma difficilli: aspiore. Arcta: stricta & dura. mediũ tenet iter follẽ & pillam.

Imo: Pila trigonalis. In gymnasio hæc pila erat: in qua iactanda siniſtrarũ iduſtria & fortitudo cõmendabat. supra: Palmã det tibi de trigone nudo: Nec laudat polybi magis ſiniſtras. Nam polybus ſiniſtra in hoc ludo palmã obtinebat. alibi: Captabit tepidum dextra leuaq̃ trigonẽ: Imputet acceptas ut tibi ſæpe pillas. Mẽdoſe igit̃ ſcriptũ eſt feneſtris: cũ & antiqui codices ſiniſtris habeãt: & ita ſit legẽdũ.

Pila paganica.

Hæc quæ difficilis turget paganica pluma
Folle minus laxa eſt: & minus apta pila.

Pila trigonalis.

Si mè nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris:
Sum tua: ſi neſcis ruſtice: redde pilam.

Follis.

Ite procul iuuenes: mitis mihi conuenit ætas:
Folle decet pueros ludere: folle ſenes.

Harpaſta.

Hæc rapit antæi uelox in puluere draucus:
Grandia qui uano colla labore facit.

Halteres.

Quid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius uinea foſſa uiros.

Galericulum.

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos:
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Sum tua: potes ludere. Ruſtice: idocte. Redde pilam: depone.

Te procul. Follis pilla laxior erat: quæ pueros & ſenes exercebat ſpiritu tumefacta: qui nec paganice nec trigonali pares habebant uires. hac exercitatione uſus eſt Auguſtus teſte Tranquillo. Ite procul: faceſſite. Mitis: ætas imbecillis.

Aec. Arpaſto exercebantur tyrones in palæſtra: in quo gymnaſio opus erat uelocitate: dũ arpaſtũ e terra raptũ certatim adoloſcẽtes tollerent curuato dorſo ſeſe erigentes: nam palæſtrita qui pectus retro flectit: peritiſſimus olim habebatur. infrà de palæſtrita: Non amo qui uincat: ſed qui ſuccumbere nouit: Et didicit melius tin anaclino paſim: id eſt retroflexionẽ: qua aduerſarium exceptum ſuſpẽdit: mox deiicit ĩ terram facilius ea arte. huic induſtriæ arpaſtum aſſuefaciebant: q̃ drauci hoc exercerentur. ſupra oſtendit: Arpaſto quoq̃ ſubligata ludit: Et flaueſcit aphe: graueſq̃ draucos Alternos facili rotat lacerto: Anteus palæſtræ certamĩe claruit. Drauc⁹ antei: id palæſtrita ſtudioſus Antei. Qui facit grãdia colla: nam hac exercitatione producebat collũ: cuius longitudine ĩ palæſtra opus ẽ. Iuuenalis: Longis ceruicibus æquat Herculis anteũ procul a tellure tenentis. Vano labore: molli & delicato arpaſti labore: nam labores gymnaſii uanos ſolet appellare: nam molliorũ hominum ſunt. mox: Quid pereunt ſtulto: & cætera.

Vid: Halteres. Quæſtioẽ Ariſtotelis ĩ. v. pbleumatũ q̃re halterib⁹ utẽtes agili⁹ ſaliant. ſũt. n. halteres põdera: q̃bus pariter manibus cõprehenſis exercemus corpore: uel ambulãtes: uel ſaltãtes: iis utimur ut agilius ſaliamus. Ariſtoteles ſaltãs põderibus ſuſceptis innitit̃: & q̃ currit manus obquatiẽs ſe ſubſtẽtat: cur ille plus p̃ſilit habẽs halteres q̃ nõ tenẽs: hic uelocius currit manus obquatiẽs: q̃ nõ obquatiẽs. mollitiẽ huius gymnaſii carpit. Halteres ab halo: quod ẽ ſalio. Pereũt: cõficiũt. Stulto haltere. i. uano haltens labore. Melius exercet: meliorẽ præſtat exercitationem.

Elutet. Galericulũ capitis erat ĩdumentũ: quo crines operiebant̃: hoc capiti adoptauit Otho: ut ſcribit Tr̃aquillus, p̃pter raritatẽ capillo⁹. In uſu etiã erat palæſtritis: ne crines ceromate cõtaminarent̃. quid ſit ceroma ſupra expoſuimus. Pelle: galericulo ex pelle. Lutet: contaminet. Apto uerbo uſus eſt: nam ceroma ex luto & oleo erat.

Pergamus:Strigiles. Strigere ẽ radere:ut ait Marcellus unde ſtrigiles iſtrumẽta erãt: qbus ſudãtes ĩ thermis radebãt unctioleo. Trãquillus ſcribit Auguſtũ læſiſſe cutem nimio ſtrigilis uſu:& ita exponẽdũ ẽ apud Iuue. Et ſonas unctis ſtrigilibus:nã parabãt ad balnea:Et pleno componit lintea gutto:nã & linteaĩ uſũ balneorũ ueniebãt. ſupra:Lĩtea ferret apro. Pythagoras laudat:q; quẽdã ſe diſtringentẽ ita expreſſerit dicatũ ab Agrippa ãte thermas:ut Tiberi⁹ Impator id ſignũ ĩ cubiculũ trãſtulerit:qđ ſtatĩ reſtituit efflagitãte populo. Tõ apoximenon.i. ſe diſtringentẽ. Strigiles græce ſtẽgites dicũt: & quæ e corpoĩ eradũtur ſtrigmẽta: quoꝝ multitudinẽ mirat⁹ ẽ Strabo factã ab argonautis populõiæ. Pergamus ex Aſia hoc inſtrm miſit. Has:ſtrigiles. Diſtringere:radere. Lintea: qbus utebãtur in balneis:hoc ẽ tute potes ſtrigilibus ita purgare ut fullo nõ purget lintea ſæpe:qa non cõtaminabunt:ſi te pus ſtrigilibus eraſũ linteis abſtetges.

Eſtauit:Guttus corneus.

Gutt⁹ ſiue guttũ uas erat:quod guttatim aquã emittebat. hoc utebãtur in ſacris ligneo ut placet Varroni: unde Curius negauit ſe ex prꝛda habere qcq̃ pter guttũ faginũ ad ſacra. erat itẽ corneus aptus ad balnea ex cornu rhinocerotis: unde & rhĩoceros dicebatur.& ita ĩtelligẽdũ ẽ apud Iuue. Cũ rhinocerote lauari:ut de hoc uaſe ſit locutus:núc mittit guttus ex cornu iuuenci:ſed ita arte laboratus:ut rhinocerotis uideat. Iuuẽcus ſum ex cornu iuuenci.

Vper. Repetit ſpectaculũ rhinocerotis:q tauꝝ nõ ſecus ac pilã iactauit:ut ĩ ſpectaculis legim⁹. Arena auſonia:theatro Domitiani. Hic.i.hic guttus ẽ cõfectus ex cornu illius rhinocerotis:q taurũ ut pilã iactauit. Ita uas laudata nobilitate materiæ.

Iqs. Crepitaculũ iſtrm erat:qđ nom aſſũpſit a frequẽti crepitu:ĩ đlitiis puerꝝ ad fletũ ſedãdũ:qđ & Quin.ita docuit ne ſonũ reddãt pene pueriliũ crepitaculorꝝ. Vernula:puer. Garrula:ſiſtra:crepitacula ad ſedãdũ fletũ:quæ ſiſtra uidentur.

Roficias:Flagellũ. Flagello utebãt aurigæ agitãdis eqs. Mẽda ẽ ĩ hoc diſticho recẽtiorum codicum:nam in antiquis purpureo legit:& non puluereo: & eſt ita legendum. Praſſinum agitatorẽ fuiſſe celeberrimũ tẽporibus Neronis celeritate equorum ſupra ex poetæ carmine & Tranquilli teſtimonio recitauimus:eundẽ appellatũ Purpurionẽ diſtichon ſupioris libri docet:Et nomẽ praſſini purpurionis hẽt. Appellat gregẽ purpureum equos purpurionis:qui uelocitate præſtabãt. Nõ pderit ĩqt tibi flagellũ hoc o auriga ſi certaueris cũ equis purpureis:quia omnino ſuperabũtur.nõ placet intelligas de quo ſpadice:cuius co'orẽ honeſtũ cõmẽdat Vir. Cædes:uerberes. Currit tibi:certat tecũ:uel dicat ſi habueris equũ ex grege equorꝝ praſſini:non indigebis flagello:nam licet cũ aſſidue uerberes:nihilo plus curret q̃ ſponte.q.d.tam ſponte currit q̃ cæſus.

Vid. Dẽtifriciũ frequẽs uerbũ eſt apud Pli.dũ poliẽdis dẽtib⁹ remediũ aſſignat:id.n. appellat dẽtifriciũ.datur non caréti oĩno dentibus.& puellæ quæ habeat nigrioꝛs dẽtes. Quid mecũ eſt tibi:dentifriciũ ipſum alloquit anum habẽtẽ dentes emptos: & ait.

Strigiles
Pergamus has miſit curuo deſtringere ferro:
Non tam ſæpe terret linea fullo tibi.

Guttus corneus.
Geſtauit modo fronte me iuuencus:
Verum rhinocerota me putabis.

Rhinoceros.
Nuper in auſonia domini ſpectatus harena:
Hic erit ille tibi cui pila taurus erat

Crepitaculum.
Si quis plorator collo tibi uernula pendet:
Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu.

Flagellum.
Proficias nihil hoc cædas licet uſque flagello:
Si tibi puluereo de grege currit equus.

Dentifricium.
Quid mecum eſt tibi me puella ſumat:
Emptos non ſoleo polire dentes.

Quid uſus potero tibi o anus p̃ſtare: q̃uæ habens dentes emptos. alibi ad Eglé dixit: Emptis dentibus uti. Puella: quæ. ſ. ſuos hét dentes. Emptos dentes: quales tu o anus habes.

Vod. Myrabolanum nomen arboris eſt ferétis glandem aptam unguétis in troglo ditis thebaide: & arabia ut Plinius ſcribit: unde nomen accepit. Myros enī ſignifi cat unguentū: & ualanos glandem: hanc cõpoſitionem docet diſtichon poetæ iocãtis & Plinius affirmat. Cortices tamen ab unguétariis premebãt: nuclei a medicis. Quod nec Virgilius nec Homerus .i. myrobalanū. Ex unguento. i. myro. Et balano: nã nec Homer? dixit unguentum: quod eſt latinum: nec Virgilius balanum quod eſt græcum. Neuter igit̃ dixit ũguétū balanū: ſed ſolus Mar. dicebat̃ ãt mirobalanū.

Myrobalanum.

Q uod nec uirgilius nec carmine dixit homerus
Hoc ex unguento conſtat & ex balano.

Aphronitrum.

Ruſticus es̃: neſcis quid græco nomine dicar:
Spuma uocor: uitri dicor & aphronitrum.

Opobalſama.

Balſama me capiunt hæc ſunt ungueuta uirorũ:
Delitias nini uos redolte nurus.

Lomentum.

Gratum munus erit: ſciſſo nec inutile uentri:
Si clara ſtephani balnea luce petes.

Laterna cornea.

Dux laterna uiæ clauſis feror aurea flammis:
Et tuta eſt gremio parua lucerna meo.

Laterna ex ueſica.

Cornea ſi non ſum: nunquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam contra qui uenit eſſe putat?

Fiſtula.

Q uid me compactum cæris & arundine rides?
Q uæ primum extructa eſt fiſtula talis erat.

Tibiæ.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:

Vsticus. Aphronitrũ cõponit̃ ab aphros: qđ ſignificat ſpumã: & nitrum: nã erat ſpuma nitri quæ colligebat̃ in Aſia ī ſpecubus: quos colligas appellabant. mittebat̃ ex ægypto in uaſis picatis ne liqueſceret. Ruſticus: indoctus: Spuma nitri. i. ita latine uocor: quũ litteras græcas ignoras. Græcus es: Aphronitrũ. ita codex antiquus habet ut dicat Græcus es: interogãtis. i. ſi ſcis græcas litteras. Aphronitrum: id ẽ dicor aphrõitꝛ: quaſi dicat apud græcũ dicor aphronitrũ.

Alſama. Balſamũ in ſola iudæa naſcitur: ut Theophraſtus Pli. Trogus ſcribunt in duobus tãtũ hortis regiis arboris cortex uulneratur: unde ſuccis manantis gutta colligit̃ ī cornua lanis abſtergẽtib⁹ hoc dicitur opobalſamũ ſimile oleo craſſiori dureſcit: & in rubrum exit colorem miri odoris. huius præſtantiam laudat diſtichon quam uiris conuenire ait cũ unguenta aſſyria: ut amomũ & alia ſua molitie cõueniunt mulieribus. Menda eſt in recentioribus codicibus: ī ueteribus minime: nam cũ ſcribi oporteat Nini: inuerſum eſt coſmicum non pecipe rent Ninum hoc loco poni pro unguẽto aſſyrio: nam balſamum iudæum eſt. Delitias nini: unguẽta aſſyria: Ninus rex fuit aſſyriorũ. Vos nurus: uobis. n. conuenit.

Ratũ mun⁹. Lom̃tũ e faria fabæ emẽdãdis rugis uteri aptũ erat. quo mulier̃s utebant ne ī balneis ſpectatæ ludibrio eẽnt. ſupra: Lomẽto rugas uteri qđ cõdere tẽtas. Sciſſo: rugoſo.

Vx. Laterna cornea a latendo ẽ dicta laterna. nam lumẽ occultat: hæc cornea dum pellucet uidetur aurea: inde eſt diſtichon. Aurea: habens colorem aureum. Cluſis flã. dum lumen eſt incluſum. Lucerna: quæ in laterna collocatur.

Ornea. Laterna ex ueſſica. Sum fuſcior: id eſt minus luminis habeo. q. d. non. Non putat ueſſicam: quia uideor cornea.

Bria. Tibiæ. Mõaulos dr̃ unica tibia: q̃ Mercu. iuẽit̃ auctor̃ Pli. gẽmis uti docuit Marſias. Idẽ duas potes ſumere: & aliq̃do unicã: qđ diſticho poeta docet. Tibicĩa: mulier.

Nos:duas.gemiaꝝ aũt tibiaꝝ certāmẽ ꝓpoſitũ ẽ.xiiii. olympiade:ut ſcribit Pauſanias.

Aurino. Mâmillare cõpeſcẽdis papillis ĩdumẽtũ erat inuẽtũ:ex hoc iocat̃ i mulierẽ mâmoſâ. Taurĩo ẽgo:alludit ad carm̃ Virgilii:ſimul notat magnitudinẽ mâmillaꝝ

Ambere:Muſcaria.Pauonina flabella exigẽdis muſcis ĩuẽta muſcaria dicunt̃:ea ex cauda pauonis fiebant:ut & Propertius canit:Argũ auté in pauonem conuerſum fabula eſt uulgatum. Eximiæ alitis:id eſt pauonis.

Eccantis. Copta rhodia panis duriſſimus qui ex rhodo mittebat̃. Copton: ité inſula eſt in ægypto ſacra Iſi di. Coptâ:pané duriſſimum: quæ per antiphraſim dicta eſt: nam copto ſignificat incido.

Iuis Priapus ſiligineus.

Vtraque:inguina ex ſiligi ne fiebant apud ãtiquos aptiſ ſima eſui: ut illud ſupra: Ipſa ſiligineis pingueſcit adultera cũnis:nunc mittit̃ priapus ſili gineus. Tu eris purus:ñ fella bis:qa hæc inguina ſunt ſiligi nea:non uera inguina.

Ste.Porcus ĩ domeſticis ſtãtũ ſuibus dicitur:unde uerbũ deduxit Columella po culator procuſtode ſuum:ut a ſuibus colẽdis ſubulcũ dixerũt nunc in ſaturnalibus factus pĩ guis in ſilua inter apros. nã cũ ita fiebant altiles porci gratio ris erant ſaporis & maioris æ= ſtimationis. Bona ſaturnalia: lautam menſam ſaturnalitiã.

Ordida. Muſcariũ bubu= lum cauda bouis in ſpeciẽ muſcarii pauonini excutiendo pulueri delegata erat:quemad modũ pauonis cauda abigẽdis muſcis. Cauda leuis: bubula.

Tenui uerbere:pulſatione.

Otulus.Initio hyemis conficiebantur farcimina:inter quæ & botulus ſtruebatur: gratus quidem omnibus menſis:ſed celebratus præcipue in ſaturnalibus:dum ex eo corona fieret pulti:ſupra diminutiuo uſus:Et pultem niueam premens botellus. Et Feſtus Pompeius botulum ſcribit eſſe farciminis genus.Saturnalia ad quartumdecimũ calendas ianuarias uno tantum die rudis antiquitas celebrauit:mox in triduum ſunt pro ducta intercalatis diebus a Cæſare:quibus annus perficiebatur:accedenteque edicto Au guſti qui triduo ea obſeruari iuſſit.ſumebant igitur initium ad.xvi.calendas ianuarias:de ſinebantque in. xiiii.ſed cum ſigillaria & alia munera mittenda eſſent interiecta in.vii.cre uerunt dies:ex quo numero.v.tantum feſti habebantur. Medio tempore brumæ: id eſt mediis ſaturnalibus. Venerat:quia ante factus eſt initio hyemis.

Sæpe duas pariter:ſæpe monaulon habet.

Solæ lanatæ.

Defuerit ſi forte puer:ſoleaſque libebit
Sumere:pro puero proderit ipſe ſibi.

Mamillare.

Taurino poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

Muſcaria pauonita.

Lãbere quæ turpes prohibet tua prãdia muſcas:
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Copta rhodiaca.

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara rhodos coptam:quam tibi miſit edat.

Priapus ſiligineus.

Si uis eſſe ſatur noſtrum potes eſſe priapum:
Ipſe licet rodas inguina purus eris.

Porcus.

Iſte tibi faciet bona ſaturnalia porcus:
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

Muſcarium bubulum.

Sordida ſi flauo fuerit tibi puluere ueſtis:
Colligat hũc tenui uerbere cauda leuis.

Botulus.

Qui uenit botulus medio tibi tempore brumæ:
Saturni ſeptem uenerat ante dies.

Sittacus: Pſittacus græce dicit pſittacæ auis indica effingẽdi ſermõnis humani ĩdu
ſtria celebris: Imperatores ſalutat: ut Plinius tradit: ĩde exit diſtichõ. Cæſar aue: nã
ut dixi Imperatores ſalutat: & hoc in aſſentationem Imperatoris dicitur.

Orue. Coruꝰ ſermõe exprimẽdo nulli cædit: nobilitatus olĩ funere publico q̃ttuor
ſeruis feretrũ ſubeũtibus: ſepultus ad ſecũdũ lapidẽ ĩ flãmina. hic erat q Cæſarem
Auguſtũ magna omniũ admiratiõe ſalutabat: ore cõcipere hãc auẽ putat uulgꝰ ĩſertoma
ris roſtro: qđ libidinis genꝰ cũ
fellatiõi ſimillimũ ſit: coruus
dictus ẽ fellator. Ex hoc iocat
poeta quo pacto fellatio poſſit
uideri ĩ coruo eẽ: cũ nulla ĩſerat
mẽtula ſed roſtꝝ. Salutator:
epitheton corui ex hiſtoria: nã
olĩ auctõ Pli. & Mac. Aug. ſalu
tauit: Aue ĩquiens Imperator:
Aue triumphator.

Pſittacus.

Pſittacus a uobis aliorum nomina diſcam:
Hoc didici per me dicere cæſar aue.

Coruus.

Corue ſalutator quare fellator haberis:
In caput intrauit mentula nulla tuum.

Luſcinia.

Fiet philomela nefas inceſti tæreos: & quæ
Muta puella fuit: garrula fertur auis.

Pica.

Pica loquax certa dominum te uoce ſaluto:
Si me non uideas: eſſe negabis auem.

Cauea.

Si tibi talis erit: qualem dilecta catullo
Leſbia plorabat: hic habitare potes.

Narthecium.

Artis ebur medicæ narthecia cernis habere:
Munera quæ cuperet parcius eſſe ſua.

Flagra.

Ludite laſciui: ſed tantum ludite ſerui:

let. Luſcinia. Notiſſima
eſt fabula Progne ĩ hirũ
dinẽ cõuerſã eẽ: & Philomelam
ſororẽ: cui Tereꝰ liguã abſcide
rat ĩ luſciniã. Probus tamẽ ĩ cõ
mẽtariis bucolicoꝝ ſecutꝰ quo
rũdã græcoꝝ fidẽ ſcriptũ reli
quit Philomelã ĩ hirũdinẽ: Pro
gnẽ ĩ luſciniã fuiſſe cõuerſam:
Thucidides aliter: huius auis
muſicã cõpluribus uerbis lau
dat Pli. affirmãs eis ſtudiũ tãtũ
eſſe: ut plerũq; ad extremũ ſpi
ritum certet mutuo cãtu: ſola
que nec die nec nocte uocẽ in
termittat. Augurĩũ dedit ſua
uitati carminis Steſichori poe
tæ: ĩ cuiꝰ ĩfãtis ore cecinit. Tæ
reos ĩceſti: q cõmiſſit ſtupꝝ cũ Philõela. Luſciniascæſareii iuuenes habuerunt græco &
latio ſermõe dociles: p̃terea meditãtes ĩ dié & aſſidua noua loquẽtes lõgiore etiã cõtextu.

Ica. Pica loquacitate ſermonis contendit cũ ſupiorib⁹. Nec cederet niſi mẽoria fal
leret: Quãuis meditet aſſidue tradita uerba adeo uicta difficultate uerbi exprimẽdi
plerũq; ĩteriit. præſtãtiã ſermonis laudat diſtichõ. Negabis auẽ: qa putabis eſſe hominẽ.

I tibi talis: Cauea eborea. Virgæ argẽteæ ebori ĩſertæ caueã faciebãt qualẽ deſcribit
Papi. At tibi quãta domus rutila teſtudine fulgens: Connexuſque ebori uirgarum
argẽteus ordo. nũc mittit exigua: quæ uix paſſerculũ capere poſſet: Hic ĩ cauea eborea.

Rtis ebur. Narthecĩũ genus ferulæ eſt leuiſſimæ: unde baculi ſenibus dabãt: excogi
tatis etiam remediis ex eadem arbore a medicis: quæ qdem uenenata habebant. ſed
mixtura ememdabat ueneficium: Narthecium igitur uirga medica eſt. Ebur dicit uel a
candore uel quoniam ſcipiones eburnei fiebant magno precio: ut ſcribit Liuius. In quo
rum locum ſuccedit narthecium. Habebis munera quæ cuperet pactius eſſe ſua: Laudat
præſtãtiã muneris cum dicat pactium deſiderare tale munus: nam pactius eſſe ſua. Laudat
orbus erat temporibus. M. cui munera mittebãtur multa. Iuuenalis: Gallita & pactius. q.
d. nemo ipſe quidem pactius cui multa mittuntur munera tam præclarum munus habet.

Vdite: Flagra: Flagris ſerui cædebãt: ſed ĩ ſatnalib⁹ his. v. dieb⁹: q feſti hẽbãt Do. ſuis ius
oẽ remittebat. Loqt nũc dominus depoſitis flagris. Sed tãtum ludite: abſtinete ſcelere.

Signata:clausa. Quinq; diebus:id est in saturnalibus quibus uobis data ē libertas.

Nuisæ:Ferulæ.Ferula puero ꝙ magistri utebāt ad manus cædēdas.Columella:Nec mitis manib⁹ ferulas.Nobilitatē ferula accepit a furto ꝓmethei:q igné de cælo ferula detulisse dicit:hanc fabulam prius cecinit Hesiodus īcarmīe rusticāo: historiā tradiderūt alii:q̄.s.primus Prometheꝰ docuerit ignē optīe ferula seruari: ægyptia ad id aptissima habebat:utrūq; igit usū ferulæ distichon ostēdit. Pueris:qa cædūt ferulis. Gratæ magistris: qa his retinent pueros ī officio. Ligna clara:nobilia.Furto prometheo:nā ferula surreptum ignem seruauit.

E Médica:pa:philosophi cynici pera & scipiōe utebāt:cū igit nūc pera mittat, rogat ne det cynico designans in qué usum frequenter accipiat. Nudi barbati:id é philosophi cynici:q habebat lōgā barbam. Cane tetrico:id est cū cynico.

N precio.Scopæ domus quæ uenerūt purgamenta ex pauimento.Cicero:hic mihi quasi dissipare uidetur:sunt enī ipsa uerricula:quæ ex uirgis ulmeis aridis fiebāt præcepto Catonis ad tergēda uasa ex palma arbore ad mēsaꝝ sliquias uerrēdas.palmæ igit ꝓcio scopæ olī erāt ī æstimatiōe:ī ualescēte aūt luxu:ut ipsæ aiūt:poterūt haberi ꝓcio qa preciosissimas sliqas ciboꝝ uerrāt. Analecta relquiæ dicūt:ut ī supioribus libris expositū é. Palma:ex qua.s. scopæ olī fiebāt:ex tamarice etiā fiebat:ut scribit Pli. Tamarix iquit scopis tātū nascit. Testat:argumto é scopas fuisse ī ꝓcio.Sed analecta .i. reliqe ciboꝝ q̄s nūc uerrūt. Dabūt preciū.i.afferent æstimationé scopis. Ita suoꝝ tēpoꝝ luxū notat:& apte opponūt priore uersu. In ꝓcio:& sequenti. Sed preciū:ita colices ārīq habēt:alii habēt ocia:sed mendosa scriptura.Quære ī supiorib⁹ libris eo loco:Analecta qcquid & canes reliquerūt.Ibi aliā sētētia dixim⁹ de analectis:q̄.s.īstra quæ dā essēt ad reliquias colligēdas.placet tamē sētire analecta reliqas esse.Qui ocia legēdū putāt:aiūt hoc districho pauimētoꝝ luxū a poeta notari:q̄.s.quū pauimēta subtegulanea erāt:& barbarica dicebāt scopis euerri poterāt.postea iuēit luxuria alia pauimētoꝝ genera elaborata arte picturæ quæ euerri nō poterāt:sed ex his manu purgamēta colligebāt unde & asarota dicta sūt ab a particula ꝑuatiua:& a soroo uerro. De hislocut⁹ é Lucill⁹ poeta: Ante pauimēta atq; ēblemata uermiculata.& Papinius:Supātq; nouas asarota figuras.Facīūt mihi dificilé erroꝝ multitudine cōfutationé:nā unde initiū sumā:nō satis statuere possū.A Plinio hæc de pauimtis uerba accipiūt īuersa illa qdē:& plane cōfusa parti ignorātia:partī uerbis additis:quæ Pli.nō scripsit:Sed qd ad disceptationé nostrā ꝑtinet:ī eo maxīe occupati sūt:ut ostēdāt asarota nō solita esse uerri scopis:sed purgari reliqs manu collectis:ꝓpterea inquiunt ocia erāt scopis:q̄ asarota non uerrebant. O uanitatem & uerecundiam uestram: Si scopæ iam cessāt:nec ullum præstant usum cur mittuntur ab amico: Nullum enim apud hunc poetam munus mittitur:cuius usum & commodum non ostendit: præsertim si id exiguum fuerit:ut scaptorium quod sequitur. Defendet manus hæc scapulas.Solet enim poeta quū parua mittūt munera:ut ferulæ:scopæ:scaptorīū:māuale:& sīliq̄ id genꝰ:ea aliq̄ usꝰ cōmēdatiōe extollet:Acipite q̄ arguta sit:& Mar. digna sētētia istoꝝ īterpretatiōe:Nā si eos audiemꝰ:ita erit exponēdū. Mittimꝰ nūc scopas:quæ olī ī ꝓcio fuerūt:adeo ut ex palma arboꝝ fierēt:Nūc uero cessāt:& nullū præstāt usū. Cur ergo mittūt boni uiri: An ut īter tabulas & signa collocēt. Discite tandē aliq̄do melꝰ & loq & sētīr pudeatq; illud addet:Asarota ñ solita eé uerri:quū asarota dicta sīt:ꝙ diligēt uerrāt:ut apd Pap.docuimꝰ eo loco:Gaudet humꝰ supatq; nouis asarota figuris:quū publice siluas ꝓfiteāmur.ñ.n.asarota ab a pticula ꝑuatīa dicūt:sed ab a pticula ītētiua & quæ auget:quod apud græcos plerūque fit:& saroo uerro:nam diligētissime uerrebāt.

Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ.

Inuisæ nimium pueris:gratæque magistris:
Clara prometheo munere ligna sumus.

Pera.

Ne mendica ferat barbati prandia nudi:
Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

Scopæ.

In precio scopas testatur palma fuisse:

Iuue. Verre pauimẽtũ & nitidas oſtẽde colũnas. Pli. de aſarotis: Celeberrimus fuit ĩ hoc zẽdorus q Pergami ſtrauit: quẽ uocãt aſaraton: & qui reddẽs rationẽ quare aſarotos dicatur: ſubdit qm̃ purgamẽta cœnæ ĩ pauimẽto quoq; euerri ſolẽt ueluti relicta. Eſt ne obſcura Plinii ĩterpretatio cur dicãtur aſarota: qm̃. ſ. bene uerrant: ut ipſe ſcribit: Sed iã uos quoq; ut arbitror puder ſtultitiæ ueſtræ. Quid ergo ĩeptius q̃ dicere cœnæ purgamẽta manu ſolita eſſe colligi. Quis inſtruit qs potuit cernere: ut ſerui tãq̃ canes triclinia luſtrarent purgamẽta manu colligẽtes ſordidi: & cõtaminati. Vbi hoc uel legiſtis: uel uidiſtis unquã: Codices p̃tea ferme oẽs: Sed p̃ciũ hẽnt non ocia: & ita eſt legẽdum. Nam laudant ſcopæ ẽt q̃ olim fuerint ĩ precio: ait poeta argumento eſſe q̃ ex palma arbore nobiliſſima fiebant nũc æſtimationẽ accipient a delicatiſſimis ciboꝝ reliquiis quas uerrẽt: & ita ut propoſui tẽpoꝝ luxus notat. De Lucilliano uerſu nihil laboro: q̃is eũ quoq; male accipiant Pli. n. non ut de aſerotis Lucillum locutũ oſtẽdat hũc ucrſũ refert: ſed ut pauimẽta ante cĩ bricũ bellũ frequẽtata fuiſſe d̃ mõſtret: uerba hæc ſũt Pli. Frequentata uero pauimẽta ante cimbricũ magna gratia animorũ: Inditio ẽ ille Lucillian⁹ uerſus. Ante pauimẽta atq; ẽblemata uermiculata: quẽ uerſũ Cicero quoq; qd iſti ignorabãt ĩ ſuo oratore ãteq̃ Pli. inſeruit. Sed iam ſatis exploſimus eorum leuitatem & ignorantiam.

Ocia ſed ſcopis nunc analecta dabunt:

Scalptorium.

Defendet manus hæc ſcapulas mordẽte moleſto
Pulice: uel ſi quid pulice ſordidius.

Manuale.

Ne toga barbatos faciat uel penula libros:
Hæc habies chartis tempora longa dabit.

Lectus pauonicus.

Nomina dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis:
Nunc iunonis auis: ſed prius argus erat.

Ephippium.

Stragula ſuccincti uenator ſume ueredi:
Nam ſolet a nudo: ſurgere ficus equo.

Stibadia.

Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſignum:
Octo capit: ueniat quiſquis amicus erit.

Efendet. Scalptorium inſtrumentum erat eburneum ĩ ſpeciem manus confectũ: quo pruritus ſcapularum terrebatur: cum manus eo protendi non poſſit. Scapulas: pruritum ſcapularum. Si quid ſordidius: id eſt pediculus.

E Toga. Manuale tabulæ erant ex abiete quibus libri ſeruabantur: ne uſu attriti fierent piloſi aut ſordidi. Hæc abies: hæc abiegna tabula. Barbatos: id eſt piloſos: ut ſupra: Quæ duo nondum inhorruit mento.

Oĩa dat: Lectus pauonin⁹. Tabulæ citreæ erãt ĩ magno p̃cio undatĩ imitãtes oculos pauonũ auctor ẽ Pli. unde méſæ ex his cõfectæ pauoníæ dicebant: & triclinioꝝ lectĩ diſcubitorii pauonini his tabulis opti. Lectos aũt acere arbore aut citro fuiſſe optos ſcribit Pli. Mittit igit nunc lectus pauoninus ex fabula pauonis. Noĩa dat ſpõdæ. i. lectus accepit nomẽ a pauone: nã dicit pauonius: nam ex tabula citrea pauonina cõſtit.

Tragula. Ephippiũ ſella ĩ quo dicit: nã ep̃ ſignificat ĩ ippos equũ. Veredi equi uelociſſimi in uſu uenatoꝝ. ſupra: Parcius utaris moneo rapiẽte ueredo. hic ephippio indiget cũ ſæpe excuciat ſeſſorẽ nudus. Stragula. i. ephippiũ: quicqd ſternitur ſtragula ſũt. Solet ſurgere pectus. i. excuti ſeſſor. Equo nudo: nõ habẽte ephippiũ: ut ſupra dixit d ueredo: Hũc datũ eſſe frangere ſæpius ſeſſorẽ: q̃ leporem. Alia ſcriptura habet. Ficus: ut dicat ficus ſolet ſurgere: q̃ ſeſſor ſine ephippio ficoſus fiat podice attrito dorſo equi.

Ccipe: Stipadia. Stipadiũ locus erat ap⁹ cœnatiõi: ut epiſtola Pli. docet: nũc mittit triclíniũ teſtudineũ ĩ ſpeciẽ ſtipadii: ubi octo poterãt diſcũbere. d̃ triclinis factis ſupra ẽ expoſitũ. Scriptũ: diſtictũ & pictũ. Signa octo diſcũbẽtes. ſupra: Septẽ ſigna capit ſex ſumus adde. i. uoca lupũ. Lunata teſtudine: ĩ ſpeciẽ lunæ. Veniat: ad octauũ uſq;.

Oemineã. Guſtatoriũ mẽſa erat ubi gũſtabãt tecti e teſtudinib⁹ ſectis: e q̃uib⁹ & lecti & triclini operiebant qđ ĩuentũ é tẽporibus Neronis: quædã erãt teſtudines terreſtres ĩ deſertis lybiæ ĩuentæ quæ ĩ operib⁹ cherſinæ dicebant hoc é terreſtres: nã cherſos ſignificat terrã. Alebant rore: neq; eodẽ ĩ loco aliud aliqđ aĩal naſcebat. Erant p̃terea teſtudines aquaticæ: ex quarũ marib⁹ teſtæ ĩtegẽdis lectis aut tricliniis Palmã tenebãt. Loquit guſtatoriũ ex p̃ſona teſtudinis affirmãs ſe nõ cõſtare ex terreſtrib⁹ teſtudinib⁹: quæ uiliores ſũt: ſed ex marinis & ex maribus: nã ſũt præſtantiores. Fœmineã cherſõ: teſtudinẽ fœmineã. Præda maſcula: mares captæ ĩ mari nõ cherſiæ

Ccipe: Menſa citrea. Atlas mauritãiæ mõs citrũ arborẽ producit: unde mẽſæ citreæ fiebãt tãta taxatiõe: ut harũ ſũptũ fœĩnæ uiris exp̃brarẽt: cũ ipſis margaritarũ luxus exprobraretur: Vẽditæ ſũt magno precio ex hæreditate Aſinii Pollionis & multorũ. in his laus erat: ut media cõmiſſura non appareret: ſuſtinebãturq; pedib⁹ elephãtinis. Siluas fœlices: mẽſas precioſas ex atlãte.

Minora dabit. q.d. hæc dona ſuperãt aurea.

On Mẽſa acerna. Menſa ex acere arbore cõfecta p̃ximã citreæ dignitatẽ obtinebat: & cũ citreũ deſideraret ſuccedebant tabulæ acernæ. Mẽſa igit acerna loquẽs ait ſe nõ mĩn⁹ lautis epulis onerari: q̃ citrea ſoleat. Nõ ſũt criſpa: id é nõ ſũ citrea criſpis uenis p̃cioſa: nã citreæ quæ ĩ uena erãt criſpæ magnæ erãt taxatiõis: & tigrĩæ dicebãt. auctor Pli. Filia: ñ ſũ nata. Siluæ mauræ. i. citri atlãtici: nã Atlas mauritaniæ eſt mons.

Randia: Dentes eburnei. Inualeſcente luxu excogitatũ é pedes elephãtinos mẽſis citreis ſupponere: quod ſupra repetito carmine poeta ſæpe oſtẽdit: & ita expoſuim⁹ locũ illũ ĩ iactabũdo q̃ ĩ ſeptis uolebat oĩa coemere: q̃ popoſcerit ebur alte expoſitũ. i. dentes elephãtinos. Pli. hũc luxũ deteſtatur ĩ. xii. naturalis hiſtoriæ nõdũ ĩquit natũ erat ius ex eodẽ ebore: ut deorũ ſimulacra ſpectarẽtur: & pedes mẽſarum. nunc igitur pedes eburnei ex dentibus elephantorum confecti habent hoc diſtichon. Portant. ſubſtinent Taurorum: quia tauri iactantur in theatro ab elephantis. Tabes libycas. i. menſas citreas.

Vncta. Quincupedal a mẽſura quinque pedũ nomẽ habet. hoc utebãtur ad parietes ædificatos dimetiẽdos tãto artificio: ut etiã ſi redẽptor: hoc é qui ſuſceperat parietẽ ædificandũ male ex ædificaſſet: hoc inſtrumẽto deprehẽderet. Ilex: pertica exilice. Pũcta notis. i. diſtincta ſignis menſurarũ. Clauſa acuta cuſpide: cõpacta. Clauſa: mũita. Prodere: deprehendere. Notis: menſura. Furta: ſi minus ædificauit.

On. pocula archetypa nota ſũt uel hui⁹ poetæ carĩe: nã ſæpe hoc uerbo uſ⁹ é: & nos dicim⁹ ea eẽ pocula archetypa: q̃ ãtiq̃ſſiorũ opificũ manib⁹ elaborata ferebãt: undẽ alia ad exẽplũ effigerẽt. Mẽtor ãt nobilis monumẽtis ãtiquorũ ſũmã laudẽ adept⁹ é argenteis poculis elaborãdis. Nõ é gloria nr̃i cæli. i. nõ é gloria artificii nr̃orũ tẽporũ: nã cælũ ſculptoris ĩſtrumẽtũ é. q.d. hæc pocula nõ ſũt elaborata ad alienũ exẽplũ: ſed ipſa Mẽtoris artificio elaborata aliis exẽplo ſtãt: ſũt. n. archetypa: & hæc forma primũ ĩ iis a Mẽtore edita é.

Guſtatorium.

Fœmineam nobis cherſon: ſi credis ineſſe:
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

Menſa citrea.

Accipe fœlices atlantica munera ſiluas:
Aurea qui dederit dona minora dabit.

Menſa acerna.

Non ſum cripſa quidem: nec ſiluæ filia mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eborei.

Grandia taurorum portant qui corpora: quæris:
An libycas poſſint ſuſtinuiſſe trabes.

Quinque peda.

Puncta notis ilex: & acuta cuſpide clauſa:
Sæpe redemptoris prodere furta ſolet:

Pocula archetypa.

Non eſt iſta recens nec noſtri gloria cæli:
Primus in his mentor dum facit illa: bibit.

On ſunt.Calices audaces. Calices audaces uitrei erañt exiguì precii ad circũ maximum expoſiti ſuis officinis:de his ſupra extat carmẽ.Audaces dicti q uaſa chryſtallina falſa ſpecie imitarentur:nunc negant ſe appellandos eſſe audaces:cũ plebei ſint & uitrei:& gemmas non habeant quæ aquis calidis ſolent uitiari in aliis poculis. ſupra: Et nimiũ calidis non uiciant aquis. Vitri:cũ ſumus uitrei. Plebeia toreũata:uaſa tornata plebeia. Feritur aqua ardenti.i.uiciatur aqua calida:ut alia pocula.

Calices.

Non ſumus audacis plebeia toreumata uitri.
Noſtra nec ardenti gemma feritur aqua.

Phiala aurea cælata.

Q uamuis callaico rubeam generoſa metallo
Glorior arte magis:nam meus iſte labor.

Calices Vatini.

Vilia ſutoris calicem monumenta uatini
Accipe:ſed naſus longior ille fuit.

Lances Chryſendetæ.

Grandia ne uiola paruo chryſendeta mulſo:
Vt minimum:libras debet habere duas:

Vaſa aretina.

Aretina nimis ne ſpernas uaſa monemus:
Lautus erat tuſcis porſena fictilibus.

Baſcauda.

Barbara de pictis ueni baſcauda britannis:
Sed me iam mauult dicere roma ſuam.

Vamuis.Phiala aurea cælata cum aliis uaſis cælaturæ fiant gemmis: aut cruſtatiõe aliqua inſerta:phialæ cælabantur ex ſua tantum materia erãt aureæ: adeo duaꝫ unciarũ phiala a Phithea ſculpta ĩcredibili æſtimatione uenit: erant autẽ in emblemate Vlyxes & Diomedes palladiũ ſubripientes.nunc phiala ſe anteponit aliis uaſis hac una laudꝫ nihil habeat inſertum aut alienum:ſed totũ emblema ex eius conſtet materia. Magis glorior arte:id eſt maiorem habeam gloriam ex emblemate. Iſte labor:emblema. Eſt meus:ex me.

Ilia:Calices Vatinii. Vatinius beneuẽtanus calices cõficiebat prominentibus naſis:modo ſingulis modo binis:modo quaternis. Iuue. Et beneuentani ſutoris nomẽ habentem Siccabis calicem naſorum quattuor. Vilia quidem erant uaſa: ſed Vatinii opificio cõmendabantur:ex hoc extat diſtichon. Sutoris:magiſtri. Naſus: illa prudentia & ars Vatinii:alludit ad naſum:nam Vatinius ſutrinæ alumnus diſtorti corporis erat tẽporibus Neronis:ut ex hiſtoria Cornelii Taciti propagatum eſt:q̃uis uilia hæc ſint:tñ a p̃cio opifice cõfecta ſũt. Longior naſus:calicis.erat enim naſutus Vatinius & perit⁹.

Randia. Lances chryſendetæ patinæ erant latiores aureæ:quibus piſces ĩ primis geſtabantur:ſed precioſiores quales erant multi. Ne uiola:ne affice ignominia.

Vt minimum:ad minimum.

Rentina: Vaſa arentina uaſa fictilia:ex terra arẽtina fiebant magna laude:ut Plinius tradit:Rudis antiquitas fictilibus utebantur:quod Numa inſtituiſſe & docuiſſe dicitur.Agathocles ſiciliæ rex cum ex humili conditione in regiam perueniſſet dignitatem:prioris fortunæ non oblitus:fictilibus perpetuo uſus eſt. Nunc ait poeta Porſenam uſum eſſe arretinis:duo deſignans & temporibus Porſenæ hæc ĩ uſu fuiſſe magna æſtimatione:& arretinos illi paruiſſe.erat enim rex cluſinorum in ætruria. Tuſcis: arretinis.

Arbara.Baſcauda uas erat peregrinum:nam britãnia hoc dedit ſeruato patriæ nomine.Iuuenalis: Addas & baſcaudes:& mille eſcalia. Eſcalia:id eſt eſcis apta. picti dicuntur britanni:quoniam glaſtica eſt herba ſimilis plantagini ſucco tingebant:ut horribiliores in bello eſſent:nam eo nigreſcebãt in ſpeciem æthiopum:eorumq; uxores eodem medicamento utebantur in quibuſdam ſacris Plutonis. Barbara:uaſa peregrina.

Pictis:glaſto. Suam:quia dicit me romanam.

INon:Panaca.Menda eſt apud Ptholomeũ ꝑ pañacis populis rhetiæ pañari ſcriptum eſt:indemittebãtur uaſa uinaria de nomine patuæ panaca dicta.Rhetiãr populi in italiam uſque ſupra Veronã & Comum extendũtur:habétque uina iudicio.Virgilii falerno tantum cedentia:Strabonis ſententia certantia cum omnibus:grata Auguſto: ut ſcribit Trãquillus.Rhetti a Rhetoduce. Si non eſt ignota:id eſt ſi aliquando fuiſti Veronæ. Potaſti uina thetica:panaca. Mea teſta:me panaco uaſe.

Vm mihi boleti.Boletaria uaſa cõdédis boletis cõparata ex forma:ſed tñ deſtinabãtur coliculis:q inter cibaria gaudeata numerãtur ſñia Apitii:q id docuit tꝑibus Tiberii:conquerũtur ꝙ cũ nomen héant a boletis coliculis ſuiãt. Proto tomis coliculis.i.teneris & quiꝑmi ſuccidunt. Nomẽ tã nobile:qa dicor boletaria:nã boleti nobilliſſimi erãt.alibi: Boletos mittere difficile.

Ccipe:Calices ſurrẽtini. Surrẽti ĩ campania æqua æſtimatione terra erat:ex qua uaſa confecta cũ arẽtinis certabãt:ſed præſtabãt leuitate: nã leuigabant. Non uili:nõ ignobili. Leue:politum rota.

Etinos: Colũ niuarium. Niues ſuatæ ĩ penu uina refrigerabant hoc pacto: nã cola hoc é ſacci niuibꝰ ĩplebãt: ꝑ quas effuſa uina colabãt gratiſſimo frigore:hoc é qđ ſupra dixit uina tranſmiſſa ſacco ſollicito:cola aũt lautioribꝰ ſuiebãt.hébãturqꝫ maioris ꝑcii:nã expolitis uiminibꝰ:aut certe páno craſſiore cõſtabãt: eadẽ uuis exꝑmũdis erãt apta. Virg. Tu ſpiſſo uimĩe qualos: Colaqꝫ ꝑlorꝫ fumoſis deripe tectis:cõficiebãtur itẽ ſacci ad eundẽ uſũ lintei:ſed minore ꝑcio.Cola aũt dicta ſunt a colãdo:nã inde uina colabãtur Pli.Hi niues:illi glacié potãt: pœnaſqꝫ montiũ ĩ uoluptatem uertunt.ſeruatur algor æſtibꝰ:excogitaturqꝫ ut alienis menſíbus nix algeat. Frange trientos ſetinos:cola uina ſetina:hoc eſt præſtantiſſimũ. Non inferiora noſtra niue.i. per noſtrã niuẽ. Lina:hoc eſt unum uilius potes colare per ſaccos linteos.

Ttenuare. Saccus niuariꝰ ait ſe ñ ĩferiorẽ eſſe colo:q̃do niuibꝰ ſuis colatũ uinũ ñ ſit minꝰ recés q̃ mãet ex colo niuario. Nra lítea:páni lítei.tuo colo.ſ.niuario. Salit:exit. Rigida.Vrceoli miniſtratorii dicebãt qbꝰ frigida & aqua calida miniſtrabat méſæ cũ utraqꝫ uiciſſim miſcebat.monẽt potatuꝫ ne nimis moroſã tẽpatõnẽ & mixturã diſqrat. Ludere:laſciuire. Siti moroſa:difficili:& quæ nulla manſura contenta ſit.

Ic tibi donatur.Vrceus fictilis hoc loco commendatur ab opificio:quo uel ſeueriſſimum conuiuam ad ſitim aquæ gelidæ quæ luxuriantibus tantum datur allicere poſſet. Fronto:in hiſtoria eſt Cornelii Taciti de quo non loquitur hoc loco:eſt item in epiſtola Pli.Secũdi laudatus ab arte dicendi.Fronto tertius ſtoicus:cuius meminit poeta:quoniã iã recétioꝫ tẽporũ erat. Panſa anſa.lata anſa & diſcreta:ut panſi boues habẽs cornua in diuerſum tendentia. Stoicus:q̃uis ſtoicus eſſet.

Panaca.

Si non ignota eſt docti tibi terra catulli:
Potaſti teſta retica uina mea.

Boletaria.

Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen:
Prototomis:pudet heu:ſeruio colliculis.

Calices Surrentini.

Accipe non uili calices de puluere natos:
Sed ſurrentinæ læue toreuma rotæ.

Colum niuarium.

Setinos moneo noſtra niue frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus niuarius.

Attenuare niues norunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Vrceoli Miniſtratorii.

Frigida non deſit:non deerit calda petenti:
Sed tu moroſa ludere parce ſiti.

Vrceus Fictilis.

Hic tibi donatur panda ruber urceus anſa:
Stoicus hoc gelidam fronte petebat aquam.

Os ſatyrus: Calathi. Calathi baccanalibus celebrâdis dicati erât calices uinarii. Virgilius: Vina nouum fundam calathis aruiſia nectar. horum uſu nunc gloriat. Satyrus: Comes Bacchi. Bacchus: cuius ſacra peragimus. Tygris ebria: quæ uino delectat. Væ. Calices ſaguntini. Saguntũ mittebat terrâ uaſis fictilibus aptã: Vnde lagœna ſagũtina a luuenale dicit ſaguntinis calicibus cõſerta pugna. nũc cõmẽdant: q; cũ alia pocula tractent: & cuſtodiantur magna ſollicitudine: ĩ his nulla cura opus ſit. ſũt enĩ uaſa uilia: & ſi franguntur aut nullã aut certe paruam afferunt iacturã. alibi: Ficta ſagũtino cymbia malo luto. alibi: Septenaria ſyntheſis ſagũti. Papi. Vnã mittere ſyntheſin: Quid horres alborum calicũ: atque cacabos

Calethi.

Nos ſatyrus: nos bacchus amat: nos ebria tigris
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Calices ſaguntini.

Quæ nõ ſollicitus teneat: ſeruetque miniſter:
Sume ſaguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati.

Gemmatum ſcythicis ut luceat ignibus aurum:
Aſpice quot digitos exuit iſte calix.

Ampulla potoria ſeu parcaria.

Hac licet in gemma quæ ſeruat nomina coſmi
Luxurioſe bibas: ſi foliata ſitis.

Cryſtallina.

Frangere dum metuis frangis cryſtallina: peccãt
Securæ nimium ſollicitæque manus.

Nimbus uitreus.

A ioue qui ueniet: miſcenda ad pocula largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi uina dabit.

Patella cumana.

Hanc tibi cumano rubicundam puluere teſtam
Municipem miſit caſta ſibylla ſuam.

Emmatum. Calices gemmati. Calicibus iſerebant gemmæ ſmaragdi i primis qui ſcythici dicunt: quoniã illic aduecti cæteris præſtant: auctor eſt. Pli. eo uſque procedẽte luxu: ut Multi gẽmas digitis detractas populis inſererẽt. Iuuena. Nã uiro ut multi gemmas ad pocula trãſfert a digitis. Ignibus ſcythicis .i. ſmaragdis ſcythicis perlucidis. Aurum: id eſt poculum aureum.

Ac licet. Ampulla potoria unguentis. tantum dicata erat: ſed in bibendi uſũ uſurpata: potoriæ cognomen ſibi adoptauit. Ex hoc iocatur poeta: aitque aliquẽ poſſe uti ampulla: ſi quidem uult potare unguenta. Foliata: unguenta quæ nardina dicebantur. Coſmi: unguentarii. Si ſitis foliata. i. ſi unguentum foliatum optas bibere.

Ryſtallina. Ex gelu concreta precioſiſſima uaſa erant: hæc mittebat oriens. Indica cæteris præſtabant: naſcebantur præterea in aſia ad alabandam & droſiam: Xenocrates: auctor eſt uas chryſtallinum ſextariorum quattuor ex india fuiſſe allatum: mittũtur nunc monente poeta quo pacto ſeruari poſſint: ne frangantur: ut. ſ. ſeruus qui ea tractabit: nec nimium negligat: nec nimium ſit ſollicitus: nam & non curanti temeſ excidũt & a timente ſubſtineri non poſſunt labantibus manibus. Peccant: ſinunt excidere.

Ioue. Nimbus uitrens uas erat: cuius in primo meminimus: uitreum quo ſpargebatur in theatris crocum uino dulci mixtum. ſupra: Et cylices nimbis hic maduere ſuis. nomen datum eſt a nimbo cæleſti: cuius inſtar odoramenta illa fundebat. Nimbꝰ: cæleſtis. Hic Nimbus: cæleſtis. Hic nimbus: hoc uas. Vina mixta. ſ. croco.

Anc: Patina cumana. De patina cumana hoc ſcribi exiſtimo: nam cum patinarum luxuriam multis uerſibus redarguiſſet. Pli. addidit rhegium & cumas his nobilitari: hoc eſt rhginas & cumanas eſſe in precio. erat autem hæc fictilis. Caſta: uirginitate nobilis.

Municipem: e municipio ſuo cumano.

Spicis. Calices uitrei ex ægypto aduehebant elaborari magno opificio: pereuntesq; sæpe in medio opere: dū opifex plus industriæ adhibet ut faciat ornatiores. Ingenium nili: calices ingeniose factos ab ægyptiis. Plura: ex artificio. Perdidit opus. i. fregit

Calidū. Myrrhīa. Vasa myrrhīa cōstabāt ex quodā humore sub terra cōcreto in uarias maculas. Parthia: & carmania pīsertim hæc uasa suspperditabat. Myrrhīa itē genus uini erat cōditi myrrhæ odore: ut Plautus īpsa fabula docet: & ī pseudulo: dū dulcia uina recēset hæc ait: Ecqd habeāt roga: myrrhinā: passū: defrutū: mella. nūc de uasis loquitur: a quorū colorē locās ait posse his fieri calidū uinū: nā eorū maculæ ex purpurea & lactis colore ignescūt. odor ēt in his commēdat auctor Pli. Myrrha: uas myrrhinū. eodē uerbo utit Papi ī Carío. Myrrhasq; graues. i. uasa myrrhīa. Fit melior: qa odor ī myrrhinis cōmēdatur.

Poletina. Lagœna niuaria aqua ex niuibus expressa magni hēbat precii. apte igit monet lagœna niuaria: ne aut spoletīo: aut peligno uino hoc aquæ genus misceret: sed tātū falerno & aliis quorū pcio cōuenit. loqtur aūt d aqua decocta: quæ niuibus refrigerat: qlis est apud Iuue. Frigidior geticis petit decocta pruinis: & Plini. Seruat algor æstibus: excogitatumq; ut alienis mēsibus algeat nix: decoquūt alias quas mox & alias hyemāt. Cellis marsis: pelignis. Quo tibi. i. ī quē usū erit tibi. Spoletina: pessima. s. uina bibis: ī quē igitur usum poscis aquā niueā: quæ prætātissimo tātū uino solet īfūdi.

Calices uitrei.

Aspicis ingenium nili: quibus addere plura
Dum cupit: ah quotiēs perdidit auctor opus.

.anihrryM

Si calidum potas ardenti myrrha falerno:
Conuenit: & melior fit sapor inde mero:
Lagœna niuaria.

Spoletina bibis uel marsis condita celis:
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ.
Niues.

Non potare niuem: sed aquā potare rigentem:
De niue commenta est ingeniosa sitis.
Idem

Massiliæ fumos miscere niualibus undis:
Parce puer: constet ne tibi pluris aqua.
Matella fictilis.

Dum poscor crepitu digitorū & uerna moratur:
O qnotiens pellex culcitra facta mea est.
Ligula argentea.

Quāuis me ligulam dicant equitesq; patresq;:
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Nobile frigus aquæ decoctæ. i. aqua hæc nō est ī tuum usum: si aut pelignū: aut spoletinum bibis: quæ pessima sunt uina: sed bonis adhibenda est.

On. Eadē lagœna. Est cōmēta: iuēit. i. excogitauit aquā decoctam. De niue: refrigeratā ex niue.

Assiliæ. Idē argumētū. Vndis niualibus: aqua refrigerata ex niue.

Pluris cōstet: q̄ tale uinū. q. d. isto uino est hæc aqua preciosior.

Vm. Matella fictillis uas urinarū: quod a domino percebatur pcussu digitorum. supra: digiti crepātis signa nouit eunuchus Et delicatæ suscitator urinæ. Pellex: ab uxore dicit meretrix uiri. Culcitra pellex: fit matellæ cū in eius locū perfundit. Mea pellex: perfussa est loco meo: quum ego deberem.

Vāuis. Ligula argētea. Ligula instrm argenteū tractandis aromatis aptū: quod īsaturnalibus mittebat. c itē uīculi genus quo calcei alligabant: ut Festus scribit & Pollux apud græcos. līgula uero glandius erat a similitudine linguæ dictus: auctor Gel. cum aūt & illud instrm argenteū linguæ specie haberet: lingula dicebat a grāmaticis cōtendētibus primitiui rationē seruādam esse. & cū a līgua līgula diceret lingulā ee accipiēdū: sed ciuili quadā usurpatione ligula dicebat indoctis grāmaticis: uolētib⁹ analogiā seruare. q. d. in usu est ligula in ratione: de qua sunt solliciti grammatici. Lingula: sed indocte faciunt: q̄ lingulam usui aduersantes me appellant.

Vm. Cochlearia a cochlearum similitudine dicta sunt: nunc interrogat quare dicant cochlearia: cum nõ minus aliis cibis seruiant: q̃ cochleis: sed appellata sunt a specie cochlearum non ab alicuius cibi usu. Oua autem & cochleæ mensarum initio apponebãtur. supra: Et cochleas tibi habe: perdere nolo famem.

Nte: Annuli in usu equitũ erant. Equites autem ante legẽ Othonis a Domitiano renouatã cõplures erãt multis infra cẽsum equestrem dignitatẽ occupantibus: sed post legẽ illã rari facti sunt: nã pauci poterãt se equites cõstare: nã & a cõsessu in. xiiii. theatri arcebãtur: & nusq̃ ꝑ equitibus habebãtur: qui infra censum erant. supra: Rarius nunc adhibet eques. Eqtes dicebãtur: q̃ faciebãt stipendiũ equo: hi erãt alieni: nã in militiam cõducebãtur aliena stipe: ad quorum differentiam qui censu & dignitate erant equites: dicebãtur equites nõ alieni: sed sua tãtum dignitate & cẽsu equites. Ita locus ille exponatur: ut supra: Aut quem pro sequit non alienus eques: id est eques diuitiis & censu non cõductus militia: qui alieni dicebant ex historia: Itaque renouatæ legis a Domitiano annuli mittuntur hoc distícho. Ante. s. quã renouata esset Othonis lex. Frequẽs. i. multi qui se dicebant equites. Vt posset dño. i. Cæsari plaudeꝛe iustus eques. Nunc. i. post renouatam legem. Rarus. i. pauci. Nam pauci sunt qui habeãt censum equestrem: & annulos mittere possint tanquã equites. Fœlix: ille potest uideri: cui eques nõ alienus comes é: Nam equites comites erant imperatorum: ut supra: ac si diceret adeo pauci nunc sunt equites: ut plane fœlix sit: qui habet equitẽ comitem magnæ nunc dignitatis.

Aepe: Dactylotheca. Dactylotecha nomen non habet latinum. significat autẽ plures gemmas eodẽ repositorio collocatas: & repositoriũ ipsum. Id Scaurus Syllæ: puignus primus inuenit. Pompeius dactylothecam mitridaticam in capitolio dicauit. nunc loquitur & usum sui laudat. Elabitur: effluit. Grauis: põderosus. Mea fide: mea custodia: quia seruabo gemma id est annulum.

Omanos: Toga. Versus est uirgilianus: sed ut puto aliter acceptus a poeta quã scripserit Virgilius: Nã ille ĩtelligit ꝑ gẽtẽ togatã romanũ populũ: cũ toga olim romãorum tantũ uestis esset nulla ĩter eos discretione. postea in usũ uenit tantũ eorũ qui diuites sequebant: unde togati sæpenumero dicti sũt a poeta anteãbulones. Gẽtẽ igit togatã ipse ĩtelligit comites togatos: ut dicat Domitianũ qui patrẽ cælo cõsecrauit facere ut romani sint domini rerũ & habeant togatos. Magno patri. i. Vespasiano. Astra. i. cælum Gentem togatam. i. comites togatos. uel arma dedit magno patri: quoniam Domntianus adhuc puer capitolium defendit cum Sabino patruo. Tacitus & Suetonius auctores. Dedit arma: suppeditauit præsidium. Magno patri: id est Ioui.

I. Idem est argumentum: quo indicatur usus togæ: quæ sumebatur ab his qui diuites salutabant: & eorum comites errabant per urbem. Multa sportula ueniet: id est dabitur tibi. Si facile est tibi: id est si facile potes mane surgere. Alibi de salutatione: Discursus uarios uagumque mane. Iuuenalis: Sollicitus ne tota salutatrix iam turba peregerit orbem.

Cochlearia.

Sum cochleis habilis: sed nec minus utilis ouis:
Nunquid scis potius cur cochleare uocer.

Annuli.

Ante frequẽs sed nunc rarus nos donat amicus:
Fœlix cui comes est non alienus eques.

Dactylotheca.

Sæpe grauis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet: sed tua gemma fide.

Toga.

Romanos rerum dominos gentẽq; togatam
Ille facit: magno qui dedit astra patri.

Idem.

Si matutinos facile est tibi rumpere somnos
Attrita ueniet sportula sæpe toga.

Auperis. Endromis ueſtis uilloſa: q̃ũæ in gymnaſiis ſumebaṫ ab his q̃ũi ſe excerce
bãt ĩ palæſtra: mittebaṫ e gallia q̃uis nomẽ eſſet lacedæmoniũ. ſupra: Quæ lacedæ
moniũ barbara nomẽ habet. Iuue. Endromidas tyrias & fœmininũ ceroma. Exigui erat
precii: licet a diuitibus tãtũ uſurpareṫ: nam ſoli diuites in gymnaſiis exerceri ſolebant.
Pauperis ẽ: munus: pauperes mittũt. Nõ eſt uſus pauperis: Nã ſoli diuites ĩ gymnaſio
exercenṫ: unde alibi gymnaſii labores modo uanos: modo ſtultos appellat.

Aec tibi: Cauſinæ fuſcæ.
Lanæ cauſinæ: nullo medica-
méto ſuo tm̃ uelerĩ rutilæ erãt:
quas erithras appellabãt: lmi-
tabanṫ igiṫ colorem mulſi: ſed
cũ erant fuſcæ: ſpeciẽ mulſi mi
xti præſe ferebant: nunc mit-
tuntur fuſcæ quæ hac una re
poſſunt cõmẽdare: q̃ diu eun-
dem retinebũt colorem nec ci
to uidebunṫ attritæ. Simili-
ma mulſo turbato: id ẽ mixto
& cõfuſo: ita enim ſubruffum
uidebatur. Non fiet anus: id
eſt non uidebitur attrita.

Allia. Bardocucullus ue
ſtis gallica erat: cuius ſu-
pra meminit. Hæc cum & ui
lis eſſet: & noua quadã forma
conſuta: uidebatur penula cer
cophitecoꝝ. cercophiteci aũt
ſimiæ caudatæ ſunt. Santo
nes: populi galliæ. Penula: ue
ſtis.

Oma. Cauſinæ ruffæ ſuo:
ut dixmus uellerĩ rubebãt:
ſed ex his fuſcæ tantum place
bant romanis: Ruffæ aũt gal-
lis pueris & militibus. Fuſcis
togis: canuſinis fuſcis.

Endromis.

Pauperis eſt munus: ſed non eſt pauperis uſus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromida.

Canuſinæ fuſcæ.

Hæc tibi turbato canuſina ſimillima mulſo
Munus erit: gaude: non cito fiet anus.

Bardocucullus.

Gallia ſantonico ueſtit te bardocucullo:
Cercopithecorum penula nuper erat.

Canuſinæ Ruffæ.

Roma magis fuſcis ueſtitur gallia ruffis:
Et placet hic pueris militibuſque color.

Penula ſcortea.

Ingrediare uiam cælo licet uſque ſereno:
Ad ſubitas nuſquam ſcortea deſit aquas.

Lacernæ coccineæ.

Si ueneto praſino ne faues: qui coccina ſumis:
Ne fias iſta tranſſuga ſorte uide.

Pileus.

Si poſſem totas cupĝrem miſiſſe lacernas:
Non tantum capiti munera mitto tuo.

Ngrediare: Penula ſcortea pellibus conſuta dicebaṫ: nam ſcorta apud antiquos pel-
les ſignificabãt: unde impudicæ mulieres nomẽ dixerunt. Vetus eſt ædilitiũ edictũ
ne quid ſcorteũ hoc eſt ex pellibꝰ tẽplis inferaṫ. Nefas. n. erat aliquid morticiniũ adeſſe:
ut ſcribit Varro. hec aũt arcẽdis pluuiis ſumebanṫ. Ad ſubitas: id eſt ſi ſubito & repẽ
te plueret. Nunquã deſit: quin tecum afferas.

I ueneto: Lacernæ coccinæ: De cocco ſatis ĩ ſuperioribus libris dictũ eſt: cuius co
lor notus eſt. nũc cũ mittanṫ lacernæ coccinæ: iocaṫ poeta amicũ monẽs: ut ſi aut
praſſinæ aut uenetæ factionis eſt: nam Praſſinus & Venetus agitatores ſuas habebant
factiones: quẽadmodũ alii aurigæ habent. auctores ſunt Feſtus & Tranquillus: Non in
duatur ueſte coccinea: hoc autẽ ait iocans ex colore: nam Praſſinus agitatoris nomẽ: quã
uis propriũ ſit. tamẽ in latinũ conuerſum ſignificat uiridẽ: & uenetus color ſubobſcurus
erat. Qui igitur induit coccineas: a Praſſino & a Veneto diſcedit. Ne fias tranſſuga: ne
relĩquas factiones. Hac forte munere ueſtis ãplius enim nec Veneti nec Praſſini: quo
rum neutrius colorem habebis.

I Poſſem. Pileũ libertatis ĩdiciũ in ſaturnalibꝰ: ĩ quibꝰ cũ lacernæ ẽt ſumerẽtur cauſã
affert pauper quare eas nõ miſerit cũ pileo. Munera capiti: pileum.

On ẽ.Lacernæ bæticæ.Lana bætica auctor Pli. rutila erat ut canusina.lacernæ ex ea cõfectæ nũc gloriant: ꝙ nullo medicaméto sint coloratæ: sed sua tm̃ natura: in quo præferri uolũt tyriis. quæ aheno purpuræ tinguntˊ. Lana médax: tincta. Sic placeãt.i. esto ꝙ placeãt & sint gratæ tyriæ suo medicamine. Ouis: quia ita eram colorata: ut nunc sum in oue. Tinxit: nam in oue ita nata sum.

Ascia.Fascia pectoralis cõpescendis papillis dabatˊ ne nimiũ tumescentes deforme pectus redderent. Nostra manus: id est ut papillæ stent ĩtra gratam mensurã.i. ut manib⁹ comprehendi possint: nam ita sunt gratiores.

Mphitheatrales: Lacernæ albæ. prodibant ĩ spectaculũ ĩperatores comite senatu & equestri ordine gestantib⁹ omnib⁹ lacernas albas nõnũquã. supra: Sãcto cũ duce cã didus sederet. hunc usum districho profitentˊ lacernæ albæ.

Vsus amphitheatrales: usus spectaculorum.

Ec uestis cœnatoria quæ intra domũ sumebatˊ ad mẽsam suũ ꝓfitetˊ usũ. Numero tamẽ multitudinis & genere neutro supra dixit: Cœnatoria mittat aduocato: & hoc loco. Nec fora: hoc dicit ꝓpter uestẽ quæ forẽsis dicebatˊ a foro: ut Cicero scribit: ubi tantũ gestabatur cœnatoria uoluit p̃ ferri forẽsibus: quia ipsa sunt ad qetem & ocium. Nobis fora: ut uesti forẽsi. Hoc opus est: hoc agimus: nos. Pictis toris: pauoninis & cultris triclinĩis.

I recitaturus. Focale capitis tegmentũ erat ad aures promissum: quo recitaturi oratores utebanˊ: ut inter strepitus obaudirent actioni intenti a faucibus dictũ. Fabi⁹ Quintilianus hoc delicatis tantum oratoribus & ualitudinariis permittit: ut eo districho expositum est: Quid recitaturus circundas uellera collo? Cõueniunt nostris auribus ista magis. Ex hoc distichi existit argumentũ: ut ostẽdat focale non cõuenire oratoribus: sed audientibus: ne obtundãtˊ: inanem & delicatum nimis usum focalis designãs. Asserat: uindicet a strepitu. Libellum: meum.

Empora. Lena uestis hyemalis apud græcos chlena dicta uillos grãdiores habebat: & supinduebatˊ palliis. sola igitˊ nõ poterat frigus arcere: sed pallia supincta crassitudine uillo⁹ calefaciebat. Lenia.i. uestes lenæ. Mei uilli: pallia uestra quæ subsunt.

Obilius. Mantile: Mappa uillior erat: q̃uis abusione uirgiliana alicuius uideatur auctoritatis: qui mantilia pro mappis dixit: Tonsisq; ferũt mantila uillis: mappæ autem uillosæ citris mensis ob nobilitatem erant delegatæ. mantile nullum mensæ genus repudiabat: erat enim uile. Lintea: panni ex lino qcunq; sint. lintea ité peculiari significatione in usu thermarum erant corporibus abstergendis: ea dicebantur lintea teritorta: quod sordes tererẽt e corporibus. Nũc lintea uillosa mappam significat: quæ uillorum subtilitate erant in precio.

Lacernæ Bæticæ

Non est lana mihi mendax nec mutor aheno:
Si placeant tyriæ: me mea tinxit ouis.

Fascia pectoralis.

Fascia crescentes dominæ cõpesce papillas:
Vt sit quod capiat nostra tegatq; manus.

Lacernæ.

Amphiteatrales nos commendamur ad usus:
Cum tegit albentes nostra lucerna togas.

Cœnatoria.

Nec fora sunt nobis: nec sunt uadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris.

Focale.

Si recitaturus dedero tibi forte libellum.
Hoc focale tuas asserat auriculas:

Læna.

Tempore brumali non multum læuia prosunt:
Calfaciunt uilli pallia uestra mei.

Gausapa uillosa uel mantile.

Nobilius uillosa tegant tibi lintea citrum.

Orbibus in noſtris: hocē in mēſis rotundis quas tegimus: q̄d dixit propter mēſas citereas quæ rotūdæ erāt: & orbes libyci appellatæ ſūt a Mart. Circulis: panis erat mixta farina caſeo & aqua: qué qui īcōdite faciebāt lixulæ & ſemilixulæ dicebant. hic aūt accipit circulū ꝓ omnis generis rotunditate ex quouis ligno: cū mantile dicat circulum etiam ſibi ſatis eſſe qué tegat adeo a citereis orbibus abeſt.

Vngere. Liburnica. liburnicæ lanæ ſimiliores erāt pilis q̄ uellerib⁹ īutiles pexis ueſtibus textoꝝ tātū arte cōmēdatæ. unde togæ textæ tīctæ ruffo colore paꝝ eū retinebāt inficiētes ſupindutā lacernā. accuſat igit ille q̄ liburnicis ſupinduat albas lucernas: nā ruffo colore īficiunt. Iūgere: ſupinduere. Callaicas: rutilas. uel ab auro callaico: qd rutilū eſt: uel a lanis callaicis: q̄ rutilæ ſt.

On nos. Vdones cilicei. Cilicia dicūtur īdumenta ex caprīs pilis cōtexta a cilicib⁹ q̄ ea ꝑmi īſtituerūt. Vdones uerbo peregrino calciaméta ſunt: nūc mittūt: īdicātq; ex quo genere lanæ cōſtét. Mariti olentis: hirci. Plāta: pes. Sinu cinyphio: pilis hircinis: nā hirci cinyphii ſunt dicti a cinyphæ aphricæ flu. ad quem ſunt magna copia.

Vm. ſyntheſis ueſtis ſaturnalitia nota a ſuperioribꝰ libris ī luxū ſumpta nōnunq̄ a Nerone q̄uis ſaturnalia ñ agerentur: cū tantū induat ſaſturnalibꝰ depoſita toga. Syntheſis ité uas fictile. ſupra: Septenaria ſyntheſis ſagūti. & Papi. unā mittere ſyntheſim q̄d horres Alboꝝ calicum atq; cacaborū. Tuo iure: ſine reꝑhéſiōe. Per q̄nq; luces. i. ī ſaturnalibꝰ quæ durabāt q̄nq; diebꝰ.

Ellera. Tunicæ patauinæ cōtextæ multa lana in tantam cōplebantur craſſitudiné ut perfinde ac tabulæ ſecari poſſe uiderétur. Strabo copiam ueſtium & pannorum miſſam fuiſſe a patauinis romam teſtatur. Trilices: dicunt triplici litio textæ. Sumāt: dum texuntur. Multa uellera: multā lanam.

Aec. Spongia græca dictio é: unde ītegrā ſeruauimus appellationem perfuſa aqua méſarū colorem inſtaurabat tergendo. Sorte: muneris. Tumet: inflat aqua: eadem immundis uaſis tergendis erat in uſu. ſupra: Damnatæ ſpongia uinę æ.

S mihi. Penula gauſapina. penulæ ſeruoꝝ ueſtes & pauperioꝝ ex lana appula optime texebant. páni gauſapini uilloſi dicunt: nam gauſape ſtramétū erat militare: groſſioribus pilis. penulæ igit gauſapinæ: q̄uis hyemales eſſent: æſtate tamen poterant delectare: quod ſupra diximus: Menſe uel auguſto ſumere gauſapinas. Is candor: id eſt talis candor etiam. Media meſſe: quāuis ſim hyemalis.

Inge Ceruical ex plumis refertū ſubſtétandæ ceruici iacétiū paratū erat: eratq; ī uſu tātū delicatoꝝ hoīum: iccirco conducūtur apud Iuue. ceruical amicæ: clamante Pli. uſq; eo ꝓceſſiſſe delitias: ut ne ceruices q̄dé uiroꝝ ſine pénis ſuſtineri poſſint: ide monet

Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Cuculli Liburnici:

Iungere neſciſti nobis o ſtulte lacernas.
Indueras albas: exue callaicas.

Vndones Cilicii.

Non nos lana dedit: ſed olentis barba mariti.
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Syntheſis.

Dum toga ꝑ quinas gaudet requieſcere luces:
Hos poteris cultus ſumere iure tuo.

Tunicæ patauinæ.

Vellera cum ſumant patauinæ multa trilices:
Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt.

Spongia.

Hæc tibi ſorte datur tergendis ſpongia menſis.
Vtilis expreſſo cum leuis imbre tumet.

Penula Gauſapina.

Is mihi candor ineſt: uilliorum gratia tanta eſt:
Vt me uel media ſumere meſſe uelis.

Ceruical.

Tinge caput nardi folio: ceruical olebit:

eum cui mittit ceruical: ut tingat caput nardo tãquã luxurioſum & delicatũ hoiem. Folio nardi: ex quo foliatũ unguentum fiebat. Pluma: ceruical. Tenet: ſeruat.

Tragula: Cubicularia gauſapina. cubicularia ſtragula erãt cubiculi. gauſapĩa. i. uilloſa: ut ſupra expoſuim⁹. locat ĩ eũ q habet uxorẽ anũ. Ei. n. nihil poſſunt calore ſuo ꝓdeſſe: cũ ꝓxĩa uxore cõgeleẽ. Stragula uilloſa: cubicularia. Tapetis purpureis: inſtar tapetoꝝ. Cõgellat uxor. q. d. & ſi uilloſa ſumus: nihil proſumus tibi ad calorem.

Perdidit unguentum: cũ coma pluma tenet.
Cubicularia Gauſapina.

Stragula purpureis lucent uilloſa tapetis:
Quid prodeſt ſi te congelat uxor anus?
Lodices.

Nudo ſtragula ne toro paterent:
Iunctæ nos tibi uenimus ſorores.
Amictorium.

Mammoſas metuo: teneræ me trade puellæ:
Vt poſſint niueo pectore lina frui.
Cubicularia polymita.

Hæc tibi memphitis tellus dat munera: uicta eſt
Pectine niliaco iam babylonis acus.
Zona.

Longa ſatis nunc ſunt: dulci ſed pondere uenter
Si tumeat: fiam tunc tibi zona breuis:
Gauſape quadratum.

Lodices mittet docti tibi terra catulli:
Nos elicaonia de regione ſumus.
Semicinctum.

Det tunicam diues: ego te præcingere poſſum:
Eſſem ſi locuples munus utrunque darem.

Vdo: Lodices: Lodicib⁹ totus lecti apparatus cõ tegebaẽ. erãt aũt geminæ ĩ optoriũ coeũtes: hunc uſũ ex ſe docent. Nos: lodices. Toro nudo. i. lecto nõ operto nobis. Stragula eſſẽt nuda: niſi nos eſſemus quæ ea tegimus.

Ammoſã. Amictoriũ in dumẽtum erat pectoris dormienti: ne temere iactatus nocturno frigore offenderẽt: erat aũt ex lino mulieribuſq; maxĩe in uſu. Rogat nũc amictoriũ ut tradaẽ poti⁹ ꝓuellæ: q̃ mammoſæ. Lina. i. ego lin teũ. Niueo pectore. ſ. puellæ.

Aec tibi: Cubicularia polymita. polymita dicebanẽ multis litiis cõtexta: q̃ Alexandrini ꝑmi ĩuenerũt: auctor eſt Pli. in. viii. naturalis hiſtoriæ. tanta autẽ arte exercebanẽ: ut maiore ferme ĩduſtria ſingula ĩ his diſtĩguerentur: q̃ babylonia acu poſſẽt: nam babylonii acu ueſtes intexere ceperunt: q̃uis Home. hoc texturæ gen⁹ tribuat helenæ: quã ĩtroduxit ĩtexentẽ uaria certamina Troia ruẽte. Martialis mẽphiticã telluré dixit: cũ alii hoc de Alexãdria ſcribãt: ſed tamẽ Alexãdriaĩ ægypto é: ut mẽphiticã exponas. i. ægyptiã. Victa é: ſuperata é. Niliaco: ægyptio.

Onga zona puellæ datur monens ſe tam diu fore utilem ad cingẽdum: quoad uenter non intumuerit. placet hoc referas ad puellam potius exponens dulci pondere id eſt fœtu: q̃ ad omnes exponens dulci pondere hoc eſt gulæ uoluptate: quæ ciborum ſuauitate capta pondus immittit uentri.

Odices: Gauſape quadratum: Gauſape ſtramentum erat: ut diximus militare groſſioris uilli quadratum dictũ a forma: ut ego abitror: nam & Feneſtella ſcribit. Triclina ſe puero quadrata & compacta aut acere operta ac cedro cœpiſſe. erat autem hoc gauſape pauperiorum cum lodices ſtragulis in eundem uſum lautioribus ſeruirent.

Elicaonia: id eſt patauina: nam licaonia finitima pamphiliæ ſocios dedit Antenori: q patauium condidit: dicta olim Elicaonia ab Elicaone rege: ſed poſtea Licaoniam Strabo Plinius & Ptolomæus dixerunt ſupra: Si prior euganeas clemens elicaonis oras. Terra Catulli: Verona.

Et. Semicinctum: Compoſitione declarat quid ſit: nam medium cingebat hominem tunica demiſſum. Vtrunq; togam & ſemicinctum.

Bria. Lanæ amethiſtinæ. Color i lanis amethiſtinis dictus é a colore lapidis amethiſti. Amethiſtus autẽ a particula priuatiua: & methiſtis quod ſignificat ebrius dicit: ex ratione nominis iocant: cum ſint ebriatæ purpura laconica: quæruntquare amethiſtinæ dicant: quaſi non ebriæ: ſed ut diximus appellationem ſortitæ ſunt a lapide non a nominis deriuatione. Tinctæ: purpura tyria. Tyriæ amethiſtæ dicebant: & ita puto oportere ſcribi lemma lanæ tyriamethiſtinæ. Lana ſobria: id eſt amethiſtina.

Lanæ amethiſtinæ.

Ebria ſidoniæ cum ſim de ſanguine conchæ:
Non uideo quare ſobria lana uocer.

Elleribus: Lanæ albæ candore certabant Plinio & Varrone ita diſtinguentibus: ut apulicam omnibus ante ferrent: ſecundam palmam darẽt lanæ: quæ græci pecoris in Italia dicebatur: tertiam mileſiæ. Martialis hoc diſticho alium ſeruat palmæ ordinem. Parma: oppidum galliæ ciſalpinæ.

Lanæ albæ.

Velleribus primis apulia: parma ſecundis
Nobilis: altinum tertia laudat ouis.

Tertia ouis: tertia palma lanarum. Altinum: non procul a Taruiſio erat: nobile oppidũ

Lanæ tyriæ.

Nos lacedæmoniæ paſtor donauit amicæ:
Deterior lædæ purpura matris erat.

Os: Lanæ tyriæ: Purpura tyria cæteris antefere batur: quamuis laconia ſuum etiam locum uendicaret. Gloriantur igitur lanæ tyriæ ſe i laconia quoque ubi purpura eſt habitas fuiſſe precioſi muneriſ quod argute dicunt: dum aiũt ſe a Paride donatas fuiſſe Helenæ: & purpuram Lædæ: hoc é purpuram laconicam fuiſſe deterioré. Paſtor: Paris. Amicæ: Helenæ. Deterior: nobis.

Lanæ polentinæ.

Non tantum pullo lugentes uellere lanas:
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

Idem.

On: Lanæ polentinæ. polentia oppidum ad alpes: quod & potentia dicebatur nigris lanis ferax: Nigrique ferax polentia uilli. In Hiſpania eſſe polentiam ſcribunt Plinius & Strabo: unde & lanæ mittuntur & calices fictiles: qué admodum ex eadem prouincia ſaguntini & aſtei. Duplici igitur munere laudatur nunc polentia lanis ſcilicet & calicibus. Pullo uellere: lana nigra.

Lana quidem triſtis: ſed tonſis apta miniſtris:
Quales non primo de grege menſa uocat.

Ana. Idem indicat lana polentina ſe ueſtibus ſeruilib⁹ aptam eſſe: his præſertim ſeruis: qui deformes ſunt. Triſtia: fuſca. Tonſis miniſtris: deformibus. Menſa: officium menſæ.

Tomentum lingonicum lenco:
Oppreſſæ nimium uicina eſt faſcia plumæ.
Vellera lingonicis accipe raſa ſagis.

Ppreſſæ. Tomentum leuconicum. Tomentum farcimen erat culcitrarum ex quauis re. Tomentum autem leuonicum erat farcimen ex pilis & lana panno dentoſa a leuconia regione. Tomentum a τεμω quod eſt incido: nam quid in farcimen inciditur: tomentum eſt. Cadurci galliæ populi in tomentis culcitrarum ex ſuo lino palmam obtinebant. Varro ſagum: aut tomẽtũ in culcitra ſolitum ĩculcari ſcribit. Faſcia ut auctor eſt Porphyrio lecti ſuſtinebantur: & Cicero defert ad coniectorem quendam ſomniaſſe ſe ouum pendere ex faſcia lecti ſui cubicularis. Cum igitur lectus erat plenus pluma ob tenitatem facile opprimebatur ad faſciam uſque. Tomentum igitur leuconicum meliorem poteſt præſtare uſum: quando ita lectum implet: ut faſcia non ſentiatur.

Raſa: id eſt detonſa. Sagis leuconicis: ex ſagis detonſa.

Omentū. Tomentūm circēſe erat e ſtrāmine groſſiore: qđ legebaṫ iñ palude circēſi: nā circei olī paludē habebāt. ātiqtas ī lectis ſtramēto utebaṫ: auctorſ ſūt Varro & Pli. ſed īualeſcēte luxu ad tomētū leuconicū ꝓuentū eſt: cū tātū pauperes ſtramento uteréṫ.. Cōſciſa: nā arundines paluſtres ad farcimē concidunṫ: unde & ipſæ tomentū ſunt. Pli. de arundinibus: Aut enim pro pluma ſtrata caupanarum replet: Aut ubi linoſiore callo indurult: & cætera. Pro leuconico: noñ enim poteſt leuconicuu emere.

Tomentum Circenſe.

Tomentum conſciſa palus circenſe uocatur:
Hæc pro linconico ſtramina pauper emit.

Pluma.

Laſſus amyclea poteris reqnieſcere pluma:
Interior cygni quam tibi lana dedit.

Fœnum.

Fraudata tumeat facilis tibi culcitra pluma:
Non uenit ad duros pallida cura toros.

Tintinabulum.

Redde pilam: ſonat æs thermarū: ludere pergis:
Virgine uis ſola lotus abire domum.

Diſcus.

Splendida cum uolitent ſpartani pondera diſci.
Eſte procul pueri: ſit ſemel ille nocens.

Cythara.

Reddidit euridicen uati: ſed perdidit ipſe:
Dum ſibi non credit: nec patienter amat.

Idem

De pompeiano ſæpe eſt electa theatro.
Quæ duxit ſyluas detinuitque feras.

Plectra.

Feruida ne trito tibi pollice pulſula ſurgat:

Aſſus. Pluma cygni tantis delitiis lectū īplet: ut nō alia uti dicaṫ. Vēus hæc molliſſima ē preſertī quæ ſup eminēti bꝰ pennis ſubeſt. Interior lana .i. interior pluma cygni quæ lana uidetur. Pluma amyclæa. i. pluma cygni amyclæi: nā cygni aſſiduo epitheto amyclæi dicū tur. Papi. Amyclæos ad fræna citauit olores.

Raudata. Fœnū. Et fœno ꝑ tomēto utebāṫ pauperiores: q hac una re lætari poſſūt q nulla ābitionis cura torquēṫ ex hoc fœnū ſe anteponit plumæ: quando qeté præbet ſine ulla cura. Tumeat tibi: implea tur a te. Fraudata pluma: excluſa pluma. Pallida: quæ facit homines pallidos. Duros toros. i. fœno repletos.

Edde. Titīabulū inſtrmentū eraṫ quo e gymnaſio lauaturi reuocabanṫ ad thermas paulo poſt claudendas. moneṫ igiṫ is qui in gymnaſio eſt: ut ſi lauari uult ſonante tintinabulo ꝓperet: nā paulo poſt nō erit lauandi locus: clauſis termis: oportebitque lauari aq̄ frigida ſiquidem lauari uolet. Redde pilam. i. depone pilam. ſupra: Si neſcis ruſtice redde pilam.

Aes: tintinabulum. Sola uirgine: ſolis aquis uirginis ſiquidem pergis ludere.

Plendida. Diſcus ludus quo pueri græce in gymnaſio exercebantur: numeratus inter quinque exercitationes. iactabatur autem maſſa plumbea alutæ iuncta: in qua referenda & periculum erat: & apparebat ars: ut Pindari interpres docet: hoc genere ludi Hiacynthus a Phœbo eſt necatus. Diſci ſpartani: laconici. Volitant: iactantur. Semel nocens: ſatis ſit q ſemel interfecerit Hiacynthum ſparthanum.

Eddidit. Cythara inuenta ab Orpheo Eurydicem uxorem ab inferis impetrauit: ſed data lege ne reſpiceret ſequentem: amoris impatiens reſpiciendo eam amiſit. Si bi ipſi: non fidebat ſibi.

E pompeiano. Idem in pompeiano theatro Orpheus recitatus eſt repræſentatis ſiluis & feris: quæ ſono alliicerentur. ſupra extat de hoc epigramma.

Eruida. Plectrū inſtrm quo fides plectunṫ hoc é pcutiūṫ Pūſula ut alii codices habēt: Pulſula cytharæ fides é: quæ ex imo acutioré ſonū reddit. hæc facile frangiṫ ſi percutitur digito: cū & digitus ipſe teratur ūtrūque iñcōmodum uitaṫ ſi adhibetur plectrum.

Garrula:resonantia calefacta pcussione.Si uis legere pustula intellige pustulâ nasci i digito:si fidē pulsat sine plectro.calūniator pulsulâ nusq̄ reperiri cōtendit:accipe bone uir alterā sentētiā si prior nō placet:nā ea de causa utrāque dixim⁹:ut si minus altera placeret; ꝓbares alterā:pulsulâ legi posse & dictiōis ratio & ātiq codicis scriptura suadet.nâ pulsula illa in imo fides dicit:quoniā maxime pulsat præter cæteras.Ita cu codices ātiq habēt. & quū Mart.alia finxerit:uerba hoc quoq; potuit deriuare:sed id nō laboro magnope:Nâ quum utrâque dixerim sentē=tiā:alteram & ego non ignora ui:& tu probare debuisti.

Nducēda: Trochus ferrū rotundū ē instar rotæ: qđ terræ ifixū pilas ligneas admittit:uertitq; dū tangit.cât⁹ ferꝝ significat quo rotæ uinciunt: auctor ē Fabi⁹ Quint. Troch⁹ itaq; pueris pōt esse ludus: grādioribus cātus ad usū rotæ uiciēdæ:nā i cātu uertit.alii cant⁹ .i.armoniā dixerūt: qđ placet.

Rota ē trochus.i.dādus. Cā=tus:alludit ad illud ferrū rotæ uinciēdæ. Annulus:trochus. Garrul⁹:resonans. Vagat:flectit. Turba obuia:hominū.

Ocilli.Signū uictoriæ.Si=gna fictilia in saturnalibus mittebāt ueteri instituto:siue ut in monumētis ē epicardi auctore Macro.quōiā Hercules ex ponte sublitio homnium simulacra ꝓ nūero socioꝝ amissorū deiecit:ut nudi i patriā uerentur:siue ꝙ pelagi eadem simulacra instituerīt pro hōinibus:qui olim Saturno mactabantur:redigentes crudele sacrum ad mitiorem ritum: cum reliqua munera dentur sorte: signum īquit uictoriæ germanico extra sorte dā dū ē: cū totiens populo romano uictoriā peperit hoc signū uictoriæ.

Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus.

Inducenda rota est:das nobis utile munus:
Iste trochus pueris:at mihi cantus erit.

Idem.

Garrulus in laxo cur annulus orbe uagatur:
Cedat ut argutis obuia turba trochis.

Signum uictoriæ.

Hoc illi sine sorte datur:cui nomina rhenus:
Vera dedit decies adde falerna puer.

Sigillum Bruti.

Gloria tam parui non est obscura sigilli:
Istius pueri brutus amator erat.

Saurocton Corinthius.

Ad te reptanti puer insidiose lacertæ:
Parce cupit digitis illa perire tuis.

Hiacynctus in tabula pictus.

Flectit ab inuiso morientia lumina disco:
Oebalius phœbi culpa:dolorque puer.

Hermaphroditus marmoreus.

Masculus intrauit:fontemque remersit utrunq;:
Pars est una patris;cætera matris habet.

Dana Picta.

Cur a te precium daneæ regnator olimpi
Accepit:gratis si tibi.læda dedit?

Decies: pro numero litterarum. Germanici.i.decem cyathos in hilaritatē:satis supra.

Loria.Lemma brutupedion.i.Bruti pusio:nam Brutus ille qui in philippicis occubuit puerū amando ei cognomē dedit:quem Apollodorus cognomine insanus æneum fecit:ut scribit Pli.nunc idem est fictilis. Sigilli:statuæ. Obscura:incognita.

D te.Sauronytius:sauros græce latine significat lacertam.nyto significat uulnero. sauronytius igitur erat puer ære expressus obseruans lacertam obrepentem: ut uulneraret. Corinthius.i.ex ære corinthio fabricatus. Cupit perire:uidet uelle mori.

Lectit. Hiacynctus puer pinctus moribundus ex uulnere disci.

Asculus. Hermaphroditus marmoreus. Fontem: salmacidis. Vtrunque: fœminam & uirum. Patris:Mercurii. Martis:Veneris.

Vr.Daneæ picta corrupta auro a Ioue. Si læda:quæ erat pulchrior dedit gratis sine precio:cur accepit Daneæ precium a te.q.d.non debuit

Vm.Persona germani.Signum erat captiui germani fictile. Batavi populi qui incolunt rhenum domiti a Domitiano. Lusus:lasciui ingenii figuli: qui ludens meita effinxit. Pater:Domi. Timet:nam batavi hostes fuerant Domi.

Lidit.Hercules corinthius.i.ex ære corinthio expressus in cunis necat angues ex historia fabulosa:inde poeta ludit disticho. Respicit:non auertit uultum. Hydra:quæ ab adulto fuit domita. Iam:quum uideret id a puero fieri.

Persona germanica.

Sum figuli lusus rusi persona batavi
Quæ tu derides:hæc timet ora pater:

Hercules Corinthius.

Elidit geminos infans:nec respicit angues.
Iam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules Fictilis.

Sum fragilis:sed tu moneo ne sperne sigillum:
Non pudet alciden nomen habere meum.

Minerua Argentea.

Dic mihi uirgo ferox cum sit tibi cassis & hasta:
Quare non habeas egida:cæsar habet.

Europa picta.

Mutari melius tauro pater optime diuum:
Tunc poteras:iocum cum tibi uacca fuit.

Leander Marmoreus.

Clamabat tumidis audax leander in undis:
Mergite me fluctus:cum rediturus ero:

Sigillum Giberti fictile.

Ebrius hæc fecit terris puto mõstra prometheus:
Saturnalitio lusit & ipsæ luto.

Homer. Vatrachomyomachia.

Perlege mæonio cantatas carmine ranas:
Et frontem nugis soluere disce meis.

Vm.Hercules fictilis Turiãus a fragellis accitus a Tarquinio rege iouis effigiẽ fictilẽ fecit ĩ capitolio & Herculẽ fictilem:quippetuo cognomine dict⁹ ẽ Hercules fictilis. hoc igit̃ signũ Herculis q̃ nũc mittitur cũ fictile sit hoc gloriat̃ q̃ Hercules habeat suũ cognom̃ qđ dicat̃ ĩ urbe Hercu.fictilis.

Sigillũ:paruũ signum. Meũ nomen appellari fictilem.

Ic mihi. Palladis clype⁹ quẽ ægidẽ appellabãt imagĩbus Domit.additus ẽ.ĩde Palladis imagĩes sine ægide formabãt. hoc ãt erat fãiliaritatis indicĩũ: cũ numĩe qđ ĩpator præcipue coluit:mittit̃ nunc imago Mineruæ argentea. Cæsar habet: respõdet Pallas.datã autẽ ægidẽ Domitiano supra indicauit Mart.Accipe belligeræ crudũ toraca Mineruæ.

Vtari.Hãc iuppiter taur⁹ traiecit ĩ cretã.argute ĩqt poeta tũc oportuisse iouẽ mutari in taur̃: cũ loquã amabat uersa ẽ in bouẽ:fefellisset enim custodem & iniisset bouem.

Lamabat:Nota fabula in freto sestiaco:cum ad Hero puellam nataret mersus est:quæ mors ob eam causam ei fuit acerba: quod ãte optatũ puellæ amplexum moreretur. Audax:qui se commisit aquis natatu.

Brius.Sigillũ Giberi fictile i.. saturnalib⁹ dabat̃.giberi:hoc ẽ gibbosi signũ.nã Clesip p⁹ fuluo giber & toto aspectu fœd⁹ a gegaia fabricatus ẽ ex ære:ũde defluxit mos: ut talis hoĩs forma in saturnalib⁹ fingeret̃.Promethe⁹ prim⁹ fuit q̃ fictile signũ fecit. Hæc mõstra:hominem gibbosũ. Lusit:lasciuit. Luto:signo fictili in saturnalibus mittendo.

Erlege.Homeri Vatrachomyomachia ex trib⁹ uerbis cõpositũ:uatrachos significat ranã:myos muris:machi pugna:opus ẽ Homeri ita inscriptũ de murũ & ranarũ pugna.Cõtendũt tamẽ multi auctore Plutarcho hoc opusculũ ab Homero ñ fuisse scriptũ: sed Papi.& alii nostri ita crediderũt.Mittebãt aũt libri in saturnalibus:quoniã etiã Saturnus cultus humani auctor habitus ẽ:& eius tẽporibus Hercules primus in italia litteras docuit:unde Herculis numẽ cum musis colebat̃ auctoribus Plutarcho & Macro. Ranas:pugnam ranarum. Mæonio:homerico. Soluere frontem:exhilarare.

Lias. Quadragīta. viii. libros edidit Homerus: quoꝝ. xxxiiii. excidiū troianū cōple
ctuntur: reliqui errores Vlixis: illi Ilias inscribuntur: hi odyssea ab Vlyxe: mittunt
una cōpacti. Vlyxes inimicas: & cætera: id est odysseæ liber. Multiplici pelle: id é multa
charta pergamena: nam in. xlviii. libros surgit.

Acipe. Virgilii culex. Culex Virgilianū opꝰ quo culicis fatū defletur nihil magis ad
mirandum habet quā ꝙa poeta puero editus sit: ubi magnitudinem illam nō nun
quam assurgēdo designat quā ī æneide impleuit. huius memi
nit Papi. Ante ānos culicis ma
ronani. Vnde Lucanus: Cum
iuuēis Orpheū expleuisset ait:
Quid ad culicē Virgilii. Culi
cē: opus culicis maroniāi. Po
sitis nucibus. i. iocis & ludis sa=
turnaliciis: quasi dicat leuiora
in saturnalibus sunt legenda.

Arma uirum. i. æneida.

Vam breuis: Virgilius in
membrana. Tria ope=
ra Virgilii eodē uolumine cō=
pacta: prima pagina poetæ p=
sonam profert: nam Tityrus
primo uerbo carminis bucoli
ci Virgilium designat. Mem
brana: uolumen. Maronē
īmensum: tria opera Virgilii.

Aec pri. Menādrū Tha=
is. Comœdiæ: auctor a=
pud græcos iuuenum amores
& fraudes meretricias singula=
ri ingenii laude expressit. cele
brat autem Thaidem nobilis=
simum scortū: cui omnes me=
retricias ueneres concedit: unde

Homerus in membranis:
Ilias & priami regnis inimicus ulyxes:
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilii Culex.
Accipe facundi culicem studiose maronis:
Ne nugis positis arma uirumque canas.

Virgilius in membrana
Quam breuis īmēsum cœpit mēbrana maronē:
Ipsius uultus prima tabella gerit.

Menandri Thais.
Hæc primū iuuenum lasciuos lusit amores:
Hæc glyceræ pueris thais amica fuit.

Cicero in membranis.
Si comes ista tibi fuerit membrana: putato.
Carpere te longas cum cicerone uias.

Propertius.
Cinthia facundi carmen iuuenile properti
Accepit: famam nec minus ipsa dedit

Liuius in membranis.
Pellibus exiguis artatur liuius ingens:
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Thais Menandria dicta est a Propertio Glycera alterū scortum: quod cum poemate non celebretur tanta carminis præstantia quanta Thais p scripta est nullum illecebrarum nomē est adeptum: quibus maxime ualebat. Thais igit Glyceræ anteponitur carmine Menandri: nec Glyceræ. s. fuit amica. Vere Thais ami ca fuit ob illecebras uisa est uere amica. meretricis laus est si persuaserit se amari. Hæc Thais Menandri: id est Thais in comœdia menandri. Lusit: decepit: quia illic erant a=mores iuuenum deceptorum.

I comes: Cicero in membranis. Allusio est ad chartas membranas: quæ a membris dicuntur: nam qui scriptus fuerit in membranis uidetur in membris esse. Cicero=nem: qui in membris est. Cum Cicerone: nam in his membranis uiuit.

Inthia. monobyblos Propertii. Propertii carmē ita inscribitur qui ardentissime a=mauit Hostiam uicto nomine appellatum Cinthiam: nonnullorum iudicio prīas tenet partes in carmine elegiaco auctore Quint. nam amoris affectus præsertim qui ar=dentiores sunt melius expressit nemo. Accepit famam: carmine Propertii. Nec minus dedit: nam poeta eo carmine claruit.

Ellibus. Liuius i mēbranis. Titi Liuii magnitudo exprimit: q orsus historiā a cōdita urbe ī cētū &. xl. libros excreuit descēdēs ad Augusti tpra. Pellibus. exi. mēbranis.

Ic.Saluſtius cũ Thucidide certat aũctore Quint.maiore laude futũr⁹ ſi uerbis Catonis Cenſorini ex originibus abſtinuiſſet:nã inde magnã uerboꝝ copiã deduxit: diſticho ꝓdente furtũ:Et uerba antiqui multũ furate Catonis Criſpe iugurthinæ conditor hiſtoriæ.Breuitas ĩ eo laudat̃ a Fabio.Laceratꝰ ẽ a Leñeo Põpeio Pompeii magni liberto:quoniã ſcripſiſſet Pompeiũ oris probi:animi iuerecũdi.primã in hiſtoria laudem obtinet. Corda doctorum.i.ut docti hoĩes iudicant.

Saluſtius.

Hic erit ut perhibent doctorum corda uirorum
Primus,romana criſpus in hiſtoria.

Ouidius in mẽbranis metamorphoſis.

Hæc tibi multiplici quæ ſtructa ẽ maſſa tabella:
Carmina naſonis quinque decemque gerit.

Tibullus.

Vſſit amatorem nemeſis laſciua tibullum:
In tota iuuit quem nihil eſſe domo.

Lucanus.

Sunt quidam qui me dicunt non eſſe poetam:
Sed qui me uendit bibliopola putat.

Catullus.

Tantum magna ſuo debet uerona catullo:
Quantum parua ſuo mantua uirgilio.

Calda & frigida aqua.

Hæc tibi quæ fuerunt caldarum nomina dicunt:
Ipſa ſuas melius charta notabit aquas.

Mulæ pomiliæ.

His tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altius interea pene ſedere ſoles.

Catella gallicana.

Delitias paruæ ſi uis audire catellæ.
Narranti breuis eſt pagina tota mihi.

Aſturco.

Hic breuis ad nũerũ rapidos qui colligit ũgues:

Aec maſſa:Volumen.

Sſit: Tibullus. Nemeſis nomẽ eſt deæ quæ caret noĩe latino: hæc colebatur ad uerſus ſupbos ĩ capitolio:male accipiũt q ꝓ fortuna ĩterpretãt:eſt itẽ puella amata a Ioue: ut Iginius ſcribit: altera a Tibullo q Planiã amauit ſub noĩe deliæ delectatus paupertate: ut initio ſcribit: Me mea paupertas uitæ traducat ĩerti. Sed ĩde ẽ diſtichõ:q ipe poeta ſcribit d amica Illa regat cũctos illi ſunt oĩa curæ: At iuuet ĩ tota me nihil eẽ domo:ad quod alludens Mart.ait:Quẽ iuuit: cui optatũ fuit.Nil eſſe ĩ tota domo: q ita ſcribit:at iuuet in tota me nihil eſſe domo.

Vnt. Lucanus hiſtoricis potiꝰ q̃ poetis imitãdꝰ:ut Fabius ſcribit: dũ grauitatẽ ciuilis hiſtoriæ ſequit̃ hiſtorico q̃ poete ꝓpior:iudicio tñ ferme omniũ ĩ poetaꝝ ordinẽ ẽ redactꝰ.

Antum. Catullꝰ uarietate carminis & antiquoꝝ uerboꝝ ſimplicitate laudẽ ĩſignẽ meruit Clodiã amauit quã Leſbiã appellabat.ſmionẽ penĩſulá lacꝰ benaci hẽt patriã ĩ agro ueronẽſi:ſed uerona eũ ſibi uẽdicat ciuẽ:quẽ Mãtuæ oppõit oſtentanti. Virgi.Debet ob nominis laudem.

Aec:Caldæ aq̃æ & frigidæ uerſu.Carmine deſcriptæ aquæ frigidæ & caldæ mittunt̃:ſed ĩqt poeta hi uerſus meliꝰ natarent aq̃s ſuas:q̃ emitti dẽant ſui carmis laudẽ extenuãs. Quæ fuerũt.i.quæ aquaꝝ noĩa deſcribũt. Dicunt:fatentur. Melius natabit:mergenda eſt hæc charta.alibi: Vis puto cũ libro Marce natare tuo.

Is.Mulæ pomiliæ:ex mulo & eq̃ auctoꝛ Pli.naſcit̃ Inus mulus exiguꝰ:quẽ alii ginũ dicũt.Sũt præt̃ea int̃ mulas quæ pomiliæ dicũt̃:hoc ẽ nanæ:nã pomiliões nani ſũt. Al Elitias.Catella gallicana ĩ delitiis:ut melitea & Iſſea.Prĩa.i.breuis ti⁹:q̃ ſis ĩ mula. non ſufficit.

Ic bre. Aſturco.In Galitia & aſturia ꝓuĩcia hiſpãiæ eq naſcũt̃ pui:q crura alt̃na mollit̃ explicãt glomerãdo:dicũturq aſturcões ab aſturia ꝓuĩcia.ide eũdẽ iceſſũ arte do

cere præceptū é. de his carmẽ extat Silii cũ de asturib⁹ po. loq̃t: his pù⁹ sonipes nec martii not⁹. at idẽ: Aut ĩ concusso glõerat uestigia dorso: Aut molli pacata celer trahit essęda col lo. Equ⁹ astur: q uẽit ex asturia. Ad nũer⁹: in ordiné. Auriferis gẽtib⁹. i. hispanis.

On: Canis uertagus. Canes uertagi q̃ spõte in uenatõem exeũt: leporib⁹ insidiãtur: quos morsu cõphẽsos domũ referũt. Verbũ é pegrinũ: q̃uis alii a uertẽdo & agẽdo uertagũ inepte deducũt.

On. Palæstrita ĩ gymnasio uĩcebat maxĩe si cedẽs reducto pectore aduersariũ reflectere rũt. hæc exercitatio dicebat clinopali: hoc é ĩclinata palæstra ná clino significat inclino: pali palæstra: und Domi. cõcubitũ appellabat clinopalẽ. tãq̃ palæstræ exercitationẽ: anaclinopali significat reflexionẽ in palæstra: tin anaclinopalĩ. i. reflexionẽĩ palæstræ: ĩ quo lõgo collo op⁹ erat. ut supra: Grãdia q̃ uano colla labor facit: & Iuue. Lõgis ceruicib⁹ æq̃t Herculis Anteũ ꝑcul a tellur tenẽti. Nouit succũbẽr. i. q̃ scit retrorsectere pect⁹ tãq̃ oneri suspẽsi aduersarii succũbat: Ind. n. aduersariũ pẽdẽtem ĩclinato latere deiicit.

Qui uĩcat. i. q̃ tm̃ & simplr̃ ac sine arte supet aduersariũ. q. d. plus delectat in palæstra ars q̃ robur tantum.

Allid⁹ Simius. Simiã gn̄e tm̃ fœmĩo ꝑferre putauit Porphyrio in Horatiũ: Simiũq̃ ab Hora. scriptũ tãq̃ inusitatũ notauit: eod gn̄e hic ꝑfert a Martia. hac laude adhibita: q̃ hastas ĩmissas ꝺclinar sciat. Id Mutianus cũ de simiarum ingenio scriberet non tradidit: neq̃ eum secutus Plinius. Illud tantum affirmant eas latrunculis e cæra fictis nõnunq̃ lusisse: nuceſq̃ distinguere uisu. Eludere: ꝑpulsare. Eram cercophithecus. i. simia caudata.

Venit ab auriferis gentibus astur equus.
Canis uertagus:
Non sibi sed domino uenatur uertagus acer:
Illæsum leporem qui tibi dente ferat.
Palæstrita.
Non amo qui uincit sed qui succumbere nouit:
Et dicit melius.
Simius.
Callidus enixas elidere simius hastas:
Si mihi cauda foret cercopithecus eram.
Puella gaditana.
Tã tremulum crissat tam blãdum prurit: ut ipsũ
Masturbatorem fecerit hippolytum.
Cymbala.
Aera celenæos lugentia matris amores
Esuriens gallus uendere sæpe solet.
Puer cinædus.
Sit nobis ætate puer non punice læuis
Propter quem placeat nulla puella mihi.
Cestos.
Collo necte puer meros amores
Cestον de ueneris sinu calentem. Idem.
Sume citheriaco medicatum nectare cestον:
Vsit amatorem balteus iste iouem.

Am: Puella gaditana: A gadib⁹ lasciua salutatõe eruditæ puellæ mittebant uenereos mot⁹ saltãdo edẽtes. nũc mittit puella gaditana. Jp̃m Hippolytũ: exemplũ Pudicitiæ. Fecerit masturbatorẽ: cogeret masturbari allectũ illecebris suis.

Era. Cymbala ĩstr̃a sacerdotũ Cybelis: q̃b⁹ sacra numĩs agẽtes sono lugebãt Athyn puer⁹: quo Cybele olĩ potiri ñ potuerat. Celenæos: Phrygios Celene patria Athis Phrygis & Marsiæ.

It pũice leuis. Ná expoliebãt pũicib⁹ q̃ molles uolebãt uideri. Pli. Sed hi pũices q̃ st̃ ĩ usu corpor⁹ leuigãdor⁹ fœĩs iã qdẽ & uiris: atq̃ ut ait Catul. libris.

Ollo. Cestos significat balteũ Veneris quo Marti adulteria rẽpmebãt: cũ de⁹ eo cedebat. de hoc plura dcã sunt ĩ imagĩe iuliæ ĩ supiorib⁹ libris. qcunq̃ hẽbat hoc balteũ poterat quẽ uellet ad amorẽ incitare. Meros amores. i. cestον calentẽ. De sinu Veneris: q̃ nup a Venẽr accept⁹. Hora. flagellũ dixit Veneré alloquẽs: sublimi ferias Cloẽ flagello. Vme. Citheriacos. Idẽ. Amatorẽ Iouẽ. hoc é ex uersu Home. q̃ scribit Iouẽ cohibẽdũ balteo a lunõe & cõpulsũ ad amorẽ fuisse: cũ alienis tm̃ amorib⁹ ãtea eẽt deditus.

Vrrañt:Notarius.Notarii dicebãt qui aliquo orãte uerba ſingula excipiebãt ñotis deſignata hor⁊ uelocitas ī p̃cio erat:auctor ẽ Plutarchus in uita Catonis uticenſis. Currãt:uelocia ſint. Suũ opus:extulit uerba. Dextra:Notarii. Peregit opus: ſcripſit. Euis:Cõcha.Papyraceæ chartæ leuigabãt auctore Pli.dẽte cõcauo quod puto ſcribẽdũ dẽte cõchaue.Inde illud apud Cice.Resaget tẽperato calamo:& dẽtata charta expoliebãturq; ut ſpléderet:& ut facilior eẽt curſus calamo. Cortex maræotica.i.papyrus ægyptia:nã maræotis inſula eſt ægypti. Inoffenſa uia.i. leuigata ut calamus offendere non poſſit:& uſq; hærere.

Notarius.

Currant uerba licet:manus eſt uelocior illis:
Nondum lingua ſuum:dextra peregit opus.
Concha.
Leuis ab æquorea cortex mareotica concha
Fiat:inoffenſa curret arundo uia.
Morio.
Non mendax ſtupor eſt:nec fingitur arte doloſa
Quiſquis plus iuſto non ſapit:ille ſapit.
Caput arietinum.
Mollia phryxei ſecuiſti colla mariti:
Hoc meruit tunicam qui tibi ſæpe dedit.
Pumilio.
Si ſolum ſpectes hominis caput hectora credes:
Si ſtantem uideas:aſtianacta putes.
Parma.
Hæc quæ ſæpe ſolet uincique uincere raro:
Parma tibi ſcutum pumilionis erat.
Pueri comedi.
Non erit in turba quiſquam:
Sed poterit quiuis eſſe.
Fibula.
Dic mihi ſimpliciter comedis & citharœdis.

On:Morio Hoc diſtichũ ſupra r̃citauim⁹:Morio dictus erat.xx.milib⁹ emi. Redde mihi nũmos Gargiliãe ſapit:Nã moriões dicũt q; mẽti ſimplicitate q̃dã & deformitate oris delectant nihil ſcurrile ſuo excogitãtes ingẽio.hi cũ alii ĩs ſtulti uideãt ſapiẽtes iudicãt a Mart.ppetua.n.fruunt qete nullis ãxii curis:q̃lẽ uitã delegit Epicur⁹ & Marti. eũ ſecut⁹.

Stupor:hebetudo hoc ẽ nõ ſimulant ſe ſtupidos:ſed ita nati ſũt. Nec fingit:ut a ſcurris. Nõ ſapit ñ ãxius ẽ:& is grauita tẽ q̃dã ſuſtinẽt. Sapit: iudicãdus eſt ſapiens ut morio.

Ollia.Caput arietinum & cor bubulũ i ſaturnalib⁹ mittebant ueteri inſtituto.Mariti phryxei:q̃lis Phryxũ & Hellẽ traiecit arietis. Meruit:hoc aries ex quo ſæpe hũiſti tunicã. Iuuẽa. notãs hunc morẽ capitis.ſ.uerueecini mittendi:Et elixi uerueecis labra comedit.

I ſolũ.Pomilio latine:græce nanus dicit:Inter portenta oli erat:ſed ĩ delitias luxu tẽporũ ẽ receptus auctore Pli. Caput:nã manus habet magnũ caput. Hectora: fortẽ & magnũ ut Hector fuit. Aſtyanacta.i.paruũ:ut fuit Aſtyanax fili⁹ Hectoris: q puer de turri deiectus ẽ. Apte cum Hectorem patrẽ nominaſſet:ſubdit Aſtyanactem filium.

Aec.Parma magna ĩdigebat arte ĩ ludo theatrali ĩ quo Agatinus p̃cipuã obtĩuit laudẽ.ẽ aũt breuior clype⁹:ſcutũ aũt lõgius.totũ cõtegit hoĩem:quæ igit parma ẽ grãdiori hoĩ eadẽ ẽ ſcutũ pomilioni:q totũ tegit.hoc igit ĩ laudẽ agatini quẽ ſupra laudauit uictorẽ ĩ ludo parmæ. Vinci:ab Agatino. Tibi:magno. Scutum pomilionis:parui.ſ.

On.Pueri comœdi:q in agẽdis comœdiis placebãt corporis elegãtia & arte:uerbo attico dicebant diſexapothi:hoc ẽ iocũndiſſimi & maxime optãdi:cõtra q non placebant dicebant miſumeni hoc eſt odio digni.Egregia nunc comœdorũ puerorum turba mittitur. Miſumenos.i.dignus odio. Diſexapothos:iocundiſſimus & qui placebit.

Ic mihi.Fibula hiſtriõis ĩdumtũ ab ũbilico ad genua nõ tã ad pudẽda uelãda:q̃ ad uenereũ coitũ rep̃mẽdũ:quo hiſtriões rauceſcebãt:ũde fiebat ut mulieres ĩ rẽ negatã p̃næ magno p̃cio coitũ ab hiſtriõe cõducerẽt:ut ĩ ſupiorib⁹ libri copioſius eſt expoſitũ. Iuuenalis:Soluit his magno comœdi fibula. Futuãt:cõducti a mulieribus.

Carius: maiore precio. uerba sunt fibulæ respondentis.

Rædo. Accipiter. prædo uolucrum: scilicet olim liber: nũc quoque capit aues: sed domio. Meret: dolet: quod domino: non sibi capiat aues.

On. Calami aucupatorii uiscatis calamis aues arboribus insidentes ueteri aucupio capiebantur: dum auceps in digitos surgens: eos subiiceret auium pedibus: hoc supra est expositum: & confirmatum carmine Silii: simul cantu mulcebantur ne interea euolarét. Silius: Vt qui uiscata populatur harundine lucos:
Dum nemoris celsi procera ca cumina sensim: Subtracta certat: & cætera sublimé calamo sequit: crescéte uolucré. Cala mis: uiscatis. Crescit: subiicit.

Ic. Obsonator dicitur qui emit obsonia: quo uerbo usus est Tranquil. Huius é pares conuiuarum numero epulas parare precio: quo domin⁹ iusserit. Quottus: quo numero. Nec addideris uerbũ: nec moneas quid sit emendum.

Auper. Cor bubulum puto de crumena legendum esse in formam cordis: nam & bullam legimus formam cordis habuisse auctore Macrobio quæ nonnunquam ex loro fiebat mittitur nunc causidico q poeticæ nonnunquam dabat operam causis omissis reprehé sor carminis Mart. supra: Carpere causidicus fertur mea carmina. datur igitur ei cor bubulum angustissima crumena: cũ male scribens carmina nullam consequatur pecuniam: Vel si placet intellige de corde bouis. Cor quod habes: id est accipe cor bouis: quia imprudens es & alter bos.

Fibula quid præstas carius ut futuant.

Accipiter.

Prædo fuit uolucrum nũc famulus aucupis: idé:
Decipit: & captas non sibi meret aues.

Calami aucupatorii.

Non tantum calamis: sed cantu fallitur ales:
Pallida dum tacita crescit arundo manu.

Obsonator.

Dic quotus es: quanti cupias cœnare: nec unum:
Addideris uerbum: cœna parata tibi est.

Corculum.

Pauper causidicus nullos referentia nummos:
Carmia cum scribas: accipe cor quod habes.

Coquus.

Non satis est ars sola coquo seruire palato:
Nanque cocus domini: debet habere gulam.

Craticula cum ueru.

Parua tibi curua craticulà sudet ofella:
Spumeus in longa cuspide fumet aper.

Pistor dulciarius.

Mille tibi dulces operum manus ista figuras
Extruit: huic uni parca laborat apis.

Ientacula.

Surgite iam uendit pueris ientacula pistor:
Cristataque sonant undique lucis aues.

On. Coquus. Ars: coquinaria non satis est. Debet habere: scire gulam domini.

Arua. Craticula diminutiuum a crate: quæ ferrea est. Ofellam condiri e carnibus docet Varro. Hæc potest coqui craticula: cum aper & grandiores feræ torreantur ueru. Fumet: dum torretur. Cuspide: ueru.

Ille. Pistor dulciarius ad differentiam pistoris dicitur: qui panem tantum conficit hic enim mel adhibet: & crustula uariis figuris format. Ars adeo laudatur: ut dicat Mart. Apes mel suum conficere propter hunc unum. Ista manus: pistoris. Parca apis. quia melle abstinet. Laborat huic: id est propter hunc uirum mel conficit.

Ille. Iétacula cibi geneati dicũt: q a pueris emebãt sũmo mãe a pistore: q̃si igit noctẽ saturnalitiã egisset: euagat⁹ p mũera sĩgulis distichis: monet diẽ aduẽtaꝝ ĩpositur⁹ ultimã manũ: a duab⁹ aũt reb⁹ lucis aduẽtãtis signũ accipit: & a pueris emẽtib⁹ iẽtacula & a gallis canẽtib⁹: q auctoꝝ Pli. gẽitia natura sũt ad excitãdos mortales ĩ opa: & sõnũ rũpẽdũ.

Domitii Calderini Veronensis defensio cũm recriminatõne in calumniatorem cõmentariorum in Martialem: quos nondum ediderat ad Corelium patris amplissimi cardinalis neapolitani nepotem.

Domitius Corelio Salutem.

ON potuim⁹ assequi id quod uel tu optabas Coreli: uel studiis nostris maxime consentaneum erat: ut Martia. interpretationem sine ulla animorꝫ contentione absolueremus: Nam qui partim nuper cœperat inuidere: partim odio habet iam diu: nullum detrahendi & insectandi finem facit: ꝙ q̃ diu intra parietes ab eo actum est apud te: Theodorum Nicolaum præsulem Modrussiensium uiros plane bonos & doctos: æquissimo animo iniuriã tuli: aut certe dissimulaui. Sperabam enim magnopere fore aliquãdo: ut cum suæ æstimationis: ac dignitatis rationem haberet: tum ueteris obseruantiæ meæ: nam & si fidem in eum: beniuolentiam: pietatem nunq̃ ipsi uni: quod uideam: probare potui: Tamẽ officio meo plurimum delectabar: cuius fructum uel ex eo capiebam maximum: quod sapientissimorũ uirorum consiliis: Nicenique in primis uoluntati in cuius eram familia: me satisfacere intelligebam: fuissem profecto illo etiam amisso in eadem instituti ratione: a qua maledictis: iurgiis iniuriis grauissimis me nunq̃ depellere potuit: nisi pauloãte epistola quadã agitatum iampridem animum penitus exulcerasset: ita enim me lacessit: ita uocat in ius: ita accusat: ut silentium pro confessione sit futurum: quod sane grauissimum esset in hominem præsertim innocentem: & qui optimam causam habet. qua in re non magis me offendit: q̃ cauillatoria quadam uersutia: parum quidem illa digna libero homine: sed teste fortasse uel infirmitatis: uel facti iniquissimi. non enim scripsit ad me: non passus est suo nomine epistolam reddi: sed quendam subornauit qui ostenderet mentitus se aliunde accepisse. Si iure dissentit: cur apud nos hoc non profitetur ingenue & docet: Si iniuria oppugnat. cur audet scribere: conqueri: uociferari: declamare quotidie: quasi uero nihil ad eum magis pertineat: q̃ ꝙ Martialẽ profitemur: quum multa pro hominis instituto & officio proposita sint: in quibus maiore cum laude uersari & possit & debeat. Equidẽ uel seuerissimi censoris: reprehensionem non aspernor: modo iusta sit: & pro animi æquitate profiscatur: huc enim industria: labores: uigiliæ nostre omnes spectant: ut tuis aliorꝫque auribus dignum aliquid afferamus: quod posteris etiam speremus utile futurum. Id siue maliuolorum obiurgatione: siue mea opera fiat: non laboro uehementer. Satis præstare uidebor: si mea causa quæ a multis incognita habẽtur: & disputata fuerint: & litterarum monumentis cõmendata: qđ si nũc aliquid doceret: agerẽ illi gratias: & nos omnis maxime debere arbitrarer. sed ꝙcqd ꝓponit: & iactat nostrum est: nos dictauimus: in nostris est commẽtariis: præter contumelias quas ex suo ingenio addidit: Nos illic utrãque sententiã complexi: alteram probauimus. In eo uero mecum præclare agit: quod nõ modo perpetuo epistolæ argumento: sed singulis ferme syllabis eũ animum præ se fert: ut nemo non intelligat cur hæc meditetur: & tanta cura tantaque sollicitudine corruptis auditoribus scripta nostra perquirat. Vtinam is esset: qui esse debeat: nam & ego aliquando hæc cum eo communicassem: & ipse multis in locis melius sentiret. Remitto illi contumelias & maledicta quibus me intemperanter onerauit. tam autẽ immerito audio: q̃ ille inhoneste iactat. Tribuo hoc personæ quam sustinet: nihil scribam: quod ipsius animũ merito offendat: causa tantũm posita ueniam ad altercationem: ex qua uiri docti apte diiudicabant: an ego aliquid iepte meis auditoribus dictauerim: an ipse scriptis nostris admonitus quædam ex Strabone: ex quo fonte sentẽtiam nostram hausimus inuidiose admodũ repetat & pronunciet. Susceptã autẽ olim sententiam: ex qua deturbari nõ uult parum tueatur. Singulis epistolæ partibus non respondebo: quod semper existimaui infirmi ingenii & perturbati: oĩo alienũ a ueritatis cognitione. Illud ĩ primis præterire nõ possũ: q̃uis ĩ quẽ scriptũ sit: ignorẽ. Iactat enĩ se quẽdã nebulonẽ nouo astu eluisse: ĩ quo uereor ne ipse accusãdus sit. Nã fieri negat: qđ cur fieret pauloãte ĩterrogauerat. eoꝫ enĩ quæ proponebant rationẽ illũ docere optuit. Theophrastus quoque sese demonstrasse scribit cur ita nonnullæ ĩ india arbores nascant ex militũ Alexandri uerbis: ꝙ si aliĩ easdẽ

nasci audiuerit: alias ité causas allatuꝝ pollicet. Quod initio me cõe amicũ appellat: faci le patior: mõ uterq; ĩtelligat se non eé erga me in officio. Quod gloriabũdũ: ego neq; hoc iactaui usquã: neq; hoiem noiaui. Extant cõmentarii uerboꝝ nroꝝ testes sempiterni. De myrina qđ refutaui scriptũ. libet. n. oém disceptationé ad ueritaté conferre: id erat in nõ nullis codicibus qui ab ipsius recognitione defluxerant: qua in re me ab eo dissentire pla ne ꝓfiteor: quod ut uel iniquis iudicibus ꝓbet: rõnes nras ꝓponem⁹: tũ refellemus quæ de myrina exponunt. Epigrámatis initiũ est apud. M. V. Martia. Cãpis diues Apollo sic murynis: Ita codices uetustissimi habent: qđ aperte fatet. Quid emẽdasti igr inqet Semu rinis: qđ in aliis codicib⁹ mendose scriptũ fuerat. Sic murinis iussi scribere: nonne hoc ẽ emendare: si dixi locũ hũc apud poetã inuersum me correxisse: non sũ mentit⁹. Quid an git: quid ĩgemescit: ut cãpis murinis legerẽ poti⁹ q̃ myrinis: hæc ĩpulerunt poetã obtesta tũ esse Apollinẽ sentio: ꝑ numen qđ oĩum nobilissimũ esset. Quis enim Apollinem ro gauerit tortorem: qui in urbe colebatur omisso palatino. Quis didymeũ erethibium potiusq̃ chryseũ uel delphicũ: Celeberrimũ aũt smitheũ fuisse Apollinẽ & Homeri car mine & antiquitatis religione: qua multis in locis eo numĩe colebat: uel un⁹ Strabo: cui⁹ uerba referamus satis demõstrabit quo loco multa stomachũ facere possent: nisi totũ in ꝓti quidẽ causa cũ nonnullis eius in me officiis: tũ meæ in eũ obseruátiæ plane condo nassem: nã se multa de smintheo Apolline addidisse ait: quæ fortasse magna ex pte igno rauerĩ: cũ tamẽ ex eodẽ loco ea accipiat: unde nos pauca quædã: quæ ad carminis ĩterꝑta tionẽ satis fore uiderent auditoribus recitauim⁹. In urbe chryssa é Apollinis sminthei de lubrũ: & signũ quod nois ueritaté seruat. Nã mus quidã pedi statuæ subiacet: hãc statuã scopas parius fecit: historia siue fabula quæ de muribus narrat: huic loco congruit. Nam teucris e creta ꝓfectis: de quibus primo Calinus elegiarũ poeta tradidit: post multi sunt secuti: datũ erat oraculũ ibi eos sedẽ posituros ubi terrigenæ adorirent: id circa Amaxi cũ dicunt contigisse: maximãq; agrestiũ murũ multitudiné noctu exortã quicqd armoꝝ & utensiliũ inueniisset corrosisse: teucros ibi mansisse: atq; idã ab ida quæ ĩ creta est appel lasse. Heraclitus ponticus auctor est mures circa tẽplũ abundare & sacros existimari. Si mulacrum uero ita instructũ esse ut muré pedibus premat: & paulopost: sed multis in lo cis sminthei nomẽ. Nã iuxta amaxicũ duo loca sunt quæ sminthia uocant: præter eũ qui é iuxta tẽplũ. Ité alia lariſſæo agro proxĩa. In pariano etiã agro locus é sminthius appella tus. Ité apud rhodũ & lyndũ & alia plurima loca: nunc tẽplũ sminthiũ uocant. Hæc illa sunt quæ ipse iactat se addidisse: piget eius uerba referre: ne bis eadẽ repetam⁹. Non sen tis q̃ ridiculũ sit hoiem ex uno Strabonis loco uariã recensere historiã: ut uel plura adde re uideat: q̃ nos accepimus: uel inanẽ quandã eruditionẽ ostentet. Curio puer meus quẽ hoc anno e gallia duxi hunc locũ totũ transcripsisset: si iussissem: sed cũ pauca illa retulis sem in cõmentarios nostros: nolui fabulosam historiã pluribus ꝓsequi: hunc locũ. s. igno rabã: quẽ non modo apud Strabonẽ legerã: Sed hisdẽ uerbis apud Eustachiũ in primum iliados: cuius testimonio in cõmentariis usus sum. Hæc iussi abs te ad Titum eius audi torẽ scribi: ut præceptori ostenderet. Sic enĩ fore sperabã: ut in opinione sua erroris ple na & prorsus pueri tenaciter confirmaret. Litteras istas nec unq̃ uidi nec missas fuisse ar bitror. Quid enĩ me noua assensione confirmaret: cui⁹ sententiã auditores iã exceperãt. Quid se mihi præstaret auctorẽ: qui Homerũ Strabonẽ Eustachiũ duces haberẽ prestan tissimos: Quorũ auctoritati ipe nec accedere debet: nec detrahere potest. uide ne uolue rit uideri hoc cõmento non ignorasse: quod olim nequaquã perceperat. An inquit Do mitius Chryssam non procul a Thebe patria Andromaches portum haberĩ: ubi sit smin thei Apollinis delubrum: & hoc Strabo his uerbis testatur. Chryssa oppidum erat ad ma re portum habens: cui proxima thebe imminet. hic fuit Apollinis sminthei delubrum. Thebem patriam Andromaches fuisse ex carmine Homeri inseruimus. Grammaticos quosdam secutus a necatis muribus dictum iactauerat. In auctoribus nominum splen dorem sequi non soleo: sed quod probabile uideatur Fabii. Quintilia. præcepto numi na colebantur: ꝙ aduersus ifesta opẽ ferrẽt. Aegyptii ibin aduersus serpẽtes: Boetii Apol linem pronopionem aduersus culices: Lydi ob sedatam colebant pestilentiam. Idem sa-

lubritatis auctor habitus est: q terræ humorem radiis tollat: unde noxia creantur animalia. Volui igitur in grammatico historiam naturæ accomodatam sequi: quoniã Heraclidi & Suidæ ex quo duo uerba græce inculcauit: aliorumque qui alia de causa smintheo appellationem datam sentiunt: Fabula mihi non probatur. Quid minus simile ueri est q̃ poetam elegantissimũ: & cuius in primis linguæ facilitas laudat: nouo atq; insolenti uerbo uti uoluisse: & per smintheũ murinũ dre Quis unq̃ murinũ Apollinẽ legit: aut murĩa loca: aut murinos cãpos: cũ smĩtheo Apolline & smĩtheis locis & smĩtheis cãpis oĩa sint plena. Nihil poetã deteruit: quo minus a mure murinus deduceret: q nõ modo nõ uitat uerba noua: sed cũ alia fingit: tũ ardelionẽ domicœniũ nusq̃ præterea iuẽta carmĩ iseruit plurimũ, pfecto ĩter meã & accusatoris sniam ĩterest: murinũ nouũ & ĩsolés uerbũ putat. ego & festiue factum a poeta, p smintheo: & Pli. uero ordeum murinum dixit: & probãdum: nam cum Apollinem Homerus smintheum dixit a smintheo. i. mure: ipse latino nomine murinum appellauit. idem enĩ est smintheus apud græcos quod apud nos murinus. Quem uersum apud Strabonem a Gregorio Tiphernate latinum factũ ipse etiam protulit ut alia. Smintheum præclare tendi dominator Apollo. Mart. ut est Homeri studiosus: & uersuum admodum memor: quod multis in locis facile agnoscas: eam inde flexit appellationem: & pro smintheo: quod latinis nouum erat: nam quis apud nostros unq̃ smintheum dixit: murinum apte: & cõcĩne pronunciauit: ut si clamat quis murinos campos legit: aut murinum Apollinem: audiat obsecro quis myrinos campos: aut myrinum Apollinem uer scripsit: uel audiuit unq̃: plena esse omnia Apolline smintheo non satis exploratum habeo. Nullus enim nostrorum eo uerbo usus est: & meo cubiculo mures quidem gregatim erant. Nullum autem extat Apollinis sminthei simulacrum. Quid rides: ego etiam incessi omnibus læticiis: q nimiam habui uoluptatem. Nosti unde sit illud cecilianum. Vt igitur simile aliquid experirer ostendit tibi heri Martialem meum uetustissimum: in quo aperte & luce clarius scriptũ erat sic murinis: ut ipse censui emẽdandum. Si Antonium oratorem audiuisset: hoc tacuisset profecto: quod illius rationes: aut conuellit penitus: aut certe infirmat. Antiqua enim in codice manus non paruam fidem optineat necesse est: constans præsertim & ubique eadem: quod pluribus de syllaba disputando oportere affirmat: Sic mu Trocheũ esse iu nobis incompertũ fuisse: nec ipe quidem scribit: qui eam metri rationem uel pueris cognitã fatetur: syllabæ adeo peritũ esse nesciebã: qui uersus aut nunq̃ facit aut certe malos: quorum ipsum quoque pudeat. non negauerim mures priorẽ syllabam producere: & murinis idem oportere: quod eo loco in cõmentarios nostros rettulimus. At cũ reliqua omnia meæ sententiæ conuenirent: multaque memoria repeterẽ: quæ primitiuorum numerum mutant: ut quem acceperint productũ: corripiant: facile sum passus Martialem in uerbo: quod ipse pro smintheo recens deriuauerat. Eadẽ syllabæ uenia uti: quia a nũeris præscriptis nonnũq̃ discedit ueluti in deriuato a getulia primã & alterã syllabas corripuit: quibus longis cæteri utantur. Traducta est getulis: nec cœpit harena nocẽtes. Virgilius Hũc ego getulis agerẽ si syrtibus exul: quod Ephestio præcipue in syllabarũ ratione auctoritatis fieri debere scribit: ut si deriuatiua syllaba mutantur: colligantur potius in breuem: q̃ a breui in productã exeant: acer acerbus: lotũ lotiũ: uado uadum: odio odiũ: moles molestus: luceo lucerna: offa ofella: currus currulis currule: sedes sedile. eodem genere primã contraxerunt syllabam: quum in primitiuo longa esset. Quare cum id exemplo a poeta fieret nolui constitutam: grauem: dignam auctore interpretatõnem non amplecti: q̃ præsertim quæ de myrina comperiebam aures non ĩplebant. Hic est alter epistolæ nostræ locus: qui in confirmatione totus uersabitur. Quippe erroris ratio facile ĩtelligi potest: quũ maxima inrer. u. &. y. litteras affinitas sit. Quæ tanta ista est affinitas. Sunt ne ita ubique celebratæ nuptiæ: ut nusq̃ dessidium appareat. Si myrinus aliquando poeta scripsit: cur in nullo antiquo codice illius manus extat: non fuisset: mihi crede: tantus librariorũ omnium in hac menda consensus: ut ne per imprudentia quidem aliquando myrinis scripserunt: si ex aliquo exẽplo deducendũ erat: Sed murinis propagatum est: quod ab auctore scriptum fit. De myrina uero ne ignorasse uideamur: quod tradidimus: in cõmentariis

noſtris:ita ut puto ſcriptum eſt. Myrinàm æoliæ urbem fuiſſe Homerus quidem ſtrabo:Ptholomeus teſtant. ſed illic Apollinis cultum reperio. Num ſum deceptus. Quis unquã legit myrinam urbem Apollinis numen habuiſſe.Homerum & Ptholomeũ prætermitto:Strabonis ſententiam ſubiiciam uerbis latinis íſerto Homeri carmíe:ut a Gregorio Tipherñate in noſtros numeros conuerſum eſt.In ilienſi campo cumulus quidam eſt:hunc homines ꝓprio bateam nomine dicunt:Aſt ímortales uolucris monumẽta myrinæ.tum & myrina urbs ex ea noíata eſt.Alio præterea loco intra ſínum é myriña ad ſtadia.lx.æolica urbs:ubi Strabo Apollinem cultum in ea urbe tradidit: ut ſatis conſtet qđ diximus Apollinem illic non coli celebri aliquo nomine.Mox ſubdit:Achiuorum portus ubi ſunt.xii.deorum aræ ne hoc quidem ad Apollinem referẽt:demum gryneum myrnæorum oppidum:& Apollinis fanũ & uetuſtiſſimum oraculum.GryneumApollinem hiſtoria ſane traditum & uirgiliano carmine nobilem nõ ignorabam:Sed nec eundem dici myrinum ex hoc Strabonis loco perſuadebit:nec quiſquã uel apud græcos:uel apđ noſtros:unquã ullo ſcripturæ genere:aut myrinos campos:aut Apollinẽ myrinũ noíauit. Quid enĩ gryneum celeberrimũ appellatione perobſcura confundat:nimirũ Martialis gryneum Apollinem myrinum nuncupauit:quaſi aut ñõ potuerit gryneum dicere: qđ ab omnibus eſt conceſſum:aut licuerit myrinũ appellare:nec ratio grãmatices.Ad eã enĩ particulam uenio. Myrinos igitur campos a myrina urbe recte dici quis neget.quemadmodum a paleſtina urbe paleſtinos:a ſolima ſolimos:& a gryneo oppido gryneum Apollinem. A myrina myrneum dici nõ myrinum & analogia & uſus ipſe docuit:nec eadem ratio eſt in paleſtina & ſolima:quæ & ſi aliter ex ſe deriuatiua emittere debebãt: tamẽ in græcorum latinorũq; uſum peculiari quadam lege recepta fuerunt.Nã & triũphos paleſtinos dicimus:& ſolimum puluerem:quæ non a nobis: ſed auctoribus græcis inſtituta ſunt.At idem myrneos dicunt nonmyrinos:& quidẽ cum diphthongo:quod uel ex ſuperiore Strabonis loco ſatis ꝓcipi potuit.Deinde grynium myrinæorum oppidum: non myrinorum:quo in noíe eorum auctoritatem non nimis ſequi debemus: q̃ in paleſtinis & ſolimis.At ſi paleſtina & ſolima eiuſdem generis oío exiſtimat:cur non paleſtinum & ſolimeũ dicim⁹:ut myrinæum:quod Strabo ſupra uſurpat:ea.ſ.de cauſa:quod ali⁹ illorũ nominum uſus eſt:q̃ huius.Gryneum autem oppidum:& gryneum Apollinem:quid cõmune habet cum myrina & myrinus:quum & longe diuerſus ſit exitus:& grynium oppidum dicamus non gryneum:gryneum uero Apollinem. Conferamus aliquando nr̃as cum illius rationibus.Homerus ſmintheum nuncupat.Inde Martialis murinũ ſuo uerbo:& appoſito eius celebritatem antiquoꝝ monumẽta teſtant.Antiqui codices ſic murinis ꝓferunt:non ſic myrinis:quorum rationem habendam & olim Gelius & doctiſſimi homines omni tempore iudicauerunt.ſyllabam corripi non diſſimili aliorum licẽtia demonſtrauimus.Myrinum nec uetus ſcriptura ꝓbat:nec ullus unquã auctor enunciauit: nec ratio grãmatices permittit.Vtrũ tandem magis nouum erit uerbum myrinũ: ne qđ æque damnatũ eſt ab oíbus:atq; omiſſum: an murinũ in quo poetæ ingenium exiſtit:celeberrima appellatio exprimitur:Homerum:Heraclitum:Strabonem auctores habem⁹. Recte ergo poeta Apollinem myrinis campis diuitem uocat:ſiue quod ramentis abũdet aureis:ſiue ob fertilitatem regionis:ſeu qđ templum eius ibi eſt lapide candido ſumptuoſiſſimum.In campis Apollinis ſminthei nullam fertilitatem habeo:quã referam præter helleborum:quod ibi præparari ipe ſcribit quũ antyciræ id Theophraſtus:& Pli.tribuat:qua ratione ditiſſimum ſmintheum fuiſſe contenderim multoꝝ ĩgenio id purgatiõis genus deſiderante.Ego potius ita eum locum interpretor: ut poeta obſecrans Apollinẽ optet:ut ſic campis murinis diues ſit.i.religioſiſſime colatur.Nam poetaꝝ eſt dites aras appellare:ad quas multæ hoſtiæ mactantur.diiq; non diuitias quibus non indigent: ſed cultum precantur:qui unus eorum numĩa amplificat:& plane facit diuina.Sic ſis diues ĩ campis murinis.i.ſic colaris magnifice in campis ſmintheis: quos multis in locis fuiſſe Strabo ut ꝓpoſuimus ſcriptum reliquit.Hæc Coreli ſecuti ſumus ut campis murinis legeremus:potiuſq̃ myrinis:quæ bonis & doctis homiñib⁹ me probaturum admodum cõfido:q; ſi redarguent:eoꝝ ſequar iudiciũ:& plurimum huic debebo:cui in eodem genere

gratiam fortaſſe aliq̃uando referre potero: īmo nihil iam ꝓhibet errantem docere. Nam ſi beneficium contulerit hac re ſatiſfecero: ſin minus uobis certe noſtri officii gratia erit deuictus. Quid eſt inquies ſuperioribus diebus cum apud librarios ex Martialis codice eius manus emẽdato nonum & decimũ legerẽ: nonnulliq; auditores adeſſent: cũ multa nos offenderunt: tum riſu abſtinere non potui: quũ incidi in illud epigramma cui eſt initium. Vare pretonias latia modo uite per urbes: Nobilis & centum dux memorãde uiris: quod ipſe ita correxerat: lata modo uoce p urbes nobilis: ſimul dolui hominem tã imprudent̃ lapſum eſſe: cũ libri antiqui ſcriptura latia uite habeat: & ita ſit oĩno legendũ. Nam Varus centurio erat: quo noĩe uĩtem latiam geſtabat. Plinius in naturali hiſtoria: Centurionum in manu uitis. Lucanus de ſceua centuriõe: Qui longo latiam gerit ordine uitẽ. Iuue. Poſt hæc nodoſam frangebat uertice uitẽ. Siluis: Nã uitis honore perfunct̃ Latiæ ſubito ſtimularat agreſtis. denique lege cautum ẽ: ut ſimiles centurioni caſtigare ſe uolẽti uitem tenuerit: militiam mutet. cur autem lata uoce in uertendo ſcripſerit: nõ ſatis diſpicio: niſi de patrono apud centum uiros dictum putauerit quẽ ut alterum ſtentorem homericum: aut Trachalũ: qui a tribus ſubſelliis exaudiebat̃ fuiſſe oportuit. Siquidẽ lata uoce per urbes pareto nias nobilis erat: quod q̃ ridendum ſit uel ipſe intelligit. Monebis igit̃ ſtatim deprauatũ locum recognoſcat: ne uno exemplo cõplurib⁹ menda ĩprimatur. Multa præterea apud hunc poetam aut inſcitia paꝛ intellecta: aut temeritate deprauata ex nobis & in ſuperiores nouem libros didicit: & poſthac audiet: quæ diſſimulare nõ poteſt. Nam quod illius in cenſura collega & laboris: quem olim diuinũ prædicebant ſoci⁹ edidit in manibus eſt: in quo aliquando ipſe ueniam impetrat: cum ſermonem latinum nondum formauerit: ſed quæ iam deprehenſa ſunt iudicibus aliquando deferentur. Qđ q̃ plurima loca ſe notaturum denunciat: nihil reſpondeo. Id enim ea perturbatione animi addidit: qua reliqua ſcripſit: quod in fine collocatum eſſe nõ miror. Nam pleraq; noxia animalia aculeos uenenatos ex cauidæ apice emittunt: niſi fortaſſe errorem putat qc quid ipſe percipere non poteſt. Ego nec ſoleo mentiri: nec ipſe debet. Illud certe multis teſtibus liquido affirmare poſſum: me intra paucos dies ſupra ducenta eius errata in lucem prolaturum: ex quibus: aut in Polybio peruertẽdo ĩfantem: aut in Martialis & aliorum caſtigatione cenſorem iniquiſſimum plane agnoſcas. Quid ſi de moribus diſputare uoluerimus: deerit ne ſcribendi argumentum? an uerba? De ſcriptis meis cõcipiat animo & meditet̃ quæ uelit quomodo perfecta fuerĩt: quod ego quoq; coram dixi uix ſex librorum interpretationem: quæ apud nos eſt hactenus recognouimus: nam tradita auditoribus quotidie: aut confirmantur pluribus exemplis: aut melius explicantur: ut aliquando uel alieni hominis & iniquiſſimi iudicis aures ĩpleant: quod uel hoc loco de quo diſputauimus actum eſt. Nam multa diximus copioſius q̃ in commentariis ſit: ut ſententiam noſtram facile ei percipere licuerit: & ſeſe errore iſto liberare. Id quod alibi plerũq; præſtamus: ſed abortum a nobis rapit: quõiam partus formati pulchritudinem ac dignitatem inſpicere non poterit. Tenes ne memoria Coreli q̃ inuectus ſit in noſtram de diſticho illo ſententiam: Coccina famoſæ donas & hianthina mœchæ: Vis dare quæ meruit munera: mitte togam. Ita enim docuimus. Hic famoſæ & notiſſimæ mœchæ maximi precii ueſtes mittebat. poeta iocans non ſine fellis aſpergine monet ut mittat togã: ſi quidem uult mittere ueſtem mœcha famoſa dignam: Nam mulieres in adulterio deprehenſæ toga indute in publicum ducebantur. Martialis alibi Thelyn uiderat in toga ſpadonem: Damnatam numa dixit eſſe mœcham. hoc cum legiſſet in commentariis noſtris quos ut propoſui rudes ac impolitos quotidie ſurripit: nõ uerit⁹ eſt apud te: & Nicolaũ præſulem modruſienſium clara uoce affirmare me id falſo ſuſpicatum eẽ: neq; ullis maiorum monumentis extare. Id cum audiuiſſem: ſtatim inſeri iuſſi Porphyrionis & Acronis uerba in eum locum Horatii: ancilla pecces ue togata. Togatæ autem ut utriuſq; auctoris uerbis utamur: in publicum procedere: cogebant̃ fœminæ adulterii admiſſi conuictæ. & Iuuenalis: Eſt mœcha Labulla Damnetur: ſi uis etiam carphinia. talem Nõ ſumet damnata togam. Nullum præterea uerbum fecit: ne idem itez̃ cõtingat noſtri opuſculi

editionem expectet neceſſe eſt: ne ſi quid interea ſuſceperit: cum odiſſe ac inuidere poti⁹ q̃ docere uideatur: tum in maledicta incurrere: in quibus declinandis non minus prudentiæ exiſtit: q̃ in ferendis moderationis.

.M.Lucidi Phoſphori Epigramma.

Quiſquis amat lepidum uatem latiaſq; camœnas:
Er uitam & mores noſcere quiſquis amat:
Ille mei Domiti generoſos uſque labores
Perlegat: excultis quos dedit ingeniis.
Et quos ut poſſet multis prodeſſe peregit:
Inque dies uarios officioſus habet.
Vos nimium tetricæ frontis miſerique catones
Ite procul: ueſtrum ferte ſupercilium.
At tu docta cohors: & tu romana propago
Laudibus innumeris hunc celebrate uirum:
Tu quoque qui fueras mutilus mendoſus & aſper:
A cunctis poteris nunc bene Marce legi.
Ecce tibi eximium partum eſt interprete nomen:
Redde uicem: alternum diuide Marce decus.
Vt ſi forte labor fuit hic communis: & ipſa
Gloria communis ueſtra duobus eat.

Cura & diligentia Thomæ Alexãdrini & ſociorum eius: Opus. M. Valerii Martialis aliqua abſq; méda Inclyta in Venetiarum Ciuitate impreſſum. Ioanne Mocenico duce fœliciter uiuente. Anno Chriſti .dd.cccc.lxxxii. pridie idus Iunii.

CONGR. ST. ACAD. LX. BIBLIOT. REG.

Regiſtruum huius operis.

a Primũ uacat
Domitii
Solus
brbara

b Sæcula
Non intret
Illa fronte
Deos eſſe:

c Bilbilim
Signata.
Milia pro
Errs.In

d Munere
Migrandum
Pila taberna
Ne ualeam

e calefacta
Florida
Quid de
Sola tibi

f Ille dies
Merda
Vite nocens
Non poſſum

g Non miror
Pannoſæ
Ore uir
Vult

h meminit
Cibis
Lucanum
Piade.

i Condita
Diſſimulator
Mea ſors

k Magiſter
Si quando
Maris
Concubino

l Quæ legis
Non totam
Spado
Diademata

m Dum tibi
Nam ſi:
Multa
Et piſcatorem

n & Virg.
Feſta coroãt'
O bene
Longa

o Mercari
Aſtra:
Non ante
Commendare

p Laurigeros
bibit enĩ
tione apud
Eſſe: Verbera

q Polycletus
nec uerum
Ligula
Vrbem'

r Hyblam
Curetes
ſmo:qui
peratoris

ſ Romæ
Hunc maioré
Dapes
Vult ſe

t nebantur
Aemiliæ
Appia
Poſthac

u Templa
tebant
habens
Iam parce

x Auro
& ex toto
Edere
Turpe

y Cum me
Hoc ſcio
Venturum
Néo habitat

z Hunc tua
it dormitũ
Martialis
O Iuliarum

A Tibi:in
Lintea
Offenſus
Bis Cotta

B Surripuit
Muſteus
Pannonicas.
Siculo

C Alea
Militiæ.
uernaculum
hæc quæ

D Nos ſatyrus
Sũ cochlearia
Non eſt

E hic.Saluſtius
Currant
Domitii

Finis.